START

Microfilmed By The

LIBRARY PHOTOGRAPHIC SERVICE

U 74 OF CALIFORNIA

2783

fPJ
1093
K58
v. 2:2

OEDIPUS AEGYPTIACUS

FILMED FROM ORIGINAL IN THE BANCROFT LIBRARY OCTOBER 1973

SIGILLVM·VNIVERSITATIS·CALIFORNIENSIS
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS
CASE B ★

ATHANASII KIRCHERI
SOC. IESV

OEDIPI AEGYPTIACI

Tomi Secundi
PARS ALTERA

Complectens Sex poſteriores Claſſes.

Felicibus Auſpiciis

FERDINANDI III.
CAESARIS.

ROMÆ,
Ex Typographia Vitalis Maſcardi, Anno M DC LIII.
SVPERIORVM PERMISSV.

PJ1093
K58
v.2:2

SYNOPSIS PARTIS II.
TOMI SECVNDI.

CLASSIS VII. *Mathematica hieroglyphica*. Complectitur quadriuium Mathematicum, hoc eſt, Arithmeticam, Geometriam, Muſicam, & Aſtrologiam.

CLASSIS VIII. *Mechanica ſiue Architectonica*. Inueſtigat prodigioſarum Ægyptijs vſitatarum machinarum conſtructionem.

CLASSIS IX. *Iatrica, ſiue Medicina hieroglyphica*. Ægyptiorum in medendo rationem & methodum declarat; item de naturali & præternaturali ſingulorum membrorum cura; vbi & de herbis, lapidibus, animalibus, amuletis medicatiuis, epſalmorumque exorciſmis multa curioſa ex hieroglyphica doctrina eruuntur.

CLASSIS X. *Chimica*. Alchimiam hieroglyphicam, eiuſque myſteria hieroglyphicè exhibita pertractat.

CLASSIS XI. *Magica, ſiue Magia hieroglyphica*. Originem oraculorum, diuinationum Ægyptijs vſitatarum ſpecies, ſculpturas magicas, amuleta, phylacteria & periapta; Gnoſticorum præterea Teleſmata, & Camæa fuſè vnà cum ſuperſtitionum occurrentium confutatione, in ordine ad hieroglyphicorum intelligentiam exponit.

CLASSIS XII. *Theoſophia Metaphyſica, ſiue Theologia hieroglyphica*; In qua Veterum Zoroaſtris, Hermetis, Orphei, Pythagoræ, Platonis Theologia cum Ægyptiaca comparata fontes hieroglyphicæ doctrinæ aperit; vbi SS. Triadis myſterium iam tum ab Ægyptijs, à primis Mundi Patriarchis ſucceſſiuâ traditione acceptum vario hieroglyphicorum ornatu exponitur; Angelorum & Dæmonum natura, atque in ſingulas mundanarum rerum Claſſes præſidium, eorundemque deſcenſus attractuſque cum varijs cœrimonijs, ritibuſque in ſacrificijs per ſuffumigia, odoramenta, herbas, lapides peragi ſolitis deſcribitur, atque adeo clarè Obeliſcos, cœteraſque hieroglyphicas inſcriptiones nihil aliud, quàm dictarum rerum exhibitionem continere, variè demonſtratur.

OEDIPI AEGYPTIACI
Tomi Secundi
PARS ALTERA.
CLASSIS VII. MATHEMATICA HIEROGLYPHICA.
PROOEMIVM
AD GLORIOSISSIMVM
FERDINANDVM III.
IMPERATOREM ROMANORVM
SEMPER AVGVSTVM.

TAMETSI Mathematicæ diſciplinæ ſtatim ab ipſis naſcentis Mundi incunabulis, vti ex 4. cap. Geneſeos oſtenditur, in vſu fuerint, Maxime Cæſar; *cultum tamen earum poſt diluuium ſibi primò Chaldæa, deinde Ægyptus ambiuit; vti ex turris omnibus ſeculis celeberrimâ exſtructione à Nembrod peracta, reliquorumq; ædificiorum à Semiramide, & ex pyramidum ab Ægypti Regibus exſtructarum hiſtoria conſtat; quæ quidem admiranda opera ſine mathematum peritia minimè fieri potuiſſe ij ſoli nôrunt, qui in Architectonica facultate, Geometriæ & Arithmeticæ neceſſarium vſum experiuntur. Fuit autem in huiuſmodi diſciplinis addiſcendis tantus Ægyptiorum ardor, tanta harum æſtimatio & reuerentia, vt nemini Prophetæ, Sacerdotis, aut ſapientis titulus concederetur, qui non priùs hiſce eximiè fuiſſet imbutus. Et vt interim omittam vtilitatem maximam, atque ingentia quæ ex hiſce in Rempublicam, tùm politicam, tùm Oeconomicam redundabant emolumenta; certè Sacerdotes tanto eas ſtudio præ reliquis ſectabantur, tam altè ſuſci-*

Ægypti & Chaldæi poſt diluuium Matheſeos inuentores.

Ægyptij Sapientes perfectiſſimi Mathematici.

pie-

M235941

piebant, vt nullum eſſet adeo in ſacra Theoſophia reconditum myſterium, quod non ſymbolicis Arithmeticæ & Geometriæ ratiocinijs ſe recludere poſſe ſperarent. Cùm enim ſenſibilia, eorum quæ inuiſibilia ſunt, quædam veluti ſimulacra exiſtant, atque adeo omnia quandam ad ſe inuicem, tametſi occultam nobis atque incomprehenſam, proportionem habeant, hæc autem ſine ſimilitudine concipi non poſſint; hinc Veteribus eas maximè imagines & ſimilitudines in ſupernorum continua contemplatione adhibere viſum fuit, quæ vti ſimpliciores abſtractioresq́ue, ita ſublimium quoque rerum rationes aptiùs exprimerent; cuiuſmodi ſunt rerum mathematicarum contemplationes, quæ cùm circa numeros, & figuras Geometricas vt plurimùm occupentur, eam ſpeculationum pepererunt abundantiam, vt nemo Veterum magnis viris aliâ, præterquam dictâ viâ, ardua diuinarum rerum myſteria aggreſſus ſit. Hinc appoſitè Boëtius, nullum diuinorum ſcientiam ἀγεωμέτρητον *attingere poſſe aſſerit. Pythagoras verò, Platoq́ue, eorumq́ue ſectatores omnem veritatis inquiſitionem in numeris & geometricis figuris poſuerunt; imò D. Auguſtinus numerum rerum creatarum in animo Conditoris principale exemplar fuiſſe ex Platone probat; Ariſtoteles aliter ſanè nobis Mathematicarum ſpecierum differentiam, quam per numerorum cooperationem tradere non potuit; cùm enim de formis naturalibus, quomodo vna in alia, ſcientiam tradere vellet, ad Mathematicas ſibi formas neceſſariò confugiendum cenſuit, dum dixit,* Καθάπερ τρίγωνον ἐν τῷ τετραγώνῳ, ἀεὶ ὑπάρχει ἐν τῷ ἐφεξῆς, Sicut trigonum; *inquit*, eſt in tetragono, ita & inferius ineſt in ſuo ſuperiori; *quæ poſtea fuſiùs explicabuntur. Et vt multa paucis complectar, tota veritatis doctrina, Boëtio teſte, tùm multitudine, tùm magnitudine comprehenditur. Quæ omnia ab Ægyptijs Veteres hauſiſſe Græcos, nulli dubium eſſe debet; illi enim vti primi literarum, Mathematumque inuentores, ita & earum freti notitia ijs maximè quibuſuis ſuperiorum Entium myſteria exprimebant, vt paulò poſt apparebit. Diuiſerunt autem totum Mathematicum obiectum in quadruplices facultates, vnde & nomen iis in hunc vſque diem manſit quadriuij Mathematici, ſuntq́ue Arithmetica, Geometria, Muſica, Aſtrologia. Ex quibus deinde, veluti ex prædiuiti fonte quatuor riuis inſigni, alij & alij riuuli emanantes Ægyptiorum palæſtram mirum in modum auxerunt. Quas inter celeberrimæ fuerunt, Mechanica, Architectonica, & reconditior illa Magiæ naturalis pars, quæ in machinarum omnis generis impenetrabili quadam ingenij dexteritate conſtruendarum notitia conſiſtit; quam & ideo Thaumaturgicam recentiores appellandam duxerunt. De quibus ſingulis in hac & ſequenti Claſſe, quantum ingenij vires permittent, amplè tractabitur. Ad opus igitur.*

Veritatis inquiſitio tota eſt in Mathematicis diſciplinis.

Quadriuium Mathematicum.

SECTIO I.

De Arithmetica Hieroglyphica.

CELSISSIMO S. R. I. PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO
FERDINANDO IOANNI
Principi à Lichtenſtein & Nicolſpurg, Duci
Teſchinij,
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

TRIA *ferè luſtra aguntur*, Celſiſſime Princeps, *cùm neſcio quâ meâ ſorte, aut cuiuſnam boni ſideris afflatu, vnà mecum Romæ commoratus, tùm cæterarum Artium ac Scientiarum, tùm diuinæ potiſſimùm Matheſeos ſtudium, tanto ardore animi aggreſſus es, tanta cum perfectione, raro exemplo, conſumaſti, vt quantò inter viburna Cupreſſus, tantò* Tu *inter cæteros, quæ eſt ingenij* Tui *ſublimitas, excelleres, omnium quæ apud me continebantur arcanorum particeps. Cùm itaq;* Celſitudinem Tuam *præ cæteris, quæ reconditiorem Arithmeticam implicitam habent, argumentis ſemper oppidò delectatam compererim; certè cui meliori iure hoc præſens, quod de Veterum Arithmetica hieroglyphica inſcribitur, Syntagma, quàm nominis* Tui *honori conſecrandum ducerem, reperi neminem. Suſcipe igitur hoc perpetuum mei in* Te *affectus & obſeruantiæ monumentum. Inuenies hic digniſſima capaciſſimæ mentis* Tuæ *paſcua; ampliſſimos ingredieris nouarum demonſtrationum campos, quò ſummi ingenij* Tui *vires experiaris. Vale omni virtutum genere excultiſſime* Princeps, *& vti ſemper ſolitus es,* Tuum *quem amaſti, amare ne deſiſtas.*

SECTIO I.

Arithmetica hieroglyphica in quo conſiſtat.

NEMO, cùm nos de Arithmetica [illegible] vulgarem illum mercatorum calculum tradituros exiſtimet, ſed reconditiorem illam numerorum ſcientiam, quâ per occultam quandam analogiam arcanior Theologiæ pars concluditur; quæ vti ex mente diuina & ſuprema monade perenni emanatione ſcaturit, ita omnia quoque quatuor Mundorum ſuprà explicatorum, omniumq; in ijs contentorum myſteria inuoluit. Quod vt ἐμμεθόδως *præſtemus, ab vnitate noſtræ ſumamus diſceptationis exordia.*

CAPVT I.

De Vnitate, eiusque multiplici fœtu.

RATIONALIS ſobolis naturale quoddam pullulans principium numerus eſt; mentis enim expertia, vti bruta, non numerant. Sed & hic ipſe nihil aliud eſt, quàm ratio explicata; ideo enim numerus principium eorum, quæ ratione attinguntur, eſſe probatur, vt eo ſublato nihil omnium remanere ratione conuincatur. Eſt autem principium omnium numerorum Vnitas, vtpote à quo omnis numerus profluit; ipſaque omnium finis, in hanc enim omnis numerus reſoluitur; neque tamen Vnitas ab vllo alio ſuam nanciſcitur originem, aut in aliquem diuiditur numerum, ſed omnis numerus ita eſſentialiter ab vnitate dependet, vt ſine illa tantum abeſt vt exiſtat, vt potiùs omnia ſine eo in nihilum abire certum ſit.

Vnitas principium omnium numerorum.

Eſt autem hæc Vnitas ſempiterna Dei eſſentia, omnium principium & finis, Alpha & Omega, omnia aperiens, omnia claudens, adeoque omnia creatarum rerum entia nihil aliud ſunt, quàm illius ſupremæ Vnitatis ſignacula. ita Mercurius Triſmegiſtus in Pimandro: *Monas*, inquit, id eſt Vnitas *omnium principium, radix, & origo; abſque principio verò nihil; initium autem eſt non principij, ſed alterius; Monas ergo principium omnium numerorum continet à nullo contenta, omnemq; gignit numerum; nullo numero genita; id ſanè quod augeſcit, virtute Monadis augetur, euaneſcit autem imbecillitate propriâ, cùm vlteriùs Monadem capere nequeat.* Nec caret diuinæ lucis adumbratione, quòd Vnitas omnium numerorum terminus eſt & menſura, omnia menſurans, omnibus ſuum nomen communicans numeris.

Vnitas eſt Eſſentia Dei.

Triſmegiſtus.

Verùm quia hæc ampliſſimè in Obeliſco Pamphilio folio 178 pertractauimus, ijs relictis calamum ad arcana Monadis explicanda conuertamus.

---

§ I.

Quomodo maximum abſolutum cum minimo abſoluto coincidat.

BOëtius, huius epiphonematis Author, apertè dicit lib. 1. ſuæ Arithmeticæ, & Cuſanus Card, in lib. de docta ignor. maximum abſolutum cum minimo abſoluto coincidere, imò idem eſſe; quod quomodo intelligendum, videamus. Maximum abſolutè hoc loco nihil aliud notat, quàm maximum, quo maius dari non poteſt, eſtque veritas infinita, nullo humano, nec Angelico intellectu comprehenſibilis. Nam cùm hoc maximum de eorum natura, quæ excedens & exceſſum admittunt, minimè ſit, erit id neceſſariò ſuper omne id, quod conceptu mentis noſtræ exprimi poteſt; omnia enim, quæcunque ratione aut intellectu apprehenduntur à nobis, ita inter ſe & ad ſe inuicem differunt, vt nulla prorſùs præciſa æqualitas inter illa aſſignari poſſit. Maxima autem æqualitas illa eſt, quæ vti à nullo eſt alia aut diuerſa, neque vllum quoque vel exceſſum vel defectum importat, ita ſuper omnem quoque intellectum collocata, omnem meritò mentis conceptum excedit, atque adeo cum maximo abſolutè idem eſt. Porrò cùm hoc maximum abſolutè omne id, quod eſſe poteſt, ſit; minimum autem abſolutè id ſit, quo minus concipi non poſſit; perſpicuum eſt, maximum abſolutè minimo abſolutè coincidere. Oppoſitiones igitur, quas in rebus imbecillis mentis noſtræ fundat apprehenſio, locum tantùm habent in ijs, quæ excedens & exceſſum admittunt; maximum verò & minimum vti ſupra omnem oppoſitionem eſt, ita nullum quoque exceſſum vel defectum, vti dictum eſt, ſuo in conceptu concludere poteſt, vt doctè probat Cuſanus.

Quid ſit Maximum abſolutum.

Quid ſit Minimum abſolutè.

Maximum & Minimum abſolutè coincidant abſque vlla contradictione.

Cùm itaque maximum abſolutè omnia ſit abſolutè actu, quæ eſſe poſſunt, illud abſque vlla oppoſitione vt cum minimo coincidat, neceſſe eſt, atque adeo quod ſuper omnem affirmationem & negationem, & ſuper omne id, quod concipi poteſt, exiſtit, id non magis eſſe quàm non eſſe concipitur; & omne id, quod concipitur non eſſe, non magis non eſt, quàm eſt; verùm ita eſt hoc, vt ſit omnia; & ita omnia, vt nullum; & ita maximum, vt ſit minimum; ita lux, vt tenebræ; *vti enim tenebræ eius, ita & lux eius*; cùm aliàs Deus omnia poſſibilia actu eſſe non poſſet, ſi non eſſet infinitus, & terminus omnium. Hoc autem omnem intellectum tranſcendit, qui nequit contradictoria in ſuo principio combinare via rationis, quoniam per ea, quæ nobis ab ipſa natura nota ſunt, ambulamus, quæ longè ab hac infinita virtute cadens ipſa contradictoria per infinitū diſtantia connectere ſimul nequit. Supra omnem itaq; viam rationis incomprehenſibiliter maximum illud abſolutum ſeu infinitum, cui nihil opponatur, videmus cum minimo coincidere. Sunt itaque Maximum & Minimum hoc loco tranſcendentes abſolutæ ſignificationis termini, quæ in ſua ſimplicitate abſoluta ſupra omnem contractionem ad quantitatem molis aut virtutis, omnia complectuntur. Atque hoc maximum

Boëtij Epiphonema probatur.

& minimum nihil aliud eſſe, quàm vnum, iam nobis incumbit demonſtrandum.

§ II.

Quomodo Maximum & Minimum Vnitas abſoluta ſint.

CVm excedens & exceſſum propriè numericæ ſit conſiderationis, atque adeo anima numeris aſſueta, ſine ijs quicquam finitum & terminatum concipere non poſſit; ſublato numero, ipſa quoque rerum diſcretio, ordo, proportio, harmonia, atque ipſa entium multitudo, quæ ſine numeris concipi non poteſt, vt ceſſet neceſſe eſt. At ſi numerus iſte eſſet infinitus, quoniam tunc iuxta dicta maximum actu cum minimo incideret, omnia pariter prædicta ceſſarent, cùm idem ſit numerum infinitum eſſe, & minimum eſſe. In finito igitur numero adeo magnus quidem aſſignari non poteſt, vt eo major eſſe non poſſit in potentia; maximum tamen actu numerum, quo major dari non poſsit, aſsignari, eſt aſsignari eum, qui nec principium, nec finem ſuæ multitudinis habet, numerus ſiquidem infinitus eſſet, & conſequenter talis numerus, neq; diſcretionem rerum, neque ordinem, neque pluralitatem, neque excedens, neque exceſſum admitteret, imò numerus non eſſet. Quapropter neceſſariũ eſt in numero ad minimum pertingere, quo minus eſſe nequit; atque hæc eſt vnitas: & quoniam vnitate minus eſſe nequit, erit hæc vnitas minimum ſimpliciter, atque adeo cum maximo ſimpliciter coincidet. Non poteſt autem hæc vnitas numerus eſſe, vtpote omni exceſſu carens, ſed eſt principium numeri; quin minimum quod hæc vnitas refert, finis eſt omnis numeri, quia maximũ eſt, cum quo minimum coincidit. Eſt igitur Vnitas abſoluta, cui nihil opponitur, ipſum Maximum ſimpliciter, qui eſt Deus benedictus, quæ Vnitas vti maxima eſt, ita multiplicabilis, & participabilis, quoniam omne id eſt, quod eſſe poteſt. Non poteſt igitur ipſa Vnitas numerus fieri. Atque hanc Hebræi, vt in Cabala expoſuimus אין סוף *Enſuph* vocant, diuinæ eſſentiæ infinitum, mare illud magnum & interminum, hanc vnitatem Zohar vocat

Vnitas Maximi æquiparata Vnitati Minimi.

אחדות פשוט בתכלית אחדות הפשיטות ובכל פנה ובכל צד ובכל בחינה ובחינה שאתה בוחן בו אין אתה בוחן רק אחדות פשוט:

Vnitas ſimplex, & abſoluta vnitate ſimplici, & abſolutiſſima omnibus modis & rationibus, & ex omnibus examinibus, quibus examinaueris hoc, nihil percipies niſi vnitatem ſimplicem & ſummè abſolutam. Atque hanc vnitatem ita neceſſariam eſſe, vt illa non exiſtente, nihil conditarum rerum exiſtere poſſit, iam probemus.

§ III.

Vnitas abſoluta actu exiſtit, & pernecessaria eſt.

MAximo itaque ſimpliciter non exiſtente, nihil exiſtere poſſe, ita oſtendo. Cùm omne non Maximum ſit finitum & principiatum, neceſſariò id erit ab aliquo; ſi enim à ſeipſo eſſet, fuiſſet quando non fuiſſet; nè igitur proceſſus concedatur in infinitum, maximum ſimpliciter neceſſarium, ſine quo nihil eſſe poteſt, concedendum eſt. Cùm prætereà nullum eſſe intelligi poſsit ſine eſſe, Maximum autem eſſe oppoſitionem non admittat; neceſſe eſt, minimum eſſe, cum maximo eſſe coincidere, eritque abſolutum eſſe nihil aliud, quàm Maximum eſſe; quemadmodum Veritas maxima, eſt Maximum abſolutè; maximè itaque verum eſt, ipſum Maximum ſimpliciter eſſe, vel non eſſe; vel eſſe & non eſſe; vel nec eſſe, nec non eſſe; in infinito enim diuinæ eſſentiæ hæc omnia ſine vlla oppoſitione conſiderari poſſunt. Patet hinc, quare S. Dionyſius Deum ſubinde Ens & non Ens dixerit, & Zohar ſubtiliſsimis verbis ſequentibus explicat.

Deus cur dictus Ens & non Ens à S. Dionyſio.

כבר אמרתי לך כי המוציא יש מאין אינו חסר וכי היש הוא באין בענין אין והאין הוא ביש בענין יש ללמוד שהאין הוא היש והיש הוא האין:

Iam dixi tibi, quòd producenti Ens de non ente nihil decedit, & quòd Ens eſt in non ente quoad rem non entis, & non ens eſt in Ente quoad rem entis, vt diſcas, quòd non ens ſit Ens, & Ens ſit non ens. Patet igitur ex dictis, Maximum ſimpliciter neceſſariò eſſe, imò eſſe ipſam abſolutam neceſsitatem, & hanc vnitatem eſſe abſolutam. Vnitas ergo hæc erit maximum ſimpliciter, quod ſuprà innuimus, & S. Dionyſius doctè demonſtrat lib. de diu. nomin.

§ IV.

Quomodo Pythagoras vnitatem hanc trinam dixerit.

NVlla vnquam natio fuit, quæ Deum non coleret, & eum Maximum ſimpliciter non crederet. Siſsenij vnitatem maximè adorabant; Pythagoras trinitatem vnam aſtruebat. quod vt intelligatur, Sciendum eſt, id, quod omnem alteritatem præcedit, æternum eſſe: alteritas enim idem eſt, quod mutabilitas; ſed omne quod mutabilitatem naturaliter præcedit, immutabile eſt, & conſequenter æternum. Vnitas ergo natura prior eſt alteritate, & quoniam eam naturaliter præcedit, eſt æterna. Porrò omnis inæqualitas eſt ex æquali & excedente, vnde inæqualitas emergit, æqualitate naturâ poſterior; quod ita oſtendo. Omnis inæqualitas in æqualitatem reſoluitur, nam æquale inter maius & minus eſt; ſi itaque dempſeris quod maius eſt, habebis æquale; ſic ſi minus dempſe-

Vnitas natura prior eſt alteritate.

ris à maiori, iterum habebis æquale. Inæqualitas itaque per ſub[illegible]tionem ad æqualitatem reducitur; ergo æqualitas naturaliter præcedit inæquale; alteritas ergo & inæqualitas natura ſimul ſunt: vbi enim alteritas, ibi & inæqualitas, & è conuerſo; inter duo namque ad minus erit alteritas, illa verò ad vnum illorum duplicitatem facient, quare erit inæqualitas per exceſſum vnius. Alteritas ergo & inæqualitas ſimul erunt natura, ſed ex præmiſsis æqualitas naturâ præcedit inæqualitatem, quare & alteritatem; æqualitas ergo erit æterna. Iterum ſi duæ fuerint cauſæ, quarum vna prior ſit altera, erit effectus prioris prior natura effectu poſterioris; ſed vnitas vel eſt connexio, vel eſt cauſa connexionis, eſt enim vnitiua omnium; binarius verò, vel diuiſio eſt, vel cauſa diuiſionis; ſi ergo vnitas cauſa connexionis eſt, & binarius cauſa diuiſionis, ergo ſicuti vnitas natura prior eſt binario, ita & connexio natura prior eſt diuiſione; ſed ſicuti alteritas & diuiſio natura ſimul ſunt, ita vnitas & connexio: cùm itaque probatum ſit, id quod alteritatem, diuiſionem, ſeu mutabilitatem præcedit, eſſe æternum, eſt enim id ſimpliciter maximum; nihil verò præcedens alteritatem aliud ſit quàm vnitas, vnitas autem idem ſit, quod æqualitas, & connexio; erit neceſſariò, vnitas, æqualitas, & connexio æterna; non tria æterna, ſed vnum æternum, ſi enim plura eſſent æterna, alteritas ſiue multitudo prius eſſet vnitate, iterum alterum alteri deeſſet, atque adeo nullum illorum eſſet æternum; æternum itaque eſſent, & non æternum, quæ omnia abſurda ſunt & impoſſibilia. Manet ergo vnitatem, æqualitatem, & connexionem vti vnum ſunt, ita & æternum eſſe.

Alteritas & inæqualitas ſimul ſunt natura.

Vnitas, æqualitas, & connexio ſicuti habent vnum eſſe, ita habẽt æternum eſſe.

Atque hæc eſt illa trina vnitas, quam Pythagoras adorandam ſtatuit; quamque Ægyptij *Hemphta* dicebant, & ſub figura ὀφι-κυκλο-πτερομόρφῳ, id eſt, per globum, ſerpentem, alam in vnum hierogramma congeſta, occultè exprimebant; de quo vide Obeliſcum Pamphilium.

Ab vnitate itaque gignitur vnitatis æqualitas, atque ab his procedit connexio; Deus enim vnicus vti ipſa rerum entitas eſt, ſeu forma eſſendi, æqualitas verò entium æquitas, in qua neque plùs, neque minùs ſit, nihil ſuprà, neque infrà; ita generatio vnitatis nihil aliud eſt, quàm vnitatis repetitio; ſi enim bis, vel ter, aut deinceps vnitatem multiplicaueris, iam vnitas ex ſe aliud procreabit, vt binarium, ternarium, vel alium quemuis numerum qui creatis conuenit. Vnitas ergo in diuinis ſemel tantùm repetita gignit vnitatis æqualitatem, ſiue quod idem eſt, Vnitas gignit Vnitatem, quæ eſt generatio æterna Patris & Filij. Hinc patet, quomodo illud Triſmegiſti intelligendum ſit, *Monas genuit Monadem, & in ſeipſam ſuum reflexerit ardorem.* Sicuti igitur generatio vnitatis ab vnitate, eſt vna vnitatis repetitio, ita proceſsio ab vtroque eſt repetitio vnitatis entitatiuæ & æquatiuæ, ſiue quod idem eſt, vnitatis & æqualitatis connexio & vnitio. Rectè itaque ab vnitate, & æqualitate vnitatis, id eſt, ab vtroque connexio procedit, neque enim connexio vnius tantùm eſt, ſed ab vnitate in æqualitatem vnitas procedit, & ab vnitatis æqualitate in vnitionem. Neque dicitur, connexionem ab vnitate, vel ab vnitatis

Triſmegiſti effatum explicatur.

[illegible]ati[illegible]qualitate gigni, quoniam neque ab vnitate per repetitionem fit, neque per multiplicationem; & quamuis ab vnitate gignatur vnitatis æqualitas, & connexio procedens ab vtroque, veluti ſi de eodem dicatur, hoc, id, idem; hoc ipſum quidem quod dicitur id, ad primum refertur; quod verò dicitur idem, relatum connectit & coniungit ad primum. Atque ex tali quantumuis diſsita ſimilitudine Pater dictus eſt Vnitas, Filius Æqualitas, Connexio verò Amor, ſeu Spiritus ſanctus. Atque hæc ſunt, quæ de Triſmegiſti & Pythagoræ trinitatis in vnitate, & vnitatis in trinitate ſcrutinio Lectori curioſo exhibere volui.

CAPVT II.

De Monadis in quatuor Mundos, ſiue ab extra effuſione.

Quadruplex Vnitas explicatur.

QVadruplicem vnitatem hoc loco exponendam duximus; prima eſt ſimpliciſsima ſiue Μοναδικὴ, Monadica; altera Δεκαδικὴ, decadica, ſeu denaria; tertia ἑκατονταδικὴ, hecatontadica ſeu centenaria; quarta χιλιαδικὴ chiliatica ſeu millenaria. Prima intuetur ſimpliciſsimam & indiuiſam vnitatem, ſcilicet 1; ſecunda denariam vnitatem, quæ & ſequentium radix dicitur, & 10 ſunt; tertia centenariam vnitatem contemplatur, & eſt præcedentis vnitatis denariæ quadratura, videlicet 100; quarta 1000, id eſt, millenariam reſpicit vnitatem, & eſt præcedentis denariæ vnitatis cubus. Quæ quatuor Monades vti fluxum puncti in lineam, lineæ in ſuperficiem, ſuperficiei in corpus pulchrè explicant; ſic prima centralis monas, ſecunda ſuperficialis, tertia quadrata, quarta ſolida rectè quoque denominari poteſt. Atque hâc ratione ſtatutis duobus extremis, vnitate, & millenario, cœteros omnes numeros per acceſſum & receſſum ab illis definiebant Pythagoræi, eſtque varia illa & myſterioſa τετρακτὺς Pythagoræ. Verùm inter duo hæc, duo ſtatuebant media, nempe 10 & 100; & denarium quidem radicem, centenarium quadratum, millenarium verò cubum appellabant. Vnitas ſine diuiſione eſt, & vt punctum; denarius millenarij radix cum ſimplici diuiſione, eſt enim pariter impar, & vt linea: centenarius cum duplici diuiſione, & vt ſuperficies; diuiditur enim in 50 & 50, deinde 50 in 25 & 25; millenarius verò cum trina diuiſione, & vt corpus; diuiditur enim 1000 primò in 500 & 500; deinde 500 in 250 & 250; rurſus 250 in 125 & 125, inibique ceſſat diuiſio. Sicuti igitur monas omnis diuiſionis expers, ſic 10 vnam diuiſionem tantùm admittens aptè Intelligentijs applicatur, 100 binâ diuiſione animam, 1000 verò trinâ diuiſione aptè corporeum Mundum oſtendit. Sed explicemus ſingula.

Declaratur natura ſingularum Vnitatum.

Vnitates quatuor explicantur.

In monadica vnitate contemplamur ſimpliciſſimam Mentem omnium productricem, diuinam eſſentiam; in ſecunda radicali vnitate Angelicam intelligentiam; in quadrata animam; in cubica denique corpus intuemur; ita vt in hiſce quaternis vnitatibus diſtinctis, diſtinctas in ſingulis proprietatum rationes comperiamus. Nam in Deo omnia Deus, in intelligentia omnia intellectus, in anima omnia anima, in corp[illegible] omnia corpus eſt; quod aliud non eſt, quàm Mentem omnia complecti vel diuinè, vel intellectualiter, vel animaliter, vel corporaliter; diuinè quidem, prout res eſt veritas; intellectualiter, hoc eſt, vt res non eſt veritas, ſed verè; animaliter, hoc eſt, vt res eſt veriſimiliter; corporaliter denique, hoc eſt, vt veriſimilitudinem exit, & confuſionem ſubintrat.

Primæ Vnitatis prærogatiua.

Prima vnitas veluti exemplar omnium, omnem præcedens multitudinem, & conſequenter omnem alteritatem, oppoſitionem, inæqualitatem, diuiſionem; & tametſi huiuſmodi vnitas nec binarius, nec ternarius, nec quaternarius ſit, omnia tamen ea eſt, quæ ſunt binarius, ternarius, quaternarius &c. Si ſpecies rerum vt numeri diſtinguantur, ipſa abſoluta vnitas nullius quidem ſpeciei eſt, nullius nominis, nullius figuræ eſt, ſed omnia in omnibus eſt; eſt enim hæc vnitas omnis multitudinis generum, ſpecierum, ſubſtantiarum, accidentium, vniuerſarumque creaturarum, menſura vna omnium menſurarum, æqualitas vna omnium æqualium & inæqualium, connexio omnium vnitorum & ſegregatorum, quemadmodum vnitas omnem tam parem quàm imparem numerum ſimplicitate ſua complicat, explicat, atque connectit, vnitas infinita potentia, vnitas ineffabilis, à qua ſi cuncta ſeparaueris, ſi aliud nunquam aut fuiſſe, aut eſſe, aut fieri poſſe intelligas, ſi multitudinem omnem abijcias, & ipſam ſimpliciſſimam vnitatem tantùm ſubintraueris, ita vt eam non potiùs ſimplicem quàm non ſimplicem, non potiùs vnam quàm non vnam comprobaueris, arcana omnia te penetraſſe nôris. Videbis enim vitam eius minimè corruptibilem in ſua vnitate abſoluta, in qua eſt omnia, huius autem abſolutæ vnitatis præciſiſſima eſt certitudo, ita vt mens omnia in ipſa, & per ipſam agat, neque quæſtio eſſe poteſt, quæ eam non præſupponat, eſt enim entitas omnium entium, quidditas omnium quidditatum, cauſarum omnium cauſa, finis omnium. Vidimus Omnipotentis Vnitatis miracula, iam ad cœteras vnitates progrediamur.

Secundæ Vnitatis denariæ vis & natura.

Secunda vnitas decadica reſpicit intelligentiam Angelicam, quæ cùm ab infinita illa vnitate primò recedat, neceſſariò intellectualis compoſitionis miſcellam intrare cogitur. Eſt autem compoſitio ab vno & altero, id eſt, ex oppoſitis, quæ non præueniunt eam, ſed ſimul cum ipſa oriuntur, copulanturque in eius ſimplicitate radicali oppoſita ipſa indiuiſè & irreſolubiliter; denaria enim vnitas ſine radice eſt, nam eam præter primam nulla præcedit vnitas, cuius multiplicatione exurgat, cùm ea ſola primò ortum capiat. Et tametſi à prima vnitate quoad eſſentiam infinitis diſtet interuallis, ſimpliciſſima tamen diuini operis ratio eſt, exemplarium diuinorum promus condus. Creatrix enim vnitas in actum ſe exerens primò produxit dyadem, quæ eſt monas decadica ſiue Mundus intellectualis, abſoluta Dei imago, & immediatum exemplar; denarij numeri, quem refert, vltimum complementum.

Tertiæ Vnitatis centenariæ vis & natura.

Tertia vnitas centenaria animaſtica numerus intelligentiæ eſt, quam quadratè explicat; intelligentia numerus eſt vnitatis abſolutæ ſiue primæ monadis, vnitas enim intelligentiæ numeratur in anima, dum multi-

pli-

[illegible]lici[illegible] contrahitur. Deus lumen eſt intelligentiæ, quia eius vnitas; intelligentia verò animæ lumen, quia eius vnitas, & corporalis forma vnitatis animæ numerus exiſtit. Animæ vnitatem ſeu vnitatem non in ſe, ſed eius corporeâ inueſtigatione ſenſibiliter intuemur; pari pacto intelligentiam non in ſe, ſed in anima, nec primam ſimpliciſſimam abſolutiſſimamque vnitatem vti in ſe eſt, ſed in ipſa intuemur intelligentiam vt in numero & ſignaculo. Deus igitur forma intelligentiæ eſt, intelligentia animæ, anima corporis. Ratio itaque non vt cubici corporis radix, ſed vt medium per quod intellectualis radix in corpus deſcendit, conſideranda eſt; eſt enim inſtrumentum intellectus, atque ita principium ſeu radix inſtrumentalis rerum corporearum. Centenaria monas animam figurat, milllenaria corpus; exurgit autem mille ex ductu denarij in centenarium, hoc eſt, ex multiplicatione intelligentiæ per animam. Omnis enim numerus denario perficitur, ſimpliciſſimæ vnitatis numerus ſimpliciſſimo numero in denarium pergit. Quæ igitur in prima vnitate ſunt ipſa vnitas ſimpliciſſima, in eius explicatione numerali reperiuntur diuiſa, atque differenter alia. Ita quidem intelligentiæ, quæ ſunt numerus ſimpliciſsimæ & abſolutæ vnionis, intellectualiter quidem numeri naturam in ordine ad primum participant, intellectualis differentia, oppoſitio, & alteritas, ſimiliaque, quæ numero conueniunt, ſunt ipſa vnitas abſoluta. Quadrata verò alteritas & oppoſitio ſunt in ratione ipſa vnitas intellectualis. Cubicæ demum oppoſitiones & alteritates ſenſibiles & corporeæ vnitas ſunt in ratione.

Quartæ Vnitatis millenariæ vis & natura.

Quarta denique vnitas millenaria vltima & ſenſibilis vnionum eſt explicatio. Sicuti autem millenarius ex multis compoſitus, ita & hæc vnitas. Prima vnitas itaque ſe habet per modum puncti; ſecunda per modum lineæ; tertia per modum ſuperficiei, quarta per modum corporis, ſeu cubi. Vnitas puncti ſimpliciſsimi, eſt omne id, quod in lineari, ſuperficiali, & corporea vnitate; & ſuperficialis vnitas omne id, quod eſt in corporea vnitate, explicat. Et tres quidem priores vnitates, non ſenſiles & diſcretiuæ niſi per mentem ipſam, quæ ſola punctum, lineam, & ſuperficiem ſeorſim conſiderat; ſenſus verò corporeum tantùm attingit. Si quis igitur per ſenſibilia, mentalia niteretur menſurare, idem faceret quod is, qui ſolido corpore aut punctum, aut lineam, aut ſuperficiem menſurare attentaret, atq; imprudenter, nè dicam ſtolidè ageret. Omne igitur ſenſibile ad rationem eleuandum eſt, aut ad intelligentiam, ſiue ad abſolutam vnitatem. quod ſi hoc pacto ab omni ſenſibili, rationali, aut intellectuali multitudine abſolutam ad ſimplicitatem infinitam redegerimus, non eſt ampliùs quicquam de eo affirmabile; neque enim tunc potiùs eſt lapis quàm non lapis, ſed eſt omnia, vnitas videlicet ſimpliciſsima, Deus benedictus in ſecula. Vnde ſicuti abſoluta vnitas lapidis illius ſenſibilis & rationalis eſt Deus, ſic eius intellectualis vnitas eſt intelligentia. Vides etiam ex his vnitatibus, quomodo ſenſus redit in rationem, ratio in intelligentiam, intelligentia in Deum, vbi eſt initium & conſummatio in perfecta circulatione, vti ex Hermeticis pulchrè probat Cuſanus, & Franciſcus Patricius.

Qui-

Quatuor dictarum Monadum Schematica explicatio.

EX prædictis perſpicuum eſt, Mundum quendam ſupremum ex Theophanico primæ monadis in denarium deſcenſu conſtitui; ſecundum ex ſecundæ monadis in tertiam; tertium verò Mundum per deſcenſum tertiæ monadis in quartam, per quam reditus fit in vnitatem. Centrum primi Deus, ſecundi intelligentia, tertij ratio; quarti ſenſus. primum centrum entitatem habet indiuiſibilem, omnia in omnibus, vbique centralem. Omnia ſunt in primo Mundo per vnitatem abſolutam; omnia in ſecundo per intellectualem; omnia in tertio per rationalem; omnia in quarto per ſenſum. Sed quomodo hęc Pythagorica tetractys ſiue quaternarius in Deo, Angelo, Anima, & Corpore ſit, videamus, nonnulla ex Muſurgia noſtra tomo 2. fol. 448. & fol. 451. repetentes.

Arithmeticæ myſticæ ſpecimen in numeris 1.2.3.4

Conſtat, vnum, duo, tria, quatuor vnita ſimul efficere denarium, totius Vniuerſi Symbolum, rerum omnium metam & terminum, & vnitatis ſimplicis naturalem explicare virtutem; ex ipſo verò denario, qui altera quædam vnitas eſt, pari quaternarij progreſſu, radicis quadratæ attingitur explicatio; 10 enim, 20, 30, 40, ſimul iuncta 100 conſtituunt, denariæ radicis quadratum. Centenaria item vnitas pari motu millenarium exerit; 100 ſiquidem, 200, 300, 400 ſimul iuncta millenarium conſtituunt, ſecundæ vnitatis, radicis ſcilicet denariæ, cubum. Non ſunt igitur naturali influxu plures quàm 10 numeri, qui quaternâ progreſſione arcentur; neque vltra radicis denariæ millenarium, videlicet cubum, alia fit repetitionis variatio, cùm tunc quaternarius progreſſione ter, repetitâ denario exurgat ordine. Habes igitur quaternarium vnitatis, explicationem vniuerſi numeri continere potentia. Vnitas enim generalis quatuor vnitatibus diſtinguitur, quæ congruo hîc ordine diſponuntur; prima ſimpliciſſima; ſecunda à prima diſtat Zyphræ adiunctione, & radicem conſtituit denariam; tertia centenarium denotans, quadratum; quarta millenarium denotans, cubum conſtituit. Contemplatur itaque mens ipſam vniuerſam ſuam entitatem in his quaternè diſtinctam vnitatibus, in ſimpliciſſima quidem vnitate Deum vt Creatorem omnium; in radice ſiue vnitate denarij, intelligentiam; in quadrato intelligentiæ contractionem, ſiue animam; in cubico numero denique nihil complicante corpus conſiderat. Omnia autem in Deo Deus, in intelligentia intellectus, in Anima anima, in corpore corpus. Et in vnitate quidem prima omnes reliquas vnitates, etſi indiuiſim, indifferenter, indiſtinctè complicatas intueberis. Certè ſi quis hanc ſimpliciſſimam tantùm vnitatem omni multitudine reiecta penetrauerit, ita vt eam non potiùs ſimplicē quàm non ſimplicem, non potiùs vnam, quàm non vnam comprobauerit; is arcana oīa ſe penetraſſe ſciat: per hanc enim vnitatem, mentis vnitatem, videbit nudam omni multitudine, inuenietque non eſſe eius vitam corruptibilem, in ſua vnitate abſoluta, in qua eſt omnia; huius autem abſolutæ vnitatis perfectiſſima eſt certitudo, ita vt Mens omnia in ipſa, & per ipſam agat, eſt enim entitas omnium entitatum, omnium quidditatum quidditas, cauſarum omnium cauſa, finis omnium finium.

Arithmeticæ myſticæ peritia omnia arcana penetrari poteſt.

Dena-

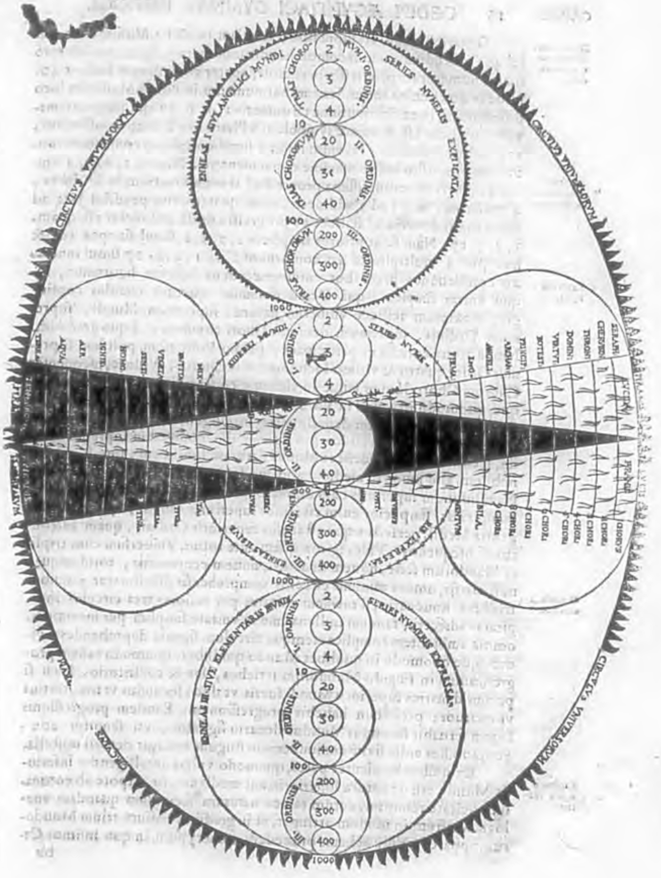
CIRCVLVS VNIVERSORVM
SERIES NVMERIS EXPLICATA
TRIAS CHORORVM I. ORDINIS.
TRIAS CHORORVM II. ORDINIS.
TRIAS CHORORVM III. ORDINIS.
2
3
4
10
20
30
40
100
200
300
400
1000
SERIES NVMERIS EXPRESSA.
I. ORDINIS.
II. ORDINIS.
III. ORDINIS.
SERAPH.
CHERVBIN
THRONI
DOMINI
VIRTVT
POTEST
PRINCIP
ARCHAN
ANGELI
CHORI
TERRA
AQVA
AER
IGNIS
HOMO
ENNEAS III. SIVE ELEMENTARIS MVNDI
SERIES NVMERIS EXPRESSA.
CIRCVLVS VNIVERSORVM

Denario omnis numerus comprehenditur.

Explicatio numerorum myſticorum.

Explicatio figuræ.

Omnia in omnibus.

Explicatio figuræ vlterior.

Denario itaque, vti ſuprà fusè, & etiam in noſtra Muſurg[illegible] fol 451. oſtendimus, omnis comprehenditur numerus; quaternario verò omnis numerorum progreſſio perficitur, quater enim decem faciunt 40. Hinc in 40 circulos totum Schema harmonicum in citato Muſurgiæ loco diſtribuimus, in ea diſtributione vſi numeris 1, 3, 9, 27. qui numerus maximè myſticus eſt, & animæ ſymbolum à Platone in Timæo conſtituitur, vt paulò poſt dicetur. Hi enim numeri ſimul collecti 40 conſtituunt, numerum propoſito noſtro maximè conuenientem. Nam vt 1, 2, 3, 4 vniuerſi numeri eſt ordinatiſſima progreſſio (ſi enim binarium in ſe duces, 4 produces; & ſi 1 ad 3 addideris, idem quaternarius prodibit) ita ad quaternarij denarium, ſcilicet 40 progreſſio nulla ordinatior eſt, quàm 1, 3, 9, 27. Nam ſicut priores ſimplices 1, 2, 3, 4, ſimul ſumptæ 10, & hæc per 4 multiplicata 40 conſtituunt; ita 1, 3, 9, 27 ſimul iuncta 40 conſtituunt; iuxta hos enim præcedens Schema figuramus, in quo vnitas ſimplex, quà Deum notamus, quatuor circulos contingit, maximum ſcilicet vniuerſæ naturæ, ſupremum Mundi, ſupremum Ordinis, ſupremum denique Chori circulum; à quo gradatim lumen atque entitatem participant; primò Vniuerſum, poſt hoc ſupremus Ordo, quarto & vltimo loco ſupremus Chorus. Vides conſequenter Chorum Choro lumen vſque ad vltimum communicare. Intueris quoque, quomodo id, quod in Vniuerſo, & in quolibet Mundo reperitur, in Ordine reperiatur. Nam denaria vnitas intelligentiã, centenaria animam, millenaria, vti dictum eſt, corpus ſignans, alio modo eſt in ſupremo Mundo, ſecundùm illius videlicet Mundi naturam ſublimem, ſimplicem, & nobilem, alio modo in medio, alio modo in infimo vmbroſo Mundo. Nam infimum ſuperioris cum ſupremo inferioris in omnibus coincidere conſpicies; ſimplicior enim eſt ſenſus ſuperioris Mundi, quàm intelligentia Medij, perfectiorque eſt ſenſus ſuperioris Ordinis, quàm intellectus ſubſequentis. Vides igitur, quàm aptè totum Vniuerſum cum triplici Mundorum ſerie, nouem denarijs, nouem centenarijs, totidemque millenarijs, omnes minimis circellis comprehenſis diſtribuatur; quibus triadibus nouenarijs, ſi totidem vnitates per maiores tres circulos indigitatas adieceris, tandem millenarium in vnitate ſimplici per maximum omnia ambientem complicantemque circulum ſignata deprehendes; videbiſque quomodo in quolibet Mundo quidlibet, quomodo eadem progreſſionum in ſingulis Mundorum ſeriebus, lex & conſtitutio. Nam ſi primus denarius ſuperioris Mundi fuerit vt duo, ſecundus vt tria, tertius vt quatuor; perfectam habebis progreſſionem. Eandem progreſſionis legem ſeruabit ſecundus Mundus denario ſignatus, vti ſequitur 200, 300, 400; hos enim ſi ritè coniunxeris, in ſingulis emergit denarij miſcella.

Ex quibus luculenter patet, quomodo vnitas intelligentiæ inferioris Mundi, etſi de natura ſuperioris, aut medij non ſit, vtpote ab eorum ſimplicitate remotior, eorum tamen naturam ſecundùm quandam analogiam mirum in modum attingat, vt in gradibus entium trium Mundorum apparet. Vide Schema præcedens archetypum, in quo infimus Or-

[illegible]

Ordines Angelorum. Seraphin.

Cherubin.

Throni.

Dominationes.

Virtutes & Poteſtates.

Principatus. Archangeli. Angeli.

[illegible]000, ſiue cubum ſignatus corporeum naturam comprehendit; ex quatuor elementorum temperamento conſtitutam; & proinde tenebris tantò plus immergitur, quantò ab apice lucidæ fuerit remotior; ſecundus verò cœleſtem Mundum, lucem inter & tenebras ſedem mediam continentem, Intelligentijs Orbes mouentibus plenum; qui Mundum inferiorem tenebris inuolutum perpetuâ lucis deriuatione, tum illuminant, tum fœcundant; tertius Orbis Angelicum continet Mundum, lucis habitaculum, in quo cœleſtes illi beatarum mentium exercitus harmonico ordine diſtributi, varia inferiorum Mundorum diſpenſant diſtribuuntque miniſteria. *Seraphin* diuino amore æſtuantes, omnia inferiora ad diuinum amorem per operum conſonantiam incitantes attrahenteſque, perenni ac diuina quadam commotione inflammant. *Cherubin* illi immenſo diuinæ ſcientiæ Oceano abſorpti, mentes hominum, inferioreſque Ordines ad veram ſcientiam cognitionemque illuminant. *Throni* Mundi, rerumque in ea exiſtentium diſpoſitores, omnia in perfectam harmoniam ordinant. Suntque ideo huius Ordinis tria præcipua munia, vt calore quodam diuino entia inferiora purgent à ſordibus, deinde cognitione cuique propriâ illuminent, denique quoad vtrumque illa perficiant; omnia namque entia ſummum bonum, à quo profluxerunt, ſuâ naturâ appetunt, & pro viribus in id ipſum conuerſa connituntur, vt quàm maximè poſſunt, ipſi & iungantur, & eo fruantur, & alios ad id conſequendum inflamment. Cùm enim ſummo bono & eſſentiâ, & potentiâ, & actione proximi, eiuſque proximè participes, boni & ipſi neceſſariò effecti; nulli entium ſunt inuidi, & omnibus in bono bonitate ſuâ cooperari eſt neceſſe; idque triplici, vt diximus, actione, illuminando, purgando, attrahendo: per has enim eaſdem actiones ipſæ quoque primæ triadis mentes proximè & iugiter à Deo illuſtratæ, diuinoque igne inflammatæ, ad ea opera & iuuantur, & ſuaui quadam vi impelluntur, fiuntque primariæ diuinæ prouidentiæ miniſtræ. Quod ipſum munus & ſecundus Ordo, ſed pro natura ſua, vt ab Opifice eſt remotior, remiſſius quàm primus obit, à Deo & ipſe per ſuperiorem Ordinem ad perfectionem propriam redactus; quæ quidem perfectio in eo conſiſtit, vt *Dominationes* dominatum quendam in inferiora liberum exerceant, & nullâ vi coactæ, ea gratijs ſuis donent, & illuminent, & purgent, & perficiant, atq; ad ſummum bonum perducant; idemque faciant ſtabilitate quadam ſibi propriâ & fortitudine *Virtutes*; *Poteſtates* autem ordinem in his agendis ab omni procul confuſione conſeruent. Tertius autem Ordo proximè hominum generi prouidet; & *Principatus* quidem Principum curam gerere videntur; *Archangeli* verò populorum Principibus ſubditorum; *Angeli* denique hominum ſingulorum; per quos humanum genus totum, & quoad intellectionem illuminatur, & quoad voluntatem purgatur, & quoad vtraque perficitur: neque enim decuit ſupereminentem omnibus bonitatem entia omnia procreare, & ea deinde caſui relinquere, aut vt à ſeipſis aliena diſcrepantiaque remanerent, permittere; ſed ſi integra, vt ipſa bonitas permanere debebant, neceſſe fuit, vt vniuerſa ſimul coniungeret, & à ſe iugiter pen-

Catena Heracleotica.

Harmonia Chororum Angelicorum cum Mundo.

Explicatio figuræ.

Demonſtratio per duplicem pyramidem, lucidam & tenebroſam.

dere, ad ſeque connecti, & ad primum fontem regredi, apta vt [illegible], efficeret : ſed id fieri nequaquam potuit, niſi ſuprema, mediaque, & [illegible]ſima entia vinculis quibuſdam colligarentur ; quod harum Mentium amore & miniſterio quàm aptiſſime fieri potuit. Atque hæc eſt catena illa Heracleotica omnia connectens ; hoc decachordon illud naturæ Vniuerſi, omnia in vnam eandemque pulcherrimam harmoniam adaptans ; dum Deus, vti in omnes, ita maximè in Mundum Angelicum, hic in cœleſtem, & cœleſtis in Mundum Elementarem admirandâ quâdam ratione influit ; iterumque Angelici Mundi triplici Choro, & cœleſtis Mundi triplici Choro, & hic inferioris Mundi Chori ſinguli ſingulis reſpondent ; adeo vt nulla ſit inferioris Mundi chorda, quæ non correſpondentes habeat cùm in cœleſti, tùm Angelico Mundo chordas, iuxta celebre illud ſecretiorum Cabaliſtarum pronunciatum : *Nulla herba eſt inferiùs, quæ non habeat planetam ſuperiùs dicentem ſibi creſce.* Chorda igitur in quacunque Mundi ſerie incitatâ, continuò reliquæ correſpondentes abditâ quâdam vi conſenſuque in harmoniam animabuntur, latetque ſub harum rerum perfecta notitia totius arcani naturæ maximum ſacramentum, quòd quicunque ſciuerit, aptando conſona conſonis, mirandos in natura rerum effectus ſe nouerit præſtiturum. Sed hæc meliùs ex ſuprà poſito Schemate intelliges, in quo vides circulum omnia ambientem ſignificare vnitatem æternam, immutabilem, immobilemque. Tres circuli tres Mundos, Elementarem, Cœleſtem, & Angelicum, quorum vnuſquiſque iterum in tres alios circulos, veluti in tres Choros, Chori autem ſinguli ſingulorum Mundorum in tres circellos, gradus entium rerumque Vniuerſi, deſinentes diuiſi conſpiciuntur. Primus circulus Mundialis per 9 circellos, 9 Choros Angelorum ; ſecundus nouem cœlorum Orbitas, quæ ſunt, Primum mobile, Firmamentum, ſphœra Saturni, Iouis, Martis, Solis, Veneris, Mercurij, Lunæ ; tertius circulos nouem Elementaris Mundi entia, quæ ſunt homo, brutum, zoophytum, arbor, frutex, herba, mineralia, mixta, elementa, ſignificat. Et hi ſunt 27 gradus entium trium Mundorũ ; quibus ſi reliquos circulos maiores iunxeris, emergent 40 circuli, totidem videlicet, quot numeri ſupradicti 1, 3, 9, 27 ſimul ſumpti conſtituunt, quorum primus terminus, 1, vnitatem abſolutam ; ſecundus, 3, ſuperficialem ſeu radicalem ; tertius, 9, videlicet quadratum ternarij ; quartus denique, 27, cubum ternarij conſtituit ; qui, vt dixi, ſimul iuncti dant 40, quibus Pythagoræi numeros indicabant abſolutos ſeu radicales, planos, ſolidos ; Hebræi verò, vt in Cabala diximus, miro artificio de triplici Mundo differentes, ſuas faciunt numeris reſpondere literas. Vides quoque quàm hæc aptè ijs, quæ in præcedentibus de 9 quatuor Mundorum decadibus diximus, conſentiant. Hi omnes circuli duplici pyramide, quarum prior lucida baſin in vertice cœli Angelici ſiue lucidi, apicem in inferioris Mundi gradu conſtituit ; altera pyramis tenebroſa baſin ſuam in inferioris Mundi gradu, materia ſcilicet prima, omni luce actuque priuata, conſtituit, apice in cœli Angelici ſummitate terminante ; vnde ſupremus Mundus vti lucis, ita tenebrarum copiâ abun-

Mirus fœtus Vnitatis.

[illegible] Mundus inferior, medius ex vtroque æquam lucis & tenebrarum portionem participat, quamuis nec ſuperior tenebrarum, nec inferior lucis prorſùs ſit expers, etiamſi lux in inferiori Mundo, vti & tenebræ in ſuperiori quodammodo videantur abſorptæ. Si igitur Schema penitiùs introſpexeris, experieris per deſcenſum vnitatis in multitudinem, regreſſumque multitudinis in vnitatem, quomodo in ſupremo cœlo omnia, quæ multitudinis ſunt, in ipſam vnitatem pergant ; diuiduum videlicet in indiuiduum, in lucem tenebræ, compoſitum in ſimplex, mortale in immortale, mutabile in immutabile, potentia in actum, pars in totum, & ſic de cæteris. Contrarium in Mundo inferiori proceſſum reperies. Quæ ſi ſagaci diſquiſieris ingenio, maxima, & obſcuriſſima luce clariſſima intueberis, vſque ad ipſa naturæ abditiſſima. Oportet autem, vt cuiuſlibet particularis vnitatem in ſua perfectione concipias, & ſecundùm eam lucis intenſionem, tenebrarum qualitatem imagineris ; ex vnitatum autem graduationibus illam minorem reputes, quæ plùs tenebrarum, plùs multitudinis, plùs potentiæ, plùs diuiſibilitatis obtinet ; maiorem verò illam, quæ plùs lucis, plùs vnitatis, plùs actus indiuiſibilitatiſque habet : quantò enim vnitas minùs in actu, & plùs in potentia eſt, tantò eſt alterabilior ; Vnitas enim vniens vnitate vnibili perfectior eſt, vt vnitas Animæ, corporis vnitate perfectior eſt, quia vnitatis corporis finis eſt animæ vnitas, à qua corporalis, vt à quodam ſuo principio, dependet.

Mira proprietas progreſſionis Arithmeticæ.

Mira hoc loco proprietas Monadis & fœturæ eius nobis occurrit, quæ & medietatem in tribus dictis Mundis à Deo productis demonſtrat, aliaque inſignia, vt dicetur, myſteria pandit omnipotentis illius vnionis, eſtque vt ſequitur : *Si numeri quotlibet impares naturali ordine ab vnitate incipiendo diſponantur, omnium quorumlibet duorum numerorum, à medio progreſſionis æquè diſtantium, ſummæ medietas, medium progreſſionis terminum adæquabit.* Sit data numerali ſerie ſequens numerorum diſpoſitio.

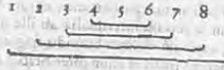

Demonſtratio propoſitæ quæſtionis.

In hac medius terminus, 5, eſt ; ſi itaque quoſlibet à quinario æquè diſtantes in vnum iunxeris, prodibunt 10, cuius dimidium 5. ita 3 & 7 : 2 & 8 : 1 & 9 iuncti, 10 conſtituent, quorum medietas pariter 5 eſt. Ex hac itaque proprietate quomodo vnitas numerorum principium ſit, apertè deprehenditur. quod ſic demonſtro. Si vnitas aliquid ſe priùs haberet, vtpote alium quempiam numerum, aut aliud quidpiam diſcretiuum, id cum 2 vnitati circumponeretur ; quare iuxta datam propoſitionem vnitas foret huiuſce aggregati medietas ; ſed ipſa vnitas eſt dimidium 2 ; per communem itaque animi notionem, tale aggregatum, & 2, eſſent æqualia, quandoquidem quæ vni & eidem æquè ſunt multiplicia, æqualia vt ſint neceſſe eſt ; tale autem aggregatum, & binarius, vnitati eſſent æquè multiplicia, nempe dupla, præſertim cùm vnitas ſit corun-

Oſtenſio propoſitionis in lucis & tenebrarum pyramide.

In Elementorum combinatione dicta clarent.

In mixtis.

In Cœlis.

dem medietas; quare & æqualia, atque adeo totum parti adæquabitur. quod cùm abſurdum ſit, & impoſſibile, neceſſariò ſequitur, vnitatem omnium numerorum eſſe principium, neque vllum ante ſe numerum admittere. Atque vt ex hac propoſitione intentam ſacramentorum fœturam altiùs exprimerent, duas pyramides ſibi oppoſitas finxerunt Veteres, de quibus paulò antè quoque dictum fuit, quarum vna pyramis lucis, altera nigra tenebrarum eſt, quas in nouem ſpacia per parallelas diuidebant. vides itaque pyramidem lucis, quantò plùs materiali pyramidi immergitur, tantò eam plùs lucis perdere, & materiæ acquirere; contra materialem pyramidem quantò plùs lucis immergitur pyramidi, tantò plùs lucis acquirere, & materiæ deperdere, ita vt quinarius medio loco poſitus, ſemper æqualitatem lucis & tenebrarum poſſideat. Cùm verò triplex Mundus ſit, ſupercœleſtis, cœleſtis, & ſublunaris, extremi vtriuſque mediam quandam cœleſtis ſortitur naturam: ſupercœleſtis enim Mundus lucis eſt, ſublunaris tenebrarum, & cœleſtis luce & tenebris temperatur. Cuius virtus cùm Mundum attingat ſublunarem, meritò à ſupercœleſti gubernari ponitur; virtute ſiquidem & reſiſtentiâ, actione & paſſione medius eſt. In ſublunari vitæ & mortis viciſſitudo; in ſupercœleſti vita perfecta, functionumque perpetuum ſtabilimentum; at in cœleſti, media quædam natura, ex ſtabilitate & viciſſitudine compoſita. Si itaque pyramides dictas exactiùs ad ſe inuicem conferas, inuenies in ſuperiori Mundo perfectionis abundantiam, in ſublunari eiuſdem defectum, in medio vtriuſque perfectæ æqualitatis miſcellam. Quæ non tantùm in memoratis Mundis vera ſunt, ſed in quibuſlibet dictorum Mundorum particularibus gradibus. Elementum enim, quod inter duo proxima, eaque interpoſita mediat, mediam ſortitur habitudinem à circumſtantibus ex æquo participantem; atque adeo aggregati quædam in habitudine medietas eſt. Hoc pacto inter aquam & ignem aër intermedians ab igne calorem, ab aqua humiditatem participat; ideoque eſt calido-humidi aëris ab vtroque ſtipante elemento participantis natura & proprietas. Pari pacto aqua inter aërem & terram intermedia ab illo humidum, ab hac frigidum participans, naturam obtinet humido-frigidam. Quod & in mixtis luculenter apparet; frutices enim inter herbas & arbores mediant; inter liquores minerales, & terreſtres ſubſtantias, metalla; inter homines & zoophyta, bruta; inter humanam, & diuinam naturam, medius Chriſtus Seruator noſter. In cœleſti Mundo Mercurius intermedius à Venere & Luna, haud ſecùs ac aqua quædam cœleſtis humidum à Venere, à Luna frigidum ex æquo participat. Inter tres ſuperiores ♄, ♃, ♂, & inferiores ♀, ☿, ☽ Sol intermedius, ſingulis dat & recipit; inter ♄ & ♂, Iuppiter medius vtrinque ſe ſtipantium malignitatem, virtute ſuâ temperat. Porrò in ſupercœleſti Mundo, primæ hierarchiæ conuenit perficere, illuminare, & purgare; infimæ contrà perfici, illuminari, & purgari; mediæ verò hierarchiæ dictæ operationes actiuè & paſſiuè cum reciprocatione quadam conueniunt. Patet ergo ex dictis memoratæ propoſitionis myſterium.

CA-

CAPVT III.

De hieroglyphica expreſſione numerorum Ægyptijs potiſſimùm vſitata.

DVplici ratione Ægyptios, numeros ſuos hieroglyphicis expreſſiſſe reperio, vel hierogrammatica, vel kyriologica. Priori modo per recondita altiſſimarum rerum ſymbola, ſacramenta ſua numeris exprimebant; poſteriori modo rem illam, quam per numerum exprimere volebant, toties repetebant, quot numerus iſte haberet vnitates. De poſtrema ratione primò, deinde de priori agendum.

§ I.

De Kyriologica ratione repræſentandi numeros, Ægyptijs vſitata.

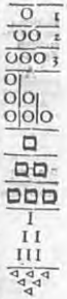

Quomodo multitudinē rerum numeris exprimant Ægyptij.

Veteres lineolis vtebantur pro numeris.

Quomodo quinarium & denarium exprimerent Ægyptij.

DIcimus itaque primò, Κυριολογικὴν hieroglyphicam nihil aliud fuiſſe, quàm ſignificatum, quod numero exprimere volebant, toties ponere, quoties numerus contineret vnitates. Sic, verbi gratia, globus, ſeu circulus ſeorſim poſitus Mundum ſuperiorem æternumque ſignificabat; duo globi ſeu circuli duos Mundos ſuperiores, tres globi tres Mundos ſuperiores, quatuor globi ſeu circuli quatuor Mundos ſuperiores. Circulos ponebant pro Mundis, ad Geniorum ijs præſidentium æternitatem indicandam, eſt enim figura principij & finis expers. Mundos verò hylæos ſiue elementares nunc per quadrata & quadrangula, nunc per triangulos rectangulos exhibebant; & tunc quidem quadratis vtebantur, quando in mixtorum Mundis ſucceſſiuam generationis propagationem inſinuabant; vnde & triangulos geneticos appellabant; de quibus omnibus & ſingulis fuſiùs in Geometria noſtra hieroglyphica. Pari pacto vnum ſceptrum ponentes, vnum aliquod dominium exprimebant; duobus duplex dominium; tribus triplex; quatuor quadruplex; vel etiam pro nodorum ſceptris impreſſorum numero, imperia & dominia alicuius Genij exprimebant; verbo, omne hieroglyphicum ſemel, bis, ter, quater, & ſic de cœteris, poſitum ſignificati multiplicationem denotabat. Quæ conſuetudo in hunc vſq; diem à poſteris recepta fuit. Veteres enim cùm necdum figuras numerorum certas inueniſſent, eos totidem lineolis, quot numerus ſignificabat, expreſſiſſe compertum eſt; hinc vnum, duo, tria, quatuor &c. innuentes, vnam, duas, tres, quatuor vſque ad decem ponebant lineas, hoc pacto, I. II. III. IIII. Videntur huius etiamnum adhuc veſtigia quædam apud Veteres Romanos, dum Duumuiros, Triumuiros, Septemuiros ſic exprimebant $\overline{\text{II}}$vir. $\overline{\text{III}}$vir. $\overline{\text{IIIIIII}}$vir; quinque verò expreſſiſſe videntur per inclinationem vnius lineæ ad alteram, vti hic patet, V; & decem per decuſſim, quæ conſtare videtur ex binis hiſce figuris

VΛ, quarum vna ſurſum, altera deorſum vergit (in vnum co pulatis), vti hic apparet X. De qua Horus l. 2. c. 28. Γραμμὴ ὀρθὴ μία, ἅμα γραμμῇ ἐπικεκαμμένῃ (ὅπερ ἐστὶ χίασμα,) δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι. hoc eſt, *Linea recta, quâ pariter alia linea ſecta eſt 10, hoc pacto, X (vel decuſſim, vel) 10 lineas planas ſignificant*. Vt proinde hæc decuſſis Denarij ſiue perfectionis Symbolum paſſim inter hieroglyphicas inſcriptiones locum inuenerit; de quo ſuſius in Obeliſco Pamphilio fol. 386. & in ſequentibus ſuo loco.

§ II.

De hierogrammatica numerandi ratione, ac primò de Vnitate, Dyade, ac Triade.

Phœnix per Vnitatem repræſentata.

Binarium quomodo repræſentent Ægyptij.

Λ

Duo Cornices ſignificant Dyadem.

Hierogrammatica numerandi ratio in hoc conſiſtebat, quòd numeros per occultas metaphoras, animaliumque virtutes ſignabant. Hoc pacto, 1, ſignificaturi, phœnicem ponebant, eò quòd hæc auis nullum habere ſuæ ſpeciei ſocium perhibeatur; de quo vide Horum l. 2. Vnitatem quoque abſolutam per centrum ſignificaturi, circulum pingebant, eò quòd ſicut centrum eſt principium omnium linearum, figurarumque ex lineis conſtitutarum, ſic Vnitas ſuprema cauſa eſt omnium in Mundo exiſtentium; de quo ampliùs in Geometricâ hieroglyphica. Binarios numeros primò per quemuis binarij angulum indicabant, eò quòd vnitas ſuprema ex centro ſuo diffuſa primò Dyadem conficiat, id eſt, Mundum intellectualem; fluxus enim monadis in alteritatem, angulum per binarum ambientium linearum extenſionem, cuius vertex punctum eſt, neceſſariò efficit, vt poſtea declarabitur copioſiùs. Præterea Dyadem ſiue principium generationis ſignificaturi, duos pingunt cornices; ſolent enim, Horo teſte, huiuſmodi animalia bina ſemper oua parere, ex quibus mas & fœmina, hoc eſt, principium actiuum & paſſiuum, à quibus omnia ſuæ generationis exordium habent. Eſt itaque in pyramide Dyas per duarum quarumuis latentium linearum fluxum indicata, quæ cùm diuerſitatis, inæqualitatis, diſſimilitudinis ſit principium, & vnitatis diſtinctio, caſuſque ſit primus ab vno; non immeritò diſſectionis in omni diſciplina cenſetur numerus, quo ab Ægyptijs oppoſitarum inter ſe diſtributio, & pugnantium in natura qualitatum viciſſitudines non incongruè à Perſarum Magis, ſub Arimanij & Orimazis allegoria, ſeu ab Ægyptijs ſub Oſiridis & Typhonis hiſtoria repræſentata indicantur.

Boni & Mali diuerſa nomina.

Syneſius.

Nomina Typhonis.

Hinc Pythagorici, teſte Plutarcho, vtrumque principium diuerſis afficiunt nominibus, vt bonum vnitatis, finiti, quieſcentis, recti, imparis, quadrati, æqualis, dextri, ſplendidi; malum verò binarij, infiniti, in motu verſantis, curui, paris, alterâ dimenſione longioris, inæqualis, ſiniſtri, tenebricoſi nomine indigitant; atque hæc eſſe principia ortus rerum ſtatuunt. Hinc Oſiris dicitur omne id, quod, vt ſuprà dictum eſt, beneficum eſt, teſte Syneſio lib. 1. de prouident. Typhon autem omnium, vt cum Sy-

ne-

[illegible]quar, malorum officina, quem & Seth, Bebon, & Smy appellant Ægyptij; quibus verbis violentam quandam inhibitionem, contrarietatem, & euerſionem indicant, ſine quibus Horus, ſiue Mundus ille ſenſibilis conſeruari nequaquam poteſt; ac proinde rectè Ægyptij, vt apud Manethonem in Plutarcho legitur, oſſa Hori Magnetem dicebant, Typhonis ferrum; ſicut enim ferrum in Magnete diuerſos tractionis & repulſionis motus experitur, Ita Mundi motus ſalubris, bonus, & ratione conſtans aliquomodo verſat, ad ſe ducit, atque molliorem reddit, obſequentem ſibi duram illam & Typhoniam vim. Hinc Mercurium fabulantur, teſte Plutarcho, Typhonis neruos excidiſſe, ijſque pro fidibus vſum, concinnando vniuerſum, id de diſſonante conſonum reddidiſſe, & vim interea Mundi non aboleuiſſe, ſed impleuiſſe; vnde fit, vt ea imbecillis atque languida, in hoc Mundo mutationum affectionumque variarum corporibus adhæreſcat, & in terra quidem concuſſiones, tremoreſque, in aëre æſtus, ventoſque intempeſtiuos, tum turbines igneos, atque fulmina moliatur; aquas etiam & ſpiritus peſtilentiæ lue inficiat, & vſq; ad Lunam excurrat, ſeſeque efferat ſplendidum obfuſcans aërem. Atque hæc duo rerum principia bene in pyramide per duarum linearum ex vno puncto fluxum denotant; quamuis alij hunc binarium ad formarum productionem torqueant: quemadmodum enim ab vno binarius oritur, ita ſeruatâ ratione ſimilitudinis è potentia materiæ primò educitur forma, atque idcirco ab Homero non ἄλλος, ſed εἰδοθέα, id eſt, *formarum Dea* nominata.

Oſſa Hori Magnes, Typhonis ferrum.

Antiquiores ab vno ad vnum omnia referebant.

Materia dicta Prothea.

Hæc ergo fuit antiquorum conſideratio, qui omnia ab vno, perpetuâ quadam & continenti per omnes rerum gradus catenâ deducebant, & ijſdem paſſibus ad vnum referebant. Quia igitur in reſolutione vltima eſt materia, neceſſariò erit prima in corporum compoſitione; quod bene per apicem pyramidis patet, qui dum in lineas, ſuperficies, corpus, & ex his in ſeipſum redit, pulchrè hunc proceſſum docet, atque ea de cauſa meritò materia Proteus erit in phyſicis, quemadmodum vnum, Proteus in prima Sapientia dicebatur; & quia forma penultima eſt in reſolutione, vt ſecunda ſit in compoſitione, atque ita rationem ſubeat binarij, cuius natura Pythagoricis fœminea eſt; idcirco optimè illi priſci ſiue Sophi, ſiue Magi, aut etiam Sacerdotes, naturæ ordinem in rebus componendis & reſoluendis ſecuti, materiam Proteam nominabant, & Deum, formam ſecundam ſtatuebant, illius proinde filiam, ſicuti dualitas eſt vnius; quam & Ægyptij per Oceanum Patrem, & Thethyn Matrem innuebant. Sed de huiuſmodi hic ſatis.

Triadis excellentia.

Trias triniter prima, teſte Boëtio, Dux eſt & Princeps imparium, perfectus, primus, integer, conſumatus, vniuerſus, totus: nam ſicuti Monas eſt ſimplex ſine extremitate, & Dyas extremitas diuidua & patula eſt ſine medij vnitate; ſic trias miro complexu vtramque ſe priorem apprehendit; inueſtit enim circumuallatque Monadem Dyadis ſubſidio, & Dyadis extrema vnitate iungit nectitque; & ſicuti diuiduæ potentiæ inditus actus ſuapte natura impers, totius conflat impletque ſubſtantiam; ita & in Dyadem progreſſa Monas, illiuſque excepta finibus, triadis complet, perficitque numerum; vnde non immeritò numerus [illegible]citur Princeps, diuinæ emanationis simulachrum, totius contemplationis & sapientiæ fundus: & si primaria rerum subsistentia contingit in Monade seu puncto, subsistentium verò cognitio & apparitio in Dyade seu linea; erit supremus cogitatarum & supremarum substantiarum amor & festina prosecutio triadis; mirum igitur non est, veteres Philosophos tanto studio triadis incubuisse mysterijs. Sed ad nostrum institutum.

Triangulum æquilaterum est hieroglyphica Imago Triadis.

Trias hieroglyphica triangulum æquilaterum est, & denotat Ægyptijs Dei [illegible] in Mundum diffusionem, vt in Obelisco Pamphilio explicatum est. Nam Horum ex Archetypo trigono profluxisse Plato tradit. Per Horum, hunc sensibilem Mundum indicat, per Trigonum, Numen [illegible], quod ex Monade in Dyadem, & hinc in Triadem agitatum, Mundum condidit. Hinc pulchrè sanè huiusrei speculatio conspicitur hieroglyphico illo Schemate, quod in Bembina Tabula bis reperitur; Puer vittatus, reticulata veste inuolutus, à cuius tergo trigonum, cui globus annexus est, præterea baculo cucuphomorpho, vnà cum lituo & gnomone copulato instructus. Puer vittatus nihil aliud significat, nisi Horum, id est, Mundum innumerabili rerum varietate instructum, & archetypo trigono prodeuntem; quod & trigonum cum globo collo Hori annexum pulchrè indicant; reticulata vestis, Mundi incognitas & inuolutas operationes & effectus; sceptrum cucuphomorphum, varietatem rerum, ordinem, seriem; lituus harmoniam; gnomon exactum singulorum in singulis distributionis & mensurationis ordinem; trigonum verò Numen trimorphon, qui est Hemphta, seu Osiris supramundanus, Isis eius Sapientia, & Amun Spiritus [illegible] omnia virtute suâ animans; quæ tametsi tribus diuinis nominibus distinguantur, vnum tamen reuera sunt; hisce enim tribus, vti Ægyptij loquuntur, potentijs, Mundus conditur, animatur, sustentatur; non igitur incongruè ex trigono archetypo profluxisse dicitur. Vide de hisce plura in Obelisco Pamphilio fol. 272.

Schema hieroglyphicum Bembinæ tabulæ quid denotet.

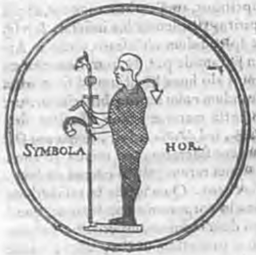

Ternarij numeri Genesis.

Sicuti igitur ex Monade nascitur Dyas additione vnitatis, sic additione Monadis ad Dyadem nascitur Trias, numerus triunus ex vno in vnum reductus: quia sicuti vnitas principium numerorum, sic trigonus prima omnium figurarum rectilinearum, nasciturque ex binario & vnitate, & in hieroglyphicis pyramidibus per △ signatur; quod initium ducit à puncto seu Monade pyramidis, & per duo quælibet latera in basim extenditur, qua △ constituitur, sacra illa & tot antiquorum scriptis celebra-

[illegible] trias, illud Hori Archetypon, verum Platonicum triplicis Mundi exemplar, & idea, vera illa trutina iustitiæ Pythagoricæ ad medium duorum vitiorum vtrinque reducta, numerorum omnium principium, diuinæ trigonum naturæ, totius imperfectionis Magistra, ac naturæ manantis complementum, formarum appetitus in Protheo vigentis vnicum centrum, pyramidis mysticæ fundamentum, fons & origo corporum, quâ ad mysticas significationes, & reconditas rerum explicationes nihil vberius. Sicut enim par primus, nempe dualitas, est diuisio, primaque diuersitas, ac casus, vt diximus, primus ab vno; sic ternarius primus numerus impar est, quasi reditus ad vnum, atque principium; & perfectior est pari, cùm illum comprehendat, non ab eo comprehendatur: vnde aptissimus numerus est iustitiæ, siquidem in paribus iustitia quasi dissoluta est sine medio, vt rectè admonet Plato lib. 1. de legibus, nec vllum, quo innitatur, cardinem habet; sed in ipso impari, super ipsum vnum, est medium quasi centrum, atque Numen, quo æqua distributio, & ad quod quasi finem regitur. Impar etiam propter medium suiipsius vinculum, vt rectè Plotinus dicit, suiipsius vinculum intra se possidet, & propter centrum circulare existit, & propter comparationem extremorum ad medium, vniuersi ordinis principium est: in ternario enim principium, medium, finis est; vnde & [illegible], & prisci quoque Theologi, vt principium, medium, & finem in Deum referenda designarent, tria in sacrificijs offerebant.

Ternarij numeri laus.

Plato.

Plotinus. Ternarius numerus perfectissimus quod continet principiũ, medium, & finem.

Terna quidem Diuis cœlestibus hostia, & ipsa
Candida mactanda est, terna & terrestribus atra.

Apol. Oracul.

Item Statius.

Forma sacrificij perfecti prisca
Tres panes offerre iubet.

Et apud Theocrit. Idi. 2.

Ἐς τρὶς ἀποσπένδω, καὶ τρὶς τάδε πότνια φωνῶ.
Ter libo, ter & hæc pronuncio mystica verba.

Ritus ternario numero peracti.

Hinc Ægyptij ter quoque, teste Plutarcho, suas suffumigationes, manè, meridiè, & vespere instituebant. Et certè hunc numerum plenum mysterijs in summa semper veneratione fuisse, testantur tot trigonæ rerum species & formæ, tot nimirum pyramides, tripodes, triangula; item varia, quæ passim tùm in Obeliscis, tùm potissimùm in Bembinæ tabulæ Schematismis occurrunt, quæ suo loco fusè interpretabimur. Potissimùm tamen per triangula in pyramide repræsentata, nihil aliud insinuare voluerunt, teste Plutarcho, nisi Vniuersi naturam, & ideam quandam Osiridis, Isidis, & Hori, per tres operationes & effectus repræsentatam: nam Typhon ille crudelis, quem per binarium antè repræsentauimus, diuellendo corpus Osiridis, & in multas partes dissipando, ab vno ad multa; à perfecto in imperfectum, à toto ad partes, à bono, quod ex integra causa, ad malum, quod è quouis defectu constat, procedendo, multas in natu-

Plutarchus.

ia rerum diſſenſiones, & inimicitias periculoſas diſſeminauit per binarij ſignificatas, quas impedire cupiens prouida naturæ parens Iſis, Oſiridis diſſipatas partes ſedulò inueſtigans, inuentas partes partibus, membra membris adaptando, in integrum reſtituit Oſiridem, ex quorum deinde congreſſu natus ſenſibilis illa pars Mundi Horus; quæ per trigonum hoc belſium apprimè exprimuntur. Sed audiamus Plutarchum de hiſce velut ex tripode loquentem: *Iam, inquit, præſtantior & diuinior natura ex tribus conſtat, eo quod mente intelligitur, & materia, & quod ex his compoſitum eſt, & Græcis κόσμος, id eſt, Mundus dicitur. At Plato quidem primum illud ideam, exemplar, Patremq́ nominare, materiam Matrem, nutricem, ſedis, & regionis generationis capacis vocabulo notare; quod ex vtroque conſtat, prolem ortumque nominare ſolet. Ægyptiis autem probabile eſt triangulorum pulcherrimo imprimis comparaſſe Vniuerſi naturam, qua comparatione etiam Plato in Repub. videtur vſus, vbi figuram nuptialem σχῆμα γαμήλιον componit. Conſtat id triangulum tribus lateribus, quorum baſis eſt 4, rectum angulum ad eam conficiens 3, & huic ſubductum angulo latus 5 ſcrupulorum eſt, & tantum poteſt, quantum latera eam conficientia. Intelligendum autem eſt, lineã ad rectum angulum alteri inſiſtentem marem, baſi feminam, ſubtendente prolem vtriuſque repræſentari; & Oſirin eſſe principium, Iſidem receptaculum, Horum effectum: ternarius quippe primus eſt impar ac perfectus numerus.* Hæc Plutarchus.

Trigonum geneticum eiuſque deſcriptio.

Ex quibus ſanè patet, nihil hoc loco aliud nobis deſcribi, quàm celeberrimam illam Hecatomben Pythagoricam, tot myſterijs celebrem, tam infiniti in Mathematico negotio vſus; vt proinde vehementer dubitem, nè fortè Pythagoras tantum arcanum geometricum ab Ægyptijs primò acceptum, deinde ſui iuris inuentioniſque fecerit. Si enim quinque ſcrupulorum ſubtendentem trianguli lineam in ſe duxeris, prodibunt 25 quadratum; & totidem ambientium laterum lineæ 4 & 3 ſcrupulorum quadrata 16 & 9 conficiunt. Quibus ſanè maxima in natura myſteria innuebant. Sed de his alibi. Ex his itaque patet, quanto ingenio per trigonum huiuſmodi, & quanta myſteria exhibuerint.

Pythagoricũ problema ab Ægyptijs videtur ſumptum.

§ III.

De quaternario hieroglyphico.

Sicuti in præcedentibus punctum Monade deſcripſimus, lineæ verò interuallum diuidua Dyade diſtendimus, ſuperficiei autem latitudini Triadem indidimus; ita nunc ſupereſt, vt in corporea plenitudine, & in ſolidi profunditate quaternarius requieſcat, diſtentatque, & emetiatur potiſſimùm corporis interuallum. Nam, vt ſuprà dictum eſt, quaternarius primus eſt corporeus ſoliduſque numerus, producitque vel pyramidem trilateram, vel cubum. vtraque figura diuerſis modis producitur; Prior ſic; Puncta quatuor, ſiue quatuor vnitates in præcedentibus indicatæ, angulorum ipſius capita finiunt; lineæ 6 dirimunt ac diſpertiuntur; 4 ſuperficies eandem operiunt & contegunt; denique ſub ipſis terminis abditum oculiſque imperuium corpus exiſtit ex quaternario. Quòd ſi quaternarium ſub hiſce terminis 1, 2, 3, 4, expanſum collegeris, habebis 10, ſecundam Monadem, & Angelici Mundi radium; denarium ſi quadres, mox occurret 100, tertia Monas, animaſtici Chori exordium; ſi denique ſecundam Monadem in tertiam, id eſt, 10 in 100 duxeris, exurget cubus ſiue ſolidum corpus, omnium quæ viſui patent, ſenſibilium rerum reconditorium. Hinc quatuor elementorum ſimplicia corpora, quæ quadruplex generum ordo, ſubſtantia, quantitas, qualitas, locus comitantur: ſubſtantiæ competit generatio & corruptio; quantitati augmentatio & diminutio; qualitati motus alterationum contrarijs inſiſtentium; loco denique latio congruit. Quibus quadruplex rerum ordo, ſubſiſtentium inanimatorum, viuentium, ſenſibilium, & rationalium fulcitur, & conſeruatur. Atque hæc eſt Pythagorica illa tetractys vniuerſos rerum ordines continens, de qua cùm fusè in Muſurgia noſtra vniuerſali egerimus, illuc Lectorem remittimus.

Numerus quaternarius vel conficit pyramidem trilateram, vel cubum.

Quaternarij Coordinatio.

Elementa	Terra	Aqua	Aër	Ignis
Prima entia	Animal	Homo	Angelus	Deus
Cognitiones	Senſus	Ratio	Intellectus	Mens
Inſtrumenta	Scriptura	Vox	Conceptus	Mens
Genera	Subſtantia	Quantitas	Qualitas	Locus
Mutationes	Generatio	Augmentatio	Alteratio	Latio
Gradus entium	Subſiſtentia	Viuentia	Senſibilia	Rationalia
Quatuor cœli plagæ	Oriens	Occidens	Meridies	Septentrio
Quatuor venti	Zephyrus	Eurus	Notus	Aparctias
Quatuor anni tempora	Ver	Æſtas	Autumnus	Hyems
Quatuor qualitates	Calidum	Siccum	Humidum	Frigidum
Quatuor quantitatis ſpecies	Punctum	Linea	Superficies	Corpus

Præterea vel quaternarium Ægyptij conſiderabant vt cœleſtibus, vel vt ſublunaribus congruum. Priori modo, Circulo in quatuor partes diuiſo exprimebant ſic ⊕: poſteriori modo per Crucem anſatam ♀, qua nihil in Obeliſcis frequentiùs; quo quaternarius omnium præcedentium ordinum, quos ſpiritus Mundi peruadit, animat, conſeruat, indicatur.

tur. Quomodo itaque vtramque, tam cœleſtem, quàm ſublunarem tetradem in vnum coniunxerint, reſtat oſtendendum. Cum ſpiritus ille Mundi, Mercurius cœleſtis, omnia numeris, proportionibus, & harmonia compleuerit; certè ea ſine numeris deprehendi non poſſunt. Pythagora enim teſte, natura numerorum tranſit per omnes res, & cognitio illius eſt illa vera Sapientia diuina & incorrupta, vti antiquiſſimus Artephius in libro ſecretorum ait: *Cognito numero, cognoſces qualibet notitia [illegible] omnium habetur per illum*; & alibi: *[illegible] ſcientiam, omniumque cognitionem inuenire*. Numeris enim omnia quæ in Mundo ſunt, teſte Boëtio, conſtant. Quæ cùm ita ſint, non ſine ratione omnia numerorum myſteria ſub caduceo illo, ſiue charactere Mercuriali Veteres repræſentaſſe videntur. Si enim eum in partes ſuas explicaueris, vti dictum eſt, hoc eſt, in ☉, ☽, +, ♈; habebis mox mirabilem illam [illegible] Pythagoricam, quam ille vocabat fontem perpetuæ naturæ, omnium rerum creatarum, & cognitionis rerum in diuina mente rationabiliter operantium ideam; hinc tetras quoque, iuxta Iamblichum, myſtica fuit appellata, quâ per Ægyptios quatuor Mundi partes repræſentabantur, vti in proceſſu Operis dicemus. Item manifeſtè apparet, quâ ratione tetractyde iſta omnes res gubernentur & comprehendantur; quod & Hebræos non latuit, cùm ſub nomine Dei tetragrammato totius Vniuerſi res comprehendant, vti alibi diximus. Sed explicationem Mercurialis [illegible] apponamus.

Numeris Veteres omnia explicabant.

Artephius.

Iamblichus.

Figura explicans totius ſpeculationis Ideam in Tauico charactere repræſentatam.

Ex-

Explicatio Figuræ.

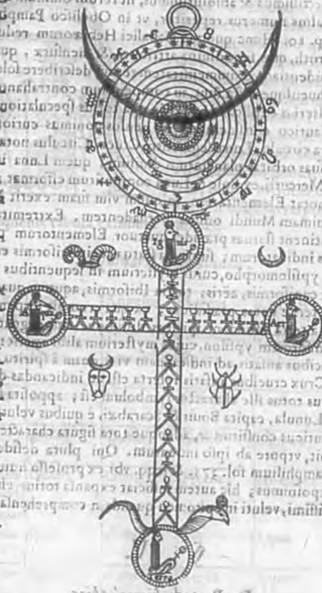

1. Tota Crux notat diffuſionis mentis diuinæ.

2. Circuli octo notant 7 Planetarũ Orbes cum firmamento.

3. Figura circularis Solem, Luna ſextilis Lunam.

4. Crux notat Mundum Elementarem.

5. Quatuor Genij, præſides notat quatuor Elementorum.

6. Cruces anſatæ ideas in mente diuina exiſtentes.

7. Cornu Arietis notat calorem in Mundo.

8. Lunula humorem, quæ duo ſunt generationis principia.

9. Caput Tauri ♉ notat characterem ex capite Taurino inuentum.

10. Scarabæi figura idem notat.

11. Serpens denique ex inferiori globo emergens notat vim diuinam omnia permeantem.

⁂

Tetractys igitur reperitur in omnibus rebus. Chaos eſt diuiſum in quatuor Elementa; Cœlum in quatuor partes ſeu angulos; Aër in quatuor ventos; Zodiacus in quatuor triplicitates; ſub Cœlo quatuor temporum qualitates; ſub qualitatibus quatuor Elementa; ſub Elementis ſubſtantia, quantitas, qualitas, motus; ſub ſubſtantia corporea, entitatiuum, vegetabile, ſenſitiuum, & intellectiuum; quantitas in punctum, longitudinem, latitudinem, & profunditatem; qualitas in quatuor, ſiccum, frigidum, humidum, calidum; motus in aſcendentem, deſcendentem, rectum, circularem; terra in quatuor ſpacia diuiditur:

Tetractys reperitur in omnibus rebus.

Præ-

Et continet res omnes.

Præterea non malè Tetractys dicitur continere res omnes, cùm quaternarius, vti alibi oſtendimus, vtpote in potentia denarius, numerorum omnium perfectiſſimus & abſolutiſſimus, ſit rerum omnium idea, vltra quem nullus alius numerus reperitur, vt in Obeliſco Pamphilio oſtenſum lib. 2. cap. 10.

Cabaliſtæ ad 10 omnia reuocant.

Hunc quoque Cabalici Hebræorum reducebant ad decem Sephiroth, quæ ſunt diuina attributa, & menſuræ, queis Deum diuinam prouidentiam, & immenſitatem rerum deſcribere ſolebant. Verùm, vt quæ hucuſque dicta ſunt, in compendium contrahantur, præcedentem fig. vlteriùs explicandam duxi, in qua totius ſpeculationis ideam in charactere Tautico conſideratam ob oculos ponimus curioſi Lectoris.

Tautici characteris expoſitio.

Conſtat figura circulo, Lunæ ſegmento, Cruce. Circulus notat Mundum Sidereum in ſuas orbitas planetarum diuiſum; quem Luna interſecans, characterem Mercurij, ex Sole & Luna compoſitum efformat; Crux verò Mundum notat Elementarem, in quem vim ſuam exerit Mundus Sidereus per animam Mundi omnia peruadentem. Extremitates Crucis quatuor, continent ſtatuas præſides quatuor Elementorum per quatuor Mundi plagas indicatorum; ſuprema ſtatua accipitriformis eſt, & ignem denotat, ſitu ypſilomorpho, cuius myſterium in ſequentibus aperiemus. Altera ſtatua caniformis, aëris; tertia Ibiformis, aquæ; quarta denique ἀνθρωπόμορφος, terræ notat præſidium; ex qua erumpit ſerpens fœcunditatis nota, quâ terra Mundani ſpiritus diffuſione impregnatur; omnes ſunt poſitæ in formam ypſilon, cuius myſterium alibi aperietur; omnes inſtructæ crucibus anſatis, ad indicandam vim, quam à ſpiritu Mundi hauriunt; tota Crux crucibus anſatis referta eſt, ad indicandas diuinæ mentis ideas, cuius totus ille character ſymbolum eſt; appoſita ſunt, cornu Arietis cum Lunula, capita Bouis & Scarabæi, è quibus veluti Elementis character Tauticus conſtituitur, adeoque tota figura characterem ☿ Mercurij exprimit, vtpote ab ipſo inuentum. Qui plura deſiderat, adeat Obeliſcum Pamphilium fol. 375. & ſeqq. vbi ex profeſſo huius characteris arcana expoſuimus; hîc autem ſufficiat expanſa totius characteris ſanè myſterioſiſſimi, veluti in epitomen quandam comprehenſa exhibitio.

§ IV.

De Pentade hieroglyphica.

Quinarij numeri myſteria.
Plutarchus.
Plato.

Ægyptios primò per quinarium numerum, quinque viuentium genera indigitaſſe, Author eſt Plutarchus, qui triformi Numini primum locum concedit, ſecundum Genijs, tertium Heroibus, quartum hominibus, quintum brutis. Plato in Epinomide ait, quinarium proprium eſſe Symbolum quinque locorum animalium capacium; ſummus eſt empyreus, ſecundus æthereus, tertius aëreus, quartus aqueus, quintus terreus. In primo dicit contineri ignea animalia, in ſecundo æetherea, in tertio aërea, in quarto aquea, in quinto terreſtria; quibus totidem habitatores Mundi reſpondent, homines, quadrupedia, reptilia, natantia, & volatilia: quæ omnia hieroglyphicè exhibebant per Polymorphum Numen ſedi quadratæ inſidens, cui in limbo quinque anſatæ cruces inſertæ ſpectabantur. Vide Obeliſcum Pamphilium lib. 5. f. 409.

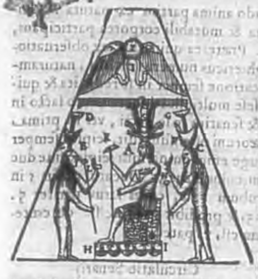

Polymorphi Numinis hieroglyphicum.

Præterea per quinarium quinq; tùm animæ cognitiones, tùm eiuſdem obiecta exprimebant: quibus totidem exteriores ſenſus annectuntur; viſus, auditus, guſtus, olfactus, tactus; hiſque totidem corporis membra ſeu organa reſpondent. Quæ omnia in ſequenti tabula exhibere viſum eſt.

Quinarij Coordinatio.

Quinque ſuprema entia	Deus	Angelus	Anima	Corpus	Mundus
Animæ cognitiones ijs reſpondentes	Mens	Intellectus	Ratio	Imaginatio	Senſus
Senſus hiſce connexi	Auditus	Viſus	Olfactus	Guſtus	Tactus
Organa ſenſuum	Aures	Oculi	Nares	Lingua	Manus
Ordines quinque Vniuerſi	Deus	Genij	Heroes	Homines	Bruta
Loca quinque animalium capacia	Ignis	Æther	Aër	Aqua	Terra
Animalia immortalia 5.	Ignea	Æetherea	Aërea	Aquea	Terreſtria
Habitatores Mundi 5.	Homines	Quadrupedia	Volatilia	Natatilia	Reptilia

Arcanum quid in quinario numero.

Mirum igitur non eſt, Pythagoræos tantum virtutis tribuiſſe quinario, vt eius ope compoſitionem animæ deprehenderint: ſicuti enim quinarius eſt dimidium denarij, ita anima omnium recenſitarum Claſſium medium eſt; quæ cùm in præcedenti paragrapho expoſuerimus, eum Lector adire poterit.

Quinarius eſt numerus circularis.

Ex quibus apertè patet, quomodo anima partim ex natura indiuidua & immutabili, partim ex diuidua & mutabili corporea participans, medium quadantenus locum teneat. Præterea quinarius, ex obſeruatione Pythagoræorum, circularis ſeu ſphœricus numerus dicitur, naturamque deſignat, quæ ſicuti ſui multiplicatione ſemper in ſe redit, ita & quinarius; ſiquidem cœteri numeri in ſeſe multiplicati incremento facto in alios & alios deſinunt, ſoli quinarius & ſenarius in ſe ducti, vti in prima Parte Tomi ſecundi in Cabala Hebræorum oſtenſum fuit, ſeipſos ſemper oſtendunt, reſpiciunt, obſeruant. Auge enim quinarium ſeipſo, ſiue duc in ſeipſum, & habebis 25, quadratum, cuius latus 5. Ducatur rurſus 5 in ſuum quadratum 25, & conficies cubum 125, cuius latus pariter 5. Porrò ducatur denuo 5 in cubum 125, & prodibit 625; & ſic de cœteris; quod & de ſenario intelligendum eſt, vt patet.

Quinarius & ſenarius numerus ſemper ſeipſos reſpiciunt.

Circulatio Quinarij	Circulatio Senarij
5	6
25	36
125	216
625	1296
3125	7776
15625	46656
78125	279936

Quinarij prærogatiuæ.

Vides igitur multiplicationem quinarij, & ſenarij, etiam in infinitum peractam, ſemper radices, à quibus producti ſunt, reddituram; vnde meritò in tota numerorum œconomia principatum tenent; reuolutionis proinde animæ abſolutum ſymbolum, quo illa per vniuerſos entium ordines agitata, tandem ſingulis expenſis per actum reflexum ſibi reſtituitur; in hoc prorſus circulo æqualis, cuius omnis finis eſt principium, & omne vltimum eſt primum, hoc eſt, ſemper idem. Eſt & hoc ab Antiquis non ſine ſubtilitatis commendatione obſeruatum, ſphœram intra parallelogrammum rectà prouolutam per quinq; ſpacia, ad locum vnde abijt, ſibi reſtitui, & quinque parallelogramma ſibi æqualia vnà dimetiri; quod vt videas, rem demonſtrandam duxi. Sit ſphœra *a b c d*, cuius centrum *e*; ſit quoque linea *a f g b i* indeterminatæ longitudinis: conſtituatur ſphœra *a b c d* in puncto *a*, promoueaturque rectà volutione hoc pacto, vt arcus *a d* ſphœræ adaptetur lineæ rectæ *a f*, id eſt, punctum *d* ſphœræ rectà congruat puncto *f* lineæ *a f*; & arcus *d c* adaptetur lineæ *f g*, id eſt, punctus *c* ſphœræ congruat puncto *g* lineæ *f g*; arcus verò *c b* adaptetur lineæ *g b*, id eſt, punctum *b* ſphœræ congruat puncto *b* lineæ *g b*; arcus denique *b a* adaptetur lineæ *b i*; id eſt, *a* punctum arcus congruat *i* puncto lineæ *b i*. perſpicuum eſt, hanc ſphœram inter æquidiſtantes lineas *a i*, & *c n*, deuolui; ita vt *a f* linea æqualis ſit arcui *a d*; linea *f g*, arcui *d c*; linea *g b*, arcui *c b*; & denique linea *b i* arcui *b a*; tota verò linea *a i* toti cir-

Sphœra repræſentans animam mundi quintuplici circumuolutione peracta in ſeipſam reuertentem.

---

circumferentiæ *a d c b a* congruat; totum quoque parallelogrammum *a c n i* omnibus parallelogrammis *a k*, *f l*, *g m*, *b n* quorum ſingula circulo æquentur, congruat; quibus quatuor parallelogrammis, ſi duos ſemicirculos extremos *a b c*, & *i l n* adiunxeris, habebis ſpacium ſibi quinquies æquum, quod à puncto *a*, ſphœra ad idem punctum reuoluta efficit; vt vel hinc mechanicam aliquam tetragoniſmi rationem videas.

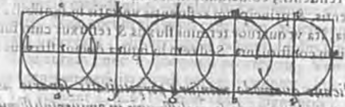

Atque hiſce quidem aptè motus animæ Mundi per Mundorum ſeries agitata tandem quintuplici circumuolutione peractâ in ſeipſam reuertitur; quod & ſtella quinque radijs illuſtri, vt ſuo loco videbitur, pulchrè indicarunt, dum ſenſibilium vniuerſitatem pentade ſignant, ita vt prima ſenſibilium conſiſtentia ipſa materies ſit, materiæ vicinum, actus eſſendi; & huic vicinum tertio loco vitalis actus; quod verò à materia quarto loco numeretur, ſenſitiuus actus; quintum denique locum ſenſibilium vltimum, rationalis actus ſibi vendicet, ſenſibilis Mundi capax: ſicuti enim circularis motus quinto puncto abſoluitur, & Sol ab Oriente digreſſus quinto loco in Orientis locum reuertitur; ita & ſenſibilium vniuerſitas quarto quidem actu, ſed quinto à materia loco, hoc eſt, ratione conſummatur.

Senſibilium vniuerſitas pentade ſignificatur.

§ V.

Senarius hieroglyphicus.

Sicuti quinarius extimam ſenſuum cognitionem diſcernit atque numerat, ita & ſenarius omnem materialem cognitionem diſpertiendam numerandamque aſſumit, perfectorum numerorum coryphæus, ex dyade in triadem ducta, conſtitutus. Et quemadmodum quinarius deſignat reuolutionem animæ Mundi per quinque ſenſibilium rerum ordines ſibi tandem in puncto, à quo profluxit, reſtitutæ; ſic ſenarius notat reuolutionem quatuor vnitatum in vnitatem abſolutam; progreſſio enim in ſeipſam circulariter rediens, ſenario numeratur. Vnitas igitur abſoluta cum abſoluta coincidit infinitate, intellectualis cum intellectuali, rationalis cum rationali, & vnitas ſenſibilis cum ſenſibili infinitate. Omnis vnitas imparticipabilis, indiuiſibilis, atque incorruptibilis eſt, vnde conſequenter vnitas non eſt abſoluta, niſi in intellectuali alteritate participabilis; nec intellectualis, niſi in rationali alteritate; neque rationalis, niſi cum ipſa ſenſibili. Non attingitur igitur Deus, qui eſt abſoluta vnitas, niſi intel-

Senarius perfectorum numerorum coryphæus.

Numerus ſenarius repræſentat reuolutionem quatuor vnitatum in Vnitatem abſolutam.

intellectualiter; neque intelligentia attingitur, niſi rationaliter; neq; ratio, niſi ſenſibiliter. Deſcendit itaque vnitas abſoluta in intellectualem infinitatem, intellectualis in rationalem, ac rationalis in ſenſibilem; vnitas verò ſenſibilis retrofluxa aſcendit in rationalem, rationalis in intellectualem, intellectualis denique in ſupramundanam, infinitamque vnitatem: quæ per ſenarium aptè indicantur; principium enim fluentis vnitatis, & finis refluentis, coincidunt in abſoluta vnitate; coincidunt quoque finis fluentis, & principium refluentis vnitatis in ſenſibili, duplicanturque media, ita vt quatuor termini fluxus & refluxus cum binis medijs exactè ſenarium conſtituant. Sed rem in figura demonſtremus.

Figura indicans quomodo menſura perpetuitatis ſenario adſcripta exiſtat; & quomodo ſpecialiſſimum in vniuerſaliſſimum, & è contra, redire poſſit.

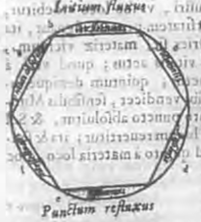

Sit a, vnitas abſoluta, intellectualis b, rationalis c, ſenſibilis d, in qua deſinit fluxus vnitatis, & incipit refluxus vnitatis ſenſibilis, aſcendendo ex d ſenſibili in e rationalem, & ex e in f intellectualem, & tandem in vnitatem abſolutam; ſicque vt ſicuti ſex diametrales chordæ circumferentiæ ſubtenſæ circuli ambitum perfectè menſurant & complent, haud ſecus ſenario aſcenſus deſcenſuſque vnitati circumuolutæ principiũ nectat finis. Ex quo patet, non eſſe aliud lucem deſcendere, quàm tenebras aſcendere; neque enim aliud eſt, Deum in Mundo eſſe, quàm Mundum in Deo, nec aliud, actum in potentiam progredi, quàm potentiam ad actum; neque aliud eſt tenebras in lucem ſe erigere, quàm lucem in tenebras deſcendere; neque denique aliud eſt, potentiam materiæ ad actum formæ progredi, quàm formam actualem in potentialem deſcendere materiam.

Vides igitur, quomodo menſura perpetuitatis ſenario adſcripta exiſtat, & quomodo vniuerſaliſſimum in ſpecialiſſimum, & ſpecialiſſimum in vniuerſaliſſimum redeat. Vnde mirum non eſt, Ægyptios hunc numerum tanta veneratione habuiſſe, vt eo ſolium ſupremi Numinis Polymorphi, quemadmodum in tabulæ Bembinæ explicatione patebit, inſignierint: quæ omnia ad dictarum rerum theorias reſpiciunt.

Ægyptij ſenario numero ſolium Dei decorabant.

§ VI.

Septenarius hieroglyphicus.

SEptenarius ſacratiſſimus in Oraculis numerus, & myſteriorum pleniſſimus, tam ſacrum auguſtumque decus obtinet, vt inter eos numeros, qui in denario includuntur, ſingularem eximiamque præ cœteris rationem habeat. Nam eorum alij procreant, non procreantur, alij procreantur, non procreant; alij vtrumque faciunt; ſolus ſeptenarius nec procreat vllum eorum, nec à quoquam procreatur. Vnitas enim vti principium omnis numeri, ita gignit omnes ſequentes, ipſa à nullo genita. Sic 2, 3, 5 gignunt 4, 6, 9, 10, non tamen gignuntur; 4 verò, 6, 8, 9, 10 non gignunt, ſed gignuntur; ſeptenarius verò non gignit, nec gignitur, cùm non habeat infra ſe numerum, à quo gignatur, neque intra denarium vllus ſit, quem gignat. Hinc appoſitè à veteribus Pythagoræis Symbolum fuit Ducis & Rectoris omnium, vt qui, cùm immobilis ſit, nec gigni, nec gignere perhibeatur; quæ Plutarchus his verbis deſcribit: *Eſt Dux & Princeps rerum omnium, Deus ſemper vnus, ſtabilis, motu carens, motu vacans, ipſe ſui ſimilis, aliorum diſſimilis, ſeptuplo entium Choro ſtipatus.* Eam ob cauſam Pythagorici hunc numerum Mineruæ ex Iouis capite genitæ, ſemper Virgini, ſine matre natæ, ſymbolum poſuerunt. Hunc Ægyptij præ cœteris in ſumma ſemper veneratione habuerunt, rerum omnium ſigillum ſtatuentes: hic enim in Vniuerſo ſeptem entium genera denotat, in ſuperiori Mundo ſeptenos Principes Spiritus, in Zodiaco firmamenti ſeptem configurationes ſeu aſpectus ſignorum ad inuicem, in planetario cœlo ſeptem errones, in elementari totidem metallorum genera, in Microcoſmo totidem principalia membra, in Luna ſeptenas phaſes, & quatuor ſeptenorum, id eſt, 28 dierum periodum; in incremento hominis ſeptem ætates, in fœtus perfectione ſeptem tempora; atque innumera alia quæ menſuræ ſeptenariæ ſubſtant, quæ breuitatis cauſa ſequenti tabula comprehendo.

Septenarius numerus arcana continet myſteria.

Septenarius numerus intra denarium neque gignit, neque gignitur.

Septenarius in honore apud Ægyptios.

Vniuerſum Septenario numero ſignatum eſt.

Septenarij numeri Analogiſmus.

	1	2	3	4	5	6	7
Prima rerum entia	Deus	Angelus	Homo	Senſitiua	Vegetatiua	Inanimata	Materies
In Mundo Angelico 7 Principes	Honphiel	Zadkiel	Samaël	Schemfiel	Anaël	Cocabiel	Lenaniel

In Mundo cœleſti 7 Planetæ	Saturnus	Iuppiter	Mars	Sol	Venus	Mercurius	Luna
In Mundo Elementari 7 metalla	Plumbum	Stannum	Ferrum	Aurum	Cuprum	Argentum viuum	Argentum
In Microcoſmo	Splen	Hepar	Sanguis	Cerebrum	Renes & genit.	Lingua	Stomachus
Septem ætates	Infantia	Pueritia	Adoleſcentia	Iuuentus	Virilitas	Æui maturitas	Senectus
7 Phaſes Lunæ	Nouilunium	Sextilis	Dichotomus	Amphicertus	Panſeleno	Amphicertus	Dichotomus

Cùm itaque Ægyptij totum rerum vniuerſum hoc ſeptenario numero ſignatum viderent, fieri non poſſe exiſtimarunt, quin aliquod inſigne & reconditum ſub eo myſterium latitaret. Hinc varijs modis eum hieroglyphicè exhibebant; ſeptenarium cœleſtem ſic, III ⊕; & ſeptenarium ſublunarem ſic, III+. Cœleſtem per tres lineas & circulum quadripartitum; ſublunarem per tres lineas & crucem; quâ occultè denotabant ſeptenariam ſeu vniuerſalem ſupremi Numinis virtutem eum neceſſi, cùm ex triade in tetradem, & primò in cœleſtem, deinde in ſublunarem mouetur, & reuolutione facta ſibi reſtituitur. Quod myſterium pulchrè nobis per hieroglyphicos characteres in limbo ſolij Oſiridis ſupramundani incisos exhibetur, vbi ſeptem circuli quadripartiti, & totidem cruces ordine ponuntur, quos circulos, & cruces ſingulas præcedunt tres lineolæ, ſeptem Mundorum ſeptemplici Claſſium ordine diſtinctorum ſymbolum;

Quot modis Ægyptij expreſſerint ſeptenarium Vniuerſi.

Hieroglyphici Characteres in limbo ſolij Oſiridis iacati.

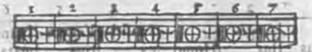

ita vt primus Mundus exhibitus ſit per III & ⊕ circulum quadrifidum, quæ quatuor partes Mundi adiunctis tribus lineis præfixis faciunt ſeptem hebdades rerum iſtius Mundi; & ſic ordine ſequenti ſingulis Mundis quadrifidis tres lineas addidere, vt, quemadmodum dixi, ſeptem rerum Claſſes, quibus dicti Mundi conſtabant, arcanè indicarentur. Idem expreſſerunt per crucem +, cum adiuncto ternario linearum, videlicet dif-

[illegible] ſpiritus per Mundum Elementarem, vt ſuo loco videbitur. Sed myſterium aperiamus. Mundum primum Archetypum vocabant, Hempta ſiue Oſirin ſupramundanum, primam rerum vnitatem triformem. Secundus Mundus eſt Angelicus, ſeptem Claſſibus iuxta Ægyptiorum dogma diſtinctus, in quem ſeſe ſupramundani Oſiridis vis exerit. Tertius Mundus eſt materialis, ex ſeptem Orbibus planetarijs conſtitutus. Quartus Mundus eſt inanimatorum corporum, ſeptem metallorum ſpeciebus diſtinctus. Quintus Mundus vegetalis naturæ, in ſeptem pariter Claſſes viuentium diſtributus. Sextus Mundus eſt ſenſitiuæ naturæ, in ſeptem ſimiliter Claſſes diſpoſitus. Septimus Mundus eſt microcoſmus homo, in ſeptem ſtatus diuiſus; poſt quem ipſum reſtituit ſupremum Numen. Atque hi ſunt ſeptem Mundi ſeptemplici graduum ſeu Claſſium genere diſtributi, quos hieroglyphicum Schema indicat; quorum diſpoſitio ea eſt quæ ſequitur.

Septem Mundi ſeptemplici Claſſe diſtincti explicantur.

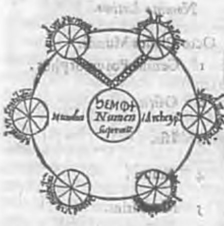

Vides igitur quomodo ex Monade illa ſuprema & archetypa, veluti ex centro euoluta, primò intellectualis Mundus ſeptem principalium Geniorum regimine munitus prodierit; quomodo illa deinde euoluta, & in circulum acta, materialem Mundum cœleſtem, ſeptem Planetarum Choro decoratum produxerit; poſtea Mundum inanimatorum, terram inquam ſeptemplici metallorum genere fœtam produxerit; & in eo deinde vegetabilis naturæ Mundum ſeptem plantarum Claſſibus diſtinctum fundauerit; poſtea ad ſenſitiuæ naturæ ſeptem animalium ordinibus diſtributum proceſſerit; tandem hominem microcoſmum omnium complementum condiderit, & ſic in Monadis & infiniti centri abyſſum ſe recipiens ab vniuerſo opere quod patrârat, quieuerit. Vides Ægyptios tam aptè hos ſeptem Mundos expreſſiſſe, vt ad hexameron opus à Moſe deſcriptum reſpexiſſe videantur. Verùm cùm hæc omnia fuſiùs in tabulæ Bembinæ expoſitione tradituri ſimus, hic ea tantùm indicaſſe ſufficiat.

Proceſſus Monadis ſupremæ.

§ VII.

De Octonario, Nouenario, & Denario hieroglyphico.

QVemadmodum ſeptenarius ſeptem Vniuerſi entium ſymbolum eſt, ita octonarius Ægyptijs octo Geniorum ſiue Numinum principalium, quibus ſeptemplex Mundus gubernatur, ſymbolum erat, atque haud ſine ratione, Martiano teſte, ex Pallade & Amore, id eſt, ex

Octonario numero octo Numina deſignabant Ægyptij.

Iuramentum per octonariū numerum præſtitum.

nocte, & ſpiritus diuinâ quâdam ratione conſurgit. Hinc Orpheus quotieſcunque diuinam volebat monſtrare iuſtitiam, per octonarium iurare conſueuerat, per quem & rerum ſummæ imperare dicebat Euander, ſcilicet ignem, aquam, terram, cœlum, Solem, Lunam, Mythram, & noctem indigitando. Hinc Ægyptij eum exprimebant vel per ſtellam, vel per circulum octo radijs inſignem. In columna quoque hieroglyphica, teſte Diodoro, octo Numina ponebantur, Saturnus, Rhea, Oſiris, Spiritus, Cœlum, Luna, Nox, Dies. Videntur hæc octo Numina pulchrè exhibita in quodam idolo Ægyptio, cuius olim Ludouicus Brouget Mercator Maſſilienſis ex Ægypto tranſlati delineationē ad me trāſmiſit, vti hîc apparet;

Idoli figura exhibens octo Numina.

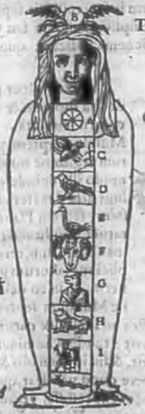

ϩⲁⲙⲉⲫϯ Triforme Numen

Nomina Ægyptiaca.	*Nomina Latina.*
	Octo Claſſes Mundi.
1 ⲡⲓϩⲱⲙ	1 Genius Polymorphus.
2 ⲃⲁⲓⲏⲑ	2 Oſiris.
3 ⲓⲥⲓⲥ	3 Iſis.
4 ⲁⲙⲙⲟⲩⲛ	4 Amun.
5 ϩⲉⲣⲙⲁⲛⲟⲩⲫϯ	5 Mercurius.
6 ⲙⲱⲛⲫϯ	6 Monphta.
7 ⲛⲉⲫϯ	7 Nephta.
8 ⲕⲛⲟⲫⲓⲟⲛ	8 Agathodęmon.

in quo Stella radiorum octo, octo Geniorum Claſſes deſignat. Primum eſt Numen Polymorphum, de quo vide fuſè tractatum lib. 3. Obeliſci Pamphilij, & in Obeliſci Flaminei expoſitione c. 3. diat. 3. Secundum eſt Oſiris ſub forma Accipitris; tertium Iſis ſub forma Ibidis; quartum ſub forma Arietis, & eſt Amun; quintum ſub forma Canis, eſtque Mercurius; ſextum ſub forma Leonis, & eſt Mophta; ſeptimum ſub forma Statuæ ſedentis, eſtque Nephta; octauum ſub forma Serpentis, eſtque Agathodæmon. Hinc mirum non eſt, Ægyptios, magnam Deorum Matrem naturam deſignaturos, aut Mundum ſenſibilem Horum, aut Mophta, portas domuum ſingulis attributarum figuris partim circularibus, partim ſtellis, occupatis veluti ſigillis quibuſdam notaſſe, vt in tabula Bembina videre eſt, & ſuo loco fuſè explicabitur.

Myſteria nouenarij hieroglyphici.

Sed procedamus ad nouenarium hieroglyphicum, quem tametſi in præcedentibus copioſè proſecuti ſumus, hoc tamen loco obiter eius myſteria repetere viſum eſt. Nouenarius Ægyptijs erat ſymbolum naturæ Genialis à ſupremo Numine, id eſt, decade deficientis, vti Pherecides ſcriptum reliquit, dictuſque fuit anteſignanus agminis à Deo deficientis, & teſte Euſebio, Ophioneus, id eſt, Dæmon ſerpentinus. Forſan alludebant ad lapſum Luciferi. Hunc varijs modis, vnà cum aſſeclarum cateruis, qui ſunt Pſeudothei, ſpiritus mendacij, vaſa iniquitatis, vltores ſcelerum, præſtigiatores, aereæ poteſtates, furiæ, criminatores, tentatores, placare contenderunt, vt ſuo loco dicetur; tametſi poſteriores nouenarium numerum non Dæmonibus tantum, ſed & Muſis, quæ ſunt, vt Platonici opinantur, ſtellarum animæ, atque enneadi intellectualis Mundi conſecrarunt. Verùm cum de huiuſmodi Enneadibus abundè in præcedentibus actum ſit, eò Lectorem remittimus.

Denarius hieroglyphicus.

Denarius numerus complementum omnium numerorum.

Reſtat denarius numerus, quem nullo non tempore veteres Pythagoræi ſummis laudibus extulerunt, quòd ex tetracty originem ſuam naſciſcatur; quatuor enim hi numeri 1, 2, 3, 4 ſimul iuncti 10 conſtituunt, omnium numerorum finem & complementum, vltra quem nullus numerus ſit, ſed numerorum tantum repetitio; myſteriumque continet quatuor vnitatum, de quibus in præcedentibus actum eſt, videlicet 1, 10, 100, 1000. in quibus prima Monas reſpondet Monadi abſolutæ; ſecunda 10 Dyadi; tertia 100 Triadi; quarta 1000 Tetradi: adeò quidem, vt Monas puncto, decas lineæ, hecatondas ſuperficiei, chilias corpori exactè congruat. Monas eſt radix, quadratus, & cubus ſumptus; hecatondas quadratus denarij; chilias verò decadis cubicam implet naturam. Monas ſimplex & impers vnicâ lineolâ, decas binis figuris exaratur, perinde ac dyas binis vnitatibus aggregata; hecatondas tot figuris ſcribitur, quot vnitatibus trias; & chilias tot figuris, quot vnitatibus conſtat quaternarius. Si quis igitur has numerorum ſedes iunxerit, numerum ex ijs eliciet milleſimum centeſimum vndecimum ſic, 1111, omnium numerorum ſupremum & vltimum, omni ratione finitum, expanſum quatuor monadum myſterium; erit enim hic numerus ſimul & punctum, & linea, & ſuperficies, & corpus, omnium quæ ſunt, quæque ſub viſum cadunt, rationem explicans, epitome & anacephalæoſis Vniuerſi. Verùm vide quæ ſuprà de quatuor Monadibus conſideratione digniſſimâ protulimus. Atque hunc denarium Ægyptij, vti dictum eſt, per decuſſim vel crucem exhibebant ſic, X, vel ſic ✠, quam ex duobus quinarijs componebant; nam lineâ in alteram inclinatâ, non tamen ſecante, vt hîc patet, V, vel ſic, Λ, quinarium notabant; hunc Λ, quiuarij ſuperioris in inferiorem influxus, illum verò V, quinarij inferioris prout ſuperno influxui ſubſtabat, ſymbolum ponebant; vtrumque ex pedibus Ibidis diuaricatis inuentum ſignum, quæ in vnum iuncta conſtituunt denarij ſymbolum, vti in fabrica Alphabeti hieroglyphici in Obeliſco Pamphilio, & in III. Tomo amplè deduximus.

1
10
100
1000
———
1111

Aegyptij Denarium per crucem decuſſam repræſentant.

§ VIII.

Anacephalæosis dictorum in Obelisci figura exhibitorum.

Numeri quomodo in Obeliscorum figura repræsententur.

Tetradem siue quaternarium numerum in Obeliscis exhibebant per quatuor latera, sed diuerso modo. Primò in pyramidio quaternarium triangularem; deinde in reliquo trunco Obelisci quaternarium quadrilaterum: per illum occultè innuebant Mundum Angelicum, in quantum ex centro diuinitatis, quod per apicem Obelisci apposite indicatur, in naturam genialem, diuinæ naturæ immediatum signaculum, trigono diuinitatis charactere insignitæ diffunditur; per quatuor latera Mundi quadripartiti præsidium in 12 Mundi arces distributum, quod aptè singuli tres numeri quatuor triangularium superficierum denotant; 3 enim in 4 ducta, conficiunt 12. Iterum 3 ad 4 iuncta, vti septem constituunt, ita totius naturalis perfectionis Genialis Mundi sacramentum indicant; quatuor verò latera triangularia ad 4 latera quadrangula iuncta, 8 constituunt, influxus Angelicæ naturæ in Mundum corporeum aptissimum symbolum; quibus si basis accedat pyramidis, iam enneadem mysticam Angelici & corporei Mundi symbolum pulchrè indicabant; quem & 9 anguli solidi, qui in Obelisco quolibet considerantur, notabant. His denique si accederet apex pyramidis, iam 10 constituebantur, ad totius naturæ, & trium Mundorum, Archetypi, Angelici, ac corporei Mundi complementum innuebant; quem numerum tetras illa siue quaternarius numerus implicitè continebat. Si enim 1, 2, 3, 4 ordine posita sibi inuicem iunxeris, prodibit decas illa mystica, siue tetractys, tanto à Pythagoricis silentio celebrata, tantis mysterijs inuoluta. Quæ per duos quinarios pulchrè indicabant, quorum prior influxum diuinæ naturæ in Mundum Angelicum, ex apice in quadripartitum Mundum Angelicum; alter verò creaturarum siue corporei Mundi sinum, ex quadrangula basi sursum versus centrum continuâ diminutione laterum facta, aptè insinuabat. Prætereà vnitatem formalem in sinu diuinitatis latentem per apicem indicatam, cuicunque rerum ordini adiunxeris, semper decem constitues, rerum omnium complementum, diuinæ perfectionis typum & exemplar. Si enim 1 ad 9 tripartitam Angelici Mundi triadem adiunxeris, 10 constitues, numerum omnia exhaurientem, typum diuinitatis omnia complectentem. Si ad 2, in quibus Vnitas duplicata residet, 8 iunxeris, habebis Angelicæ, per vnitatem formalem in Mundum inferiorem influxum, videlicet in Mundum sensibilem, per 8 cubicum numerum aptè insinuatum. Si iterum 3, id est, Triadem illam totius perfectionis exemplar, 7 perfectionis Mundanæ symbolo adieceris, habebis iterum 10. Si denique quaternarium siue tetractyn illam tantopere à Pythagora celebratam 6 siue senario numero, operationum mundanarum symbolo adieceris, denuò resultabunt 10. Si denique 5 duplaueris, id est, duos quinarios simul iunxeris, idem denarius numerus emanabit. Vides igitur quomodo ordines Mundanarum constitutionum sibi inuicem adiuncti, semper producant 10, id est, vnitas formalis in singulis Classibus implicata, reliquis numeris creatarum rerum symbolis adiuncta, semper 10 constituat, totius Vniuersitatis cum Authore suo aptum hieroglyphicum. Prætereà 1 ad 2 iuncta dant iterum triadem, hæc ad triadem iuncta generat tetradem, & hæc rursus tetradi iuncta pentadem; & sic singulis numeris ordine naturali continuatis illa adiuncta, generat hexadem, heptadem, octadem, enneadem, decadem omnium complementum, vltra quam nullus alius, nisi replicatus numerus datur. Hanc itaque philosophiam mysticam sub numeris opportunè in Obeliscorum figura exhibuerunt Veteres.

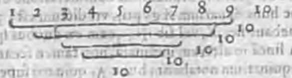

Sed iam tempus est, vt quæ hucusque fusè de numeris hieroglyphicis produximus, hic seorsim ob oculos ponamus curiosi Lectoris, & primò quidem Kyriologicè exhibitos, deinde hierogrammaticos quoque apponamus.

§ IX.

Numeri hieroglyphici Kyriologici, partim ex Tabula Bembina, partim ex Obeliscis extracti.

I, vel □, vel O Vnum significat: prius vnitatem simplicem; □ vnitatem Mundi elementaris; O Mundi cœlestis vnitatem.

II, vel □ □, vel OO Dyadis symbolum est, vel in binario simplici, vel duorum Mundorum elementarium, aut cœlestium.

III, vel □ □ □, vel OOO Triadem dictorum Mundorum notat.

IIII, vel □ □ □ □, vel OOOO, vel sic quoque ⊕, Tetradis dictorum Mundorum nota est, quæ tamen non semper lineâ rectâ, sed subinde perpendiculari ponuntur, sic $\begin{smallmatrix}\square\\ \square\\ \square\\ \square\end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix}\circ\\ \circ\\ \circ\\ \circ\end{smallmatrix}$, prout occasio & situs Obelisci ferebat.

V, vel Λ pentadis nota est, siue quinarium numerum explicat; & prior quidem motus supremi Numinis sursum, posterior eiusdem deorsum. notatur etiam sic, $\overset{I}{\oplus}$.

$\overset{I}{V}$, vel $\overset{\Lambda}{I}$ senarij nota est; & notatur etiam sic, $\overset{II}{\oplus}$, vel etiam sic ⊗

$\overset{I}{V}$, vel $\overset{\Lambda}{II}$ septenarij nota; & sic quoque exprimitur, $\overset{III}{\oplus}$, vel sic, III ⊕:

$\overset{III}{V}$, vel $\overset{\Lambda}{III}$ octonarij nota, & ſic quoq; notatur, $\overset{II}{\underset{II}{\oplus}}$, vel ſic, II ⊕ II, vel etiam ſic ⊛.

$\overset{IIII}{V}$, vel $\overset{\Lambda}{IIII}$ nouenarij nota; & ſic aliâ ratione ſignatur IIII ⊕.

X, vel ✱ denarium exprimit, conſtituiturque ex duobus V & Λ quinarijs.

$\overset{I}{X}$, vel $\overset{*}{I}$ vndenarij ſignum eſt; & ſic ſemper vſque ad 15 per vnitates lineares, pro numeri vltra denarium incremento, ſequentes ordine numeri continuantur.

$\overset{*}{\Lambda}$ Numerum quindenarium ſignificat, ex cruce ✱ & Λ, cui ſigno ſi lineolam iunxeris infra, vel ſupra $\underset{I}{\overset{*}{\Lambda}}$, efficies 16; ſi duas, ſeptendecim; ſi 3, octodecim; ſi quatuor, nouendecim.

☓ Vigenarij ſymbolum ex decuſſi & circulo conſtitutum eſt.

$\overset{I}{\circ}$ Centenarij nota eſt.

$\overset{II}{\circ}$ Ducenta.

$\overset{III}{\circ}$ Trecenta ſignificat.

$\overset{IIII}{\circ}$ Quadringentæ.

□V Quingenta.

❋ Mille.

Omnes hoſce numeros alijs quoque modis exprimebant, de quibus in ipſa explicatione Obeliſcorum copioſior dabitur diſſerendi occaſio.

Atque hi ſunt numeri ἱερογλυφικοὶ Ægyptijs vſitati; quæ omnia partim ex Obeliſcis, partim ex Tabula Bembina, vbi frequentiſſimè hinc inde occurrunt, partim denique ex Scala magna Ægyptiaca, extracta hoc loco exponere viſum eſt.

Numeri hierogrammatici.

⊙ Vnitatem centralem denotat, id eſt, centrum ponebant pro vno; & quia centrum ſolâ poſitione puncti inſenſibile eſt, id non meliori ratione ſignandum duxerunt, quàm circulo; vbi enim circulus, ibidem neceſſariò centrum vt ſit, neceſſe eſt. Notabant autem per circulum, centri, ſiue Monadis diuinæ in rerum naturam euolutionem, de quo ſuprà amplè diſſeruimus. hanc per Phœnicem quoque innuerunt.

Per

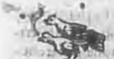

Per duas Cornices, teſte Horo, Dyadem principiorum naturæ, ſiue quod idem eſt, principium actiuum & paſſiuum notabant, de quibus vide in Dyadis expoſitione.

△ Per triangulum æquilaterum, Numen triforme notabant, vt ſuprà patuit, ſiue Mundum idealem.

□ Per quadratum quatuor anni ſtationes notabant; de quo pluribus in ſequentibus.

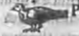

Per Columbam quinarium notabant, quia ſemper quinque tantum oua parere ſolet.

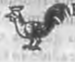

Per Gallum ſeptenarium notabant, eò quòd ſingulis ſeptem interuallis diei Solem ſalutat cantando.

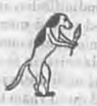

Per Cynocephalum 12 ſignabant, quia duodecim vicibus in die æquinoctij mingendo, æquinoctialem duodecim horarum diem notat.

Atquæ hæc ſunt, quæ de hierogrammaticis numeris ad notitiam meam peruenerunt; reliquorum numerorum ſpecies paſſim per Kyriologicos numeros paulò antè poſitos, & Obeliſcis, fragmentiſque Ægyptiacis vt plurimùm inſertos exprimebant.

CAPVT IV.

De miris numerorum effectibus.

AEgyptios certos quoſdam, eoſque arcaniſſimos numeros habuiſſe, ſeptem principalibus Dijs dedicatos, ex præcedentibus patuit; quales autem hi numeri fuerint, quibuſue Dijs dedicati, aut quos vſus habuerint, reſtat explicandum; ne quicquam Oedipum ſubterfugiſſe rerum reconditarum dici poſſit. De his ſic Abenuaſchia de cultu Ægyptiorum.

ذكروا اهل الفلسفة مصر ان عندهم سبع انوع العداد بكرامة كبيرة
ويطلقوهم للآلهة الذين هم سبع زحل مشتري رفان شمس زهري عطارد وقمر
لزحل وطفوا العدد 3. 9. 15. 45. لمشتري 4. 16. 34. 136. لرفان 5. 25. 65.
325. لشمس 6. 36. 111. 666. لزهري 7. 49. 175. 1225. لعطارد 8. 64.
260. 2080. لقمر 9. 81. 369. 3321. ۞

Id eſt, *Meminerunt Philoſophi Ægyptij, quòd erant ipſis ſeptem numeri in magna veneratione, quos & ſeptem Dijs eorum conſecrabant; videlicet Saturno, Ioui, Rephan ſiue Marti, Soli, Veneri, Mercurio, & Lunæ. Saturno dedicabant hoſce numeros,* 3. 9. 15. *&* 45. *Ioui hos,* 4. 16. 34. *&* 136. *Marti hos,* 5. 25. 65. *&* 325. *Soli hos,* 6. 36. 111. 666. *Veneri hos,* 7. 49. 175. *&* 1225. *Mercurio hoſce,* 8. 64. 260. 2080. *Lunæ denique* 9. 81. 369. *&* 3321. Habemus numeros; iam quod myſterium ſub ipſis lateat, & vnde originem ſuam nanciſcantur, videamus.

Qui fuerint ſeptem numeri, quos venerabantur, & quibus Dijs eos cõſecrauerint Ægyptij.

No-

Pythagoræi omnia quæ in rerum natura ſunt, demõſtrabant per quaſdam numerorũ diſpoſitiones.

Notandum itaque, genuinos Ægyptiorum diſcipulos Pythagoræos, arcanas quaſdam numerorum diſpoſitiones didiciſſe, quibus tantum tribuebant, vt nihil non in rerum natura ijs ſe demonſtrare poſſe putarent. Atque vnitatem quidem ipſam, omnium numerorum parentem, ſibi tantummodò, non alteri præterea ſimilem, quæ in ſe ducta (id quod nulli numero contingit) ſemper eadem eſt, animum ſui ſimillimum, totius corporis Regem, Dominumque actionum vniuerſarum, & [illegible] ipſam rerum omnium non temerè dixerunt. Primùm verò numerum ex geminata vnitate prognatum, id eſt, 2, & opinionem mutationi obnoxiam, & motum nunquam conſiſtentem vocarunt, alia item omnia aliorum numerorum nominibus appellantes. Quadratos autem cumprimis obſeruarunt, tanquam rerum omnium in ſeptemplici Mundo geneſis rationem explicantes. Eſt autem quadratus numerus, qui ex radice in ſe ducta producitur. Et vt ab vnitate incipiamus, eſt illa vel indiuiſibilis, ita immultiplicabilis, non tamen adeo infœcunda, vt quod reliqui numeri præſtant, id non præſtet ipſa, cùm ſit mater & principium omnium numerorum; alij in ſe ducti ſemper diuiſum quid efficiunt, ſola vnitas in ſe ducta ſemper ſeipſam in vnitatem reſtituit, ſemper eadem, nulli obnoxia varietati, ſimplius & radix, & quadratus, & cubus eſt; id quod vnam Dei O. M. eſſentiam & naturam immortalem, omnis diuerſitatis & alterationis expertem, ſat ſuperque comprobat, ſola diuerſitate in conſequentibus vnitatem numeris exiſtente. Quemadmodum igitur ab vna ſuprema Mundi architectonica Monade omnia emanarunt, ſic numerorum ordo ab illa vnitate proficiſcentium, non huc, ſed illuc vbi is eſt, quem illa refert, aptè erat inſtituendus. Sed vt ad quadratorum numerorum myſteria propiùs accedamus.

Vnitas eſt immutabilis.

Diuinam indicat naturã.

Quadratorũ numerorum myſteria.

Sciendum eſt, quod ſicuti duo ſemper quadrati, vnum intermedium habent proportionalem, ita bini cubi duos proportionales numeros habent intermedios; v. g. ſi 2 in ſe ducantur, quadratus efficitur 4; ſi 2 in quatuor, cubus efficietur 8; item ſi 3 in ſe ducantur, naſcentur 9; & iterum ſi 3 in 9, naſcentur 27 cubus; ſi deinde duo in 3 ducantur, 6, medius quadratorum 4 & 9 proportionalis, creatur, hoc pacto: 4. 6. 9. qui ſunt in ſeſquialtera proportione; ſicuti enim ſe habet 4 ad 6, ita 6 ad 9. Si porrò 2 radicem iterum in 6 medium proportionalem, & in hunc eundem 3 radicem duxeris, naſcentur 12 & 18, duo medij proportionales inter duos cubos 8, & 27; nam 8, 12, 18, 27 in eadem ſunt proportione continua ſeſquialtera. Hoc idem prorſus reperies in vnitate eandem vim cum numeris communicatam habente; hæc enim in ſe ducta quamuis ſemper ſit omninò eadem, attamen cum numeris comparata, quos genuit, & ipſa eadem ratione conſideratur. Si itaque 1 lateris vim habens in ſe ducatur, vnum quid quadrati vim habens producetur; ſi denuo 1 vim lateris habens in 1 vim quadrati habens ducatur, 1 cubi poteſtatem obtinebit. Si poſtea 1 vim habens lateris in 2 latus ducatur, 2 medius proportionalis 1 vim quadrati habentis, & 4 vim habentis quadrati producitur, nam 1, 2, 4 in dupla ſunt proportione. Si iterum primò vim lateris

habens 1, deinde latus 2, in 2 medium quadratorum proportionalem ducatur, 2 & 4 medij vnitatis cubi poteſtatem obtinentis, & 8 cubi ipſius proportionales generantur; ſunt enim 1, 2, 4, 8 in continua dupla proportione. Si iterum 2 ſe habeat vt latus ſeu radix, deinde hæc in 2 medium proportionalem ducatur, prodibunt 4; erunt igitur 2 & 4 inter 1, qui ſe habet vt cubus, & inter 8 alterum cubum medij proportionales, vt ſequitur 1. 2. 4. 8.

Vnitas omnia complicat.

Quadrati quibus Dijs dedicati fuerint.

Quadratorũ productio.

Hanc itaque vnitatem omnes vnitates, radices, quadratos, cuboſque complicantem Deo æterno & immenſo applicabant Pythagoræi, eratque quaſi primus quadratus, & cubus diuinæ naturæ, in quo omnia vnum ſunt. Secundus quadratus erat quaternarius ex dyade in ſe ducta productus, quem aſſimilabant materiæ imperfectæ, & in potentialis habitudinis abyſſo ſubmerſæ. Tertium quadratum 9 ex ternario in ſe ducto productum dedicabant Saturno. Quartum quadratum 16 ex quaternario in ſe multiplicato productum dicabant Ioui. Quintum quadratum 25, ex pentade in ſe multiplicata productum Marti. Sextum quadratum 36 ex ſenario in ſe multiplicato proditum, Soli. Septimum quadratum 49 ex ſeptenario in ſe ducto emanantem, Veneri. Octauum quadratum 64 ex octonario in ſe ducto procedentem, Mercurio. Nonum denique quadratum 81 ex nouenario in ſe ducto prodeuntem, Lunæ dedicabant. Cubos verò eodem ordine, quo quadratos cœleſtibus Dijs, Elementaribus Genijs dicabant, vt poſtea dicetur. Atque ab hiſce nouem quadratis recenſitis, duos primos quadratos ex Monade & Dyade emanantes, eximebant; Monadis quidem quadratum, vtpote ſupra omnes humanæ ſublimitatis intellectus metas longè ſemotiſſimum; Dyadis verò quadratum 4, ob imperfectionem materiæ, quam inuoluebat; reliquos verò ſeptem quadratos ſingulos ſingulis, vt diximus, dedicabant Planetis. Primum quadratum poſt binarium, id eſt, 9, ex tribus in ſe ductis emanantem, Saturno dicabant, hac ducti ratione, quod quantò Dij ſupremo Deorum omnium Anteſignano & Monadi ſummæ, ſiue ſupramundanæ, viciniores eſſent, tantò forent ſimpliciores, minuſque in multitudinem rerum materialium mergerentur; quantò verò à Monade remotiores, tantò plùs materialis miſcellæ participarent; vt proinde Lunæ non ſine ratione 81 inter eos quadratos, qui radicibus intra denarium conſtitutis emergunt, maximum, dedicandum putarint.

Aſſignatis itaque dictis quadratis ſeptem, cùm admirandam quandam proprietatem in alia & alia diſpoſitione ſingulorum notarent, fieri non potuiſſe opinati ſunt, quin Deus ſumma & incomprehenſa ſub ijs myſteria humano intellectui exhibere, atque adeò ſingulorum ſeptem Mundorum ordinem, adminiſtrationem, œconomiam ſub ijs indigitare voluerit. Rem exemplo declaro. Si quis confuſas typographicas literarum formas conſiderauerit, tametſi illæ omnem ſcientiam imaginabilem intra ſe contineant, neſcit tamen, quæ ſit illa, quam deſiderat, & ſub qua combinatione lateat; peritus tamen mox formas ita aptè combinare nouit, vt tandem quicquid voluerit, imò omnia ſcientiarum myſteria ex

iiſijſdem per ſenſus appropriatos eliciat. Haud abſimili ratione quadrati quidam myſterioſiſſimi dantur, ſed cùm ſub certis numerorum formis lateant, confuſa myſteria vt lateant, neceſſe eſt; patebunt autem mox, vbi in totidem areolis, quot quadratus eiuſdem monades continet, ſingulos ordine numeros aptè & artificioſè peritus Arithmantes quiſpiam diggeſſerit. Sed primò quidem ſingulorum quadratorum myſteria, deinde modum etiam, eorundemque intra areolas quadrati diſponendorum rationem aperiamus.

Quadratos diſponendi ratio.

Sapientes itaque Veteres, dictos quadratos eo ordine diggeſtos diſponebant, vt quomodocunque numeri intra areas diſpoſiti aggregarentur, ſemper vnus & idem numerus emergeret; quorum omnium deinde ſumma ſuum quoque myſterium haberet. Vocabantur ea ſigilla Deorum immortalium, eò quòd ſub ijs mirâ quâdam ratione dominium eorum exprimeretur.

Sigillum Saturni.

Diſpoſitio Quadrati Saturni.

Cùm itaque 9, quadratum primum Saturni, quem totius Vniuerſi mentem, vt in Sphynge myſtagoga expoſuimus, appellabant, pingere volebant, huius numeros intra nouem quadratula eo artificio diſponebant, vt ſinguli ordines numerorum, normales, tranſuerſi, diagonales, ſimul iuncti, vnum & eundem numerum reſtituerent, vt ſequitur:

Sigillum Saturni.

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Normalis additio

4	9	2
3	5	7
8	1	6
15	15	15

Tranſuerſalis additio.

4	3	8
9	5	1
2	7	6
15	15	15

Diagonalis additio.

4	2
5	5
6	8
15	15

Vides igitur, vt quomodocumque ſumpti numeri ſemper 15. reſtituant. Omnes autem numeri ſimul ſumpti continent 45. Atque hoc eſt, quod paulò antè Abenuaſchia innuebat, cùm diceret, Saturno dedicatum fuiſſe 3. 9. 15. 45: 3 enim conſtituunt quadrati radicem ſeu latus, 9 ipſum quadratum, 15 numeros ſingulorum ordinum additos, vti & ſumma omnium 45 conſtituunt. Atq; hinc patet, cur Abuhali Arabs in ſua Aſtronomia dixerit, Saturnum tribus potentijs regijs maximis circumdatum, vnumquemque verò horum 9 alijs principalibus, & his 15 alijs, ſummam omnium verò conſtituere Saturninum Geniorum principalium toti Vniuerſo præſidentium Chorum. Verba eius cito:

Abenuaſchia.

Numeri 3. 9. 15. 45. Saturno dedicati. Abuhali.

كان لزحل ثلثة ملوك وكل وحد منهم تحته تسع ملوك وكل وحد منهم
خمسة عشر حنون وكلهم خمسة واربعين وكلما يعنى الاسم زحل الذي هو
يحتمل بنفسه خمسة واربعين ☼

Sunt Saturno tres Reges, & vnuſquiſq; horum nouem alios Reges habet, & vnuſquiſque horum alios 15, ſummæ omnium ſunt 45, vti nomen زحل *Zahel, id eſt, Saturni demonſtrat, quod in numeros reſolutum eundem numerum exhibet;* Monarchiæ videlicet Saturninæ in 3. 9. 15 Claſſes diſtributæ ſummam 45.

زحل Zahel, Saturnus.

7	ز
8	ح
30	ل
45	

Sigillum Iouis.

Sed procedamus ad ſecundi quadrati Schematiſmum, ſiue Sigillum Iouis, quod ex quaternario in ſe ducto emergit, eſtque 16: cuius diſpoſitio talis eſt, vt ſinguli numerorum ordines, normales ſiue perpendiculares, tranſuerſi, diagonales ſiue diametrales; vti & quadratulorum medium circumſiſtentium numeri ſimul iuncti, ſemper eundem numerum reſtituant, videlicet 34, ſumma verò omnium ſit 136. Sigillum ſequitur vnà cum additione numerorum.

Sigillum Iouis.

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13

Additio perpendicularis.

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13
34	34	34	34

Tranſuerſalis.

4	9	5	16
14	7	11	2
15	6	10	3
1	12	8	13
34	34	34	34

Diagonalis.

1	4
6	7
11	10
16	13
34	34

Idem emergit, ſi numeros quadratorum, quæ medium circumſiſtunt, addas.

a	*b*	*c*	*d*	*e*	*f*	*g*	*h*	*i*	*k*	*l*	*m*	*n*
4	15	5	10	7	5	14	9	14	12	15	1	4
14	1	11	8	6	2	9	11	6	10	7	16	13
9	6	16	3	11	15	8	11	6	10	7	7	6
7	12	2	13	10	12	3	3	8	2	5	10	11
34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34

Porrò numeri intra duas areolas oppoſitas diagonaliter ſitas additi, eundem ſemper numerum 34 exhibent, vt in *f*, 5. 2 & 15. 12. & in *g* 14. 9. & 8. 3. Diagonales verò qui tres areas poſſident, numeri, ſi medium duples, ſemper eundem dabunt numerum 34, vti in *h* 9. 11. 3. & in *i* 14. 6. 8. inq; *k* 12 10 2. & in *l* 15. 7. 5, medij duplati ſemper eundem numerum dabunt, videlicet 34. Extremi quoq; quadratuli numeri iuncti numeris in binis quadratulis medijs ἰσογώνως ſumptis, vt in *m* 1. 16. 7. 10. & in *n* 4. 13. 6. 11. ſemper eundem numerum 34 conſtituunt, vt vides; quod ſanè meritò θαυμάζεσθαι & ſummâ admiratione dignum videri poteſt.

Diſpoſitio quadrati Iouis.

Sigillum Martis.

Venio ad quadratum Martis 25. qui numerus in viginti quinque areolas digeſtas modo paulò poſt dicendo, eandem quam priores obtinet proprietatem. Figura ſequitur; in qua ſinguli ordines quouis modo ſumpti ſemper ſimul iuncti dant 65, & ſumma omnium eſt 325.

Diſpoſitio quadrati Martis.

Sigillum Martis.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

Recta additio.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15
65	65	65	65	65

Tranſuerſa additio.

11	4	17	10	23
24	12	5	18	6
7	25	13	1	19
20	8	21	14	2
3	16	9	22	15
65	65	65	65	65

Diagonalis & quadrata additio.

3	11	25	11	12	4
8	12	5	3	8	16
13	13	1	15	14	10
18	14	21	23	18	22
23	15	13	13	13	13
65	65	65	65	65	65

Sigillum Solis.

Dispoſitio quadrati Solis

Sigillum quadrati Solis ex ſenario in ſe ducto producitur, & præ cæteris numeros oppidò myſterioſos ſortitum eſt: Nam ſingulæ numerorum ſeries in quadrato ritè diſpoſitæ ſimul iunctæ, ſemper, quomodocunque ſumptæ, conficiunt numerum 111. trium Monadum paulò antè recenſitarum, archetypæ, genialis, & ſidereæ ſummam; ſumma verò omnium conficit 656, quæ ſunt trium mundanarum compoſitionum vltimum complementum, Monarchiæ Solaris typus, & exemplar vnicum, vt ſequitur.

Sigillum Solis.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31

Recta.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31
111	111	111	111	111	111

Tranſuerſa.

6	7	19	18	25	36
32	11	14	20	29	5
3	27	16	22	10	33
34	28	15	21	9	4
35	8	23	17	26	2
1	30	24	13	12	31
111	111	111	111	111	111

Diagonalis & quadrata,

1	6	& innumeris alijs modis.
8	11	
15	16	
22	21	
29	26	
36	31	
111	111	

Sigil-

Sigillum Veneris.

Sigillum quadrati Veneris ex ſeptenario in ſe ducto prodijt, cuius numeri intra qadratum ritè diſpoſiti quomodocunque iungantur, ſemper eundem numerum, vt priora, conficiunt, videlicet 175; ſumma verò omnium 1225 efficit, Venereæ Monarchiæ ſymbolum, cuius typus is eſt, qui ſequitur.

Dispoſitio quadrati Veneris.

Sigillum Veneris.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28

Recta.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28
175	175	175	175	175	175	175

Tranſuerſa.

22	5	30	13	38	21	46
47	23	6	31	14	39	15
16	48	24	7	32	8	40
41	17	49	25	1	33	9
10	52	18	43	26	2	34
35	11	36	19	44	27	3
4	29	12	37	20	45	28
175	175	175	175	175	175	175

Diagonalis, & innumeris alijs modis.

22	4
23	11
24	18
25	25
26	32
27	39
28	46
175	175

Sigillum Mercurij.

Sigillum quadrati Mercurij ex octonario in ſe ducto emergit, cuius numeri ſolito ordine inter quadratum coacti digeſtique, quomodolibet rectà, tranſuersè, obliquè ſiue διαγωνίως iuncti, ſemper eundem numerum conſtituunt, videlicet 260; ſumma verò omnium 2080 exprimit, Mercurialis Monarchiæ typum. Figura ſequitur.

Diſpoſitio quadrati Mercurii.

Sigillum Mercurij.

260

Summa tranſuerſarum								
8	58	59	5	4	62	63	1	260
49	15	14	52	53	11	10	56	260
41	23	22	44	45	19	18	48	260
32	34	35	29	28	38	39	25	260
40	26	27	37	36	30	31	33	260
17	47	46	20	21	43	42	24	260
9	55	54	12	13	51	50	16	260
64	2	3	61	60	6	7	57	260

Summa rectarum ſerierum 260. 260. 260. 260. 260. 260. 260. 260. 260

G Gi-

Sigillum Lunæ.

Sigillum quadrati Lunaris ex 9 in ſe ducto producitur, videlicet 81, cuius numeri intra quadratum ſuum coarctati, riteque diſpoſiti, iuxta ſeries numerorum tranſuerſas, rectas obliquas quomodocunque additi, ſemper producunt 369; ſumma verò omnium tibi exhibet 3321, Lunaris Monarchiæ typum vt ſequitur.

Sigillum Lunæ.

Diſpoſitio Quadrati Lunæ.

										369	*Diagonalis.*
Summa tranſuerſarum	37	78	29	70	21	62	13	54	5	369	*ſerierum*
	6	38	79	30	71	22	63	14	46	369	
	47	7	39	80	31	72	23	55	15	369	
	16	48	8	40	81	32	64	24	56	369	
	57	17	49	9	41	73	33	65	25	369	
	26	58	18	50	1	42	74	34	66	369	
	67	27	59	10	51	2	43	75	35	369	
	36	68	19	60	11	52	3	44	76	369	
Summa rectarum	77	28	69	20	61	12	53	4	45	369	*ſerierum*
	369.	369.	369.	369.	369.	369.	369.	369.	369.	369	*Diagonalis.*

CAPVT V.

De Mathematico fabricæ & conſtructionis dictorum ſigillorum ratiocinio.

QVantò negotium hoc occultius, & admiratione dignius exiſtit, tantò dilucidatio eius difficilior, perplexior, intricatiorque meritò cenſeri debet. Eſt enim adeo ardua & recondita numerorum natura, vt omnium penè humani ingenij aciem fugere videatur. Sed enim cùm mihi à natura ita comparatum ſit, vt nihil homine digniùs exiſtimem, quàm in huiuſmodi tortuoſis rerum abſconditarum labyrinthis induſtriam ponere; dicta verò numerorum arcana diſpoſitio non minimum inte res hucuſque inacceſſas & incognitas locum obtineat; ſummâ diligentiâ incubui, vt arcanam huiuſmodi diſpoſitionem, rationemque, quantum ingenij vires permitterent, penetrarem, penetratam eruerem, erutam Lectori rerum curioſarum auido, hoc loco communicarem. Sunt autem in hoc negotio duo conſideranda, primò quidem imparium quadratorum diſpoſitio, deinde parium; illa quantò eſt facilior, tantò hæc maiores & quaſi inexhauſtas difficultates patitur. De quadratis primò, deinde de cubicis pari paſſu ratiocinabimur.

§ I.

Quadrati conſtructio, quod ex ternario in ſeipſum ducto conſtituitur, eſtque Sigillum Saturni.

OMittimus hic primum quadratum, ex binario in ſe ducto emergens, videlicet quaternarium, vtpote quod cùm à reliquorum quadratorũ naturâ & proprietate longè recedat, numerus veluti imperfectus, propriè abſolutéque quadratus dici minimè poteſt; ideoque cùm non tantùm ex multiplicatione binarij in binarium, ſed ex additione binarij ad binarium (quod nulli alteri quadratorum euenit) emergat, atq; adeo potentialem materiæ miſcellam obeat, meritò à Philoſophis priſcis, qui Dijs non niſi perfecta dedicabant, reiectus fuit, eliminatuſque.

Quadratum ex binario emergens eſt imperfectum.

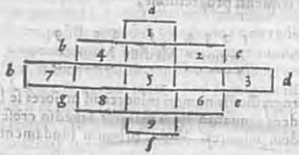

Nota Lector; quadrangulũ b c g e, debere eſſe diſpoſitum ad modũ quadrati eodem modo & cætera.

Ad quadratum itaque ternarij 9 ita diſponendum, vt ſeries numerorum quomodolibet innectę dent 15, ſic procedes. Fiat primò quadratum *b c g e*, in quo quatuor media alia quadratula *a b d f*, foris ponantur in formam Rhombi: deinde inter cellulas ſeu quadratula ſingula ordine naturali numeros ab vnitate vſque ad 9 ita diſpones, vt pro radicis ternarij ratione in ſingulis tribus cellulis obliquè ſeu diagonaliter deſcendentibus tres numeri ordine naturali ab vnitate incipiendo, ponantur, vt vides; reperienturque quatuor numeri 1, 3, 9, 7, extra quadratum *b c g e*; quadratum verò in quatuor cellulis carebit numeris, vtpote numeris extra quadratum in eas transferendis; quod ita præſtabis. Primò, duo numeri, 1, & 9, columnæ *a f*, in eiuſdem columnæ oppoſitum vacuum locum transferantur; deinde 3 & 7 extra quadratum conſtituti numeri vti priùs in oppoſita tranſuerſæ columnæ *b d* vacua loca reciprocà collocatione conſtituantur, vti ex ſequenti figura apparet. Dico hoc

Quomodo diſponatur Quadratum Ternarij.

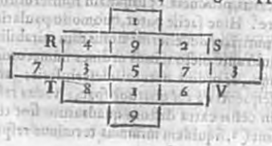

ordine numeros intra nouem cellulas nouenarij quadrati R S T V diſpoſitos hanc vim obtinere, vt quacunque ſerie ſibi inuicem terni & terni addantur, ſemper 15 reſultent. Cuius rei demonſtrationem vt altiùs animo imbibas;

Notandum primò, in ſingulis quadratorum imparium numeris, vti & in hoc ternarij quadrato videre eſt, triplices dari terminos, maiores, minimos, medium. Maiores termini ſunt, qui poſt medium terminum vſque ad finem numerorum quadrati nouenarij numerantur: Minores termini ſunt, qui ab vnitate ad medium vſque terminum computantur: Medius verò terminus dicitur, qui inter quatuor minores & quatuor maiores intermediat, & prouenit ex dimidio aggregati ex additione minimi & maximi termini emergentis; vt 1 minimus terminus iunctus maximo termino 9 dat 10, cuius dimidium eſt 5, terminus in progreſſione medius, & medium inter quadrati cellulas ſemper locum occupans, vt ex figura patet, & in hac ſequenti progreſſione,

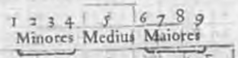

Atque huius progreſſionis numeri minores ad maiores ſe habent, vt exceſſum ad excedens; quantò enim maiores à medio creſcunt, tantò decreſcunt ab eodem minores. Vnde primum fundamentum æquationis emergit.

Notandum ſecundò minorum terminorum ſingulos vnum aliquem è maioribus terminis reſpicere, ſiue quod idem eſt, omnes numeri qui æquo à medio termino interuallo vtrinque diſpoſiti ſe reſpiciunt, additi inter ſe, 10 conficiunt, vt in hac progreſſione videtur;

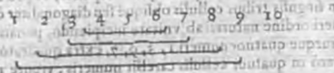

vbi 1 reſpicit 9; 2 reſpiciunt 8; & 3, 7; & 4 denique 6; ſinguli autem bini termini oppoſiti ſe reſpicientes ſimul iuncti 10, vt diximus, conſtituunt, cuius dimidium 5, medius terminus eſt. Medius autem terminus per numerum cellularum vnius lateris dicti quadrati, videlicet ternarium multiplicatus, producit 15 ſummam numerorum exiſtentium in vnoquoque latere. Hinc facilè patet, quomodo paulatim Veteres ex hac ſpeculatione in notitiam deuenerint huius tam mirabilis proprietatis. Si enim ordine paulò antè dicto trinos ordines numerorum huius quadrati nouenarij diagonos, & ordine naturali deſcripſeris; neceſſariò eueniet, vt in quadrato ſequenti a b c d quatuor ſpatia vacua relinquantur: cùm itaque numeri in cellis extra dictum quadratum ſint totidem, ijſque termini oppoſiti ſint (1. ſiquidem minimus terminus reſpicit 9 maximum terminum); 5 quoque ex minoribus terminus tertius, ex maioribus terminis pariter reſpiciant tertium; conſequens eſt, vt ſi 1 in oppoſitam ſupra 9 vacuam cellulam, & 9 in alteram ſibi oppoſitam infra 1; 3 verò in oppoſitam cellam vacuam poſt 7, 7 verò contrà in oppoſitam cellam ante 3 transtuleris; negotium confectum habeas; hac enim ratione 9 v. g. maior terminus, inter 4 & 2 minores terminos inſertus, ijſque additus, æquabit numerum 15, ex 3 latere quadrati in medium terminum, videlicet 5 ducto emergentem; 1 verò minimus terminus inter 8 & 6 maiores terminos inſertus, pariter æquabit numerum 15 ex radice in medium numerum ducta prouenientem. Pari ratione 3 inter numeros 4 & 8, & 7 inter 2 & 6 inſerti, ipſiſque additi, eundem 15 numerum conficiunt. Denique 5 inter 2 & 8; & iterum inter 4 & 6 (quorum illi 10, hi pariter 10 additi conficiunt) pari ratione ipſis additus 15 conſtituit. Vides igitur, quomodo ſemper inter duos pares numeros mediet impar, quibuſcum additus conficiat 15; patet etiam cuilibet, excepto medio, impari numero vacuam cellam opponi; intra quam poſitus, addituſque tandem cum lateralibus 15 conſtituat; ſic inter 4 & 2 intermedius 9 ijs additus 15; 1 verò inter 8 & 6 poſitus, ijſque additus, pariter 15; iterum 3 intra vacuam cellulam oppoſitam inter 4 & 8 poſitus, ijſque additus pariter 15; 7 verò in oppoſito ſibi loco inter 2 & 6 poſitus, ijſque additus ſimiliter 15 conſtituit; 5 verò medius cùm diametraliter poſitis numeris eundem numerum conficit. Patet itaque propoſitæ conſtructionis ratio. Sed vt hæc luculentiùs demonſtrentur, ponantur numeri quadrati nouenarij vti priùs ſecundùm progreſſionem naturalem ab vnitate vſque ad 9, vt ſequitur.

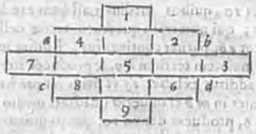

Combinationes regulariũ terminorum.

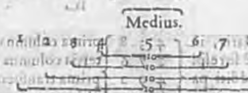

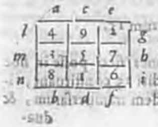

Hoc peracto, ſi 9 ad 1 iunxeris, habebis 10, quibus medius terminus 5 additus conficiunt 15; cùm itaque hi ijdem numeri in columna c d quadrati & b f contineantur, illi collecti in vnum, eundem numerum vt conficiant, neceſſe eſt. Iterum iunge 2 ad 8, ſecundum minorem terminum ad maiorem, produces 10, quibus medius 5 additus eandem ſummam, 15 videlicet conficiet; qui numeri in quadrato tertiæ cellulæ diagonaliter diſpoſitæ, videlicet *eb*, pariter continentur. Rurſus iunge 3 ad 7, tertium minorem ad maiorem tertium à 9, & produces iterum 10, quibus 5 medius terminus additus exhibet 15 vt priùs; atque hanc diſpoſitionem numerorum inuenies in *mb* tranſuerſo quadrati medio ordine digeſtam. iterum iunge 4 ad 6, produces denuò 10, quibus quinarius medius terminus additus, exhibent vt antè, 15; atque hanc diſpoſitionem continet in quadrato diagonalis trium numerorum 4. 5. 6 diſpoſitio. Atque hi ſunt quatuor terminorum regularium cum medio 15. conſtantium combinationes; iam videamus irregularium quoque combinationem.

Combinationes irregularium.

Irregularem combinationem dicimus, quòd non ſumantur termini in hac ſecundùm terminorum præciſum reſpectum, neque cum medio termino, ſed vel ex minoribus terminis, maioribus quomodocunque additis, numerus 15 reſultet; quem ſi per ternariũ lateris quadrati multiplicaueris, habebis ſummam omnium numerorum 45. Iunge itaque in ſerie numerorum naturali 4 cum 8, conficies 12; quibus ſi 3, qui 4 præcedit, iunxeris, habebis pariter 15; quem numerum conficiunt tres numeri intra columnam *ab* contenti; cùm enim 3 & 4 æquentur 7, vnitas verò ab 8 deficiat, illa adiuncta 7, dabit 8; qui vnà cum 3 & 4 iunctus, vt dixi, 15 conſtituunt. iterum 2 ad 6 additi dant 8, quibus ſi 7 coniunxeris, habebis iterum 15, quem numerum pariter exhibent tres numeri in columna *ef* diſpoſiti. Rurſus iunge 2 ad 4, & habebis 6, quibus ſi 9 accedant, habebis 15, quem eundem numerum intra tranſuerſam columnam *lg* additi in vnum numeri exhibent. Denique iunge 6 ad 8, & habebis 14, quibus vnitas accedat, prodibunt 15, quem tibi quoque tres numeri in tranſuerſa ſerie in *r* præciſè exhibent. Verùm omnium combinationes hîc appoſitas contemplare.

Combinatio regularis, in qua termini quatuor minores maioribus 4 oppoſiti cum medio iuncti	1	5	9	media columna recta	faciunt 15.
	2	5	8	Diagonalis	
	3	5	7	media tranſuerſa	
	4	5	6	Diagonalis tranſuerſa.	

Combinatio irregularis, in qua numeri promiſcuè ſe reſpiciunt, & cum medio additi pariter	4	3	8	prima columna recta	faciunt 15
	2	7	6	tertia columna recta	
	4	9	2	prima tranſuerſa	
	8	1	6	vltima tranſuerſa	

Octies itaque reddit eundem numerum 15.

Atque ex his patet octo tantum combinationes fieri poſſe in hoc nouenario diſpoſitionis trium numerorum, qui additi 15 conſtituant; videlicet trium ſerierum perpendicularium, & totidem tranſuerſarum, & duarum diagonalium. Et tametſi plures in dicta progreſſione numeri ſint, qui numerum 15 iuncti ſimul conſtituant, vti 1, 2, 3, 9; 2, 3, 9, 1; 9 & 6; 8 & 7; quia tamen hoc loco tres tantùm numeri iuxta 3 lateris quadrati triadem, conſiderantur; cœterorum omnium nulla prorſus ratio habetur.

Vides quoque quomodo in omni combinatione trium numerorum, ſemper medij numeri ſint impares, extremi partim pares, partim impares. Præterea cùm 15 reſultent ex ductu ternarij, id eſt, ex latere in medium terminum totius progreſſionis, quæ eſt 5; conſequens eſt omnes & ſingulas trium numerorum ſeries quinarium ter continere; quod inde patet: ſi enim in hiſce numeris 1, 5, 9; 1 ad 9 adieceris, habebis 10 duplicatum quinarium; & ſi medius quinarius accedat, habebis tres quinarios; qui additi faciunt 15. Sic in his numeris 2, 5, 8; 3, 5, 7; 4, 5, 6: extremi additi ſemper duplicatum quinarium dant, videlicet 10. quibus quinarius medius additus, dant tres dictos quinarios; in reliquis quoque numeris 4, 3, 8, ſi medius terminus 3 ab extremis 4 & 8 vnitatem mutuet, euadet is in quinarium, extremi verò manebunt 3 & 7; qui coniuncti dabunt 10 alios duos quinarios. Sic in numeris 2, 7, 6. Si medius terminus vnitatem vtrique extremo 2 & 6 communicauerit, manebit is 5; 2 verò & 6 aucti vnitate, fient 3 & 7, qui iuncti 10 conſtituunt alios duos quinarios. In his verò numeris 4, 9, 2, ſi à 9 abſtrahas 4, remanebunt 5. 4 verò addita 2, dant 6, quæ vnita 4 dant 10, duos alios quinarios. Denique in his numeris 8, 1, 6, ſi 2 ab 8, & totidem à 6 abſtracta addideris 1, fiunt 5. duo verò termini binario mutilati 6 & 4, additi 10, conſtituunt alios duos quinarios. Vides igitur quàm mirâ ratione per excedens & exceſſum numeri pulchrè æquati in vnam ſummam aſpirent. Atque ex his, ni fallor, luce clariùs patet ratio, cur videlicet nouenarius ſecundùm lateris ſui numerum intra quadrati trinas cellulas aptè digeſtas in omnibus, ſemper infallibiliter eundem numerum producat; quod non tantùm de hoc impari quadrato, ſed & de omnibus alijs quadratis imparibus in infinitum productis, vt in ſequentibus dicemus, intelligendum eſt.

§ II.

Secundi quadrati, quod ex 4 in ſe ductis emergit, conſtructio Mathematica, atque Sigillum Iouis nuncupatur.

HOrum numerorum diſpoſitio multò difficilior eſt præcedenti: vti enim ob paritatem quadrati medium terminum non habet, ita aliam quoque diſpoſitionem requirit. Nos, quantum ingenio licuerit, & hanc facillimam reddere conabimur. Cùm itaque quadratus Iouis ex 16 numeris componatur, vel quod idem eſt, ex quaternario in ſeipſo ducto emergat, ſic procedes. Deſcribatur progreſſio naturalis 16 numerorum, ab 1 vſque ad 16 progrediendo, vt ſequitur.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

quorum ſingulorum quatuor numerorum tetrades pro quatuor laterum quadrati exigentia diſcrimines; habebiſque quatuor ordines 1, 2, 3, 4. 5, 6, 7, 8; 9, 10, 11, 12; 13, 14, 15, 16. quos diligenter ſerua. Hoc peracto fiat quadratum in formam Rhombi truncati, vti in præcedente factum eſt, ita vt ſingulæ obliquæ & diagonales ſeries quatuor cellulas ſeu quadratula contineant, vt ſequitur.

Ratio diſpoſitionis ſecundi quadrati.

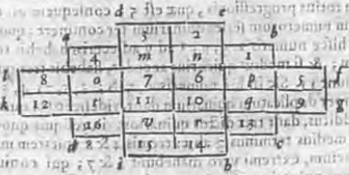

In hoc eo ordine, qui ſequitur, numeros tuos diſpone ſecundùm quatuor Claſſes, quas paulò antè obſeruari monuimus. Prima Claſſis numerorum 1, 2, 3, 4, ordine naturali in ſuperioribus quadratulis *b e d a* extremis ponantur, vt vides. Secunda Claſſis numerorum 5, 6, 7, 8, ordine ponantur in tranſuerſali quadratorum ſerie, quæ continentur intra ſpacium *f, l*, eo tamen pacto, vt 6 & 7 duo media quadratula, 8 & 5 verò duo extrema occupent, duobus in *o* & *p* vacuis. Tertia Claſſis numerorum 9, 10, 11, 12, in altero tranſuerſali ſpacio *g k* diſponantur, eo prorſus modo, quo in ſpacio *f l* numeri ſecundæ Claſſis. Quarta denique Claſſis numerorum 13, 14, 15, 16, in reliquis inferioribus extremis quadratulis *d b i c* ordine diſponantur vt vides.

Habes itaque rationem diſpoſitionis; nihil porrò reſtat, niſi vt quomodo numeri extra quadratum *a b c d*, intra idem, in cellas totidem vacuas & correſpondentes opportunè transferri poſſint, dicamus; quod diſpari ratione à præcedenti fit: in præcedenti enim terminos numerorum oppoſitos in oppoſita vacua loca tranſtulimus; quod hìc non fit, ſed termini in alternè oppoſita loca transferendi ſunt, vt intentum habeas; hoc pacto 3 v. g. non in vacuum quadratulum *v* rectà oppoſitum, ſed in alternè oppoſitum, quod litera *r* ſignauimus, poni debent; ita 2 non in *r*, ſed in *v* decuſſatim poni debent; & contrà 15 & 14, hoc in *m*, illud in *n*, alternè oppoſita ſpacia pariter transferenda ſunt. Haud abſimili ratione 5 & 9, 5 quidem in *t*, & 9 in *o* ſimiliter alternè oppoſita vacua ſpacia; contra 8 & 12, hoc in *p*, illud in *q* alternè oppoſita vacua ſpacia transferenda ſunt. Quibus quidem ita peractis, habebis quadratum Iouis eâ numerorum diſpoſitione digeſtum, vt ſinguli quatuor ordines quomodocunque ſumpti ſemper 34 conficiant, quæ ducta in latus quadrati 4 ſummam omnium numerorum dant 134. Figuræ diſpoſitio ſequitur.

Cu-

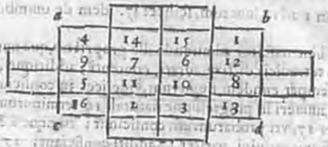

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13

Cuius quadratum *a b c d* numeros eo ordine diſpoſitos habet, vt ſinguli quatuor numerorum ſeries additæ ſemper eundem numerum, vti dictum eſt, conficiant; quod non tantùm de ordinibus rectis, tranſuerſis, diagonalibus intelligendum eſt, ſed & ſingulorum quadratulorum numeri quatuor ſimul iuncti eundem numerum reſtituunt; cuius rationem vt videamus, paulò altiùs ordiendum eſt.

Lemma.

SI duo cuiuſcunque progreſſionis naturalis numeri, qui æqualibus interuallis ab extremis vtrimque diſtant, ſimul addantur, erit aggregatum ſingulorum additorum aggregato, quod ex duobus terminis extremis, minimo & maximo conficitur, æquale. *Diſponantur* numeri ſedecim eo ordine & progreſſione naturali, quo ſuprà fecimus.

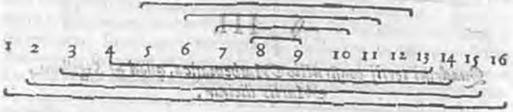

Ex quibus ſi duos quoſlibet ab extremis terminis æquediſtantes in vnum iunxeris, habebis ex ſingulorum aggregatis 17 aggregato duorum extremorum 1 & 16, id eſt, 17 æquale; quod medijs terminis 8 & 9 additum ſummam conficit numerorum in ſingulis ordinibus quadrati rectis, tranſuerſis, & diagonalibus contentorum. Cùm enim maiores termini à 16 verſus medios terminos 8 & 9 continuè vnâ vnitate decreſcant, minores verò termini, qui maiores ex oppoſito reſpiciunt, vnâ vnitate continuò vſque ad medios terminos 8 & 9 creſcant; neceſſariò fit, vt hi numeri iuxta proportionale incrementum decrementumque perpetuam æqualitatem cuſtodiant. v. g. 1 & 16, extremi progreſſionis termini additi conficiunt 17: ſed & hunc eundem numerum & 2 iuncta 15, & 3 iuncta 14, & 4 iuncta 13, & 5 iuncta 12, & 6 iuncta 11, & 7 iuncta 10, & 8 denique iuncta 9, conficiunt; cùm quantùm minores termini ab vnitate creſcunt, tantùm minores oppoſiti numeri à 16 decreſcant; 2 enim auctâ vnitate cum 15 numero vnitate minori quàm 16, eundem numerum conficiunt, quem 1 ad 16, iunctum, ſcilicet 17. idem de omnibus alijs intelligendum eſt.

Mirabilis proprietas numerorum in hoc quadrato. In quo numeri quomodolibet ſumpti eundem ſemper numerum conficiunt.

Atque hinc naſcitur admiranda illa proprietas, quâ numeri in ſingulis ordinibus tetradicis dicti quadrati, contenti, additique, quomodolibet ſumpti, ſemper eundem numerum, videlicet 34 conficiunt. Quoniam enim omnes numeri in progreſſione naturali 16 terminorum ab extremis æquidiſtantes 17, vti probatum eſt, conficiunt; cumque 8 & 9, medij totius progreſſionis termini, pariter 17 additi conficiant; 17 ad 17 iuncti conſtituunt neceſſariò 34. Hinc ſi 1, 8, 9, 16, quatuor terminos in vnum iunxeris, extremos videlicet cum medijs 8 & 9, habebis iterum 34. Si verò 2, 8, 9, 15, duos videlicet ab extremis cum duobus medijs iunxeris, iterum habebis 34. Si verò 3, 8, 9, 14, tertios ab extremis cum duobus medijs iunxeris, habebis denuò 34. & ſic de cæteris; ſemper enim ex duorum numerorum ab extremis æquè diſtantium ad duos medios additione idem numerus 34 reſultabit. Mirum itaque non eſt, ſi dicti numeri intra quadratum artificioſè, eâ videlicet induſtriâ, quâ dictum eſt, diſponantur, in ſingulis ordinibus tetradicis rectis, tranſuerſis, diagonalibus, & in ſingulis quadratis quatuor vnà iunctis quomodocunque ſumptis, ſemper eundem numerum emergere, cùm totum fundamentum huius diſpoſitionis lateat ſub progreſſione naturali numerorum 16; in qua tot combinationes inſtitui poterunt quatuor numerorum eundem 34 conficientium, quot combinationes reperiuntur in quadrato, eundem numerum conficientes.

§ III.

Quadrati tertij conſtructio Mathematica, quod & Sigillum Martis dicitur.

TErtium quadratum imparium numerorum ex quinario in ſe ducto conſurgit; cuius conſtructio non differt à primi quadrati conſtructione. Verùm rem paucis explicemus.

Fiat quadrangulum Rhomboide, in cuius quinque quadratulorum diagonæ diſpoſitorum ordinibus naturali ordine deſcribantur 25 numeri, eo pacto, quo in ſequenti figura factum eſſe vides, manebuntque intra quadratum *a b c d* tot areolæ vacuæ, quot numeros extra quadratum ſeparatos vides; quos hâc induſtriâ intra vacuas areolas ſingulis correſpondentes transferes. Cùm in imparibus quadratis ſingulos numerorum terminos oppoſitè ſe reſpicientes intra oppoſita in eadem columna loca vacua transferre ſuprà præcepimus, iuxta præcepti huius tenorem negotium ſummâ facilitate conficies. Sic itaque procede: in columna *g h*, 1 in oppoſitum vacuum intra eandem columnam locum, videlicet in areolam ſupra 19 transferenda eſt; 25 verò in eadem columna *g h* infimus numerus, in oppoſitum intra eandem columnam locum infra 7 collocabitur.

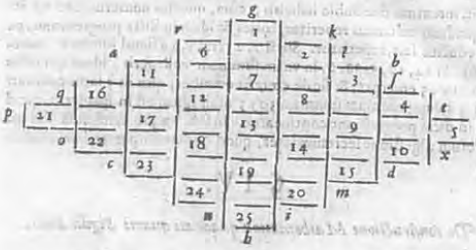

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

In columna *r n*, 6 in areolam vacuam ſupra 24 immediatè; 24 verò in oppoſitum in eadem columna locum infra 6 locabitur. In columna *k i*, 2 in locum vacuum ſupra 20, & 20 in locum vacuum infra 2 transferetur. In columna tranſuerſa *t q*, 4 in locum vacuum oppoſitum poſt 16, & 16 in locum vacuum ante 4 collocetur. In columna tranſuerſa *v p*, 5 in locum vacuum poſt 17, & 21 in locum vacuum ante 9 deponatur. In columna denique tranſuerſa *x o*, 10 in locum vacuum poſt 22, & 22 in locum vacuum ante 10 locetur. Habebiſque totum negotium peractum; cuius demonſtratio eadem eſt, quam in primi quadrati deſcriptione dedimus. Si enim ordine naturali progreſſio ab 1 ad 25 continuetur, vt ſequitur:

a *c* *b*
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

In hac progreſſione imparium numerorum medius terminus eſt 13; qui per latus quadrati, id eſt, per 5 multiplicatus dat 65, numerorum in ſingulis columnis in quadrato exiſtentibus, ſiue rectis, ſiue tranſuerſis, ſimul additorum ſummam, ita vt ex medij termini cum latere quadrati multiplicatione ſtatim, quantam ſingularum columnarum numeri additi ſummam conficiant, oſtendatur, ac proinde ſicuti in progreſſione medium ſemper locum, ita & in quadrati media cellula eundem occupet. Si iam in progreſſione dicta quinque numeros, qui dictum numerum ſimul additi faciant, inquiſiueris, idque toties, quoties poteris, & combinatio permittit, intentum ſine dubio habebis; cùm, quoties numerus iſte 65 intra quadrati columnas reperitur, toties & idem in dicta progreſsione, ex qua eductus ſuit, reperiatur. Sic ſi 7, 25, 13, 1, 19 ſimul junxeris, habebis 65. Si 24, 12, 5, 18, 6, in vnam ſummam collegeris, idem qui priùs numerus 65 emerget; & ſic de cœteris omnibus; quæ in 5 latus quadrati ducta, dabunt omnium ſummam 325; nihil igitur eſt in quadrato, quod non in dicta progreſsione contineatur. In ſola itaque artificioſa illa numerorum digeſtione ſecretum latet; quod quomodo pateat, iam dictum eſt.

§ IV.

De conſtructione Mathematica quadrati quarti Sigilli Solis.

Diſpoſitio numerorum in hoc quadrato difficillima.

SIcuti numerus in hoc quadrato ex ſingulis ſex ordinibus quaquauerſus collectus, oppidò myſterioſus eſt; ita numerorum diſpoſitio in hoc quadrato, vt dictus numerus reſultet, ſummum cum difficultate laborem adiunctum habet; quem tamen, quantum ingenij imbecillitas permittet, nos mitigaturos confidimus.

Cùm itaque quadratus Solis 36 conſtituatur ex 6 in ſeipſum ductis; pro diſpoſitione numerorum in quadrato ſic operare. Scribantur 36 numeri ordine naturali ab 1 incipiendo, quos in ſex ordines diuides, vt hîc vides.

A B C D
1. 2. 3. 4. 5. 6. | 7. 8. 9. 10. 11. 12. | 13. 14. 15. 16. 17. 18. | 19. 20. 21. 22. 23. 24. |
g h i k l m n o p q r ſ t u x y z a
E F
25. 26. 27. 28. 29. 30. | 31. 32. 33. 34. 35. 36.
b c d e ff tt ſſ

Hoc peracto deſcribas diagramma in formam Rhomboidis, vt in præcedentibus factum eſt, & hîc apparet; in cuius cellulis numeros dictæ progreſsionis hâc induſtriâ collocabis. Accipe primam progreſsionis ſex numerorum partem *A* ſignatam, eamque iuxta numeros ab 1 vſq; ad 6 pone in ſuperiori parte Rhomboidis intra cellulas extremas, vt hic vides. Accipe deinde ſextam partem progreſsionis ſignatam litera *F*, qui ſunt numeri 31, 32, 33, 34, 35, 36, quos in oppoſitis Rhomboidis locis, hoc eſt, in inferiori parte diagrammatis in vltimis ſex cellulis inſeres, vt paulò poſt videbis. Deinde in loculamentis dextris *p b i q*, hoſce quatuor numeros pones, 7, 13, 19, 25, qui ſunt ordinum in progreſsione *B C D E* primi, vt progreſsio docet ſignata literis *g n t b*; ex oppoſitis vero loculis ✠ *m n r* hoſce numeros pones, 12, 18, 24, 30, qui ſunt 6 ordinum *B C D E* vltimi, ſignati literis *m ſ a tt*; habebiſque totum ambitum ſuis ſignatum numeris, poſtea in quadratum *a b c d* transferendis. Reliquos numeros progreſsionis hâc induſtria medijs quadrati cellulis inſcribes. Intra columnam tranſuerſam ✠ *α*, à 7 incipiendo, & omiſſâ vnâ areolâ, deinceps ex progreſsione ponantur ordine quatuor numeri ſignati literis *l d e b*, qui ſunt 11, 27, 28, 8. In columna tranſuerſa *b m*, à 13 incipiendo, omiſsiſque duabus areolis, deinceps ordine ponantur numeri progreſsionis ſignati literis *o p q z*, qui ſunt 14, 16, 15, 23. In tranſuerſa columna *i n*, à 19 incipiendo, omiſsiſque duabus areolis ponantur ordine numeri progreſsionis ſignati *v y x r*, id eſt, ordine retrogrado numeri 20, 22, 21, 17, vt vides. Denique in columna tranſuerſa *q r*, à 25 incipiendo, omiſſa vna areola, ſcribantur deinceps numeri ſignati literis *ff k i c*, qui ſunt numeri 29, 10, 9, 26. Hiſce peractis, manebunt intra quadratum *a b c d* ſexdecim ſpacia vacua, quæ totidem numeris in ambitu Rhomboidis circumſcriptis replebis hoc artificio. In ſuperiori Rhomboidis parte 5 & 2 intra columnas ſuas oppoſita vacuarum cellularum loca occupabunt, vt vides: 4 verò vacuum locum habebit oppoſitum alternè, id eſt, in columna *g x* vltimum intra quadratum: 3 verò in columna *f v* tertium vacuum ſpacium occupabit. In latere ſiniſtro Rhomboidis, 7 oppoſitum in tranſuerſa columna ✠ *α* vacuum poſsidebit: 13 in columna tranſuerſa *i n* tertium à 19: 19 contrà in columna *b m* tertium ab 18 locum habebit: 25 verò iterum in tranſuerſa columna *q r* oppoſitum tenebit locum. In infima parte Rhomboidis 32 ponetur in columnæ *δ β* ſecundo à 5 ſpacio: 33 in tertio columnæ *v f* à 34 ſpacio: 34 in vltimo intra quadratum columnæ *x g* vacuo ſpacio; 35 demùm in vltimo columnæ *ſ γ* à 2 ſpacio. In dextro latere Rhomboidis quatuor numeri hoc pacto transferentur: 30 transfertur in ſecundũ à 7 columnæ tranſuerſæ ✠ *α* ſpacium: 24 in tertiũ à 13 columnæ tranſuerſæ *m b* ſpacium: 18 in tertium columnæ tranſuerſæ *n i* à 24 locum: 12 verò in ſecundũ à 25 columnæ tranſuerſæ *r q* vacuum locum transferantur. Et ſic numerorum omnium in quadrato digeſtionem habebis, in qua numeri ſingulorum ordinum additi conficiunt 111, myſterioſiſsimum numerum, & trium Monadum, ſiue ſolij archetypi, genialis, & ſiderei indicem. Summa verò omnium erit 666, alterum myſticum

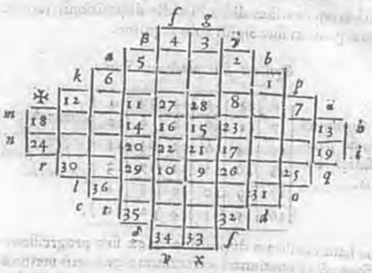

Diagramma in formam Rhomboidis.

Ratio diſpoſitionis numerorum.

numerum idearum in tribus dictis Mundis diſpoſitionis rationem exhibens. Figura quadrati ſiue Sigilli Solis ſequitur.

Sigillum ſiue quadratum Solis.

Summa ſingulorum ſex numerorum ſeriatim quomodolibet ſumptorum eſt 111.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31

Summam verò omnium 666 habebis, ſi 111 per 6 latus quadrati multiplicaueris.

Atque hanc mirificam diſpoſitionem ex ſola progreſſione numerorum ab 1 vſque ad 36 continuata extraximus; quâ verò methodo combinatiua opus ſit ad tantæ harmoniæ inuentionem, cùm huius loci non ſit, in combinatoria arte, ſi Deus voluerit, ſuo tempore oſtendetur.

§ V.

Conſtructio quadrati ſeu Sigilli Veneris Mathematica.

QVadratus qui ex 7 in ſe ductis emergit, videlicet 49, Veneri dicatus eſt, cuius diſpoſitionem in nullo à primi & tertij quadrati diſpoſitione diuerſo modo expedies. Fiat primò, vt in præcedentibus, diagramma Rhomboide, in quo 49 numeros in ſeptem Claſſes digeſtos eo ordine, vt in ſequenti figura patet, ordinabis.

Figura prima.

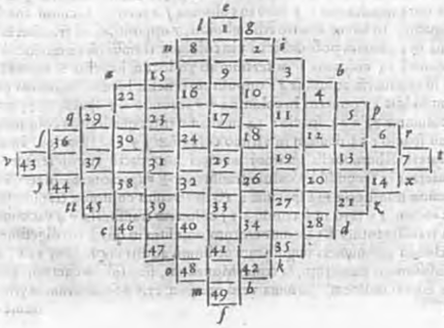

Si-

Sigillum Veneris, ſiue quadratum 49.

Figura ſecunda.

Omnes ſeries numerorum ſimul iunctorum dant 175.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28

Numerus 175 per latus quadrati, ſcil. 7 multiplicatus, dat 1225, ſummam omnium numerorum.

In hac prima figura quadratum eſt, intra quod omnes numeri in quatuor cornibus Rhomboidis extra quadratum collocati, transferri debent, vt vacua loca, quæ numeris extra quadratum in cornibus conſtitutis æquantur, repleas; quod quidem minimè, vt in cœteris imparium quadratorum diſpoſitionibus, difficile eſt. Sic ergo procede. In ſingulis cornibus ſex numeri ſpectantur: in ſuperiori cornu extra quadratum conſtituuntur hi numeri 1, 2, 3, 8, 9, 15; quos intra vacuas quadrati areolas ita transferes. ab vnitate intra columnam *e ſ*, numera deorſum octo cellulas, & intra eam pone vnitatem; in columna *g b*, deorſum à 2 numera alias octo cellulas, & intra eam pones 2; in columna *i k* deorſum alias octo areolas numera, & intra eam pone 3; iterum in columna *l m*, octo areolas numera deorſum, & intra octauam pone 8; ſic in columna *n o* numera pariter octo areolas deorſum, & ibi repone 15. Numeros in dextro cornu *b d t*, eàdem prorſùs ratione, quâ in præcedenti, transferes intra vacuas cellulas intra quadratum conſtitutas, ſed ſecundùm tranſuerſum & ſiniſtrum areolarum ſitum. Itaq; à 5 in columna tranſuerſa *p q* numera octo, & intra octauam pone numerum 5; in columna *r ſ* à 6 numera octo areolas, & ibi depone 6. In columna *t v* octo iterum à 7 tranſuerſim numera, & ibi pone 7; in columna *x y* à 14, octo numera areolas, & intra octauam pone 14; in columna *ʒ tt* ſimiliter à 21 computa octo areolas, & ibi repone 21; & à 13 tranſuerſim octo numera, & ibidem repone 13. Deinde procede in infimum cornu Rhomboidis, & à numeris ſingulis octo numerando in proprijs columnis ſurſum procede, & ibidem numeros, à quibus numerare cœpiſti, colloces; ſic 35 in octaua ab hoc numero cellula in columna *k i* ponetur; item 41, & 47 in octauis cellulis, vt vides, locentur; item 42, & 48 in columnis *b g*, & *l m*; vt & 49 in columna *ſ e*. In cornu vero ſiniſtro Rhomboidis numeri 29. 37. 36. 44. 43. ſinguli ordine in tranſuerſarum columnarum octauas areolas transferantur, vt in præcedentibus factum fuit, & habebis diſpoſitionem peractam, vt vides in figura ſecunda, quorum omnium demonſtratio patet ex ijs, quæ in prima & ſecunda quadrati conſtructione adduximus.

§. VI.

§ VI.

Conſtructio Sigilli Mercurij, ex quadrato 64.

OCto in ſe ducta conſtituunt 64 hoc præſens quadratum, cuius ſigillum ſequenti induſtriâ conficies. Et quamuis præ omnibus reliquis huius conſtructio intricata, difficilis, & laborioſa ſit, facilè tamen laborem mitigatum iri confido, ſi iuxta præceptorum noſtrorum amuſſim curioſus artifex proceſſerit. Sic igitur operare. Deſcribatur primò figura Rhomboidis, vt ſuprà, intra quam numeros hoc pacto inſcribes.

Sigillum Mercurij ex quadrato 64.

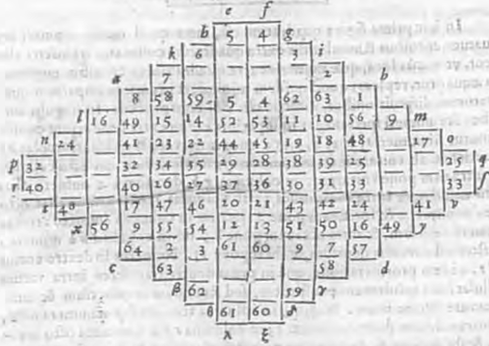

Progreſſionem numeri quadratici ab 1 vſque ad 64 continuatam in octo Claſſes ſeu ordines, vt vides, diſtribues.

I Ordo.	II Ordo.	III Ordo.	IV Ordo.	V Ordo.	VI Ordo.	VII Ordo.	VIII Ordo.
1	9	17	25	33	41	49	57
2	10	18	26	34	42	50	58
3	11	19	27	35	43	51	59
4	12	20	28	36	44	52	60
5	13	21	29	37	45	53	61
6	14	22	30	38	46	54	62
7	15	23	31	39	47	55	63
8	16	24	32	40	48	56	64
A	*B*	*C*	*D*	*E*	*F*	*G*	*H*

Ordines I & VIII, ſiue *A* & *H* primò inſcribes Rhomboidi hâc induſtriâ. Ponantur in ambitu ſuperiori Rhomboidis, in cellulis *b i g f e h k a* numeri primi ordinis vt vides; & in correſpondente inferiori Rhomboidis ambitu in cellulis *d γ δ ξ λ θ β c* ordine retrogrado ſcribantur octaui ordinis numeri, vt vides. Secundi ordinis numeros ſic locis quoſque ſuis adaptabis. in cellula *m* primò ponatur 9; deinde vna cellula omiſſa, in tertia 10, in quarta 11; poſtea in columna tranſuerſa *x y*, in quinta & ſexta ab *x* cellula ponantur 12, 13; poſtea regreſſus ad columnam tranſuerſam *l m*, in cellulis ab *m* ſeptima, octaua, & decima repone reliquos ſecundi ordinis numeros 14, 15, 16. Tertij ordinis numeros ita pones in columna tranſuerſa *o n*. In prima cellula ponantur 17; deinde omiſſis duabus cellulis, in quarta 18, & in quinta 19; poſtea in columna tranſuerſa *t v*, in ſexta & ſeptima à *t* cellula repones 20 & 21 deinceps; deinde regreſſus ad derelictam columnam *o n*, in octaua, nona, & duodecima cellula repone reliquos tertij ordinis numeros 22. 23. 24. Quarti ordinis numeros ſic diſpones. in prima areola *q* ponantur 25; deinde in columna tranſuerſa *r ſ*, in cellulis ab *r* quinta & ſexta depone 26, 27; & in columna *p q* in ſeptima & octaua à *q* areola collocentur 28, 29; & in columna *r ſ* in areola ab *r* nona & decima 30, 31; poſtea in prima columnæ *p q* areola ponantur 32. Quinti ordinis numeros hoc pacto diſtribues. in columna *r ſ* in vltima areola ab *r* incipiendo, ponito 33; poſtea in columna *p q*, in quinta & ſexta à *p* cellula, 34, 35; & in columnæ *r ſ* cellula ab *ſ* ſeptima & octaua ponantur 36, 37; & in columnæ *p q* nona & decima à *p* cellulis 38, 39; & in prima cellula columnæ *r ſ* ab *r* incipiendo, reponantur 40. Sexti ordinis numeros ita coordinabis. In columnæ tranſuerſæ *t v* prima cellula ab *v* pone 41; & in quarta ab *v* 42, in quinta 43; poſtea in columnæ *n o* cellula ab *n* ſexta & ſeptima 44 & 45; & in columnæ *t v* octaua & nona ab *v* pone 46, 47; & in duodecima columnæ eiuſdem 48. Septimi ordinis numeros ita diſtribues. ponantur in columnæ *x y* prope *y* 49; & ab hac in tranſuerſa ſerie in cellula tertia & quarta pone 50, 51; in columnæ verò *l m* cellula ab *l* quinta & ſexta pone 52 & 53; & in columnæ *x y* ab *y* ſeptima & octaua pone 54, 55; & in decima eiuſdem ſeriei 56; & habebis omnium numerorum diſpoſitionem ritè peractam. Quoniam verò extra quadratum *a b c d* conſtituti viginti quatuor numeri in viginti quatuor vacua ſpacia diſtribuenda ſunt; quomodo id fieri debeat, videamus.

In ſuperiori itaque Rhomboidis cornu ſex numeri ſunt, 2. 3. 4. 5. 6. 7, quos ita diſtribues. 2 ponantur in columnæ tranſuerſæ *c d* ſecunda à *c* areola; 7 pariter in ſecunda à *d* areola; 3 ponatur in tertia à *c* areola, & 6 in tertia à *d* areola; 4 ponatur in columnæ rectæ *f ξ* areola ab *f* quarta, vt & 5 in quarta ab *e* columnæ rectæ *e λ*.

Cornu lateris dexteri ſex numeros 9. 17. 25. 33. 41. 49. ita diſtribues. 9 ponantur in prima cellula tranſuerſæ columnæ *x y*; & 49 in ſecunda columnæ tranſuerſæ *l m* areola; 17 ponatur in tranſuerſæ columnæ *t v* areola tertia; 41 pariter in tertia columnæ tranſuerſæ *n o*, areola; 25 ponatur in quarta areola columnæ tranſuerſæ *p q*, vt & 33 in columnæ *r ſ*, vt vides.

Porrò numeros in cornu inferiori Rhomboidis ſic diſpone. 58 & 59 in ſecundo & tertio tranſuerſæ columnæ *a b* ſpatio ponantur; 62 & 63 in eiuſdem columnæ ſexto & ſeptimo; 60 & 61 in oppoſitæ tranſuerſæ columnæ *c d* areolis quarta & quinta locabis.

Cum numeris in ſiniſtro cornu conſtitutis ſic procede. 24 ponatur in area tertia columnæ *t v* ab *v* incipiendo; 32 in quarto ſpacio columnæ *p q*; 40 pariter in quarto columnæ *r ſ*; 48 in decima columnæ *n o*; 56 in nono columnæ *l m*. atque hoc pacto habebis diſpoſitum quadratum Sigilli Mercurij, quorum ſingulæ ſeries quomodocunque ſumptæ, ſemper dabunt 260, quæ ſi per 8, latus quadrati, multiplices, prodibit ſumma omnium numerorum 2080. Qui hanc diſpoſitionem rectè conſiderauerit, inueniet in omnibus mirabilem quandam, non confuſam & caſualem, ſed ſummâ proportione procedentem rationem, quam libenter hoc loco declararem, niſi arti combinatoriæ ſingula reſeruaſſem, vbi mira hæc diſpoſitionis vis ex intimis Arithmeticæ & Geometriæ penetralibus ex profeſſo demonſtrabuntur.

§ VII.

Conſtructio Sigilli Lunæ, Mathematica, ſiue quadrati 81.

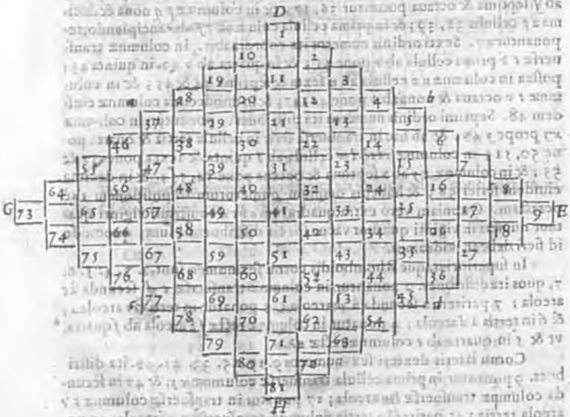

COnſtructio Sigilli Lunæ fit ex 9 in 9 ductis, cuius ſumma 81, quadratum ſuppetit, cuius pro Sigillo Lunæ fabricam quærimus. *Sic* itaque operare. Fiat diagramma Rhomboidis figura, in quo 9 enneadicos ordines diſponas per areolas ἰσογώνως diſpoſitas, vti ex antedictis apparet. Quo peracto nihil faciliùs erit, quàm ſingulos in quatuor cornibus deſcriptos numeros ſingulis ſuis correſpondentibus vacuis ſpacijs interſerere. Modum vti nullam prorſus difficultatem habet, ita paucis tantùm indicabo. Cùm ſingula cornua ſeptem numeros habeant, quæ ſunt capita columnarum partim rectarum, partim tranſuerſarum; ſupremi & infimi cornu numeri eaſdem columnas obtinent, quorum ſuperiores caput columnarum, inferiores baſin earundem obtinent; ita columna *D H* in capite 1 in baſi 81 præfert; Numeri verò in cornu dextero & ſiniſtro eaſdem columnas tranſuerſales obtinent: Vndè tranſuerſim inſtituenda eſt numerorum in quadratum *a b c d* tranſlatio. Quibus declaratis, numeros ſupremi cornu *a D b* nullo negotio quadrato inſerueris, ſi à prima vniuſcuiuſque columnæ deorſum decem areolas numeraueris; decima enim areola neceſſariò vacua illa erit, in quam numerus, quem frons columnæ præfert, tranſlocandus eſt; v. g. ſi ab 1 intra columnam *D H* deorſum decem areolas numeraueris, decima erit illa areola, intra quam 1 ponendum erit; pari pacto cum cœteris numeris procedes. Numeri verò inferioris cornu pariter ſurſum computando decimam quamque intra appropriatas columnas areolam habebunt, numero, quem baſis columnæ appropriatæ præfert, paratam. Pari pacto numeri in cornu ſiniſtro *a G c* in appropriatis columnis tranſuerſis, decimam ſemper areolam inuenient, tranſlocando numero, quem quælibet columnæ ſiniſtræ pars præfert, capacem. Numeri quoque in dextro cornu *b E d* ſinguli intra ſuas columnas tranſuerſas decimam cellulam præparatam inuenient, numero, quem dextra columnæ pars præfert, recipiendo. v. g. 73 locabitur in decima areola tranſuerſæ columnæ *G E*, & 9 intra eandem columnam ſiniſtrorſum, in qua ponatur, inuenient. Atque hoc pacto totum quadratum nullo prorſùs negotio ſuis numeris repletum habebis, in quo numeri ſingularum columnarum, ſiue rectarum, ſiue tranſuerſarum, ſiue diagonalium, additi ſemper 369 producent, quæ per 9 latus quadrati multiplicata, dant ſummam omnium numerorum 3321.

§ VIII.

De quadratis cubicis.

QVàm admiranda vis ſub numeris lateat, id ſolùm peritiæ Arithmeticæ expertem latere poſſe exiſtimo. Diximus in præcedentibus de Sigillis ſeptem planetarum, quæ ex ſeptem quadratis 9, 16, 25, 36, 49, 64, 81, quorum radices ſequuntur. Vis latens in numeris.

	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
□	9	16	25	36	49	64	81
℞	3	4	5	6	7	8	9

Modò dicendum ſupereſt de cubicis quadratis, præſertim cùm nec Veteres, nec Moderni, arcanam huius, (quod ſciam) progreſſionis rationem ſubolſecerint; quod ſi ſciſſent, haud dubiè ſicuti ſeptem quadratos, ſeptem ſiderei Mundi corporibus, eorumque Genijs, ita hoſce cubicos quadratos ſeptem elementaris Mundi Claſſibus Genijſque præſidentibus dedicaſſent; ſed Oedipi officium & in hoc hucuſque fortaſſis incognito artificio eruendo exequamur.

Quid ſit cubicum quadratum.

Cubicum quadratum nihil aliud eſt, quàm progreſſionis Geometricæ ab vnitate ſub dupla proportione continuata numerorum ſeries tot terminorum, quot quadratus quiſpiam numerus vnitates habet. v. g. ſi quiſpiam deſideret conſtituere quadratum cubicum, quod quadrato 9 ex 3 in ſe ductis producto correſpondeat, ſic operetur. Ponantur ſub Geometrica progreſſione ab vnitate 9 termini, vt ſequitur.

Diſpoſitio numerorum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
T	1	2	4	8	16	32	64	128	256 V

Exemplum in numero impari.

Hos terminos eâdem prorſus ratione quadrato *a b c d* inſeres, quam ſuprà paragrapho primo in quadrato nouenarij Saturni docuimus. Sed exemplum demus. Deſcribatur diagramma Rhomboidis, vt vides.

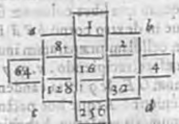

In qua datam Geometricam progreſſionem *T V* ordine collocabis, vt fig. ſignat: Deinde hoſce numeros eâdem lege intra vacuas quadrati *a b c d* cellulas tranſpones, quâ in quadrato 9 factum eſt: videlicet 1 intra oppoſitam cellulam quartam à prima 256 ſurſum verſus in oppoſitam quartam cellulam, 4 verò in quartam ſiniſtrorſum, & 64 in quartam cellulam dextrorſum progrediendo tranſpones, vt vides, habebiſque quadratum cubicum, in quo ſinguli ordines tranſuerſi, recti, diagonales, eundem numerum dabunt; hâc tamen differentiâ, quod vti numeri in quadratis præcedentibus additi eundem numerum efficiunt; ita ij hîc non addendi, ſed in ſe inuicem multiplicandi ſunt, vt eundem numerum habeas; hoc enim pacto ſingulorum ordinum numeri in ſe multiplicati, dabunt 4096, vt ſequitur.

8	256	2	8	4	122	2	8
4	16	64	256	16	1	16	16
128	1	32	2	64	32	156	32
4096	4096	4096	4096	4096	4096	4096	4096

Multiplicationis methodum oſtendamus in primo ordine: 8 multiplicabis per 4, & productum 32 multiplicabis per 128, & habebis 4096. haud ſecùs in alijs procedendum eſſe putes.

Quadratum cubicum.

8	256	2
4	16	64
128	1	32

Exemplum in numero pari.

Dedimus exemplum in numero impari, iam in pari quoque ſubiungemus exemplum. Si itaque quiſpiam in quadrato ex 4 in ſe ducto, hoc eſt ſexdecim cellularum, negotium attentare voluerit, is hoc pacto procedet. Numeri 16 ſub continuatæ Geometricæ progreſſionis duplæ proportionis ordine ponantur, vt vides.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	4	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048
13	14	15	16								
4096	8192	16384	32768.								

Hoſce numeros eodem pacto inſcribes, quo ſuprà in ſecundo paragrapho factum eſt in confectione quadrati Iouis 16; hâc tamen differentiâ, quòd ſicuti ibi per ſexdecim numeros progreſſione naturali diſpoſitos progreſſus es, ita hoc loco numeros ſexdecim diſponas eo ordine, quem præcedens Geometrica progreſſio ſeruat.

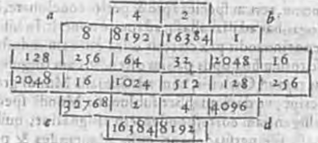

Numerorum extra quadratum exiſtentium in quadratum *a b c d* tranſlationem, eo prorſus modo, quo in quadrati confectione fecimus, perages, & inuenies quòd ſinguli numerorum laterales ordines non additi, ſed vt in præcedente factum eſt, multiplicati in ſe inuicem, præſtent eundem prorſus numerum.

Mens Authoris iudicare viam magis Ingenijs in hac materia.

Cœtera quadrata cubica, ob ingentem numerorum molem, alijs maiori otio præditis nonnullam quoque inuentionis materiam relicturi ex progreſſionibus emergentem conſultò omiſimus, nobis interim abſtruſi negotij portas aperuiſſe, alijſque viam monſtraſſe ad reliqua & innumera alia ſimilia pari auſu & dexteritate reperienda ſufficiat.

Atque hæc ſunt, quæ de ſeptem planetariorum Sigillorum conſtructione dicenda putauimus; plura ſanè & innumera alia de arcana numerorum diſpoſitione producere poteramus, verùm nè præfixum nobis ſcopum tranſilire videremur, ea omnia cum fuſiſsimis demonſtrationibus, alijs Operibus opportuniùs reſeruare voluimus. Porrò reſtat, vt iam, quænam Veteres ſub huiuſmodi numerorum abdita digeſtione myſteria innuerint, videamus.

CAPVT VI.

De vſu, effectibus, myſterijſque, ſeu potiùs ſuperſtitionibus, quæ ſub dictis Sigillis latere Veteres opinabantur, vnà cum eorum confutatione.

Sententia Antiquorum putantium omnia quæ in Mundo ſunt, eſſe producta iuxta numeros in mente Dei latentes.

COmmunis Veterum Philoſophorum ſenſus fuit, ſpecies rerum ſe habere vt numeros, & iuxta numeros in mente Opificis latentes, Mundum, & omnia quæ in Mundo ſunt, producta fuiſſe. Quemadmodum enim ſub certis numerorum terminis miræ quædam proprietates poteſtateſque latent, quamuis confuſæ & indefinitæ; ita mirabilem eos incredibilemque connexionem ad inuicem habere certum eſt, quas ſolus ille nouit, qui numerorum naturam probè nouit, quique per artificioſam diſpoſitionem, tranſlocationem, digeſtionem, atque combinationem eorum connectendorum ſingularem peritiam nactus fuerit. Pari pacto in rerū natura innumeræ rerum ſpecies occurrunt quæ tametſi confuſæ & indefinitæ videantur, omnes tamen mirâ quâdam concatenatione in vnam conſpirant harmoniam, vt is ſolus reperiet, qui iuxta dictorū numerorū idealem diſpoſitionem, rerum ſpecies aptè & peritè concinnare, & per combinationes analogas, has ad illas aliaſq; adaptare nouerit. In hiſce rebus mundialibus ritè concinnandis præ cœteris mirâ quâdam induſtriâ Ægyptios præditos fuiſſe, totum hoc opus paſsim oſtendit, cùm ſingulos rerum naturalium gradus tùm ad Cœleſtis, tùm ad Genialis Mundi gradus tam aptè aſſociare nouerint, vt datâ qualibet ſublunaris Mundi ſpecie, ſtatim & aſtrum, & Intelligentiam correſpondentem aſsignârint; quibus inueſtigatis fieri non poſſe ſibi perſuadebant, quin admirandos & prodigioſos in rerum congrua applicatione effectus producerent.

Vis numerorum ſibi correſpondentium iuxta Ægyptios.

Putabant enim ſingulos numeros ſibi correſpondentes habere Genios in mundana œconomia; quos cùm in phalanges ineffabili quodam artificio coordinatos intuerentur, eos numeros ipſis naturaliter inſitos, & in quos mirâ quâdam vehementiâ propenderent, ſimili artificio diſponere ſtudebant; quibus quidem nihil ad eos, veluti genuinis, eorumque cuſtodiæ commiſsis rebus, attrahendos efficaciùs, nihil potentiùs eſſe ſibi perſuadebant.

Inueſtigatio myſteriorum naturæ ſine fidei lumine eſt mera ſuperſtitio.

Verùm cùm nulla reconditorum naturæ myſteriorum tractatio, ſi veræ fidei lumen deſit, ſine næuo & dæmoniaci commercij commiſtione, rectè tranſigi

poſſit; hinc factum eſt, vt ij in enormium quoque ſuperſtitionum præcipitia deducti, animæ corporiſque felicitatem, quam tam ſollicitè quærebant, tam ſtudioſè ambibant, ab humani generis hoſte miſerandum in modum illuſi deiectique, perdiderint; atque in eandem abyſſum omnes poſteri, qui eorum veſtigia ſectantes, talibus illicitè vſi ſunt, lapſi ſunt, potiſſimùm Arabes, qui præ omnibus hanc artem ab Ægyptijs hæreditatam, inter maxima myſteria collocatam ad cœteras Mundi nationes propagare contenderunt.

Arabes Ægyptiorum ſuperſtitiones ad poſteros tranſmiſerunt.

Sed quid ſibi per huiuſmodi ſuperſtitioſas machinationes polliceantur, videamus. Et quamuis hæc omnia in Cabala Saracenica iam fusè deſcripſerimus; quia tamen multa ibi omiſimus, hîc ea denuò exponere viſum fuit.

Dictis itaque ſeptem planetarum arithmagicis Sigillis, ſeptem præparant metallorum laminas dictis planetis appropriatas, in quibus congruo tempore & hora vbi dictas figuras inciderint, omnia ſe facere poſſe eorum ope ſtolidè ſibi perſuadent. Sed videamus phanatica deliramenta.

Sigillum Saturni.

Deliramenta Arabum de Sigillo Saturni.

Dicunt Arabes in Cabala Saracenica allegati, Sigillum hoc Saturni, ſi quis dominante Saturno in plumbea lamina inciderit, opem ferre parturientibus, potentem hominem ac tutum ab hoſtibus reddere, atque ita gratioſum præſtare, vt à Principibus aliquid poſtulans nunquam repulſam ſit paſſurus; ſi verò inciſio facta fuerit Saturno impotente, mortalium ædificijs, arborum plantationibus, omnibuſque machinis impedimentum eſſe, de altiſſimo dignitatis gradu ad fortunam abiectam detrahere, rixaſque & turbas, cùm libitum fuerit, ita parare & nutrire, vt vel inuictos exercitus ſcindere & fugare poſsit. Hæc Abenpharagi.

Abenpharagi.

Abenmorgun.

Ecce quomodo nihil ſine Aſtrologica vanitate & inſania in hiſce nugamentis conficiatur. Abenmorgun Arabs alijs verbis vſum eius deſcribit in tract. de Sigillis ſeptem planetarum, vbi hæc habet in Arabico idiomate in Latinum tranſlata: *Hæc figura ſi die & hora Saturni, Saturno in domibus Libræ vel Aquarij conſtituto, ſcribatur in pergameno Virgineo, & fumetur cum alumine & aſſa fœtida, & parturienti ad collum ligetur, tunc parturiet feliciſſimè. Si verò incidatur in plumbi lamina Saturno retrogrado, & Luna decreſcente, & poſuerit illam figuram in ædificio nouiter cœpto; tunc illud ædificium nunquam perficietur; & vbicunque hæc figura ponitur in die & hora Saturni, ibi infeliciſſimi ſpiritus Saturni omnes rixas & perturbationes mouebunt. Saturnus habet 45 in numeris, & ponuntur tria per tria, tùm in omnibus locis prouenient 15, oportet tamen omnia ad manum dextram effici, & oportet adſcribere diei & horæ nomen, & veri Angeli, planetæq; characterem.* Sed quid tot obſeruantiæ, tot ſtolidæ machinationes ad rem faciant, diſpicere non poſſum. Manifeſtum igitur hîc pactum latet cum eo, qui cùm totius nequitiæ Author ſit, facilè ad ſuæ voluntatis faciendos illuſos huiuſmodi machinatores, rebus petitis annuere ſolet. Figura ſequitur.

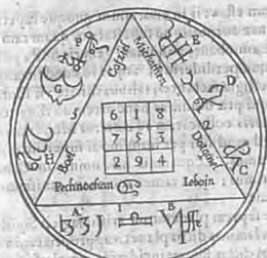

Sed explicemus figuram. Ad Sigillum maioribus myſterijs inſignien-
dum, intra circulum trigonum depingunt æquilaterum, ad radicem qua-
drati ternariam indicandam. In ſegmentis, figuræ ſpectantur exoticæ.
Characteres in primo ſegmento A B ſignificant ſignum ♎, quæ eſt
domus Saturni, ſuntque characteres ex magica Gymnoſophiſtarum ſcho-
la profecti, vt ſuo loco docebitur. In ſecundo ſegmento EDC collocati
characteres ſignificant ♑ Capricorni ſignum. In tertio ſegmento F G H
poſiti characteres indicant ♒ Aquarij ſignum. Intra trigonum ponuntur
quatuor principalia ſpirituum Saturninorum nomina, *Beel, Caſziel, Micha-*
then, Datquiel; quorum naturam dicunt eſſe maleuolam & odioſam; re-
liqua nomina *Pechnochan* indicant diem Sabbati, *Leboin* horam 1. Saturni.
Vides myſteria ſtolida, quibus naturalia numerorum myſteria obuelare
conantur Magi, vt & nugamenta maiorem venerationem apud rerum
imperitos nanciſcantur. Si quis itaque huius farinæ Sigillum à quopiam
portari viderit, is charitate Chriſtiana monere eum tenebitur, de latente
ſub eo Satanicæ machinationis fraude ad animæ perniciem inſtitutæ; qua-
re velis remiſque fugiendum, imò mox igni tradendum: quod & de fe-
cuturis Sigillis ſentire debent omnes timoratæ conſcientiæ homines. Sed
procedamus ad ſecundi Sigilli vſum.

Sigillum Iouis.

Superſtitio Sigilli Iouis.

Sigillum ſecundum Iouis eſt, in quo quot puncta, tot ſuperſtitiones
ſunt; de quo ſic loquuntur ſuprà citati Authores Arabes. *Iuppiter eſt for-*
tuna, & Dominus ſexti Cæli; vtimur illo ad bonum. Vide ergo quando eſt in ab-
qua domuum ſuarum, aut in exaltatione ſua, aut trinus, aut facie directus, & in
aſcendendo creſcens lumine Luna creſcente; tunc ſcribe tabellam eius, quam ſcri-
ptam ſuffumigabis cum ligno aloes & maſtyche, & porta; lamina verò ſit argen-
tea, & ſuffumigetur cum aloë & ambra; & dum fit ſuffumigatio, dic adiuratio-
nem ſequentem, & fiat die & hora Iouis. Adiurationem, vtpote indignis re-
bus refertam, nè teneris mentibus ſcandalo ſimus, libens omitto. Putant
autem

autem hoc amuletum portatum lucris & mercibus optatum exitum adferre, diuitias amplificare, hominum gratiam & amorem, præſertim mulierum hominibus conciliare, pacem ereptam ex ſententia reſtituere, concordiam augere, placabiles inimicos efficere, honores, dignitates, & conſilia confirmare. Hiſce nugis ſe recreant illuſa mortalium pectora.

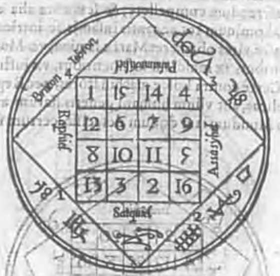

Sed explicemus figuram, cui præſens Sigillum incluſum cernitur, quadrato circulo inſcripto; in cuius ſegmentis characteres gymnoſophiſtici indicant ſigna Zodiaci ſiue domus Iouis: in primo ſegmento poſiti characteres indicant ſignum ♋; in ſecundo ♐ Sagittarij; in tertio ♓ Piſcium; in quarto habentur illa duo nomina, quæ indicant diem & horam Iouis, in qua amuletum conficiendum eſt. Intra quadrati Sigillum ambientis ſegmenta ponuntur quatuor Angelorum Iouiorum nomina, quæ ſunt *Satquiel, Raphiel, Pahamcohel, Aſſaſyhel*; quos dicunt ad gaudium, hilaritatem, familiaritatem, & omnem beneuolentiam propendere; quæ omnia nomina corruptiſſima ſunt, & partim ex Hebræo, partim ex Arabico à maleferiatis hominibus, nec non ſupina ignorantia fœdatis extracta ſunt. Et vt maiorem hoc Sigillum vim obtineat, in tergo amuleti apponunt aliud characteriſticum, vt in figura apparet; de quo ſic Abenmorgum: *Atque hoc figura magnum ſecretum innuit, & interpretantur eam his verbis; Portator felix, benignus, honorandus, iuſtus, clemens, caſtus, pius, pax.* Sed relictis alijs innumeris vanitatibus, ad tertium Sigillum properemus.

Sigillum Martis.

Vſus fabuloſus Sigilli Martis.

Sigillum tertium Martis, eiuſque vſum fabuloſum ac ſuperſtitioſiſſimum ſic deſcribunt Arabes. Si quis figuram Marte aſcendente in ferrea lamina, vel in enſe ipſo inciderit, aiunt, quemlibet in pugna robuſtum, fortemque, & terribilem Aduerſarijs, ac victorem in prælio; in iudicijs præterea & petitionibus voti compotem reddi. Si verò deſcendente Marte in æris rubri lamina incidatur, referunt, hanc noua ædificia remorari, & quos libuerit ex ſummo honorum, diuitiarum, ac dignitatum gradu præcipitare, diſcordias, ſeditiones, & odia inſatiabiliter, & hominibus & bellum creare, apes, columbas, & piſces fugare, venantium, belligerantiumque ſpem fruſtrare, tam bruta, quàm vtriuſque ſexus homines infœcundos & ſteriles reddere, hoſtes obuios & terrore afficere, & ad honorem ſibi deferendum compellere, & ſexcenta alia effectuum monſtra prodere. O hominum tot ac tantis inſanijs ſe intricantium cæcitatem! ſi enim haſce vires obtineret Martis lamina, væ Monarchis, væ inimicitijs diſſidentibus, væ inuidiam ſuſtinentibus, væ iuſtitiam rigoroſam exercentibus. Certè contra hoſce machinatores, nec Reges, nec Principes, nec Reſpublicas, aut vllum humani generis ſtatum ampliùs ſecurum fore, atque adeo Mundum iam dudum defeciſſe, certum foret.

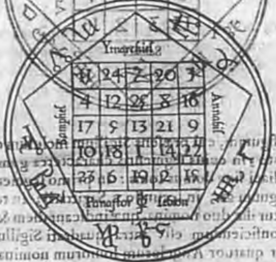

Figuram Sigilli Martis ſic adornant. In circulo deſcribunt pentagonum, ad latus quadrati Martis, quod 5 eſt, indicandum; & intra pentagonum, quadratum Martis 25, numeris ſuis digeſtum. In ſegmentis characteres ſignorum continentur, ſub quibus lamina incidenda. Primi ſegmenti characteres indicant ♑ Capricornum; ſecundi ♏ Scorpionem, tertij iterum ♏ Scorpionem; quarti & quinti ♈ Arietis ſignum notant: in angulis verò pentagoni nomina Angelorum Martialium, quæ ſunt *Panaſlor, Ytnarchiel, Sampbel, Annabil*; nomina ex pacto conflata. Character in medio *Panaſlor* & *Iebion* Martis eſt; *Iebion* primam diem & horam Martis indicat.

Sigillum Solis.

Sigilli Solis apparandi modus & vaniſſimi effectus. Abenpharagi.

Solis Sigillum hoc apparabatur artificio ab Arabibus; (verba cito Abenpharagi;) *Accipe ſex drachmas auri puri, & fac ex eo laminam rotundam, in qua inſculpes tabulam Sigilli die & hora Solis exiſtentis in ſua exaltatione, vel in proprio gradu Arietis, vel decimo nono gradu Arietis, ſcilicet ad finem menſis*

Niſan: quo facto, ſuffumigabis eam cum croco, & lauabis ipſam cum aqua roſacea, in qua ſint diſſoluta muſcus & camphora; deinde inuolues eam in panno ſerico croceo, & portes tecum. Reddet te benè fortunatum in omnibus rebus, & timebunt te omnes homines, & impetrabis à Regibus & Principibus quicquid volueris pro te, vel per nuncium aliquem ad illos miſſum, & recuperabis amiſſa, & Deus ponet benedictionem in te, & in omnibus rebus tuis. Et in figura Solis, & in Sigillo eius quod à tergo ſcribi debet, eſt magnum ſecretum, & vocatur creator, lux, perfectus, potens, glorioſus, vita, virtus, refulgens, magnus, & virtute lucens. Angeli autem Solis ſunt, Anael & Raphael. Figura ſequitur.

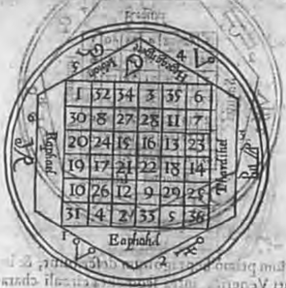

Hoc Sigillum Solis ita conficiunt: In circulo deſcribunt primò hexagonum, & intra hexagonum (quod lateris ſeu radicis quadrati Solis index eſt) quadratum numericum; in ſegmentis verò circuli ponunt characteres ſignorum ſub quibus operatio inſtituenda eſt; in primo, ſecundo, & tertio ſegmento characteres indicant ♈; in quarto, quinto, & ſexto ſegmento characteres ♌ Leonis ponuntur: intra verò angulos ponuntur nomina Angelorum Solarium *Eaphabel, Thardihel, Hegeugſtgete, Raphael*; quos putant ad omnem humanitatem, mutuumque amorem eſſe propenſiſſimos: nomina Iebion indicant diem & horam Solis, quâ conficienda eſt lamina. Atque hæ ſunt vanitates in hoc Sigillo obſeruandæ, igni quàm luci Solari aptiores.

Sigillum Veneris.

Ratio conficiendi Sigilli Veneris.

Veneris Sigillum ita conficiunt, teſte citato Authore Arabe, (verba eius cito:) *Die & hora Veneris accipe tres drachmas optimi argenti, vel æris albi, Venere exiſtente in ♓, vel ♉, vel ♎ Libra domibus proprijs, & ſit ſine aliquo malo aſpectu, vel incurſu, directa & augmentata in lumine; & fac laminam in qua inſculpes figuram Veneris: quo facto, ſuffumigabis eam cum ligno aloës, & ambra, & maſtiche; & inuolue eam in panno ſerico albo, & porta te-*

cam. Et præmiſſâ adiuratione (ſine qua nihil efficias) omnium amicitiam ſibi ſe conciliare poſſe, diſcordias tollere, ſeditiones dirimere, ſterilitatem auferre, maleficia ſoluere, greges & armenta fœcunda reddere, à bili atra homines ad vitæ hilaritatem reuocare, ſtolidè ſe poſſe exiſtimant. Deſcendente verò Venere contrarios aiunt hanc effectus præſtare. Vidimus nugas, iam Sigilli rationem conſideremus.

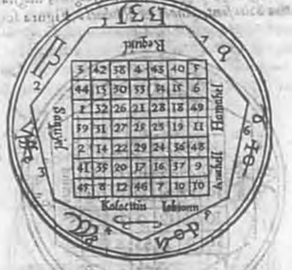

Intra circulum primò heptagonum deſcribunt, & intra heptagonum figuram quadrati Veneris; intra ſegmenta circuli characteres gymnoſophiſticos deſcribunt, ſigni Zodiaci indices, quibus operatio oportunè inſtituenda; in primo, ſecundo, tertio, & quarto ſegmento ponuntur characteres Magici, ſigni ♎ Libræ indices; character in quinto ♓ Piſces indicat; in ſexto, & ſeptimo ponunt ♉ Taurum, ſignum exaltationis Veneris: intra heptagonum verò nomina Angelorum Venereorum collocant; qui ſunt *Requiel, Saquiel, Anahel, Hamabel, Kalactin*; quos ſtolidè aſſerunt ad gratas coniunctiones, voluptates, & amores propenſiſſimos. Nomen *Iebion* indicat primum diem & horam primam Veneris, ſub qua fanatica praxis auſpicanda. A tergo verò Sigillum ponunt, quod ſuprà citatus Author dicit magnum arcanum, non niſi phantaſticis Philoſophis notum: eius ſignificationem ait eſſe idem, ac *Sator* dulcis, prouocator coniunctionis, lætitiæ, amoris, & veræ dilectionis; ſi Dis placet credere.

Sigillum Mercurij.

Modus fabricandi conſecrandi Sigilli Mercurij.

Sigillum Mercurij ita conſecrant. Accipiunt quinque drachmas optimi & puriſſimi argenti, ſiue electri, die & hora Mercurij, ipſo exiſtente forti fortunato, & conficiunt laminam, fumigantque ipſam cum ligno aloës, charyophyllis, & maſtyche: deinde inſculpunt quadratum numericum Mercurij, & portant ſecum; aiuntque per eam quæcunque petierint, ſe obtenturos. Hanc ponunt in loco alicuius prædij, & putant omnia illa bona multiplicatum iri. Et ſi eam figurent in annulo, vel vitrea ampulla, die & hora Mercurij, primis ſeptem lunationibus, & in quadrato Lunæ, & conſeruent figuras poſtea lotas aquâ mundâ, & portata per triduum, quo non comedant niſi panem, cum melle, & vuis paſſis; & denuo dictam figuram inſculpant in Agate griſeo, & cum ligno aloës ſuffumigent; aiunt portantem ipſam omnibus gratioſum fieri, diuitias augere, memoriæ perditæ vim recuperare, mentis aciem illuſtrare, plenam diuinandi ſcientiam acquirere; verbo, innumera alia deliramenta circa vires huius amuleti proferunt, quæ æternis tenebris ſupprimere, quàm ea luci dare præſtaret. Sed explicemus figuram eius.

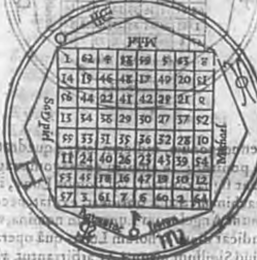

Primò inſcribunt in circulo octogonum lateris, ſeu radicis quadrati Mercurij numerici, quod intra octogonum deſcribunt: deinde octogono circumponunt characteres magicos, qui ſignificant operationem in ♊ Geminis & ♍ Virgine, quæ ſunt domus Mercurij, inſtituendam: poſtea intra octogonum quatuor Angelorum Mercurialium nomina, quorum naturam benignam, ingenioſam, libenter alijs condeſcendentem putant, vt vides, ponunt. *Iebion* primum diem & horam operis faciendi indicat. huic à tergo aliud adiungunt Sigillum, vt ipſi ſibi imaginantur, virtutum, quorum characterum ſenſus hic eſt: Euocator, vox rationalis, & ſapientis, acutus, & cuncta prophetizans.

Sigillum Lunæ.

Ratio conficiendi Sigillum Lunæ, & conſequentia deliramenta.

Sigillum Lunæ ſic conficiunt. (verba Arabum ſunt.) *Accipe pergamenum Virgineum die & hora Lunæ in augmento excellentis fortunæ, liberæ ab infortunijs; ſcribe hanc tabellam cum muſco & croco diſſolutis cum aqua roſacea, & ſuffumiga cum ſemine cucumeris vel cucurbitæ, & camphora; & adiuratione peractâ plicatum pergamenum pone intra tubum argenteum, & porta tecum: valet ad impetrandas res nobiles & pretioſas; in itineribus quoque nullum maligno-*

gniorum occurſum curabis. Verùm vide quæ de hiſce plura dedimus in Cabala Saracenica, vbi & Arabica verba citauimus. Figuram hoc pacto deſcribunt.

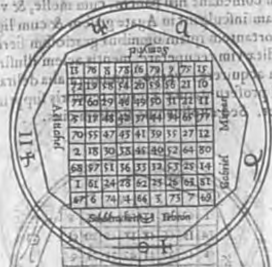

In circulo ponunt enneagonum, indicem lateris quadrati Lunæ; quod & intra enneagonum ponitur; in ambitu enneagoni magicos ponunt characteres, qui indicant ſigna Zodiaci, vel domus Lunæ, in qua, vt valorem ſuum fanaticum machinamentum obtineat, exiſtat, neceſſe eſt. Intra enneagoni latera ponunt Angelorum Lunarium nomina, vt vides; & *Iebion*, quæ vox ſemper indicat diem & horam Lunæ, quâ operatio perficienda. A tergo ponunt aliud Sigillum magnæ, vt arbitrantur, virtutis, cuius characteres hæc verba referunt: *Dominatorem, benignum, defenſorem, & cuſtodem.*

Verùm vt Lector curioſus, quid exotici huiuſmodi characteres velint, quid ſignificent, ſtatim cognoſcere poſſit, hic integram eorum nomenclaturam & interpretationem, ne anxius Lector in ſequentibus (occurrent enim ij ſæpeſæpiùs) hæſitet, apponere viſum eſt. Hi characteres & Orientalibus & Occidentalibus communes ſunt, ex ſegmentis circuli, linearumque ductibus arcanè formati, partimq; ex hieroglyphica Ægyptiorum, partim ex gymnoſophiſtarum Schola prodierunt, vt ſuo tempore & loco fuſiùs oſtendemus; quibus naturam & proprietatem Planetarum, & duodecim ſignorum Zodiaci exprimebant, ac formale cum dæmone pactum, quod à primi eorundem inuentoris intentione dependet, includunt, ſuntque ſequentes.

Cha-

Characteres duodecim Signorum.

Aries
Taurus
Gemini
Cancer
Leo
Virgo

[redacted]

Libra
Scorpio
Sagittarius
Capricornus
Aquarius
Piſces

[redacted]

Sequitur nomen cuiuslibet Signi:

Aries	*Sataaran*	Libra	*Graſgarben*
Taurus	*Baedal*	Scorpio	*Ritbol*
Gemini	*Sagras*	Sagittarius	*Vhnori*
Cancer	*Rabdar*	Capricornus	*Sagdalon*
Leo	*Sagham*	Aquarius	*Aecher*
Virgo	*Iabadara*	Piſces	*Raſamara*

Nomina ſeptem dierum.

Sachi	*Pegnochan*
Solis	*Hegeagſigete*
Lunæ	*Sebolurdebon*
Martis	*Panaſidor*
Mercurij	*Bermatac*
Iouis	*Bietenn*
Veneris	*Kakuirn*

Sequuntur nomina horarum diei, & prima incipit cum Ortu Solis.

Prima	*Iebron*	Septima	*Iocolos*
Secunda	*Generum*	Octaua	*Taſoin*
Tertia	*Rampur*	Nona	*Baronn*
Quarta	*Oelghin*	Decima	*Rabon*
Quinta	*Ecabet*	Vndecima	*Iebrin*
Sexta	*Corabor*	Duodecima	*Raebalon*

Hæc ſunt nomina horarum noctis, quarum prima incipit cum Occaſu Solis.

Prima	*Hanen*	Quarta	*Allabayr*
Secunda	*Labczerin*	Quinta	*Camayſar*
Tertia	*Cabor*	Sexta	*Zaren*

Se-

Septima	*Iafor*	Decima	*Maſbo*
Octaua	*Cuniali*	Vndecima	*Halacho*
Nona	*Zeffar*	Duodecima	*Sellen*

Sequuntur ſeptem Planetarum characteres.

Saturnus	[redacted]	♄ Κρόνος
Iuppiter	[redacted]	♃ Ζεὺς
Mars	[redacted]	♂ Ἄρης
Sol	[redacted]	☼ Ἥλιος
Venus	[redacted]	♀ Ἀφροδίτη
Mercurius	[redacted]	☿ Ἑρμῆς
Luna	[redacted]	☾ Σελήνη

Aſtrologi quanti faciát cum Paracelſo ſeptem Sigilla.

In quibus ſemper intercedit pactum cum Dæmone.

Nam Deus non concurrit ad ea quæ malum præciſè inuoluunt.

Atque hæc ſunt quæ de ſeptem Planetarum Sigillis, occaſione ſeptem quadratorum numericorum, dicenda putaui; quæ haud dubiè Ægyptiorum dogmata olent, quæque Arabes Ægypto vicini tanquam ſacroſancta, ſua in phrontiſteria receperunt, ab his Europæi, ita vt vix ex ijs, qui Aſtrologiam characteriſticam profitentur, ſint qui ea non ſectentur. Inter cæteros verò ea ab inferis reſuſcitata, ſummo ſtudio coluit Paracelſus impoſtor, qui fuſè ea in ſuis archidoxis deſcribit, vt proinde attonitus hæream, quâ ratione tandem fieri potuerit, vt homo philoſophus animum ſuum tam inſanis, indignis, ſtolidis, & nullam in natura fundamentum habentibus commentis addicere potuerit, & voluerit. Verùm ſic fit, dum rectæ fidei tramite relicto, peregrina & pernicioſa dogmata ſectantur, quibus imbibitis, nihil faciliùs eſt quàm in apertos Diaboli laqueos cum animæ iactura incidere. Hinc omnes curioſioris doctrinæ cupidos in huiuſmodi vſurpandis cautos eſſe velim. Cùm enim pactum apertum, quemadmodum dixi, cum dæmone inuoluant, minimè ea licita eſſe ſibi perſuadeant; verùm à ſancta Matre Eccleſia, tanquam ex Dæmonum officina profecta, iam dudum proſcripta & eliminata fuiſſe ſciant; cùm tantarum virium, quas dicta amuleta obtinere retulimus, nulla cauſa naturalis, aut efficientia phyſica aſſignari poſſit: ac proinde effectus, ſi quidem nonnulli ex eorum applicatione conſequuntur, aliunde non prouenire, niſi ex attractu, per pactum initum cum Dæmone, indubitanter credant. Neque cauſam horum effectuum ſupernaturalem eſſe putes, cùm Deus Opt. Max. vti & Angeli ad ea, quæ malum præciſè inuoluunt, cuiuſmodi ſunt paſſiones peruerſæ, in honoribus & diuitijs comparandis ambitioſum ſtudium, in amore mulierum conciliando væcors

pruritus, ſimilibuſque luxuriæ & libidinis irritamentis procurandis anxia cura; omnia denique, quæ ad tranquillitatem, pacemque publicam perturbandam, & ad innumera proximo mala inferenda aſſumuntur, concurrere nullâ ratione poſſint. Vnde ſatis mirari non poſſum, aliquos qui Chriſtiani & nomine & religione haberi volunt, ſtolidiſſimam hanc Mahumedanorum characterolatriam, vti Diabolicis fundamentis nixam, ita innumeris ſuperſtitionibus expoſitam, tam anxiè ſectari, tam ſtudioſè inquirere, tanti denique facere, vt eam ſacris Chriſtianorum amuletis multis paraſangis anteponere non erubeſcant. Ex quo capite meritò in huiuſmodi vſurpantes, tanquam in Idololatras, Magos, impios, indignos qui communi aura fruantur, igne animaduertere ſolet ſancta Mater Eccleſia. Nec ſufficit occultam hic naturæ vim neſcio quo prætextu obtrudere, cùm nulla Magica operatio, quantumuis horrenda & impia, aſſignari poſſit, quæ non vitium ſuum ſacro occultioris naturæ velamine amiciat, tantò vtique pericoloſiori, quantò maiorem crucium, ſacrorumque nominum ſuppellectilem exhibet. Cùm itaque complura huius farinæ Sigilla vndique ad me tanquam ad interpretem nullo non tempore tranſmittantur, viſum fuit, ea hoc loco peculiari indagine examinata, luci publicæ exponere, vt qui inciderint in huiuſmodi impia machinamenta, ex cuius officina prodierint, cognoſcerent, atque remis veliſque tanquam apertam animæ corporiſque imminentis naufragij Scyllam & charybdin fugerent. Non diffiteor quidem, ſub recenſitis numerorum diſpoſitionibus admirandas proprietates latere, quæ tamen non tam ad quidpiam efficiendum, quàm ad mirabilem illum rerum naturalium ordinem, progreſſum, diſpoſitionemque veluti occultâ quâdam analogiâ & ſimilitudine, quam dicti numeri exhibent, oſtendendum, à priſcis aſſumptæ fuerunt. Eſt ars combinatiua rerum magnum in Vniuerſi natura arcanum, ad quod quicunque pertigerit, is verè Angelicæ mentis particeps, meritò beatus cenſeri debet. Angelicæ ſiquidem ſubſtantiæ, vti perfectiſſimam huius artis combinatiuæ notitiam habent; ita mirandos quoque effectus eius ope illas præſtare, notiùs eſt, quàm dici debeat: dum enim actiua paſſiuis per rerum qualitatumque huiuſmodi in diuerſis entibus diſperſarum continuam combinationem, applicant; quid aliud faciunt, niſi quòd numeros confuſos in mirũ quendam atq; harmonioſum ordinem diſtribuant, ex quorum compoſitionibus, admirabiles deinde effectus producantur? Ad quam quidem perfectionem humani caducitas intellectus pertingere nequit, niſi per occultas quaſdam ſimilitudinum vmbras longâ rerum experientiâ notas; & vt meliùs dicam, ſingulari diuini influxus munere. Conſiſtit autem hæc ſcientia in perfecta rerum omnium naturalium cognitione, qualitatum, proprietatumq; ſingularum notitia, in quantum Angeli intrinſecè, certò, & infallibiliter, cognoſcunt, quæ ſit ſingulorum ad inuicem proportio, connexio, & ſympathia, quæ nam eorundem ad alia & alia diſſenſus, inimicitia, fuga, & ἀντιπάθεια; quibus iuxta numerorum formalium leges, aptè in vnum conſociatis, miros effectus, imò prodigia naſci quis non videt? Non excepicipimus ab hac ſcientia Dæmones, cùm ij, quæ ad naturalem intellectus operationē pertinent, integrè omnia & perfectiſſimè poſſideant. Hinc Intelligentiæ huius ſcientię ope fretę, multa operantur, quę intellectui noſtro merè ὑπερφυῆ videntur, tametſi ea extra naturæ limites minimè ſint conſtituta. Sicuti arcanioris Arithmeticæ imperitus, dum miras hoc loco numerorum propoſitas proprietates videt, tam inſolentes effectus nullà ratione peruadere poteſt. Solus ille, quem Deus hoc dono beatum eſſe voluit, clarè omnia proſpicit, demonſtrat, diſperſos numeros in vnum mirà dexteritate iungit; & ad horum exemplar, veluti ad quoddam Ariadnæ filum, in abdita arcanorum naturæ penetralia per latentium ſimilitudinum vmbras introducitur. Verùm cùm de hoc miro arcano ex profeſſo in Arte noſtra combinatoria, ſi Deus vitam dederit, agere conſtituerimus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum ijs hoc loco diutiùs inhærere.

SECTIO II.

De Geometria Hieroglyphica.

ADMODVM REVERENDO PATRI IN CHRISTO,

PATRI

IOANNI GANS SOC. IESV

Sacræ Theologiæ Doctori, Eccleſiaſtæ celeberrimo,
& Sac. Cæſ. Maieſtatis à Confeſſionibus.

ΘEON ἀεὶ γεωμετρεῖν *Plato aſſerit. Eſt Geometria diuinæ mentis opus, quo omnia quæ Vniuerſi ambitu continentur, numero expoſuit, menſura definiuit, pondere librauit. DEI æmulus Diuini Verbi Præco, numero exponit omnia, dum vitæ eloquio ad diuinæ mentis ſimilitudinem efformat homines; dum ijſdem benè ſanctèq; viuendi documenta præſcribit, menſura definit; pondere denique librat, dum eos ad temperantiæ & iuſtitiæ ſemitas traducit. Cùm itaque non ſacrorum duntaxat eloquiorum, ſed & totius Matheſeos, Geometriæ potiſſimùm arcanorum conſultus ſis; meritò hoc* Tibi *de Geometria hieroglyphica argumentum dicandum ſtatui. Quod ſi* Tuum *dixerim, rectè dixerim;* Tu *enim, vt poſſem, ſuccurriſti; ne languerem, corroboraſti; & vt id tandem prodiret, eà quà apud Magnum Cæſarem polles authoritate, ardenter ſollicitaſti. Sit itaque hoc meæ in* Te *voluntatis, gratiq; animi, veluti Cedro perennius monumentum. Vale.*

SECTIO II.

PRAEFATIO.

Οὐδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω, *Nemo Geometriæ ignarus ingrediatur*, Portis Gymnaſij Platonici inſcribebatur; quæ Epigraphe quid ſibi voluerit Plato, explicemus.

Scientia Geometrica ad agnitionem rerum inuiſibilium ducit.

PRISCORUM ſeculorum Philoſophi, lumine naturæ ducti, dum miras quaſdam ſub Geometrica quantitate proprietates annotantes, neſcio quem naturæ in rerum productione ordinem intuerentur, hoc vnicum ſategiſſe videntur, vt earum notitia freti, in ſublimium rerum cognitionem deuenirent. Et cùm omnia ſenſibus expoſita, ſuis punctis, lineis, ſuperficiebus, corporibus conſtare viderent, fieri non poſſe ſibi perſuadebant, quin Opifex omnium hiſce pro idea & exemplari quodam in primo Mundi conditu vſus fuiſſet. Fit ex motu puncti linea, ex lineâ in latum mota ſuperficies, ex ſuperficie in altum mota corpus. Quid hæc aliud denotant, niſi primæ & ſupramundanæ monadis in Mundum hunc ſenſibilem euolutionem? Aſpexit hoc ſummus ille Plato, quando clamauit, Ὁ θεὸς ἀεὶ γεωμετρεῖ; miratus eſt Triſmegiſtus, dum Deum Circulum, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, pronunciauit; ſuſpexit Pythagoras, dum Deum nunc Arithmeticum, nunc Muſicum, nunc Geometram aſſeruit. Secuti ſunt hoſce omnes poſteri Philoſophi doctrinæ eorum ſectatores, qui totam veritatis doctrinam non in alia, quàm in magnitudine, & multitudine comprehendi conſtanter aſſeruerunt. Hinc ſummus ille dictorum Philoſophorum in Mathematicis amplexandis ardor & intenſum ſtudium, vt neminem magnum quandoque in Philoſophia futurum putarent, qui rerum difficilium inquiſitionem aliâ, præterquam Mathematicâ viâ aggreſſus fuiſſet. Et ſanè ita eſt: cùm enim omnia, teſte Paulo Apoſtolo, inuiſibilia per ea quæ facta ſunt, conſpiciantur; neceſſariò fatendum eſt, omnia illa quæ ſenſui obijciuntur, inuiſibilium rerum veluti quaſdam imagines, adumbrationes, & catoptricas quaſdam reflexiones eſſe, quæ lucis primogeniæ, ex qua omnia, ſimulachrum nobis ob oculos ponant, & explicent. Cùm verò ex ſenſibilium ſpectrorum phantaſmatis prima ſumamus inquiſitionis noſtræ fundamenta; via quoq; ad incerta, non niſi per præſuppoſita & certa eſſe poſſit; imagines, ex quarum tranſumptiua proportione incognita nobis & abſtracta inueſtigamus, dubiæ nemini eſſe debent, vti ſunt pleraq; ſenſibilia, quæ in continua quadam inconſtantia & mutabilitate, propter potentialem materiæ miſcellam in ipſis abundantem, agitantur. Hinc ijs potiſſimùm ſenſibilibus, quæ & abſtrahunt à materia, & natura ſua firma ſunt, & certitudinem habent euidentiſſimam, cuiuſmodi Geometrica, ſingulari ſtudio adhæſerunt, & ad hæc veluti ad Lydium quendam lapidem, contemplationum ſuarum energiam explorare conati ſunt. Et tales fuiſſe Ægyptios, ſat ſuperq; ex Geometricis figuris compacti, quos paſſim adducemus, hierogrammatiſmi demonſtrabunt; hi enim vti primi literarum, Mathematumq; inuentores, ita & eorum freti notitiâ, maxima quæuis ſuperiorum entium myſteria & ſacramenta, vt paulò poſt videbitur, indicabant.

Trias dimenſa ſignificat ſupremæ Monadis in Mundum hunc euolutionem.

Philoſophorũ veterum in Mathematicis addiſcendis ardor.

CA-

CAPVT I.

De Circulo, ſeu Sphœra hieroglyphica, vt eſt Imago Dei ex Monade in rerum omnium ambitus ſe euoluentis.

Miranda Circuli ex Ariſtotele in mechanicis quæſt.

ARISTOTELES, cùm mirabilium & prodigioſorum effectuum cauſam, quæ circa vectem & libram cum magna omnium admiratione in mechanicis paſſim occurrunt, profundiùs ſcrutaretur, nullam aliam tandem inuenit, niſi ſtupendarum rerum maximè obſtupeſcendum circulum. Nec immeritò: ex admiranda enim cauſa admirandos effectus procedere, rationi quàm maximè conſentaneum eſt. Eſt autem circulus figura plana, vnâ tantùm lineâ contenta, quæ circumferentia nuncupatur, ad quam ab vno puncto, quod centrum vocant, omnes rectæ lineæ prodeuntes ſunt æquales. In hac itaque figura maximè contrariorum exiſtentia occurrit admiranda. Fit enim omnis circulus ex commoto & manente, vno quidem circini pede fixo ſtante, altero in peripheriam circumacto. Præterea maximè mirum eſt, lineam illam, quæ circuli orbem complectitur, Græcis [illegible] dictam, cùm omnis expers latitudinis ſit, contrariorum quoque veluti admittere quandam conuenientiam, concauum ſcilicet, & curuum; quæ quidem eo modo ſunt contraria, quo etiam magnum & paruum; horum enim medium eſt æquale, illorum verò rectum: omne quippe quod magnum eſt, vt fiat paruum, vel quod paruum, vt fiat magnum, neceſſe eſt, vt perueniat ad æquale, priuſquam ad extremum alterutrum peruenerit: ita linea curua, antequam fiat concaua, debet fieri quaſi recta; & concaua, vt tranſeat ad conuexam & circularem, debet ſimiliter priùs eſſe quodammodo recta.

Circuli definitio.

Circuli proprietas mirabilis.

§. I.

Circulus apud Aegyptios in magna fuit admiratione, & honore.

HAS mirabiles circuli qualitates ac virtutes Ægyptij minimè ignoraſſe videntur. Nam cùm rerum omnium in Mundi huius ambitu contentarum cyclicas quaſdam veluti eluceſcentes [illegible] intuerentur; ſupremi quoque illius Architecti, neſcio quid ſphœricum, tùm in ſeipſo, tùm in operibus ſuis, quæ non niſi ad circuli exemplar facta, teſte Plutarcho, ſunt, affectantis ſpirales ideas cùm ſumma admiratione contemplarentur; circulo diuinum quippiam ineſſe arbitrati ſunt: adeo quidem, vt quandocunq; magnum quidpiam, mirabile, excellens, in quo nonnulla diuinitatis veſtigia apparerent, indicare vellent, id appoſito circulo ſeu ſphœra demonſtrarent. Inde Hermes ille verè Triſmegiſtus diuinam naturam definiens, tanquam medium aſſumpſit circulum. Interrogatus enim, quid eſſet DEVS? Reſpondit, *Deus circulus eſt, ſeu ſphœra intelligibilis, cuius centrum eſt vbique, circumferentia nuſquam.* Cùm enim

Veteres Circulo quiddam diuinum ineſſe putabant

Triſmegiſtus.

Deus circulus eſt, & quomodo hoc intelligendum.

Deus centro circuli comparatur.

Pythagoræ dictum, Deū circumactu corporis colendum, qui intelligendū.

Pierius Val.

Deus non ſit corpus, neo etiam eſſe poſſit, eò quòd ſummè ſimplex ſit; quia omne perfectiſſimum oportet eſſe ſimpliciſſimum; omnis compoſitionis expers, eò quòd poſterius componentibus ſit omne compoſitum; ideo ad differentiam ſphæræ corporalis, dicit eſſe ſphæram intelligibilem. Vnde per centrum, quod eſt quid minimum, & ſimpliciſſimum, circumferentiæ comparatum, diuinam ſimplicitatem intellige: ſed per circumferentiam, quæ eſt maxima, immenſitatem diuinam accipe. Eſt ergo prædictæ deſcriptionis ſenſus: Deus eſt circulus, ſeu ſphæra, id eſt, principio carens & fine, multò magis quàm circulus ſiue ſphæra materialis; vt ſic notetur eius æternitas; intelligibilis, vt notetur eius immaterialitas; cuius centrum, id eſt, indiuiſibilis eſſentia vbique tota eſt; ſed circumferentia eius, id eſt, immenſitas nuſquam eſt, quia à loco comprehendi non poteſt. Deum quoque centro circuli comparamus, circa quod omnia ſunt, & à quo vniuerſa ordine certo in Orbem procedunt, donec integra rerum vniuerſitas abſoluatur. Vt enim centrum nec magnitudo eſt, nec circulus, nec orbis, ſed omnium & circulorum, & orbium principium; pari menſura & Deus nihil eorum eſt, quæ ſunt in Mundo, nec Mundus totus, ſed totius tamen Mundi principium. Ad hoc ergo centrum omnis creaturarum ſummitas terminatur, perinde atque in circulo omnes portiones per formam pyramidis à circumferentia in centrum finiuntur. Atque ex hac Triſmegiſti doctrina accepit Pythagoras noſter cæremoniam illam, quam poſtea tradidit, nempe eſſe Deum circumactu corporis colendum [illegible]. Quod etiam Numæ Pompilij inſtitutum fuiſſe, Author eſt Pierius Val. lib. 39. præcipiebat enim, vt priuſquàm aliquis Deum coleret, verteret ſe in Orbem, factoque circulo cultum Deo exhiberet, quia illum venerabantur, qui per circulum, figuram perfectam, erat ſignificandus. Plinius apud Pierium, *In adorando*, inquit, *dextram ad ortum referimus, totumq; corpus circumagimus*:

Plinius.

Circulus in honore apud Ægyptios.

Cælo figura ſphærica competit.

Platonici.

Proprietas Circuli & Sphæræ.

Sed eò, vnde digreſſi ſumus, redeamus. Circulum itaque Ægyptij inter cœteras Geometricas figuras in maxima ſemper veneratione habebant, tùm ob dictas cauſas, tùm quia hanc Vniuerſi molem circulari figurâ inſignitam videbant. Hanc enim ex omnibus cœlo maximè competere, neminem latet; quod quemadmodum capaciſsimum, ſimpliciſsimum, & perfectiſsimum eſſe oportebat; ſic in eius conditu capaciſsimam, ſimpliciſsimam, & perfectiſsimam figuram ſapientiſsimus Architectus elegit. Perfectiſsimum enim eſt, cùm ſua omnia poſsideat, nec fieri poſsit, vt iacturam vel minimam patiatur. Simpliciſsimum, quoniam, vt ſentiunt Platonici, non eſt, ex quo fiat, aut in quod reſoluatur, alioquin generationem & corruptionem incurreret. Capaciſsimum, quoniam nihil extra ſeipſum relinquit, ſed vniuerſa intus complectitur. At huiuſmodi ſphæram eſſe, inditio eſt, quod eandem ad cœtera ſolida, quam ad ſua plana circulus, habet comparationem. Primò quidem circuli figura eſt omnium Iſoperimetrarum capaciſsima; adhæc perfectiſsima, quòd nullum incrementum decrementumque ſuſcipiat; quin & ſimpliciſsima, quòd vnâ duntaxat lineâ contineatur. Sic & ſphæra figura eſt ſolida, vnâ

Alia ratio cur Circulus in honore apud Ægyptios.

ſuperficie contenta, ad quam ab vno puncto centrali omnes rectæ lineæ ductæ ſunt æquales. Ergo & ſphæra capaciſſima eſt, quia pro termino circulum habet; eſt perfectiſſima, cùm non, ſicut corpus anguloſum, creſcat vſpiam, nec decreſcat; quin & ſimpliciſſima, nam vnicâ ſuperficie concluditur. Accedit ad hanc cauſam alia tantæ venerationis ratio, quòd per lineam rectam, circulumque prima, ſimpliciſsimaque fuit rerum tùm non exiſtentium, tùm in naturæ latentium inuolucris, in lucem productio, repræſentatioque: ſed circulus neque rectè, neque artificioſè ſine puncto fieri poteſt; puncti itaque, monadiſque ratione res & eſſe cœperunt primò, & quæ peripheria affectæ, quantæcunque fuerint, centralis puncti nullo modo carere poſſunt miniſterio. His itaque demonſtratis, reſtat, vt cur Ægyptij circulum & ſphæram capitibus ſtatuarum, vt ex pleriſque Obeliſcorum ſimulachris videre eſt, impoſuerint, dicamus. Vix enim occurrit hieroglyphicum ſimulachrum, vbi non occurrat ſphæricum aut circulare quidpiam; quæ tamen pro conditione adiectorum diuerſas ſignificationes habent. Globus, ſeu circulus capitibus ſimulachrorum impoſitus, ſemper aliquid diuinum, æternum, infinitum, figurat; ſeorſim verò poſitus vel Deum, vel Mundum, vel Cœlum indicat, vt in Obeliſco Pamphilio fuſè oſtenſum eſt, in Hierogrammatiſmo ſphæræ ſeu circuli, & in III. Tomo copioſè oſtendetur. Verùm vt hæc omnia luculentiùs pateſiant, paulò altiùs ordiri viſum eſt, repetendo nonnulla ex Obeliſco Pamphilio.

Cur Ægyptij capitibus Deorum circulares coronas ſeu orbes impoſuerint.

Laurentius Pignorius.

Pierius. Circulus quid notet apud varias nationes.

Porphyrius.

Conſueuit antiquitas res hominum opinione religioſas & auguſtas ſtudioſè venerari. Inter has maximè nobilis eſt circulus ſeu orbis quidam capiti aliquando circumſcriptus, venerationis index, & Maieſtatis quæ humanam excederet. Hic paſsim Imperatoribus, quos Veteres ſupra faſtigium mortalitatis elatos ſuſpiciebant, Prouincijs Orbis Romani, Vrbibus primarijs, animalibus etiam Deorum, circumpoſitus notatur. Et quod ad Auguſtos pertinet, extant numiſmata ænea Antonini Pij & Conſtantij, quorum meminit Laurentius Pignorius vir antiquitatis peritiſsimus in menſæ Iſiacæ expoſitione. *Hunc orbem*, ait, *Ægyptij in ſummo capite ſimulachrorum ſuorum locabant; quod & hic, & alibi licet notare: ab illis Romanos ſumpſiſſe licet ſuſpicari, & variaſſe habitum decoris ratione, quòd capiti, cui diuinum aliquid ineſſe putabant, eo ſitu corona aptaretur; qui tamen ornatus in ſequentium Principum moderatione, & tacito omnium conſenſu, Deo, & Sanctis eius, vt pleraque, in totum ceſſit, & antiquum diadematis nomen in hodiernum diem retinuit*. Hactenus Pignorius, cui fauent ea, quæ Pierius fol. 4. lib. 29. dicit. *Vnus circulus deſcriptus aut ſimpliciter, aut alteri cuipiam picturæ ſignoq; circumductus, nunc ſemper, nunc perpetuum & æternum, nunc omnia, quippe τὸ πᾶν, ſignificabat Ægyptijs, nempe quòd in ea figura neque principium, neque finem inuenire ſit; quod æternitatis eſt proprium*. Et paulò poſt: *Cuius etiam principij finiſq; nuſquam comparentis ratione habitâ, Ægyptij Deum ex hieroglyphico circuli intelligebant*. Porphyrius apud Euſebium c. 3. de præp. Pilam ab Ægyptijs, Dijs attributam teſtatur, hiſce verbis: *Pila, & rotunda omnia Mundo, præcipuè Soli & Lunæ attribuuntur; in circuli figuram aras, tem-*

plaq; *figurabant.* Perſæ quoque, Briſſonio teſte, *Cum Iouem Cœli Dominum dicerent, ſacrificiaq; illi facere putabant, vbi celſiſſimam ſpeculam conſcendiſſent, Iouemq; Cœli circulum nuncupaſſent.* Tranſijt idem mos ad Turcas: hinc ab alta quadam turri matutinales illæ conclamationes; *La Alla ella Alla &c.* quorum ſenſus eſt, Deum eſſe ſemper, futurumque ſemper: nec quicquam addunt aliud, niſi quòd ſuum etiam ſalutent Machometem. Saraceni quoque, & pleræque aliæ nationes, Deum circulum appellabant, atq; hinc ſempiternum exprimi concludebant. Mogores quoq; Regem ſuum, quem veluti diuinis honoribus venerantur, depingunt radioſo capite fulgentem.

Briſſonius.

Iuppiter Cæli Circulus.

Deus Circulus.

Ex hac Ægyptiorum conſuetudine, Græcorum, & Romanorum conſuetudo profluxiſſe videtur, Deos ſuos radioſo circulo ornandi. Quæ omnia, infinita medalia & numi, quos apud Fuluium Vrſinum, Parutam, aliosque Antiquarios vides, monſtrant. Nam Dijs omnibus radiorum coronam, ſeu fulgens quoddam lumen appingi quandoque ſolitum, fuſe à me in Apparatu Hieroglyphico dictum eſt; idque propria quadam appellatione Nimbum vocabant, vt pluribus locis teſtatur Seruius. Neque verò quis putet, cæteris quidem Numinibus ſolidum tantummodò lumen & quaſi continuum affingi conſueuiſſe, Soli verò in radios diſpertitum: nam & ijs hominibus, quibus diuinitas tribuebatur, dabantur radij in modum circuli. Lucianus de Dea Syria, Ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνας φορέει. Et in Myſanthropo Iouem deſcribit: Κεραυνὸν ἐν τῇ δεξιᾷ ἔχοντα, καὶ ἀκτῖνας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Æthiopes quoque hanc conſuetudinem habuiſſe teſtatur Heliodorus, qui lib. 9. Æthiop. hiſt. eleganter has radiorum circumpoſitiones deſcribit: Πλέγμα, inquit, γάρ τι κυκλοτερὲς τῇ κεφαλῇ περιθέντες, καὶ τούτῳ βέλη κατὰ τὸν κύκλον ἐμπήξαντες, τὸ μὲν ἐπτερωμένον τοῦ βέλους πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐπιστρέφουσι, τὰς δὲ ἀκίδας ὥσπερ ἀκτῖνας, εἰς τὸ ἐκτὸς προβέβληνται. *Circulari inuolucro quodam caput ambientes, illudq; ſagittis in orbem conſigentes, alatas quidē partes ad caput conuertunt, cuſpides vero ad inſtar radiorum extrorſum protendunt.* Quibus quidem nihil aliud indicare voluerunt, niſi ad Ægyptiorum mentem, diuinitatis latentis indicia. Hinc vix vllum ſimulachrum hominis, volucris, quadrupedis, & inſecti, aut ex his compoſitum inter hieroglyphicas inſcriptiones reperias, cui non hic circulus apponatur; latentis diuinitatis manifeſtum indicium: ac proinde proprium Ægyptiorum inuentum, vt in decurſu Operis dicetur. His itaque iam propoſitis, circuli hieroglyphici arcana propiùs intueamur.

Quid radioſus Circulus circa capita Sanctorum.

Fuluius Vrſinus. Paruta.

Nimbus quid Seruius.

Lucianus.

Heliodorus.

Diadema ex ſagittis compactum.

§ II.

Quomodo Aegyptij per Circuli conſiderationem in diuinitatis maxima arcana deuenerint.

AEgyptij, curioſi quà diuinarum, quà naturalium rerum exploratores, ad circuli ideam omnia in Mundo condita primi acutè admodum & ingenioſè notarunt. Siue enim annuum tempus, ſiue elementa-

rium motionum circuitus, ſiue Cœli, ſtellarumque orbitas, ſiue denique animam Mundi, ac ſupremum Numen conſiderabant, ſemper circularibus motionibus eorundem operationes menſurari comperiebant. Quia tamen ſupremum Numen omnia mouens neceſſariò immobile, infinitum, æternum eſſe, neceſſe eſt; quomodo paulatim omnia in Deo, & Deum in omnibus vnum eſſe, per Circuli proprietates innuerint, indicemus: innuit enim hoc Pherecides Ægyptiorum diſcipulus, qui in hymno Iouis ſic de Deo canit:

Ægyptij notarunt omnia circulos affectare.

Ὁ Θεὸς δ' ἐστὶ κύκλος, τετράγωνος, ἠδὲ τρίγωνος,
Κἆτος δ' ἡ γραμμὴ, κέντρον, καὶ πάντα πρὸ πάντων.

Deus enim & circulus eſt, & quadratum, & triangulum,
Et linea, & centrum, & omnia omnium.

Pherecides vocat Deum, Circulum, lineam, triangulum, quadratum, centrum, & omnia.

Quæritur igitur, quomodo Deus & circulus, quomodo & quadratum, & triangulum, quomodo linea, & punctum ſit; & quomodo res adeo diſparatæ & contrariæ, in Deo vnum eſſe, aut in diuinæ naturæ ſimplicitatem vlla humani intellectus comprehenſione cadere poſſint? Reſpondeo, Veteres omnia illa ex circuli abſtractiuè conſiderati natura didiciſſe: non enim putandum eſt, eos circulum ſub phyſicis proprietatibus, ſed ſecundùm analogiam quandam circuli Mathematici ad circulum illum, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, conſideraſſe. Nam cum omnia quantitate quouis modo affecta, conſtent terminis; ea finita vt concipiamus, neceſſe eſt. Quòd ſi ea ad infinitæ eſſentiæ rationes ſuſtollere voluerimus, fieri non poterit vt ea imaginemur, niſi in quantum infinitis rationibus, poteſtatibuſque affecta ſunt, vt rectè Cuſanus docet. Hoc autem vt perſpicuum fiat, ſequentes tres propoſitiones explicandas duxi.

Quo ſenſu verum ſit, Deum eſſe & Circulum, quadratum, triangulum, punctum & lineam.

Circulus abſtractè conſideratus, & ad rationem infiniti eleuatus, eſt & linea, & triangulum, & quadratum, & punctum.

PROPOSITIO I.

Si Circuli ſemper maiores & maiores, quorum ſinguli lineam rectam in eodem puncto tangant, ducantur in infinitum; erit maximus & vltimus circulorum, quo maior eſſe non poteſt, neceſſariò infinitus, & idem linea recta infinita.

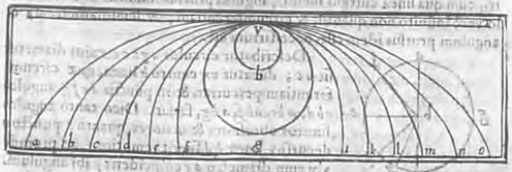

DVcta linea recta ST, ad eius medium punctum V ducantur ex diuerſis centris circuli avo, bun, cum, dul, euk, fut, gu, & bu. Certum eſt, quantò circuli minorem angulum cum ST linea ad V conſtituerint, tantò futuros maiores; quantò maiorem, tantò minores, vt colligitur ex demonſtratis à Clau. in elementis Euclidis lib. 3. propor. 16. quòd ſi iam circulus deſcriberetur tam magnus, vt non ampliùs angulum contactus conſtitueret, ſed cum ipſa linea recta ST coincideret; dico hunc circulum neceſſariò futurum infinitum, & quo maior dari non poſſit. Quoniam enim centra dictorum circulorum à puncto V tantò remotiora ſunt, quantò circuli obtuſiores, & lineæ rectæ ST proximiores; erit neceſſariò centrum, mox vbi circulus cum recta linea inciderit, ab V puncto infinitè remotum: cùm verò ſemidiameter infinita neceſſariò ſupponat circumferentiam infinitam; ſequitur circulum cum linea ST coincidentem, neceſſariò infinitum fore; quod erat probandum; tametſi nullâ temporis quantitate operando ad hoc negotium pertingere humana induſtria queat.

Corollarium.

[illegible] contradictoria.

HInc patet, quomodo non ſolùm Veteres, verùm & moderni Theologi in Deo contradictoria, dum eum ſubinde ens & non ens, lumen & tenebras, intellectum & non intellectum, &c. S. Dionyſium ſecuti, dixerunt, poſuiſſe viſi ſunt: ſiquidem circulus maximus, quo maior dari non poteſt, hoc modo conſideratus, circulus & non circulus eſt, curuus æquè & rectus eſt, circumferentia infinita ſimul, & linea infinita eſt; neceſſariò itaque, quæ videntur, contradictoria inuoluit; quæ omnia Deo ſoli congruunt. Quæ quidem omnia fuſiùs declarabuntur, vbi priùs alia huc reſpicientia expoſuerimus.

PROPOSITIO II.

SI in circulo finito linea centro affixa à quopiam puncto circumferentiæ ad oppoſitum percurrat, augebitur continuò in infinitum angulus, quem dicta linea cum diametro ad centrum deſcribit; ita vt diametri, cum qua linea currens incidit, angulus prorſus infinitus ſit; in circulo verò infinito non quanto, & circumferentiam, & ſemidiametrum, & angulum prorſus idem eſſe, neceſſarium eſt.

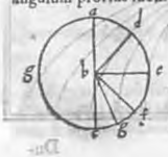

Deſcribatur circulus $agce$, cuius diameter ſit ac; ducatur ex centro b linea, quæ circumferentiam percurrat, & in punctis $defg$, angulos abd, abe, abf, abg, faciat. Dico tantò angulos futuros obtuſiores & maiores, quantò à puncto a decurſus lineæ bd fuerit remotior; ac proinde vbi cum diametro ac coinciderit, ibi angulum infinitum fieri. Quoniam enim angulus infinitus eſt, quo maior dari non poteſt, & antequam linea gyrans incidit in diametrum, ſemper maiores & maiores anguli in infinitum per continuam ſectionem dari poſſunt; conſequens eſt, diametrum ac rectè infiniti anguli vim obtinere, cùm omnes poſſibiles & intra ſemicirculum imaginabiles angulos implicet; quod erat primum. Sit iam $agce$ circulus infinitus; quo maior dari non poſſit; Dico diametrum & circumferentiam & angulum in vnum coincidere, atque adeo omnia infinita eſſe: tametſi enim diameter ſit noſtro concipiendi modo (quo finitis & terminatis rebus tantùm concipiendis aſſueti ſumus) linea recta, & circumferentia ſit linea curua, & angulus ſit duarum linearum ad ſe inuicem inclinantium quantitas; nihilominùs hæc in non quantis & infinitis omninò ceſſare neceſſe eſt: nam cùm circumferentia in infinitis ſumma rectitudo ſit; neceſſariò ſequitur, & circumferentiam, & diametrum eſſe prorſus idem. Iterum ſi b remanente immobili, a circumducatur, quouſque pertingat ad locum oppoſitum c; ſemicirculus neceſſariò emerget: & ſi remanente ac diametro immobili, circa ipſam circumducatur ſemicirculus; naſcetur ſphæra; & ipſa eſt vltimum de potentia lineæ, totaliter exiſtens in actu, quoniam ſphæra non eſt in potentia ad aliquam figuram vlteriorem. Si itaque in potentia lineæ finitæ ſunt iſtæ figuræ, & linea infinita eſt omnia actu, ad quæ finita eſt in potentia; ſequitur, circulum infinitum eſſe triangulum, & ſphæram, & diametrum, & angulum, & omnia pariter vnum; quod erat ſecundum. Et vti hæc omnia in quantis differunt, vtpote quæ ad ſe inuicem nullam habeant proportionem; ita imaginatiua, quæ genus ſenſibilium non tranſcendit, minimè quoque iſta concipere poteſt, ſed hoc ſolius intellectus abſtrahentis opus eſt, vt ex ſequentibus patebit.

PROPOSITIO III.

In infinitis linea recta triangulus, & triangulus circulus eſt.

NOtum eſt ex Geometricis, omne triangulum quantum habere tres angulos æquales duobus rectis; & ideo quantò vnus angulus fuerit maior, tantò duo reliqui erunt minores. Et tametſi angulus vnuſquiſque poſſit augeri vſque ad duos rectos excluſiuè; ponamus tamen angulum obtuſum in tantum augeri, vt duos rectos comprehendat triangulo permanente; conſequens tunc eſt, vnum angulum ſimplicem tres angulos complicare, & tres vnum. Patet quoque, hoc pacto conſideratum triangulum, meram lineam eſſe. Quoniam enim ſingula duo latera trianguli quanti ſimul iuncta, tantò tertio ſunt longiora, quantò angulus, quem efficiunt, eſt duobus rectis minor, vt angulus bac, quia duobus rectis multò eſt minor, hinc lineæ ba & ac ſimul iunctæ multò longiores ſunt bc; ergo quantò angulus ille maior

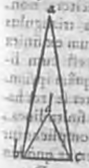

fuerit, vt *b d e*, tantò ſuperficies minor erit. Quare ſi per poſitionem angulus valeret duos rectos, totus triangulus neceſſariò in lineam reſolueretur ſimplicem. Vnde hanc poſitionem, quæ in quantis impoſſibilis eſt, patet in non quantis locum ſolummodò habere, adeoque lineam infinitam neceſſariò triangulum eſſe.

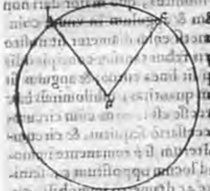

Quòd autem hæc linea & triangulus, & vnà circulus ſit, oſtendamus. Sit itaque triangulus ex ſuppoſitione *a b c*, infinitus; percurratque *b a* linea à puncto *b* verſus ad punctum *b*, neceſſariò inde producetur circulus maximus infinitus, cuius portio eſt *b c*; & quoniam illa portio eſt arcus infiniti, illa ex prædemonſtratis neceſſariò erit linea recta, vt eſt *b c*: & quoniam omnis pars circumferentiæ infinitæ eſt infinita; erit ergo portio illa *b c* non minor tota circumferentia infinita; atque adeo portio illa cum infinita circumferentia illius ambitu æquabitur. Neceſſariò quoque conſequetur, triangulum *a b c* circulum eſſe maximum ſeu infinitum: & quia eius circumferentia, vti in præcedentibus expoſitum fuit, eſt linea recta, linea quoque recta erit *b c* arcus ſeu portio circuli infiniti, & circumferentia non erit maior *b c* lineâ infinitâ, cùm infinitum infinito maius eſſe non poſſit; nec ſunt duæ lineæ, quia vt duo infinita ſint, fieri non poteſt: quare linea infinita, quæ eſt triangulus, ea ſimul & circulus eſt. Atque hoc eſt, quod ſuprà Pherecides dicebat, Deum eſſe circulum, & lineam, & triangulum, & omnia omnium; quod quomodo Deo applicandum, iam videamus.

§ III.

Quomodo Deum omnia in omnibus, & omnia in ipſo eſſe ex dictis colligi poſſit.

Ex hoc itaque, quòd infinita linea omnia actu, quæ finita linea in potentia, complicat, colligimus, quomodo maximum ſimpliciter ſit actu omnia illa, quæ in potentia ſunt ſimplicitatis abſolutæ. Quicquid enim poſſibile eſt, hoc ipſum eſt maximum abſolutè & ſimpliciter, non vt ex poſſibili eſt, ſed vt maximè eſt; ſicuti ex linea infinita triangulus educitur, & tamen infinita linea non eſt triangulus, in quantum ex finita linea conſtituitur, ſed actu eſt triangulus infinitus, quia idem eſt cum linea, cùm ipſa poſſibilitas abſoluta aliud in maximo non ſit, quàm ipſum maximum actu, ſicuti linea infinita eſt actu circulus. Sed aliter ſe res habet in non maximo; nam ibi potentia non eſt actus, ſicuti finita linea non eſt triangulus. Cùm itaque in maximo illo omnia complicentur actu, neceſſariò inde reſultant contradictoria & oppoſitiones, vt quòd in

Maximum ſimpliciter eſt actu omnia quæ in potentia ſunt.

In maximo ſimpliciter reſultant contradictoria.

Deo

Deo maximum & minimum coincidant. Nam vt rectè magnus ille Dionyſius in myſtica ſua theologia aſſerit, *Deus* (qui eſt hoc ipſum maximum) *non aliud quidem eſt, & aliud non eſt; neque alicubi eſt, & alicubi non; nam ſicuti is omnia eſt, ita nihil omnium; eſt enim ſuper omnem poſitionem perfecta & ſingularis cauſa omnium, & ſupra ablationem omnium eſt excellentia illius, quæ ſimpliciter abſolutus eſt ab omnibus, & vltra omnia eſt.* Hinc Hebræorum Theologi, vt in Cabala expoſitum fuit, Deum Ens, & non Ens dicunt, Dionyſio conſentientes. Hinc Ægyptij per lucem & tenebras ſeu caliginem Deum æquè definiebant.

Dionyſ. Areop.

Quemadmodum igitur infinita curuitas, infinita rectitudo eſt; ſic Dei eſſentia, peripheria ſimul & rectitudo eſt, nullis terminis concluſa; omnium quippe eſſentiarum eſſentia eſt ſimpliciſſima. Et ſicuti omnes rerum eſſentiæ, quæ vnquam fuerunt, erunt, aut ſunt, actu ſemper & ab æterno ſunt in ipſa eſſentia; ita omnes eſſentiæ ſunt ipſa eſſentia: & ſicut omnium eſſentia, ita tam quælibet, quàm omnes. Ad quod Parmenides haud dubiè alluſit, dum dixit, *quodlibet in quolibet*; tametſi lumine fidei deſtitutus, ex tam alto myſterio ſeſe extricare non potuerit. Sicuti denique linea infinita omnium adæquatiſſima menſura eſt; ita omnium eſſentiarum eſſentia maxima, in qua maximum & minimum adæquatè coincidunt, ita vt illa non ſit maior minimo, nec minor maximo. Cùm enim vnus pes in linea infinita non ſit maior duobus, imò quælibet infiniti pars ſit infinita; neceſſarium eſt, vnum pedem cum pluribus coincidere. Sicuti præterea linea finita eſt diuiſibilis, ita infinita linea indiuiſibilis eſt, cùm infinitum nullas partes admittat, in quas ſecari poſſit, neque in ea maximum cum minimo incidit. Sed cùm linea finita in infinitum diuiſibilis ſit, nec aſſignari poſſit pars adeo minima, quâ minor dari non poſſit; impoſſibile eſt, eam in non lineam diuidi; hæc enim proprietas tantùm cadit in lineam infinitam, vnde & hæc eſt ratio lineæ finitæ. Pari pacto maximum omnium, omnium eſt ratio; ratio autem, teſte Ariſtotele, eſt menſura. Sicuti igitur linea infinita ratio eſt lineæ finitæ perpetua & immutabilis; ita & ratio omnium rerum, qui eſt Deus benedictus, ſempiterna eſt, & nulli mutationi inſtabilitatique obnoxia.

Deus eſt omnia in omnibus.

Linea infinita eſt omnium adæquatiſſima figura.

Ariſtoteles.

Atque hinc patet, cur Veteres rationem rerum æternam ſenſerint; eſt enim, teſte Platone apud Chalcidium in Phædone, vnum rerum exemplar & idea abſoluta, quæ in multitudinem diffuſa, plura pariat exemplaria. Cùm itaque infinita linea ratio ſit omnium linearum finitarum; conſequens eſt, illam ita eſſe in qualibet, vt in nulla, & quamlibet finitam in illa; haud ſecus, vt Deus in omnibus, & in nullo, omnia tamen in ipſo.

Deus in omnibus & omnia in ipſo.

Hoc pacto progredieris ad reliquas infinitæ lineæ proprietates, quam non ita vnam eſſe dicimus, vt non ſit trina pariter. Diximus enim ſuprà, maximam lineam eſſe triangulum; & quia linea eſt ſimpliciſſima, erit & trinum, quod in eo conſideratur, ſimpliciſſimum: & cùm totus triangulus ſit linea, erit & omnis angulus in eo linea. Eſt ergo linea infinita trina. Cùm autem impoſſibile ſit, vt plura ſint infinita; trinitatem hanc, vnitatem eſſe neceſſe eſt. Neque in hoc triangulo, quemadmodum in quantitate finita, angulus vnus maior reliquis, nec duo maiores tertio; ſed erant maximi, & infiniti, & vnus in alio, & omnes tres vnum maximum. (Sicuti igitur linea maxima non magis eſt linea quàm triangulus, circulus, aut ſphœra; ſed reuera illa omnia eſt abſque compoſitione) ita pariter maximum ſimpliciter ſi conſideretur vt linea, per eam aptè intelligi poteſt eſſentia; ſi vt triangulus, ipſa trinitas eſt; ſi verò vt circulus, vnitas dici poteſt; vt denique ſphœra rectè actualis dici poteſt exiſtentia. Eſt ergo maximum eſſentia, trinitas, vnitas actu exiſtens; nec aliud eſt eſſentia, quàm trinitas; nec aliud trinitas, quàm vnitas; nec aliud actualitas, quàm vnitas, trinitas, & eſſentia. Atque ex hoc paradoxo facilè liquet, quomodo Sacroſancta Trias in diuinis concipienda ſit. Nam vt rectè D. Auguſtinus ait: *Dum incipio numerare in diuinis trinitatem, iam exii veritatem*; qui autem trinitatem diſtinguit ab eſſentia ſeu vnitate, is errorem incurrit manifeſtum. Sicuti enim ſimpliciſſima linea eſt triangulus, ita triangulus eſt vnitas linearis; neque anguli per vnum, duo, tria, vbi quidlibet in quolibet eſt, numerari conuenit, cùm diſtinctio & indiſtinctio antecedenter in principio ſuo ſimpliciſſimo vnum ſint; ſed vnitrinum, ſeu triunum dicendum eſt, ſiue vnitas, ſiue trinitas; & hæc eſt veritas. Neque hic quaternarius, quinarius &c. locum habent; repugnaret enim hoc ſimplicitati & perfectioni omnium maximi. Cùm enim omnis figura polygona pro ſimplicißimo elemento habeat triangulum; ſitque adeo hæc omnium polygonarum minima, quâ minor dari non poſſit, minimumque cum maximo coincidat, adeoque illa eo modo ſe habeat ad reliquas figuras, ſicuti vnitas ad numeros; fit, vt ſicuti omnis numerus reſoluitur in vnitatem, ita polygonæ in triangulum. maximus igitur triangulus, cum quo minimus coincidit, omnes figuras polygonas complectitur. Quadrangula verò figura non eſt minima, vt patet; ſed vna linea ſuperat triangularem: hinc implicat contradictionem, quadrangulum maximum eſſe; cùm enim triangulares figuras ſemper excedat, earum adæquatißima figura concipi nullâ ratione poteſt. Cùm itaque ſuprà oſtenderimus, lineam infinitam & triangulum, & circulum, & ſphœram vna complicare, non quadratum, non polygonum, aliamue ex ſimilibus hiſce figuram; conſequens eſt, vt haſce ſolas elementares figuras ad inuicē infinitas & improportionabiles, omnes cæteras, quæ animo concipi poſſunt, figuras complicare dicamus; vt ſi quis concipere velit, omnium quantitatum menſurabilium menſuras, is primò pro longitudine neceſſe eſt vt habeat lineam infinitam, pro latitudine ſeu ſuperficie, triangulum maximum ſimpliciter, & pro profunditate ſiue corporum ſoliditate ſphœram; atque præter has quatuor, nullis alijs ad omnium menſurabilium multitudinem quiſpiam pertingere poteſt. Cùm verò plura maxima ſeu infinita eſſe non poßint, hinc ipſum vnicum maximum, omnium quantorum ſimplicißima & abſolutißima menſura eſt. Atque hoc eſt triangulum illud ſummum, æternum, & incommutabile, omnium triniter ſubſiſtentium menſura adæquatißima; cuiuſmodi ſunt operationes, actiones in potentia,

Quomodo Trinitas ſit concipienda.

Maximus triangulus, & quo maior dari non poteſt, omnes figuras polygonas implicat.

tia, obiecto, actu triniter ſubſiſtentes; ſimiliter viſiones, intellectiones, volitiones, ſimilitudines, diſsimilitudines, pulchritudines, proportiones, correlationes, appetitus naturales, & cœtera omnia, quorum eſſendi vnitas conſiſtit in pluralitate, cuiuſmodi ſunt eſſe, & operatio naturæ conſiſtens in correlatione agentis & patientis.

§ IV.

Circulus demonſtrat, quomodo in Deo omnia identificentur; & ſphœra actualem eius exiſtentiam in omnibus.

CVm ex dictis conſtet, triangulum eſſe circulum, & trinitatem eſſe vnitatem; erit hæc vnitas haud dubiè infinita, quemadmodum circulus infinitus eſt: cùm verò plura infinita eſſe non poſsint, erit vnitas in qua triangulum & circulus identificatur, omni vnitate omni intellectu in infinitum comprehenſibili, vnior; eritque tanta eius identitas, vt omnes etiam relatiuas oppoſitiones antecedat: ibi enim aliud & diuerſum identitati non opponuntur: quare cùm ſit infinita vnitas, conſequenter omnia quæ ei quouis modo conuenire poſſunt, ſunt ipſum abſque diuerſitate & alteritate; ita vt non aliud ſit bonitas eius, & aliud ſapientia eius, non aliud miſericordia, aliud iuſtitia, ſed in vnitate hac infinita vnum prorſus & idem ſunt; cùm omnis à nobis apprehenſa diuerſitas in ipſo ſit identitas. ita in durationis diuinæ vnitate præteritum & futurum non differt, & futurum non eſt aliud à præſenti, ſed vna ſunt duratio & æternitas, in qua principium eſt finis, & finis principium. Quæ omnia in circulo illo infinito pulchrè eluceſcunt: quoniam enim huiuſmodi circulus eſt maximus, erit & diameter eius maxima; & quoniam plura maxima eſſe non poſſunt, erit in tantum circulus ille vnus, in quantum diameter eius ipſa eſt circumferentia; cùm verò diameter infinita infinitum habeat medium, medium verò centrum ſit, neceſſariò ſequitur diametrum, circumferentiam, & centrum idem eſſe. Atque hic eſt circulus ille Hermeticus, de quo ſæpiùs in toto Opere diſſeruimus, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam. Maximum itaque perfectiſsimè eſt intra omne ſimplex & indiuiſibile, quia centrum eſt infinitum & vbique; item extra omnia, omnia ambit, quia circumferentia eſt infinita; pariter omnia penetrat, quia diameter eſt infinita; eſt & principium omnium, quia centrum; finis omnium, quia circumferentia; medium omnium, quia diameter. Eſt præterea cauſa efficiens, quia centrum; formalis, quia diameter; finalis, quia circumferentia. Dat iterum eſſe omnibus, quia centrum; gubernat omnia, quia diameter; conſeruat omnia, quia circumferentia. Vides igitur quomodo maximum cum nullo ſit idem, neque diuerſum; & quomodo omnia in ipſo, ex ipſo, & per ipſum; quia centrum, diameter & circumferentia. Patet quoque, quomodo omnia Dei attributa in Deo in perfecta vnitate identificentur: item quomodo Deus omnium etiam con-

In vnitate infinita omnia attributa Dei non ſunt diuerſa.

Qualis ſit Circulus Hermeticus.

Maximum eſt omnia.

contradictionum ſit complicatio. Colligitur denique quomodo omnia, ſiue futura, ſiue non futura, ſiue poſſibilia, ſiue impoſsibilia, in diuinæ prouidentiæ abyſſo lateant; quæ enim ſcit, non ea ſcit cum temporum differentia, quia non cognoſcit futura vt futura, nec præterita vt præterita, ſed vt æterna; & mutabilia immutabiliter. Atq; hoc eſt fatum illud, quod tantopere nullos non Philoſophorum torſit; omnia ſiquidem ad ipſam prouidentiam relata, neceſsitatem habere dicuntur; & meritò, quia omnia in Deo ſunt Deus, quæ eſt neceſsitas abſoluta: v. g. cras itinerari poſſum, vel non itinerari; quodcunque fecero, prouidentiam non euadam, cùm illa contraria complicet; vnde quicquid fecero, ſecundùm Dei prouidentiam fecero. Porrò ſicuti in ſphœra infinita, ex præcedentibus, centrum, circumferentia, & ſoliditas vnum ſunt; ita in maximo ſimpliciter omnia vnum ſunt; eſt enim centrum ſeu principium, medium, & finis omnium: & ſicuti ſphœra eſt actus trianguli, & circuli; ita maximum omnium actus eſt; quare omnis actualis exiſtentia ab ipſo habet quicquid actualitatis exiſtit; & omnis exiſtentia pro tanto exiſtit actu, in quantum ex ipſo infinito actu eſt. & hinc Maximum eſt forma formarum, & forma eſſendi, ſiue maxima actualis entitas; quod nec latuit Parmenidem, qui Deum definiens ait *Deum eſſe, cui eſſe quodlibet, quod eſt, & eſſe omne id quod eſt.* Sicuti deinde ſphœra maxima eſt omnium figurarum perfectio, ita maximum eſt omnium perfectiſsimorum perfectiſsimum, in quo curuitas eſt rectitudo, compoſitio ſimplicitas, & diuerſitas identitas, & alteritas vnitas; in quo imperfectio eſt infinita perfectio, & poſsibilitas infinitus actus, omnium in Vniuerſo exiſtentium vnica & ſimpliciſsima menſura (neque enim in eo totum maius parte eſt, ſicuti ſphœra infinita, linea infinita maior non eſt) omnium circulationum, motuum, totius Vniuerſi abſolutiſsima ratio, menſura & metrum; vnde non immeritò à Triſmegiſto Deus vniuerſitas rerum definitur: & cùm ſit entitas omnium eſſe, & omnis motus ad eſſe; ergo quies motus eſt ipſe qui eſt finis motus; omnia igitur ab ipſo & ad ipſum tendunt. Quæ quidem omnia diuinæ eſſentiæ arcana Ægyptij appoſitè exhibuerunt per globum alatum ſerpente fœtum, ſceptrumque rectilineum tribus nodis inſigne, vti in tabula Bembina videre eſt, & hic patet. Per globum, infinitum, æternum, immenſum; per alas, motum quo omnia penetrat; per ſerpentem, vitam omnium; per ſceptrum rectilineum, omnia in illo, curuum, rectum, magnum, paruum &c. vnum eſſe; per tres nodos, vnitatem, æqualitatem, & connexionem; item principium, medium, & finem omnium innuebant.

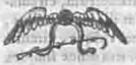

Fatum quid ſit, & quodnam ſit.

In maximo ſimpliciter omnia ſunt vnum.

Triſmegiſtus.

Hieroglyphica figura exhibens diuinæ eſſentiæ arcana.

CAPVT II.

De Circulo, decuſsi, cæteriſque angularibus figuris, & quomodo ea ad ſenſibilis Mundi arcana indicanda adhibuerint Ægyptij.

IN præcedentibus circulum & triangulum vt infinita, & vt diuinitatis immenſæ ſymbola conſiderauimus; modò eadem vt finita contemplemur, & quomodo ijs ſenſibilis Mundi arcana expreſſerint, indicemus.

Si quiſpiam circulum depingere voluerit, is primò centrum deſignat, deinde circini aperturâ lineam ſeu ſemidiametrum conſtituit, denique ex recta curuam deſcribit lineam, qui circulus eſt. In ideali circulo idem contingere inuenies. Nam ineffabilis ille circulus, & omnium nominibus nominabilis, ita ſe habet, vt centrum contineat, ex quo linea, ex vtroque autem circumferentia exiſtit. Sed quoniam circulus huiuſmodi infinitus eſt, centrum, linea, & circumferentia ipſa vt ſint æqualia, vti ſuprà diximus, neceſſe eſt. Vnde cùm infinitas illa nihil aliud ſit, quàm æternitas, & ſumma æqualitas, certum eſt, punctum non priùs eſſe poſſe, quàm lineam, & lineam priùs quàm circumferentiam, ſed ab æterno ſimul & centrum, & linea, & circumferentia fuerunt; ita vt linea, punctum, & circumferentia, puncti & lineæ ſit explicatio; atque adeo punctum hoc in æternitate ſe habeat per modum generantis, ſeu explicantis de virtute ſua complicante genitam conſubſtantialem lineam; & centrum cum linea ſe habeat per modum ab æterno explicantis nexum ſeu circumferentiam; ita vt paternum principium in diuinis ſe habeat per modum centri, linea per modum principij à principio, & dicitur æqualitas, & circumferentia per modum vnionis ſeu nexus. Quod ſi verò noueris quomodo circulus ſupra lineam rectam infinitam, quæ æternitas eſt, reuolutus eam non tangat in puncto, apprehendes quomodo in vno *Nunc* ſeu inſtanti æternitatis omnes temporum reuolutiones, ſiue magnæ, ſiue paruæ ſint, ſubſiſtant; & quomodo æternitas eſt ipſa ſubſiſtentia temporis, metrum quoque & menſura omnis durationis. Videbis quoque falſum eſſe, reuolutiones ſphærarum fuiſſe ab æterno, cùm infinitas periodicarum reuolutionum numero minimè competere poſſit: ſi enim numerare poſſemus decem reuolutiones præteritas, centum, & mille, imò omnes; ſi quis dixerit, non omnes numerabiles eſſe, ſed præceſſiſſe infinitas, dixeritque vnam futuram reuolutionem ſequenti anno, neceſſariò ſequitur eas eſſe infinitas vt vnum; quod quàm abſurdum ſit, quis non videt? Præterea Creator duo feciſſe videtur, ſcilicet propè nihil, & punctum: inter enim punctum & nihil non eſt medium; adeo enim propè nihil eſt punctum, vt ſi punctum puncto addideris, non plùs reſultet, quàm ſi nihil nihilo iunxeris. Deinde fecit vnum, & punctum cum vno coniunxit, vt ſit vnum punctum; atque in hoc vno puncto totius Vniuerſi latet complicatio. Vniuerſum igitur ſic eductum concipitur de illo vno puncto, ſicuti de vno puncto educeretur vna linea, vt de illa conficiatur trigonus, aut tetragonus.

Circuli idealis infiniti cũ circulo Mathematico analogia.

nus. Vltimum autem, idque perfectiſſimum, ſimpliciſſimum, atque Creatori ſimillimum, circulus eſt. Atque in triangulo quidem, qui fit ex tribus angulis, coincidit in forma trigoni vnitas & trinitas; vnitas ſcilicet eſſentiæ, & trinitas angulorum: in circulo verò vnitas & infinitas coincidunt; vnitas videlicet eſſentiæ, & infinitas angulorum: eſt enim circulus nihil aliud, niſi polygonum ex infinitis lateribus conſtans, omnium formabilium ex linea angulorum actus. Patet igitur, quomodo Creator rerum omnium Deus, ex vno puncto quod creauit, totum Vniuerſum produxerit, per euolutionem puncti videlicet in angulos, & denique in circumferentiam.

Proclus in 1. l. Eucl.

Hinc cùm Ægyptij in Deo tanquam in Archetypo rerum omnium circularem proprietatem notaſſent, eundem circulum meritò in ſenſibilis Mundi ſymbolum ſelegerunt; vt ſic ideatum ideæ ſuæ vndiquaque perfectè reſponderet. Etenim intuentes rerum omnium veſtigia, actioneſque circulares; Mundum, & quæ in Mundo ſunt, circulos dixerunt ſenſibiles; Intelligentias verò incorporeas, circulos inuiſibiles; quæ lib. 5 Eucl. argutè more ſolito explicat Proclus. *Cunctæ res Mathematicæ*, inquit, *primum in ipſa anima ſunt, & ante numeros, numeri qui per ſe mouentur, & ante apparentes figuras, figuræ vitales, & ante ea quæ concinnata ſunt, harmonicæ rationes, & ante corpora quæ circulando mouentur, inuiſibiles circuli producti ſunt.* Cùm enim ſtellarum radios, terræ veluti centro innixos, vertigine circulos deſcribere cognoſcerent; proprium id diuinæ facultatis opus exiſtimantes, cùm ſymbolis ſuis aut diuinitatem, aut Mundum, aut Cœlos indigitare volebant, circulo id, vel ſphœra, vel ijs ſymbolo quopiam ex rebus inferioribus aſſumpto haud abſimili exprimebant. Vnde & natum puto, quòd delubra, aræ, & inſtrumenta, quibus ſacra adminiſtrabant, omnia circulari apparatu efformarentur; cœrimoniæ quoque, geſtus, motuſque in circulum fierent; de quibus cùm ſparſim toto hoc Opere, & in Obeliſco Pamphilio diſſeramus, breuiter tantùm hic ea indicare voluimus.

Χίασμα quid & ſignificatio.

De circulo itaque ad reliquas figuras angulares progrediamur. Cùm Veteres notarent, vt in Obeliſco Pamphilio etiam diximus, ex centri ſeu puncti fluxu imaginario naſci lineam, cuius vnus terminus immotus, alter circumductus curuam deſcriberet lineam, quem circulum dicebant; ex hac contemplatione paulò altiùs progreſſi, neſcio quid angulare quoque in ipſo circulo imaginati ſunt: nam angulus in eo conſtituitur, influxus pyramidalis ſymbolum; deinde alia quæuis linea diametrum in centro ſecans, conſtituit decuſſim ⊕; quæ ſi ad angulos rectos fieret, crucem perfectam conſtituebat, ſymbolum influxus in quatuor Mundi plagas; ſi ad acutos, propriè χίασμα efficiebat, ſiue decuſſim, pyramidalis Numinum influxus ſymbolum. Prius probat Iuſtinus Martyr, qui Mundum à Deo conditum, Ἐχίασεν αὐτὸν, inquit, ἐν τῷ παντί. *Decuſſauit in toto*; alludens ad crucis myſterium, quemadmodum in Apologia I. tribus circiter ante finem folijs oſtendit, Ὅπερ ἀναγνοὺς Πλάτων, καὶ μὴ ἀκριβῶς ἐπιστάμενος, μηδὲ νοήσας τύπον εἶναι σταυροῦ, ἀλλὰ χίασμα νοήσας, τὴν μετὰ τὸν πρῶτον Θεὸν δύναμιν κεχιάσθαι ἐν τῷ παντί.

παντί. *Sic dedit & agnouit Plato, non certò ſciens, illud typum eſſe crucis, ſed decuſſis notionem ſolùm cognoſcens, videlicet illam à primo Deo virtutem, decuſſatim factam eſſe in Vniuerſo.* Myſterium ænei ſerpentis, de Chriſto explicauerat, quò Platonicum hoc trahit. Addit in Notis ad Iuſtinum ipſa Sylburgius Platonis verba: Ταύτην οὖν τὴν σύστασιν πᾶσαν διπλῆν κατὰ μῆκος σχίσας, μέσην πρὸς μέσην ἑκατέραν ἀλλήλαις, οἷον Χ, προσβαλὼν κατέκαμψεν εἰς κύκλον. *Hanc igitur omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffindens, mediæque accommodans, mediam quaſi decuſſauit.* Quod χιασμὸς ſiue decuſsis myſterium haud dubiè ab Ægyptijs hauſerat, qui decuſsim quoque in numerum literarum, ob eximia myſteria ſub ea latentia, haud illibenter aſſumpſerunt, vt diximus in Obeliſco Pamphilio. Ex quo quidem deinde charactere innumeri alij originem inuenerunt, & inter cætera crux anſata (cuius myſteria in eodem Obeliſco declarauimus) & aliæ, exque variæ decuſsis ſpecies, quæ in Obeliſcis paſsim occurrunt, quaſque ſuo loco expoſituri ſumus, emerſerunt. Nam primò per Λ ex Ibidis inceſſu inuenta, influxum Numinis in inferiores hylæos Mundos; per V verò roſtrum Ibidis apertum, reditum Numinis ex inferioribus ad ſuperiora denotabant; quibus quidem in vnum coniunctis verticibus, X emergebat, decuſsis illa celebris & myſterioſa, quâ proceſſum Spiritus Mundi ἄνω καὶ κάτω aptè innuebant; quo & denarium numerum, ſymbolum vniuerſitatis rerum, clariſsimè Horus docet his verbis: Γραμμὴ ὀρθὴ μιᾷ ἅμα γραμμῇ ἐπικεκαμμένῃ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνει. *Rectâ lineâ ſimul cum altera ſupernè inflexâ, decem lineas planas ſignificant.* Vide Obeliſcum Pamphilium pagina 186. vbi hunc Hori locum etiam adduximus.

Plato.

Horus l. 2. c. 30.

Myſteria ſub litera N.

Porrò hanc decuſsim, ſiue angularem figuram, ſub duplicis quoque pyramidis expreſſæ figura exprimebant Ægyptij hoc pacto N; quo ſigno pariter proceſſum illum Numinis ἄνω καὶ κάτω ſignabant; quam & in numerum literarum referebant, vti fol. 126. Obel. Pamphil. oſtenſum fuit. Prior pyramis A B C denotat illapſum ſupremæ Monadis in multitudinem; B C D verò pyramis altera, eiuſdem Monadis ex inferiori, ſeu materiali Mundo in lucis Mundum reditum: vel quod idem eſt, influxum Numinis actiuum per pyramidem A B C, quæ fit ex puncto B, in multitudinem, ſeu latitudinem A & C propagatum; influxum verò paſsiuum, ſeu actiui influxus receptionem in inferiori, per pyramidem inuerſam B C D indicabant. Vide quæ fol. 175 Obeliſci Pamphilij fuſiùs de hac re egimus. Cùm verò Ægyptiorum genius eò ferretur, vt iuxta analogiam quandam archetypo congruam, reliquarum ſenſibilium rerum in generatione corruptioneque elabeſcentium proceſſum referrent; per hanc figuram aptè ſanè ſpermaticæ virtutis progreſsionem, quâ omnia, quæ in hylæis Mundis continentur, & quæ per quaternarium, ſeptenarium, & denarij decuſsim indicantur, exhibuerunt. Sed myſterium paucis explico, idque vegetabilium exemplo. Arbor cùm ex ſemine progrediatur, atque ex arbore iterum ſemen ſit, hoc quidem poſteriùs, alterum prius; finis quoque in numero cum principio non coincidat, coincidat autem finis effluxus cum principio refluxus; rectè ſeptenarius exoritur, atque exinde

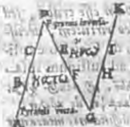

Hieroglyphicum generationis & corruptionis rerum.

de denarius. Nam ſi A eſt vt ſemen, D vt arbor, G vt aliud ſemen, K verò vt alia arbor; tunc A per B C in D progreditur, D verò in G per E F progreditur, & clauditur ſeptenarius; G verò in K per H I aſcendit, & ſic denarius complebitur. Indiuidualis itaque, vt Scholæ loquuntur, contractio ſpeciei in A ſemine in ſeipſa corruptibilis, in ſpecie verò incorruptibilis, in virtute ſpeciei contractæ in ipſa exiſtente ſe conſeruare ſtudens, in ſpeciem ſe reſoluens, indiuiduationem ſeminis exuit, vt per ſpeciei medium ex ſe ſimile elicere queat; quaternarii igitur progreſſione in arborem aſcendit; quoniam ſine eius medio ſe in ſpecifica ſimilitudine multiplicare non poteſt. Intendit itaque A producere G; & quoniam id ſine aſcenſu in D perficere nequit, aſcendit in D, vt ſic ad intentum pertingat; D verò arbor exiſtens, non niſi in ſimili arbore ſe conſeruare poſſe conſpiciens, K intendit; K autem ſine G attingere nequit, quare in G deſcendit, vt eius medio, K attingere poſſit. Copulatur itaque in A duplex appetitus, naturalis, qui in G, & accidentalis, qui in K terminatur; in D verò pariter duplex copulatur appetitus, naturalis, qui in K finem capit, accidentalis, qui in G terminatur; ideo quaternarius appetitum mouet, vno appetitu ſtimulante alterum, vt ſit continuò quædam generationis & corruptionis ſucceſſio. Verùm hunc quem nos Scholaſtico more propoſuimus diſcurſum, Ægyptij allegorico ſic explicant. Oſiris humidum, Iſis terra eſt, cui miſcetur Oſiris, ex quibus Horus ſpiritus omnia alens & fœcundans, ex ſemine naſcitur; Iſis ab inferis Horum reſuſcitat, dum ſemen terræ commiſſum in plantam, arborem, folia, flores, fructus protuberat: aduſtiuâ verò Typhonis vi & ſiccitate Horo inſidiante, quod Autumnali tempore fit, Horus interimitur à Typhone, id eſt, fructus decidens nouam ſementem præſtat, quæ condita terræ, denuò ab Iſide Anubidis, id eſt, Mercuriali Agricultoris induſtriâ inſtauratur. Hac ſimilitudine non tantùm de generationis ac corruptionis rerum viciſſitudine in ſemine vegetabili ſe exerente, ſed & de ſenſibili, imò & de rationali, atque intellectuali ſymbolicè ratiocinabantur. Nam de ſemine admirationis, arbor exoritur rationalis, quæ fructus parit admirationi ſimiles; per elicitam ſiquidem admirationem, ſimilem erigit rationis arborem. Ita ex ſeminali demonſtrationis principio, intellectualis procedit arbor, ex ſe principia ſeminalia exerens, per quæ intellectualis iterum arbor exurgit. Ex quibus omnibus, fuſius forſan, quàm par erat, enarratis patet, quàm ſubtili ratiocinio rerum generabilium viciſſitudinem ſub viliſſima etiam hac trigramma litera indigitauerint; & quomodo ſpiritus ille mundanus in ſeminibus rerum Vniuerſi latens paulatim aſcendat deſcendatque, vt iterum aſcendat, omnibus & ſingulis genitabilia principia inſtillando, vt ſic Mundus in eſſe ſuo conſeruetur; quod ſine hac viciſſitudine minimè contingeret.

Arbor rationalis quæ?

§ I.

§ I.

Quomodo Mundus ex trigono archetypo profluxiſſe intelligatur ab Ægyptijs.

HOc vt intelligatur, ſciendum, per triangulum hoc archetypum nihil aliud intelligi, quàm triforme Numen triunum, quod Ægyptij per tria nomina, *Hemphta*, ſiue Oſiris, Iſis, ſiue *Phta*, & *Amun* exprimunt, quibus tres Hebræorum Middoth in arbore Sephiroth perfectè reſpondent. Quod igitur Hebræi Coronam ſeu כתר infinitum dicunt, Ægyptij dicunt *Hemphta* ſeu *Emepht*, primum intellectum opificem, quem & in ſecunda cauſarum ſenſilium ſerie per Oſirim ſeu Solem præfigurant. Iterum ſicuti Hebræi חכמה Sapientiam dicunt Mundi creatricem, ita Ægyptij Sapientiam intellectus primi vocant *Phta*, quo nomine Iſidis Conſiliarium Mercurium, quia & ipſam Iſidem vocant; quæ eſt plena Oſiridis primi intellectus imago & exemplar; quam ideo Orpheus non inconuenienter Palladem dixit, & ob dictam cauſam ex cerebro Iouis natam finxerunt Antiqui. *Amun* verò reſpondens Hebræorum בינה ſeu Intelligentiæ, eſt vtriuſque vis actiua ab extra, qua producitur Mundus Horus. Vnde varia iſta rerum hieroglyphicarum, quibus Horum Hieromantiæ paſſim exprimebant, ſupellex; Baculus ſcilicet [illegible], id eſt, Vpupæ inſignitus capite, lituus quoque, & gnomon, à tergore verò triangulum, cui circulus annexus eſt; quæ nihil aliud indicant, quàm Mundum à Deo per Sapientiam ſuam productum, admirabili rerum varietate, per Vpupæ caput ſignificata, ſumma harmonia per lituum, concinno denique ordine per gnomonem indicato, eluceſcere. Horum itaque ab *Hempht* per *Phta* & *Amun* productum, Plato ſtudioſus Ægyptiorum diſcipulus ſat, dum Mundum hunc ſenſibilem ex archetypo illo trigono profluxiſſe aſſerit, demonſtrat, quod & triangulus ille cum globo affixo inter cætera Hori ſymbola luculenter indicant, & admodum pulchrè eleganterque ſequenti ſchemate exprimitur.

Pallas è Iouis cerebro nata.

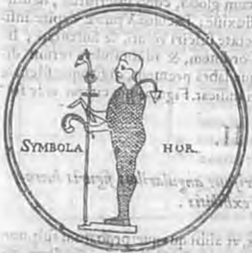

Notat triangulo in hac figura annexum eſſe globum.

Atque ex his apparet, & omnibus manifeſtum fit, Sacroſanctam & ter benedictam Triadem, fidei Chriſtianæ myſterium vti maximum, ſic ſublimiſſimum, nullo non tempore etiam ſub obſcuris fabularum figmentis adumbratum eſſe.

Quòd porrò Oſiris nihil aliud ſit, quàm primus intellectus, Sol ille æter-

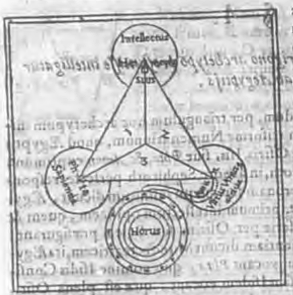

æternus, ac primus rerum omnium productor, qui per Iſidem coniugem Sapientiam, filium Horum, Mundum videlicet, produxerit, Hieromantæ varijs hieroglyphicorum Schematis indicant, quemadmodum Columnæ multis in locis erectæ, quas tum Barachias Abenephi, tum Diodorus Siculus referunt, oſtendunt. Vbi præter hieroglyphicas inſcriptiones, Oſiris ſiue Emephe apparet, throno inſidens variegato, accipitrina facie formidabilis, alijſque ſymbolis operationes eius declarantibus, quorum explicationem vide in ſequentibus. Horus verò pingitur puer, vt oſtenderetur, Mundum in tempore veluti infantulum à Dei Sapientia productum; cum cornu copiæ verò exprimitur, vt indicaretur varietas, abundantia, & plenitudo rerum in Mundo creatarum; in cubo ſtat, ad Mundi indicandam ſtabilitatem ſoliditatemque; Trigonus cum globo, cubo inſcriptus, ſignificat Horum è trigono archetypo profluxiſſe; baculus Vpupæ capite inſignitus, indicat Mundum rerum varietate fulciri veluti, & ſuſtentari; lituus harmoniam Vniuerſi; gnomon ordinem, & admirabilem rerum diſpoſitionem deſignat; Horus denique labra premens, digitoque ſilentia ſuadens, ineffabilitatem myſteriorum indicat. Figuras hic citatas vide fol. 151. 152. I. Tomi Oedipi.

Interpretatio Symbolorum Hori.

§ II.

De Triangulo, Quadrato, cæteriſque angularibus figuris hieroglyphicè exhibitis.

SCiendum, Sacerdotes Ægyptios, vt alibi quoque probatum fuit, non tantum arcana ſua myſteria ſub ingenioſa ſacrorum animalium architectura, ſed etiam ſub varijs figuris Geometricis exhibuiſſe. Erant enim vti Geometriæ inuentores, ita eiuſdem præ cæteris mortalibus peritiſſimi, & arcanorum eiuſdem probè conſcij, vnde & ἀρπεδονάπται, *Arpedonaptæ* dicebantur; ita quidem, vt huiuſmodi ſcientiæ, quæ apud reliquas nationes ſummo in honore & pretio haberentur, paucoſque earum peritos ſortirentur, ea in Ægypto penè vulgares eſſent, vt innuit Clemens lib. 1. Stromat. quem citauimus in Obeliſco Pamphilio pag. 412. quem locum vide. Ægyptij igitur Sacerdotes Geometricis ita imbuti; vti animum ad altiora Philoſophiæ ſacramenta parabant, ita Geometricas

Clemens A.

figuras, & numeralem ſcientiam ad perfectè philoſophandum aſſumere ſolebant, quemadmodum ingenioſè in omnibus ferè hierogrammatiſmis partim per numeros, partim per Geometricas figuras præſtitum videmus. Rerum ſiquidem arcanarum rationes penitiùs trutinantes, cùm comperirent, Deum & numeros, & Geometricas figuras, vti triangulos, quadrata, circulos, harmonicaſque proportiones in ſuis operationibus affectare; eaſdem ſanè meliori & comprehenſibiliori modo quàm per dictas formas exhibere ſe non poſſe cenſuerunt. Quos ſecuti Pythagoras & Plato, ſapientum Magiſtrorum ſapientes diſcipuli, maxima quæuis myſteria ſub ijſdem formis expreſſerunt.

Pythagoras. Plato.

Ægyptij itaque vti per lineas, angulos, & figuras geneſin rerum argutè indigitabant, ita iuxta geneſin quoque figurarum corporumque ex punctis, lineis, & ſuperficiebus reſultantium, ſpiritus Mundani proceſſum notabant; qui ex vnitatis ſuæ puncto ſeu centro in circulos euolutus, in ijs neſcio quid angulare primò in Mundo efformat inferiori; hinc verò remeans, dum omnia Mundi corpora permeat, innumeras quidem figuras rectilineas infrà, ſuprà verò iuxta naturarum conditionem ſuas decircinat pericyclaſes. Atque hæc ita eſſe, pulchrè docet Plato in Alcinoo c. 11. & 12. vbi ait, Mundum corporeum ex Elementis compoſitum, in quo proceſſus rerum fit per lineas rectas, per quadrangulum fuiſſe indigitatum à priſcis; quæ Scholiaſtes eius ita explicat. In Elementorum motu duplex linearum ſitus conſiderandus eſt iuxta ſitum Elementorum duplicem: Terra & Aqua oppoſita latera in hieroglyphico quadrangulo, baſim ſcilicet, & oppoſitum ei latus obtinent; quem ſitum ſemper planum, vel vt Mathematici loquuntur, terræ, ſiue Horizonti parallelum, vnum ſupra alterum ſortiuntur: aër verò & ignis, quia ſurſum vergunt, hinc latera in hieroglyphico quadrangulo πρὸς ὀρθὰς prioribus lineis inſiſtentia, aëris & ignis ſurſum vergentis naturam apprimè declarant; atque adeo quatuor Elementorum qualitates per quatuor quadranguli latera aptè exprimuntur. Cùm verò Sol Zodiacum perambulans, maximè elementarium ſiue mixtorum corporum miſtellam incitet, & ad generationes rerum diſponat; hinc per tria quadrata haud incongruè annum indigitarunt, qui teſte Diodoro Ægyptijs in tres partes, ſcilicet in Ver, Æſtatem, & Hyemem diuidebatur; quæ partes per tria quadrangula, vti & per quatuor latera, quatuor Menſes, aut quatuor ſigna Zodiaci, quibus ſinguli anni trientes conſtabant, denotabantur: per hæc enim dodecamoria Sol, diuinus ille Oſiris, Agathodæmon Aegypti, tranſiens, Elementa ad rerum omnium productionem excitat. Atque huic noſtræ interpretationi haud ablu-

Plato. Quid per quadrangulum.

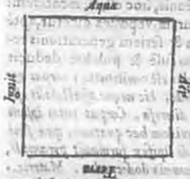

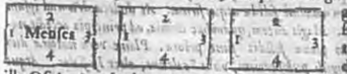

Quomodo annum notarint Ægyptij.

abludit Horus his verbis: Ἐνιςάμενον ἐνιαυτὸν γράφοντες, τέταρτον ἀρούρης γράφουσιν &c. *Inſtantem annum ſignificantes, quartam* ἀρούρης ſiue *arui partem ſcribunt*; (eſt autem ἄρουρα ſiue aruum terræ menſura centum complectens cubitos;) *atque hoc ideo, quòd à Sothis ortu ad alterum quarta diei pars ſit interiecta*. Cùm enim Solis annus 365 diebus abſoluatur; Aegyptij quarto quoque anno ſuperuacuum diem, quem ἐπαγόμενον vocant, computantes intercalabant; quatuor ſiquidem diei quadrantes diem perficiunt. Vide quæ curioſiſſima de hoc hieroglyphico in Prodromo, & deinde in noſtra Aſtronomia hieroglyphica fusè tradimus. Vides igitur quomodò Agathodæmon ille ſupramundanus triformis ex triade illa Mundorum intellectualium incorruptibili, æterna, per circulos indicata, moueatur in triadem tetradicam, ſiue quaternariam Mundorum trium elementarium; ex ſimplici videlicet & immutabili, in anguloſam, corruptionibus obnoxiam, variamque hylææ miſtionis faciem, quam aptè quadrangula figura refert, feratur. Quæ vt paulò altiùs dilucidentur,

Laertius. Malchus Porphyr. Triangulis geometricis ...

Sciendum eſt, Aegyptios ad Dei ſignandas virtutes, Geometricis vt plurimùm figuris (quod Platonem & Pythagoram eos ſecutos feciſſe Laërtius & Malchus in vitis eorum oſtendunt) vſos eſſe. Inter cæteras autem triangulum maximè obſeruârunt; & in ipſo tres iterum affectiones. Vel enim triangulus conſtabat tribus æqualibus lateribus, & dicitur Iſopleuron; vel duobus tantùm, & dicitur Iſoſceles; vel tribus lateribus inæqualibus, & dicitur Scalenus. Per Iſopleuron diuinitatis triformis in Mundum corporeum proceſſum; vnde, teſte Platone, corporei Mundi præſidibus Dijs dicabatur; per Iſoſcelem, proceſſum eiuſdem in Sidereum; per Scalenum, trium angulorum inæqualium, quorum prior rectus, alter tertij duplus eſt, Mundum alterationis, hoc eſt, elementarem: per circulum verò ſolitariam Dei triunam naturam, vt poſtea dicetur, aptè denotabant. Quomodo verò hunc ordinem & ſeriem generationis rerum omnium oſtenderent, Alcinous Platonicus fusè & pulchrè deducit his verbis: *Cùm autem duo ſint, ex quibus Mundus eſt conſtitutus, corpus & animus, quorum illud quidem aſpectabile & tractabile, hic neque aſpectabilis eſt, neque tractabilis; vtriuſque vis & conſtitutio eſt diuerſa. Corpus enim ipſum ex igne, terra, aqua, & aëre coagmentatum eſt; ſiquidem hæc quatuor, quæ ſanè nullum ordinem elementorum priùs habebant, Mundi Opifex formauit pyramide, atque cubo, Octaedro, & Icoſaedro, & præter hæc omnia dodecaedro. Materia enim quatenus pyramidis figuram ſuſcepit, ignis extitit, quòd hæc omnium maximè ſecando & diuidendo ſit accommodata, paucioribuſque triangulis conſtet, atque idcircò ſit rariſſima: quatenus autem Octaedra facta eſt, ſimul aëris qualitatem accepit: ſicut & aquæ, quatenus Icoſaedri forma eſt ornata: cubi verò figuram terræ attribuit, vt omnium maximè ſolidæ atque firmæ. At dodecaedrum ad ipſum Vniuerſum accommodauit. Magis autem, quàm hæc omnia, ad principia accedit natura planorum; ſiquidem plana ſolidis ſunt priora. Planæ verò naturæ duo quidem progenitores trianguli pulcherrimi, vnus Scalenus, alter Iſoſceles. Atque Scalenus cùm vnum angulum habet rectum, alterū continentem duas tertias vnius recti, reliquum verò eiuſdem partem tertiam; hunc quidem priorem dico. Hic autem Scalenus triangulus pyramidis, & Octaedri, atque Icoſaedri Elementum eſt; cùm pyramis ex triangulis quatuor omnia latera æqualia habentibus conſtituatur, quorum quilibet in ſex triangulos Scalenos, quales modò dicti ſunt, diſtribuatur. Octaedrum verò ex octo, qui ſimiliter ſinguli in ſex Scalenos diuidantur; ſicut & Icoſaedrum ex viginti. Alter verò* (dico autem Iſoſcelem) *aptus eſt ad conſtituendum cubum, quoniam huius ſpeciei quatuor trianguli coniuncti, quadratum abſoluunt; ſicut ſex quadrata cubum. Dodecaedro autem ad Vniuerſum Deus vſus eſt; quia in cœlo ſigna duodecim conſpiciuntur in Zodiaco, quorum vnumquodque in partes triginta ſecatur; quemadmodum in Dodecaedro ex duodecim pentagonis compoſito, horum quolibet in quinque triangulos diuiſo ſex trianguli inſunt; ſicque in toto Dodecaedro trianguli trecenti ſexaginta reperiuntur, quot & ipſius Zodiaci ſectiones ſunt. His igitur figuris, materia à Deo expreſſa mouebatur: primùm quidem rudibus veſtigijs ſine ordine, deinde ab eodem in ordinem adducta, ſecundùm rationem, quam in illa coagmentatione omnia inter ſe obtinent. Neque tamen hæc loco diſcreta manent, ſed in perpetua agitatione ſunt, eandemque materiæ afferunt; quoniam Mundi ambitu conſtricta pelluntur, & alternis pulſibus ipſa feruntur; ea quidem quæ tenuiorum ſunt partium, in regionem craſſiorum. Quare nihil omninò inane relinquitur & corpore vacuum: atq; in illis inæqualitas permanens concuſſionem affert, ſiquidem materia ab ijs agitatur, & hæc ab illa.*

Iſopleurum.

Iſoſceles.

Scalenus. Alcinous.

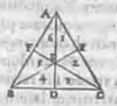

Quomodo verò Plato ex mente Aegyptiorum quatuor regulares figuras compoſuerit ex Scalenis, cuius vnus angulus rectus, alter duas tertias vnius recti, reliquus verò eiuſdem tertiam partem habeat, id eſt, cuius vnus angulus 90, alter 60, tertius 30 graduum ſit; cùm hucuſque Commentatores eius latuerit, noſtrarum partium eſſe rati ſumus, id geometrico ratiocinio hoc loco demonſtrare. Primò itaque deſcribebant triangulum æquilaterum A B C, ex cuius angulis ABC totidem perpendiculares A D, C F, & B E ducebant, diuidebaturque triangulus æquilaterus in ſex triangulos Scalenos, omnes æquales, & ſimiles, vti numeri oſtendunt, quorum ſinguli vnum angulum rectum, & reliquos duos, partim 60, partim 30 graduum conſtituunt: & ij quidem, qui puncto medio S inſiſtunt, 60; qui terminant in punctis ABC triangulum, 30; qui denique medijs lateribus in punctis F D E conſiſtunt, 90 graduum ſunt. Lateraque ſortiuntur ſub ea proportione, quam numeri 3, 4, 5, habent, quorum myſterium poſtea explicabitur. Huiuſmodi itaque triangulum dicebant nunc geneticum, nunc γαμήλιον, ſiue nuptialem figuram, quòd principium eſſet generationis rerum omnium ſublunarium, hoc pacto. Per baſin B A notabant principium rerum paſſiuum, humidum videlicet, ſiue Iſim; per normalem C B ipſi A B inſiſtentem innuebant principium rerum actiuum, calidum videlicet, ſiue Oſirin, maſculam vim; per A C verò hypothenuſam, ex vtroque compoſitum, ſiue Horum.

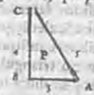

Triangulum geneticum quodà

Iam videamus, quomodo huiuſmodi triangulis, Iſoſcele ſcilicet &

Sca-

Cubus, terræ ſymbolum, quomodo conſtituatur ex triangulis.

Tetraedron, ignis ſymbolum, quomodo conſtituatur ex triangulis.

Myſtica philoſophia in Tetraedro.

Octaedron aëris ſymbolum quomodo fiat.

Icoſaedron aquæ ſymbolum quomodo fiat.

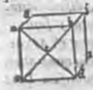

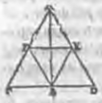

Scaleno, tanquam primis principijs quatuor figuræ regulares, & conſequenter quatuor Elementa, quorum ea ſymbola ſunt, producantur. Terræ ſymbolum, cubum, ita conficiebant: Iſoſcelem *abc* quadruplicabant, & proueniebat quadratum, *abcd*; hoc ductum in 6, cubum conſtituebat *abcdefg*; ita vt Iſoſceles, Proclo teſte, eſſet terræ primum principium, quadratum verò proximum. Porrò ignis ſymbolum, pyramidem ſeu Tetraedron, ita conficiebant. Cùm Tetraedron quatuor conſtet triangulis æquilateris, quorum vnuſquiſque iterum, vti paulò antè oſtenſum fuit, ex ſex Scalenis conſtituitur; 4 ducta in 6 producebant 24 Scalenos geneticos; (ita enim impoſterum appellabimus huiuſmodi triangulum.) pyramis itaque tetrapleura hoc pacto non ignem tantùm, ſed & totum Vniuerſum, in quod ignea vis ſe occultè diffundebat, notabat; hoc autem pacto in corpus id deducebant. Triangulum Iſopleurum A C D ſubdiuidentes bifariam, duos efficiebant Scalenos B A C, B A D; quo quidem notabant proceſſum Numinis ex Mundo archetypo in Mundum alterationibus mutationibuſque expoſitum: hos Scalenos bifariam iterum ſecantes, producebant Iſoſcelia B F A, B E A, proceſſus Numinis per influxum ſidereum indices: hos Iſoſceles iterum bifariam ſecabant per lineam F E, & producebant quatuor triangulos Iſopleuros A F E, F E B, E B D, F C B; quibus complicatis efformabant primum omnium ſolidorum corporum Tetraedron, triade abeunte in tetradem, id eſt, trianguli oriebatur figura quatuor planorum, ſiue pyramis trilatera, & ex tribus angulis naſcebantur anguli duodecim, adeo vt in vnica hac figura haberent omnem totius Mundi tam ſiderei, quàm elementaris ſeriem. Trigonus enim triade ſuâ rerum exprimebat generationem, vt poſteà oſtendetur; quaternarius laterum, Elementa; tria & quatuor coniuncta dabant ſeptenarium ſiderei Mundi, ſeptem planetarum circulis conſpicui; duodecim anguli, Aplanes, ſiue Zodiaci duodecim denotabant dimenſiones; figura erat acuta & pyramidalis, quâ innuebant ignem ſiue calorem, generationis rerum principium actiuum, quod Elementa, planetas, Aplanem, verbo omnia permearet. Iterum cùm Octaedron ex octo Iſopleuris ſiue æqualium laterum triangulis conſtitueretur, quorum vnuſquiſque iterum ex ſex Scalenis geneticis conficeretur; 8 ducta in 6 dabant 48 Scalenos, quibus conſtituitur Octaedron aëris ſymbolum. Denique cùm Icoſaedron 20 triangulis æquilateris conſtet, vnuſquiſque autem eorum ſex Scalenis; hi ducti in 20, dabunt 120 Scalenos, ex quibus tanquam principijs Icoſaedron conſtituitur, ac proinde in aquæ ſymbolum fuit aſſumptum.

Plato ex comparatione triangulorum venit in notitiam proportionis elementorum.

Habemus itaque in Tetraedra pyramide 24; in Octaedro 48; in Icoſaedro denique 120 Scalenos geneticos; ex quorum comparatione Plato ab Ægyptijs & Pythagoræis doctus in notitiam venit proportionis Elementorum, quam vnumquodque ad alterum obtinet. Nam quia ignis, aër, & aqua pro primo principio Scalenum habent, terra verò Iſoſcelem; colligit, hæc omnia in ſe inuicem nequaquam diſſolui atque permutari poſſe, terram, inquam, cum reliquis tribus; tria verò aërem, aquam, & ignem, ob commune ſingulis principium geneticum, in ſe inuicem actu diſſolui & permutari. Significauit quoque, quæ in numeris triangulorum, ex quibus tanquam ex primis principijs tria elementa conſtant, proportio exiſtit inter 24, 48, & 120, eandem eſſe in denſitate & raritate ſubſtantiæ inter ignem, aërem, & aquam, proportionem; vt ſcilicet ignis aëre ſit duplo rarior, aquâ verò quadruplo; & ſe habent ſicuti Scaleni Tetraedri 24, ad Octaedri Scalenos 48, & Icoſaedri Scalenos 120. Cubus verò terræ ſymbolum, vti ex heterogeneo, videlicet Iſoſcele triangulo componitur, ita quoque cum reliquis tribus Elementis ex hoc ipſo permutari non poſſe indicauit; ſubeſſe tamen cubo terræ ſymbolo harmoniam quandam totius harmoniæ Mundanæ moderatricem, ex partibus eius cognouit, videlicet ex ſex planis, duodecim lineis, octo angulis ſolidis, viginti quatuor planis, ex quibus cubus conſtat, id eſt, proportiones harmonicas 6 ad 12 duplam, diapaſon; 6 ad 9 ſeſquialteram, diapente; 12 ad 8 ſeſquitertiam, diateſſaron; 8 ad 24 triplam, diapaſon diapente; 6 ad 24 denique quadruplam, diſdiapaſon.

Cubus totius Vniuerſi harmoniam continet.

Dodecaedron quomodo fiat

Dodecaedron Vniuerſum notat.

Sed præter has quatuor ſolidas figuras regulares, quintam etiam conſtitui poſſe videbant ex pentagonis, quorum tria in vnum compacta, ſolidum angulum conficerent, atque ita figuram complerent duodecim baſium, ſiue dodecaedram, vt corpora, quæ naturâ conſtant, omninò reſponderent Mathematicis, quæ Pythagorici Ægyptios ſecuti, naturalium ideo rerum prima dicebant principia. Atque hoc dodecaedron Vniuerſo adſcribebant, non vt nonnulli putant, quintæ eſſentiæ ſuperlunari, ſed quinto magno corpori Vniuerſi, ex quatuor primis corporibus ſimplicibus compoſito. Hoc pacto igitur cùm duodecim pentagonos Iſopleuros, quorum vnuſquiſque in quinque Iſoſcelia diuidebatur, ita in vnum coaptari poſſe viderent, vt nihil vacui remaneret inter commiſſuras laterum, ac præterea hos in centro circuli coniunctos duodecim pyramides pentagonas conſtituere; myſterium Vniuerſi ſubolfacientes, per duodecim latera dodecaedri primò duodecim ſedes Zodiaci, quem ipſi totius Vniuerſi terminum dicebant, referebant; hæ enim ſedes quaſi ſtellarum radioſo influxu in centro terræ coniuncti, totidem pyramides conſtituebant pentaedras, duodecim penetralium, per quæ Numina in inferiorem Mundum influerent, ſymbolum, de quorum myſtica ratione cùm in Obeliſco Pamphilio iam egerimus, cum Lector conſulere poterit. Quemadmodum itaque hæ duodecim pyramides pentaedræ verticibus ſuis in centro terræ connexæ, ita aptè coniunguntur, vt nullum vacuum intermedium relinquant; ita Mundi vita per Numina, quæ dodecaedris Zodiaci præſident, ita per omnia diffunditur, vt nihil ſit, quod non eam participet. Iterum quemadmodum cubus terræ ſymbolum ex Iſoſcelibus componitur, ita & pentagoni dodecaedri; quo quidem myſterio, neſcio quem occultum conſenſum notabant, Zodiaci maſculi cum Terra fœmina, è quorum coitu omnia naſci dicebantur. Nam ſicuti ex biſectione Iſoſcelis & pentagonorum in dodecaedro naſcuntur Scaleni, ita ex terra ceu principio paſſiuo, atque ex motu planetarum ſub 12 Firmamenti (quæ ſunt veluti principium quoddam actiuum) ſignis influxuque in terram facto, naſcuntur Scaleni genetici, hoc eſt, omnia in Mundo ſenſibili entium diuerſa genera.

Triangulum æquilaterum Deum vt creantem notat.

Vides igitur, quomodo ex primis & ſimpliciſſimis lineis & figuris ad corporum geneſin, totiuſque corporeæ naturæ arcanum procedebant. Sicuti autem per circulum centro, radio, circumferentia trinum, triunam diuinitatem, ita per triangulum æquilaterum triunam diuinitatem in operibus creationis ſeſe exhibentem, vti dictum eſt, notabant. Et circulus quidem nihil ex ſe gignit, vtpote complementum, & polygonorum omnium maximum infinitis lateribus conſtans, abditè ſolitariam vnitatem triunam ſignat; trigonus verò principium totius generationis, omnium reliquorum ſiue figurarum polygonarum, ſiue corporum, vt paulò antè oſtenſum fuit, genitor eſt. Hunc proximè ſequitur Iſoſceles, terræ & firmamenti ſymbolum; quod ſequitur, Scalenum rectangulum, ad ſumma geneticæ naturæ myſteria indicanda. Conſtat rectangulum Scalenum, vti ſuprà dictum eſt, tribus lateribus inæqualibus, totidemque angulis, recto vno, & duobus acutis; per rectum, conſtantem & immutabilem naturæ in operando legem; per duos reliquos, vnum maiorem, ſubduplum, motum augmentationis, per tertium ſubſeſquialterum diminutionis diuiſioniſque rationem indicabant. Per lineam præterea inferiorem, quæ baſin trianguli conſtituit, ſignificabant, teſte Plutarcho, principium paſſiuum rerum, maximè terram ſiue Iſidem; per normalem ei rectà inſiſtentem, principium rerum actiuum, formam Oſirim ſiue Solem; per hypotenuſam denique ſiue ſubtenſam, vtramque lineam coniungentem, compoſitum, Horum, filium ex vtroque natum acutè indicabant, vt paulò antè etiam diximus.

Triangulum Scalenum quid notet.

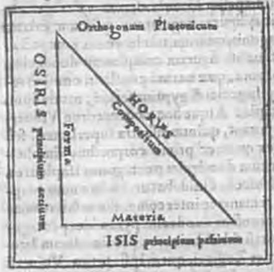

Sed videamus modò arcanum Totius ſub citati Scaleni figura reconditum. Latera huius ſe habent ad inuicem, ſicuti 3, 4 & 5, vt in figura patet, vbi vides ſub triangulo Iſopleuro ternarium numerum, quaternarium ſub Iſoſcele, quinarium verò ſub Scaleno contineri. Porrò 3, 4 & 5 ſimul iuncta faciunt duodecim, dodecaedron naturę. Vnde ſicuti numeri in numeris, lineæ in lineis, figuræ in figuris implicitè continentur, ita omnia in omnibus eſſe, occultè hiſce præfigurabant. Præterea latus A B 3 in ſe ductum, conficit 9; latus BC 4 in ſe ductum conſtituit 16; quæ ſimul iuncta conſtituunt tantum, quantum latus A C 5 in ſe ductum, videlicet 25, arcanum ingens in Mathematicis, & inuentionum infinitarum ferax, ab Aegyptijs primùm inuentum, à Pythagora verò ſub ſuo nomine propalatum; quo mundanorum corporum, adeoque totius Vniuerſi geneſin, per geneticos triangulos, ſubtili ſanè ratiocinio, indicabant.

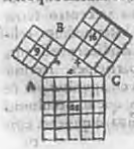

CAPVT III.

De pyramidis myſterijs hieroglyphicis.

PYramis eſt figura ſolida, cuius ab vno planorum educta latera ad vnum ſummitatis verticem confluunt, eſtque id in ſolidis, quod triangulum in planis; vtraque figura & planorum & ſolidorum prima, ita vt ſicuti omnes animo conceptibiles figuræ planæ ad vnum triangulum, ita ſolidorum ad vnam pyramidem reuocentur, & in eam reſoluantur. Et licet multæ poſſint eſſe pyramidum ſpecies, vt triangulæ, quadrangulæ, pentagonæ, &c. Aegyptij tamen potiſſimùm ad myſteria ſua indicanda, quadrilateram pyramidem aſſumpſiſſe videntur. Quam duplicem ſtatuunt, integram, & detruncatam; illam vti animabus corporibus alligatis, ita hanc toti Vniuerſo applicabant, vocabantque Obeliſcum ſeu digitum Solis, neque recto laterum tramite in punctum abibat, ſed paulò antè apicem in pyramidem deſinebat; quâ quidem myſticâ fabricâ quid voluerint, hoc loco ex profeſſo indicare viſum eſt; & primò quidem de pyramide propriè dicta, deinde de Obeliſci myſterijs tractabimus, delibantes nonnulla ex Obeliſco Pamphilio.

Apud Ægyptios omnia myſterijs plena.

Cùm, teſte Clemente lib. 6. Stromat. nihil apud Aegyptios actum ſit myſterio non refertum, adeo quidem, vt vel ipſæ domus, templa, inſtrumenta, habitus, quos vel in Deorum cultu, vel in ſacrificijs peragendis ſolenni pompâ portabant, imò ipſi, quos faciebant nutus & geſtus, myſticum quoddam eſſent rerum altiſſimarum per huiuſmodi ſignificatarum [illegible]; certè nequaquam temerè, aut ſine ratione, aut ornatus tantùm gratia, vt multi perperam ſentiunt, in hieroglyphica ſua ſapientia poſteris repræſentanda Obeliſcis vſos eſſe putabimus; ſed ſummo ſtudio, & inſigni quâdam mentis inueſtigatione eam ſibi comparare voluiſſe figuram, quæ ipſamet myſterijs referta, myſtico ſymbolorum contextui vndequaque reſponderet. qualem pyramidem quadrilateram eſſe in ſequentibus copioſè monſtrabitur; nam quicquid Hierophantæ particularium rerum ſub ſymbolis expreſſarum deſcriptione connotabant, hoc totum in exteriori Obeliſci, aut paramidis facie, veluti in Synopſi quadam, aut in ſaxeæ cuiuſdam epigraphes rudimento ἀνακεφαλαιωτικῶς vniuerſim repræſentabant; adeo vt in naturæ penetralibus nihil adeo abſconditum ſit, quod hic non præfiguratum videatur. Atque hæ ſunt illæ maximæ columnæ, de qui-

Obeliſci figura myſterioſa.

quibus Iamblichus, in quibus veluti sub Sileno quodam Astrologiæ, Geometriæ, Musicæ, Arithmeticæ, Theologiæ, ac Philosophiæ reconditioris maxima quædam mysteria recondita latent; & ex quibus Pythagoram, Platonem, aliosque inter Græcos Philosophos doctrinam, & veram philosophandi rationem didicisse, in Obelisco Pamphilio ex Iamblicho ostendimus. Sed vt, quæ verbis tantopere iactamus, ea sic se habere, opere ipso monstremus;

Dicimus primò, per pyramidem seu Obeliscum Ægyptios rerum naturam, & informem illam materiam, quæ innatum quendam ad formas recipiendas appetitum habet, repræsentare voluisse. Sic enim Abenephius sentit; verba eius sunt:

Materia prima per Obelisci figuram indicata.

Abenephius.

وبصورة المثلثات فرعون كانوا يشيرون الى العنصر الهيولاني ✱

Hoc est: *Per ipsam figuram pyramidum signabant materiam primordialem.*

Artephi.

Cui consentit Artephi Arabs in capite quo probat: *Ex puncto omnia;* & post eum apud Pierium Anonymus quidam citatus pulchrè deducit. Sicut enim pyramis à summo fastigio velut à puncto incipiens, per lineas, in superficies, & corpus abiens, paulatim in omnes partes dilatatur; sic rerum omnium natura ab vnico principio & fonte, qui diuidi nequit, nempe à Deo summo Opifice profecta, varias deinceps formas suscipit, ac in varia genera atque species diffunditur, omniaque apici illi & puncto, à quo omnia manant & profluunt, coniungit. Quo sanè optimè repræsentari videtur primogenia illa Mundi origo, quâ omnes Mundi partes conformatæ, illam, quam nunc videmus, speciem effecerunt. Erat enim olim Mundus informis & cœnosus, nondum discretis rerum notis integritatem suæ formæ adeptus; nam neque tellus centrum suum pro fundamento rerum omnium stabilierat, neque cœli perpetuus motus certâ sede voluebatur, sed omnia sine Solis vsu immota, tristique depressa silentio languebant; aliud extabat nihil, quàm informis diffusæ materiæ segnities, antequam principium illud, à quo producta & constituta sunt omnia, salutiferum vitæ motum depromens, Mundum Mundo redderet, cœlumque à terra, & pelagus à Continente distingueret. Quo tempore prima rerum Elementa quatuor, ex quibus ceu radice ac generis principio nihil non gignitur, per pyramidis quadratam basin repræsentata, ordinem suum ac formam propriam acceperunt. Aliam pyramidis rationem dat Agazael Arabs lib. 1. de Astrologia iudiciaria, nimirum Astronomicam, in hunc sensum. Tradunt enim, inquit, in cœlesti illa machina circulum esse, sub quo Sol, & reliqua errantia sidera cursus suos circuitusque conficiant, & in quo omnium animantium vita, rerumque naturalium ortus atque interitus sit positus; adeo vt etiam Aristoteles lib. de ortu & interitu dicat generationis & corruptionis, omnisque mutationis vel incrementi causam esse accessum & recessum Solis in circulo illo obliquo, quem ideo, quòd ab eo animantium vita dependeat, Astronomi appellârunt Zodiacum. Hunc igitur circulum, cui soli inter cœlestes circulos latitudo tribuitur, in duodecim partes, seu Δωδεκατημόρια, quas mansiones vocant, partiuntur Ægyptij, ijsque singulis singulos Angelos seu Dæmones, quos minores Deos appellant, præficiunt, aiuntque cùm illis diuidi etiam inferiora omnia, adeo vt quicquid sub vno ex illis ad centrum vsque terræ continetur, id omne ei dodecamorio, eique præsidi Angelo subiectum dicatur; & hoc signum seu dodecamorium voluit esse veluti pyramidem quandam, cuius basis in Zodiaco, apex in centro terræ, de quibus sic Iamblichus lib. de myster. Ægypt. *Diuidentes, inquit, cœlum in partes duas, vel quatuor, vel duodecim, vel triginta sex, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque; principatus his quoque præficiunt aut pauciores, aut plures. Rursum Ducem vnum his anteponunt, atque ita hic Ægyptiorum tractatus de principijs est veluti per pyramidem, quæ à basi, id est, à multitudine progrediens in vnum, ab vno descendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam, à Deo vndique indefinita natura, sub quodam termino definito sit imperiosè comprehensa, præcipuè verò ab excelsa omnium causa vnitate. Materiam verò produxit Deus materialitate, videlicet ab essentialitate subderiuata, quam Opifex vnitatem assumens, simplices, impatibilesque sphæras effecit, ipsam verò postremum accepit ad generabilia & corruptibilia corpora conficienda.*

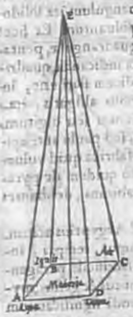

Mundus rudis, indigestaque moles.

Agazael, Arabs.

4 Elementa per Obelisci 4 latera indicata.

Zodiaci, Deorumque singulis eius partibus præsidentium distributio.

Iamblichus.

Cùm itaque in hisce Zodiaci pyramidibus omnia fiant, accessusque Solis ortum rerum, recessusque ab illis earundem interitum causet; certò minimè incongruè rerum omnium naturam per pyramidem repræsentarunt; imò singulis istis duodecim dodecamoriorum pyramidibus, totidem Horoscopos, Decanos Vsiarchos præfecisse, Author est Mercurius cap. 8. ad Æsculap. quod sic incipit: Καὶ γὰρ δαιμόνων χορός. & sic deinceps, hoc est, *Circa ipsum quamplures sunt Geniorum cœtus, varijsque copijs consentendi; ac familiares, non procul ab immortalibus existentes; hanc autem regionem sortientes hominis Ephoros agunt; quæ autem à Dijs iubentur, exequi pergunt, turbinibus, procellis presteribus, ignis mutationibus, terræ motibus, insuper fame & bellis, impietatem vlciscentes.* Et paulò post: *Sol autem est omnis generis conseruator & educator.* & cœtera quæ sequuntur. quibus verbis nihil aliud insinuat, quàm diuersitatem effectuum ex diuersarum stellarum, in diuersis dodecamorijs existentium commixtione productorum.

Trismegistus.

Atque hi sunt duodecim illi Horoscopi Dij, quibus præesse dicit Pantamorphum cum septem Vsiarchis, de quibus multa citato capite Trismegistus; qui quidem nihil aliud sunt, quàm duodecim signa Zodiaci, quos illi duodecim minores Deos; & septem planetæ, quos Vsiarchos seu maiores dicebant Deos & Dæmones. Vnde Artephi loco suprà citato ita loquitur:

Zodiaci 12 signa cum Dijs suis.

Pantamorphos quis? Vsiarchi qui?

Artephi.

وكان في عين شمس الهيكل الشمس وفيه اثني عشر من الاعمود معمولين لاثني عشر البروج الاسرار العناصر ✱

Fuit autem Heliopoli Templum Solis, & in eo duodecim columnæ, significantes duodecim signa Zodiaci, & Elementorum arcana; id est, duodecim Horoscopos

12 Obelisci Heliopoli.

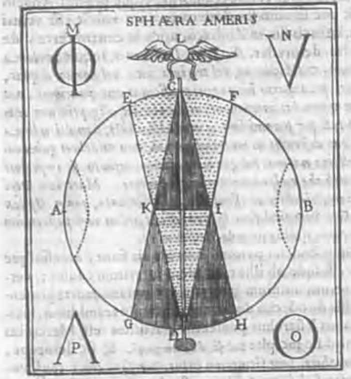

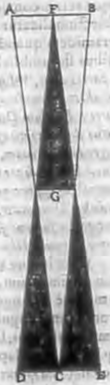

pos Dæmones, veluti duodecim Solis quoſdam Conſiliarios, ac rerum omnium inferiorum effectores, ac fatorum arbitros diſpoſitoreſque. Erat autem hoc vnum inter cœtera dogmata Ægyptiorum, vt crederent, omnium rerum in hoc Mundo exiſtentium perfectiones, bonorum item ac malorum corruptiones, latentes rerum conſenſus & diſſenſus, item ſpiritus & materiæ in vnum compoſitum coëuntium mixturam, non fieri, niſi pyramidali quodam progreſſu. Adeo quidem, vt ea entia, quæ ab omni corruptionis conſortio remotiſſima ſunt, pyramidis ſuæ baſin ſupra Solis Lunæque vias in Zodiaco ſupramundano fundantia, apice ſuo deorſum verſo corporearum rerum orbitam non tangant niſi in puncto. Contrà verò illæ res, quæ terrenæ miſtionis inuolucro veſtitæ in Mundo elementari cernuntur, pyramidis ſuæ baſin contrario ſitu in corruptionis centro fundatam habentes, apice ſurſum verſo, immortalium rerum orbitam non niſi in puncto minimo tangant. Hinc illam A B C lucis; hanc D E F tenebrarum pyramidem appellabant, arbitrabanturque pyramidem tantò plùs terrenis rebus immixtam, & tantò maiorem de luciditate ſua iacturam facere, quantò plùs inferioribus terreniſque rebus immixta, approximauerit. Alteram verò, quantò plùs à rebus corruptibilibus remota aſcenderit, deque terrena & corruptiua qualitate expeditior fuerit, tantò plùs lucis & fulgoris acquirere, donec in immenſitate luminis, velut in mari gutta quædam abſorbeatur, vt in ſuprapoſita figura patet. Hinc animam lucidæ comparabant pyramidi; corpus tenebroſæ. Nam animam cor-

Sphæra Amoris.

Lucida & tenebroſa pyramis quomodo ſumantur.

Rabbi Moſes fol. 32.

poreis voluptatibus, & cœnoſis delicijs immerſam, grauem, torpidam, & tenebroſam; eam verò quæ rectæ rationis ductum ſecuta, ad incorruptibilium & cœleſtium rerum contemplationem ſeſe eleuauerit, lucidam, cœleſtem, & Angelicam appellabant; à Zoroaſtre, ni fallor, edocti, qui eandem animam dicebat alatam eſſe; alas perdere, cùm corporeis cupiditatibus & vitijs acquieuerit; eas recuperare, cùm ijs repudiatis cœleſtia petierit. Vnde Sphynges [illegible] alatas efformabant. Sed & Animam hominis veluti igneæ naturę ſub pyramidis forma adumbrare, vtpote quæ corpori non ſecùs ac baſi, vel ignis fometto adhæreat, voluiſſe videntur, dum magnifica Regum atque Heroum ſepulchra ſub ingentibus pyramidibus conſtruxerunt, vt teſtarentur, corpore ſoluto & corrupto animam ſupereſſe, quæ cùm ſummo Opifici viſum eſſet, hoc eſt, circulo illo Hermetico 36500 annorum circuitu, aliud corpus ſubintrans electura ſibi eſſet; eâ ferè ratione, quâ pyramis, vt Geometris notum eſt, vertice immoto manente, circumductâ baſi, circulum deſcribit, & toto corpore conum; vt circulus annorum illud curriculum ſignificet, conus verò corpus, quod curriculo illo conficitur. Nam Ægyptiorum fuit illa opinio, de rebus in eundem ſtatum 36500 annorum ſpacio reſtituendis, & ab illis ſe accepiſſe teſtatur Plato, cùm in Timæo ait, ſic factam fuiſſe à Deo animam: vnam accepiſſe illum ex Vniuerſo portionem, quæ procul dubio vnita puncto illi, quod in pyramidis vertice eſt, ſignificatur; ſecundam autem primæ partis duplam; tertiam, ſecundæ ſeſquialteram & primæ triplam; quartam ſecundæ duplam; quintam tertiæ triplam; ſextam primæ octuplam; poſtremò ſeptimam, quæ partibus viginti ſex primam excederet. Poſt hæc dupla & tripla interualla repleuiſſe. Quibus numeris certè nihil aliud ſignificat, niſi expanſionem illam linearum, quæ à puncto ad baſin tractæ angulum efficiunt; & per interualla ipſas ſuperficies, quæ lineis clauduntur. Ex quo apparet, illum hæc quoq; ab Ægyptijs accepiſſe.

Nunc porrò, quâ ratione dicta myſteria per myſticos numeros in Obeliſcorum figuris contentos expreſſerint, videamus. Et primò quidem in Obeliſco conſiderandus eſt apex, deinde baſis, poſtea latera, tandem anguli, tam plani, quàm ſolidi, & ſuperficies, quæ omnia myſterijs nequaquam carent. Apex, Obeliſci ſupremum illud rerum, à quo omnia profluunt, denotabat faſtigium; quid porrò dyas, quid trias in Obeliſco denotauerit, cùm de ijs omnibus tùm in præcedentibus, tùm in Obeliſco Pamphilio fusè egerimus, eò Lectorem remittimus; quare breuiter tantùm hoc loco, quæ ſparſim hinc inde dicta ſunt, repetemus. Et quidem dyadem per duarum quorumuis laterum linearum fluxum, triadem per triangulum, tetradem ſiue quaternarium numerum in Obeliſcis exhibebant per quatuor latera; ſed diuerſo modo. Primò, in pyramidio quaternarium triangularem, deinde in reliquo trunco Obeliſci quaternarium quadrilaterum. Per illum occultè innuebant Mundum Angelicum, in quantum ex centro diuinitatis, quæ per apicem Obeliſci appoſitè indicatur, in naturam genialem diuinæ naturæ immediatum ſignaculum trigo-

Anima alata.

Quid Ægyptij per pyramides indicent.

Annus magnus Hermeticus quis?

Animæ compoſitio ex Platone.

Quatuor in Obeliſco triangula, & quadrilatera quid ſignificent.

nò diuinitatis charactere inſignitæ diffunditur; per quatuor latera Mundi quadripartiti præſidium in duodecim Mundi arces diſtributum. quod aptè ſinguli tres numeri, 4 triangularium ſuperficierum denotant; 3 enim in 4 ducta, conficiunt 12: iterum 3 ad 4 iuncta vti 7 conſtituunt, ita totius naturalis perfectionis Genialis Mundi Sacramentum indicant. Quatuor verò latera triangularia ad quatuor latera quadrangula iuncta, 8 conſtituunt, influxus Angelicæ naturæ in Mundum corporeum aptiſſimum ſymbolum. Quibus ſi baſis accedat pyramidis, iam enneadem myſticam Angelici & corporei Mundi ſymbolum, pulchrè indicabant; quem & 9 anguli ſolidi, qui in Obeliſco quolibet conſiderantur, notabant. His denique ſi accederet apex pyramidis, iam 10 conſtituebantur, quo totius naturæ, & trium Mundorum, Archetypi, Angelici, ac corporei Mundi complementum innuebant. quem numerum tetras illa ſiue quaternarius numerus implicitè continebat; ſi enim 1, 2, 3, 4 ordine poſita ſibi inuicem iunxeris, prodibit decas illa myſtica, ſiue tetractys, tanto à Pythagoricis ſilentio celebrata, tantis myſterijs inuoluta. Quæ per duos quinarios pulchrè indicabant, quorum priore influxum diuinæ naturæ in Mundum Angelicum, altero verò creaturarum ſiue corporei Mundi ſinum, à quadrangula baſi ſurſum, verſus centrum continuâ diminutione laterum facta, notatum, aptè inſinuabant. Præterea vnitatem formalem in ſinu diuinitatis latentem per apicem indicatam cuicunque rerum ordini adiunxeris, ſemper 10 conſtitues, rerum omnium complementum, diuinæ perfectionis typum & exemplar. Si enim 1 ad 9 tripartitam Angelici Mundi triadem adiunxeris, 10 conſtitues, numerum omnia exhaurientem, typum diuinitatis, omnia complectentem. Si ad 2, in quibus vnitas duplicata reſidet, 8 iunxeris, habebis Angelicæ, per vnitatem formalem in Mundum inferiorem influxum, videlicet in Mundum ſenſibilem, per 8 cubicum numerum aptè inſinuatum. Si iterum 3, id eſt, Triadem illam totius perfectionis exemplar, 7 perfectionis mundanæ ſymbolo adieceris, habebis iterum 10. Si quaternarium, ſiue tetractyn illam tantopere à Pythagora celebratam, 6 ſiue ſenario numero operationum mundanarum ſymbolo adieceris, demum reſultabunt 10. Si denique 5 duplaueris, id eſt, duos quinarios ſimul iunxeris, idem denarius numerus emanabit. Vides igitur quomodo ordines mundanarum conſtitutionum ſibi inuicem adiuncti ſemper producant 10, id eſt, vnitas formalis in ſingulis Claſſibus implicata, reliquis numeris creatarum rerum ſymbolis adiuncta, ſemper 10 conſtituat; totius Vniuerſitatis cum Authore ſuo aptum hieroglyphicum. Præterea 1 ad 2 iuncta dant iterum triadem; hæc ad triadem iuncta generat tetradem; & hæc rurſus tetradi iuncta, pentadem; & ſic ſingulis numeris ordine naturali continuatis illa adiuncta generat hexadem, heptadem, octadem, enneadem, decadem omnium complementum, vltra quam nullus alius, niſi replicatus numerus datur. Hanc itaque philoſophiam myſticam ſub numeris opportunè in Obeliſcorum figura exhibuerunt Veteres.

Vnitas formalis Dei per apicem indicata.

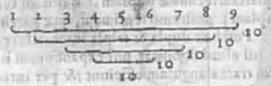

CAPVT IV.

De Sphæra hieroglyphica amoris omnia connectentis.

REperitur non rarò inter hieroglyphicas inſcriptiones character quem ΦVΛO, *Philo*, id eſt, amorem vocant Ægyptij, ſignantque cum hoc modo Φ. Conſtructuſque eſt è literis nominis ΦVΛO, ſphæramque amoris exprimit; Φ enim Sphæram ABCD cum diametro CD exhibet, cui Λ anima Mundi ſiue triformè Numen incubat; V lucidam pyramidem F E D, ſiue deſcenſum animæ Mundi ex ſupernis ad inferos, notat; Λ contrà nigram pyramidem G H O, ſiue aſcenſum, ſiue ex inferis & materialium rerum miſcella motum figurat; O denique ambitum ſphæræ ABCD, ſiue cyclicas animæ Mundi per omnia Mundi membra conuerſiones arcanè innuit. Poli huius ſphæræ ſunt A B, circa quos ſphæra amoris ver-

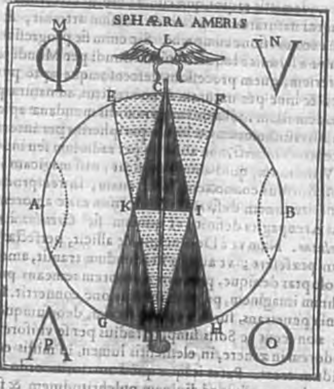

Sphæra Amoris.

vertitur; æquator [illegible] eſt CD; tota autem ſphœra, vt dixi, ex voce ΦΥΛΟ componitur, eſtque [illegible] Ægyptiacæ vocis ΦΥΛΟ. Atque hæc vox ponitur in Bembina tabula in inferiori Selide in tabella quadam, quam homo κανθαρόμορφος ſiue Scarabæi formam indutus, inter cheles continet, eſtque mundanæ conſtitutionis, vniuerſarumque Mundi partium ordinis ſymbolum. Cùm itaque hæc naturæ fabrica plena myſterijs, atque adeo concinna ſingularum partium ex puncto in infinitam propè peripheriarum amplitudinem emanantium adaptatio ſine vinculo conſiſtere non poſſit, aptè ſanè vocem amoris nomine inſignitam repoſuerunt, vt eo videlicet Mundum ſine amore ſiue vnione partium conſeruari nequaquam poſſe, indigitarent, iuxta illud Orphei:

Μοῦνος γὰρ τούτων πάντων οἴηκα κρατύνεις.

Hæc litera Amoris in Mundo proceſſum denotat.

Et quoniam totam Mundanæ ſphæræ fabricam hoc amore replet, aptè ſanè nomen amoris in ipſa ſphœra expreſſerunt. Amor enim non tantum verſus inferiora demittit radios, quo cuncta viuificet, verùm & virtute naturali ſeu magica naturarum cognatione ſurſum attrahit, & in amplexus mutuos plena conuerſione compellit. Sic enim fit progreſſus vel deſcenſus à Deo, ſeu vt Platonicè loquar, Animæ Mundi per Mundi res vniuerſas, vſque ad materiem, quem proceſſum deſcenſumque aptè pyramidalis litera Λ refert; & hinc per naturam denuò reditus, ad naturæ præſidem, videlicet Monadem illam indiuiduam pyramidis mundanæ apicem. Similiter aſcenſus ad vaſtiſſimorum cœlorum peripherias per intermedia Mundi ſpacia à centro Vniuerſi, non abſurdè per radioſum ſeu inuerſæ pyramidis literam V indicatus, quid aliud ſignificat, niſi magicam illam amoris ſuperiora inferioribus connectentem catenam, in reciproca ſingularum partium conſpirationem defixam? Vnde non male amorem ita ſummus Philoſophus Areopagita definit, vt quidam ſit *Circulus à bono in bonum perpetuò reuolutus*. Nam vt à Deo incipit, & allicit, perfectæ pulchritudinis rationem præfert; vt autem in Mundum tranſit, amor potiſſimùm dicitur; voluptas denique, prout in Authorem remeans pulchro exemplari, pulchram imaginem, pulchrâ reuolutione conuertit. In hoc circuitu per omnia penetrans, ſurſum eadem ſecum, deorſumque volui continuò facit; non ſecus ac Solis ſimplex radius per ſe vniformis in cœlo lucem, ſplendorem in æthere, in elementis lumen, in mixtis corporibus colorem lucidum creat. Patet itaque quòd amatorius ordo ſit cauſa conuerſionis in rebus omnibus ad diuinam pulchritudinem & formam principem, atque (vt verbis Procli vtar) reducat ſequentia ad illam, omnia eique coniungens, & coniuncta confirmans, & mox inde ſequentia repleat, [illegible] luminis dotes in ſe ſtatuens, ac per vniuerſa diſtribuat. Quod quidem Aegyptijs aliud non fuit quàm Anima Mundi, ſiue Triforme Numen, rerum omnium in Mundo cauſa & origo; quam aptiſſimè ſanè expreſſerunt in hieroglyphico Schemate ſuperius poſito alati globi ſerpentibus hinc inde proſilientibus circumſepti, mundano Syſtemati ſuprapoſita figura; atque globus quidem nihil aliud, quàm Orbem primò ARCHEtypum, deinde Vniuerſi deſignat, vti in præcedentibus probatum eſt.

Quid Amor propriè ſit iuxta Dionyſium.

Amatorius ordo cauſa rerum.

Alis,

Alis, teſte Macrobio, Martiano, & Apuleio, vis ſubtilis & celer omnia penetrans in Mundo denotabatur; vt vel hinc alatam animam Aegyptios tradidiſſe mirum non ſit, cùm plerique Platonici è Zoroaſtris doctrina Aegyptiorumque id paſſim doceant. Serpentem verò fœcundi Spiritus ſymbolum eſſe Porphyrius apud Euſebium l. 2. c. 3. Euangelicæ præpar. abundè docet, adeoque clarè à Virgilo oſtenditur, vt ad hoc ſymbolum Animæ Mundi omnia penetrantis viuificantiſque vnicè reſpexiſſe videatur, dum canit:

Macrobius. Martianus. Apuleius.

Porphyrius.

Principio Cœlum ac terras, campoſque liquentes,
Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque aſtra.
Spiritus intus alit, totamque infuſa per artus
Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet.

Virgil. Maro. l. 6. Aeneid.

Meminit huius hieroglyphici Barachias Abenephi Arabs lib. de Veterum Aegyptiorum diſciplinis, quem, volente Deo, breui latinitati donatum publici iuris faciemus. ita autem dicit:

Abenephi,

والدور مجنح مطلق الحيات هو علامة نفس وروح العالم

Globus, inquit, alatus, ſerpentibus circundatus dum pingebatur, ſymbolum erat animæ ſeu ſpiritus Mundi. Et ex Tabula Bembina id clarum fit, vbi ijs hieroglyphicis Schematis, quæ magna myſteria continere cenſebantur, plerumque hoc ſymbolum ad faciliorem animæ Mundi attractum ponebatur. patet hoc ex eo, quod ſub Throno pantomorphæ naturæ eiuſdem Tabulæ hiſce hieroglyphicis expreſſum ponitur; vbi ſuper alatum globum ſerpente ſceptrigero inſtructum characteres ſacri currentes, circulus, hemiſphœrium, atque character σχήματος figura poſita, hunc ſenſum faciunt. Coniungitur inferius ei, quod ſuperius, virtute Animæ Mundi omnia viuificantis, cuius imperio omnia ſubſunt. Hieroglyphica vnà cum lectione eorundem ſequuntur.

De Obeliſcis Pharaonis.

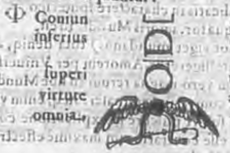

cuius imperio omnia ſubſunt.

Porrò quomodo Amor animam Mundi moueat, ad omnibus Mundi partibus ſeſe inſinuandam, pulchrè declarat Hierotheus. Ait enim *amorem eſſe vim quandam Animæ Mundi propriam, rebuſque inſitam, quæ ſuperiora mouet ad inferiorum prouidentiam; inferiora, vt verſus ſublimia conuertantur; æqualia denique ad ſocialem inuicem ſui communionem*. Vnde meo quidem iudicio, Amorem rectiſſimè ſtatuas vt deſiderium quoddam boni pulchrique, vel bonitatis per pulchritudinem ipſam conferendæ vel accipiendæ, videlicet cuius poteſtas veluti vnius ſit magnitudinis dimanatio, cuius pun-

Amoris definitio. Hierotheus.

punctum vel apex ſit primus in Deo progreſſus per Mundum triplicem, tripliciter diſtributum, finis autem in ipſa materie, cuius denique quædam ſit infinitudo circa verticem, potentiæ meræ infinitudo circa materiem, connexionis virtus infinita per omnes naturæ intermedios gradus. Nunc ad amorem redeamus, cuius prior effectus eſt Vniuerſum. Amor enim, teſte Dionyſio, non permiſit Regem omnium ſine germine permanere. Idem propagandi ſtudium ab Authore primo in omnes eiuſdem imagines dimanauit. Per hunc enim Intelligentiæ cœlos mouent, & ſequentibus omnia ſua munera largiuntur. per hunc ſidera ſuum lumen in Elementa diffundunt, ignis aëri, aër vim ſuam communicat aquæ, aqua terræ, elementa ſimplicia miſtis quibuſque ſiue compoſitis rebus, plantæ & animalia ſpeciei ſuæ multiplicandæ deſiderio largiuntur, iuxta illud Georg. 3.

Amoris vis in Vniuerſo.
Dionyſ. Areop.

Omne adeo genus in terris, hominumq; , ferarumque,
Et genus æquoreum, pecudes, pictæq; volucres
In furias ignemq; ruunt; amor omnibus idem.

Per eiuſdem amoris impulſum obediunt viciſſim inferiora ſupernis maximè. Sic terra tractabilis aquæ, & hæc in aërem deinde reſoluitur, aër in ignem, ac dein per poros inſenſibiles digeſta in æthera, ſublunaris ſubſtantiæ portiunculæ firmioris paulatim concretionis, atque coaguli particeps, rapitur altiùs in cœli occultas fibras, vbi quemadmodum in animantibus fieri ſolet, elaborata magis magiſq; apponitur primùm, inde agglutinata aſſimilatur penitùs, & in cœleſtem indolem tranſmutatur. Quis igitur iam non videt, quàm appoſitè monogrammum illud vocis ΦΥΛΟ Vniuerſo adaptetur; certè cùm hoc paulò profundiùs ſcrutarer, tunc illud Iamblichi verum eſſe cognoui; *Characteres Ægyptiorum haudquaquam fortuitò, aut temerè, ſed magno ingenio ad naturæ exemplar fabricatos eſſe.* vti in hoc vel maximè eluceſcit; in quo ſub duabus pyramidibus contrario proceſſu implicatis in charactere ſphœrico Φ, ſubitò coluri, meridiani, tropici, & æquator, amoris Mundi, id eſt, Solis ſemitæ (in Sole enim maximè amor viget mundanus) tota deniq; amoris ſphœra eluceſcit; vt vel hinc intelligeretur, Amorem per Vniuerſum diffuſum omnibus in rebus eſſe. Cùm verò magna rerum in hoc Mundo ſit diuerſitas, neceſſarium eſt, eum ex contrarijs ſæpe naſci: neq; enim vlla pars Mundi alteram odit, niſi amore ſui, vt pulchrè in explicatione conuiuij Marſilius docet; & rurſum eum eſſe contrariorum maximè effectricem cauſam; vnde illud Plautinum oppidò eleganter.

Iamblichus.

Marſilius.

Plautinus.

Dius Aſtartha hominum, Deorumq; vis, vita, ſalus, rurſum eademq; eſt
Pernicies, mors, interitus, mare, tellus, cœlum, ſidera
Iouis quecunq; templa columnæ, eius deſeruiunt nutui, & obtemperant.

Hinc Orpheus in Argonauticis non ſine cauſa hunc Amorem, vt Mundi genium, & magnum antiquiſſimumq; laudat. Cùm enim Chaos ante Mundum poſuerit, ante Saturnum Iouem & cæteros Deos; Amorem ſanè in ſinu ipſius Chaos conſtituit, eumdem adeo ſic definiens, vt principium, quo res informis ornamentum, ſeu [illegible] perfectionemque deſiderat.

Atque hæc de Geometria ſufficiant.

SE-

SECTIO III.

De Muſica Hieroglyphica.

SERENISSIMO S. R. IMPERII PRINCIPI
AC DOMINO, DOMINO
IOANNI FRIDERICO
Duci Brunſuicenſi, & Lunæburgenſi,
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

IN *partem Operis mei quod molior,* Sereniſſime Princeps, *vt venias, magis mea intereſt, quàm* Tua. Tibi *enim laborandum non eſt, vt famam aucuperis benè merentis, quippe quam æternùm ſtabiliuiſti. Mihi autem prouidendum imprimis, ne cuiquam ingratus eſſe videar. Vt igitur aliqua ex parte & beneficijs in me* Tuis, *prolixè Muſæum meum, dum Romæ commorareris, augendo, collatis, & officio meo reſpondeam; elegantiſſimam Veterum Ægyptiorum Muſices harmoniam opera mea tenebris erutam, in luce humanitatis* Tuæ *collocandam eſſe iudicaui: vt quod Operi ex ingenio meo deeſt, ex ſerenitate familiæ & vultus* Tui *mutuetur. Accipe itaque munus, quo pro magnæ mentis* Tuæ, *virtutumq; heroicarum harmonia delectaris; vel ex hoc ipſo ſummorum Principum non vltimus habendus, quòd illâ nimirum arte capiaris, quâ Deus, & ſuppares Moderatores, omnia numero, pondere, & menſura adminiſtrant. Vale Germaniæ & Imperij decus.*

CA-

CAPVT I.

De inuentione & etymologia Muſicæ.

Harmonicis proportionibus Deus vſus eſt in creatione Mundi.

PYTHAGORÆ opinio fuit à poſteris Philoſophis vnanimi conſpiratione recepta, Deum Mundum conditurum, harmonicis proportionibus vſum fuiſſe. Sacro textu quoque atteſtante, Deum in numero, pondere, & menſura cuncta produxiſſe nouimus. Cùm itaque rerum omnium ideæ harmonicis conſtare numeris comprobentur, iis ſupremam omnium ideam minimè carere aut poſſe, aut debere, neceſſe eſt. Hinc Muſica humanis diuinitùs inſerta pectoribus, ſtatim à primis Mundi incunabulis ſuum vigorem exeruit; quod quomodo contigerit, hoc loco explicandum duxi, repetentes nonnulla ex noſtra Muſurgia.

Prima principia Muſicæ & origo.

In hoc Mundano rerum theatro, nihil ſono magis obuium. Is tamen vti adhuc nunc, ita etiam primæuæ iam mortalium genti variam dedit inuentionis ſuæ occaſionem opportunitatemque. Atque imprimis ventorum, vti & quorundam animalium, ſibili, quos primi illi mortalium per campos hinc inde diſperſi identidem percipiebant, primam quoque occaſionem dederunt fabricæ fiſtularum, quas ad ſimilitudinem naturæ ex auena, arundine, tibijs gruum, alijſque cauis plantarum thyrſis efformabant. Concauorum verò corporum ſonitus ſtrepituſque, variam pulſatilium inſtrumentorum ſuppellectilem peperit. Cùm enim primæui mortalium, vt plurimùm ruſticæ & paſtoritiæ vitæ operam darent, ibique ſua figerent habitationis tentoria, vbi pinguia occurrebant paſcua, & loca aquis irrigua, & conſequenter iuncis, arundinibus, papyris, ſimilibuſque fiſtuloſæ prolis germinibus abundarent; fieri non potuit, vt gens tota die plerumque otioſa, ſine nonnullà mentis relaxatione conſiſteret. Veriſimile igitur eſt, hos homines ex dictis fiſtuloſis thyrſis primùm lituos ſibi varios formaſſe, & quidem non minori, quàm hoc tempore paſtores, cæteroſque, qui ruſticam vitam agunt, facere videmus, artificio; & forſan etiam maiori, vtpote qui tum ingenio adhuc erant vegetiori. Cùm præterea ijdem primi mortales fabrilem artem (vtpote ſine qua humani generis ſocietas periret) vt plurimùm callerent; fieri ſanè non potuit, quin ex caſuali ſubinde diuerſorum corporum colliſione inter laborandum varios ſonitus ac ſtrepitus excitarent; vnde admodum probabile eſt, eos hâc occaſione in variam pulſatilium inſtrumentorum notitiam perueniſſe, eà prorſùs ratione, vti nobis hodierno die ſubinde contingit. Muſica igitur non à Græcis, aut Ægyptijs, aut Chaldæis, ſed à primis ante diluuium hominibus primam habuit ſuæ inuentionis originem; imò ſi omnes homines è Mundo præter paucos pueros rerum ignaros, tollerentur, hoſce tamen tùm neceſſitate cogente, tùm caſu & experientià cum tempore in varias inuentiones humano generi neceſſarias incidere poſſe nihil dubitem; inuentiones enim rerum homini inſitæ ſunt, nec libris ſolùm diſcuntur, ſed & intellectu aliquo inſigni, neceſſitate cogente, vel caſu, aut experientia, vel genij ſuggeſtione eruuntur. Muſicam igitur iam à principio fuiſſe, præterquam quod ſacræ Litteræ id luculenter teſtentur, ipſa etiam ratio dictat, vt dixi. Certè 4 cap. num. 21 Geneſeos Muſicorum inſtrumentorũ inuentio Iubali apertè adſcribitur his verbis:

Ex arundinibus prima fiſtularum rudimenta.

Inſtrumentorum Muſicorum origo.

Omnes inuentiones videntur fuiſſe caſuales.

Iubal Author Muſicæ.

ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תפש כנור ועוגב:

Et nomen fratris eius Iubal; ipſe fuit pater tractantium, ſiue pulſantium Cytharam & Organum. vbi 70. habent, ἐστιν ὁ καταδείξας ψαλτήριον ϗ κιθάραν; *hic fuit qui monſtrauit Pſalterium & Cytharam.* Qualia verò fuerint inſtrumenta ab ipſis inuenta, habetur in Muſurgia noſtra capite de Muſica Hebræorum. At verò poſt diluuium Aegyptij primi fuerunt perfectæ Muſicæ inſtauratores. Hi enim à Chamo & Meſraimo filio eius inſtructi Muſicam in cantum illuſtrarunt, vt vel ab Aegyptio verbo, *Mos* Muſica etymon ſuum ſumpſerit, eò quòd ad ſtagnantes Nili paludes, occaſione arundineæ, papyraceæque ſobolis (ex qua lituos ſuos efformabant) ibidem copioſè repullulaſcentis, inuenta, ac inſtaurata ſit.

Muſica in Ægypto inuenta.

Muſica itaque ſine dubio, vti ab Aegyptiaca voce ⲙⲱⲟⲩ, quod aquam notat, deducta fuit, ita inuentionis Muſicæ primordia palàm indicare videtur. Quin Moſen ab aquis, vnde extractus erat, nominis ſui etymon traxiſſe, non alio teſtimonio quàm ſacri Textus indiget, verba eius ſunt:

Moſis etymon.

ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו:

Adultum verò tradidit filiæ Pharaonis; quem illa adoptauit in locum filij, vocauitq; nomen eius Moyſen, quia ex aquis extraxi eum. E quibus verbis clarè patet, hoc nomen Moyſi non à parentibus, nec ab aliquo alio ex Hebræorum Gente, ſed ab ipſa Pharaonis filia inditum eſſe; quæ cùm præter vernaculam Aegyptiam aliam familiarem non haberet, certè inuentum puerum eam, Aegyptio nomine Moyſem, quaſi diceret, ex aquis ſeruatum, appellaſſe, in confeſſo eſt. Quin & antiquiſſimi Scriptores, Philo, & Fl. Ioſephus clarè oſtendunt, quorum ille in vita Moyſis ita diſſerit: Εἶτα δίδωσιν ὄνομα, θεμένη Μωσῆν ἐπίμως, διὰ τὸ ἐκ τοῦ αὐτὸν ἀνῃρῆσθαι. Τὸ γὰρ ὕδωρ Μῶς ὀνομάζουσιν Αἰγύπτιοι. *Poſt hæc nomen ei datur ſumptum ex re ipſa, quòd eſſet ex aqua ſublatus: nam Ægyptiorum lingua, Mos, aqua dicitur.* Hic verò l. 2. de antiq. Iudæorum ita dicit: Καὶ αὐτὸν τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ϗ τὸ συμβεβηκὸς ἔθετο εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσόντι. Τὸ γὰρ ὕδωρ Μῶυ οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσιν, ὑσῆς δὲ τοὺς ἐξ ὕδατος σωθέντας; συνθέντες οὖν ἐξ ἀμφοτέρων τὴν προσηγορίαν αὐτῷ ταύτην τιθέασι. *Et quia proiectus fuerat in flumen, ab hoc caſu nomen ſortitus eſt. Aquam enim Ægyptij* Μῶ *vocant,* ὑσῆς *verò ſeruatum. Quare compoſitâ voce ex vtriſque nomen Moyſi fuit inditum.* Hiſce aſtipulatur R. Abenezra, etſi eum Monios (voce, vt ego reor, corrupta) Aegyptiacè dictum tradat. Verba eius ſunt:

שם משה מתורגם מלשון מצרי בלשון הקדש ושמו בלשון מצרי מוניוס וכן כתוב בספר עבודת האדמה הנעתק מלשון מצרי אל לשון קדרים גם ככה בספרי חכמי יון אולי למדה בת פרעה לשונה:

R. Abenezra.

Eſt nomen, inquit, *Moſis traductum de lingua Ægyptiaca in linguam ſanctam, & nomen eius in lingua Ægyptiaca fuerat Momos: Ita ſcriptum eſt in libro de cultu ſeu ſeruitute terræ, traductio de lingua Ægyptiaca in linguam Æthiopicam. Et ita quoque legitur in libris Sapientum Græciæ, forſan filia Pharaonis didicit noſtram linguam.* Quicquid ſit, hanc vocem, Moſes, Aegyptiacam à voce Copta ⲙⲱⲩⲥⲏⲥ dictam, in Pentateucho Copto Vaticano clarè oſtenditur; in quo vti & in Theſauro noſtro Copto, *Aqua*, ⲙⲱⲟⲩ vel cum articulo præpoſito ⲡⲓⲙⲱⲟⲩ dicta paſſim reperitur: vox ſcilicet à ⲙⲱⲟⲩ & ⲙⲱⲥ & ⲙⲱⲛⲏⲥ non diſcrepans. Textum Copto-Arabicum adiungendum hic duxi:

ⲟⲩⲟϩ ⲁϥϣⲱⲡⲓ ⲛⲁⲥ ⲉⲩϣⲏⲣⲓ ⲁ̀ⲥϯⲫⲣⲉⲛ ⲛⲉϥⲣⲁⲛ ϫⲉ ⲙⲱⲩⲥⲏⲥ
ⲉⲥϫⲱ ⲙ̀ⲙⲟⲥ ϫⲉ ϯⲁⲓⲛⲉϥ ⲉⲛϣⲱⲓ ⲉ̀ⲃⲟⲗ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲙⲱⲟⲩ

فلما شب الغلام ادخلته الى ابنة فرعون وصار لها ولدا ودعت اسمه موسي
قايلة اني انتشلته من الما ✱

Et cùm iam creuiſſet, introduxit eum ad ſe filia Faraum, & factus eſt ei in filium, & vocauit nomen eius Moſes; dicens, quia de aqua tuli eum. Cui & Clemens Alex. l. 1. Stromat. ſubſcribit hiſce verbis: *Deinde nomen imponit Regina Moyſes, capta etymologia eò, quòd eum ex aqua ſuſtuliſſet; Aquam enim Moy vocant Ægyptij, in qua moriturus fuerat expoſitus: Moyſen enim vocant eum, qui ex aqua emerſus reſpirauerit.* Ad quod haud obſcurè alludit Targum Vzielidis his verbis:

ורבא רביא ואיתתיה לבת פרעה והוה לה חביב והוא כביר וקרת שמיה משה
ארום אמרת מן מוי דנהרא שחילתיה :

Et adultum venire fecit ad ſe filia Pharaonis, & fuit ei dilectus, & cùm iam validus eſſet, vocauit nomen eius Moyſes: quia dixit (Min Moy) hoc eſt, de aqua eduxi eum. ⲙⲱⲩⲥⲏⲥ igitur Aegyptiacum eſt, non Hebraicum à ⲙⲱⲟⲩ & ⲩⲥⲏⲥ, quod ex aquis ſeruatum dicit, vt benè Ioſephus notat, compoſitum.

Muſicorum inſtrumentorum origo.

Atque ex his colligitur, eos qui Muſicam à voce Aegyptiaca ⲙⲱⲟⲩ quod aquam ſignificare diximus, deriuant, eò quòd Aegyptij primi eam ad aquas inuenerint, haud inconuenienter ſentire. Cùm enim in Aegypto papyrus & arundo ex ſtagnantis Nili lacunis copioſâ propagine pullulaſceret; ex arundine verò prima fiſtularum & monaulorum inuentio extiterit; occaſione fiſtularum arundinearum, quæ ſtagnantis aquæ ſoboles paſſim habentur, Muſicâ prima fundamenta ſua ieciſſe, haud inuerisimile eſt. Vnde & [illegible] quoq;, quòd artem Copticè ſignificat, à ⲙⲱⲟⲩ, non male diduxero, cùm Ægyptios omnes artes occaſione aquæ & fluminum reperiſſe, alibi fortaſſis abundè demonſtraturi ſimus.

Mercurius Triſmegiſtus Muſicæ cultor

Mercurius itaque Triſmegiſtus, curioſiſſimus rerum inueſtigator, vt omnibus reconditioribus artibus & ſcientijs, quæ bono communi emolumenti aliquid adferre poterant, ſingulari curâ & ſtudio eruendis incubuit, ita quoque Muſicam tanquam mortalium animis placandis, ſupernisque contemplationibus præ cœteris aptam, excolendam duxit. Hinc omnium ferè Mythologorum calculo eidem lyræ multiformis inuentio attribuitur. Et tametſi Muſicæ artificioſæ ſingularis amator fuerit, illâ tamen vulgari & plebeâ relictâ, ad illam potiſſimum, quæ in ſupremarum mentium mirâ diſtributione, rerumque mundanarum concentu conſiſtit, quæque ordinem & connexionem ſingulorum reſpicit, penetrandam, omnem laborem & induſtriam conuertit; harmonicorumque modulorum portionibus veluti magneticâ quadam pyxide itineris duce ad reconditiorum rerum ſcrutinium vſus eſt. de quibus iam tempus eſt, vt diſſeramus.

Lyra Multiformis Inuentum eſt Triſmegiſti.

CAPVT II.

Quod Hieroglyphica Muſica nihil aliud fuerit, quàm ſcientia ordinis rerum Vniuerſi.

Pſellus:

Ordo vniuerſi muſica eſt.

Triſmegiſt.

REctè & ſapienter Pſellus in ſua Muſica ait, Τὴν Μουσικὴν ἔλεγον οἱ παλαιοὶ συνέχειν τὸ πᾶν. *Muſicam Veteres dixerant continere omne.* Cùm enim oculos in totius Vniuerſi ambitum attentiùs conijcerent, omnemque rerum ordinem, connexionem, varietatem, diuerſitatemque cognoſcerent; ipſum Muſicam dixère, in quo conſonum diſſono, ima ſummis, ſumma medijs, media imis ſummiſque, mirâ quâdam proportione reſpondeant. Atque de hac Muſica loquitur Triſmegiſtus, cùm dicit in Aſclepio: *Muſicam verò nôſſe nihil aliud eſt, quàm cunctarum rerum ordinem ſcire, quæque ratio diuina ſortita eſt; Ordo enim rerum ſingularum in vnum omnium artifici ratione collatus, concentum quendam melodiæ diuinæ dulciſſimum veriſſimumque conficit.* Verùm quis ſit hic concentus, & in quo conſiſtat, hoc loco diſcutere viſum fuit.

Quemadmodum igitur Muſica, ſeu harmonia vocalis, in apta interuallorum diſtributione, qua toni ſupremi infimis, medijſque exactâ proportione reſpondent, conſiſtit; ita Tonorum quoque interualla eo pacto à ſe inuicem dependent, vt ſi ordinem eorum diſſipes, totam meritò harmoniam confudiſſe atque turbaſſe videaris. Diſſona quoque conſonis adeo pulchrè applicantur, vt ſi ea ab inuicem ſepares, omnem harmonicæ ſymphoniæ dulcedinem deſtruas. Huius Muſici arcani haud ignari erant Ægyptij; vnde ordinem rerum & mirum connexum paulò profundiùs trutinantes, ordinem rerum nihil aliud, niſi Muſicam omnibus numeris abſolutiſſimam dixerunt, in qua media imis ſummiſque veluti grauibus & acutis, non ſine quadam interuallorum proportione ſibi conſentiunt. Sunt ſoni neti, ſeu ſuperiores in inferioribus, inferiores ſeu hypati in netis ſeu ſuperioribus, & medij denique in extremis exiſtunt. Qui diapaſon ſiue octauam concinit, continuò baſin ſibi ſubſtratam habet. Sicuti enim denarius numerus eſt vnitas replicata, ita & octaua baſis replicatio iure eſt, cùm iuxta muſicum epiphonema *De octauis idem ſit iudicium.* Rurſus qui baſin perſonat, diapente, diateſſaron, & reliqua harmonica interualla mox obtinet, & contrà, Vt proinde, ipſo Ariſtotele teſte, Muſica res prorſus cœleſtis & diuina ſit, totiuſque mundani opificij rationem

Ariſtoteles.

exhibeat. Quam & Ægyptij hoc epiphonemate indigitarunt:

ⲡⲓⲟⲩⲣⲁⲛⲟⲥ ⲁⲛⲱⲓ · ⲡⲓⲟⲩⲣⲁⲛⲟⲥ ⲕⲁⲑⲱⲓ · ⲛⲓⲁⲥⲧⲣⲁ ⲁⲛⲱⲓ · ⲛⲓⲁⲥⲧⲣⲁ ⲭⲁⲑⲱⲓ · ⲧⲁⲩⲧⲏⲥ ⲕⲁⲧⲉⲗⲁⲃⲉ · ⲡⲉⲙⲉ ⲉⲩⲧⲩⲭⲉⲛⲉ ·

Cœlum ſupernum, cœlum infernum, aſtra ſuperna, aſtra inferna, hæc accipe, & ſis felix. Inſinuarunt itaque prædicto philoſophico dicto admirabilem illum Mundi concentum, ſuperiorumque cum inferioribus connexum; nam ſupra diximus ſuſe Ægyptiacæ philoſophiæ magnam partem in huius maioris cum minori Mundo analogiæ dependentiæque ſcrutinio conſtitiſſe. Cùm enim ad explorandas cœleſtium corporum vires, eorumque harmoniam, initum fœdus, & ſympathiam cum rebus naturæ inferioris animum ſedulò conuerterent, quo modo ſcilicet nodoque cuncta deuincta cohærerent & conſentirent; ad hæc quo pacto vis illa motrix & rerum omnium alumna è cœlo in vniuerſum terrarum Orbem deriuaretur à Sole primùm, deinde à Luna, & reliquo cœleſtium luminum Choro; paulò altiùs philoſophantes, omnia in omnibus latere deprehenderunt.

Omnia in omnibus ſunt

Homo compendium Mundi.

Et vt ab homine incipiam, eum dicebant creaturarum omnium præſtantiſſimam, omnes totius Mundi partes in ſe continere. Nil enim eſt in maiori Mundo, quod in homine non reperiatur; qui filius eſt per omnia ſimilis parenti, miraculum naturæ maximum extractum, & Nucleus quatuor Elementorum, ſummum Dei τέχνασμα, & conſummatiſſimum Mundi exemplar, verè omnis creatura, quia eſt omnis Mundus, ſoluſque hoc honore gaudet, quòd cum omnibus ſymbolum habet, cum omnibus operationem, cum omnibus conuerſationem. Tota enim Mundi machina collecta & redacta eſt in Microcoſmum, ita vt quod ſupra eſt, infra in homine quoque reperiatur. Corpus phyſicum, elementare, viſibile, & tangibile ex terra; ſidereum verò & aſtrale ad normam archetypi conſtructum. teſtatur hoc Plotinus, cùm dicit, latere in homine rerum omnium ſemina. Picus quoque ei aſſentiens in Heptaplo ſuo ait, Deum in hominem velut operum ſuorum omnium compendium omnia congeſſiſſe. Plato non abſimilia de homine in Timæo retulit: nam ratione Angelum, motus celeritate Cœlum, oculis Solem & Lunam, vegetatione plantam, ſenſu animal, eſſentia lapidem cum præfigurare notiùs eſt, quàm dicere libeat.

Plotinus.

Picus Mirand. Plato.

Nec ſolùm hominem dicebant omnia in ſe continere, ſed vlteriùs per analogiam quandam progreſſi, etiam ipſa animalia plantaſque in ſe ſuperiora continere dicebant; quod verum eſſe, nemo vel mediocriter in puluere philoſophico verſatus negare audebit. Atque vt ordiamur à voluceri beſtiola, quam Claudius Athenæus ſcarabæum appellat, alij ſtercorarium, eo vt nil frequentiùs ita nil mirabiliùs in tota rerũ natura occurrit. Nam Solis & Lunæ Congreſſum & Nouilunium ſecreta naturæ perſcrutantibus hoc modo facile indicat, dum particulam quandam ex bubulo aut aſinino ſtercore pedibus tamdiu, vſque dum in ſphœræ imaginem adaptarit, verſat; quo in terram 28 dierum ſpacio defoſſo, menſe nimirum periodico, eo tandem aperto, prolem vi ſiderum progenitam educit. Sed de hoc pluribus Horus in hieroglyphicis. De Ariete quoq;

In beſtijs ſuperiora inſunt

Mira de Scarabæo.

ad

ad vtrumq; æquinoctium cubandi rationem mutante; de Gallo gallinaceo, eiuſque mira ad Solem ſympathia; de Parra aue, quæ eo ipſo die, quo Sirius exoritur ſeu Canis maior, non apparet, donec occiderit; de Oryge quoque beſtia Ægyptijs nota, Sirium, dum ſupra Horizontem moratur, contrà ſtante, fixiſque oculis eum contuente atque adorante multa Plinius, Ælianus, alijque Authores. Nec mirum eſt, cùm etiam ſideris huius exortum ſentiant maria & terræ, multæ denique feræ & piſces expaueſcant; feruent maria, fluctuant in cellis vina, mouentur ſtagna, & canes in rabiem aguntur, Auicula linaria vocem remittit, ac ſenſim obmuteſcit. Sic Arcturo Galerita, Procyone exoriente Luſcinia, Coccyx, aliæque cantum intermittunt. Quæ omnia non fierent, niſi inferiora in ſuperioribus, & contrà, per admirabilem illum rerum in vnum conſenſum, eſſe reperirentur.

Arietis natura. Gallus. Parra auis. Oryx.

Plinius. Ælianus.

Linariæ auiculæ ad Sirium ſympathia.

In plantis quoque, quicunque ſcrutandæ naturæ auidus eſt, ipſo die Solſtitij, miracula obſeruet, potiſſimùm in folijs ſalicis, populi albæ, vlmi, tiliæ, & oleæ; ex eorùmque intuitu non perfunctorio animaduertet tropicam harmoniam, viſibilemque ſympathiam, quam dictarum arborum folia eo ipſo die Solſtitij cum Sole palam oſtendunt: ſupinas enim foliorum partes aliâ facie cœlum intueri obſeruabit, quàm quâ ſpectauêre pridie. Nil dicam hîc de cicoreo, malua, calendula, pratenſi loto, heliotropio, thithymallo, helioſcopio, omnibus Soliſequis: nil de Lunaria, motus Lunæ, mutationeſque ſubeunte. Cœpa certè, vt eſt apud Plutarchum, decedente Luna reuireſcit & congerminat; eâ verò adoleſcente & creſcente marceſcit. Quæ res olim effecit, vt Sacerdotes Ægyptij cepas non ederent, quòd ſolæ olerum omnium contra Lunaris ſideris incrementa damnaque vires minuendi augendique habeant contrarias.

Mira plantarum.

Herbæ Soliſequæ.

Cæpas cur Ægyptij non comederent.

Sed ne quicquam de lapidibus omiſiſſe videamur, quid mirabiliùs ea gemma, quam Cardanus ſcribit, fuiſſe in digitis Clementis VII. Pontificis? Nam aureolam habebat maculam, quæ iuxta Solis motum ſingulis diebus oriens & occidens circumageretur. Conſimilis virtutis lapidem, Leonem X Pontificem habuiſſe idem tradit Cardanus, quæ pro varietate luminis Lunæ ex cæruleo in candidum tranſibat. Sic Helioſelenus lapis, congreſſum Solis & Lunæ, teſte Proclo, quodammodo imitatur, & colore figurat. Magnetis quoque ſtupenda miracula, veram illam ſuperioris Mundi ſobolem, qui profundiùs ſcrutabitur, fatebitur, quicquid in cœlo motuum, in terra virtutum, naturam in hunc vnicum congeſſiſſe; vti nos exactè in noſtra Magnetica arte demonſtrauimus.

De gemmarũ miraculis. Cardanus.

Proclus.

Eſt itaque in terris Cœlum, Sol, Aſtra; eſt Saturnus, eſt Mercurius, Iuppiter, Mars, Venus, Luna. Licet itaque in hac inferioris Mundi natura, vel ſi mauis, in rebus terræ, aſpicere Solem, Lunam, Aſtra, Planetas. Vnde Ægyptij, teſte Proclo, & Iamblicho, ſentiebant mira fieri poſſe ab homine eius conſenſus gnaro: teſte quoque Manethone affirmabant, quaſlibet Mundi res naturales, à ſtellarum radijs propriè illis dicatis, peculiari charactere virtutis earum participe inſigniri, earumque virtutem diffundi in res, quibus applicantur. Aiebant enim, teſte Iamblicho &

Quæcunque ſunt ſupra, infra quoque ſunt.

Proclus. Iamblichus. Manethon.

Proclo, animalia, vegetabilia, & mineralia ratione ſpecificæ, aut indiuidualis conſtitutionis illorum, virtute aliquâ cœlitùs imbui, quæ certis rebus adeo quandoque familiaris eſt & amica, vt vltrò eis ſocietur, pariat & obſequatur; alijs verò adeo contraria eſt, & inimica, vt earum operationes ſiſtat & liget. Atque hinc, vt ego arbitror, origo magiæ naturalis, quæ à Sapientibus Ægyptiorum velut maximum in naturalibus rebus arcanum hieroglyphicis literis & ſymbolis ſemper tecta fuit, ne in abuſus ab imperitis traheretur, vti nos (proh dolor) noſtro ſeculo ingemiſcere cogimur, cùm ſublimiſſimam hanc ſcientiam, totius Philoſophicæ diſciplinæ apicem, tam miſerè ignarorum hominum ſcriptis deprauatam, anilibuſque ſuperſtitionibus refertam intuemur. Verùm, vt antequam de ſublimi hac Ægyptiorum Philoſophia ad alia tranſeamus, viſum fuit hîc Procli verba adiungere, quibus ſuperiùs dicta ita confirmantur, vt illa ſola explicationis loco ſufficere poſſent; ſic enim ait in libro de Sacrif. & Magia: *Quemadmodum amatores ab ipſa pulchritudine, quæ circa ſenſum apparet, ad diuinam paulatim pulchritudinem ratione progrediuntur; ſic & Sacerdotes antiqui Ægyptiorum, cùm conſiderarent in rebus naturalibus cognationem quandam, compaſſionemque aliorum ad alia, & manifeſtorum ad vires occultas, & omnia in omnibus inuenirent, ſacram eorum ſcientiam condiderunt. Agnouerunt enim & in infimis ſuprema, & in ſupremis infima; in cœlo quidem terrena ſecundùm cauſam, modoque cœleſti; in terra verò cœleſtia, ſed modo terreno. Nam vnde putamus plantas illas, quas Heliotropias nominant, ad Solis motum, Solem verſus moueri, Selinotropias verò ad Lunam? nempe cuncta precantur, hymnoſque concinunt ad Ordinis ſui Duces. Alia quidem intellectuali modo, alia rationali, alia naturali, alia verò ſenſibili modo. Itaque Soliſequia quomodocunque poteſt mouetur ad Solem; ac ſi quis poſſet audire pulſationem ab ea in aëre circuitu factam, profectò ille quendam per eiuſmodi ſonum erga Regem ſuum compoſitum aduerteret, qualemcumque poteſt planta conficere. Quamobrem in terra quidem aſpicere licet Solem & Lunam, ſed pro qualitate terrena; in cœlo autem plantas omnes, & lapides, & animalia, pro cœleſti natura vitam habentia intellectualem. Quæ quidem Veteres contemplati alia cœleſtium, alia terrenorum, vnde diuinas virtutes in locum inferiorem, ob quandam ſimilitudinem, deduxerunt. Nempe ſimilitudo ipſa ſufficiens cauſa eſt, ad res ſingulas inuicem vinciendas. Si quis enim Cannabim ſiue papyrum calefaciat, deinde ſubigat lucernæ proximæ, etiamſi non tangat, videbit ſubitò accenſam Cannabim, quamuis non tetigerit ignem, accenſionemque deſuper ad inferiora deſcendere. Comparemus itaque Cannabim calefactam ſiue papyrum cognationi cuidam inferiorum ad ſuperiora; appropinquationem verò eius ad lucernam, opportuno vſui rerum pro tempore, loco, materia; proceſſum ignis in Cannabim, præſentiæ diuini luminis ad id, quod poteſt capere; accenſionem denique Cannabis, ob quandam diuini ſeminis participationem. Quid verò de Loto dicam? Lotus implicat quidem in ſe folia ante Solis exortum, oriente verò Sole explicat paulatim, & quatenus Sol ad mediam cœli aſcendit plagam, eatenus pandit folia; quatenus verò à medio petit occaſum, gradatim folia contrahit: videtur hæc non minùs dilatatione contractioneq́ foliorum honorare Solem, quàm homines corporis geſtu, motuque laborum.* Et paulò poſt ait: *Non ſolùm verò*

Magiæ naturalis origo vnde.

Proclus de ſacrificijs & magia.

Quantum valeat ſimilitudo.

Mira de loto Ægyptiaca.

in plantis, quæ vitæ veſtigium habent, ſed & in lapidibus aſpicere licet, imitationem & participationem quandam luminum ſuperiorum; ſicuti Helites lapis radijs aureis ſolares radios imitatur; lapis autem qui vocatur cœli oculus, figuram habet ſimilem pupillæ oculi, atque ex media pupilla eminet radius. Sic diuinorum omnia plena ſunt, terrena quidem cœleſtium, cœleſtia verò ſupercœleſtium; proceditq́ quilibet ordo rerum vſque ad vltimum, quaſi vellet dicere, quæ ſuper ordinem rerum colliguntur in vno, hæc deinceps dilatantur in deſcendendo, vbi aliæ animæ ſub Numinibus alijs ordinantur. Deinde & animalia ſunt ſolaria multa, veluti Leones, & Galli, Numinis cuiuſdam Solaris pro ſua natura participes. Vnde mirum eſt, quantum inferiora in eodem ordine cedant ſuperioribus, quamuis magnitudine potentiaque non cedant. Hinc ferunt Gallum timeri à Leone quamplurimum, & quaſi coli; cuius rei cauſam à materia ſenſuque aſſignare non poſſumus, ſed ſolùm ab ordinis ſuperni contemplatione, quoniam videlicet Solaris virtutis præſentia Gallo magis quàm Leoni conuenit. Confirmat hoc variâ Metamorphoſi, quâ ait quandoque nonnullos Solares Angelos formis eiuſmodi præditos comparuiſſe. Dæmones quoque viſos Solares, leoninâ fronte, quibus cùm Gallus obijceretur, è veſtigio diſparuiſſe. Quod quidem Proclus ait inde procedere, quòd ſemper, quæ in eodem ordine conſtituta inferiora ſunt, reuerentur ſuperiora, quemadmodum plerique intuentes virorum diuinorum imagines, hoc ipſo aſpectu vereri ſolent, turpe aliquid committere. His dictis & explicatis, concludit tamen hiſce verbis; *Vt autem ſummatim dicam, alia ad reuolutiones Solis circumuoluuntur, vti plantæ, de quibus diximus; alia figuram Solarium radiorum quodammodo imitantur, vt Palma, Dactylus; alia igneam Solis naturam, vt Laurus; alia aliud quiddam. Videre ſanè licet proprietates, quæ colliguntur in Sole, paſſim diſtributas in ſequentibus in Solari ordine conſtitutis, ſcilicet Angelis, Dæmonibus, animis, animalibus, plantiſq́, atque lapidibus. Ideò Sacerdotij veteris Authores à rebus apparentibus ſuperiorum virium cultum inuenerunt, dum alia miſcerent, alia purificarent, &c.* quæ ſequuntur.

Leones & Galli animalia ſolaria.

Angeli Solares.

Ecce Lector antiquorum Ægyptiorum Muſicam, per ſuperiora verba hieroglyphico velo tecta; quam tibi ideo fuſiùs declarauimus, vt videres & meliùs illud, in quo ipſi maximè philoſophandum exiſtimarent, cognoſceres. Cognito enim, & inueſtigato ſuperiorum cum inferioribus rebus connexu, per applicationem actiuorum cum paſſiuis mira, arte producebant; vnde in ſaxis & Obeliſcis, quamuis non niſi hieroglyphicis tecta, ne ab indignis in abuſum traherentur, ſapientibus Solis proponebantur, vt teſtatur Democritus Abderita Philoſophus in lib. cui titulus eſt Φυσικὰ καὶ Μυστικά; & Sineſius, qui in illum ad Dioſcorum magni Serapidis Alexandrinorum Dei Sacerdotem Scholia compoſuit. Nam in Ægyptum profectus, apud magnum Hoſtenem in templo Memphis, vnà cum Sacerdotis filijs miniſtri officio fungebatur, & dum in templo cibum ſumerent, repentè ſponte ſuâ, lapidea apparuit in cinereo puluere ſciſſa columna, ex qua ἀπόθετα βιβλία extrahentes, inuenerunt in eis aliud prorſus nihil, quàm tria hæc:

Democritus Abderita. Sineſius Sacerdos in templo Memphis.

Ἡ φύσις τῇ φύσει τέρπεται.
Ἡ φύσις τὴν φύσιν νικᾷ.
Ἡ φύσις τὴν φύσιν κρατεῖ.
Hoc eſt:
Natura Naturâ delectatur.
Natura Naturam vincit.
Natura Naturæ dominatur.

Quibus verbis, ſuperioribus quaſi parallelis, nihil aliud indicabant, niſi ſumma naturæ myſteria, quorum ſubſidio a Sapiente horum gnaro, naturæ artiſque miracula perfici poſſunt.

CAPVT III.

Quomodo, quibuſque hieroglyphicis Muſicam mundanam expreſſerint Aegyptij.

MVſicam ſeu harmoniam mundanam expreſſuri Aegyptij Hierogrammatæ, puerum pingebant reticulatâ veſte inuolutum, in cuius manibus erat ſceptrum cucuphomorphon, ſiue Vpupæ capite inſignitum; lituus & gnomon, à tergo verò trigonus dependebat, qui in globum reſoluebatur, vti figura hìc appoſita ex Menſa Iſiaca, quam Tabulam Bembinam appellamus, deprompta, manifeſtum fit.

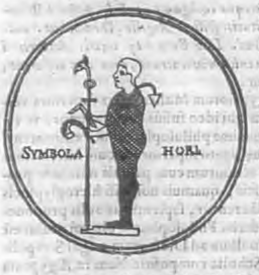

Nota, triangulo in hac figura annectendum eſſe globum.

Per puerum Mundus ſenſibilis indicabatur, perpetuâ generationis ſucceſſione quotidie veluti refloreſcens; reticulatâ veſte inuoluitur, quia Mundus reconditis earum, quas continet, rerum ambagibus inuolutus, difficulter perceptibilis eſt; per ſceptrum cucuphomorphon magna rerum in ſenſibili hoc Mundo varietas; per gnomonem, earum apta connexio, & exacta rectitudo; per lituum denique harmonia omnibus numeris abſolutiſſima exprimitur; trigonum cum annexo circulo denotat Mundum hunc ex Mundo archetypo profluxiſſe, Patri ſuo Opificique quam maximè ſimilem. Verùm cùm hæc tùm alibi in hoc libro, tùm in Obeliſco Pamphilio fusè tractauerimus, eò Lectorem remittimus. Vtebantur præterea Aegyptij alia inſtrumenti Muſici ſpecie, quod Siſtrum vocabant, illudque variâ formâ apparabant. De quo inſtrumento cùm in tertio Tomo copioſior detur differendi occaſio, hic longior eſſe nolui. Erat autem myſticis rationibus

bus inſtitutum eo fine, vt ſono eius aduerſæ poteſtates profligarentur, motumque Agathodæmonis denotabat. Sed vt dixi, de his pluribus tùm in ſequentibus, tùm in Obeliſco Pamphilio.

Sed vt ad inſtitutum noſtrum reuertar; miſit antè complures annos ex Aegypto ad me Michaël Schatta Cophtita, meus olim in Cophticis Codicibus amanuenſis, inſcriptionem hieroglyphicæ columnæ inciſam, non procul Memphi diſtantem, cuius typum hic vnà cum interpretatione apponimus. Duo accipitres erant, vnus inferior ſuper cubum, alter ſuperiori pyramidi innitens; vterque binis ſceptris inſignitus erat; in medio organum erat, ſeu ſeptichorda Lyra; quæ duabus catenis connectebatur ab infrà & ſuprà cum duobus accipitribus, vt in exemplo hìc appoſito apparet.

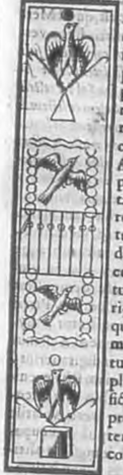

Hæc ſymbola nihil aliud ſignificare dicimus, quàm harmoniam Mundi, quâ inferiora ſuperioribus veluti catenâ connectuntur. Ac primò quidem accipiter cum duplici ſceptro indicat, naturam ſeu vim cœleſtem, per duo ſceptra indicatur duplex potentia in inferiora & ſuperiora; pyramis quibus innititur ſignificat naturam igneam & penetratiuam; hydroſchema autē & columba ſignificant duo rerum principia, aërem & aquam, ex quibus Ægyptij omnia conſtare putabant, quod & benè obſeruat Athenæus l. 8. Aegyptiorum enim ait, ſicut & Aſſyriorum religio fuit, vt piſcibus in Rheæ ſeu Iſidis venerationem abſtinerent; putabant enim aquâ & aëre naturam rerum præcipuè conſtare; proque vnda piſces, pro aëre columbam venerabantur. Cubus ſignificat terram cui accipiter inſidens cum duobus ſceptris monſtrat virtutem cœleſtem inferioribus communicatam, quâ cauſatur mirabilis ille Mundi concentus per heptachordam lyram indicatus, quâ ſuperiora inferioribus coadunantur. Nos quamuis hanc explicationem quoad ſubſtantiam tanquam euidentem approbemus, ad meliorem tamen eius, quæ apud Aegyptios viguit, naturalis Philoſophiæ intelligentiam, paulò vberiùs illam explicare viſum fuit, vt & ea quæ ab Aegyptijs ingenioſè conficta ſunt, cum ingenio quoque explicentur, explicataq; probatorum Scriptorum authoritate ita comprobentur, vt tenor & ſeries hiſtoriæ Aegyptiacæ cum dictis faciliùs conſentiens, in nullo diſſona reperiatur.

Explicatio.

Quid pyramis.

Quid piſcis & columba.

Quid cubus.

Explicatio Authoris.

Philoſophi itaque Aegyptiorum altiùs philoſophantes, cùm viderent admirabilem illum rerum omnium nexum & ordinem, vnum aliquem ſpiritum ſeu Animam Mundi, omnia hæc moderantem, ſtatuerunt, quam accipitri compararunt, atq; per Oſiridem ſeu Solem, & Iſidem ſeu Lunam ſignificarunt, vt ſuprà fusè explicatum eſt. Accipiter itaq; ſupremus duobus ſceptris munitus, ſignificat Oſiridem ſeu Animam Mundi duplici potentiâ ſuperiora & inferiora moderantem, à Poëtis non malè

Spiritum infuſum in mundo accipitris figurâ expreſſere Ægyptij.

per Iouem & Plutonem indigitans; diuinitatem eius circulus capiti ſuperpoſitus oſtendit; Pyramis cui innititur, ignem ſignificat, omnia penetrantem. Inferiùs autem accipiter cubo inſiſtens, duplici quoque ſceptro fulgens, virtutem Animæ Mundi duplicem indicat, eam nimirum, quæ latet in ipſis viſceribus terræ, quæ nihil aliud eſt, quàm Pluto, ſeu quidam ſubterraneus Sol, ſeu Oſiris aſtra illuminans ſubterranea, eaque virtute ſuâ animans, vti ſunt metalla, ſeptem ſubterraneos illos planetas, cum reliquo lapidum pretioſorum varijs virtutibus refertorum exercitu; & alteram, quæ ſuper terram in plantarum varietate, in herbarum, arborum, [illegible] latet, quæ nihil aliud ſunt quàm aſtra quædam, terreſtria ſuperioribus aſtris ſubſtantia ; (nullam enim herbam eſſe in terra, quæ non ſuum habeat aſtrum ſeu planetam in cœlo, eam animantem, mouentem, & virtute ſuâ fœcundantem, ſuprà ex antiquis Sapientibus probatum eſt.) Atque hoc eſt, quod Mercurius Triſmegiſtus in libro, qui Minerua Mundi dicitur, aſſerit hiſce verbis: *Mirandum ſanè eſt, quòd omnia aſtra cœleſtia, quæ in cœlo corporibus ſuis manifeſtè patent, veruntamen etiam in terra ſpiritibus ſuis occultè clauſa latent. Et ſicut Sol cœleſtis ſuo calore ſpirituali generat omnia terreſtri modo; ita Sol terreſtris ſuo calore ſpirituali creat & regenerat omnia ſpiritualiter. Per Solem cœleſtem operatur Spiritus Vniuerſi in natura omnia naturaliter, ſed per terreſtrem Solem operatur idem ille ſpiritus omnia, ſed ſpiritualiter; nam ſpiritus per nullum aliud medium, quàm per Solem operatur, quia in Sole ſaltem, & non alibi vſpiam ſedem ſuæ habitationis poſuit. Sic quatuor elementa vbique latent, in cœlis cœleſti modo, in inferiori Mundo modo proprio, eique conſentaneo, quæ omnia virtute Spiritus diuini mirabiliter confœderantur.* Quæ profectò verba tam clara ſunt, vt totam noſtram hieroglyphicam epigraphen referre videantur. Quid enim aliud cubus, hydroſchema, columba, pyramis, infrà ſupraque Lyram poſita inſinuare videntur, niſi quatuor Elementorum vim in omnibus latentem? Cubum enim ſymbolum terræ eſſe, doctè demonſtrat Pierius, & Anonymus quidam in Appendice hieroglyphicorum Pierij l. 2. Pyramidem ignis hieroglyphicum eſſe, ibidem demonſtratur; hydroſchema verò aquæ ſymbolum iam paſſim docuimus. tametſi Aelianus & Athenæus per piſcem & columbam aquam & aërem indigitauerint. Nam columbam & piſcem ab Aſſyrijs & Aegyptijs in gratiam Rheæ cultum, eò quod aërem & aquam potiores eſſe partes, in quibus ſeſe oſtentet natura rerum, arbitrarentur, ſuprà dictum eſt. Cùm verò volatile vnumquodque animal aëris ſit indicium, columbam præcipuè nuncupatione hâc, hieroglyphicoque Veteres honeſtarunt, quòd domeſticis alitibus nulla neque longiùs domo, neque diutiſſimè auolet, tecti tamen lariumque memor ſummâ fide reuertatur, & manſuetiſſimâ nobiſcum habitatione diuerſetur. Siue ea potiùs fuerit huius honoris cauſa, quod illi tanta ſit cum aëre familiaritas, vt ibi tutiùs quàm humi verſari videatur, tantaque ſit eius velocitas, ac volatus facilitas, vt Maro dicat l. 5. Aeneid.

Radit iter liquidum, celeres neque commouet alas.

Omnis planta habet planetam ſibi correſpondentem.

Quid Hydroſchema & Columba.

Pierius.

Aelianus.

Columbæ cum aere affinitas.

Me-

Meritò itaque Syri, qui aërem vſque adeo colunt, tantâ religione pepercêre columbæ. quod ita tangit Tibullus;

Quid referam vt volitet crebras intacta per vrbes
Alba Palæſtino ſancta columba Syro.

In medio porrò Lyra ἑπτάχορδος ſe offert, catenis ab infrà & ſuprà affixa; quibus nihil aliud indicatur, quàm admirabilis illa harmonia Mundi, in quo inferiora ſuperioribus commixta iucundiſſimum quendam veluti concentum efficere ſolent, cùm in ſtellarum corporibus, orbium interuallis, conuerſionum celeritatibus, apto ordine diſpoſitis, tùm in concinna elementorum compage, ac etiam temporum viciſſitudinibus æquabili dimenſione ſibi mutuò ſuccedentibus; quæ omnia ab Oſiride illo cœleſti & diuino, à Duce (vt cum Cicerone loquar) & Principe ac Moderatore reliquorum luminum, mente Mundi & temperatione gubernari videntur, vt benè Orpheus in hymno ad Solem obſeruauit.

Χρυσολύρην κόσμου τὸν ἐναρμόνιον δρόμον ἕλκων.
Auream habens lyram, continuum Mundi curſum trahens.

Cœterùm quid ſeptem chordæ ſibi velint, liquet ex Macrobio 1. Saturnal. *Lyra, ait, Apollinis chordarum ſeptem, tot cœleſtium ſphærarum motus præſtat intelligi, quibus Solem moderatorem natura conſtituit.* Sidonius quoque Epithal: Polemij & Araneolæ ad idem exemplar ſeruatum ait eſſe ſeptenarium numerum in Lyra, Cythara, Fiſtula. Sic apud Euripidem Iphigen. Taur. Chorus de Apolline verba faciens nominat κέλαδον ἑπτατόνου λύρας. Fabulam verò ſectatur Callimachus hymno in Delum, cùm ait, hunc numerum ideo ab Apolline electum, quia matre ipſum pariente modulantes olores ſepties Inſulam volatu cinxerant. Quoniam verò ex quatuor anni partium æqualiter vibratâ viciſſitudine, aut elementorum proportionata miſtura, harmonia quædam promanare videtur, Vniuerſi ſcrutatrix; concinnè in Obeliſci medio eius rei indicem exſculptam videmus lyram: quemadmodum enim Muſicæ vis in eo ſita eſt, vt variæ vocum intenſiones remiſſioneſque, ſonique tùm acuti, tùm grauis congruenti temporum menſura diſpoſiti in dulcem coëant concordiam; ita Oſiris ſeu Apollo, cœleſtis ille Cytharædus, Mundi partes omnes pulſans à nete ad hypaten, atque ab his ad meſen, reliquaſque intermedias chordas progrediens, ſeruata veluti ad numerum temporum ſymmetria, calida cum frigidis, cum ſiccis humida conſocians, pulcherrimum efficit temperamentum. Nam vt benè Plin. l. 11. c. 49. *Solis natura temperandis intelligitur rebus*, vt veriùs in illum quadret, quod de Orpheo apud Caſſiodorum legimus Var. lect. l. 1. *In vnum conuentum contraria vota collecta ſunt, & fidem dicente Lyra omnia ſibi aduerſa crediderunt.* Porrò hanc Lyram Orpheus ad tria anni tempora accommodaſſe videtur, cùm dicit:

Tibullus.

Quid ſeptichordium.

Cicero.

Macrobius.

Sidonius. Septenarius numerus.

Euripides.

Callimachus.

Fabula.

Plinius.

Caſsiodorus.

Eis

Εἰς ὑπάτην χειμῶνα, θέρος νεάτης διακρίνας,
Δώριον εἰς ἔαρος πολυήρατον ὥρην ἄνθεος.

Anni tempora.

Ægyptij annum in tres tantùm partes diuidebāt omiſſo Autumno.

Diodorus.

Hieron. Alea.

Minerua Τριτογένεια

Hoc eſt, *In infimis ſeu hypate hyemem, in nete ſeu ſupremis æſtatem, ver in do-*
rio cantu djudices. Sed cur Autumnum prætermiſerit, cauſa eſt, quòd An-
tiqui Ægyptij, teſte Diodoro l. 1. c. 2. triplicem tantummodo anni diui-
ſionem ſtatuerint; idcircò tres numero Horas finxerunt, vt benè notat
Hieronymus Alcander in explicatione Tabulæ Solaris; Mineruamque,
ſub qua aërem ſignificabant, Τριτογένειαν ideo dictam ſcribit Diodorus, quòd
ter in anno naturam mutat, Vere, Aeſtate, Hyeme. Aſſerit quoque idem
Author, exiſtimatum ab Aegyptijs, Oſirin & Iſidem, Solem videlicet &
Lunam, τὸν σύμπαντα κόσμον διοικεῖν· τρέφειν τε, καὶ αὔξειν πάντα τριμερέσιν ὥραις ἀοράτῳ
κινήσει τὴν περίοδον ἀπαρτιζούσαις, τῇ τ' ἐαρινῇ, καὶ θερινῇ, καὶ χειμερινῇ. *Mundum vniuer-*
ſum gubernare, nutrientes & augentes omnia, tripartitis temporum inuiſibili mo-
tione circuitum perficientibus, Vere ſcilicet, Æſtate, atque Hyeme. Latini in-
terpres qui hyemis loco Autumnum hic nominauit, pro χειμερινῇ, legiſſe
videtur ὀπωρινῇ in ſuo exemplari, niſi incuria fuit peccatum. Ad veterem
itaque trium temporum imitationem, tribus chordis inſtructa fuit Lyra,
ad quam ſi accedat tetrachordum Terpandri & Orphei, aut, vt Boëtius
vult, Mercurij, ad quatuor vniuerſitatis elementa concinnatum; habe-
bimus ἑπτάχορδον in epigraphe noſtra indicatum; quod typum Vniuerſi
ſuprà diximus, & ordinatiſſimi mundani concentus ſymbolum, quo cun-
cta Mundi membra ad inuicem mixta conſonant, vt Mercurius Triſmegiſtus

Triſmegiſtus.

hanc diſſonam concordiam, diſcordemque rerum omnium conſonantiam
contemplans, auſus ſit dicere, totum Mundum cum omnibus ſuis parti-
bus, vel in vnica Muſica latere; cuius etiam dicta cum hiſce duabus in-
ſcriptionibus, quas hactenus explicauimus, adeo conſentiunt, vt harum
vnicum Authorem ipſummet Mercurium exiſtimem, cuius quidem ſuis
in libris fidem locupletiſſimam & indubitatam facit; dum quæcunque
ſunt infrà, eſſe etiam ſuprà, ſeu quod eſt inferiùs, eſſe etiam ſuperiùs paſ-
ſim aſſerit, & multa alia, quæ de Sole & Luna parentibus omnium rerum
dicit. Alibi autem hæc ad Mundum archetypon traducit, cùm ait; *In*
Mundo Angelico ſeu intellectuali eadem ſunt entia, quæ in iſta viſibili machina,
ſed ſpiritualiter & inuiſibiliter; In ſupremo Mundo Deali ἀγεννήτῳ, *increato,*
infinito, incomprehenſibili, Archetypo, tam Angeli, quàm Mundus, vnum ſunt,
& ſimul, modo diuino perfectiſſimo.

De trium Mundorum ad ſe inuicem comparatione

Atque ex hoc tam longo diſcurſu apparet, quâ ratione per ſublimem
hanc Aegyptiorum ſapientiam infima monſtrent ſuperna, corporalia de-
clarent intellectualia, per inferiorum & terreſtrium naturas, & proprie-
tates, ſuperiorum & cœleſtium; ſiquidem hæc inferiora externa & viſi-
bilia exemplaria ſuperiorum notæ, ac inuiſibilium internorum ſymbola
ſunt, quibus nos e temporibus ſeductorijs manuducimur ad æuiterna &
ſpiritualia. Tota creatura & hæc ampla Mundi machina, in qua Crea-
tor inuiſibilis ſe nobis videndum & tangendum exhibet, nihil aliud eſt,
quàm vmbra Dei, ac figura interni paradiſi, illius videlicet intuitus, quo
clarè videntur & intelliguntur creaturæ, quæ ſunt Creatoris poſteriora
& effe-

Mundus hic viſibilis eſt vmbra & figura futuri Beatorum ſtatus.

& effectus, per quorum cognitionem cognoſcitur Creator opifex, & prima cauſa agens omnia. Creatura enim omnis, vt benè D. Auguſtinus, à Deo creata eſt, vt ſit in teſtimonium verbo Creatoris, per quod facta eſt. Quòd autem in Archetypis omnia continentur inuiſibili modo & ſpirituali, quæ in hoc viſibili corporaliter apparent, & quòd omnia ab intra fluant ad compoſitum, & nil ab extra ſumatur; probat & demonſtrat ipſum Naturæ lumen aſcendendo & deſcendendo, intrando & exeundo. Tres numerantur Mundi, vti ſuprà probauimus, tam iuxta Hebræos, quàm Aegyptios; Mundus Archetypus per Oſiridem, Angelicus per Iſidem, per Horum ſenſibilis hæc Mundi machina repræſentatur; quæ per tres ſpiritus ſuprà indicantur, inferiorem, ſuperiorem, & medium ex his compoſitum, ſeu harmoniam. Horum porrò Mundorum quiſque à ſuperiore regitur, & ſuarum virium ſuſcipit influxum, ita vt ipſe Archetypus & ſummus Opifex per Angelos, cœlos, ſtellas, elementa, animalia, plantas, metalla, lapides ſuæ omnipotentiæ virtutes exinde in nos transfundat, in quorum miniſterium hæc omnia condidit. Introitus autem vel aſcenſus fit, quando per ſcalam Iacob ex infimo tollor ad ſupremum, ex ſenſibilibus ad intellectualia, ex creaturis ad ipſum Creatorem aſcendendo. Hebræorum מקבלים vocant per 50 portas intelligentiarum; gradus ſunt ſeu limites omnium rerum ex primo Geneſis capite collecti, quibus ceu ſymbolis ac notis ad ſummam rerum omnium cognitionem deducimur. Egreſſus verò ſeu deſcenſus fit, vbi ex Deo ad creaturas, ex intellectualibus ad externas formas, à centro ad circumferentiam deuoluimur; vt intueor oculo ſenſuali, exempli gratia, hunc nucleum pomi, relicta autem corporeitate, recipio me ab externa forma ad interius ſemen inuiſibile, & oculo mentali contemplor totam arborem cum radice, trunco, ramis, ſurculis, folijs, floribus, fructibus ſuo tempore per ſeparationem manifeſtandis complicari; illud ſemen illa corporalia non ab extra ſumit aliunde, ſed ex ſe, & ex ſuis penetralibus emittit ſingula. Cùm verò eiuſmodi ſemen ſit imago ſeu vmbra Angelicæ ſubſtantiæ, & totam molem corpoream arboris intra ſua penetralia complicet abſque quantitate & qualitate; certè vnicus Angelus complicabit ſemina omnium rerum intra ſe multò [illegible]iliùs, vti præſtantioris, ſuperioris, & excellentioris naturæ. Nam quo quid ſimplicius, iuxta D. Th. p. 1. eò quoque perfectius, abſolutius, & potentius; & quicquid poteſt potentia inferior, idem poteſt potentia ſuperior multò perfectiùs & excellentiùs. Quando igitur Angelus mira producit, non extra ſe illa ſumit aliunde, ſed ab intra è ſuis virtutum penetralibus (quia perfecta Dei imago) producit & largitur, quando vult, & quoties vult citra ſui diminutionem: Angelus enim omnia ſecum gerit & habet Angelico & ſpirituali modo, imò totam Mundi machinam in ſe complicat, & cum iſta omnia hæc inferiora. Cùm ergo Angelus illa poſſit, negandum non erit, primam & ſupremam cauſam, à ſeipſa exiſtentem, independentem, omnia ſecum inuiſibiliter & ſpiritualiter in abyſſo ſua complicare, imò omnia eſſe in fontali vnitate ſimpliciſſimè; Deus enim centrum & circulus ſuiipſius in ſeipſo habitans, hoc eſt, in abyſ-

Tres Mundi per Oſiridem Iſidem, & Horum repræſentantur.

50 Portæ lucis.

De Angelica natura.

De Diuina natura.

abyſſo infinitudinis (Hebræi אין סוף vocant) non ex vlla egenti naturæ neceſſitate, ſed ſola voluntate ſua libertima, & ex mera bonitate, ob infinitam gloriam ſuam, omnia ex ſuo gremio ceu diuinitatis profundiſſimo conceptu & receſſu (Hermes dicit, à viſceribus tenebrarum) emittens per Verbum ſuum primò produxit lucem, id eſt, Angelicas ſubſtantias; lucem illam Angelicam conſecuta ſunt aſtra, hæc corpora, ſeu Mundi viſibilis machina ex ſeptem ſphœris & quatuor elementis conflata, & ſic omnia ſunt in omnibus ſuo modo, & vnum manet in altero, ſicut ſemen in arbore, & arbor in ſemine. Omnia corpora ſeu elementa viſibilia ſunt in aſtris ſeu virtutibus inuiſibilibus, ſeu ſpiritualibus elementis, & aſtra ſeu virtutes ſunt in corporibus. Aſtra ſunt in Angelis, & Angeli ſunt in aſtris. Angeli ſunt in Deo, & Deus in Angelis, ita vt ſemper ſuum ſuperius poſſit eſſe abſque inferiori, non è contra. Cognito itaque Deo, cognoſcuntur Angeli; his cognitis cognoſcuntur aſtra, id eſt, inuiſibiles rerum virtutes; cognitis hiſce nota erunt omnia creata, ſeu Mundus viſibilis; cognito Mundo viſibili tandem notus erit homo μικρόκοσμος, Mundi filius; talis enim eſt filius, qualis pater per omnia. Sic ex viſibilibus deprehendimus inuiſibilia. Sicut igitur in Deo omnia ſunt diuinè, & in Angelis angelicè, ita in Mundo omnia ſunt corporaliter. Quicquid eſt in Mundo viſibili ſenſibiliter in Elementis, id in inuiſibilibus rerum virtutibus eſt ſpiritualiter, & quicquid in his ſpiritualiter, id in Angelis eſt angelicè, in Deo diuinè. Atq; hæc eſt catena illa in ſuperiori epigraphe ab Ægyptijs indicata, ſanè aurea, cœlitùs fragilitati noſtræ in terram demiſſa, cuius ope per creaturarum ordinem, ab imis ad media, & per hæc extra Mundum ad ipſum rerum Opificem aſcendimus & aſſurgimus ad vnum, primum, & ſummum, ad quod tanquam ad deſideratum terminum omnes creaturæ conatu ſuo atque gemitu voluntario tendunt impetu. Omnia igitur ſunt in omnibus; cœlum ſuprà, cœlum infrà; aſtra ſuprà, aſtra infrà; & vt benè Mercurius ſemen eſt arbor complicata, arbor eſt ſemen euolutum & explicatum; vnitas eſt numerus iuxta Platonem complicatus, numerus eſt vnitas euoluta; Angelus eſt aſtra complicata, aſtra ſunt Angelus euolutus; Deus eſt, in quo ceu Archetypo Mundus complicatus eſt diuino modo, Mundus eſt Deus (ſi ita dicere liceat) euolutus; ſic etiam in microcoſmo quinque ſenſus ſunt in imaginatione, imaginatio in ratione, ratio in mente, mens in Deo; Deus in nullo niſi in ſeipſo. Inferiora itaque videntur in ſuis ſuperioribus, vltima in penultimis, & rurſum priora his ſimiliter in prioribus, aliudque ſemper in alio, quouſque perueniatur ad ſummum. Quod non malè per Lyram ſeptichordam ab Ægyptijs inſinuatũ fuit; ab hypate enim ad Neten vſq; per intermedias chordas, & è contra procedentes, tonatim omnia in omnibus admirabili quãdã harmonia concentuque contineri videmus. Sed hæc hactenus, quæ ideo fuſiùs explicauimus, vt & ſapientia admirabilis Ægyptiorum, & eorum cum noſtra philoſophandi ratione faciliùs eluceſceret. Beatum enim dicebant illum huius Philoſophiæ gnarum; cauſam dabant, teſte Porphyrio, quia Solem cœleſtem, cœteroſque planetas in omnibus inferioribus latere ſentiebant,

Quomodo omnia in omnibus ſint.

quo-

quorum virtutibus artis ſubſidio per ignem ſeu Chimicã arte extractis, ad immortalitatem & ſummam felicitatem peruenire ſe poſſe exiſtimabant. Sed de his fortè alibi dabitur dicendi locus.

CAPVT IV.

Quòd omnes hymni Veterum ad Muſicam mundanam alluſerint, quam qui noſſet, eum admirandos effectus eius ope perpetraturum credebant.

VEteres non tantùm Muſicæ mundanæ ſymphoniam pro ſcopo contemplationis habebant, ſed practicã quoque operatione, eius ope ſingularum rerum ordines, claſſes, conſenſus, diſſenſuſque ſummo ſtudio inquirebant, nulloque medio faciliùs quàm huius interuẽtu ſe potituros credebant. Hinc in ſacrificijs ad normam harmonicarum conſonantiarum omnia concinnabant. Et quemadmodum chorda tacta chordam ſibi ſimilem mouet, ita actiua paſſiuis, ſecundùm harmonicam quandam analogiam adaptando, chordas harmonici & mundani inſtrumenti pari ratione ad effectus prodigioſos in natura rerum producendos, ſe moturos credebant. Quod meliori ratione fieri non poſſe putabant, niſi priùs ſupremos Mundi præſides, & polychordi mundani pulſatores analogis, iiſque cumprimis acceptis rebus, per ſacrificia hymnoſque ſollicitaſſent; quibus ſollicitatis, per continuam veluti quandam chordarum ſollicitationem vſque ad infimos rerum ordines propagatam, & præ cœteris animæ polychordon ijs motum iri credebant, adeoque animam furore quodam extra ſe raptam diuinæ auræ harmonia mox inuadi, & inde abdita pandere, futura prædicere, infortunatos rerum euentus aduertere & præcauere, ac demum quæ ad publicam vel priuatam cuiuſuis proſperitatem pertinebant, infallibilis ſortis neceſſitate obtinere. Atque tales fuerunt hymni ab Ægyptijs per hieroglyphicorum Schemata exhibiti, quibus Genium certo alicui rerum naturalium ordini præſtitutum per hymnos, ſacrificia, & coniurationum ſupplicationes alliciebant; de quibus, tùm in præcedentibus varijs locis actum eſt, tùm in ſequentibus amplè diſſeretur. Tales fuerunt Hymni illi myſtici Orphei, mundanarum partium præſidibus, Genijs, Pani, Plutoni, Ioui, Saturno, Apollini, Herculi, Mercurio, Rheæ, Mineruæ, Palladi, Hecatæ, Proſerpinæ, ſimilibuſque Dijs Deabuſque inſcripti. Ad horum Cytharam, Vates Sacerdos ſuam ſummo ingenio adaptabat; & ſonus quidem cœleſti harmoniæ analogus fatali quãdam neceſſitate cytharam promouebat cœleſtem; verba verò Genios ad correſpondendum ſollicitabant. Hinc fieri non poſſe credebant, quin Genij attracti Vatum votis vndequaque ſatisfacerent; vt proinde non ſine ratione Priſci Orpheum Muſicum, Magum, animalia, ſyluas, atque adeo ipſa ſaxa Lyræ ſono magico trahentem produxerint, de quo admodum eleganter Claudianus in præfatione ſecundi libri de raptu Proſerpinæ, his verbis:

Diuinationem in hymnis ſtatuebant Ægyptij.

Myſtici Orphei hymni.

Origo fabuloſi cantus Orphei.

Tum patriæ feſto lætatus tempore Vates
Deſuetæ repetit fila canora lyræ.
Et reſidens leni modulatus pectine neruos
Pollice feſtino nobile duxit ebur.
Vir auditus erat, venti ſternuntur, & vndæ,
Pigrior aſtrictis torpuit Hebrus aquis:
Perrexit Rhodope, ſitientes carmina montes,
Excuſſit gelidas pronior Oſſa niues
Arduus nudato deſcendit populus Æmo,
Et comitem quercum Pinus amica trahit.
Pyrrhæasque Dei quamuis deſpexerit artes
Orphei laurus vocibus apta venit.
Securum blandi leporem videre Moloſſi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum Tygride Damæ,
Maſſylam Cerui non timuère iubam.

Saxorum attractio ab Orpheo facta quid notet.

Quæ quidem prodigioſa animalium, Syluarum, ſaxorumque attractio partim tropologicè, partim allegoricè accipienda eſt. Notabant enim Priſci, maximam Muſicæ vim eſſe in animam, eamque ſecundùm varios eius ſonos & harmonias mutari, & tanquam ceram, quocunque torqueas, ſequi; ideo ipſam ἀρχὴν πάντων, ſiue *principium omnium*, & vt Pſellus in ſua Muſica ait, τὴν Μουσικὴν οἱ παλαιοὶ στοιχεῖον ἔλεγον τοῦ παντός. Præterea videbant eandem Muſicam mores poſſe componere & variare; nihil enim tam facilè in animos teneros ac molles influere, quàm varios canendi ſonos, quorum dici vix poteſt, quanta ſit vis in vtramque partem: namque & incitant languentes, & languere faciunt excitatos, & tùm remittunt animos, tùm contrahunt, vt fuſiùs paulò poſt dicetur. Saxa igitur, ſyluas, & animalia, id eſt, homines prorſus inſenſatos, ferinos & crudelitate immanes, diuino Lyræ ſuæ ſono attractos ad humanitatem & politicam viuendi rationem perduxit. Alij verò dictam attractionem allegoricè intelligunt. Cùm enim, aiunt, Orpheus inſignis eſſet Aſtrologus, & Muſicus, vtramque artem perfectiſſimè callens, ita opportunè temperabat & miſcebat ſonos, vt cœleſtium ſyderum, quam optimè ipſe intelligebat, imitaretur harmoniam, eorumq; omnem in ſe traheret ac deuocaret influxum, atque vim; quâ fretus, quæcunque vellet, pulſando cieret ac deliniret. Nonnulli quoque ſubiungunt, quòd cùm optimè nôſſet, quâ proportione, & quo concentu vnumquodque eſſet à natura conſtitutum, compoſitumque, cuique ſtellæ pareret, eſſetque ſubiectum, muſicales rationes eiſdem accommodans, & ſtellis earum, ad motum alliceret inanimata per vim ſtellarum, quam in illis latentem externâ ſuâ harmoniâ quaſi produceret; non ſecùs ac ferrum ex ſilice latentem ignem excutit, vel flammam flatus follis abditam prodit; ſunt enim in omnibus rebus quidam veluti latentes igniculi, atque ſemina harmoniæ ſiue ſenſus, adeo vt vel ipſum Deum Veteres dicerent ἁρμονίαν πάντων.

Muſica vis in animis mortalium.

Neſcio ſanè, quæ occulta, & hucuſque impenetrata vis naturæ motui inſit, quo id in alio poſſe videmus, quod ipſe facit; quod non in extrinſeco tantùm corporis motu contingit, ſed & potiſſimùm eo in motu, qui linguæ officio fit in verba & cantus prorumpentis. Videmus enim, vel vnum cantantem, ad idem alios faciendum occultâ quâdam vi (ſiue id metu, vt in panico timore perculſis, ſiue inſtinctu lætitiæ, vt in ſaltantibus contingit) excitare: quod cùm in alijs motibus fiat, certè maximè locum habet in vocibus humanis. Vox enim humana cùm nihil aliud ſit, quàm artificioſus quidam motus linguæ iuxta intentionem hominis ad aliquid ſignificandum formatus, prorſus id in alijs facere videmus, quod ipſe præſtat. Experientia enim docuit, vnum cantillantem, vel plangentem, vel ſibilantem, aut etiam oſcitantem, ad idem faciendum alios excitare. Quod cùm verùm ſit in ſonis vocibuſque etiam rudibus impolitiſque, certè multò magis in concinno verborum vocumque contextu verificabitur. Notarunt hanc abditam naturæ vim à principio primæuæ ſapientiæ Magiſtri; hinc laudes Deorum immortalium non quolibet fortuitoue verborum contextu concinnabant, ſed vinculis etiam iniectis Orationes ſuas harmonicâ quâdam menſurâ ita conſtringebant, vt ipſa verborum menſura internis animi affectibus præciſe congrueret; vt vel hinc prima quædam ſacræ Poëſeos rudimenta agnoſcas, quæ vti tunc, ita nullo non tempore neſcio quid diuinum apud poſteros obtinuit in animis hominum: nam hâc non tantùm Genios, Deoſque ſympathicâ quâdam alteratione ſibi vicinos ſiſtere; ſed & hominum animos in quodcunque mutare ſe poſſe, credebant. Quæ omnia tam præclarè [illegible] ille docet Horatius, vt ad eius verba nihil aliud adiungi poſſe videatur.

Vox humana ad imitandū prouocat.

Aut prodeſſe volunt, aut delectare Poëtæ,
Aut ſimul & iucunda, & idonea dicere vitæ.
Silueſtres homines, ſacer interpreſque Deorum
Cædibus, & victu fœdo deterruit Orpheus:
Dictus ab hoc lenire Tygres, rapidoſq; Leones.
Dictus & Amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa mouere ſono teſtudinis, & prece blanda
Ducere quò vellet. fuit hæc ſapientia quondam:
Publica priuatis ſecernere, ſacra profanis:
Concubitu prohibere vago: dare iura Maritis:
Oppida moliri: leges incidere ligno.
Sic honor, & nomen diuinis Vatibus, atque
Carminibus venit. poſt hos inſignis Homerus,
Tyrtæuſque mares animos in Martia bella
Verſibus exacuit. dictæ per carmina ſortes,
Et vitæ monſtrata via eſt, & gratia Regum
Pierijs tentata modis, luduſque repertus.

Quo ſenſu olim Poetæ feras & ſaxa traxerint.

Certè hanc diuinam & impenetrabilem vim, vt cum Platone loquar, originem ſuam non habere, niſi à motu harmonico, alibi fuſiùs declarauimus; præſertim ſi is internis animi affectibus commenſuratur reſpondeat; commenſuratus autem correſpondebit, ſi per breuitatem, aut longitudinem ſyllabarum in aptas harmonioſaſque periodos deducta ſtringatur Oratio, ſiue quod idem eſt, celeres animi motus, celer & velox ſequatur menſura, tardos tarda. Et quamuis hæc in Metrica ſeu Rhytmica arte vim mirificam poſſidet, certè multò maiorem in Muſica Poëſi ſiue Rhytmica energiam habere, compertum eſt; illam enim huic coniunctam, veluti omnibus numeris completam, prodigioſos prorſus effectus in animis hominum obtinere, infinita propè Hiſtoricorum monumenta teſtantur. Eſt enim, vt paulò antè quoque dixi, neſcio quid inter animum noſtrum motuſque harmonicos & Rhythmicos ſympathicum, vt ſimul ac auribus metrica harmonia ſiſtitur, mens varijs agitata affectibus, nunc gaudij, modò amoris, nunc mœroris, compaſſionis, iræ, gemitus, aliaque pathematum indicia præbeat; quæ tantum ſubinde incrementum habet, vt mens internis animi clauſtris contineri neſcia, externa quoque membra ad actus pathemati reſpondentes excitet. Verùm cùm hæc fusè in Arte noſtra Magnetica lib. III. de Magnetiſmo Muſicæ & Tarantiſmo oſtenderimus, eò Lectorem remittimus.

Atque hæc ſunt, quæ de Muſica hieroglyphica dicenda exiſtimauimus; qui plura huius materiæ deſiderat, conſulat librum decimum Muſurgiæ noſtræ vniuerſalis, qui inſcribitur Decachordon naturæ; ibi enim de multis alijs quæ circa hanc materiam deſiderari poſſunt, ex profeſſo tractatum reperiet.

SECTIO IV.

Aſtrologia Aegyptiorum & Chaldæorum hieroglyphica.

CELSISSIMO S. R. IMPERII PRINCIPI
AC DOMINO, DOMINO
VVAICARDO AB AVRSPERG,
Supremo Aulæ FERD. IV. Romanorum Regis Præfecto, nec non S. C. Mai. intimo Conſiliario.

AVTHOR S. P. D.

CVM ea munera, quibus humanum genus Deus Opt. Max. liberaliſſimè honeſtatum voluit, mecum altiùs pondero, in eam ducor opinionem, vt flagranti literarum ſtudio, & exquiſitâ doctrinæ & ſapientiæ culturâ nullum maius reperiri poſſe exiſtimem; præſtantiſſimum ſanè ſiue mores erudiendos, ſiue Rempubl. benè beateq́ adminiſtrandam ſpectes, præſidium. Hoc idem Romæ quondam, Celſiſſime Princeps, non ſolùm Te ſenſiſſe memini, ſed mox ac in Imperij bonum Patriæ Tuæ reſtitutus es, cum ſummo illo & innato Tibi conſilij & prudentiæ vigore, nec non politiſſimarum artium inſtitutione nominis exiſtimationem peperiſti, vt non duntaxat earum ope fretus, ingentes ad recta vitæ inſtituta progreſſus Te feciſſe comprobaueris, ſed & eos Tibi aditus aperueris, è quibus lætos & vberrimos fructus in Imperij emolumentum quondam redundaturos omnes ſperent. Quam quidem ſpem atque exſpectationem optatus fortunæ ſucceſſus (dum non ita pridem à Magno Cæſare FERDINANDO III. ſummo omnium applauſu & congratulatione in S. R. Imperij Principem aſſumptus es) abundè confirmauit & auxit; vt proinde commoda, quæ ex tanta Tua fortuna & amplitudine omninò maxima ſperabamus, longè maiori nos iam conſecuturos fateamur. Cùm itaq; ego non ſolùm huius publicæ lætitiæ particeps, ſed etiam priuatim humanitatis & propenſi in me animi Tui probè mihi conſcius ſim; ingratus omninò videri poſſim, ſi meam erga Te obſeruantiam non inſigni aliquo teſtimonio comprobem. Quamobrem hoc præſens de Aſtrologia Ægyptiorum argumentum glorioſo nominis Tui ſplendori inſcribendum duxi. Quod quidem pro ſolita humanitate ita Te accepturum, vt meum, ſed Tibi debitum; ita defenſurum, vt Tuum, ſed à me profectum, confido. Vale S. R. Imperij decus, & cui olim fauiſti, eidem porrò fauere non ceſſes.

SECTIO IV.

PROOEMIVM.

DVPLICEM in hac Sectione cœleſtium rerum ſcientiam Ægyptijs vſitatam proponemus; quarum prior Aſtronomia erit motuum cœleſtium, temporumq́; exploratrix; altera Aſtrologia fatalium euentuum ab aſtris dependentium, fortunarum ſingulis conſtitutarum decreta pandens. Vtriuſque differentia hæc vna eſt, quòd illa multum metiatur, hæc mentiatur multum. De Aſtrologia primùm dicetur; poſtea quoque de ea potiſſimùm Aſtronomiæ parte, quam Computatricem vocant, quantum ingenij vires permittent, diſſeremus. Quæ antequam aggrediar, proteſtor coram Deo, & ſancta cœlorum curia, nihil me ſaluberrimis legibus à Sacroſancta Romana Eccleſia conſtitutis, contrarium aſſerturum, ſed nudi Oedipi ſeu Interpretis tantùm in reconditiſſimarum rerum adductione officium me facturum; neque vllam me tam ruinoſæ facultati fidem habere, quiſq́; ſibi perſuadeat. Dum enim Aſtrologiam nomino, non eam intelligo, quæ ſiderum moles & motus mathematico ratiocinio metitur, artem certè nobilem, & ſuis meritis honeſtiſſimam, authoritateq́; hominum doctiſſimorum nullo non tempore maximè comprobatam; ſed eam quæ ex ſideribus euentura pronunciat, arbitrio humano vim infert, legibus quà ciuilibus, quà pontificijs interdictam, irriſam à Philoſophis, cultam à circulatoribus, optimo cuique prudentiſſimoq́; ſuſpectam. De qua quidem ego, tùm rationibus innixus, tùm præiudicijs hominum ſapientiſſimorum, nihil dubitârim affirmare, non eſſe inter artes præſtigioſas, quæ aut plùs fallat credulos imperitoſque, aut quæ perſuaſis fallendo plùs noceat; tantò reliquis ſuperſtitionibus exitialior, quantò propiùs ad veritatem accedere viſa eſt. Fuit hæc primùm nata in Ægypto & Chaldæa, educata in Græcia, adoleuit in Romano Imperio; vnde & radices ſuas in omnes Mundi partes traduxit, tantò infauſtiori euentu, quantò maiora damna Regum Cæſarumq́; ſceptris intulit. Et cùm ex malo coruo malum ouum natum ſit, quid ex tam pernicioſa tantarum ſuperſtitionum radice bonum, quid fructuoſum naſci poſſit, non video. Præfert hæc primâ quidem fronte & eminus, neſcio quam ſapientiæ ſpeciem habitumque, & ſi comminus eam conſideraris, nihil niſi infamiæ aſpidem in ſinu fouere reperias, quam exactiùs trutinatam, veluti quandam lernam, & ſub aperta luce fallaciam tenebrarum abomineris. Oſtentat procul cœlum & planetas, vnde facilè credas in tam ſublimi, tam lucido ſpectaculo nihil non poſſe veriſſimè prævideri: mox vbi attentiùs exploraris, videbis ſublime adeo eſſe ſpeculum, vt terrenarum rerum imagines illuc penetrare minimè poſſint; ita lucidum, vt ad eius fulgorem noſtra caliget cæcutientis infirmitas: tum ſi propiùs acceſſeris, videbis intexta illius peplo pro cœleſtibus portentoſarum imaginum monſtra, & mira ſtellarum in exotica animalia transformatarum ſpectacula; verbo, plenum fabulis cœlum, imò pro vero cœlo commentitium cœlum non à Deo factum, ſed ab Aſtrologis fictum cum ſtupore intueberis. Mirum eſt, quàm per caligines illas & nebulas oculis imperitiæ offuſas, & ſpecioſam, & venerabilem, & ſeriæ plenam authoritatis imaginem ſui repræſentet. Libros Aſtrologorum anilibus figmentis, væſaniſque maleferiatorum hominum

Authoris proteſtatio in Aſtrologiæ Ægyptiacæ interpretationem.

Aſtrologia pernicioſa & varia.

nam deliramentis plerumque ita confarcinatos reperias, vt maioremne riſus, an veritatis acquirendæ occaſionem inde reportes, diſpici vix poſſit. Quas vbi tenebras & præſtigia rectæ rationis radio, & diligenti tractationis amuſſi diſcuſſeris, videbis nihil ijs in libris libratum, in authoribus nullam authoritatem, in rationibus nihil rationale, in experimento nil conſonum, nil conſtans, nil verum, nil credibile, nil ſolidum, ſed pugnantia inuicem, falſa, vana, ridicula; vt vix credas, qui ſcripſerunt, fidem adhibuiſſe his, quæ ſcribebant. Habebant Veteres Aſtrologiam ſuperſtitionibus innumeris mirè contaminatam, & diabolicis illuſionibus maximè expoſitam; quam Arabes ſui iuris factam ſummo cultu proſecuti ſunt; ab his aliqui Latini tanta eam inſania in hunc diem proſequuntur, vt non dicam quæ naturale humani corporis temperamentum concernunt, eidem ſubijciant, ſed deteſtabili quodam auſu & temeritate ea quoque, quæ ad ſupernaturalia ſpectant, eidem attribuere non verecundentur. Vix hodierno die artem damnatam, potiſſimùm quæ polymantiam ſeu diuinatoriæ facultatis arcana continent, reperias, cuius ſibi partem non vendicet Aſtrologia iudiciaria, vti in contextu huius tractatus videbitur. Harum itaque vanitatum radices, vt luculentiùs oſtendantur, ab Ægyptiorum Aſtrologia primæ diſſertationis meæ ducam exordia, vt quàm ex abominanda totius idololatriæ officina illa prodierit, Aſtrologi noſtri temporis videant, & meliùs ſapere diſcant; ſanctè ſiquidem affirmare auſim, omnem Aſtrologiam iudiciariam præſentem, quam apoteleſmaticam & conſultoriam vocant, occultum priſcæ Ægyptiorum Aſtrologiæ implicatum iam tunc cum Dæmonibus fœdus, pactum in hunc vſq́; diem retinere; quod ex ſequenti diſcurſu paſſim liquebit. Sed quoniam ſingula ſuis locis refutanda reſeruauimus, ne tempus fuſioribus ambagibus teramus, negotium tandem ordiamur.

ÆGYPTIORVM ASTROLOGIÆ

Pars Prima.

CAPVT I.

De Aſtrologiæ Origine, & progreſſu apud Ægyptios.

ACHILLES Statius in ſua Iſagoge, hanc Aſtronomiæ inuentionem Ægyptijs attribuit his verbis: Αἰγυπτίους λέγουσι [illegible] πρώτους τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καταμετρῆσαι, καὶ τὴν ἐπιστήμην ταύτης ἐν στήλαις ἀναγεγράφθαι. *Ægyptios ferunt, primos omnium tam cœlum, quàm terram eſſe dimenſos, eiuſque rei ſcientiam columnis inciſam ad poſteros propagaſſe.* Verùm ante diluuium viguiſſe Aſtrologiam, Arabes vnanimi Orientalium conſenſu teſtantur. Ita Gelaldinus in principio ſuæ hiſtoriæ, vide Obel. Pamphil. fol. 5. lin. 29. *Adam inſtruxit filium ſuum Seth, & fuit in illo, & in filijs ſuis Prophetia, & deduxit Deus ſuper ipſum viginti nouem paginas, & ſucceſſit ei filius eius Kainan, & Kainan Mahaliel, & Mahaliel filius eius Iared, & accepit inſtructionem ab eo, & docuit eam omnes ſcientias & hiſtorias,* quæ

Achilles Statius.

Gelaldinus lib. 5. in principio hiſtoriæ.

quæ erant futuræ in Mundo, & exercuit Aſtronomiam, quam & didicit ex libris, quos tradidit ipſi Adam pater eius, ſuper eum pax. Quod ſi verum eſt, nemo ſibi perſuadeat, Adamum Aſtrologiam illam, quam in Præfatione deſcripſimus, poſteris ſuis, artem videlicet pernitioſam; ſed Aſtronomiam, facultatem illam temporum diuiſioni aptam, humano generi pernéceſſariam tradidiſſe; atque hanc ad Seth, filioſque, vſque ad Henoch, & tandem ad Noemi filios continuâ traditione propagatam incontaminatam quidem peruenisse, at à Kanaitis, & Chamo ſtudioſo eorundem dogmatum exploratore miris modis corruptam, in manifeſtam tandem ſuperſtitionem deueniſſe. Porrò ab Adamo literarum, ſcriptioniſque inuentum ad Sethum deuolutũ eſt (cuius libri, etſi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monumenta volat) vnde illum aliqua iuſſu patris ſcripta re ipſa tradidiſſe veriſimile eſt, vt in Obeliſco quoque Pamphilio diximus, ex quo etiam aliã nonnulla tranſcribere placuit. Scripſiſſe autem illum libros ſeptem, in primo Panarij recitat Epiphanius, atque à Gnoſticis Sethianis Archonticis falſo ſuppoſitos eſſe probat. Occaſionem autem huius figmenti accepiſſe videntur ex eo, quòd, vt refert Ioſephus lib. 1. Antiqu. filij Seth ſideralem ſcientiam ad cœleſtium rerum cognitionem excogitarunt; & cùm ſcirent prædixiſſe Adamum duos vniuerſales rerum interitus, alterum incendio, alterum diluuio; veriti ne inuenta ſua penitus perirent, excitatis duabus columnis, lapidea, & lateritia, vtrique ſua inuenta inſcripſerunt: vt ſi lateritiam diluuio deleri contingeret, lapidea ſuperſtes hominibus diſcendi copiam faceret; & illa, quæ ex lapide fuerat extructa, per ignem pereunte, lateritia reſtaret. Has refert Ioſephus, ſuis adhuc temporibus in Aſia extitiſſe. Author Operis imperfecti in Matthæum exponens illud: *Vidimus ſtellam eius in Oriente.* meminit cuiuſdam Scripturæ Seth de Stella apparitura in ortu Meſſiæ his verbis: *Audiui aliquos referentes de quadam Scriptura gentis cuiuſdam ſitæ in ipſo principio Orientis iuxta Oceanum, apud quos ferebatur Scriptura quædam inſcripta nomine Seth de Stella apparitura in ortu Meſſiæ, quæ per generationes ſtudioſorum hominum, patribus referentibus filijs ſuis, habebatur deducta.* Caſſianus verò collatione 8. cap. 21. introducit Serenum Abbatem dicentem: *Scientiam omnium naturarum per ſucceſſiones generationum, ſemen Seth ex paterna vſque ab ipſo Adamo traditione ſuſcipiens, donec diuiſum à ſacrilega propagine Cham perdurauit, quemadmodum ſanctè perceperat, ita etiam per vtilitatem vitæ communis exercuit. Cùm verò fuiſſet impiæ generationi permiſtum, ad res profanas & noxias, quæ piè didicerat, inſtinctu quodam dæmonum deriuauit, curioſaſque ex ea maleficiorum artes atque præſtigia, magicaſque ſuperſtitiones audacter inſtituit, docens poſteros ſuos, vt ſacra illa cultura diuini nominis derelicta, vel elementa hæc, vel ignem, vel aereos Dæmones venerarentur & colerent. Hæc igitur curioſarum rerum notitia quomodo diluuio non perierit, ac ſuperuenientibus ſeculis innotuerit, perſequendum breuiter puto. Quantum itaque antiquæ traditiones ferunt, Cham filius Noe, qui ſuperſtitionibus illis, & ſacrilegis artibus infectus fuit, ſciens nullum ſe poſſe ſuper his librum in Arcam prorſus inferre, in quam erat vnà cum patre iuſto ac ſanctis fratribus ingreſſurus, ſceleſtas artes, ac profana commenta diuerſorum metallorum laminis, quæ ſcilicet aquarum non corrumperentur iniuria, & duriſſimis lapidibus inſculpſit; quæ diluuio peracto, eadem quâ illa celauerat, curioſitate perquirens, ſacrilegiorum & perpetuæ nequitiæ ſeminarium tranſmiſit in poſteros. Hâc itaque ratione illa opinio vulgi, quâ credunt, Angelos maleficia hominibus tradidiſſe, in veritate completa eſt.* Hæc ille. Huic congruunt, quæ S. Auguſtinus lib. 18. de ciuit. Dei; & Petrus Comeſtor recitat de quatuordecim columnis, ſeptem æreis, & totidem lateritijs, artium ſcientiarumque Canonibus inſignitis, à Chamo Noëmi filio erectis. Epiphanius in Panario ſuo mentionem quoque facit certi libri intitulati, *Reuelatio Adæ*, quando Deus immiſit ſoporem in illum; & S. Auguſtinus contra Fauſtum meminit certi libri Genealogiæ filiorum Adæ, vti & pœnitentiæ Adam; qui tamen à Papa Gelaſio in numerum Apocryphorum ſunt relati.

Libri 7 Seth attributi,

Ioſeph. Flau.

Filij Seth columnis committunt ſideralem ſcientiam.

Scriptura Seth de ſtella apparitura in ortu Meſſiæ.

Caſſianus.

Cham impius res piè traditas ad vſum profanum conuertit.

Quomodo libri ante diluuium ad poſteros poſt diluuium traducti ſint.

S. Auguſtin. Petrus Comeſtor. 14 Columnæ à Chamo erectæ, in quibus doctrinã traditam exhibuit. Epiphanius. Liber intitulatus Reuelatio Adæ.

Thomas Torquemade in ſuo Hexamero ait S. Thomam Aquinatem libro de Ente & Eſſentia alterius cuiuſdam Codicis meminiſſe ab ipſo Abele compoſiti, ſcriptique in lingua Hebraica de omnibus & ſingulis mundanarum rerum virtutibus; ſiquidem Protoplaſtum præſagum Mundi per diluuium perituri, ne artes & ſcientiæ vnà cum humano genere perirent, laminis ſaxeis inciſas ciſtæ lateritiæ contra aquarum vim incluſiſſe, vt ea inuenta apertaque filij poſteri haberent, quo imbuerentur; Mercurium tandem Triſmegiſtum illum Codicem ſuis temporibus inueniſſe, indeque ſcientiam illam rerum omnium mirabilem, quam in operibus eius etiamnum veluti ſcintillis relucentem videmus, hauſiſſe; imò S. Thomam hoſce libros vidiſſe, legiſſe, eiuſque libri vſu multa admiranda præſtitiſſe refert. Verùm cùm hæc omnia ſummo ſtudio in Bibliotheca S. Thomæ Neapoli, vbi dicebatur eſſe exemplar de Ente & Eſſentiã, quòd de hiſce & ſimilibus tractaret, inquiſiuerim, nec tamen quicquam inde inuenire potuerim, meritò multis rationibus conuictus, inania & vana Aſtrologorum ſuperſtitioſorumque hominum commenta eſſe iudicaui. Si enim S. Thomas illos legit, quæritur quâ linguâ? aut quo charactere genere ſcriptos legerit? Conſtat autem, dictum Sanctum præter Latinam, alterius doctrinalis linguæ vix ſingularem notitiam habuiſſe. Quicquid ſit, etſi citati libri paſſim apocryphi habeantur; veriſimilẽ tamen eſt, hoſce primos Patres ſuarum inuentionum monumenta, qualicunque in materia exarata, poſteris reliquiſſe, quæ tamen ſucceſſu temporum perdita, præter famam, traditionemque poſteris nihil reliquerint; loco autem eorum poſtea à curioſis Scriptoribus, rebus ſuis ex tam vetuſta ſcriptione authoritatem conciliare cupientibus, fictè hoſce, quos citauimus, apocryphos ſubſtitutos eſſe. Verùm haud quamquam Lectori ingratum me facturum exiſtimaui, ſi verba dicta hoc loco apponam, vt Torquemade ait, ex dicto Opuſculo S. Thomæ de Ente & Eſſentia deprompta.

Thomas Torquemade.

Sed quoniam multi Philoſophorum & Aſtrologorum antiquorum poſuerunt, ſupercœleſtia eſſe animata, & hoc ideo, quòd videbant effectus ſuos quaſi rationales

S. Th. l. de ente & eſſentia ſuppoſititius.

circa inferiora; videbatur enim eis, quòd per ipſa operabantur mala & bona fortuita in terra; ſed quantumcunque habeant effectus mirabiles & ſtupendos, non tamen propter hoc habent animas, ſed habent intelligentiam mouentem & regentem, ipſa tamen non eſt forma ipſorum, quia aliam formam habent, per quam cum materia habent eſſe, ſiue in materia. Sed quantumcunque per rationem & fidem hoc credam, tamen hæc operatio in me valde operata fuit, cùm vidi librum quendam antiquiſſimum mirabilis materiæ, & mirabilis effectus, editum ab Abel filio Adæ, quem Cain interfecit, qui ſciens diluuium venturum, poſuit dictum librum in quodam lapide optimè ſigillato. Hermes verò poſt diluuium inuenit lapidem, ac fregit, & dictum librum, in quo imagines ſeptem planetarum inuenit; vnde in ipſo libro ponit nomina Intelligentiarum regentium ipſos planetas, & poſuit ſeptem Intelligentias, & nomen Intelligentiæ mouentis ipſum primum cœlum. Hæc igitur nomina ſunt tantæ efficaciæ, vt ſi imaginem feceris ſecundùm diuerſitatem planetarum in ſignis diuerſis ſub diuerſis faciebus exiſtentibus, nomenque dicti Planetæ ſub ſua imagine, voluntatem tuam in omnibus exequeris; ibi docet facere imaginem, cum qua ſi tetigeris omne metallum, aurum fiet; ibi etiam docet facere imaginem, vt ille, pro quo facta fuerit, non poteſt eſſe; quin ſit Rex, aut Prælatus: & quaſi de omnibus fortunis, bonis & malis idem docet; non tamen probaui imagines, niſi vnam, quia cùm multitudo equorum manè tranſiret ad aquam, non permittentes me dormire, & me infeſtarent, quodam die feci imaginem ſecundùm quod ibi præcipitur, & ſepeliui eam in curritorio illo, ex tunc nullus equus tranſire potuit, ſed cùm perueniebat ad illum locum, vbi erat imago, non poterat tranſire, quantumcunque ſtimulabatur; itaque habuerunt mutare vias, & propter experimentum didici eſſe veras alias. Narrauit mihi etiam quidam, qui fecerat imaginem de ſtanno ſecundum quod in illo libro præcipitur, Luna exiſtente ſub ſecunda facie Aquarij non retrogrado, ſcilicet tardo curſu, ſcripſit nomen Domini ſiue Intelligentiæ Lunæ, & fecit illa quæ erant neceſſaria ſub Intelligentia Lunæ, & ſcribebat quæ erant neceſſaria ad imaginem ſecundùm quod præcipitur, & volens deridere puellas cuiuſdam Oppidi, & omnes vrces & vaſa, quæ tangebat aqua, frangebantur. Sunt etiam ibi imagines quædam, ex quibus ſcientia datur ex irradiatione quadam illius Intelligentiæ ſub qua fit, quæ quaſi ſubitò deputatur; itaque de ignorante fit ſapiens. Ex quo quidem patet, quòd corpora ſupercœleſtia à formis ſuis has ſtupendas & mirandas influentias non habeant, ſed potiùs ab Intelligentijs requirentibus ipſam. Ex quo ſequitur corpora ſupercœleſtia non eſſe animata, quantumcunque influant corpora quaſi rationalia & animata. Hæc ex mente Torquemade S. Thomas.

Abelis liber mirabilis ſcripturæ & materiæ. Hermes eum poſt diluuium inuenit.

Auri confectio phantaſtica.

Ridicula de potentia ſigillorum planetariorum.

Aliud ſuperſtitioſum Teleſma.

Franguntur vaſa vi Teleſmatis.

Teleſma ridiculum, quod ex ignorante facit ſapientẽ.

Eſtne poſſibile Thomam Aquinatem, Virum adeo Sanctum, perſpicacem, & diuinâ quadam vi pollentem, tam à veritate conſona, tam impia aſſeruiſſe? Credat hæc qui volet; ego omnia dicta meras aſtrologorum fabulas, & ſub Sancti viri nomine ad nonnullam illis authoritatem conciliandam conficta eſſe, ſecurus aſſero; cum dicta in libro de Ente & Eſſentia, qui Neapoli dicebatur extare, tametſi ſummo ſtudio inquiſita reperire tamen non licuerit, vt dixi ſuprà.

Porrò Cham ſiue Zoroaſter Aſtrologiam & Magiam, quam ante diluuium à Kainitis ſtudioſè didicerat, poſt diluuium non minori ſtudio propagauit. Nam & filios ſuos Chus & Meſraim, & hi filios nepoteſque in eadem inſtituentes, paulatim totum Mundum abominabili doctrinæ genere reſerſerunt; quæ omnia, vti copioſis auctoritatibus tùm in ſecunda Claſſe ſuperiùs, tùm in cap. 1. & 2. lib. 1. Obeliſci Pamphilij comprobata ſunt, ita diutiùs his immorari nolui. Durauit hæc Aſtrologia aliquandiu rudis adhuc quidem & in cunis vagiens, nullo ordine & methodo comprehenſa, ſed execrandis ſuperſtitionibus, & magicis idololatriiſq; operationibus ſubiecta, humanum genus pedetentim inficiebat; donec Hermes, verè Triſmegiſtus, Mundo natus, tot fucis fallaciiſque & impoſturis, quibus gentis ſuæ progeniem miſerè ineſcatam videbat, modum ſtatuens, falſa à veris, quantum naturæ lumen illi ſuggerebat, ſeperans, nouam Aſtrologiam fundaret, atque ſuperſtitioſis machinationibus temulentos mortalium animos ad ſobrietatem reuocaret; hoc vnicum ſatagens, vt Idris, ſiue Hermetis primi, cuius & nomen ſibi impoſuit, intentionem, quæ ad veri Dei notitiam cultumque dirigebatur, diſponeret. Multa autem Mercurium Triſmegiſtum à primo Hermete & Idris Noëmicæ propaginis traditione hauſiſſe, omnes ferè Orientales aſſerunt. Primum enim literarum, & Aſtronomiæ inuentorem ponit Codex intitulatus, *Domus Melchiſedech*, quem in Obeliſco Pamphilio fol. 25. allegatum vide. Ahmed quoque Ben Ioſeph Altiphaſi apud Gelaldinum, Henochum primum nomine Adris ſiue Hermetem, tùm aliarum ſcientiarum, tùm Aſtronomiæ potiſſimùm cultorem, quem vide citato loco; quæ & Vaab Chroniſta Arabum teſtatur: Hermetem verò ſecundum ſiue Triſmegiſtum eum fuiſſe, qui doctrinam ab Hermete primo Henocho traditam, & à Chamo mirè deprauatam ſuæ reſtituit integritati, à quo deinde tota poſteritas ſua deſumpſerit. ita Gelaldinus Arabs de Sapientibus Ægypti; cuius verba cum in Obeliſco Pamphilio allegauerimus, hic Latina tantùm apponere viſum fuit. *Tempore Abrahæ fuit in Ægypto Hermes, ipſe Idris ſecundus, & ipſe Triſmegiſtus, qui Propheta, Rex, & Philoſophus, & is qui docuit ſcientiam metallorum, Alchimiam practicam, Aſtrologiam magicam, ſcientiam ſpirituum, & apoteleſmaticam, & ſecreta naturæ; à quo deinde Pythagoras, Empedocles, Archilaus, Socrates, Plato, & Ariſtoteles ſua deſumpſerunt.* Mercurius itaque Triſmegiſtus primus fuit, qui Aſtronomiam ſuis legibus ſtabilitam, poſtero Mundo communicauit; hic primus annum in 365 dies diuiſit, hic Zodiacum in ſua diſtribuit duodecim dodecatemoria, hic cùm ſignorum, tum planetarum characteres inuenit, cœteraque quæ cœleſtis doctrina circa 48 Conſtellationes docet, teſte Platone, Iamblicho, Porphyrio ordinauit; & Manilius ſuo veluti calculo his verbis lib. 1. Aſtronomicon comprobat.

Tu Princeps, Authorq; ſacri, Cyllenie, tanti;
Per te iam cœlum interius, iam ſidera nota;
Quem primum infernis licuit cognoſcere terris
Numina cœleſtum; quis enim condentibus aſtris
Clepſiſſet furto Mundum. &c.

Aſtrologia à Cham propagata.

Triſmegiſtus Aſtrologiam à multis illicitis expurgauit.

Triſmegiſtus Aſtrologiam hauſit ab Henoch ſiue Idris primo.

Ahmed.

Vaab Chroniſta.

Hermes ſecundus Idris.

Gelaldinus.

Hermes Aſtrologiam legibus aſtringit.

Manilius.

Ioſephus Scaliger.

Iul. Firmicus.

Lactantius, Plato.

Aristoteles.

Ptolemæus.

Obſeruationes Aſtronomicæ Ægyptijs & Babylonijs 1900 annis in vſu.

Quæ verba Scaliger ſic explicat: *Tu, inquit, Mercuri Author es tanti ſacri ad duo altaria obeundi, carminis ſcilicet, & rerum; vel potiùs; tu tanti arcani Auctor es. Non ſacrum etiam vbi eſt poëſis. Tu enim primus repertor Aſtronomiæ in terris. Neque enim homines ſoli per ſe id adepti fuiſſent, niſi ipſis Dijs monſtrantibus. Ægyptios Aſtronomiam didiciſſe docente Mercurio, omnes libri loquuntur. Cui propterea Ægyptij diuinos honores habuerant, & primum Menſem Thoth cognominem Mercurio fecerant; nam Thoth ſeu Taut eſt Mercurius.* Quæ conſentiunt opinioni Firmici, ita differentis: *Mundi itaque genituram hanc eſſe voluerunt, ſecuti Æſculapium & Anubin, quibus potentiſſimum Mercurij Numen illius ſcientiæ ſecreta commiſit.* Huc pertinent quoque, quæ de Mercurio Triſmegiſto diſſerit l. 1. c. 6. Lactantius Firmianus; & Plato confirmat his verbis in Phædro: *Audiui equidem, inquit, circa Naucratim Ægypti priſcorum quendam Indigetum Deorum extitiſſe, cui dicata ſit auis, quam Ibin vocant; Dæmoni autem ipſi nomen eſſe Theut; hunc primum & numerum, & numeri computationem inueniſſe, & Geometriam, & Aſtronomiam, talorum luſus, & aleæ ludos, & literas.* Ariſtoteles Aſtronomiam quoque Ægyptijs & Babylonijs attribuit his verbis: Αἰγύπτιοι καὶ Βαβυλώνιοι παρ' ὧν πολλὰς ἔχομεν πίστεις περὶ ἑκάστου τῶν ἀστέρων. *Ægyptij verò & Babylonij, à quibus multas notitias habemus de ſingulis aſtris.* Quare autem Ægyptij plurimùm illis diſciplinis valuerint, Ptolomæus & ipſe homo Ægyptius cauſam reddit his verbis: [illegible] *Quod maximè cohabitant & ſubſunt ſigno Geminorum & domui Mercurij, ideo ſpeculatiui & aſſidui, prorſus ad mathemata facti; Babylonij verò cum Virgini & Mercurio ſubſint, ideo ab ipſis Mathematicum ſtudium, & obſeruatorium aſtrorum maximè colitur.* Ab illis deinde Eudoxus Aſtronomiam acceptam ad populares ſuos; ab his ſuis compopularibus Beroſus Chaldæus Genethliologiam ad Græcos, teſte Vitruuio, traduxit. Certè Compilator in vitam libroſque Porphyrij, meminit ex fragmentis quibuſdam Porphyrij, à mille nongentis annis Aſtronomicas Ægyptiorum & Babyloniorum obſeruationes in vſu fuiſſe; qui quidem anni rectè videntur congruere temporibus Abrahæ, quibus & Hermes noſter vigebat. His quidem oſtenſis, iam quomodo Mercurius, aut quiſquis alius huius diſciplinæ inuentor, in tantorum arcanorum cœleſtium notitiam peruenerit, & quænam prima fuerit cœleſtium motuum Syſtaſis, aperiamus.

Ægyptus Aſtronomicæ exercendæ aptiſsima.

Suppono primò, terram Ægypti omnium terrarum, ob nubium pluuiarumque perpetuam proſcriptionem, obſeruationi ſtellarum fuiſſe aptiſſimam; cui accedebat perpetua ſereni cœli facies, noctesque innoxiæ; vnde ex perpetuo ſtellarum intuitu, exercituſque cœleſtis contemplatione, paulatim in reconditam ſiderum cognitionem, potiſſimum obſeruationum à prædeceſſoribus traditarum, quibus ſuas conferebant, adiumento peruenerunt.

Hermetis ingenium immenſum.

Suppono ſecundò ex ijs, quæ in Obeliſco Pamphilio varijs in locis tradidi, Mercurium Triſmegiſtum, omnium mortalium ea ætate, ſiue immenſam ingenij capacitatem, ſiue omnem rerum reconditarum ſcientiam, ſiue denique ſuæ apud poſteros propagandæ gloriæ, benèque de humano genere merendi deſiderium ſpectes, fuiſſe primum. Hic enim, vt ſuprà docuimus, Aſtronomiæ leges, quas ab Enocho per Noemicæ ſtirpis propagationem, traditione acceperat, ad incudem reuocans, nihil non egit, vt Veterum in Aſtronomicis Canonibus veritatem, proprio obſeruationis experimento exploraret, exploratam ad eam perfectionem, quam rudia illa tempora permittebant, reduceret.

Prima cœli diuiſio in 12 partes.

His ſuppoſitis, Dico Mercurium primò cœlum in duodecim ſigna, particularibus in eum finem characteribus adinuentis, diuiſiſſe; annum in 365 dies partitum eſſe, planetarum motus primùm detexiſſe, & ſimilia, de quibus in ſequentibus vberrimè differetur. Quod quâ ratione peregerit, dicendum reſtat.

Hermes hieroglyphicè qui exhiberetur.

Polorum & æquinoctialis primò obſeruatio.

Fixarum obſeruatio.

Planetarum obſeruatio.

Solis & Lunæ motuum obſeruatio.

Zodiaci obſeruatio.

Primò enim veriſimile eſt, eum vniuerſam cœlorum machinam duobus polis circumuolutam primò obſeruaſſe, ad cuius exemplar ſphæram armillarem eum adinueniſſe Aratus Author eſt, curſus cœlorum ſphæræque repertor. Vnde hieroglyphicè eum exhibituri Ægyptij, caninâ facie hominem pingebant, in cuius vna manu caduceus, altera ſphæra continebatur; quæ omnia fusè in Obeliſco Pamphilio explicata fol. 294 reperies. Cùm enim in cœleſti machina diei naturalis ſpacio reuolutione peractâ, fixas quaſdam ſtellas perpetuò veluti immotas, nonnullas velociſſimè, reliquas medio inter velocitatem & tarditatem motu incedere comperiret; idem fieri cogitauit, quod in ſphæra materiali, quâ circumductâ, eæ quæ polos circumeunt, tardæ & veluti immotæ, contrà quæ medij globi lineam poſſident, velociſſimo motu progredi conſpiciuntur: polos itaque in cœlo, & æquinoctialem dictâ obſeruatione detexit. Cùm verò vnam & eandem ſemper omnium ſtellarum inter ſe immutabilem diſtantiam notaret, hinc ſtellarum fixarum globum facilè effinxit. Porrò cùm nonnullas ſtellas, neque eandem inter ſe diſtantiam, neque eandem ortus occaſuſque rationem, neque fixa in cœlo loca tenere notaret, ſed perpetuâ quâdam varietate in æthereo expanſo hinc inde vagari comperiret; eas non fixas, ſed peculiaribus vnicuique attributis motibus circumduci iudicauit; quarum quidem non niſi ſeptem huic inſtabilitati ſubiectas reperit: quas inter cùm principalem locum obtinerent Sol & Luna, primò ad eorum motum ſcrutandum, animum adiecit. Cùm igitur Solem ſingulis diebus vti alia & alia Horizontis puncta tangere, ita in medio cœlo alia & alia altitudinis vel depreſſionis puncta ſignare comperiret; animaduertit in Auſtrum & Boream certam & conſtantem ipſius elongationem eſſe; quam vbi perfeciſſet, mox eundem conuerſo motu in oppoſitam partem recedere. Atque inde Tropicorum emanauit inuentio, quos extrema Deorum aſcendentium, deſcendentiumque animorum, vt poſtea ex antro Muſarum à Porphyrio deſcripto probabitur, vocabat hoſpitia. Iterum cùm Solem ſingulis menſibus per certos quoſdam ordine aſteriſmos tranſire notaret; inde dodecamoriorum, ſiue Zodiaci in duodecim ſigna diuiſi, quas Deorum manſiones vocauit, profluxit diſtinctio, ἐπαγο-μέναι qui detexerit.

12 Menſium obſeruatio.

ctio, vt poſtea oſtendetur. Rurſus cùm experimento comperiret, Solem integro diei naturalis ſpacio non præciſe punctum vnde profluxerat, attingere; atque adeo defectum hunc annuâ reuolutione peractâ quinque integros dies importare; inde celebres illæ Ægyptiorum ἐπαγόμεναι, de quibus ſuo loco, detectæ ſunt. Cùm prætereà Lunam duodecies vnius anni reuolutione Soli iungi comperiret, & viginti octo dierum ſpacio, ad punctum, vnde profluxerat, redire obſeruaret; inde duodecim Menſium, ætatum, manſionumque Lunarium diſtinctio originem inuenit. Haud ſecùs ſedulo & aſſiduo obſeruationis ſtudio tandem in cœterorum phœnomenorum, legumq; cœleſtium notitiam deueniſſe cenſendus eſt; vt proinde falſiſſimum dixiſſe exiſtimem eos, qui Anaximandro, Thaleti, Eudoxo, primò obliquitatis Signiferi inuentionem, ſignorum Zodiacique diuiſionem, manſionum diſcretionem aſcribere contenderunt; cùm hæc compluribus ſæculis in Ægypto iam veluti triuialis Scholæ rudimenta habita ſint: à quibus & dicti Græci primùm acceperunt, multis ſæculis poſteriores: cùm Menſium partitio (quorum, ſacra Scriptura teſte, tempore diluuij iam habebatur notitia) ſine Zodiaci & Solis motu per duodecim dodecamoria commodè concipi non poſſit, & Luna duodecies neceſſariò annuo ſpacio in obliquitate ſua conſtituto Soli iungatur.

Sabellius. Authoritates quibus dicta comprobantur.

Idris primus Aſtronomus.

Secundus Idris Hermes.

Agathias.

Verùm nè quis me hæc αὐτοσχεδίως finxiſſe exiſtimare poſsit, ſingulorum congruas adducam authoritates. Ac primò quidem ſideralis ſcientiæ inuentum iam ante diluuium fuiſſe, ſuprà oſtenſum fuit. Nam Sabellius lib. 1. Ennead. ex Ioſepho teſtatur cum alijs ſuprà allatis, Sethi filios Adami nepotes in duabus columnis aſtrorum ſcientiam deſcripſiſſe, quam deinde Noë, Cham, cœteraq; eius progenies hominibus poſteris communicauit: Scientia autem hæc eſſe non poterat ſine cœli diuiſione, & Solis Lunæque, ſtellarumque firmamenti notitia. Prætereà ex Arabibus ſuprà probatum eſt, præ cœteris ante diluuium hominibus Enochum ſiue Idris Aſtronomicâ ſcientiâ maximè præſtitiſſe, à quo omnia ſua ſecundum Idris ſeu Hermetem deſcripſiſſe tradunt. Certè Mercurium Diodorus expreſſè dicit tùm omnium Aſtrorum, tùm curſus Solaris Lunariſque potiſsimùm fuiſſe obſeruatorem. Agathias quoque addit, eum primùm ſtellis nomina impoſuiſſe, obliquum cœli circulum in duodecim ſigna diuiſiſſe, motuſque cœleſtes primùm determinaſſe. Verùm qui plura huius generis deſiderat, is legat, quæ de Aſtronomiæ inuentoribus tradidit Virgilius Polydorus de Inuentione rerum; noſtrum enim non eſt, vulgatam doctrinam hoc loco coaceruare, ſed ab alijs incognitorum Authorum teſtimonia adducere. Quæ igitur fuerint prima Aſtrologiæ ſeu Aſtronomiæ incunabula, & quomodo Iouanithum (ſic enim Hermetem præter commune nomen appellant Syri) in cœleſtium rerum notitiam peruenerit, Aſtrologiamque auxerit, ſcitè admodum deſcribit Mor Iſaac in ſua Philoſophia Syriaca his verbis: (nos Syriaco textu omiſſo, qui in Obel. Pamphil. videri poterit fol. 25. lin. 16. Latinam intepretationem adnectimus.)

Mor Iſaac in Philoſophia Syriaca.

Et hoc pacto inuenerunt filij hominum, & comprehenderunt, cognoueruntque & didicerunt exactè leges ſtellarum, & ordinem ſignorum Zodiaci, & naturam vſumque, cum reliquis notitijs ipſis conuenientibus in firmamento cælorum, & hoc experientiâ longâ, & in inferiorum rerum profunditate. Hæc enim omnia ſunt pertinentia ad rationalem ſcientiam, ſuntq; cognitiones ſinceræ, & certitudine laudabiles, exceptis ijs quæ ad cultum aſtrorum pertinent. Et paulò poſt originem & inuentionem Aſtronomiæ verbis ſanè elegantiſſimis proſequitur, Syriacum textum vide in Obel. Pamphil. fol. 25. lin. 29. quem nos ita interpretamur: *Inuenerunt autem eam Aramæi Babylonij, vel Chaldæi, qui in Oriente verſus Auſtralem plagam habitant: cùm enim terra, & omnia loca eorum vaſta eſſent, neque cognoſcerent vias & ſemitas, arenis & ſabulo obrutas, ex loco in locum, & ex Ciuitate in Ciuitatem, & ex regione in regionem, præſertim flante vento, & arenas in aceruos coaceruante; præterea cùm locus eſſet calidus vehementer, propter Solis ardorem de die, & locus ille, terra confuſionis eſſet; hinc ex loco in locum tranſmigrantes, cum non eſſent ferendo vehementiam Solis, neque viam cognoſcerent, noctu eam per ſtellas didicerunt, ponentes ſibi ſignum, & ſecundùm illud, quò volebant, progrediebantur. ex perpetuo ſtellarum ſcrutinio tandem deuenerunt in mutationes temporum, inceperuntque cognoſcere ex legibus aſcenſiones ſtellarum, motuſque earum; & ſic paulatim per continuam inueſtigationem & ſtudium didicerunt omnes leges ſtellarum, & ſignorum Zodiaci.* Tandem poſt rudem hanc aſtrorum notitiam ait veniſſe Hermetem, quem & Iouanithon dicit, qui in deſertum ſe contulit, vt aſtrorum leges exactè obſeruatas poſteris ſcriptis commendaret. Syriaca verba Authoris vide in Obeliſco Pamphil. fol. 26. lin. 14. quæ nos Latinè ita exponimus: *Fuit autem in regione iſta Orientali homo ex filijs filiorum Noë, qui vocabatur Iouanithon ſiue Hermes. hic ſcientiâ inclytus, elegit ſibi locum ab omni hominum conſortio & familiaritate remotum, & abijt in deſertum vaſtum & immane, à vocibus & oculis hominum immune, aſſiduòque intentus in firmamentum cælorum, explorauit ſtellas, & luminaria, & viciſſitudinem temporum, & maximè in luminaria maiora, laudans horum Creatorem ſapientiſſimum, & ſic per quietem, & ſolitudinem, & continentiam ſuam, à tumultibus & ſtrepitibus hominum liber, in cordis perpetuâ contentione, ſtellarumque contemplatione, data eſt ipſi gratia cognitionis ſtellarum, & Zodiaci.* Quæ omnia confirmantur ab Authoribus ſuprà citatis, vti & in Obeliſco Pamphilio.

Obſeruatio ſtellarum primæua.

Babylonij & Chaldæi obſeruatores primi.

Itinerum directio noctu per ſtellas.

Iouanithon primus obſeruator ſtellarũ in deſerto.

Henoch primus Ægyptiacæ ſapientiæ conditor.

Cham Mathuſalæ filij Henoch diſcipulus, doctrinam ſacram propagauit.

Ex dictis hoc capite concludo, ab Enocho ante diluuium omnem ſapientiam Ægyptiorum principium habuiſſe; erat enim is, qui præ omnibus alijs ante diluuium à Protoplaſto ipſo inſtructus, veram rerum diuinarum notitiam hauſerat, poſteriſque ſuis tradiderat, tantique fuit, non ſolùm ob admirabilem ſapientiam, rerumque humano generi neceſſariarum inuentionem, ſed etiam ob impenetrabilem ex hoc Mundo raptum, nominis, vt multi ex poſteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Vnde veriſimile eſt, quòd Arabes tradunt, Chamum rerum exoticarum curioſiſſimum ante diluuium non tantùm improbas artes à Kainitis didiciſſe, ſed & ſcientias de Deo, & Angelis, de arcanis denique naturæ ab ipſo Mathuſala filio Henoch paternarum traditionum hærede accepiſſe, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à paterna traditione prorſus degenerem legem condidiſſe; quam deinde Triſmegiſtus quidam ex Chananæa ſtirpe Chami deſcendens, ſeparatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni diuinæ conformiorem, quantum Ethnico Philoſopho, ſolo naturæ lumine fulto, in tanta rerum deprauatione, licuit, redegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum ſecundum Hermetem Triſmegiſtum fuiſſe, in Obeliſco Pamphilio probauimus. Præterea Henochum, ſiue primum illum Hermetem, primum poſt filios Seth Aſtronomiam excoluiſſe, temporis annorumque rationem docuiſſe, ex eiuſque monumentis poſtero Mundo relictis ſecundum Hermetem noſtrum ſua de diuiſione temporum principia deduxiſſe, atque ad poſteros tranſtuliſſe, Ægyptij cum Arabibus volunt. Habent enim Ægyptiorum arcaniores Aſtrologi pro certo, annum ciuilem Aegyptiorum fuiſſe diuiſum in tot dies, quot primus Adris ſiue Hermes inter homines vixerit. Nam ſacra Scriptura cum expreſſè trecentos ſexaginta quinque annos; quot videlicet annus ciuilis Aegyptiorum dies habet, vixiſſe ait: ſic enim 23. verſu c. 5. Gen. habet. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξηκονταπέντε. *Et facti ſunt omnes dies Enoch trecenti ſexaginta quinque anni &c.* Cùm verò Adris ſecundus hanc eandem partitionis anni rationem docuerit poſteros Aegyptios, vt alibi oſtendimus; veriſimile eſt, eum hæc habuiſſe ex prioris Hermetis monumentis, per Chamum poſtero Mundo communicatis. Cùm itaque hoſce Adris vitæ annos myſterio vacare minimè cognoſcerent, hinc arcanum illud Aegyptiorum hieromanticum de Mundi reuolutione prodijſſe probabile eſt, videlicet cœleſtes Deos ſtationes ſuas in arce magna ſingulis centenis annis mutare, & poſt peractum circuitum 36500 annorum, omnia in priſtinum ſtatum reſtitui. Quod & Platonem ſubolfeciſſe certum eſt, dum circulum πολυχρόνιον, quem & in hunc vſque diem Platonicum appellamus annum, dictorum annorum numero definit. Cùm enim firmamentum ſingulis ferè centenis annis vnum in circulo magno, hoc eſt, Zodiaco, minutum conficere obſeruarent; 100 in 360 ducta, dabunt 36000, quibus ſi quinque dies ἐπαγομένας in 100 annos ductos adieceris, habebis 36500 annorum numerum, rerum omnium complementum, Iubilæi magni numerum, & monadis in multitudinem abeuntis, in monadem reditus, id eſt in priſtinum rerum ſtatum, vt Plato, ita ab Aegyptijs edoctus, opinatus eſt, hi verò ex myſtico annorum vitæ numero Idris, ſpeculati ſunt; quem & nonnulli ex recentioribus ſecuti ſunt in firmamenti reuolutione.

Triſmegiſtus Hermes & Adris ſecundus à Chamo multa hauſit.

Tot annos vixit Henoch, quot dies in anno.

Cœleſtes Dij ſtationes ſuas mutant in circulo magno ſecundùm Ægyptios.

Platonicus circulus 36500 annorum.

Sed dubium hoc loco non exiguum occurrit, quomodo diuerſæ diuerſorum opiniones conciliandæ ſint, dum alij Authores Aſtronomiæ inuentores faciunt Babylonios, alij Aegyptios, Græcos alij. quam litem vt dirimam, Dico, Chamum ſeu Zoroaſtrem primum ante diluuium, ſiue ab Henoch Hermete primo, ſiue à Kainitis Aſtronomiam edoctum, bipertita traditione ad poſteros poſt diluuium tranſtuliſſe. Ac primò quidem ea imbuit filium ſuum Chus ſiue Nembrodum, Nembrod verò Ninum, à quibus deinde Sarug, Thare, Abraham Aſtronomicæ peritiæ celebres viri acceptam poſteris Hebræis tradiderunt: in Aegypto verò primò eâdem imbuit Miſraim filium ſuum, alioſque, quam deinde Mercurius Triſmegiſtus ſecundus Hermes ſummo ſtudio cultam, ac duodecim libris, teſte Clemente Alex. l. vi. Stromat. poſteris tradidit Aegyptijs. Ab vtriſque, tàm Chaldæis, quàm Aegyptijs, Græci ſuffuratam ſui iuris fecerunt, tametſi omnia ex eadem Schola profluxerint.

Quomodo Ægyptij, Chaldæi, Græci vnius & eiuſdem rei inuentores eſſe queant

Clemens Alex.

Mirum itaque nemini videri debet, Aegyptios, & Chaldæos ſeu Babylonios, Græcoſque de primatu inuentionis Aſtronomicæ concertaſſe, cùm vnaquæque harum nationum eius rei inuentæ gloriam, quam tanta in æſtimatione & admiratione hominum haberi cernebant, ſibi vendicarent. Hoc pacto Sulpitius Gallus cùm primus Romæ Eclipſin detexiſſet, eius inuentor habitus eſt, cùm iam multis ſeculis in Græcia Thaleti Mileſio eius inuentio fuiſſet attributa, & in Aegypto multis alijs ſeculis antè, vt ſuo loco dicetur, Eclipſeos notitia viguerit. Inuentiones itaque rerum tametſi in vna quapiam regione emerſerint, ſemper tamen alijs in regionibus eædem præceſſerunt; quod cùm multis alibi oſtendam, eidem diutius immorari nolui. Sufficiat interim hoc longiori forſan quàm par eſt diſcurſu, Hermetem primum fuiſſe Aſtronomiæ in Aegypto ſiue inuentorem, ſiue inſtauratorem, demonſtraſſe.

Sulpitius Gallus primus Eclipſin Romæ prædixit, in Græcia Thales.

CAPVT II.

De diuiſione ſignorum, Characterumque cœleſtium ſignorum inuentione.

MErcurius Triſmegiſtus humano generi proſpiciens, cùm ad exactum rerum cœleſtium ordinem poſteritati communicandum intentus eſſet, ſingula ſuis libris, teſte Clemente Alex. deſcripſit. Et quoniam à ſtellifero cœlo continuo ordine influxus in inferiora propagari aduertebat, ibi initium duxit Aſtrologicæ ſuæ diſpoſitionis. Cùm itaque primò longâ experientiâ, & frequenti Solis, Lunæ, cæterarumque ſtellarum obſeruatione, quatuor potiſſimum cardinalia omnium mutationum varietatiſque effectricia puncta notaſſet, circulum effinxit, in quo dicta puncta per binos diametros *a d* & *c e* ſe normaliter interſecantes, diſpoſuit, videlicet *a d c e*. Quorum illa, quæ mediam lineam *c e* à polis Mundi æquè remotam tenent, puncta æqualitatis vocari voluit, eò quòd dum ad illa Sol pertingit, æquam diei noctem conficeret; cuius & ſymbolum ſtatuit Cynocephalum, cuius ea natura eſt, teſte Horo, vt ad æquinoctio vicina puncta duodecies, abdito quodam & inſito ſibi inſtinctu, vrinam reddere ſoleat; de quo ſuo loco amplius. Illa verò puncta *a d*, quæ maximam Solis vltrò citròque nunc in Auſtrum, modò in Boream commeantis elongationem terminant, Deorum vocauit limites, eò quòd Numina Orbem circumeuntia hoſce veluti ſibi præfixos terminos nunquam præterirent, ſed conuerſo curſu nunc in Auſtrum, modò in

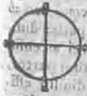

Ratio obſeruationis à Mercurio inſtituta.

Symbolum æquinoctialis Cynocephalus.

Tropici Deorum limites.

Symbolum 2 tropicorum duo canes ſunt.

Zodiaci in 12 partes diuiſio.

Arces Deorũ dicuntur ſigna.

Deorum aſcenſus quæ.

in Boream exacta conſtantiæ lege tenderent. Atque hoſce duos limites hieroglyphicè exhibent per duos canes, veluti quoſdam dictorum limitum cuſtodes & conſeruatores. Sub hiſce igitur quatuor punctis, totius anni curriculum in quatuor partes diſtinguentibus, omnium rerum quà corrumpendarum, quà generandarum varietatem contingere notabat. Porrò cùm intra hunc circulum dicta ratione diuiſum ſingulares quoſdam diuerſoſque effectus quot Menſibus accidere obſeruaſſet, ſingulos quadrantes in tres partes, adeoque totum circulum in duodecim portiones, quas poſteri Græci deinde [illegible]; Hermes verò & Ægyptij, teſte Manilio, arces ſeu domus, aut manſiones rectè appellarunt, (quaſi diceres [illegible], & hieroglyphicè ſic notant, vti in Obeliſcorum interpretatione patebit 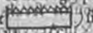) ſingulis ſua animalia hieroglyphica attribuendo, cui ab inde ad hæc vſque tempora Zodiaci nomen manſit; tametſi, vt paulò poſt videbitur, animalia aliquo modo diuerſa fuerint ab ijs, quibus deinde Græci cœleſtem machinam inſigniuerunt; non tamen tanta ijs interuenit differentia, vt ad originem ſuam reduci non poſſint. Harum ex duodecim arcibus ſeu domibus ſex ſub ſemicirculo [illegible] comprehenſas indigitabat Deorum aſcenſum; ſex verò reliquas altero ſemicirculo [illegible] contentas, Deorum deſcenſum dicebat. Quæ omnia ne quis me propria aut authoritate, aut ingenio confinxiſſe arbitretur, ſingulorum, antequam vlteriùs progrediamur, authoritates aſſignabimus.

Hermes in Pimandro.

Marſilius Fic.

Iamblichus.

Decani ſignorum.

Hermes itaque de ſeipſo in Pimandro teſtatur, de quatuor limitibus paulò ante indicatis, his verbis: *Deum denique ſi intueri volueris, ſuſpice Solem, fili mi Tati, ſuſpice Lunæ curſum, ſuſpice ſiderum ordinem reliquorum. Quis age perpetuum horum ordinem ſeruat? ordo quidem omnis numeri locique limitibus terminatur.* Quæ in hunc locum explicat Marſilius his verbis: *Hermes Aſtrologiæ inuentor ante omnia in ſignifero cælo puncta obſeruauit, ad quæ omnem reliquorum ſignorum ordinem diſponeret.* Cœlum verò in duodecim partes diuiſiſſe Hermetem, Iamblichus teſtatur his verbis: *Diuidentes* (Hermete videlicet inſtructore) *cœlum in partes duas, vel quatuor, vel 12, vel 36, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque, principatus quoque hiſce præficiunt aut pauciores, aut plures; rurſus Ducem vnum hiſce anteponunt; atque ita Ægyptiorum tractatus de principijs deſuper ad poſtrema progrediens ab vno deſcendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam Deo, vtique indefinita natura ſub quodam termino definito imperioſè comprehenſa, præcipuè verò ab excelſa omnium cauſa virtute.* Quod verò dicit primò in duas partes diuiſum fuiſſe, inſinuat duo hemiſphæria, Auſtrale, & Boreale; vel aſcenſum deſcenſumque Deorum, vt poſtea oſtendetur. Quòd in quatuor partes, oſtendit quatuor anni portiones, quas quadripartita Zodiaci diuiſio efficiebat. Quòd etiam in duodecim partes cœlum diuiſum aſſerit, indicat Zodiaci diuiſionem in 12 domus ſeu manſiones Deorum peractam. Quòd verò in 36 diuiſum dicit, oſtendit ſingulas domus ſeu habitationes Deorum præterea in tres alias portiones, quas, teſte Iamblicho, Decanos vocat, fuiſſe diuiſas. Quæ omnia pulchrè paulò antè adductis conſonant. Quòd verò hæc omnia Mercurij machinationes ſint, apertè teſtatur Iamblichus his verbis:

Iamblichus.

Clemens Alex.

His ita diſcretis, facilè ſoluuntur dubia, quæ in libris Ægyptiacis, quos legiſti, concepiſſe dicis. Quæ enim ſub Mercurij titulo circumferuntur, opiniones ſeu inuentiones Mercuriales continent; & tametſi ſæpè Philoſophorum Græcorum ſtylo loquuntur, ſunt tamen ex lingua Ægyptia in Græcam tranſlata à viris Philoſophiæ non imperitis. Vide quoque Clementem Alex. lib. 1. 5. 6. Stromat. amplè de Mercurio eiuſque inuentis, vti & Origenem, Tertullianum, alioſque, quos ſæpè citaui Authores, diſſerentes.

Viſa itaque prima Zodiaci [illegible] & rudi quadam delineatione ab Hermete peractâ, iam quibus nominibus, Numinibus, animalibus, characteribus myſticè illam adornârit, videamus.

Prima Domus ſeu Arx Zodiaci eiuſque numen.

Anubis hieroglyphicum Capricornus.

Clem. Alex.

Stellifero itaque illo circulo, quem Zodiacum dicimus, in 12 domos ſeu manſiones diuiſo, cùm aduerteret inferna ſupernis ſubſtare, & omnem influxum in inferiorem Mundum à ſuperioris poteſtatibus dimanare, hinc ſingulas domos ſuis inſtruxit Poteſtatibus ſeu Numinibus. Atq; primam quidem domum attribuit Anubi. Erat autem Anubis Numen Ægyptiorum [illegible], cuſtos templorum, calidi & humidi conſeruator; cuius ſymbolum hieroglyphicum erat hirco-piſcis, [illegible], quem Anubis loro aſtrictum tenebat. Hirci cornua calorem, ſeu igneam vim Solis telluri incluſam; piſcis verò cauda humidum denotabat, ex quibus prima rerum omnium generatio procedit; cuius cuſtodem dicebant Anubin, teſte Plutarcho; quem & ideo medium inter ſuperius & inferius hemiſphærium collocaſſe ait, quòd Sole in Capricorno in maxima ſua elongatione exiſtente, radijſque ſolaribus langueſactis terra clauſa veluti in vtero quodam machinatur per ſeminalium rationum diſpoſitionem nouæ generationis præludia, quibus Anubin præeſſe dicebant, & expreſſè his verbis refert Clemens Alex. lib. 5. Strom. *Solebant etiam Ægyptij in certis ſolemnitatibus quatuor circumferre ſtatuas Deorum, quos Komaſias vocabant, quarum duæ Canum, tertia Accipitris, quarta Ibidis figurâ ſplendebant. Per duos canes duo hemiſphæria intelligebant.* Et paulò poſt: *Alij verò per canes duos tropicos inſinuare voluerunt, qui ſunt canes quidam obſeruantes cuſtodienteſque à natura deputati, prohibentes Solis ad Auſtrum Boreamq; vlteriorem elongationem.* Erat itaque hæc domus veluti porta quædam aſcenſus Deorum, de qua poſteà fuſiùs.

II Domus Canopus.

Secunda domus curæ Canopi attribuebatur. Erat autem Canopus, ſeu Ægyptiacè [illegible], Numen ſeu Genius aquæ ſubterraneæ actuator, & ad fœcunditatem exerendam excitator, de quo vide Tomo I. Capite de Canopo fuſiſſimè tractatum. Hujus loco Græci poſuerunt Aquarium, in quo tamen non differunt ab Aegyptijs. Hydriam enim, quam Græci per Aquarium effundi fingebant, Aquario & Hydra in vnum ſimulachrum more illis ſolito compacto, pingebant Aegyptij. Figuram vide in Zodiaci veteris Schemate, quod paulò poſt ſequitur.

III Domus Zodiaci Ichton dicebatur & quare.

Tertia domus ſeu manſio tribuebatur Ichton Numini, quod his verbis explicat Iamblichus. *Huic vnum impartibile anteponit* Mercurius, *quod appellat primum exemplar, aut expreſſionem, aut effigiem, quod Ichthon appellat, in quo eſt primum intelligens, & intelligibile primum, quod ſolo ſilentio colitur.*

Exemplar, inquam, non ſolùm in intelligibili Mundo, ſed & ſidereo, inferiorique rerum producendarum idea. Hoc enim rerum conceptarum ſemina in lucem ducuntur, hoc duce porta vitæ rebus omnibus appoſitè circa hanc ſtationem anni aperitur, ita vt aptè piſcium hieroglyphico ſymbolo id indigitarint; piſces enim hoc anni tempore maximam & copioſam fœturam producunt, ſeminibuſque turgentes omnes humentis naturæ ſemitas implent, vt proinde non incongruè nomen huius Genij à piſcium etymo in hunc vſque diem permanſerit. Figuram huius ephori vide in ſequenti paulò poſt Schemate.

IV Domus Amun.

Quarta domus ſeu manſio tribuebatur Ammun, ex duodecim Poteſtatibus magnæ authoritatis Principi; cuius figura erat [illegible] arietinis cornibus illuſtris; quo quidem hieroglyphicè nihil aliud innuebat, niſi ſtationis ſeu manſionis iſtius fœcunditatem, quâ ſemina, quæ Ichthon diſpoſuerat, ab Ammone in variam generabilium rerum ſegetem, producuntur. Verùm cùm de hoc Ammone ampliſſimè tractatum ſit in primo Tomo Syntagmate 2. capite de Ammone, & lib. 3. Obeliſci Pamphilij de Arietis hieroglyphica ſignificatione, eò Lectorem remittimus, vbi omnia, quæ huc pertinent, ex innumeris Authoribus congeſta reperiet.

V Domus Apis.

Quinta domus ſeu manſio in Zodiaco deſtinabatur Apidi Boui. Erat autem Apis Numen apud Aegyptios maximum, agriculturæ præſes, cuius ope omnium rerum humanæ vitæ neceſſariarum vbertatem præſtari credebant; atque hanc ob cauſam huius eum manſionis præfectum credebant, qua in Ægypto & meſſis colligebatur, fructuſque ad maturitatem perducebantur; qui quidem nihil aliud niſi agriculturæ, cuius Apis ſymbolum erat, effectus indicabant. Semina enim, quæ Ichthon diſpoſuerat, atque Ammun in luxuriantem ſobolem produxerat, Apis in fructus vitæ humanæ neceſſarios concoquere credebatur. Exhibebatur autem hieroglyphicè ſub figura Bouis, quam Aſtrologi in hunc vſque diem huic manſioni conſeruarunt. Vide Lector quæ de Apide Tomo I. Syntag. 2. cap. de Apide, & lib. 4. Obeliſci Pamphilij fol. 256. de Bouis hieroglyphica ſignificatione copioſiſſimè diſſeruimus.

Cur Bos huic ſigno tributus.

VI Domus Herculi & Apollini tributus.

Sexta domus ſeu manſio Zodiaci Herculi & Apollini, vel vt Plutarchus vult, Helitomenio & Harpocrati, vel vt Græcis placet, Caſtori & Polluci conſecrabatur; vnde Geminorum ſignum emerſit: aiunt enim Ægyptij, Iſidem ab obitu cum Oſiride concubuiſſe, ex eoque gemellos ſuſcepiſſe Helitomenon & Harpocratem, eoſq; poſtea in cœlum tranſlatos huic manſioni prælatos fuiſſe. Hinc duas ſtellas in Geminis, quas Arabes راس الجوز *Ras Elgeuze* vocant, Abenregel vocat غرقلس وافولين *Garaklas & Apulun*; quæ tametſi corruptiſſima nomina, Arabum more, ſint, nihil tamen aliud indicant, quàm Herculem & Apollinem ſiue Horum; quæ duo Helitomeno & Harpocrati æquiualent; iiſque hieroglyphicè nihil aliud indicatur, niſi duplicatio roboris caloris Solaris, qui in hac manſione ſummas vires acquirit. Et per Herculem quidem aptè robur, per Apollinem ſeu Horum caloris vis exprimitur, quibus nubes paulatim in

Horus.

Æthiopiæ montibus reſolutæ in deſideratum Nili incrementum aptantur; cui ideo præſides cenſentur Hercules & Apollo. Hieroglyphicè indicantur per duas ſtatuas, quarum vna pyramidem in manu, altera clauam tenet, reliquis duabus manibus ad concordiam denotandam mutuò inſertis, vt infrà fuſiùs ſuo loco exponetur.

Hieroglyphicum huius ſigni Gemini.

Atque hucuſque ſex Deorum aſcendentium domos deſcripſimus; nunc ab hoc puncto ſeptimæ domus, ſex Deorum deſcendentium, vt Ægyptij volunt, ſeu vt Porphyrius vult, animarum manſiones ſequuntur, (vtrumque ſuſtineri poteſt, cùm animæ ſine ductu Deorum deſcendere, teſte Proclo, non poſſint;) cuius puncti ſymbolum, quemadmodum & oppoſiti ſigni, canis erat, cuſtos præfixi termini; aut quia canicula, quam Ægyptiacè Sothis dicimus, hoc tempore oriebatur, ſecuturæ inundationis Niloticæ veluti prodromus quidam.

Canis Sothis Ægyptiacè oritur hoc tempore.

VII. Domus Hermanubi.

Septima domus ſeu manſio erat conſecrata Numini Hermanubi, id eſt, Mercurio, quem ſub Ibidis ſpecie exhibebant; cuius officium putabant, immenſas vaporum congeries coaceruare, & veluti ex vniuerſis humentis naturæ penuarijs attractas ſuffurataſque in imbres diſſoluere; vnde deinde magnum ex inundatione Nili emolumentum proueniebat. Cur verò loco Ibidis Cancri figuram poſuerint, cauſa fuit, quòd Cancer apud Ægyptios non fuerit alicuius Genij particularis ſymbolum, ſed hieroglyphicum conuerſionis Solis. Sicuti enim Cancro ita à natura comparatum eſt, vt incedendo retrogradum motum obſeruet; ita Sol, poſtquam vltimum elongationis ſuæ terminum attigit, à motu vlteriori paulatim deficit, & dies diminuit, acſi à ſimilitudine motus Cancri retrogredi videatur. Manſio verò non Cancro, ſed Hermanubi, vti dictum eſt, Ibimorpho dicabatur. Vnde Veteres Ægyptij non Cancrum, ſed Ibidem pingebant, Genij in hoc diuerſorio dominantis hieroglyphicum. Vide de hoc ſymbolo plura infrà, & quæ huc pertinent curioſè pertractata l. 4. Obel. Pamphil. cap. de Ibi.

Cur loco Ibidis Græci Cancri figuram poſuerunt.

VIII Domus Momphta.

Octaua domus ſeu manſio Deo Momphta conſecrabatur. Erat autem Momphta nihil aliud, quàm Numen quod humidæ naturæ præſidet, Genius incrementi Nili; de cuius nomine, origine, etymo, ſignificatione hieroglyphica conſule librum 4. Obeliſci Pamphilij Hierogrammatiſmo de Leone. Pingebatur autem varijs modis, nunc ſub forma hominis λεοντομόρφου, nunc ſub ſimplici cubantis Leonis figura, vti ſuo tempore & loco exponetur. Erat autem Numen apud Ægyptios ſingulare, & ſummæ venerationis, de quo frequentes ſermones circumferebantur; huic enim omnem in humidam naturam adminiſtrationem commiſſam credebant. Sed hæc, vt dixi, ſuis locis fuſiſſimè proſequemur.

Officium Momphta.

IX Domus Iſis.

Nona domus ſeu manſio Iſi dabatur, cuius figura nunc in modum Virginis ſpicam tenentis, nunc ſub forma Sphyngis incumbentis referebatur. Quo quidem nihil aliud denotabatur, quàm incrementum Nili, quòd qui in Leone Momphta ſuæ inundationis exordia capiebat, in Iſi finiret: ac proinde Iſis beneficio magna ſecuturæ meſſis copia ſperabatur; Iſin enim vti frumenti inuentricem, ita annonæ præſidem credebant. quæ omnia copioſe in primo Tomo Syntagmate ſecundo, capite de Iſide pertractauimus.

X Domus Omphta.

Decima domus ſeu manſio Genio dicabatur, quem Ægyptiacè ⲱⲁⲉⲫϯ Omphta dicebant. Erat autem Numen beneficum, eò quòd, quæ Momphta & Iſis per inundationis Niloticæ humorem mouerant, iuſtâ menſurâ diſtribueret Omphta: vnde & bilancis ſeu Libræ huic manſioni hieroglyphicum irrepſit; Omphta enim æquus rerum diſpoſitarum executor & trutinator credebatur; quod hâc Zodiaci ſtatione fieri credebant. Pingebatur autem ſub forma humana, quæ in dextera radium menſorium teneret, in capite modium, vt infrà in Zodiaco apparet.

XI Domus Typhon.

Vndecima domus ſeu manſio Typhoni dicabatur, malignæ & tabificæ naturæ Genio, cuius aduſtiuâ vi humor exſiccabatur, arbores ſuo ſpoliabantur ornatu, terra arida, ſicca, & ſqualida, humore intra viſcera eius protruſo, relinquebatur. Atque hinc fabulantur, Oſirin hoc Menſe Athyr in Arcam fuiſſe à Typhone concluſum; Horoque ſenſibilis Mundi pulchritudini inſidias fuiſſe poſitas; vnde lamenta luctuſque Iſiaci originem inuenerunt. Aptè autem hanc pereuntis fertilitatis cataſtrophen exhibuêre per bouem, cuius teſticulos Scorpius mordet, ad indicandum, terræ genitalem humorem tabificâ quâdam & Typhoniâ vi hâc potiſſimum ſtatione deficere, quę alibi expoſita ſunt; vt proinde ex hoc ipſo hieroglyphico poſteris placuerit, hanc domum Scorpionis ſymbolo cohoneſtare.

Oſiris à Typhone in Arcam concluditur.

Hieroglyphicum.

XII Domus Nephtys.

Duodecima domus ſeu manſio dicabatur Nephtys, Genio ſubterranei caloris præſidi, nè Typhoniâ vi totus deſtruatur; neque enim, vti Plutarchus ait, permittit terræ inferioris Domina, aduerſa Typhoniæ exſiccationis vi humorem prorſus perire, temperiem volens perpetuò manere, cùm integer Mundi ornatus concentuſque nullo modo eſſe poſſit igneâ vi depereunte. Hic eſt Genius, cuius curæ Oſiridis arma, id eſt, Solis, quæ erant, ſpiculum, haſta, arcus, teſte Plutarcho, commiſſa erant; quibus quidem nihil aliud denotabatur, quàm caloris Solaris vis temperata, quâ humorem, quem Typhonia vis aduſtiua deſtruere nititur, conſeruare ſtudet; vt vel exinde in hodiernum vſque diem huic Stationi Sagittarij ſignum permanſerit.

Atque hæc ſunt duodecim dodecamoria, domus, ſeu manſiones duodecim Geniorum Zodiaci, quæ veteres Ægyptij Hermetis traditione, ad naturæ exemplar diſponere conſueuerant; quam quidem diſpoſitionem paucis immutatam, totam ſui iuris fecerunt Græci, alijs & alijs fabulis obuelatam. Porrò ſingulis hiſce dodecamoriorum Genijs tres alij adiungebantur Genij adminiculares, quos Decanos appellabant, ita vt vniuerſus Zodiacus diuidatur in 36 Genios, quorum ſingulis diuerſa in Mundana œconomia adminiſtranda officia committebantur à ſupremo totius Naturæ Genio, quem ideo παντόμορφον, ſiue πολύμορφον nuncupabant. Vocat autem Hermes in Pimandro Zodiacum tabernaculum, circulo in duodecim domos diuiſo conſtitutum, iuxta totius naturæ ideas. Sed audiamus verba eius: *At id prætereà mihi dicas velim, quomodo vltrices tenebrarum numero duodecim à poteſtatibus oppoſitis repellantur.* TRISM. *Tabernaculum*

illud,

12 Numina ab Ægyptijs iuxta naturæ exemplar diſpoſita.

Decani in Zodiaco qui?

Genius πολύμορφος.

Authoritates Hermes in Pimandro & Aſclepio.

illud, ô fili, eſt Zodiaco circulo conſtitutum, qui ex duodenario numero conſtat illo, numerique ij ſunt, vnus omniformiſque ſecundùm ideas naturæ ad hominis peruagationem atque circuitum. Et in Aſclepio vlteriùs hiſce verbis eos deſcribit: *Deorum multa genera ſunt* (in circulo diſpoſiti) *eorumque omnium pars vna intelligibilis dicitur, alia verò ſenſibilis. Intelligibilis dicitur non ideo, quòd putentur non ſubiacere ſenſibus noſtris; magis enim ſentimus eos, quàm quos viſibiles nuncupamus. Sublimis enim ratio atque diuinior vltra hominum mentes intentioneſque conſiſtens, ſi non attentiore aurium obſequio verba loquentium acceperit, tranſuolabit, & tranſfluet, aut magis refluet, ſuiſque potius liquoribus miſcebit ſe. Sunt ergo omnium ſpecierum Principes Dij. Hos ſequuntur Dij quorum eſt Princeps οὐσία. His ſenſibiles vtriuſque originis ſuæ conſimiles, qui per ſenſibilem naturam conficiunt omnia, alterum per alterum; vnuſquiſque opus ſuum illuminans cæli, vel quicquid eſt quod eo nomine comprehenditur. οὐσιάρχης eſt Iuppiter* (quem Ægyptij Hemphta vocant) *per cælum enim Hemphta, ſeu Iuppiter, omnibus præbet vitam. Solis οὐσιάρχης eſt lumen: bonum enim luminis per orbem Solis nobis infunditur; triginta ſex* (qui Horoſcopij vocantur) *in eodem ſemper loco defixorum ſiderum; Horum οὐσιάρχης vel Princeps eſt quem παντόμορφον, vel omniformem vocant, qui diuerſis ſpeciebus diuerſas formas facit.* Quæ verba adeo clara ſunt, vt conſtitutam à nobis paulò antè doctrinam Hermetis prorſus indigitaſſe videantur. Iamblichus verò adeo illa pulchrè deſcribit, vt ea expoſuiſſe videri poſſit. *Ego verò,* inquit, *cauſam in primis tibi dicam, ob quam ſacri & antiqui Ægyptiorum Scriptores de his varia ſenſerint: & inſuper huius ſeculi Sapientes non eadem de his ratione loquantur. Cùm enim multæ in vniuerſo ſint eſſentiæ, ac multifariam inter ſe differant; meritò earum & multa tradita ſunt principia, habentia ordines differentes, & ab alijs Sacerdotibus alia, principia quidem tota, vniuerſaliaue, vt narrat Seleucus. Mercurius ipſe tradit viginti millibus voluminibus, vel ſicut Manethon recenſet, tradidit voluminibus triginta millibus, itemque ſex millibus & quingentis atque viginti quinque, & in eis perfectè omnia demonſtrauit. Propria verò particularium eſſentiarum principia alij antiquorum alia paſſim introduxerint. Oportet igitur de his omnibus veritatem breuiter declarare, atque primùm quod primum quæſiſti. Primus Deus antè ens, & ſolus, pater eſt primi Dei, quem gignit manens in vnitate ſua ſolitaria, atque id eſt ſuperintelligibile, eſtque exemplar ipſius, quod dicitur ſui pater, ſui filius, vnipater, & Deus verè bonus. Ille enim maior, & primus, & fons omnium, & radix eorum quæ prima intelliguntur, & intelligunt, ſcilicet idearum. Ab hoc vtique vno Deus per ſe ſufficiens ſeipſum explicauit. Ideoque dicitur per ſe ſufficiens, ſui pater per ſe princeps. Eſt enim hic principium, Deus Deorum, vnitas ex vno, ſuper eſſentiam eſſentiæ principium: ab eo enim eſſentia, propterea pater eſſentiæ nominatur. Ipſe enim eſt ſuperenter Ens, intelligibilium principium. Hæc ſunt principia omnium antiquiſſima, quæ Mercurius præponit Dijs æthereis, empyreis, cæleſtibus: componens de empyreis libros centum, totidemque de æthereis, mille de cæleſtibus. Secundùm verò alium ordinem præponit Deum Emepht Dijs cæleſtibus tanquam Ducem, quem ait intellectum eſſe intelligentem, atque in ſe intelligentias conuertentem. Huic vnum impartibile anteponit, quod appellat pri-*

mum

Horoſcopij Dij qui à Vſiarchi qui?

Iamblichus.

Principia omnium antiquiſſima.

Emepht.

Ichton.

Amun.

Phta.

Oſiris.

mum exemplar, aut expreſſionem, aut effigiem, quod Ichton appellat, in quo eſt primum intelligens, & intelligibile primum, quod ſolo ſilentio colitur. Præter hos autem, rerum apparentium opificio alij Duces præſunt. Nam opifex intellectus, qui & veritatis eſt Dominus atque ſapientia, quatenus in generationem progrediens occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem, Amun Ægyptiacà lingua vocatur; quatenus autem ſine mendacio peragit omnia, & artificiosè ſimul cum veritate, Phta nuncupatur: Græci verò hunc Vulcanum nominant, artificioſum duntaxat conſiderantes: quatenus verò effector eſt bonorum, appellatur Oſiris; aliasq; denominationes habet propter potentias actioneſque differentes. Eſt & principatus alius apud illos ſuper Elementa tota in generatione poſita, virtuteſque eorum: quarum quatuor quidem maſculinæ, quatuor fœmininæ: quem Principatum Soli tribuunt. Item alius Principatus ſuper naturam omnem quæ in generatione verſatur, Lunæ tributus. Marſilius. *Potes in his ordinem conſentientem Proclo ita diſponere. Primum eſt ipſum vnum ſuperens ſuperintelligibile totum. Secundum vnum Ens, ſeu vnitas Entis, in quo vnitas ſua ſuo enti præponitur: poteſt & intellectus intelligibilis appellari, & ſui pater. Tertium eſt intellectus intelligibilis, intellectualiſque ſimul, & vnitus intellectus, & expreſſio prima Ichton. Quartum intellectus intellectualis iam explicatus, cæleſtium Dux Deorum Emephe. Quintum intellectus opifex, proximus Dux opificum Mundanorum, qui ſunt Dij cæleſtes, empyreique, & ætherei: hic forſan intellectus eſt Animæ Mundi, qui nominatur Amun, Phta, Vulcanus, Oſiris.* Iamblichus. *Diuidentes verò cælum in partes duas, vel quatuor, vel duodecim, vel ſex atque triginta, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque, Principatus his quoque præficiunt aut pauciores, aut plures. Rurſus Ducem vnum his anteponunt, atque ita Ægyptiorum tractatus de principijs deſuper ad poſtrema progrediens ab vno deſcendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam Deo, vbique indefinita natura ſub quodam termino definito imperioſè comprehenſa, præcipuè verò ab excelſa omnium cauſa vnitate. Materiam verò produxit Deus materialitate, videlicet ab eſſentialitate ſubderiuata, quam opifex vitalem aſſumens, ſimplices impatibileſque ſphæras effecit. Ipſius verò poſtremum accepit ad generabilia & corruptibilia corpora facienda. His ita diſcretis facilè ſoluuntur dubia, quæ in libris Ægyptijs, quos legiſti, concepiſſe dicis. Qui enim ſub Mercurij titulo circumferuntur, opiniones Mercuriales continent, etſi ſæpe Philoſophorum Græcorum ſtylo loquuntur; ſunt enim ex lingua Ægyptiaca in Græcam tranſlati à Viris Philoſophiæ non imperitis. Optarem verò, vt quæcunque mundanarum rerum cauſas primas attingunt, vltima quoque principia declararent. Item quicunque planetas, Zodiacum, Decanos, Horoſcopos, ſtellas, potentes Duces tractant, vt particulares principiorum diſtributiones traderent. Proinde dogmata quæ in Salaminiacis ſunt, breuiſſimam partem Mercurialium ordinationum continent. Item quæ de ſtellarum apparitionibus, vel latebris, aut Lunæ augmento, vel decremento tractantur, in poſtremis penes Ægyptios aſſignationem cauſarum habent. Profectò Ægyptij non omnia eſſe naturalia putant, ſed vitam & intellectualem, & animalem à natura diſcernunt, non in Mundo ſolum, ſed etiam in hominibus. Atque cùm intellectum & rationem ſecundùm ſeipſos exiſtentes præfecerint, ſic quæcunque fiunt, fieri arbitrantur; atque eorum quæ in generatione verſantur, præcipuum patrem eſſe opificem aſſerunt.*

---

aſſerunt. Cognoſcunt quoque vitalem potentiam, & quæ in cælo eſt, & quæ ſuper cælum extat. Item purum intellectum collocant ſuper Mundum, & vnum impartibilem in toto Mundo, & alterum per omnes circulos diſtributum. Iam verò hæc non oratione rationeq; nudâ ſpeculari ſolent, ſed admonent inſuper atque docent, ad excelſiora communionemq; & ſuperiorem fato, naturam noſtram progredi ad ipſum Deum Opificemq; Mundi, quatenus neque materiam ferat ſecum, neque aliud quicquam præter oportuni temporis obſeruantiam; idque ſacrorum opera nos conſequi docent, atque ſimul efficiunt. Tradidit hanc quoque viam nobis ipſe Mercurius: ſed interpretatus eſt eam Propheta Bitis Ammoni Regi, inuentam in adytis templi, in vrbe Saym Ægypti, literiſq; ſacris inſculptam. Præbuit quoque nobis Dei nomen diſcurrens per vniuerſum. Sunt & alij multi ordines de eiſdem. Quapropter non rectè mihi videris Ægyptiorum omnia ad naturales duntaxat reducere cauſas. Sunt etiam apud illos plura, atque eſſentijs pluribus: ſunt & Poteſtates ſupermundanæ, quas religioſa præcipuè ſanctimonia coluerunt. Verùm vt Zodiaci ab Hermete factam diuiſionem exactiùs cognoſcas, hic dictorum Schematiſmum veluti Synopſin quandam ob oculos curioſi Lectoris proponendum duxi.

Zodiaci veteris hieroglyphica exhibitio ab Hermete peracta.

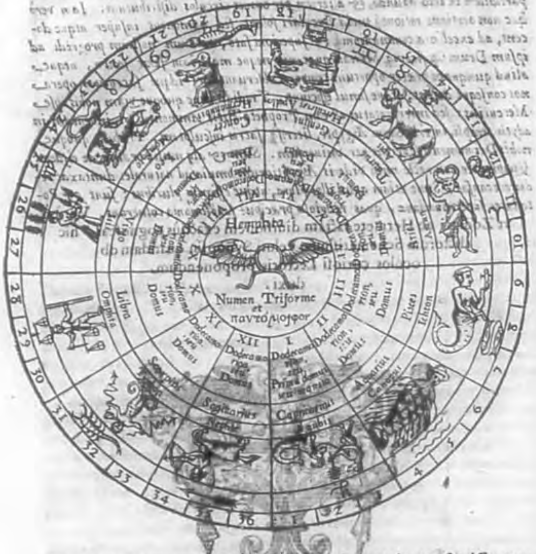
Hemphta
Numen Triforme et παντόμορφον
I Dodecamorion, seu Prima domus
II Dodecamorion, seu Domus
III Dodecamorion, seu Domus
X Dodecamorion, seu Domus
XI Dodecamorion, seu Domus
XII Dodecamorion, seu Domus
Virgo
Libra
Omphta
Scorpius
Sagittarius
Capricornus
Aquarius
Pisces
Ichton
Aries
Taurus
Cancer

VErùm nè quis me hactenus dicta proprio ingenio confinxiſſe autumet, adducam hoc loco fragmentum hieroglyphicum ex Gazophylacio Franciſci Cardinalis Barberini extractum, in quo quæcunque circa duodecim Genios Zodiaci dicta ſunt, tanquam in ſpeculo quodam expreſſa cernuntur. Et tametſi Schema hoc in Obeliſco Pamphilio expoſuerimus, hîc tamen veluti inſtituto noſtro appropriatum, repetendum duximus. Quid itaque ſingula indicent, videamus.

Glo-

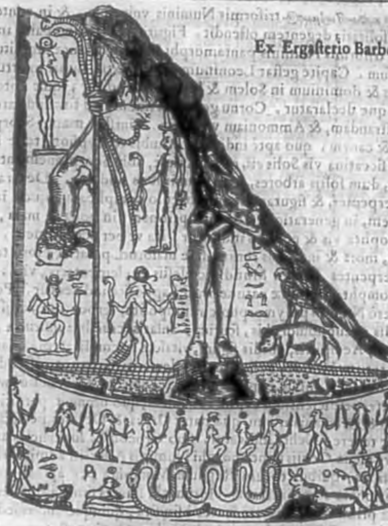

Ex Ergaſterio Barberino.

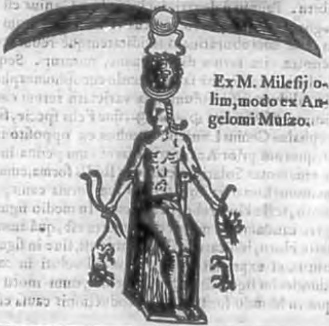

Ex M. Mileſij olim, modo ex Angelomi Muſæo.

X

Glo-

Explicatio Tabulæ Barberinæ.

Globus [illegible] triformis Numinis vnitatem, & in contemplatione ſui ſolitaria degentem oſtendit. Figura verò principalis indicat eiuſdem triformis Numinis pantamorphi in totius naturæ amplitudinem deſcenſum. Capite geſtat Leoninum caput ſextili Lunæ inſertum, quo poteſtas & dominium in Solem & Lunam oſtenditur; quæ poteſtas ſeſſione quoque declaratur. Cornu gerit arietinum, ad fœcunditatem eius demonſtrandam, & Ammoniam virtutem. Siniſtra manu Scorpionem tenet, & canem; quo aptè indicatur Anubis & Typhon, teſte Plutarcho, & ſiccatiua vis Solis eſt, quæ maximè, Sole Scorpionem intrante, exeritur, dum folijs arbores, terra graminibus nudatur. Dextra tenet binos Serpentes, & figuram Leonis, baculo complicata; queis in vitam & mortem, in generationem & corruptionem, in bona & mala, in Regnum Mophta vis & poteſtas indicatur; ita vt per Scorpionem, exitiale animal, mors & interitus rerum, ſiue malorum paratio, Horo teſte; per binos Serpentes duplex Mundi, cœleſtis & elementaris, vita; per Leonem Momphta, humidæ naturæ præſes appoſitè indicentur. Per ſimulachra verò Numini polymorpho circumpoſita, ſerpentibus, alijſque, veluti baculis cucuphomorphis, ſcutica, anſatis crucibus inſtructa, ſub Pueri, Leonis, Accipitris, Ibidis figura, vitalem fœcunditatem, quam ad varietatem rerum Mundo, Soli, Lunæ, Elementis influunt, oſtendunt; quæ omnia ſuis locis fuſiùs explicabuntur. Duorum Crocodilorum in diuerſas partes reſpicientium capita conculcat, quo omnem pernitioſam Typhoniam & Aramaniam vim, quà patet Ortus & Occaſus, perfectè ſibi ſubditam ſe tenere pulchrè indicatur. Sub Crocodilis ſuperficies arcuata ſpectatur, plena Genijs pantamorphi Numinis Aſſeclis, adminiſtris rerum tutelaribus; quibus totum Regnum Momphta per aptam temporum diſpoſitionem adminiſtratur. Horum alij ſtantes ſunt, alij ſedentes. Stantes ſunt primi tres à dextra, & tres à ſiniſtra, quinque intermedij ſedentium habitu.

Genius λεοντόμορφος.

Genius ἱερακόμορφος.

Αἰλουρόμορφος.

Primus à dextris incipiendo, Genius eſt λεοντοκέφαλος, manu harpagonem tenens, ſacro veſtitus velamine, globum capite tenet, quo Genius vim corroboratiuam ſoliditatemque rebus conciliatiuam conferens, contra vim rerum diſſipatiuam, notatur. Sequitur Genius ἱερακόμορφος, id eſt, Accipitrinâ facie, baculo cucuphomorpho inſignis, quo vis Solaris in calidum & humidum, quæ varietatis rerum cauſa eſt, indicatur. Sequitur tertius Genius αἰλουρόμορφος, ſiue Felis ſpecie, ſiue quod idem eſt, Cynocephalus Genius Lunaris. Quibus ex oppoſito tres alij Genij reſpondent, quorum prior Accipitrinâ facie cum penna in manu, oſtendit celerem vim motus Solaris; ſecundus Ibidis forma, cum penna in manu, celerem motus Lunaris vim; tertius ſua forma canis, Anubin indicat, Horizontis, teſte Plutarcho, præſidem.

Symbola Zodiaci.

In medio figura Serpentis, vndulato gyro caudam ſibi mordentis, inſerta eſt, quâ annus ſiue Zodiacus aptè, teſte Horo, indicatur. Vndulatus eſt, ſiue in figuram aquæ fluentis diſpoſitus, vt exprimat gyros, quos Sol veluti in cœleſtis æquoris vndis per duodecim ſigna, & totidem Menſes, dum motu ſuo conficit, omnium quæ in Mundo ſunt, rerum productionis cauſa eſt. Duodecim enim ſigna ſiue Menſes aptè per gyros indicantur. Quia verò quinque dies anno Solari ad 360 deſunt, hoſce ſignificare voluerunt per quinque gyros principales, quibus totidem Genij præſunt.

Dies 5 intercalares.

Plut. l. de Oſir. & Iſid.

Miſi quid? Natales Deorum dies.

Mythologia ex mente Plutarchi ita ſeſe habet: *Rhea, aiunt, occultè cum Saturno congreſſa, Solem, qui id flagitium deprehendiſſet, imprecatum fuiſſe, vt neque in Menſe, neque in anno pareret; ſed Mercurium amore Deæ captum cum ea coiuiſſe, ac deinde in ludo cum Luna victorem ſeptuageſimam partem cuiuſuis diei abſtuliſſe, ac 360 anni diebus adieciſſe, qui quinque dies nunc ab Ægyptijs Miſi, à Græcis ἐπαγόμενοι, id eſt, adiectitij vocantur, & vt natales Deorum feſta aguntur. Primâ autem earum die natum Oſirin rerum omnium Dominum; ſecundâ die Aruerin natum, quem alij Apollinem, alij Horum ſeniorem appellant; tertiâ Typhonem, non ſuo tempore & loco, ſed latere ictu perrupto exſiliiſſe; quartâ Iſidem in panygris; quintâ Nephtyn, quam & finem, & Venerem, & Victoriam nominant.*

Explicatio 5 tutelarium Geniorum.

Nos verò hos quinque Deaſtros ex hieroglyphica doctrina ita reſtituimus, vt primum diem Hermanubi, ſecundum Anubi, tertium Iſidi, quartum Horo, quintum Oſiri tanquam veris Ægypti tutelaribus dicatos intelligamus; quos figura hic expreſſa notat. Hermanubis enim ſiue Hermes Ibiacus per ſtatuam Ibiformem; Anubis per κυνόμορφον ſiue caninam faciem; Iſis per fœmineam cum velo ſuo; Horus per puerilem; Oſiris denique per leoninum & iubatum vultum exprimitur.

Quid ſymbola in manibus ſtatuarum geſtata indicant.

Pennas in manu habent, vt occultum agitationis motum innuerent. Circuli in capitibus primi, ſecundi, & quarti, indicant vim & poteſtatem diuinam in Orbem. Phallus oculatus Iſidis mediæ capiti ſuperpoſitus indicat ſeminalis copiæ multitudinem, cui Iſis ceu paſſiuum rerum principium ſubſtat. Quinta denique figura Oſiris globum ſerpentiferum capite portat, vt oſtendatur, eum eſſe vitæ mundanæ principium actiuum.

Aduerſi Genij.

Atque hi ſunt moderatores anni, & rerum omnium totius anni decurſu in inferiori Mundo naſcentium tutores conſeruatoreſque. Quia tamen rerum inferiorum per dictos quinque tutelares Genios indicata felicitas, aduerſas habet poteſtates, quarum liuore res naturæ variè interturbari poſſent; hinc aptè à latere Genios tutelares auerruncos, (vti harpagones, ſcuticæ, ſimiliaque auerruncatiuæ virtutis ſymbola indicant, quibus & Genijs maligna vis abigatur, & intenta rerum varietas & abundantia conſeruetur) appoſuerunt.

Lancea Hippopotamus & Crocodilus transfixus quid.

Infra hæc verò duo ſimulachra ſunt, quorum prius lanceâ Hippopotamum, alterum Crocodilum transfigit, quibus indicatur Bebonia vis (ita enim vim Typhoniam nominat apud Plutarchum Manethon) quâ obſtaculum, ſiue impedimentum notant, quo rebus rectà incedentibus, & ad ſuum finem tendentibus, Hippopotamus & Crocodilus Typhonicus obſiſtunt; quod tamen Hori & Oſiridis ſpiritus tandem deſtruat & diſperdat. Quæ pulchrè ſanè conſonant ijs, quæ Plutarchus recitat libro de Oſiride & Iſide, apud Hermopolim videlicet ſimulachrum oſtendi Typhonis: [illegible]

Plutarchus.

Equum fluuiatilem, cui Accipiter inſiſtit in Serpentem pugnans, quo Typhonem indigitant, accipitre vim & princi-

pium, quibus vi potius ille ſæpe non defatigatur præ malitia turbatus atque turbans. Vides in hac figura Numen ἱερακόμορφον ſerpentem manu tenens ſiniſtrâ, dextrâ ſpiculum torquens in hyppopotamum; Oſiris enim vita rerum, radiorum ſuorum virtute veluti ſpiculis quibuſdam incuſſis, facilè ſuperat vim illam Boboniam, & fini rerum naturalium aduerſam interficit, cui ſe ſedulum Antagoniſtam exhibet Mophta, quem ſtatua λεοντόμορφος baculo cucuphomorpho inſtructa cum à tergo ſequens, ac vim eius infringens indicat.

Numen ἱερακόμορφον quid.

Mophta λεοντόμορφος quid.

Hoc idem oſtendit in oppoſito latere figura accipitris telo crocodilum configens. Vide Plutarchum citato loco. Omnia enim euenta mala & damnoſa, naturæ quandam repugnantiam habentia, Typhonis effectus & opera dicebant; quæ Sol dum interimit, vnà Mundum ἄκοσμον in temperiem reducit. Canibus autem ad latera vndulato ſerpenti accumbentibus, cuſtodia acceſſus & receſſus Solis indicatur; vel vt Plutarchus vult, incrementum Nili, quod canes cœleſtes ortu ſuo mouent & promouent.

Canum cuſtodia quid.

Sed hæc ita eſſe, luculentis verbis Clemens Alexandrinus lib. 5. Strom, demonſtrat his verbis: *Sunt autem qui volunt quidem, Tropicos ſignificari à canibus, qui cuſtodiunt, & inſtar ianitorum obſeruant acceſſum Solis ad Auſtrum & Septentrionem.*

Clem. Alex.

Quid Numina in Zodiaco depicta ſignificent.

His itaque expoſitis, iam officia ſingulorum Geniorum in Zodiaco deſcriptorum exponamus. Per Anubin itaque ſeu Mercurium caniformem nihil aliud intelligebant, niſi cuſtodem caloris Mundani. Per Canopum humidæ naturæ in ſubterraneis vim actiuam. Per Ichton humoris ad generationem rerum perficiendam, diſpoſitionem. Per Amun caloris vim fœcundatiuam. Per Apin fructuum meſſiſque vim maturatiuam.

Effectus quos in Mundo præſtant Dij Zodiaco adſcripti.

Per Geminos Herculem & Apollinem vim Solis calefactiuam. Per Ibin, ortum Sothis, inundationis Niloticæ prodromi. Per Momphta Nilotici incrementi vim diſpoſitiuam. Per Iſin frumenti ſecuturi abundantiam. Per Omphta ad ſementis ſparſionem æquam telluris tempericm. Per Typhonem vltimam telluris exſiccationem, humoriſque benefici in ſubterraneos meatus incluſionem. Per Nephten denique humoris ab omni interitu vindicationem. Quibus totidem maiores gentium Dij Deæque reſpondent, quos in Obeliſco Pamphilio fol. 251. exhibitos contemplare. Hebræi quoque & Arabes, Ægyptios imitati, ſuum Zodiacum in duodecim pariter Angelorum præſidia diſpertiuntur, quorum Nomina cùm in Kabala Hebræorum & Saracenorum exhibuerimus, ſuperuacaneum eſſe rati ſumus, eadem cum Lectoris nauſea hic repetere.

CAPVT III.

De Characteribus ſignorum, eorundemque origine.

Cur & quo modo Ægyptij primum ſignum ponunt Capricornum.

ASTronomi omnes ferè ſignorum ordinem incipiunt ab Ariete; quod & Ægyptij faciant; vnde mirari forſan quis poſſet, cur nos primum ſignum ſiue dodecatmorium attribuerimus Capricorno ſeu Anubi. Reſpondeo, dupliciter nos ſignorum ordinem hoc loco conſiderare poſſe, vel Aſtronomicè, vel myſticè. Signa itaque Aſtronomicè conſiderantes exordium ab illo verni temporis puncto, quod dies noctibus æquat, ſumebant; quod & in hunc vſque diem ab Aſtronomis obſeruatur: myſticè verò conſiderantes, ſiue in quantum Geniorum, Deorumque in mundana œconomia adminiſtrationem concernit, à brumæ Solſtitialis puncto, quod Deorum aſcenſum nominabant, ſignorum, Deorumque ordinem ſumebant, nè ſi ab æquinoctio Verno initium ſumerent diſpoſitionis domuum Geniorum, ordo aſcendentium Deorum interturbaretur. Atque hæc eſt cauſa, cur nos Myſtas Ægyptiorum ſecuti hunc ordinem ſeruauerimus. Quibus quidem expoſitis, iam quid ſignorum characteres velint, vnde originem traxerint, videamus.

Origo ſignorum characterumque 12 ſignorum Zodiaci.

Mercurius itaque Triſmegiſtus, poſtquam ſingulis Zodiaci dodecamorijs ſuos Genios aſſignaſſet, atque in Aſtronomico negotio ſemper hieroglyphica ſimulachra ponere, dum ſignum denotare vellet, oppidò laborioſum comperiret; abbreuiaturas quaſdam ex ipſis ſimulachris depromptas loco ſimulachrorum poſuit; quem morem ab illo tempore in hunc vſque diem continuâ quâdam ſucceſſione & traditione conſeruarunt. Sed ſingula explicemus, ab Ariete Aſtronomorum more initium facientes.

I Signum ♈

Primum ſignum Aſtronomico more Aries eſt, Ægyptiacè dictus ἀμοῦν, Amun; pingebaturque ſub hominis cornibus arietinis conſpicui figura. Verùm in compendiario Aſtronomico computationis negotio, nè ſemper integram imaginem ſcribere cogerentur, ſola duo cornua, Aſtronomi poſuerunt Arietis hoc pacto

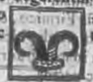

cui reſpondet poſterorum Aſtronomorum vſque in hæc tempora continuatū ſymbolum, quod ſequitur ♈.

II Signum ♉

Secundum ſignum Taurus eſt, quem Ægyptij ἆπιν Apin vocant, maximum Numen, & ſub forma Bouis, vti & hodie in vſu eſt, exhibebatur. nè igitur ſemper circa huius ſigni mentionem integrum bouem pingere cogerentur, capue tantùm Bouis cum cornibus poſuerunt, vt ſequitur

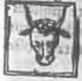

cui correſpondet modernus Tauri character ♉.

III Signum ♊

Tertium ſignum Geminos tenet, quos Ægyptij Herculem & Apollinem, ſiue Helitomenon & Harpocratem vocant, erantque binæ vtriuſque hieroglyphicæ ſtatuæ, manus ſibi mutuò inferentes; quas nè mentione huius ſigni facta pingere cogerentur, loco ſtatuarum hunc inuenerunt characterem epitomaticum,

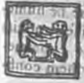

quo dicti Gemini exprimebantur, quo & in hunc vſque diem vtuntur Aſtronomi, vt ſequitur ♊.

IV Signum ♋

Quartum ſignum Cancro dicatum eſt, Ægyptijs Hermanubi Ibimorpho. quoniam verò Sol ſub initium huius ſigni retrogradus eſt, & eidem ſigno Ibiacum Numen præeſt; caudam ex Cancro, & caput ex Ibi ſcripſerunt, quorum poſitione emanauit character ex capite Ibis & cauda Cancri compoſitæ; cuius rationem neſcientes poſteri, eum ſub hac figura retulerunt, Ægyptiaco hieroglyphico haud abſimili ♋.

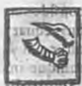

V Signum ♌

Quintum ſignum Leonem continet, qui Ægyptijs Momphta dicitur. Nè itaque ſemper huius mentione factâ integrum Leonem pingere cogerentur, loco totius partem, id eſt, caudam pinxerunt, Leoninæ fortitudinis ſymbolum hoc pacto . quo & in hunc diem Aſtronomi vti ſolent ♌.

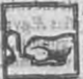

VI Signum ♍

Sextum ſignum Virgini dicatum eſt, quam Iſin Ægyptij nominant, frumenti inuentricem; vnde & eam ſub Virginis forma triplici ſpicâ conſpicuam hieroglyphicè depingebant. Nè itaq; eius mentione factâ, ſemper hanc imaginem pingere cogerentur, tres ſpicas formarunt ligaculo ſtrictas, emanauitq; character Virginis vt ſequitur , cuius rationem poſteri non capientes, loco trium ſpicarum hunc poſuerunt characterem ♍. qui tamen ab antiquo charactere non multùm abludit. tres autem ſpicas aſſignarunt, quia in Ægypto ſubinde ter in anno meſſis peragebatur, ob ſummam telluris, quam ipſa referebat, luxuriem.

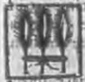

VII Signum ♎

Septimum ſignum Libræ, tribuitur ab Ægyptijs Numini Omphta, quo humoris ob exceſſiuam inundationem vis ad temperiem redigebatur, & componebatur, teſte Firmico, & Scholiaſte tetrabibli Ptolomæi; cuius cùm libræ bilanx hieroglyphicum eſſet, loco imaginis Omphta, quæ hominem menſorium in manibus radium tenentem mentiebatur, eundem radium ponebant hoc pacto ; poſteri verò loco huius Libram formarunt hoc pacto ♎.

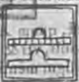

VIII Signum ♏

Octauum ſignum Scorpionis eſt, quod Typhoni malignantis naturæ Genio, veteres Ægyptij tribuebant; cuius ſymbolum cùm Scorpius eſſet, vtpote venenoſâ quâdam & aduſtiuâ facultate pollens, Typhonijs operationibus haud abſimili, hieroglyphicum eiuſdem Scorpij characterem poſuerunt, vt ſequitur . quos & imitati poſteri, ſimili characterum genere expreſſerunt ſic ♏.

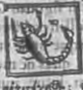

IX Signum ♐

Nonum ſignum Arcitenens ſiue Sagittarius eſt, Ægyptijs verò Nephte dicitur, Typhonis ἀντίτεχνος; cuius curæ cùm arma Oſiris, hoc eſt radiorum Solarium effectus commiſſi ſint, ijſque ne humoris vis Mundani aduſtiua vi Typhonia deſtrueretur, Typhoni ſe opponit; radij autem Solares per ſpiculum ſeu ſagittam hieroglyphicè exprimerentur; hinc character emanauit Sagittarij Typhonem conſpicientis, vt ſequitur , quem Moderni ſic notant ♐.

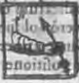

Decimum ſignum Capricornus eſt, cui Ægyptij præfecerunt Anubin caninâ facie conſpicuum, & hirco-piſcem loro ducentem. Nè imaginem operoſam ſemper huius ſigni mentione factâ pingere cogerentur, hirco-piſcem, ſymbolum calidi & humidi, cuius Anubis cuſtos & conſeruator erat, pinxerunt, vt ſequitur quos & imitati poſteri, ſic cum haud abludente charactere expreſſerunt ♑, in quo cornuum & caudæ piſcis manifeſta latent indicia.

X Signum ♑

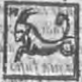

XI Signum ♒

Vndecimum ſignum Aquarius eſt, quem Canopum Ægyptij appellabant, humidi ſubterranei præſidem; figurabaturque ſub forma hydriæ vaſto ventre protuberantis, capite humano eidem loco operculi impoſito, cuius loco figuram Kyriologicam, nullo non Obeliſco obuiam, expreſſerunt, vt ſequitur , quo charactere & in hunc vſque diem vtuntur.

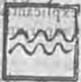

XII Signum ♓

Duodecimum ſignum piſces ſunt, Ægyptijs Ichthon, Numen ſub forma partim humana, partim piſcina expreſſum. Omiſſa itaque figura humana, tantùm compendij cauſa characterem exhibuerunt ſub forma piſcis vt ſequitur , poſteri verò duos piſces poſuerunt veluti colligatos vt ſequitur ♓.

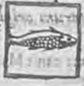

Atque hi ſunt duodecim characteres 12 ſignorum veteribus iuxta atq; recentioribus vſitati; quos quidem ijs de cauſis, quas diximus inſtitutos, nemini dubium eſſe debet. Manilius eos his verbis exponit.

Manilius.

Vt ſit idem Mundi primum, quod continet arcem,
Aurato Princeps Aries *in vellere fulgens;*
Reſpicit admirans aduerſum ſurgere Taurum,
Submiſſo vultu Geminos, *& fronte vocantem:*
Quos ſequitur Cancer: *Cancrum* Leo: Virgo *Leonem:*
Æquato tum Libra *die cum tempore noctis,*
Attrahit ardenti fulgentem Scorpion *aſtro,*
In cuius caudam contentum dirigit arcum
Miſtus equo, *volucrem miſſurus iamq; ſagittam.*
Tum venit anguſto Capricornus *ſidere flexus;*
Poſt hunc inflexam defundit Aquarius *vrnam,*
Piſcibus *aſſuetas auidè ſubeuntibus vndas,*
Quos Aries tangit claudentes vltima ſigna.

Scaliger.

Quæ verba Manilij Scholiaſtes Scaliger ex Alcabitio ita exponit: *Zodiacum arcem vocat, quòd ex eo ortus & interitus præcipuæ cauſæ defluant, & vt ipſe ait, quòd ex eo fatorum ducitur ordo. Ab eo igitur meritò auſpicatur, vt,* inquit, *primum ſit & primo loco ponatur, quod Mundi primam occupat arcem. Sic Author Alkabitij à Nitac, hoc eſt, à circulo Zodiaco ab eadem cauſa orſus eſt.* Et paulò poſt: *Duodecim ſignorum characteres, quibus vulgus Aſtronomorum vtitur, antiquiſſimæ originis ſunt, quamquam deprauati.* ♈ *Aries, caput Arietis.*

Significationes 12 characterum Zodiaci.

♉ Taurus, caput Bubulum. ♊ Gemini, duo corpuſcula conſerta brachijs & cruribus. ♋ Cancer, depravata Gammari figura. ♌ Leo, cauda Leonis. ♍ Virgo, alæ Virginis. ♎ Libra, ſcapus ſeu bilanx cum examine, quod Veteres momentum vocabant, vnde lanx momentanea. ♏ Scorpius, non indiget additio. ♐ Sagittarius, neque ipſe indiget explicatione. ♑ Capricornus, eſt extrema cauda piſcis conuoluta, in quam ille aſteriſmus deſinit, quem [illegible] vocant [illegible]. ♒ Aquarius, aquæ fuſio. ♓ Piſces, piſces duo aduerſi oppoſitis dorſellis cum vinculo, quod Græci Magiſtri [illegible]. Totam hanc characterum originem Scaliger deſcripſit ex Albabitio, qui totidem penè verbis Arabicè ea deſcribit, vti & Abenragel, vt ſuo loco dicetur. Sunt autem hi duodecim nihil aliud quàm characteres hieroglyphici, effectus Geniorum duodecim hiſce plagis deputatorum explicantes, & paſſim inter hieroglyphicas Ægyptiorum deſcriptiones reperiuntur, vt in tertio Tomo demonſtrabitur.

[illegible]

CAPVT IV.

De ſeptem Planetarum origine, nominibus, officijs, characteribus.

RECtè & ſapienter canit Manilius lib. 1. Aſtronomicôn.

Manilius.

Omnia conando docilis ſolertia vicit,
Nec priùs impoſuit rebus finemque, modumque,
Quàm cœlum aſcendit ratio, cæpitque profundis
Naturam rerum cauſis, viditq; quod vſquam eſt &c.
Quæ poſtquam in proprias deduxit ſingula cauſas,
Vicinam ex alto Mundi cognoſcere molem
Intendit, totumque animo comprendere cœlum,
Attribuitque ſuas formas, ſua nomina ſignis,
Quaſque vices agerent certa ſub lege notauit,
Omniaque ad Numen Mundi, faciemque moueri,
Sideribus vario mutantibus ordine fata.

Hermes primus obſeruator motus planetarum.

Fuit hic præ cœteris mortalibus primus Hermes noſter, qui poſtquam Zodiaci duodenarium Syſtema complêſſet, vidiſſetque nonnullas ſtellas non fixas, ſed vago curſu per ſpacioſas cœlorum ſemitas vltrò citròque commeare; ad motus, motuumque leges explorandas, tam exoticæ rei cognoſcendæ incenſum intendit animum. Comperiebat autem ſeptem potiſſimùm, ex vniuerſo ſtellarum exercitu, hâc vagabundâ naturâ præditas ſtella; hâc tamen conditione, vt omnes obliquam Zodiaci conſtitutionem ſectantes, tantùm ſub certa & definita annorum periodo curſum ſuum abſoluerent; nonnullas quidem celeriùs, nonnullas tardiùs: quaſdam quidem viam Zodiaci rectiùs & præciſiùs, quaſdam irregulariùs terentes. Et primò quidem Solem notabat, conſtanti & irretorto greſſu mediam Zodiaci lineam tenere; Lunam, cœteraſque ſtellas quinque, non item, ſed iam vltrò citròque ad ſex graduum amplitudinem curſitantes ſummo ſtudio, & multorum annorum experientiâ obſeruabat. Quæ ita eſſe, expreſsè Scholiaſtes in Hyginium, quiſquis ille fuerit, teſtatur. *Mercurius,* inquit, *primus mortalium oſtendit obliquitatem Zodiaci, & planetarum curſus ſub eodem perfici.* Quin imò ipſe Triſmegiſtus in Pimandro de ſe id teſtatur ſequentibus verbis: ÆSCVLAP. *Quonam igitur pacto, Triſmegiſte, ea quæ in Mundo ſunt, mutantur vnà cum his quæ mouentur? Nam ſphæras erraticas ab aplane ſphæra moueri dicebas.* TRISMEG. *Iſte non motus, ò Æſculapi, ſed reſiſtentia eſt: non enim eodem, ſed modo contrario gradiuntur. Oppoſitio verò reuerberationem motionis ſtabilem continet, repercuſſio enim ſtationis agitatio eſt, ideoq; ſphæræ erraticæ è contrario ac planè ſubalternæ inuicem diſcurrendo, obuiatione contrariâ circa oppoſitionem huiuſmodi ab ea quæ perſtat, agitantur; quod quidem aliter ſe habere nequit; nam arctos ipſas, quas nôſti, nec exoriri vnquam, nec mergi, circa idem perpetuò recurrentes, num moueri cenſes, an conſiſtere potiùs?* ÆSCVL. *Moueri, ò Triſmegiſte.* TRISM. *Quonam motu, Æſculapi?* ÆSCVL. *Motione circa idem ſempiternè currente.* TRISM. *At verò circulatio illa idem motus à ſtatione contentus; ipſum namque circa idem prohibet, quod ſuper ipſum eſt; impeditum autem id quod ſuper ipſum, circa idem inſtat: atque ita contraria agitatio firma eſt ab ipſa oppoſitione perpetuò ſtabilita. Exempla tibi ante oculos ponam in terris viuentium, veluti dum homo quis natat, currente nimirum aduerſa aqua, manuum ſimul & pedum repercuſſio ſtare hominem efficit, nè cum aqua pariter labatur, aut mergatur in eam.* Quibus verbis quid aliud indicat, niſi proprium planetarum motum, quo contrario motui diurno raptu ex ortu in occaſum feruntur? quem motum & moderni per motum nauis, & hominis contrario in eadem motu incedentis demonſtrant. Sed quoniam hæc vulgò trita ſunt, ea indicaſſe ſufficiat. Quare ad nominum characterum impoſitionem procedamus.

Mercurius nomina planetis imponit.

Mercurius itaque vti ſummâ & admirandâ ingenij dexteritate pollebat, ita ſingula ſua inuenta, non minori ingenij induſtria texit. Patet hoc primò in Nominum planetariorum impoſitione. Cùm enim videret, totum naturæ ordinem ſeptem hiſce ambulatoribus inniti, eorumq; fato omnia inferiora ſubſtare: maxima & principalia Mundi ſenſibilis Numina ipſos appellandos exiſtimauit. Solem quidem, quem Deum Deorum cœleſtium præſtantiſſimum in Pimandro dicit, & cui reliqui cœlites veluti Principi Regique pareant, ideo appellauit Oſirin, quòd Ægyptiacè πολυόφθαλμον multoculum, vel etiam Dominum ſanctum ſignificat, eò quòd hic totius naturæ fons, omnibus vitam concedat, vt alibi fuſiùs expoſitum eſt. Lunam verò Iſin vxorem Oſiris dixit; ex horum enim coniunctione & copula ſpectabilem illam rerum omnium in totius naturæ maieſtate eluceſcentium varietatem enaſci credebat, vtpote Soli calidum, Lunæ ſeu Iſidi humidum attribuendo, quæ ſunt veluti prima quædam totius generationis elementa. Atque hos duos planetas inter elementa & reliquos ſuperiores planetas ponebat intermedios, veluti totius naturæ arbitros, vti ſuprà in Syſtematica Mundi conſtitutione hieroglyphicè exhibita

Sol Princeps Numen cœli Oſiris vel Poſiris.

☽ Vxor Oſiris Regina cœli.

☼ & ☽ medij planetarum.

☿ & ☽ officia in œconomia Mundana.

♂ et ♃ officia.

♄ officium.

ta fuſè oſtenſum fuit. Porrò cum ſupra Solem duos alios ambulones aduerteret, perpetuos & indiuiduos Solis comites; viciniorem Mercurij nomine inſigniebat, veluti Solis internuncium & coadiutorem, vnde poſteà fabula de Deorum Nuncio Mercurio emanauit; ſequentem verò lucidiſſimam ſtellam Aphroditis ſeu Veneris nomine nuncupabat, vtpote quæ, quod Sol, Luna, Mercurius rectè in Mundi œconomia diſpoſuerant, illa fœcunditate & gratiâ ſuâ compleat, & perficiat, vnde & in hunc vſque diem fœcunditatis, gratiæ, & amoris munus ipſi attribuitur. Quoniam verò Venus humido abundans ſubinde cum Luna quandam in ſublunari Mundo intemperiem efficit, hinc Martem, quem [illegible] Typhun vocat, ſuperpoſuit Veneri, cuius munus eſt, aduſtiuâ vi ſuâ & facultate cauſticâ, exceſſiuam humiditatis diſcraſian à Venere & Luna cauſatam, inciſione ſuâ ad temperiem redigere. Quoniam verò Typhonem malignæ & peruerſæ naturæ cognôrat, hinc ſupra ipſum ſtatuit Iouem, quem & Aegyptiacè [illegible] vocauit, omnibus præclaris facultatibus inſtructum, qui beneficâ & potenti virtute ſuâ malignam Typhonis naturam coërcitam in officio, nè vi ſuâ tabificâ ſuſque deque verteret omnia, contineret. Tandem huic ſuperimpoſuit Saturnum, quem & Rephan Ægyptiacè vocauit, cuius officium eſt, calorem in Mundo exceſſiuum à Marte & Sole cauſatum frigiditate ſuâ, non ſecùs ac Mars humiditatem à Luna & Venere cauſatam attemperare. Quorum officia ac virtutes cùm fusè tùm in præcedentibus, tùm in Obeliſco Pamphilio deſcripſerimus, eò Lectorem remittimus.

Characteres planetarum quid notent.

Quàm aptis autem hieroglyphicis characteribus ſingulorum officia & poteſtates exhibuerit Hermes, reſtat explicandum. Cùm itaque horum ſeptem principalium Geniorum virtute totum inferiorem hylæum Mundum adminiſtrari comperiret; characteres ſingulorum viribus appropriatos, quorum quinque potiſſimùm ex hieroglyphicis kyriologicis, videlicet ex ☼ ☽ ♈ ↑ + compoſita ſunt, excogitauit; quorum prior character hieroglyphicus Solis; alter Lunæ; tertius, cornu ſcilicet Arietis, caloris & fœcunditatis, curſus planetarij principium; quartus, ſcilicet ſagitta, caloris & ſiccitatis; quintus denique crux eſt, elementaris Mundi ſymbolum. Ex quibus ſingulorum planetarum virtutes eo ingenio expreſſit, vt videndo characterem cuiuſpiam, ſtatim in notitiam virtutis eius veniret. Sed fabricam oſtendamus.

Ægyptij duobus modis myſteria ſymbolica ſignificabant.

Ac primò quidem ſuppono ex Clemente Alexandrino & Euſebio, duplicem habuiſſe Ægyptios modum myſteria ſua ſymbolica repræſentandi; vnum per virtutes animalium, herbarum, plantarum; alterum per Geometricos characteres, appoſitè myſteria intenta repræſentantes. Sic per Scarabæum & Ibidem primo modo Solem & Lunam, quos eoſdem poſteriori modo per Solis & Lunæ ſimplices characteres repræſentabant. Sic quatuor Elementa ſiue principia rerum per quatuor animalia, quæ qualitates haberent Elementis non abſimiles, primo modo; poſteriori verò per † repræſentabant: quod Clemens Alexandrinus hiſce verbis aſ-

Clem. Alex. 6. Strom.

lib. 3. cap. 3.

firmat. *Symbolicè autem vna quidem loquitur per imitationem, alia verò ſcribitur veluti propriè, alia verò apertè ſumitur allegoricè per quædam ænigmata; vt qui Solem volunt ſcribere, faciunt circulum, Lunam autem figuram Lunæ cornutam formam præſeferentem (hoc eſt ſemicirculum) conuenienter ei formæ, quæ propriè dicitur: ænigmaticè verò Solem Scarabæo aſſimilant, obliquam aſtrorum conuerſionem ſpiris & voluminibus ſerpentum.* Porphyrius quoque apud Euſebium ſic ait: *Vnde factum eſt, vt omnia candida cœleſtibus Dijs attribuerentur; pila, & rotunda omnia Mundo, præcipuè ☼ & ☽, id eſt, Soli & Lunæ; circulus verò & quæ circularia ſunt, ſeculo, & motui cœleſti, & zonis ac circulis, qui in cœlo eſſe intelliguntur.* Quæ nos ad mentem Veterum ita explicamus.

Characterum fabrica & ſignificatio myſtica.

Characteris ♀ origo.

Characteris ☿ origo.

Deenus.

Ægyptij pingebant circulum, quo Solem repræſentabant, ſtellarum omnium Principem, & cœleſtium Numen, à cuius luce omnes participarent. Cùm autem omnem virtutem ipſius ſolùm in elementarem Mundum cognoſcerent, circulo decuſſatum appoſuere ſignum ſeu characterem ſic ♀, quo notabant ſpiritus Mundi omnia permeantis fœcunditatem, vnde & Græci Venerem veluti generationis Deam illo exprimendam aſſumpſêre. Cùm autem hanc virtutem Veneris ſparſam & ſeminatam à Deo per omnes Mundi partes intuerentur, ſpiritum nimirum Animæ Mundi ſiue Solis dantis vnicuique rei formam, vitam, eſſentiam, & durationem; cùm, inquam, eum inueniri viderent in omnibus rebus, in homine inquam, in beſtijs, in terra, aqua, aëre, igne, in fluminibus, in montibus, planis, vallibus, ſyluis, pratis, deſertis, plantis, animalibus, in cœlis etiam & ſtellis; ſemicirculum ☽ ei appoſuerunt, & ortus eſt character ille celeberrimus & ſacer ☿ Mercurij, quem in tertio libro Obeliſci Pamphilij Spiritum Mundi, ſeu Solem Ægyptiorum omnia ad ſe attrahentem, interpretati ſumus. Menti noſtræ mirum in modum aſtipulatur Deenus in ſua Monade hieroglyphica, vnde verba eius cedro digna hîc appono: *Antiquiſſimi ſapientes Magi, quinque planetarum nobis tradidere notas hieroglyphicas, compoſitas quidem omnes ex Solis & Lunæ characteribus, cum elementorum, aut Arietis hieroglyphico ſigno. Ac primùm quidem de ijs, quæ Lunæ habent characterem, nos iam paraphraſticè agemus; de Solaribus deinde. Lunaris noſtra natura, dum per Elementorum ſcientiam circa noſtram ſit ſemel reuoluta terram, Saturnus myſticè dicebatur. Et eadem de cauſa Iouis quoque habebat nomen, iſtamq́ ſecretiorem tenebat figuram ♃. Et Lunam tertiâ vice elementatam obſcuriùs ſic notabant ☿, quam Mercurium vocare ſolent, qui quàm Lunaris ſit, videtis? Martis verò character myſticus ♂, an non è Solis & Arietis hieroglyphicis eſt conflatus, ♃ elementato partim interueniente Magiſterio? Et Veneris quæſo, an non ex Solis & elementorum pleniore explicatione? Iſti ergo planetæ Solarem recipiunt [illegible], opuſque [illegible]: in cuius progreſſu fit tandem conſpicuus Mercurius ille alter, priori quidem vterinus frater; ex Lunari ſcilicet Solarique elemento completa magia.* Quæ omnia Hermes expreſſit his verbis:

Sicut res omnes fuerunt ab Vno mediatione Vnius, ſic omnes res natæ fuerunt ab hac vna re, ada-

♄

Saturnus conuenit frigore eum ☽ quo influit in Elementa, & componitur ex figura Lunari, & cruce elementari, † ♄.

ptatione. Vides igitur quomodo, & quàm ingenioſe miſturam qualitatum planetarum in appropriatis characteribus exhibuerint. Meminit horum characterum myſticorum quoque Cæſar Riuiera in ſuo de Mundo magico tractatu Italico idiomate conſcripto, vbi inter alia hæc habet lib. 1. fol. 22. quæ etiam adduxi in Obeliſco Pamphilio fol. 374. Riuiera in Mundo magico. Compoſitio characterum Aſtronomic. *Tutto queſto comprende in ſe detto giroglifico* (de quo loco cit.) *eſſendo egli compoſto de' caratteri delle note di ciaſcuna di dette coſe, le quali iui apertamente ſi ſcorgono. Imperoche facendoſi di quello anatomia, & diuidendoſi nelle ſue parti, vedraſſi chiaramente, che egli coſta primieramente d'vn circolo perfetto, giroglifico del Sole; appreſſo egli coſta d'vn ſemicircolo, nota della Luna; d'vna croce, ſimbolo delli quattro Elementi; e del ſegno dell'Ariete; gli altri quattro giroglifici poſcia, cioè quello di Saturno, di Gioue, di Marte, e di Venere, ſono formati ò dal carattere del Sole, ouero della Luna, con l'anneſſione della Croce, ò parte di lei, ouero della nota dell'Ariete. Il giroglifico di Saturno è compoſto di quello della Luna, & inſieme di quello de gli Elementi; quello di Gioue coſta de i medeſimi, & è l'iſteſſo, eccetto che ritiene ſito diuerſo; il carattere di Marte è compoſto di quello del Sole, e di quello del Ariete congionti inſieme dalla retta linea della croce; la nota di Venere è formata di quella del Sole, & de gli Elementi; e finalmente il giroglifico dell'Ariete ſi forma di duoi ſemicircoli conneſſi in vn commun punto.*

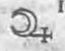

Iuppiter humore conuenit cum ☽ quo influit in Elementa, hinc componitur ex ☽ & †.

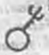

Mars calore & ſiccitate conuenit cum ☼ & ♈. hinc componitur ex figura ☼ & ♈ vti vides.

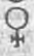

Venus humore & calore conuenit cum ☼, quo in Elementa influit, hinc componitur ex figura ☼ & †.

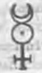

Mercurius cum omnibus conuenit ☽ ☼ †, hinc ex omnibus componitur, Lunari, Solari, & Elementari.

Vides igitur quàm aptè magnus ille Triſmegiſtus, aut Ægyptij ab illo educti, planetarum virtutes per ſymbolica ſigna expreſſerint. Verùm de his copioſè tractatum vide in Obeliſco Pamphilio fol. 374. & in Alchimia Ægyptiorum. Quanto autem ſtudio Veteres Ægyptij, cultui planetarum dediti eſſent, & quàm omnia ipſorum influxibus adſcriberent; pulchrè ſanè explicat Schiagia Arabs Hiſtoricus, dum Ægyptum his verbis deſcribit.

في ذكر فراعنة مصر ❋

Schiagia Arabs.

ومصر في اقليم العجايب ومعدن الغرايب مصر بستان الله تعالى في ارضه ولايراها الناظر في هذا الوقت فيظن انها على حالها الاول كانها كانت مدن متقاربة على الشطين كانهم مدينة واحدة البساتين خلف المدن متصلة كانهم بستان واحد والزارع من خلف البساتين كان يصل من الاسكندرية الى اسوان في يوم واحد يناوله تبع البساتين واحد لواحد واهل مصر كانوا اهل ملك عظيم في الدهور الخالية والازمان السالفة وكانوا خلاطا من الامم ما بين قبطي ويوناني وعمليقي كانوا يعبدوا الاصنام وصار بعد الطوفان علما مضروب من العلوم خاصة تعلم الطلسمات والسحرة والكيميا وطلسماتهم باقية الى الان وكانت مدينة منف كرسي مملكتهم وهي على اثني عشر ميلا من الفسطاط كانت كهنة اعظم الكهان علما حكما واليونانيين يشهدوا لهم بذلك وكانوا يخبرون بكهانتهم نحوا الكواكب ويزعمون انها هي التي تفيض عليهم العلوم وتخبرهم بالغيوب وتعلمهم الطوالع وصنعة الطلاسم ودلتهم على العلوم الجليلة المخزونة فعملوا الطلسمات المشهورة والنواميس الجليلة وولدوا الاشكال الناطقة وصوروا الصور المتحركة وبنوا العالي من البنيان وزبروا علومهم في صلب الحجارة وكانت مصر خمسا وثمانين كورة منها اسفل الارض خمسة واربعين كورة ومنها بالصعيد اربعين كورة وكان في كل كورة رئيس من الكهنة وهم الحزرة ❋

Cœtera omitto, & Latina verba appono.

De excellentia Aegypti, & Aſtrologiæ ſtudio.

AEgyptus rerum mirabilium clima, prodigiorum fodina, hortus Dei excelſi in terra erat, nec vllus qui eam nunc conſiderat, in ſuo ſtatu primo exiſtere credit; & cùm ipſa ſit vna ciuitas, tanquam plures ſupra eorum littus ſibi cohærentes eſſe videntur. Horti à tergo ciuitatum, tanquam vnus, ſibi inuicem coaleſcentes; tum arua à tergo hortorum cernebantur. Porrò vna itineris dies erat ab Alexandria vſque Aſouan, hortique ſibi inuicem excellentiam porrigebant. Ægyptij olim maximi Regni Domini erant, nec non ex diuerſis gentibus, Coſtorum, Græcorum, Amalecitarumque permixti pariter idola colebant, poſt diluuium in varijs ſcientijs, præcipuè incantationum, magiæ præſtigiatricis & Chimiæ edocti fuerunt: imagineſque eorum ad influxum ſtellarum factæ huçuſq; reperiuntur. Porrò ciuitas Monf ab antiqua Pheſtad 2 milliarijs diſtans, ſedes Regni erat. Sacerdotes eorum doctrinâ & ſapientiâ cæteris Sacerdotibus, præſtabant, quemadmodum de ipſis aiunt Græci. Cùm ſua præſagiendi arte ad ſydera ſe applicabant, ea ſibi ſcientias infundere, euentura enunciare, eoſque rerum naturalium & diuinandi artem ediſcere exiſtimabant; ſicuti reuera eos ſcientias magis abſtractas & abſconditas edocuere, ipſiq; ex eis diuinandi artes celeberrimas, legeſq; excellentiſſimas didicerunt, ſimulachra loquentia fecerunt, Imagines mobiles depinxerunt, ædificium cæterorum ædificiorum altiſſimum extruxerunt, ſcientiaſq; ſuas ſupra duriſſimos lapides inciderunt. Ægyptus 85 Prouincijs conſtabat, ex quibus in Saida in inferiori Ægypto erant 45, in ſuperiori verò 40. & in vnaquaque Prouincia Sacerdotum ſeu Magorum dux erat. Illum autem, ex eis, qui 7 annis 7 planetas mobiles obſeruabat, ignarũ vocabant; qui verò 49 annis vnumquemq; planetarum 7 annis, hunc Infundentem ſeu Stillantem nuncupabant: ipſique honoris cauſa inſurgit Rex, &, nonniſi propè Regem ſedet; nec aliud, niſi quæ Regis ſunt, gubernat. Sacerdotes cum artificibus ingreſſi ſtant coram Stillante, & vnuſquiſq; Sacerdotum: per planetam cui inſeruit ſeparatus, ad æqualem ſui non diuertit: ſeruuſq; illius planetæ dicitur, videlicet Seruus Lunæ, ſeruus Mercurij, ſeruus Veneris, ſeruus Solis, ſeruus Martis, ſeruus Iouis, & ſeruus Saturni. Stillans autem interrogat vnumquemque ex ipſis, dicens: vbinam Planeta tuus reperitur? & reſpondet, in tali ſigno, in tali gradu et in tali minuto; ita quoq; vnum alium interrogat, qui ipſum inſtruunt: cumq; manſiones ſeptem planetarum agnouerit, dicit Regi, conuenit Regi vt

Monf idem quod Memphis.

Stillans ſeu Infundens idem quod Propheta.

gi vt hodie ſic & ſic ſe gerat, ſic comedat, congregationis in tempore ſic faciat, ſic equitet: tum omnia quæ ad negotiorum ſuorum directionem facit, ei denunciat; & coram eo Scriba cuncta à Stillante ipſi dicta, exarat. Deinde ad artifices diuertendo, in curiam Sapientiæ extrahit, ipſique ad opera tali die facienda manus adhibent; ipſe verò cuncta illius diei acta in libro deſcribit, quæ complicata in cubiculis Regijs aſſeruantur. Si accidat Regem de aliqua re anxium eſſe, eos omnes extra Memphim congregari iubet, ad quos ſe conferunt omnes cum Iudice ciuitatis; tum ipſi equitantes, vnus poſt alterum, cum pompa ſolemni, & miraculoſa tympana congregationis præ manibus geſtantes, ingrediuntur; iſte faciem ſplendidam tanquam lumen Solis præfert, nec vllus in eum oculorum acies dirigere poteſt: alterius manus lapidibus pretioſis, rubris, citrinis, cæruleis, viridibus impletæ ſunt, veſtemque auro textam habet: hic Leonem longiſſimis vnguibus præditum equitat: ſuper iſtum tentorium luminoſum aſſurgit: tum vnuſquiſque id ad quod à ſuo planeta fuerit inſtructus, exequi curat, ingreſſiſque ad Regem, ipſe negotium ſuum explicat, illi verò quid agendum ſit, proponunt.

CAPVT V.

De ſignorum Zodiaci Genijs, viribus, qualitatibus, & quomodo ijs omnium rerum complexum exhibuerint Aegyptij.

Pyramidalis influxus ex ſignorum cœleſtium qui conſiderandus.

AEgyptij inſtructore Mercurio ex duodecim dodecamorijs totidem in centrum vſque terræ lucidas inuerſaſq; pyramides deduci concipiebant, quorum baſis ipſam dodecamoriorum longitudinem & latitudinem occupabat, vertex verò centro, vt dixi, terræ incumbebat; ſub quibus vniuerſum naturæ ordinem comprehendi dicebant; quas & in templo Heliopolitano in formam Zodiaci conſtructo duodecim Obeliſcis hieroglyphicè, vt in Obeliſco Pamphilio fol. 171 & 177 probatum fuit, exhibebant. Præerat autem vnicuique pyramidi influxus in inferiora ſymbola, Genius principalis, qui omnia influxiuæ pyramidi ſubiecta, ſingula ſecundùm claſſes rerum naturalium ipſis appropriatas, moderabatur; qui quidem effectus notabili diuerſitate toties differebant, quoties ſeptem Vſiarchos ſiue planetas in haſce dodecamoriorum plagas incidere contingebat. Quoniam verò non totum aliquod dodecamorium ſemper vnum & eundem effectum præſtare videbant, ſed alium in principio, in medio alium, & tandem in fine eiuſdem alium; ſingulis dodecamorijs in tres partes diuiſis tres alios Genios præfecerunt, quos nunc Decanos, modò Horoſcopos, Arabes deinde Facies appellabant, adeoque 36 Horoſcopi in vniuerſo Zodiaci ambitu continebantur, totius inferioris naturę œconomi, diſpenſatores, adminiſtratoreſque, quos ſupra ex Hermete & Iamblicho exhibuimus. Atque hinc proceſſerunt duodecim illæ myſticæ rerum omnium catenæ, quibus inferiora cum ſuperioribus mirâ quâdam ratione connectebantur. Et hæ quidem catenæ inter hieroglyphicas inſcriptiones frequentiſſimæ, duodecim naturæ veluti vincula quædam erant, quibus inferiores ſeu hylæos cum intermedijs cœleſtis naturæ gradibus,

&hi

& hos cum ſupremo Deorum immortalium dodecamorio choro ita aptè colligari credebant, vt qui catenam vnam certo alicui dodecamorio correſpondentem inueniſſet, is omnem pariter pyramidi alicui dodecamoriæ ſubiectam analogarum naturæ claſſium œconomiam, deprehendiſſe cenſeretur. Quam quidem notitiam à ſupremo omnium Pantamorpho Numine, ſeu prouidentia omnium, per amorem copulatam animæ ſapientiæ addictæ inſeri credebant. Eſt enim, vt Proclus de Anima & Dæmone, dicta prouidentia benefica pariter atque ſincera, exornatiua omnium, atque ab excultis proinde expedita, per omnia currens, præſertim quia cohibita nuſquam. Haud ſecus ipſi ſubiecta Numina præſentia omnibus, libera ab omnibus, implent ſeipſis omnia, multis alicubi permiſcentur, amantque proles ſuas, id eſt, rerum ſubiectarum ſeries. Cùm enim Amor prouideat, ſeruet, contineat res diuinitùs amatas, Dij Deos ſupercœleſtes amant; cœleſtes, cœleſtes ſphœras ſibi commiſſas; ſphœrarum Numina hylæorum Mundorum ſingulos ſibi deſtinatos ordines. Sed audiamus verba Procli citato loco: *Sacra igitur eloquia hunc amorem Domini indicant omnia colligantem, omnibus inſidentem. Hic ſanè ſi connectit omnia, copulat & nos Dæmonum præfecturis. Hunc Diotima magnum Dæmonem appellauit, quoniam medium implet vbique inter illa, & quæ appetunt, & quæ appetuntur. Ipſum quidem quod eſt amandum, gradum ſibi vendicat primum, amans autem gradum tertium ab amato, Amor denique vſurpat inter vtrumque medium, congregans atque colligans inuicem, appetens atque appetendum, & implens meliore deterius. Iam verò apud intelligibiles Deos atque reconditos, primæ ſecretæque pulchritudini intelligibilem intellectum vnit per vitam quandam intelligentia meliorem. Itaque Græcorum ipſe Theologus cæcum illum appellat amorem. In illis autem quæ extra intelligibilia ſunt, nondum illuſtrat indiſſolubilem cunctis ab ipſo perfectis. Vinculum enim Vnio quædam eſt, ſed vnà cum diſcretione permulta. Quapropter eloquia ſacra huius amoris ignem appellare copulatorem ſolent; ab intelligibili namque intellectu procedens ſequentia cuncta inuicem ibique deuincit. Conciliat igitur intelligibili quidem pulchritudini Deos omnes, Dijs verò Dæmones, nos autem Dæmonibus Dijſque coniungit. In Dijs quidem ſubſiſtit primò, in Dæmonibus verò ſecundò, in animabus autem per proceſſum quendam tertium à principijs exiſtentem. In Dijs rurſum ſuper eſſentiam; omne namque Deorum genus eſt eiuſmodi: in Dæmonibus autem per eſſentiam: in animabus denique per illuſtrationis effectum. Atque videtur hic trinus ordo, trinæ intellectus potentiæ ſimilis.*

12 Catenæ rerum.

Proclus de Anima & Dæmone.

Hinc Ægyptij hoc tam admirabile inferiorum cum ſuperioribus coniugium exactiùs trutinantes, paulatim in philtricæ ſiue amatoriæ artis notitiam deuenerunt, quamque ſub occultis hieroglyphicorum notis exactè, vti ſuo loco exponetur, deſcripſerunt. Et primò quidem ſingula dodecamoriorum, vt & 36 Horoſcoporũ plagas planetarum Numinibus, quæ fatalem huius circuli ambitum ſollicito veſtigio ambulant, fatorum ordinem vrgere credebant, ita aptè connexuerunt, vt ex diſpoſitione ſeptem ſtellarum ad duodecim dodecamoria comparatarum, infallibile iudicium de rerum futurarum euentibus ſe inferre poſſe crederent. Hinc Gene-

Amatoriæ artis principium.

thliaci eum qui ſub certo pyramidis dodecamoriæ influxu, tali & tali Planetæ ei dominante natus eſſet, ab eius Genio vel Genijs, tanquam fidei curæque ſuæ commiſſum amari, omniaque quæ eidem dodecamorio, aut planetæ dominanti competebant, tùm naturæ, tùm gratiæ talenta concedi, ſuperſtitioſiùs credebant. Qui quidem Genij ſi malignantis, & à dodecamoriorum Genijs diſcrepantis naturæ eſſent, tale & natus ſortiebatur ingenium; ſi beneficæ & ſympathicæ, natum ſimilem fore aſſerebant; atque adeo Ægyptij non tam ſtellis, quàm Genijs ijs præſidentibus euentus rerum adſcribebant. Hinc tantus erat in ijs placandis ardor, tanta in ijs per ſacrificia & præuias cœrimonias propitiandis cura & ſollicitudo. Secùs atque Aſtrologi noſtri temporis faciunt, qui hominum fortunam fatali cuidam ſiderum neceſſitati temerè adſcribunt. Sed ad inſtitutum reuertamur.

Aſtrologica vanitas.

Dodecamoria itaque tali ratione diſponebantur, vt res tùm cœleſtes, cum elementaribus, tùm hæ cum cœleſtibus & Angelicis, ac omnia tandem cum ſupremo omnium moderatore exactâ quâdam analogiâ correſponderent, vocabantque, teſte Pſello, eas Sάρας, id eſt, catenas, quibus ſuprema infimis, infima medijs, media ſupremis mirâ quâdam proportione connectebantur, iuxta duodecim entium naturæ Claſſes; cuiuſmodi erant quatuor Elementa, ignis, aër, aqua, terra. Ignem tribuebant Arieti, Leoni, Sagittario, qui igneum in Zodiaco trigonum efficiebant; Terram Tauro, Virgini, Capricorno, qui trigonum terreum; Aërem Geminis, Libræ, Aquario, qui trigonum aëreum; Aquam Cancro, Scorpioni, Piſcibus, qui aqueum trigonum efficiebant. His omnes reliquos entium ordines, qui quouis modo vni ex quatuor hiſce dictis Elementis conſentirent, adiungebant, v. g. omnes illæ rerum ſpecies, cuiuſmodi ſunt lapides, metalla, flores, plantæ, arbores, quadrupedia, volatilia, aquatica, humana complexio, quæ natura ſua ſiccum & calidum temperamentum ſortiebantur, Arieti attribuebant, ſigno itidem calido & ſicco; ex ijſdem verò recenſitis Claſſibus ſigno terreo, frigido & ſicco, ea aſſignabant, quæ dicti ſigni naturam & complexionem exprimebant; & ſic de cœteris ſignis aëreis, & aqueis. Atque hinc illa Zodiaci in trigonos ſeu triplicitates ſuas emerſit partitio. Pari pacto ſeptem Planetarum naturam & proprietatem dictis duodecim domibus applicabant. Verùm cùm hæc & ſimilia fusè & amplè docuerimus in Cabala Aſtrologica Hebræorum, eò Lectorem remittimus: ſolùm hoc loco, quæ ibidem iuxta mentem veterum Hebræorum dicta ſunt, iuxta mentem Ægyptiorum, vt reſponſus in omnibus luculenter pateſiat, aptanda cenſuimus. Verùm hæc omnia in ſequenti pinace contemplare.

Trigonus Igneus, Aqueus, Aereus, Terreſtris.

Vnde triplicitas ſignorũ Zodiaci originem habuerit.

Tabula Prima.

Catenæ conſenſus rerum cum 12 Signis Zodiaci, iuxta mentem veterum Aegyptiorum, ex Arabum monumentis extracta.

Signa Zodiaci	*Genij*	*Qualitates elementares*	*Lapides*	*Plantæ & arbores ex Apuleio*	*Animalia*	*Hominis accidentia*	*Colores*
1 Signũ ♈ Aries, Κριὸς	ⲁⲙⲟⲩⲛ	Igneum calidoſiccum	Amethiſtus	Ἐλελίσφακος	Ouium genus gregale	Audax, fortis, miles	Rubeus
2 Signũ ♉ Taurus, Ταῦρος	ⲁⲡⲓⲥ	Terreũ frigidoſiccum	Hyacinthus	Περιστερεὼν ὀρθὸς	Armenta	Ingenioſus & Venereus	Fuſcus
3 Signũ ♊ Gemini, Δίδυμοι	Helitomenos, & Horus	Aëreum calidohumidum	Chryſopraſus	Περιστερεὼν ὕπτιος	Mediũ inter homines & beſtias Simia	Ludis & recreationibus intentus	Flauus
4 Signũ ♋ Cancer, Καρκῖνος	Hermanubis	Aqueũ frigidohumidum	Topazius	Σύμφυτον	Aquatica	Vagabundus, inſtabilis	Cyaneus
5 Signũ ♌ Leo, Λέων	ⲙⲟⲙⲫϯ	Igneum calidoſiccum	Berillus	Πολυκίδαμον	Sylueſtria, feræ	Regio animo præditus	Aureus
6 Signũ ♍ Virgo Παρθένος	ⲓⲥⲓⲥ	Terreũ frigidoſiccum	Chryſolithus	Καλαμίνθη	Caninum genus	Sterilis & infœcundus; at pius & induſtrius	Viridis
7 Signũ ♎ Libra Λίβρα, Σταθμὸς	ⲛⲉⲫϯ	Aëreum calidohumidum	Sardius	Σκορπιοῦρος	Volucria	Amator iuſtitiæ, cultor legum.	Purpureus

8 Signú ♏ Scorpius, Σκορπίος	ⲧⲁⲩⲫⲟⲩⲥⲧⲟⲥ	Aqueũ frigido-humidum	Sardonix	Αρτεμίσια	Animalia rapacia	Tyrannus, crudelis, ſanguineus	Ater
9 Signú ♐ Sagittarius Τοξότης	ⲡⲉⲫⲟⲩⲏ	Igneum calido-ſiccum	Smaragdus	Απογάλλας	Animalia militaris indolis	Iracundus, inſtabilis, & multę cholerę	Flammeus
10 Signú ♑ Capricornus, Αιγόκερως	ⲁⲡⲟⲩⲃⲓⲥ	Terreũ frigido-ſiccum	Calcedonius	Αδάμαθος	Ruminantia	Ad magna aſpirans	Candidus
11 Signú ♒ Aquarius, Υδροχόος	ⲕⲁⲛⲟⲩⲃ	Aëreum calido-humidum	Saphyrus	[illegible]	Marina ſoboles	Mari deditus, Mercator, diuitijs inhians	Ceruleus
12 Signú ♓ Piſces Ἰχθύες	ⲁⲭⲉⲙⲱⲛ	Aqueũ frigido-humidum	Iaſpis	Αρεσαλέχων	Paluſtres & fluuiales	Fœcundus, libidinoſus	Cineritius

Ecce hæc ſunt rerum naturalium catenæ, quæ à ſupremis ad infimos, & hinc inter medios ad ſupremos entium gradus deducuntur; quarum vnam qui traxerit, omnes reliquas traxiſſe cenſeatur, quæ ex mente Ægyptiorum Abenephius his verbis deſcribit:

Abenephius.

ومصريون كان قسموا الدرجه بثنه عشر بروج والحمل اول منهم امون وهو مو كل
في كل ما تحته من العناصر من الحجار ومن النبات ومن الحيوفات ومن خواص ومن
جميع فعالـــــه ✡

Diuiſerunt autem Ægyptij circulum in duodecim arces, quarum prima eſt Aries, Genius eius Amun, adminiſtrator omnium eorum, quæ ipſi ſubſunt, ex elementis, lapidibus, plantis, animalibus, ex proprietatibus, & omnibus operationibus. Poſtea eo ordine ſingula recenſet, quo in præcedente tabula ſingulas Claſſes deſcripſimus. quæ cùm omnia fuſâ narratione proſequatur, & in Cabala Saracenica eius verba allegauerimus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, hic ea repetere. Omnia hæc confirmat Anonymus quidam tractans de ſeptem ſigillis planetarum, vt poſtea oſtendetur. Subſcribit hiſce Abraham Auenaris in manuſcripto Hebraico libro de Aſtrologia, in quo dicta his verbis proſequitur:

Auenaris.

ועל דעת חכמת מצרים המזלות י"ב והם מושלות בכל דברי תחתיים מן עשבי הארץ עד החיות ושרץ היבשת ולכל אחד ממזלות מכנה מלאך המושל בכל מה תחתיו׃

Iuxta ſcientiam verò Ægyptiorum, ſigna ſunt duodecim, & illa dominantur omnibus rebus illis ſuppoſitis, ab herbis vſque ad animalia, & reptilia terræ; & ſingulis figuris præeſt Angelus, dominans omnibus quæ ſunt ſub illo. Poſtea ſigna longo diſcurſu deſcribit, ſingulas res quæ ad eius pertinent dominium, ſecundùm innumeras rerum Claſſes aſſignando, eo prorſus ordine, quo in præcedenti tabula deſcripſimus; quæ nè integros libros deſcribere cogerer, impoſterum in tabulas redigere conabimur, vt ſic compendio quodam molem rerum compenſaremus. Porrò haud abſimili ratione in ſeptem planetarum arcanis deſcribendis procedunt, quorum ſingulis primò ſuos aſſignant Genios, deinde ſub ſingulis catenas rerum planetis analogarum connectunt, à Sole exordium ſuæ diſceptationis ſumentes. Sed ipſum Authorem Arabem de ſeptem planetarum ſigillis diſcurrentem lege in Medicina hieroglyphica, vbi omnia fuſius exponuntur. Interim, nè librum allegationibus exoticis confarciamus, hîc tabulam anacephaleoticam apponere viſum eſt, in qua quicquid Author operoſo ſermone & diſcurſu fuſiſſimo proſequitur, vnicâ Synopſi ob oculos poſitum contemplaberis.

Tabula Secunda.

Catenæ rerum naturalium, quæ ſingulis ſeptem planetis, ſub dominio totidem Geniorum ſubijciuntur, ex Aegyptiorum, Arabum, Hebræorumque monumentis deprompta.

Nomina, & Natura planetarum	*Genij*	*Lapides*	*Metalla*	*Plantæ*	*Animalia aërea, aquea, terrea*	*Aromata ex medicinalibus*	*Membra hominis, & morbi*	*Domus planetarum, exaltatio, depreſſio*
Sol calido-ſiccus maſcul. ☉ שמש Dies Dominicus	Ægyptijs Oſiris, Arabibus Scharaphiel, Hebr. Schemſiel	Pyropus, Carbũculus, Rubini, & quæ naturę igneæ ſunt	Aurũ, & quæ quouis modo ad id reuocari poſſunt	Heliotropiũ Corona regis, & quæ Solarẽ mentiuntur indolẽ	Ex quadrup. Leo, Ex aquatil. Delphinus ex aër. Accipiter	Charyophyllũ, Cinnamomũ Thymiama Crocus	Cor, lingua, aures, oculi, fel, morbus, cardiaca praſſina	♌ Leo Solis domus exaltatio ☼, ♈ ♎. oppoſitus ♒ cadẽs. color fulgid.

Luna, humido-frigida, fœmina ☽ Dies 2 hebdom.	Ægyptijs acse, Arab. Schakaliel, Hebr. Leuaniel	Gemmæ ſeu perlæ, & Voniones, Selenites	Argentum, & ex fluoribus Mercurius	Selenotropia, ſiue Lunariæ, Ranũculus, Artemiſia, Cucurbita	Ex quadr. Ælurus, ex volat. Grus, ex aquat. Oſtrea & teſtacea omnis generis	Ambra, Sandalum albũ, & fluidæ naturæ aromata	Cerebrum, & Culina microcoſmi Stomachus, Morbus Hydrops	♋ Cancer Ex coloribus candidus, argenteus
Saturnus frigido-ſiccus ♄ Dies 7 Hebdom.	Ægyptijs Rephã Arab. Zahel, زحل Hebr. Schabtael	Onix, Iaſpis, Topazius	Plumbum, ex fluoribus Cimolius, & quæ ♄ naturam redolent	Ex plãtis Hyoſciam⁹, Helleborũ, Taxus barbatus, omnia venenata. ex arb. Fraxinus, Cypariſſus	Ex quadr. Aſinus Ex volatil. Noctua, Ex aquat. Anguilla	Radix hellebori, Scammonea Diagridiũ	Splen, Hypochondria, Coxæ, Hypochondriacæ paſſiones	♑ & ♒ Ex coloribus Fuſcus, Cinerens
Iuppiter humido-calidus ♃ Dies 5 Hebdom.	Ægyptijs Ζευς ♃ Arab. Meſtariel Hebr. Zadkiel	Saphyrus, Smaragdus, Marmor	Æs, ex fluoribus Citri quinta eſſentia	Pomũ punicum, Citrũ, Ficus	Ex quadr. Equus Ex volatilib. Aquila Ex aquatil. Cephalus, Sturio	Amomum, Cardamomũ Ambra griſea Thus	Hepar Ex morbis Morb⁹ regius, Podagra, Artritis	♓ & ♐ Ex coloribus Viridis

Mars

Mars calido-ſiccus ♂ Dies 3 Hebdom.	Ægyptijs Moloch Typhon, Arab. Marigiel Hebr. Adamiel	Magnes, Hyacinth⁹ Amethiſtus	Ferrũ, Ex liquoribus Tinctura Martis & ſimilia	Verbena Iſatis Ruta Abſynthium	Ex quadr Lupus Ex volatilib. Vultur Ex aquat. Lupus marin⁹.	Zingiber, Pyrethrum & quæcunq; acredinem igneam habẽt	Brachia, Ciſta fellis. Ex morbis Maniaſis, Phreneſis, Febris calida	♈ & ♏ Ex coloribus Flammeus
Venus calido-humida ♀ Dies 6 Hebdom.	Ægyptijs Zahara Nephta, Arab. Zahariel, Hebr. Nuhariel	Turcheſi⁹ Margarita Beryllus	Stannum, Ex liquoribus Aqua roſacea, Quinta eſſentia ex Venereis plãtis	Myrt⁹, Olea, Vitis Satyriorũ Species	Ex quadr. Ceru⁹ Ex volatilib. Cygn⁹ Columba Ex aquatil. Scarus	Muſc⁹, Zibeth, & reliqua quæ Veneris naturam redolent	Genitalia, Renes. Morbi Satyriaſis, Philomania	♎ & ♉ Ex col. Cianeus Purpureus
Mercuri⁹ mixtus ☿ Dies 4 Hebdom.	Ægyptijs ἑρμῆς Arab. Adradiel Hebr. Cocabiel	Achates, Chryſolith⁹ Stellaria, Marmor variegatum	Cupru Ex liquoribus Extractum Alchęę ſiue Hibiſci	Narciſſus, Liliũ, Mercurialis Perſæa	Ex quadr. Canis, Simia, Ex volatilib. Luſcinia, Regulus, Ex aquat. Merg⁹	Maſtyx, Ben Styrax	Pulmones, Morbi Phtiſis Atrophia	♍ & ♊ Color Flammeus

Porrò cùm Ægyptij ſedulâ obſeruatione cognoſcerent, in ſingulis Zodiaci dodecamorijs tria potiſſimùm loca eſſe, quæ notabiles in alterationibus rerum differentias efficerent; hinc totum Zodiacum in 36 partes diuidere viſum fuit, ita vt ſingulis ſignis tres domus ſeu facies competerent;

terent; atque hos Decanos ſeu Vultus vocabant: Genios verò ſingulis præſides, teſte Triſmegiſto, nunc vocabant Ephoros, nunc Horoſcopos Deos; quibus ſingulis vnum ex planetis dominari credebant; effectus verò, quos ſinguli Decani in conceptione vel natiuitate hominis imprimebant, varijs hieroglyphicis deſignabant. Verùm vt harmoniam totius propiùs intueatur Lector, pinacem hic ordinauimus, in quo omnia, quæ Abenragel Arabs magnis diſcurſibus proſequitur, vna Synopſi comprehenduntur.

Tabula Tertia.

Decanorum 36 vnà cum faciebus, imaginibus, ſignificationibus, Geniiſque præſidibus, iuxta mentem veterum Ægyptiorum, ſitus & ordo.

Characteres cum tribus Decanis	*Planetæ dominantes, & promiſſiones*	*Imagines hieroglyphicæ ſingulorum*	*Prædictiones, & euentus ſub ijs natorum*	*Ephori, Horoſcopi, Decani, Genij præſides*
1	♂ Facies audaciæ & fortitudinis	Vir haſtâ & ſpiculo munitus	Natus ſpiritu Martio turgebit	Arueris ⲁⲣⲱⲉⲣⲓⲥ
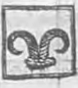 2	☼ Facies nobilitatis, altitudinis, regiminis	Vir Κυνοκέφαλος throno inſidens cum ſceptro	Natus nobilitate, potentia, & regio animo pollebit	Anubis ⲁⲛⲟⲩⲃ
3	♀ Facies ſubtilitatis in opere, manſuetudinis, ludorum, gaudiorum	Figura deiecti vultus, lyram portans	Natus mitis ingenij, at ſubtilis erit, voluptatibus deditus	Horus ⲱⲣⲟⲥ
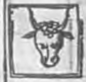 1	☿ Facies agriculturæ, & Mathematicarum artium	Figura Boué ſtimulans, gnomonem manu geſtans	Natus agricola, architectus, Mathematicus erit	Serapis ⲥⲉⲣⲁⲡⲓⲥ
2	☽ Facies victoris, ſtrenui, nobilis, potentis	Figura equitantis, in cuius manu vexillum	Natus fortunam in bello habebit, honoribus exaltandus	Helitomenos ⲉⲗⲓⲧⲟⲙⲉⲛⲟⲥ
3	♄ Facies ſeruitutis & vilitatis	Figura compedibus vincta	Natus ſeruitutis vilitati ſubiacebit	Apopis ⲁⲡⲱⲡⲓⲥ
1	♃ Facies ſapientiæ in reſponſis dandis & accipiendis	Vir throno inſidens, alterâ manu librum tenens, imperantis actu alterâ	Natus Conſiliarius & ſapiens euadet	Tautus ⲧⲁⲩⲧⲟⲥ
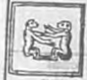 2	♂ Facies preſſuræ & laboris, quâ res acquiruntur	Vir onus ingens portans	Summam in acquirendis rebus difficultatem habebit	Cyclops ⲕⲩⲕⲗⲱⲯ
3	☼ Facies obliuionis omnium quæ iocos concernũt	Vir complicatis manibus terrę inſidens	Omnium hilaritatum auerſator	Titan ⲧⲓⲧⲁⲛ
1	♀ Facies iucunditatis, & amoris	Vir cytharam manu geſtans in actu ſaltantis	Amoris operibus laxabitur	Apollun ⲁⲡⲟⲗⲗⲱⲛ
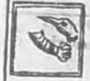 2	☿ Facies iucunditatis, hilaritatis, diuitiarum, voluptatum	Vir Κεϑμερος Arietis forma ſpargens flores	Iucundam in voluptatibus vitam ducet	Hecate ⲉⲕⲁⲧⲏ
3	☽ Facies rixarum, & contrarietatis	Figura canem iracundum loro ducens	Rixator & refractarius euadet	Mercophta ⲙⲉⲣⲕⲟⲫϯ
1	♄ Facies crudelitatis, maleficiorum, audaciæ	Figura humana Crocodilum inequitans	Crudelem & belluinam naturam ſortietur	Typhon ⲧⲩⲫⲱⲛⲟⲥ
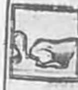 2	♃ Facies rixarum & præliorum	Figura gladio minax	Contentioſam vitam ducet	Perocus ⲡⲉⲣⲟⲩⲕⲟⲥ
3	♂ Facies amoris, & ſocietatis non cedendi rixis	Figura fœminea ſpeculo ſibi complacens	Socialem vitam amabit	Nephthe ⲛⲉⲫⲑⲏ

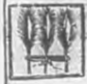	1	☼ Facies agriculturam reſpicit,congregationis diuitiarum in malum vſum	Figura manipulum ſpicarum manutenens, altera vitulum ducens	Agriculturæ operibus diuitias multas colliget	Iſis ⲓⲥⲓⲥ
	2	♀ Facies amor congregandi diuitias,ex vilibus ad alta aſſurgere	Vir formicæ operationes obſeruans	Inclinabitur ad quęuis alta per diuitias comparanda	Pioſiris ⲡⲓⲟⲥⲓⲣⲓⲥ
	3	☿ Facies ſeruitutis,debilitatis, pigritiæ	Vir incuruatus, teſtudinē lutariam manutenens,altera baculo innixus	In debilitate ſenili morietur	Cronus ⲕⲣⲟⲛⲟⲥ
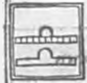	1	☽ Facies iuſtitiæ, iuris, & veritatis	Vir libram geſtans manibus,& radium menſorium	Iuſtitiæ, omniumque virtutum cuſtos euadet	Zeuda ⲍⲉⲩⲇⲁ̀
	2	♄ Facies quietis, veritatis, & vitæ tranquillæ ac ſecuræ	Vir dormiens in ſinu Virginis	Tranquillam & ſecuram vitam aget	Omphta ⲟⲙⲫϯ
	3	♃ Facies gulę, auerſæ Veneris, malorum ſaporum guſtus	Vir cum porco & ſcarabæo	Gulæ,& abominandæ libidini ſubiectus erit	Ophionius ⲟⲫⲓⲱⲛⲓⲟⲥ
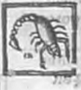	1	♂ Facies diſcordiæ, triſtitiæ, perditi amici,inſidiarum	Vir equo inſidens, in cuius capite Otis ſeu Noctua	Melancholicā & diſcordijs plenam vitam aget	Arimanius ⲁ̀ⲣⲓⲙⲁⲛⲓⲟⲥ
	2	☼ Affectus ad malum in omnes tentandum	Figura fœminea manu cornicem geſtans	Peruerſiſſimus imaginator euadet	Merota ⲙⲉⲣⲱϯ
	3	♀ Bellorum, & ebrietatis, violentæ fornicationis	Figura Hippopotami	Ebrietati, luxuriæ, omnibuſque vitijs ſcatens	Panotragus ⲡⲁⲛⲟⲧⲣⲁⲅⲟⲥ

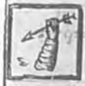	1	☿ Audaciæ, libertatis, & militiæ	Vir ſcuto & gladio terribilis	Audax erit, libertati & militiæ deditus	Tolmophta ⲧⲟⲗⲙⲟⲫϯ
	2	☽ Timoris, ploratus, & timoris de corpore	Figura ſub forma hominis ſedentis, manu caput fulcientis, cum lepore in ſinu	Timidam & facilè perturbabilem complexionem habebit	Tomras ⲧⲟⲙⲣⲁ̀ⲥ
	3	♄ Sequelæ propriæ voluntatis, & machinationis circa horrenda	Fœmina, cuius caput ſerpentibus inuolutum	Libertinam vitam ſectabitur,horrendorum machinator	Teraph ⲧⲉⲣⲁ̀ⲫ
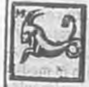	1	♃ Gaudij, recreationum, lucri vilis	Fœmina ſedens, cui Pan Syringam porrigit	Recreationibus, & lucris viliſſimis animū intendet	Soda ⲥⲱⲇⲁ̀
	2	♂ Poſtulandi res, quæ fieri non poſſunt	Fœmina in pertuſum vas aquam fundens	Res quas deſiderabit, nullum exitum ſortientur	Riruphta ⲣⲓⲣⲟⲩⲫϯ
	3	☼ Cupiditatis gubernandi, & ſuſpicionis	Vir canem, ſceptrum, & coronam manibus geſtans	Ambitioſi regimini ſubſtabit,cum maxima zelotypia	Monuphta ⲙⲟⲛⲟⲩⲫϯ
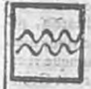	1	♀ Anxietatis, lucri, inquietudinis, paupertatis	Vir nudus ſub forma currentis extenſis manibus	Anxium animū habebit, vilem,& pauperem	Brondeus ⲃⲣⲟⲛⲇⲉⲟⲥ
	2	☿ Formæ, vultus, magnitudinis, & modeſtiæ	Figura Apollinis ſedentis formā iuuenili, cytharam tenentis	Inſigni corporis & animi forma pręſtabit	Vucula ⲃⲟⲩⲕⲟⲩⲗⲁ
	3	☽ Amor vindictæ, & rependendi malum	Vir mordens digitos	Vindictas omnibus modis ſectabitur	Proteus ⲡⲣⲱⲧⲉⲩⲥ

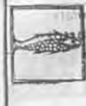	1 ♄ Incuriæ, & naturæ vagabundæ, & inſtabilis	Vir Simiam ſinu fouens	Incurius, vagabundus, & inſtabilis in omnibus	Rephan ρεφὰν
	2 ♃ Æſtimationis ſui de rebus magnis & altis	Vir ambulans ſuper nubes	Superbus, iactator, & gloriæ mirum appetens	Sourut ϲουρατ
	3 ♂ Fornicationis & libidinis; amoris voluptatum auidus	Vir hircum ducens	Epicuream vitam ducens	Phallophorus φαλλοφορος

De duodecim Domibus.

AEgyptij needum tam operoſo Aſtrologicæ ſcientiæ apparatu contenti, miros quoſdam effectus, quos Aſtra tam fixa, quàm erratica in certis cœli plagis efficiebant, notarunt. Alium enim pro natura ſtellarum ſub ortum, alium ſub occaſum, alium in medio cœli, alium in mediæ noctis puncto, alium denique in intermedijs locis, tam ſupra, quàm infra Horizontem, præſtabant. Hinc cœlum iuxta diuiſionem iam antè in Zodiaco peractam, alia diuiſione in duodecim interualla, quorum ſex ſupra, & totidem infra Horizontem erant, quæ & κυλα, ſiue Ligaturas, domus, manſiones Deorum nominabant, dirimebant. Atque in hiſce domibus diligentiſſimè ſitum tùm ſignorum Zodiaci, tùm planetarum, eorundemque ad inuicem configurationes, oppoſitiones, coniunctiones, reſpectuſque trigonos, tetragonos, ſexagonos, platicos, partiles explorabant; & ſic tandem de ſorte, fortuna, natura, infortunio, de totius denique humanæ vitæ ſtatu dijudicabant; tempeſtates, ſterilitatem, peſtem, annonæ bonitatem prædicebant, & de ſimilibus in hunc vſque diem ab Aſtrologis vſurpatis. Et nè ſolis dictis cœli plagis, ſtellarumque virtutibus ea attribuere viderentur, ſingulis domibus ſuos prætereà Genios componentes, dominantes, ædificantes, deſtruentes, benignos, maleficos attribuerunt; quorum poteſtati, arbitrioque omnia commiſſa eſſent à ſupremo rerum dominatore. Hinc vti infauſtos contrariorum aſpectus ſummopere metuebant, ita beneficos ſympathicorum Numinum affluxus ſummis votis exoptabant; vtroſque verò inſpecto & examinato themate quopiam, præuijs ſacrificijs & cœremonijs appropriatis, vt ſuo loco & tempore dicetur, maleficos quidem, nè noxam inferrent, beneficos, vt eos propitios redderent, atque in ſuam ſortem attraherent, placare ſummis precibus contendebant. Sed omnia hucuſque dicta verbis Sexti Empyrici ea admodum graphicè deſcribentis comprobemus. *Imprimis ergo ab eis ponitur, quò terrena conſenſionem, quam ſympathiam vocant, habeant cum cœleſtibus, & ex illorum influxibus ea ſemper innouentur.*

Sextus Empyricus.

Terrenorum hominum mens & ſententia talis
Eſſe diem vult, qualem hominum Pater atque Deorum.

Quid id quod nos ambit, curioſius ſuſpexerunt Chaldæi, dicunt quidem ſeptem ſtellas tenere rationem cauſarum agentium in vnumquodque eorum, quæ in vita accidunt, adiuuare autem partes Zodiaci. Atque Zodiacum quidem circulum, vt accepimus auditione, diuidunt in duodecim animalia; vnumquodque autem animal in partes triginta (de hoc enim in præſentia cum eis conueniat); *vnamquamque autem partem in ſexaginta minuta.* (ita enim vocant quæ ſunt minima & indiuidua.) *Animalium, quæ vocant ζῴδια, id eſt, animalcula, alia quidem appellant maſculina, alia autem fœminina; & alia quidem bicorporea, alia verò non; & alia quidem ſolida, alia verò τροπικὰ, id eſt, mutatoria. Atque maſculina quidem vocant, & fœminina, quæ adiuuantem habent naturam ad generandos maſculos & fœminas; Aries enim eſt ſignum maſculinum, Taurus autem fœmininum; Gemini maſculinum, & viciſſim reliqua ex ſimili analogia, alia quidem maſculina, alia verò fœminina. A quibus moti, vt arbitror, Pythagorei, vnitatem quidem appellant maſculum, binarium verò fœminam, ternarium autem rurſus maſculum, & ſimili prorſus proportione & analogia cæteros pares & impares numeros. Nonnulli autem vnumquodque etiam animal diuidentes in duodecim partes, eâdem ferè vtuntur viâ ac ratione, vt, in Ariete primam quidem duodecimam eius partem appellant & Arietem, & maſculum; ſecundam autem Taurum, & fœminam; tertiam autem Geminos, & maſculum. Bicorporea autem dicunt eſſe animalia, Geminos, Sagittarium, Virginem, Piſces; non bicorporea autem reliqua. Et tropica quidem, ſeu mutatoria, in quibus cùm Sol fuerit, tranſmutat & facit ambientis aëris conuerſiones; huiuſmodi ſunt ſigna Aries, & ei oppoſitum Libra, vti & Capricornus & Cancer: nam in Ariete quidem verna fit conuerſio, in Capricorno autem Hyemalis, in Cancro Æſtiua, in Libra Autumnalis. Solida autem exiſtimant Taurum, & ei oppoſitum Scorpium, Leonem, & Aquarium. Verumenimuerò horum quoque omnium ea quæ in vnoquoque ortu dominatum obtinent ſigna, ad euentum eorum, quæ perficiuntur* (quæ quidem dicunt Ἀποτελέσματα, & ex quibus maximè faciunt prædictiones) *dicunt eſſe numero quatuor, quæ communi quidem nomine appellant centra, proprio autem aliud quidem Horoſcopum, aliud autem Μεσουράνημα, hoc eſt, medium cœli, aliud autem Occidens, aliud autem ſubterraneum & ἀντιμεσουράνημα, hoc eſt, ſitum ex aduerſo medij cœli, quod ipſum quoque eſt cœli medium. Atque Horoſcopus quidem eſt id quod contigit oriri eo tempore, quo perficiebatur Ortus. Medium autem cœli, quartum quod ab illo eſt ſignum; Subterraneum eſt ſitum ex aduerſo medij cœli, quod medio cœli eſt aduerſum ex diametro, vt* (exemplo enim fiet clarum) *ſi Cancer ſit Horoſcopus, in medio quidem cœlo eſt Aries, occidit autem Capricornus, ſub terra autem eſt Libra. Verumenimuerò vniuſcuiuſque horum centrorum animal quidem ſeu ſignum præcedens vocant ἀπόκλιμα, hoc eſt, declinationem; quod autem ſequitur, ἐπαναφορὰν, hoc eſt, relationem; iam verò id quidem quod ſequitur animal*

De 12 domicilijs cœleſt.

Centrum domuum.

Medium cœli

Horoſcopus quis.

ἀπόκλιμα & ἐπαναφορὰ quid.

mal illud ſeu ſignum quod eſt in Horoſcopo, ſi ſit in aperto, appellant mali Dæmonis; quod eſt autem poſtea (ſequitur autem id quod eſt in medio cæli) boni eſſe dæmonis; quod autem præcedit id, quod eſt in medio cæli, [illegible], hoc eſt, inferiorem portam vocant, & [illegible], id eſt, vnicam ſortem & Deum; quod autem venit ad Occaſum, otioſum animal, ſeu ſignum & principium mortis; quod autem eſt poſt Occaſum, nec eſt apertum, pœnam, & malam fortunam; quod quidem ſitum eſt ex diametro ex aduerſo mali Dæmonis. Quod autem venit ſub terram, bonam fortunam; quæ per diametrum ſita eſt ex aduerſo boni Dæmonis. Quod autem recedit ab eo, quod eſt ex aduerſo medij cæli verſus Orientem, Deam ex diametro Deo aduerſum. Quod autem Horoſcopum ſequitur, Otioſum, quod rurſus Otioſo aduerſatur ex diametro. Aut vt dicamus compendioſius; Signi quod eſt in Horoſcopo, declinatio quidem vocatur malus Dæmon; Epanaphora autem, Otioſum. Eodem modo autem eius quod eſt in medio cæli declinatio quidem Deus; Epanaphora autem bonus Dæmon. Similiter autem eius quoque quod eſt ſitum ex aduerſo medij cæli, declinatio quidem vocatur Dea; Epanaphora autem bona fortuna. Similiter Occidentis declinatio quidem mala fortuna; Epanaphora autem Otioſum. Exiſtimant autem hæc non leuiter, & veluti aliud agendo eſſe examinanda: cenſent enim ſtellas non eandem vim habere ad malè vel ſecus faciendum, ſi conſiderentur in centris, & in anaphoris, & in declinationibus, ſed alicubi quidem efficaciorem, alicubi verò minus efficacem. Fuerunt etiam quidam Chaldæi, qui vnamquamque partem humani corporis attribuerunt vnicuique ſigno, vt quæ cum illo haberet conſenſum, & cum eo afficeretur. Nam Arietem quidem caput nominant, Taurum autem collum, Geminos autem humeros, Cancrum autem pectus, Leonem verò latera, Virginem autem coxendices, Libram ilia, Scorpium pudendum & matricem, Sagittarium femora, Capricornū genua, Aquarium autem tibias, Piſces autem pedes, vt in figura patet.

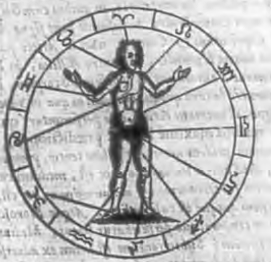

Idque rurſus, non vt ipſi putant, ſine ratione; ſed quoniam ſi fuerit aliqua ſtella in aliquo horum ſignorum ſortis maleficorum, efficit mutilationem eius partis, quæ eſt eiuſdem nominis. Atque hæc quidem ſummatim oſtenſa ſint de natura eorum quæ ſunt in Zodiaco circulo. Non abſurdum autem fuerit etiam deinceps de eo-

rum

rum diuiſione nonnihil dicere. Nam cùm non eſſet certa animaduertendi & inſpiciendi ratio, quòd non contemplarentur ſigna ex propria circumſcriptione, ſed ſeptem diſperſarum ſtellarum obſeruatione; venit eis in mentem in duodecim partes totum diuidere circulum. Oſtendentes enim viam ac rationem, dicunt quòd cùm Veteres obſeruaſſent vnam quandam lucidam ſtellam ex ijs quæ ſunt in circulo Zodiaco, & deinde perforatam amphoram aquâ impleſſent, ſiuerunt fluere in alterum vas ſubiectum, donec eadem ſtella oriretur, coniectantes ab eodem ſigno ad idem ſignum fuiſſe circuli circumuolutionem. Rurſus ſumpſerunt duodecimam partem eius quod fluxit, & conſiderârunt quanto tempore hoc fluxerit: dicebant enim tanto rediſſe duodecimam partem circuli, & eandem habere rationem reuerſam partem ad totum circulum, quantum habet pars aquæ quæ fluxit ad totam aquam. Ex hac inquam relatione duodecimæ partis ſignabant vltimum finem ab aliqua inſigni ſtella, quæ eo tempore ſpectabatur, aut ab aliqua ex ijs, quæ ſimul oriebantur magis Boreales, aut magis Auſtrales. Hoc ipſum autem faciebant etiam in alijs duodecim partibus; ſed via quidem & ratio, per quam in tot partes Zodiacum diuidunt circulum, eſt huiuſmodi. Analogiâ autem ac proportione ei videtur conuenire illa, per quam vniuſcuiuſque ortus Horoſcopum ab initio obſeruârunt Chaldæi. Noctu enim, inquit, ſedebat Chaldæus in alto aliquo promontorio ſtellas ſpectans; alius autem aſſidebat parturienti donec peperiſſet: cùm primùm autem peperiſſet, id ſignificabat Magiſtro, qui erat in promontorio; is autem cùm audiſſet, obſeruabat ipſe quoque ſignum quod oriebatur tanquam Horoſcopum. Interdiu autem attendebat Horoſcopos & motus Solis. Sed hæc quidem ex ſignis.

Qua ratione Antiqui dimenſi fuerint Zodiaci reuolutionem.

Horoſcopum quomodo Chaldæi obſeruarint.

Ex ſtellis autem alias quidem dicunt eſſe beneficas, alias verò maleficas, alias autem communes: vtpote beneficas quidem ſtellas Iouis & Veneris, maleficas autem Martis & Saturni, communem autem Mercurij, quoniam cum beneficis quidem ſit benefica, cum maleficis autem malefica. Alij autem eaſdem ſtellas, prout eſt alia & alia habitudo, aliquando quidem beneficas, aliquando verò maleficas eſſe exiſtimant. Nam præter ſignum, aut præter aliarum ſtellarum ad eas aſpectus ac figuras, neque malefica eſt omninò malefica, neque benefica omninò benefica. Cæterùm ſeptem quidem ſtellis arbitrantur præeſſe Solem & Lunam, minorem autem his vim habere ad eorum, quæ efficiuntur euentus, quinque reliquas. Quam ob cauſam Ægyptij Regi quidem & dextro oculo Solem aſſimilant; Reginæ autem & ſiniſtro oculo Lunam: lictoribus autem ac ſatellitibus quinque ſtellas: reliquo autem populo alias inerrantes. Et ex quinque cum Sole quidem conuenire, & ei opem ferre dicunt Saturnum, & Iouem, & Mercurium: quos etiam vocant diurnos, propterea quòd Sol, cui dant auxilium, ijs dominetur quæ gignuntur interdiu. Eaſdem autem ſtellas maiorem vim habere, aut quòd ſint in proprijs domibus, aut in altum elationibus, aut terminis, aut quòd aliquæ ab aliquibus ſtipentur tanquam ſatellitibus: aut quòd ſe inter ſe aſpiciant, & inter ſe certas ſuſcipiant figuras, aut quòd ſint in centris. Vt ipſi autem cenſent, Solis quidem domus eſt Leo; Lunæ autem Cancer; Saturni autem Capricornus, & Aquarius; Iouis Sagittarius, & Piſces; Martis Aries, & Scorpius; Veneris Taurus, & Libra; Mercurij Gemini, & Virgo. Stellarum autem vocant in altum elationes, & ſimiliter depreſſiones, aut abiectiones, ea quibus delectantur, aut in quibus vim habent exiguam. Nam delectantur quidem in altum elationibus, exiguam autem vim habent in

depreſ-

Stellæ aliæ beneficæ, aliæ maleficæ, aliæ communes.

Domus planetarum quæ ſecundùm Antiquos. Planetarum exaltatio & depreſſio quæ *depreſſionibus ſeu abiectionibus. Vt, Solis quidem in altum elatio eſt Aries: exactè autem eſt & perfectè decima nona eius pars ſeu gradus. Depreſſio autem, ſignũ quod ei aduerſatur ex diametro. Lunæ autem rurſus in altum quidem elatio eſt Taurus: depreſſio autem, quod ex aduerſo eius ſitum eſt ex diametro. Saturni Libra, Iouis Cancer, Martis Capricornus, Veneris Piſces, & eorum, vt dixi, depreſſiones, quæ ſita ſunt ex aduerſo per diametrum eorum in altum elationum. Stellarum autem appellant terminos in vnoquoque ſigno, in quibus vnaquæque ſtella à quota parte ad quotam vſque partem poteſt plurimùm. De quibus non eſt leuis apud eos etiam in tabulis diſſenſio. Dicunt autem ſtipari ſtellas tanquam à ſatellitibus, quando ſunt in medio aliarum ſtellarum, in continuatione ſignorum: vt ſi eiuſdem ſigni alia quidem ſtella teneat primas partes, alia autem vltimas, alia autem intermedias, tanquam à ſatellitibus ſtipari dicitur quæ eſt media, ab ijs quæ tenent eas partes quæ ſunt in extremis. Se autem inter ſe dicuntur aſpicere & inter ſe conuenire, quæ apparent in figuris triangula, aut quadrata. Atque triangula quidem conformantur figura, & ſe ea inter ſe aſpiciunt ſtellæ, quæ trium ſignorum ſpatium habent interiectum; quadrata autem quæ duorum. Et videtur quidem in triangula, benefica maleſica in figura conformata, beneficio afficere, & eſſe magis benefica. Beneficæ autem benefica hoc ſolum: & maleficæ maleficæ. In centris autem eſſe dicuntur, quæ cernuntur in aliquo ex centris, aut ſub Horoſcopo, aut ſub medio cœli, aut ſub occaſu, aut eo quod ſitum eſt ex aduerſo medij cœli. Sed cùm hæc ſic ſint à nobis ſimpliciter & craſsè expoſita, priùs ſumendum eſt, quò hìs moti Chaldæi proferunt prædictiones eorum quæ ſunt euentura, quæ vocant apoteleſmata. Eſt autem eorum differentia: nam alia quidem ſunt ſimpliciora, alia autem accuratiora. Et ſimpliciora quidem, quæ fiunt ex ſigno, aut ex ſimplici ac ſola vi ſtellæ: vt quod hæc ſtella, cùm fuerit in hoc ſigno, tales efficit. Accuratiora autem, quæ fiunt per concurſum, & vt ipſi dicunt, per multorum contemperationem: vt ſi alia quidem ſit in Horoſcopo, alia autem in medio cœlo, alia autem ſit in eo quod eſt ex aduerſo medij cœli, aliæ autem ſic vel ſic ſe habeant, hæc eueniunt.*

Planetarum termini qui.

Planetarum aſpectus ſeu configurationes.

Atque hæc eſt Sexti Empyrici de duodecim cœli domicilijs ſententia; à quo tamen Ægyptij plurimùm diſcrepant; quod vt pateſiat, paulò altiùs ordiri viſum eſt.

Ægyptij cœlum diuidunt in 12 manſiones.

Cœli in duodecim manſiones diuiſi inuentum eſt Ægyptiorum, vti ſuprà ex varijs Authoribus oſtenſum fuit; quemadmodum enim Zodiacum in duodecim domicilia quas arces vocabant, & quas Sol annuo decurſu perambulabat, ita & domus cœleſtes pariter diſpertiebantur, hoc tamen pacto, vt vnius diei naturalis ſpacio vnamquamque Sol cum aſſeclis ſuis Luna, planetis, ſtelliſque perambularet. Cùm enim quouis tempore vnus ex Zodiaci gradibus Horizonti immineret, conſequens erat, vt & reliqui Zodiaci ſignorũ gradus etiã in aliqua ex duodecim manſionibus, quod & de planetis, & ſtellis dicendum, reperirentur. Cùm præterea aliæ & aliæ domus alijs & alijs luminis & caloris influxibus paterent; hinc recenter Natum quempiam varijs quoque impreſſionibus pro domus vniuſcuiuſque qualitate notari credebant; quod quidem totius Genethliacæ artis fundamentum. Et primò quidem quatuor potiſſimùm cardines, in quibus magna vis & poteſtas influxuum lateret, conſiderabant, atque hæc κέντρα centra Græci, Ægyptij [illegible] præcipuas Deorum manſiones vocabant, recentiores cuſpides ſeu angulos vocant, reliqua verò intermedia ſpatia topos, quorum cùm octo eſſent, [illegible] appellabant, ex quibus quatuor ἀποκλίματα, id eſt, loci deiecti ſeu pigri, reliquæ quatuor ἐπαναφοραὶ, id eſt, ſuccedentes. Κέντρα γενέσεως. ſeu cuſpides quatuor cardinum ſunt in ſequenti figura ὡροσκόπος. ſeu κέντρον. Secundò μεσουράνημα ſeu medium cœli; Tertiò δύσις. Quartò ἀντιμεσουράνημα ſiue imum cœli. Cur autem in quadrantibus inceperint, hæc eſt ratio: imaginabantur Veteres circulos duos magnos tranſeuntes per polos Mundi, quorum vnus eſt meridianus, alter ducitur per punctum Eclipticæ, ſcilicet in contactu Horizontis ortiui, & in oppoſito puncto Horizontis occidui, interſecans meridianam ad polos Mundi; hiſce duobus circulis Zodiacus in quatuor quadrantes diuiditur, atque adeo ſtatim obuia fiunt centra cardinum; quorum primum ex parte Horizontis ortiui ὡροσκοποῦν ζῴδιον, ſignum videlicet aſcendens tempore genituræ; Secundum μεσουράνημα, quartum ab eo ſignum; Tertium δύσις occiduum, ſeptimum ab Horoſcopo ſignum; & quartum denique oppoſitum τὸ ἀντιμεσουράνημα. Exempli gratia; Ariete horoſcopante, in medio cœli eſt Capricornus, occidit autem Libra, in imo cœli Cancer eſt; & ſic facilè in ſphœræ armillaris diſpoſitione reperiebant gradum dicta hora Horizonti applicatum. Hos quatuor quadrantes quatuor hominum ætatibus Veteres attribuebant, ita Demophilus Græcus Author; Ὁ μὲν ὡροσκόπος δηλοῖ τὴν πρώτην ἡλικίαν, τὸ μεσουράνημα τὴν μέσην τε, [illegible] *Horoſcopus quidem manifeſtat primam ætatem, id eſt, puerilem; medium cœli mediam, id eſt, ſtatam ætatem; occidens verò perfectam, id eſt, ſenilem ætatem; hypogæum verò decrepitam, qui & mortem adfert, & quæ poſt ipſam ſunt gloriæ & infamiæ opera.* Alij tamen Authores aliter quadrantes quatuor ætatibus applicabant; nam à prima ad decimam domum quadrantem pueritiæ adſcribunt, eumque vocant ἀπηλιωτικόν; Secundum verò huic oppoſitum à quarta ad ſeptimam domum, ἀνταπηλιωτικὸν vocabant, ſenectæ congruum; Tertium ab occidente ad medium cœlum, λιβυκὸν dicebant, & iuuentuti ſeu virilitati applicabant; Quartum deniq; ἀντιλιβυκὸν dictum, ab Horoſcopo ad imum cœli deductum, morti vicinæ ætati applicabant. Porrò operationes, quas duodecim domicilia ſignificant, ἆθλα vocantur à Veteribus; ita Manilius.

Has autem facies rerum per ſigna locatas
In quibus omnis erit fortunæ condita ſumma,
Athla vocant Græci.

Manilius.

Et cùm nullus Aſtronomorum recentiorum rectè intellexerit hanc vocem ἆθλον, noſtrarum partium eſſe ratus ſum hìc genuinam eius ſignificationem aperire. Loca fortunæ Hebræi veteres vocant, teſte Auenar, חתולות *Chatboloth*, id eſt, *ligaturas*, à verbo חתל, quod idem eſt ac *ligare*, & ſumuntur

tur quoque pro amuletis, collo puerorum appendi ſolitis. Dicuntur itaque Ligaturæ, quia nullum rectum iudicium inſtitui poteſt, niſi omnia fortunæ lora aptè inter ſe combinentur & ſe veluti ligent, & inuicē complectantur; vnde Græci audientes has voces *Chatbolotb*, ἆθλον ipſis ſuppoſitum retinuerunt. Sunt autem 12, iuxta dodecapartitam cœli faciem, & diſtinguuntur à locis genituræ: aliud enim eſt thema γενέσεως, aliud Athlorum thema; illud naturam, hoc actiones notat. In genitura prima domus eſt Horoſcopi, in actionibus ſeu Athlis eſt ſors fortunæ, & nouæ actiones exoriuntur & conſtituuntur, ſortem enim fortunæ tanquam Ducem ſequuntur: nam in genitura ἐνδότερον intrinſecè, in Athlis ἐκτὸς, id eſt extrinſecè conſiderantur; atque horum Horoſcopus dominans eſt, illorum ſors fortunæ. ita Hermes Ἐν κλήρῳ τὰ σωματικὰ τῷ ὡροσκόπῳ τὰ κτητικὰ τῷ κλήρῳ τύχης, τὰ ψυχικὰ τῇ σελήνῃ, τὰς πράξεις μεσουρανήματι ſubijcit. *Corporea quidem Horoſcopo veluti dies, & poſſeſſiua ſorti fortunæ, ſpiritalia Lunæ, praxes verò medio cœlo*. Porrò quæ à Veteribus ἆθλα dicuntur, ea ab Arabibus dicuntur الوجى, id eſt, facies. Hiſce iam expoſitis omnia hucuſque dicta ad Veterum mentem in ſequenti 12 cœleſtium domorum figura contemplare; in qua quidem figura duodecim cœli domiciliorũ, ſingulis domibus primò appoſuimus denominationem Ægyptiacā iſtius domus, quas ipſi ⲙⲛⲟⲱⲓⲛ id eſt, manſiones vocant; deinde in interioribus domibus primo ſemper loco Genios tutelares ſingularum poſuimus, & primam quidem domum Hermanubis, id eſt, Mercurij domum iuxta veterum mentem denominauimus; Secundam Typhonis domum; & ſic de cœteris, quæ ſequuntur denominationes Græcanicæ; & deinde Athla, id eſt, ſignificationes operationum, quæ in ſingulis perficiuntur; in exteriori verò limite ἀποκλήματα & epanaphoras ſingularum adiecimus; in interiori verò quadrato quatuor Mundi partes cuſpidibus correſpondentes adiecimus; in medio denique hieroglyphicum Schema quatuor Geniorum Mundi, à quibus potiſſimùm ſors fortunæ dependebat, exhibuimus, quos ſerpens ambit tùm annuæ, tùm diurnæ circumuolutionis ſymbolum, quibus & dicta Numina præeſſe credebantur; in medio verò litera ⲡ portam Mundanam ſignat, per quam Sol & Luna per ʘ & ☾ ſignati procedentes omnia fœcundo motu ſuo animant. Verùm cùm hoc hieroglyphicum in ſequentibus fuſiùs ſimus expoſituri, hic eius interpretationi diutiùs inhærere noluimus. Lector peritus vel ex ipſo Schemate mentem meam circa duodecim manſionum cœli diſpoſitionem meliùs aſſequetur, quàm ego vel longiſſimis diſcurſibus præſtiterim.

ΔΩΔΕΚΑΤΟΠΟΣ

Siue XII. Manſiones Cœli, iuxta mentem Aegyptiorum, Græcorum, & Modernorum.

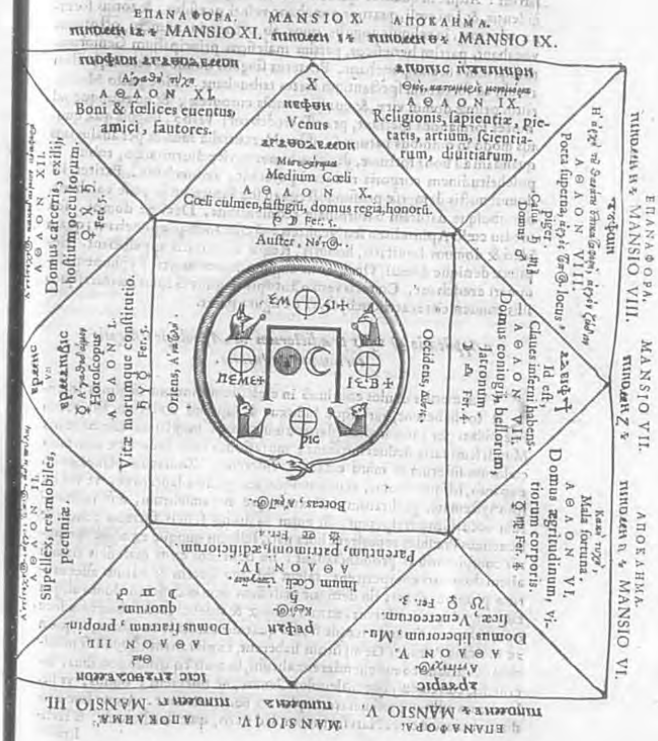
ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ.
MANSIO X.
ΑΠΟΚΛΗΜΑ.
ⲙⲛⲟⲱⲓⲛ ⲓⲁ MANSIO XI.
ⲙⲛⲟⲱⲓⲛ ⲓ
ⲙⲛⲟⲱⲓⲛ ⲑ MANSIO IX.
Ἀγαθὴ τύχη
ΑΘΛΟΝ XI.
Boni & fœlices euentus, amici, fautores.
X
Venus
Μεσουράνημα
Medium Cœli
ΑΘΛΟΝ X.
Cœli culmen, faſtigiũ, domus regia, honorũ.
♄ ☽ Fer. 5.
Auſter, Νότος.
Θεὸς, κατορθώσεις μεγάλαι
ΑΘΛΟΝ IX.
Religionis, ſapientiæ, pietatis, artium, ſcientiarum, diuitiarum.
ΑΘΛΟΝ XII.
Domus carceris, exilij, hoſtium occultorum.
♀ ♐ ♄ Fer. 5.
Vitæ morumque conſtitutio.
Horoſcopus
ΑΘΛΟΝ I.
☿ ♉ ☿ Fer. 5.
Oriens, Ἀνατολή.
ΑΘΛΟΝ II.
Supellex, res mobiles, pecuniæ.
ΑΘΛΟΝ VIII.
Porta ſuperna,
Domus ♂
piger.
Id eſt,
Claues inferni habens.
ΑΘΛΟΝ VII.
Domus coniugij, bellorum, latronum.
Occidens, Δύσις.
ΑΘΛΟΝ VI.
Mala fortuna.
Domus ægritudinum, vitiorum corporis.
ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ. MANSIO VIII.
MANSIO VII.
ΑΠΟΚΛΗΜΑ. MANSIO VI.
Boreas
Parentum, patrimonij, ædificiorum.
ΑΘΛΟΝ IV.
Imum Cœli
Domus fratrum, propinquorum.
ΑΘΛΟΝ III.
Domus liberorum, Muſicæ, Venereorum.
ΑΘΛΟΝ V.
MANSIO IV.
ΑΠΟΚΛΗΜΑ.
MANSIO III.
MANSIO V.
ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ.

Con-

Conſectarium.

IN hac figura primò vides duplex hemiſphœrium, ſuperius, & inferius, in duodecim æquales partes diuiſum, quas topos ſeu manſiones appellabant. Atque in quatuor quidem cardinibus, Orientis, Meridiei, Occidentis, & Imi cœli, quatuor ponebant veluti præſides, & totius fortunæ arbitros; in reliquis angulis, quos ab octonario numero octotopos vocabant, partim beneficos, partim maleficos principalium Geniorum tutelarium aſſeclas ponebant. Præterea ſingulis domibus certas quaſdam rerum ad fortunam ſpectantium ſortes tribuebant. Hoc pacto Mercurium primæ domui vitæ, & conſtitutionis corporeæ, & quæcunque ad mores formandos ſpectant, præeſſe credebant; verbo, ſingula quæ quouis modo in omnibus naturæ Claſſibus Mercurialia ſunt, & per analogiam quandam ad bona fortunæ, diuitias, honores, vitæ diurnitatem, robur, & pulchritudinem corporis reuocari poterant, reducebant. Pariter IV domui noctis demerſæ profundò Rephan ſeu Saturnum præeſſe volebant, omnibuſque naturam Saturninam redolentibus. Decimæ domui, ſeu medio cœlo Aphroditen ſeu Nephten vnà cum Ioue præponebant; quam ideo & domum dignitatis, honoris, Regiæ fœlicitatis appellabant. Septimæ denique domui, Occidentis angulo, domui mortis Typhonem dominari credebant. Cœteris verò octotopis ſingulis Genios, naturaſque illis conuenientes attribuebant, vt ex figura patet.

Applicatio & vſus prædictorum in Aſtrologico negotio, eorumque confutatio.

CVm mentis oculos continuò in cœleſtium motuum ordines intentos haberent, varioſque influxus à ſupremi cœlorum habitaculi Præſidibus per intermedios planetarum choros in vltima Elementaris Mundi ſeminaria deduci notarent; mutationes verò indies ex continuo cœlorum ſiderumue motu emanare viderent; Zodiacum planetarum expanſo, hiſque domos, manſioneſque hoc pacto adaptarunt, vt vel ex ipſo Syſtemate, qualitatum, influxuumque aut amicorum, aut inimicorum occurſum perciperent. Si enim in domo felicis fortunæ felices & beneficos Præſides reperirent hora nati, felicem quoque eum ex tot bonis conſpirantibus pronunciabant; ſin beneficos cum maleficis domui alicui dominari comperirent, talem fortunæ ſortem & natum aſſecuturum pronunciabant; ſin denique maleficos cum maleficis in domo aliqua conjungi deprehenderent, natum iniquæ & infelici ſorti ſubiectum fore opinabantur. Summo itaque ſtudio quatuor cardines notabant, & quem ad inuicem Præſides Genij ſitum haberent, explorabant. Quòd ſi inimicum occurſum comprehenderent alicubi, ſummis continuò precibus, ſacrificijs, cœremonijſque maleuolos Genios, nè nocerent; bonos, vt in bonorum affluxu perſeuerarent, placare contendebant. Atque hoc modo non tantùm circa Nati fortunam, ſed in ijs, quæ ſterilitatem, & fertilitatem agrorum, incrementum & decrementum Nili, medicas electiones, itinerum, negotiorumque auſpicia concernebant, procedebant. Totam ſiquidem fœlicitatem & infœlicitatem humanam, ex Geniorum arbitrio dependere apprimè ſe nôſſe ſomniabant. Vide quę de huiuſmodi plura adduximus in Gabala Aſtrologica tùm Hebræorum, tùm Saracenorum. Cur verò Ægyptij domus tali ordine, & talibus ſignificationibus, & promiſſis adornauerint, explicat in Aſtrologia ſua Hebraicè conſcipta Auenar, quem vide; cùm enim omnia huiuſmodi Ægyptiorum deliramenta iam dudum ab Eccleſia orthodoxa, tanquam animarum pernicies & exitium proſcripta ſint; minimè quoque expedire indicaui, rem fuſioribus verbis apud Arabes & Hebræos Authores deſcriptam hoc loco adducere.

CAPVT VI.

De 48 Aſteriſmis, ſiue Manſionibus Deorum ἀντιτέχνων.

ITa hominum conditioni comparatum eſt, vt mox ac abſtruſa & exotica quædam intuentur, in admirationem rapiantur, rapti latentium cauſarum rationes ſcrutentur. Quod vel maximè Ægyptijs vſu venit. Habitantes hi ſub perpetua cœleſtis ſerenitatis facie, dum innoxijs nocturni temporis vigilijs ordinatiſſimos illos Aſtrorum exercitus, intenta mentis, oculorumque acie aſſiduò contemplarentur, ſtupore quodam impulſi, fieri non poſſe ſibi perſuaſere, aut otioſum eſſe illud, quod tantis nuntiaretur oſtentis, aut infructuoſum, quod tam mirificis effectibus in inferiori Mundo cuncta irradiatione ſuâ compleret. Hinc præmiſſis multorum annorum obſeruationibus, cœlum ſtelliferum vniuerſum in certas quaſdam Claſſes diuiſerunt, quas Deorum manſiones primò Ægyptij, deinde Græci Aſteriſmos ſeu Iconiſmos nuncuparunt. Primò ſiquidem duodecim Deorum principalium choros Zodiaco incluſos, tanquam Vniuerſi moderatores, vt ſuprà viſum eſt, vtpote à quorum arbitrio & diſpoſitione omnes inferioris Mundi bonæ malæuè fortunæ ſortes, dependerent, vnicè coluerunt. His vtrimque tam in Boreali, quàm Auſtrali hemiſphœrio, veluti ſubſidiarias quaſdam Deorum cohortes, in varia officia diſtributas adiunxerunt; in Boreali quidem Typhonis regno, auſteras quaſdam, & vt cum Zoroaſtro loquar, implacabiles quaſdam potentias; in Auſtrali verò Oſiridis regno, humano generi beneuolas & ſummè fauentes, veluti Borealium inclementiæ & auſteritati oppoſitas collocarunt, quorum antitechniâ & perpetuâ volitatione, bonorum, malorumque commiſtionis exorta ſunt ſeminaria. Hinc vti ad malorum auerruncationem, Boreales ſummo ſtudio placare contendebant; ita Auſtrinos quà ſacrificijs, quà cœremonijs ſingulari induſtriâ inſtitutis in ſuam cuſtodiam attrahere conati ſunt. Quæ omnia fusè ſuprà in tractatu de Mundi Syſtemate hieroglyphico, vti & in Obeliſco Pamphilio fol. 206. explicata ſunt.

Stellarum in Aſteriſmos diuiſio facta ab Antiquis.

Aſteriſmi 48. ab Ægyptijs inuenti.

Hoc itaque poſito, Dico primò, primos omnium mortalium Ægyptios, cœlum in 48 imagines diuiſiſſe, teſte Hyginio. *Chaldaicæ, inquit, ſunt, atque Ægyptiacæ notæ & imagines, quibus aſtra & planetæ ab Aſtronomis inſigniuntur.* Diuiſio autem appoſitè facta fuit, vt 24 ſub Auſtro, totidemque ſub Arcto ponerentur imagines; quas omnes Deorum ſtationes ſeu manſiones Deorum, vt diximus, vocarunt. Nam ſingulis imaginibus choragum quendam præponebant, cui reliquæ ſtellæ vnius & eiuſdem aſteriſmi veluti aſſeclæ iungerentur. Singulis autem certum quoddam rerum in inferiori Mundo contentarum preſidium aſſignabant, beatumque prædicabant qui catenas horum aſteriſmorum, queis in inferiori Mundo congruæ & correſpondentes Claſſes connecterentur, cognoſceret. His enim cognitis, difficilè non putabant, Genios vnicuique rei congruos, in ſuam rem, quà ſacrificijs, quà varijs compoſitionibus, ex dictis rerum naturalium claſſibus aſſumptis, per conſuetos ijs ritus attrahere bonos, malignos depellere. Nam vt rectè Ptolomæus: *Sunt enim vultus huius inferioris Mundi ſubiecti vultibus cœleſtibus.* In medio autem horum Numinum, Mithram, quem & Μεσίτην, hoc eſt, Mediatorem ponebant, id eſt, Solem, qui veluti Dux & ſupremus cœleſtis Mundi Monarcha cum reliquo planetarum comitatu nunc in Auſtrum, nunc in Boream remeans, ſubſidiarias dictorum Numinum copias quotannis interuiſens, ſingulos confortando ad mundanæ œconomiæ conſeruationem virtute ſuâ incitat. Quæ omnia in Obeliſco Pamphilio fol. 157. cùm ſuis ſtabilita ſint authoritatibus, eò Lectorem curioſum remittimus. Secuti ſunt hos deinde Græci, qui imagines Ægyptiorum hieroglyphicas, quas non capiebant, in Deorum ab ipſis confictorum Iconiſmos conuerterunt, quibus & poſteri in hunc vſque diem vſi ſunt. Verùm vt primæuam cœli faciem ab Ægyptijs hieroglyphicè deſcriptam cum Græcorum Iconiſmis luculentiùs conferre poſſis, primò hoc loco vtrumque Hemiſphœrium aſteriſmis Græcorum inſignitum ponemus, deinde Ægyptiorum quoque Iconiſmos poſituri.

Deorum ſtationes ſeu manſiones quæ.

Ptolomæus.

Græci hieroglyphicas ſtellarum imagines conuerterunt in Deos.

Iconiſmi Græcorum Boreales. Signa Borealia 21.

I. Vrſa minor, Helice ſeu Cynoſura; Arab. الركبة *Alracaba*; Græcè ἄμαξα, *Plauſtrum*; Hebr. עש ובניה, *Gnaſch Gallina cum filijs ſuis*. & continet ſtellas 21, occupatque ♊ ♋ ♌; naturæ Martis & Veneris.

II. Vrſa maior, Gr. ἄμαξα μεγάλη, *Currus maior*; Arab. الدبة الاكبر *Dubbe ellekbar, Vrſa maior*; Hebr. הדוב גדול; Indis mare aureum. Continet ſtellas 57, & occupat ♋ ♌ ♍; naturæ Martiæ.

III. Draco, Gr. Δράκων, *Serpens, Python*; Arab. ثعبان *Taaban*; Hebr. התנין *Tanin, Anguis*. continet 32 ſtellas, & occupat ♐ ♑ ♒ ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎; naturæ Iouiæ cum Saturno.

IV. Cepheus, Græcis Κηφεὺς; Arabibus قيفوس *Keiphus*; Hebræis בעלת הלהב, *Domina flammæ, Inflammatus*. continet ſtellas 13. & occupat ♓ ♈ ♉; naturæ Iouis & Saturni.

V. Bootes, ſeu Arctophylax, *Plauſtri cuſtos*; Arab. الرامح *Elramech*; Hebr. כלב הנובח, *Canis latrans*. continet 29 ſtellas, & occupat ſigna ♍ ♎; naturæ Saturninæ & Mercurialis.

VI. Corona Borea, Gnoſia; Arab. الاكليل الشمالي *Elklail elſchamali*; item الفكة *Elpheta*; Hebr. נזר השמאלי, *Corona ſiniſtra*. continet 8 ſtellas, & occupat ſignum ♏; naturæ Venereo-Mercurialis.

VII. Engonaſi ſeu Hercules; Græcis Ὀκλάζων, *genuflexus*; Arab. الجاثي الركبة *elgeti elracba. ingeniculatum*, Hebr. נופל על ברכיו, *cadens ſuper genua*. & 28 ſtellas continet, & occupat ♍ ♎ ♏ ♐; Martio-Mercurialis naturæ.

VIII. Lyra, ſeu Vultur cadens, Fidicula; Græcis χέλυς; Arabib. الهرة *Alabore*; Hebr. כנור הכורע, *ingeniculati pſalterium*. continet ſtellas 11, & occupat ſignum ♑; naturæ Venereo-Mercurialis.

IX. Olor ſiue Cygnus, Gr. ὄρνις; Arab. الدجاجة *Eldegiagieb, Gallina*; Hebr. תרנגלת *Tharnigoleth, Gallina*. continet ſtellas 26, & occupat ſigna ♑ ♒ ♓ naturæ Venereo-Mercurialis.

X. Caſſiopea, Gr. Θρόνος; Arab. الصدر ذات الكرسي *Sadar dat elkarſi, pectus ipſa eſt ſedes*; Hebr. היושבת על כסא, *ſedens ſuper ſedem*. continet ſtellas 26, & occupat ſigna ♈ ♉; naturæ Saturno-Venereæ.

XI. Perſeus, Cyllenius; Arabibus راس الغول *Raſalgol*; Hebræis הנושא את ראש השטן, *ferens caput Diaboli*. continet ſtellas 35, & occupat ♉ & ♊; naturæ Venereo-Saturninæ.

XII. Auriga, Heniochus ſeu Erichtonius; Arab. السماك *Elſamak*; Hebr. התופש בידו הרסן, *paſtor tenens in manu frenum*. continet 27 ſtellas, & occupat ſignum ♊; naturæ Martio-Mercurialis.

XIII. Ophiuchus, ſeu ſerpentarius; Arab. الحاوي *Elhaui*, corruptè *elangui*; Hebr. עוצרת החויה, *tenens ſerpentem*. continet ſtellas 24, & occupat ſigna ♏ ♐; naturæ Saturno-Venereæ.

XIV. Serpens Ophiuchi, Gr. ὄφις; Hebr. החויה *Hachaia, ſerpens*, idem Arab. الحيوان *Elhiuan*; continet ſtellas 13, & occupat ſigna ♏ ♐ ♑; naturæ Martio-Saturninæ.

XV. Sagitta, ſiue telum; Gr. Οἰστὸς; Arab. السهم *Schaham*; Hebr. השטן, *Satan, Dæmon*. continet ſtellas 8, & occupat ♑ ♒; naturæ Martio-Venereæ.

XVI. Aquila ſeu Vultur volans, Gr. Ἀετὸς ſeu Διὸς ὄρνις *Iouis ales*; Arab. الطير *Altair*; Hebr. נשר *Neſcher*. continet ſtellas cum Antinoo 19, & occupat ſignum ♑; naturæ Iouio-Martialis.

XVII. Delphinus, vector Arionis; Gr. Δελφὶν; Arab. دلفين *Delphin*; Hebr. דג הים, *piſcis maris*. continet ſtellas 10, & occupat ſignum ♒; naturæ Saturnino-Martialis.

XVIII. Equiculus, Gr. Τομὴ τοῦ ἵππου ἐλάσσονος, *ſectio equi minoris*; Arab. الفرس الملك *Alphares elmek*; Hebr. ראש הסוס, *caput equi*. continet ſtellas 4, & occupat ſignum ♒; naturæ Martio-Iouialis.

XIX. Pegaſus, ſeu equus alatus, Gr. Ἵππος; Arab. الفرس *Alpharaſo, equus*; Hebr. חסום בעל קרנים, *equus cornutus*. continet ſtellas 23, & occupat ſigna ♒ ♓ ♈; naturæ Martio-Mercurialis.

XX. Andromeda, Mulier catenata; Arab. امرء المسلسلة *Emrat elmoſchelſeleth, uxor catenata*; Hebr. אשת שלא חיה לה בעל, *fœmina carens viro*. continet ſtellas 26, & occupat ſigna ♓ ♈ ♉; naturæ Venereæ.

XXI. Triangulus, Gr. Δέλτα, Δελτωτὸν, Τρίγωνος; Arab. مثلثين *Motlatun*; Hebr. המשלשים *Hammoſchluſch, tripartitus*. continet 4 ſtellas, & occupat ſignum ♉; naturæ Mercurialis.

Cui additur coma Berenices, & continet ſtellas 14, & occupat ſignum ♍.

Signa Zodiaci.

XXII. 1 Aries, Gr. Κριός, Iuppiter, Ammon; Arab. الحمل *Elhammel*; Hebr. טלה *Teleh*. continet ſtellas 22, & occupat ♈ & ♉; naturæ Martio-Iouialis.

XXIII. 2 Taurus, Io, Iſis, Apis; Gr. Ταῦρος; Arab. الثور *Altaur*; Hebr. השור *Heſchor*. continet ſtellas 52, & occupat ♉ ♊; Martio-Venereæ naturæ.

XXIV. 3 Gemini, Gr. Δίδυμοι, Caſtor & Pollux, Apollo & Hercules; Arab. الجوزء *Elgieuze*; Hebr. התאומים *Hatheomim*. continet 30 ſtellas, quæ occupant ſigna ♊ ♋; naturæ Martio-Mercurialis.

XXV. 4 Cancer, Gr. Καρκίνος; Arab. السرطان *Elſartan*; Hebr. סרטן, *Sartan*. continet ſtellas 16, quæ occupant ♋ ♌; naturæ Saturno-Iouialis.

XXVI. 5 Leo, Arab. الاسد *Elleſed*; Hebr. האריה *Haarieh, Leo*. continet ſtellas 40, quæ occupant ♌ ♍; naturæ Saturnino-Venereæ.

XXVII. 6 Virgo, Gr. Παρθένος; Arabib. العذري *Elaadri*, vel السنبلة *Sanbalet, ſpica*; Hebr. הבתולה *Habetulah, Virgo*. continet ſtellas 41, quæ occupant ♍ ♎; naturæ Saturno-Martio-Mercurialis.

XXVIII. 7 Libra, Gr. Σταθμὸς; Arab. الميزان *Elmizan*; Hebr. מאזנים *Mozuaim, bilanx*. continet ſtellas 20, quæ occupant ♏; Saturnino-Iouio-Martialis nat.

XXIX. 8 Scorpius, Gr. Σκορπίος; Arab. العقرب *Akrab*; Heb. עקרב. continet ſtellas 24, & occupant ♏ ♐; naturæ partim ☿ & ♂, partim ♄ & ♃.

XXX. 9 Sagittarius, Gr. Τοξότης; Arab. القوس *Elkaus*; Hebr. קשת *Keſcheth, Sagitta*. ſtellas habet 32, quæ occupant ♏ ♑; naturæ Iouio-Saturninæ.

XXXI. 10 Capricornus, Gr. Αἰγόκερως; Arab. الجدي *Elgiedi*; Heb. הגדי *Gedi*. continet ſtellas 28, occupant ♑ ♒.

XXXII. 11 Aquarius, Gr. Ὑδροχόος; Arab. دلو *Dallu*; Heb. דלי *Dali, ſitula*. continet ſtellas 45, quæ occupant ♒ ♓.

XXXIII. 12 Piſces, Gr. Ἰχθύες; Arab. حوت *Haut*; Hebr. דגים *Dagim, Piſces*. continet ſtellas 40, & occupant ſigna ♓ ♈.

Auſtralia ſigna 15.

XXXIV. Cetus, Arab. القيط *Alkeit*; Hebr. אריה חים, *Leo marinus*; Gr. Πρίστις, ὀρφὸς; Lat. *Balena, piſtrix*. continet ſtellas 25, & occupant ♓ ♈ ♉; naturæ Saturninæ & parum Venereæ.

XXXV. Orion, Ὠρίων; Arab. الجوزه والكبر *Elgieuze & Elkebar*; Hebr. הכלב הגבור, *canis fortis, bellator fortis*. continet ſtellas 62, quæ occupant ♊ ♋; naturæ Iouis & Saturni.

XXXVI. Fluuius, Eridanus, Nilus, Græc. Ποταμὸς; Arabib. نهر الرنار *Nahar alebarnar*; Hebr. נהר *Nahar, fluuius*. continet ſtellas 39, & occupat ♈ ♉ ♊; naturæ Saturni.

XXXVII. Lepus, Λαγωὸς; Arab. الارنب *Elarneb*; Heb. ארנבת *Arnebet*, Siculis Λέπορις. continet ſtellas 13.

XXXVIII. Canis maior, Syrius, Canicula; Arab. الحبر *Elbabor*; Hebr. כלב הגדול, *Canis maior*. continet ſtellas 29, & occupat ♊ ♋; naturæ Venereæ.

XXXIX. Canis minor, Gr. Προκύων; *Antecanis*; Arab. الجميزء *Elgiemeize*; Hebr. כלב הקטן, *Canis minor*. continet ſtellas 5, & occupat ♋; naturæ Martialis & Mercurialis.

XL. Nauis, Gr. Ἀργὼ ναῦς; Arab. مركب *Markeb*; Hebr. ספינה *Sephina, Nauis*. continet ſtellas 50, & occupat ♋ ♌ ♍; naturæ Saturninæ, & parum Iouiæ.

XLI. Hydra, Gr. Ὕδρος; Arabib. افعا *Aphaah*; Heb. חיה *Haia, ſerpens*. continet ſtellas 34, & occupat ♌ ♍; naturæ Saturninæ cum Venere.

XLII. Crater, Gr. Κρατὴρ, κάλπη; Arab. الفون *Alphun*; Hebr. כוס *Kus, poculum*; continet ſtellas 8, & occupat ♍ ♎; naturæ Mercurialis cum Venere.

XLIII. Coruus, Gr. Κόραξ; Arab. الغرب *Elgorab*; Hebr. עורב *Corab, Coruus, Ales Phœbi*. continet ſtellas 7, & occupat ♎; naturæ Saturni & Veneris.

XLIV. Centaurus, Chiron, Φὴρ; Arabibus البزه *Albeze*; Hebr. הנשאת האריה חצי צורת האדם וחצי צורת סוס, id eſt, *portans Leonem medius homo, & medius equus*. continet ſtellas 37, & occupat ♎ ♏; naturę Saturni.

XLV. Lupus, Gr. Θηρίον: Arab. اصدة *Eſſeda, leæna*; Hebr. נמר *Nemer*, id eſt, *Pardus*. continet ſtellas 19, & occupat ♏ ♐; naturę Saturninę cum Marte.

XLVI. Thuribulum, Θυτήριον, *Altare*; Hebr. מקטרת, id eſt, *Thuribulum*. continet ſtellas 7, & occupat ♐; naturæ Veneris & Mercurij.

XLVII. Corona auſtralis, Gr. Οὐρανίσκος, *Cælum paruum*, *Rota Ixionis*; Hebr. חגור דרומית, *Corona auſtralis*. continet ſtellas 13, & occupat ♑; naturæ Saturninæ & Martialis.

XLVIII. Piſcis auſtrinus, ſeu Notius; Gr. ἰχθὺς μέγας, μονάζων, νότιος; Hebr. דג דרומים, *piſcis meridionalis*, continet ſtellas 17, & occupat ♑ ♒.

Atque hæ ſunt 48 Imagines, quibus Græci vniuerſum cœlum, myſticis rationibus inducti, inſignierunt; quas quidem, vt poſtea videbitur, ab Ægyptijs mutuatas, varijſque fabulis adornatas ſui iuris fecerunt. Quæ porrò primæuæ illæ imagines, quibus Ægyptij cœlum cohoneſtarunt, fuerint, iam aperiamus.

CAPVT VII.

Quomodo, & cur Aegyptij Cœlum in 48 Aſteriſmos diuiſerint.

Ægyptij putabant Deos ſiue Genios inhabitare aſtra,

COeleſtes Deos ſeu Genios aſtra incolere, Ægyptiorum dogma eſt; horum enim virtute & efficacia inferiorem Mundum conſiſtere putabant, non vi quadam propriâ influxiuâ aſtrorum, ſed diſpoſitiuâ Numinum, qui in aſtris ceu ſolio quodam regali conſidentes, virtute aſtrorum naturali veluti inſtrumento quodam vterentur ad inferiorum diſpoſitionem. In ſingulis verò aſteriſmis primarium quoddam Numen reſidere docebant, in reliquis verò ſtellis ad eundem aſteriſmum pertinentibus, Genios reſidere principalis Numinis veluti aſſeclas & miniſtros, quorum virtus pyramidali quodam influxu, cuius baſis in ipſius aſteriſmi magnitudine, vertex in terræ centro deſineret, credebant; haſque [illegible] ſeu arces Deorum nominabant: totum enim quod intra huiuſmodi pyramides continebatur, id eorundem poteſtati & diſpoſitioni ſubiectum eſſe arbitrabantur. Et de duodecim Zodiaci Numinibus iam ſuprà Capite quinto fusè diſſeruimus; reſtat vt & de reliquis aſteriſmis, quà boreis, quà auſtrinis, pari paſſu diſſeramus; quod vt maiori cum methodo fiat, primo loco diſpoſitionem Iconiſmorum, ſecundùm ternas ſingulorum ſignorum facies, ex mente Auenaris Hebræi Aſtrologi, atque Indorum exhibere viſum fuit.

Diſpoſitio Iconiſmorum, qua Aegyptij ex mente Auenaris, ſingulorum ſignorum dodecamoria in tres facies ſubdiuiſerunt, ſingulíſque faciebus appropriatas Imagines attribuerunt.

VEteres Aſtrologi, vti in præcedentibus dictum fuit, Zodiacum in 12 ſigna, quas arces Deorum appellabant, partiti, vnumquodque ex 12 ſignis in tres iterum partes diſtribuerunt, quas facies ſeu vultus, Moderni Decanos nuncuparunt; ita quidem, vt ſingulis faciebus denos gradus attribuerint. Hiſce verò faciebus ſeu vultibus certos quoſdam Iconiſmos ſeu imagines affinxerunt, quibus ratio influxus in tali & tali facie vigentis ſymbolicâ quâdam adumbratione exprimeretur: ex tali enim & tali facie aſcendente, talem Nati conditionem futuram prædicebant, qualem ſymbolica imaginis conſtitutio expreſſiſſet. Quæ quidem imagines non tantùm in Zodiaco ſecundùm longitudinem concipiendæ ſunt, ſed & ſecundùm latitudinem eiuſdem, ita vt Ex. gr. omnes illæ imagines, quæ intra eiuſmodi Rhombum reperiuntur, quem binæ lineæ faciem quampiam terminantes, & in vtroque polo coëuntes, conſtituunt, ad illam, quam dictæ binæ lineæ terminant, faciem pertinere cenſeantur. Notandum quoque non exiguam inter hos iconiſmos, & aſteriſmos, quorum 48 in cœlo Veteres conſtituebant, differentiam eſſe: Iconiſmi enim facierum iuxta Zodiaci latitudinem; aſteriſmi verò iuxta æquinoctialis latitudinem conſiderabantur. Vnde dum hos cum illis Authores paſſim confundunt, maximæ inde perplexitatis occaſionem dederunt. Quam quidem confuſionem inde natam putem, quòd poſteriores Ægyptij, alia & alia Schemata cœlo ingerentes, priſtiniſque iconiſmis nouos identidem ſuperaddentes, vti totum cœlum paulatim innumeris monſtrorum characteriſmis, ita poſterorum Aſtrologorum animos ſummâ confuſione repleruut. Vt itaque huiuſmodi ſyrtes vitaremus, primo loco & ſeorſim imagines facierum, prout eas R. Auenar, Beneka Indus, & Abenragel Arabs Ægyptiorum traditionem ſecuti, deſcripſerunt, exhibebimus; deinde quoque 48 iconiſmos aſtriferos, quos vetuſta Sapientum authoritas, veluti primordialis ſapientiæ ſpecimina, poſteris conſecrauit, pari paſſu exhibituri. Sic itaque dicit Auenar:

R. Auenar, Beneka Indus. Abenragel.

ובטלה יעלה בפנים הראשונים ממנו צורת אשה היא
במאירה והדג מחים כרמות צפעה וראש משלוש:

Decani ſignorum prima facies.

1 *Et in Arietis prima facie oritur mulieris figura quaſi igne coruſca, & piſcis ex mari in ſimilitudinem ſerpentis, & caput trianguli ſeu δέλτα in ſecunda facie Ammonis ponuntur.* Quæ conſentiunt verbis Benekæ Indi Gymnoſophiſtæ, cuius verba recitat citatus Auenar Hebræus Aſtrologus. Secundam verò faciem ſic deſcribit:

ויעלה בפנים השניים אשה יש מסרק בראשה ושרביט
נחושת וראש השטן ויאמרו אנשי הודו כי יעלה שם צורת
אשה מתעטפת בבגדים ויש לה רגל אחת כצורת צורת
הנשר :

Secunda facies.

Et aſcendit in ſecunda facie mulieris figura, in cuius capite pecten, & virga ænea in manu, & caput Diaboli; & putant Indi quòd ibi aſcendat mulier inuoluta veſtibus, cuius pes figuræ Aquilinæ eſt. Atque hoc pacto Numen illud Nephten aſſeclam, vti ex Tabula Bembina patebit ſuo loco, exhibebant. Sequitur nunc alia imago, quam Auenar his verbis deſcribit:

ויעלה בפנים השלישיים בחור יושב על הכסא עליו מכסה ובידו תרפים :

Tertia facies.

Et in tertia facie exſurgit iuuenis ſedens ſupra ſedem ſtratam, & in manu eius Theraphim. Quid per Theraphim intelligatur, ſuſe declaratum fuit in primo Tomo Syntag. 3. Cap. Baalim; erat enim idolum auerruncum, quod ſecum portabant Ægyptij. Sed vide de his citatum locum. Hanc ſequitur alia imago genuflexa, quam his verbis ex Aſtrologia Ægyptiorum deſcribit Auenar:

ואדם השפיל ראשו למטה והוא צועק אל השם :

Exurgit quoque homo, caput ſuum verſus inferiora declinans, & Deum ſuppliciter inuocans. Quæ quidem imago nihil aliud eſt, quàm imago Genij tutelaris, ſuperiori ſupplicantis, & paſſim inter hieroglyphica reperitur, & confunditur cum Engonaſi Græcorum aſteriſmo.

Apidis ſeu Tauri Aſſeclæ.

2 Intra Apidis regnum aſcendunt primò, iuxta Ægyptiorum Aſtrologiam, imago viri gladium in manu ſiniſtra, in dextra baculum tenentis; deinde verò Nauis magna, ſupra quam Leo eſt. Sed audiamus verba Auenaris:

ויעלה בפני שור הראשונים הגבור שיש לו חרב בידו השמאלית ועוד יעלה ספינה גדולה בה אריה :

Confundit hoc loco Auenar figuras facierum cum ipſis aſteriſmis. Quid per Gygantem, niſi Orion indicatur? Quid per Nauim, niſi Barys illa celeberrima, leoninâ figurâ inſignis, quem Mophta dicimus, & cum Naui Argonautarum hoc loco perperam confunditur? Indi loco Leonis in Naui poſiti, ponunt Arietem; quod pulchrè quadrat figuræ Arietinæ in Naui Tabulæ Bembinæ poſitæ. Dicunt præterea Indorum Aſtrologi, ſub Naui dimidium eſſe mulieris mortuæ. perperam; Ægyptij enim hoc loco Horum ponebant à Typhone in Nilo ſubmerſum, in cuius locum Græci Icarum in Eridano ſubmerſum ſubſtituerunt. Iterum, in facie Borea dicunt aſcendere virum Caprino habitu; quo quidem nihil aliud indigitatur niſi Erichtonius hœdino pondere prægrauatus. In tertia Apidis facie aſcendit primò Anubis caninâ facie inſignis, teſte Auenar, in cuius manu eſt ſerpens.

Geminorum Aſſeclæ.

3 In Geminorum facie prima aſcendit pariter figura canino capite transformata, & correſpondet Caniculæ ſeu Syrio Græcorum, quem Ægyptij nunc [illegible], nunc [illegible] dicunt. Iterum intra hoc ſpacium aſcendit quoque ſerpens erectus, lupuſque habens in manu ſua notam:

ויעלה שם חיה עומדת על אילן וזאב שיש בידו סימן ואדם יש לו כלי נגון מוהב והוא מזמר בו :

Aſcendit ibi Serpens habitans in arbore, & Lupus in cuius manu ſignum, & homo in cuius manu inſtrumentum Muſicum quo pſallit. Pro Lupo hoc loco Græci feram Centauri, pro Muſico Lyram ponunt.

Cancri & Leonis Aſſeclæ.

4 In domo Cancri & Leonis aſcendunt Vrſæ maior & minor, vera Typhonij Regni inſignia, quarum ipſe Hermes in Pymandro mentionem facit

facit his verbis: *Nam arctos*, id eſt, *Vrſas ipſas, quas noſti, exoriri nunquam, nec mergi, circa idem perpetuò recurrentes*. quamuis alij loco Vrſæ maioris ponant porcum ferreum, habentem caput cupreum; melius Ægyptij currum maiorem & minorem; vti ſuprà dictum eſt; alij ponunt virum ſerpentipedem anguibus inuolutum, cuiuſmodi Typhonem in Tomo primo, Syntag. 3. Cap. de Typhone exhibuimus, quicquid ſit, ſymbola omnia Typhonium quid indicant.

Virginis & Libræ Aſſeclæ.

5 Intra Virginis & Libræ manſiones aſcendunt Aſpis magna, quæ & Agathodæmon Ophionius dicitur, vnà cum cratere vini, teſte Auenar. Tametſi Indorum Aſtrologi hoc loco arborem ponant magnam, in cuius ramis Canis, & Ibis exiſtant. Sed audiamus verba Authoris:

ויעלה שם אילן גדול על סעיפיו כלב ועוף הנקרא רחמה :

Aſcenditq; ibi arbor magna, in cuius ramis Canis & Ciconia, quæ & Ibis dicitur, & à Philoſtorgia appellatur Hebræis Rachama. nihilque hoc aliud, quàm ſtationem Mercurialium Numinum indigitant. Dicunt præterea Ægyptij apud Auenarem, hoc loco poni virginem pulchram, capillorum longitudine ſpectabilem, duas in manu ſpicas habentem; ſedet autem in throno, & puerum lactat paruulum, nutritque ipſum ſummâ diligentiâ. Verùm cùm verba Auenar conſideratione digniſſima ſint, ea hîc adduco:

Virgo puerum lactans in Zodiaco ex Ægyptiorum & Hebræorũ opinione.

ויעלה בפנים ראשנים בתולה יפה ושערה ארוך ובידה שני שבלים והיא יושבת על כסא והיה תרבה עוד קטון ותניצהו ויאכילהו :

In prima, inquit, *facie Virginis, aſcendit Virgo pulchra, longis capillis, & duas in manu ſpicas continet, ſedetq; ſupra ſedem, & nutrit puerum adhuc paruulum, & lactat eum, & cibat eum*. Expreſſiùs multò Albumazar ea in ſuo in Aſtrologiam introductorio deſcribit, quæ verba allegat Steffletus in ſphœra Procli; ita autem diſſerit: *Oritur in primo Virginis decano puella, Arabicè dicta* Aderenoſa, id eſt, Virgo munda, Virgo immaculata, corpore decora, vultu venuſta, habitu modeſta, crine prolixo, manu duas ariſtas tenens, ſupra ſolium auleatum reſidens, puerum nutriens ac iure paſcens, in loco, cui nomen Hebræa, puerum dico à quibuſdam nationibus nominatum Ieſum, ſignificantibus Iſſa, quem & Græcè Chriſtum dicunt*. hæc Albumazar. Ex his manifeſtè patet, Saluatorem noſtrum ex illibata Virgine natum indigitari. Oritur ergo hæc Virgo IESVM paſcens. Pudeat hîc proteruos Hebræos, dum Virginem matrem renuunt, cùm tantis ætatibus, tot ante ſecula Gentiles iſta præuiderint. Quòd ſi Verpus dicat: *Non dicunt hi ipſam Virginem pueri illius matrem, ſed tantùm iure ipſum paſcentem*; erubeſcat infœlix, quia quæ iure ipſum paſcit, non niſi mater eſt. Simile quid legitur apud Sybillam Europæam: *Veniet montes & colles tranſiliens, & in paupertate regnans cum ſilentio dominandi è Virginis vaſe exiliet*. Ponitur quoque hoc eodem loco ab Ægyptijs figura hominis [illegible], id eſt, figuræ Taurinæ, ita Auenar:

* corruptè

ויעלה שם אדם שיש לו חצי צורת וראשו כראש השור ובידו צלם אדם חצי ועריה וגם יעלה שם חצי צורת בראשה התיך והוא מרש בה הארץ:

Aſcendit ibi homo medià figura Ταυροκέφαλ@, *id eſt, Taurino capite transformatus, & in manu eius idolum hominis dimidiati & nudi. aſcendit etiam ibi dimidiata figura, in cuius capite trabs eſt, quâ terra arari ſolet.* Quorum myſticæ rationes poſteà explicabuntur.

Libræ & Scorpionis Aſſeclæ.

6 In ſigno Libræ & Scorpionis aſcendit ſimilitudo viri, in cuius manu ſiniſtra Libra, in dextra libri ſcripti:

ויעלה שם צורת אדם בידו השמאלית מאזנים וביד אחר ספרים כתובים:

Et aſcendit ibi ſimilitudo viri in manu ſiniſtra Libram bilancem, in dextra libros ſcriptos tenentis. Atque hæc eſt, quem ſuprà, cùm de ſigno Libræ ageremus, Omphta appellauimus.

Sagittarij & Capricorni Aſſeclæ.

7 Intra Sagittarij & Capricorni latitudinem Auſtro-Boream ponunt Ægyptij figuram hœdi cornua tenentem; & eadem figura eſt, quam ſuprà in ſigno Capricorni expoſuimus: deinde Accipitris volantis figuram; & loco quidem Accipitris, Græci dein Aquilam volantem ſuppoſuerunt. Ponunt præterea Ægyptij hoc in ſpacio Κυνοκέφαλον, id eſt, corpus Simiæ cum capite canino, ita docet ex Aſtrologia Ægyptiorum Auenar:

ויעלה שם גוף הקוף וראשו כראש הכלב:

Et aſcendit ibidem corpus Simiæ, & caput eius ſicuti caput Canis. De quo Cynocephalo, eiuſque ſignificatione, vide Obeliſcum Pamphilium lib. 3. Hierogrammatiſmo Simiæ.

Aquarij & Piſcium Aſſeclæ.

8 Intra Aquarij & Piſcium manſionem ponunt Gallinam cum pullis. Oxyrinchus piſcis & Nili figura.

Atque hæ ſunt imagines quas ad mentem Ægyptiorum cœlo inſerta fuiſſe refert Auenar, reconditarum actionum ſymbola, quas Græci deinde ſuis ſabulis adornatas expolitaſque poſteris conſignarunt; quas hîc apponendas duxi. Meritò tamen hoc loco quiſpiam interrogauerit, quànam viâ ad tam reconditam antiquitatem penetrauerim; quare vt id conſtet, rem explico. Michaël Schatta Coptita Ægyptius, meus olim Romæ in Copticis & Arabicis ex Bibliotheca Vaticana tranſcribendis Amanuenſis, poſtquam in Ægyptum reuerſus eſſet, inter cœtera à me ſollicitatus fuit, vt ſi quid hieroglyphicarum inſcriptionum reperiret, id delineari curaret, pecuniâ certâ in hunc finem aſſignatâ; quod & præſtitit. Inter alia itaque fragmenta hieroglyphica, de quibus ſuo loco mentio fiet, hanc quoque Aſtronomicam 48 Iconiſmorum deſcriptionem ex vetuſta Monaſterij S. Mercurij Bibliotheca depromptam, & quantum potuit fieri, adornatam, ad promiſſam mihi fidem exoluendam tranſmiſit. Quam cùm Veterum lucernam olere, & hieroglyphicæ doctrinæ conformem cognoſcerem, eam hoc loco ceu raram & inuiſam curioſo Lectori oportunè communicandam duxi; in qua tametſi multa fuerint mutilata & imperfecta, continuo tamen ſtudio & diligentiâ factum eſt, vt quæ vel deeſſent, aut obſcuriora exiſterent, ex hieroglyphicorum fonte Dædaleæ mentis limâ expolita dilucidarentur. Differentia inter haſce & Græcorum ſanè inſignis elucet. Ponebant Ægyptij non Æquatorem, ſed Zodiacum baſis loco; ita vt centrum hemiſphœrij vtriuſq; non polum Mundi, ſed polum Zodiaci referret. Secundò, figuræ hieroglyphicis adumbratæ ſymbolis, non exactè ſuis locis correſpondent, ſed vtplurimùm diſferunt. neque hoc cuipiam mirum videri debet, cùm Ægyptij hiſce hemiſphœrijs non tàm ſtellas, quàm ſtationem Numinum in vaſta illa firmamenti facie exprimere ſint conati, vti ſuprà dictum eſt: neque enim, vti Græci, figuras Numinum, ſtellarum coaceruatione componi putabant; ſed certam quandam ſtellarum congeriem talis & talis Numinis ſtationem vocabant, quod tali & tali cœli loco dominari credebant. Neque enim vti poſteri, effectus in inferiori Mundo eluceſcentes ſtellarum occulto influxui; ſed Numinum virtuti & efficaciæ tali & tali cœli loco conſtitutorum, adſcribebant, vti dictum eſt. Et Achilles Statius in ſua Iſagoge circa finem hoc idem teſtatur. verba eius cito: Ἐν γοῦν τῇ τῶν Αἰγυπτίων σφαίρᾳ, οὔτε δράκων ἐστὶν ὀνομαζόμεν@, οὔτε ὀνομαζόμεν@. οὔτε ἄρκτος. οὔτε κηφεύς, ἀλλ' ἕτερα σχήματα εἰδώλων, καὶ ὀνόματα τεθειμένα. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν Χαλδαίων. Ἕλληνες δὲ ταῦτα τὰ ὀνόματα τὰ ἐκεῖ [illegible] *In Ægyptiaca, inquit, Sphæra neque Draco, neque Vrſa, neque Cepheus, ſed aliæ ſunt idolorum formæ nominaq; ijs indita; vti neq; in Chaldæorum Aſtrologia; Græci porrò vocabula illa de inſignibus Heroibus tranſtulerunt, vt comprehendi & agnoſci faciliùs poſſent.* Zodiacum quoque latiorem, quàm Græci poſuerunt; in cuius Boreali hemiſphœrio figuræ hieroglyphicę 12 ſignorum Zodiaci expreſſæ cernuntur, iuxta priſcæ rudiorum adhuc ſeculorum Aſtronomiæ inuentionem. In Auſtrali verò hemiſphœrio eaſdem repetitas inuenies; ſed abbreuiatas: ex quibus prorſus, vnde characteres ſignorum in hunc vſque diem vſitati, quibus ſimiles ſunt, profluxerint, patefit. neque hic Lector gradus aut declinationis, aut latitudinis ſtellarum, aut ſimiles diuiſiones requirat; cùm, vt dixi, ea priſcorum mens non fuerit; ſed Deorum ſtationes ſolummodò per 12 Rhombos, quod ipſi δωδεκάτροπον vocabant, exprimere conati ſint. Quæ omnia hic fuſiùs deducere volui, nè Lectorem curioſum Ægyptiorum in Aſtronomicis 48 imaginibus cœlo imponendis conſilium lateret. ad Rhombum itaque.

Achilles Statius.

Nota Signorum ordinem hîc poſitum fuiſſe initio ſumpto ab ♈, cùm Ægyptij tamen Hieromanthæ initium eorundem ſumpſerint à Capricorno; cuius rationem in præcedentibus dedimus. Vnde binis diuerſis numericis figuris ea inſignire viſum fuit ad confuſionem vitandam.

HE-

HEMISPHAERIVM BOREALE ZODIACI

Ex mente Aegyptiorum.

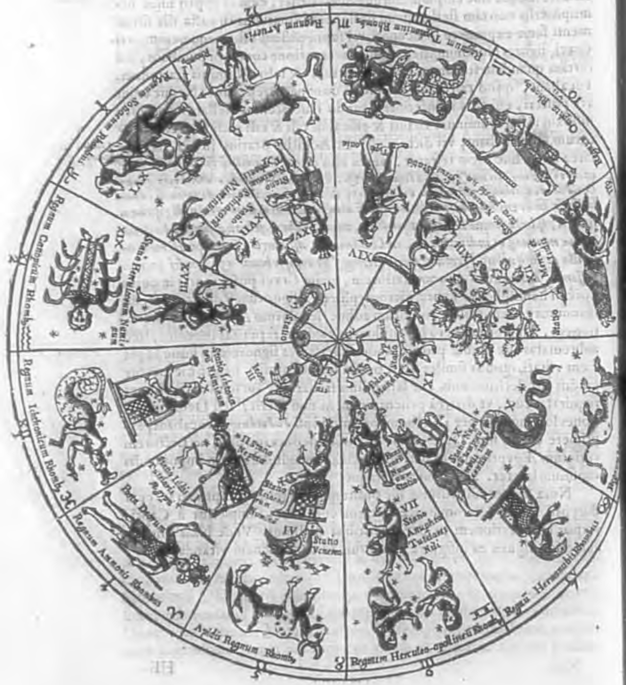
Regnum Arueris
Regnum Canopicum Rhomb.
Regnum Ammonis Rhombus
Apidis Regnum Rhombi
Regnum Herculeo-apollinei Rhombi
Regnū Hermanubidis Rhombus

HEMISPHAERIVM AVSTRALE ZODIACI

Ex mente Aegyptiorum.

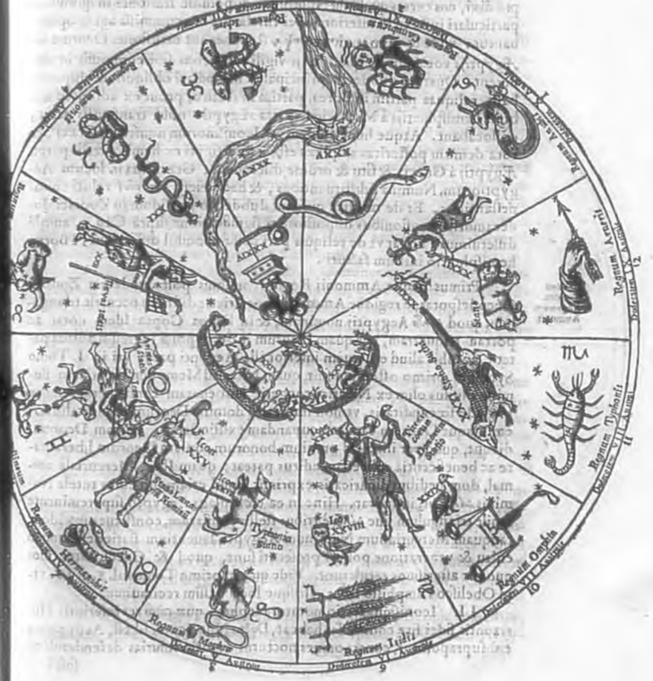
Regnum Typhonis
Regnum Omphta
Regnum Isidis
Regnum Mophta
Regnum Hermanubis

Diſpoſitio Iconiſmorum Aſtronomicorum, ex mente Ægyptiorum, quos Michael Schatta Aegyptius ex vetuſtis Aegyptiacis monumentis extractos, ad Authorem tranſmiſit.

IConiſmi Aſtrologico-hieroglyphici cœlo ab Ægyptijs impoſiti, ſunt omninò 48, vti ſuo tempore in Obeliſci Barberini interpretatione patebit; quibus eam in aſcenſione aut culminatione eorum Natis fortunam, quam ſymbolis exprimebant, pollicebantur. Referunt enim, vt ſuprà dixi, eos certas quaſdam Numinum diſpoſuiſſe ſtationes, in quibus ea particulari influxu in inferiora fidei tutelæque ſuæ commiſſa agere opinabantur, vnde & ⲙⲁⲛⲟⲩⲉϩⲓⲛ ⲛ̀ⲧⲉⲫϯ, ſtationes aut manſiones Deorum ab Ægyptijs vocabantur, quod in ijs vigili curâ rebus ſibi commiſſis intenderent. Quarum duodecim principales in Zodiaci obliquitate diſponebant, reliquas partim in Borea, partim in Auſtro, prout ex adiunctis hîc binis hemiſphœrijs à Michaële Schatta Ægyptio mihi tranſmiſſis patet, collocabant. Atque hunc quidem 48 Iconiſmorum numerum Græci, & tota demùm poſteritas amplexa eſt; tametſi, vti ex hemiſphœrijs patet, Ægyptij à Græcis, & ſitu & ordine diſcrepent, Græcis ſua in locum Aegyptiorum, Numina ſubſtituentibus, & hâc cœleſti θεοθεσίᾳ veluti cohoneſtantibus. Et de myſtica quidem duodecim præſidum in Zodiaci dodecamorijs manſionibus diſpoſitorum ſignificatione ſupra Cap. 3. amplè diſſeruimus; reſtat vt de reliquis pari paſſu nonnihil diſſeramus, à Boreo hemiſphœrio initium facturi.

Iconiſmi Boreales Regnorum Ammonij.

Primus itaque Ammonij Regni Iconiſmus poſt duodecim Zodiaci Occodeſporas, è regione Ammonis, ſiue Arietis diſtrictu occurrit triangulum, quod ⲁⲓⲗⲁ Aegyptij nominant, & in lingua Copta idem notat ac portam triquetram, per quam Deorum in Aegyptum ingreſſui aditus patet; ac nihil aliud eſt, quàm inferior illa Aegypti pars, vti in I. Tomo Syntagm. primo oſtenſum fuit, quam Nilus ad Memphim diuaricato flumine diuiſus olim ex Nilotici congerie limi enatam conſtituerat; tantæ proinde fœcunditatis, vt non immeritò domum Deorum immortalium, cœlumque Deorum eam nuncupandam exiſtimàrint. Portam Deorum dicunt, quòd per illam ad omnium bonorum copiam Deorum liberalitate ac beneficentiâ conceſſam aditus pateat; quam Ibis, Mercuriale animal, dum pedibus diuaricatis exprimit, ſimul etiam ſub cuius tutela Numinis ⲁⲓⲗⲁ ſit, indigitat. Hinc in ea cœli plaga Aegypto ſupereminente ſimile triangulum ſiue ⲁⲓⲗⲁ è tribus ſtellis conflatum, conſtituerunt, idque tanquam Mercurialium Numinum Aegypto fauentium ſtationem ſummo cultu & veneratione poſteri proſecuti ſunt, quod & Græci inter ſuos quoque aſteriſmos retulerunt. Vide quæ in primo Tomo fol. 8. 9. 10. 11. in Obeliſco Pamphilio lib. 5. alijſque locis paſſim recitauimus.

II. Iconiſmus ſtatio notatur Nephtæ, quæ cùm res inferioris Horizontis fidei ſuæ commiſſas habeat, Delta Niloticum, id eſt, Aegyptum, cui ſupraponitur, contra omnes nocturni rigoris iniurias defendendam

ſuſcipit. Sedet, ad indicandam poteſtatem; ſcuticam in manu tenet, ad propulſationem malorum arcanè ſignificandam. Tutulum gerit germinibus compactum, ex quo duo ſerpentes emergunt, ad vitam & fœcunditatem, quam confert, indicandam. Crucem anſatam gerit, ad influxus amplitudinem indicandam.

III. Iconiſmus in eodem Ammonis diſtrictu contentus, ſimulachrum ponitur alterius Numinis tutelaris, genibus flexis, ipſoque ſitu, & corporis diſpoſitione Numen Ammonis, vt alibi oſtendimus, exprimit, quaſi Ammoni contra IV. Iconiſmum Draconem Typhonium (qui circa polum Boreum ſuam collocauit ſtationem, & eſt veluti Regni Typhonij index) ſupplicaturum.

V. Iconiſmus ponitur intra Rhombum Apidis, Tauri iuriſdictioni ſubditum; eſtque Gallina cum pullis, quam Aegyptij Venereum fœcunditatis Numen venerabantur. Vide quæ de Gallina cœli ſeu Succoth Benoth copioſè diſſeruimus in Pantheo Hebræorum fol. 354. toto Cap. 18.

VI. Iconiſmus, intra eundem Rhombum conſtitutus, continet ſimulachrum ſedentis in throno, tutulo ſpicarum, cornibuſque Bouinis inſigne, vnâ manu Theraphim, alterâ Crucem anſatam geſtans, atque Iſidis, tutelaris Numinis Aegypti, inuentricis frumenti, & agriculturæ per boues, vti ſymbola monſtrant, ſimulachrum eſt; ſedes eſt poteſtatis index; Theraphim Apidis amuleti, Crux influxus benigni ſymbolum eſt, quaſi ſe Draconi Typhonio, quem IV. Iconiſmus exhibet, oppoſitura. Vide Tomi primi folium 185. vbi de hoc ſimulachro ampla fit mentio. reſpondet hic Iconiſmus Græcorum Caſſiopææ.

VII. Iconiſmus, intra Rhombum Geminorum conſtitutus, ſimulachrum Anubidis eſt, canino capite conſpicui, qui vnâ manu ſagittam, alterâ ſitulam portat, quæ ſunt Nilotici Numinis ſymbola, & ſignificant ſiccitatis, caloriſque exceſſum, qui Anubidis moderamine temperatur. vide Obeliſcum Pamphilium.

VIII. Iconiſmus Panos eſt ſimulachrum in forma humana hœdum portans, vnâque manu baculum, alterâ ſerpentem geſtans. Hœdus ſymbolum fœcunditatis laſciuientis, vt in Obeliſco Pamphilio probauimus; baculus poteſtatis & vigilantiæ; ſerpens vitæ ſymbolum eſt. Innuunt hoc Iconiſmo Numinis Panici curam & diligentiam, quâ in rebus fidei ſuæ commiſſis defendendis contra imminentem Typhoniam vim, veluti fœcunditati & vitæ rerum contrariam impellatur.

IX. Iconiſmus intra Rhombum Hermanubis, qui Cancro reſpondet, ſimulachrum eſt tutulo inſignitum, manibus inſtrumentum muſicum portans, loco cuius Græci lyram poſuerunt. Indicat autem, authoritate poteſtateque ab Hermanubi ſibi conceſſa, ſe æſtus ardentes, quas Typhonia vis hoc loco inuehit ad rerum deſtructionem, ad harmonicum temperamentum reducere, & contra hoſtilem Typhonis vim defendendam ſuſcipere.

X. Iconiſmus, intra Rhombum Momphtæ ſiue Leonis contentus, ſimulachrum exhibet Aſpidis ſurrecta ceruice ſpectabilis, quam Aegyptij Ἀγαθοδαίμονα vocant; de quo amplè in Obeliſco Pamphilio.

XI. Iconiſmus Vrſæ maioris imaginem exhibet, quam بنات النعش *Benatbalnaaghs*, id eſt, *filias feretri* Arabes, Aegyptij *Vehiculum Oſiridis* vocant: hoc enim dodecamorio Oſiris, id eſt, Nilus, ſuper Tellurem Aegypti veluti vehiculo quodam per inundationis vim, quæ ſub ſigno Momphtæ contingit, vehi fingitur, ad eandem cum aſſeclâ ſuo Ophionio Agathodæmone animandam, fœcundandamque: quæ omnia ampliùs explicata reperies in Obeliſco Pamphilio l. 8. Hierogram. Leonis, & infrà in Capite de 28 manſionibus Lunæ.

XII. Iconiſmus intra Rhombum Iſidis ſiue Virginis conſtitutus, arbor eſt, in cuius ramis hinc inde Canis & Ibis reſident, vti ſuprà ex Aſtrologia Aegyptiorum, quam R. Auenar in linguam Hebraicam traduxit, probauimus. Arbor quidem exhibet totam vegetabilis naturæ ſubſtantiam, cuius præſides ſunt Mercurius & Iſis Numina, quæ aptè per Canem & Ibidem notantur, vti in Obeliſco Pamphilio demonſtrauimus. Cùm enim ſub Spicilegæ Virginis, hoc eſt, Iſidis dodecamorio Niloticarum aquarum exuberantia magnam opimæ ſegetis, cæterorumque vegetabilium ſpem daret; nè concepta in tellure ab incubante eidem humentis naturæ ſubſtantia, ſemina vi Typhonia, defectu aquæ vel exſiccarentur, vel ſuffocarentur exceſſu, appoſitè hoſce veluti excubitores, Mercurialia inquam Numina huic dodecamorio conſecrarunt, quorum vigilantia & cura Nili incrementum, optatum contra aduerſas poteſtates emolumentum telluri Aegyptiæ præſtaret.

XIII. Iconiſmus, intra Rhombũ Omphtæ ſiue Libræ conſtitutus, Numen Ἄπιδος ſiue bouino capite transformatum exhibet, cui ſuperemínet trabs in formam aratri, vti ſuprà ex Auenar probauimus. Quibus ſtatio notatur ſpermaticæ naturæ Præſidum; quæ ſub præſidio Omphtæ Numinis cuncta æquâ proportione librantis, per agriculturæ Præſidum induſtriam, quorum ſymbolum Bos & aratrum erant, tum promouebatur perficiebaturque, poſtquam Nilotico exuta operimento, in vberem ſegetem varia propullulatione erumpebat.

XIV. Iconiſmus, ſub Typhonis, id eſt, Scorpionis ſigno conſtitutus, teſte Auenar, erat ſimulachrum figuræ humanæ nudæ, vnâ manu facem, alterâ ſpiculum exhibens, & Coruum in capite geſtabat, & Typhonis aſſeclas Genios indicabat. Per nuditatem tellus indicabatur aquis nudata; per ſpiculum vis radiorum exſiccatiua, quâ vegetabili naturæ per ſubtractionem humoris neceſſarij, deſtructionem minatur, quod & per facem innuunt; per Coruum verò, animal quod cadaueribus & morticinijs veſcatur, venenatorum animalium ex putrilagine terræ hoc tempore naſcentium contagium aptè denotatur: qui omnes ſunt Typhonis & aſſeclarum eius effectus. Vide Obeliſcum Pamphilium.

XV. Iconiſmus, ſub Arueris ſeu Sagittarij ſigno conſtitutus, ſimulachrum eſt ſub forma humana, tripartito tutulo ſpectabili, quod hircum apprehenſis cornibus mactare videtur. Quibus quidem nihil aliud indicant, quàm ſtationem Geniorum Typhoniæ phalangis ἀντιτέχνων, quorum cura eſt reſciſſis cornibus hœdi, id eſt, domitâ radiorum Solarium aduſtiuâ vi Typhoniam fœcunditatem, ſemente terræ viſceribus incluſa, ad nouam vegetabilis naturæ ſobolem producendam, fouere & ſuſtentare; quod ſub hoc ſigno contingit, vti ſuprà in Zodiaci Ægyptiaci interpretatione oſtendimus. Inuenitur & hoc ſimulachrum in Tabula Bembina, vti ſuo loco videbitur.

XVI. & XVII. Iconiſmus, ſub Anubis ſeu Capricorni ſigno, Cynocephalum ſtantem, qui Capricornum loro liget, exhibet. Quo aptè indicabatur, ligatâ fœcundâ Capricorni naturâ ab Anubi, id eſt, virtute Solis ob depreſſionem ſuam debilitatâ, Lunam, eiuſque aſſeclas Genios, quos per Cynocephalum indicabant, aſſurgere, & vicariam Solis poteſtatem exercere, humoremque ſufficientem ad ſeminalem terræ viſceribus incluſam ſubſtantiam fouendam roborandamq; ſubminiſtrare. Canis verò Iconiſmus XVIII. ſtationem notat Sothiacorum Numinum.

XIX. Iconiſmus ſub Aquarij Rhombo conſtituitur, atque ſimulachrum eſt hominis Gygantei Ægyptiaco more veſtiti, tutuloque [illegible] conſpicui, quòd dextrâ clauam, ſiniſtrâ ſceptrum Momphtæ tenet: per Gyganteum corpus & clauam robur in res terrenas; per tutulum multiformem poteſtatem, quam in aërem, ignem, terram, & vitam rerum obtinet, ſignificat; per ſceptrum Momphtæum, in humentis naturæ ſubſtantiam dominium notat; quod in Regno Canubico exerit, dum pluuijs, niuibuſque incluſam terræ ſementem fouet, ſolidat, roborat, ſubigit, & ad variam rerum fœturam concipiendam animat. Atque hæc eſt ſtatio, quam Ægyptij, Oſiridis in arcam incluſionem dicebant, vti in Syntagm. II. ex Plutarcho probatum fuit, vbi & ſymbolicas alluſiones fusè interpretati ſumus.

XX. Iconiſmus ſub Ichthonis Rhombo ponitur, & eſt figura fœminea, quæ in Tabula Bembina exſtat velo conſpicua, ſedens, & vbera turgida, vnâ manu ſceptrum Lotomorphum, alterâ Crucem anſatam gerens, cuius & fœmur ijſdem Tauticis characteribus ornatũ eſt: per figuram fœmineam, vbere turgidam, & velo conſpicuam, notabant fœcundorum Numinum ſtationem, tectis quidem adhuc ſub terra rerum Mundi ſeminibus, ſed iam terra Solis ſpiritu imbuta, in apertam germinationem erumpente; quod per Lotiferum ſceptrum aptè inſinuatur, & per Cruces anſatas, quibus fœmorale inſignitur, oſtenditur, quibus variæ ſeminalium rationum miſcellæ, Solarium radiorum ſpiculis percuſſæ, in omnium rerum fœcundam generationem prorumpunt; quod ſub hoc Ichthonis Rhombo, ſeu ſtatione Piſcium contingit: Ichthon enim per aſſeclas ſuos latentium, teſte Iamblicho, rerum rationem è tenebris ſub quibus iacuerunt, in lucem educit, vt quæ præcedentis ſigni Numina terræ clauſa abdiderant, illa, terrâ paulatim apertâ, id eſt, Sole ſenſim aſſurgente, & radijs ſuis terram potentiùs feriente, in apertam fœcundamque propaginem deducat.

Vidimus myſticas Aſteriſmorum Boreorum ſignificationes, reſtat vt & Auſtrinorum arcana pari paſſu aperiamus.

Iconiſmus XXI. In Auſtrali Oſiridis Regno, ſub Rhombo Ammonis ſiue Arietis primo loco occurrit ſerpens ſtipiti circumplicatus, quo Agathodæmonum vitæ rerum Præſidum ſtatio indicatur; hi enim per Delta Niloticum, id eſt, Deorum portam, vt ſuprà expoſuimus, ingreſſi, omnia ſub Ammonis præſidio ad vitam excitant, humorem ſuo tempore proficuum in vltimis Auſtri finibus, quem per Nili ſuprapoſita fluenta, Iconiſmus videlicet XIX. aptè inſinuat, diſponunt.

Iconiſmus XXII. Sub Apidis ſigno in Auſtro ponunt ſimulachrum Panos, id eſt, ſtationem Panicorum Numinum, ſub quorum præſidio omnia in fœcundam rerum productionem conſpirant; quod hoc tempore contingit.

Iconiſmus XXIII. & XXIV. ſub Geminorum & Cancri ſigno conſtitutus, exhibet Serpentarium cum lancea, cui ſupereminet nauis Arietinis capitibus conſpicua, in cuius medio Bos exiſtit ſeu Apis. Per Serpentarium lanceatum ſtatio indicatur Arimaniarum Poteſtatum; quâ vis humectatiua radiorum Solarium aduſtiuâ vi deſtruitur; huc ponitur Apis naui vectus, id eſt, Orimazes, Sol Auſtrali plagæ veluti per humidum ſuperuectus, radiorum attractiuâ vi nouum humorem ex fluminibus, lacubus, maribus attrahit, quibus in imbres reſolutis, noua Nilotici incrementi præludia parantur.

Iconiſmus XXV. & XXVI. ſub Cancri & Leonis Rhombo conſtitutus, Anubis eſt Lupum ſiue feram Typhoniam transfigens; quo indicare volebant, Mercurialium ſeu Niloticorum Numinum ſtationem, quorum cura eſt, Nilotica incrementa hoc tempore accelerare; quod fit ſub ortum Caniculæ, quæ Aegyptiacè ⲥⲱϯ ✦ ſeu Sothis, quo nomine & Mercurium appellatum fuiſſe in Obeliſco Pamphilio oſtendimus; hoc enim tempore terrea & aduſtiua Typhonis vis, non incongruè per Lupum, animal terreſtre & præferum, in quod ſe Typhon tranſmutaſſe dicitur, indicata, Nilotici humoris exuberantia deſtruitur.

Iconiſmus XXVII. XXVIII. XXIX. XXX. ſub Virginis & Libræ ſigno conſtituuntur, ſuntque primò Gygas, quem Græci Orionem vocant; cui iungitur Noctua & Coturnix, teſte Auenar, ſuntque mali ominis ſymbola. Per Gygantem inauſpicata ſtatio Titanica prænotatur, id eſt, Geniorum humoris exceſſu omnia præfocantium, quorum tyrannidi opponitur Leo naui vectus, id eſt, Momphta & Omphta, quorum ille cum aſſeclis ſufficienti humore tellurem beare, hic exceſſum humoris ſuffocatiui per Titaniam vim intemperanter illatum temperare, & in mediocritatem reducere ſatagit. Vide quæ de hiſce copioſè diſſeruimus in Bembinæ Tabulæ interpretatione.

Iconiſmi Auſtrales.

Iconiſmus XXXI. ſub Scorpionis Rhombo auſtrali conſtitutus, exhibet Crocodilum, Typhoniæ tyrannidis argumentum; eſtque ſtatio infeſta, quia bonum quod per humoris exceſſum deſtruere non valebant aduerſi Genij, per defectum eiuſdem, Nilo iam intra alueum reducto, & terra creſcente, conficere attentant. vocatur ſtatio Suchi, id eſt, Crocodili, in quem Typhonem transformatum referunt Ægyptij.

Ico-

Iconiſmus XXXII. & XXXIII. ſub auſtralibus Sagittarij & Capricorni Rhombis conſtituti, continent ſimulachrum figuræ humanæ vnâ manu Hippopotamum transfigentis, alterâ Ibidem, quæ Serpentem deuoret, indicantis figuram. Per hominem puerilis habitus vittâ conſpicuum Horus, per Hippopotamum Typhon intelligitur; & Horus quidem renaſcentis Mundi ſymbolum, quo humoris remanentis contagioſa vis transfigitur. quæ & per Ibidem Mercurialium Geniorum ſymbolum indicantur, quorum ope noxiarum rerum, atque ex putrefactione terræ naſcentium pullulans multitudo hoc tempore abſumitur.

Iconiſmus XXXIV. XXXV. XXXVI. ſub auſtrali Aquarij & Piſcium Rhombo contenti, ſunt Nilus, Hydra, & Altare ſummum; quibus trium Geniorum Niloticorum, auſtralium aquarum cuſtodum, & igneæ naturæ conſeruatorum ſtationes exprimuntur: primi humorem terræ viſceribus incluſum actuant; ſecundi eundem fœcundant; tertij calorem ſubterraneum, quibus fœcundatur, adminiſtrant; quæ quidem aptè per Nilum, Hydram, & Altare igne inſtructum exprimuntur. Sed de hiſce in Obeliſci Barberini interpretatione copioſa ſuo tempore dabitur diſſerendi materia.

Nota Lector, à ſuprà citato Michaële Schatta figuras ſolummodò, eaſque admodum imperfectas eſſe miſſas, quas tamen quantum ex literis ipſius Arabicè ad me ſcriptis colligere potui, ad rectam Ægyptiorum mentem reduxi, & in certas quaſdam Deorum ſtationes diſpeſcui, vt Ægyptiorum in illis inſtituendis intentio luculentiùs pateret. Sed hæc omnia, vti dixi, meliùs in Obeliſci Barberini interpretatione patebunt.

Habes itaque 48 Iconiſmorum ab Ægyptijs in cœlo poſitorum diſpoſitionem, eorundemque phyſicas interpretationes, quas & ſecundùm analogiam quandam ad archetypas moraleſq; rationes accommodabant; ita vt per dicta Iconiſmorum ſymbola, intellectualis Mundus intelligatur, in quo diſtributis officijs vnicuique Geniorum choro competentibus, quos tum in triplici Mundorum ſerie, tùm potiſſimùm in animarum ſphœris effectus imprimunt, ſubtiliter inſinuabant; hinc enim fatorum ordinem deducebant. Ex hiſce Iconiſmis Geniorum aſcendentibus de cuiuſcunque Nati fortuna vel fato, infallibilem ſe coniecturam noſſe poſſe credebant. Hinc ſollicitè ſingulas dictas Deorum ſtationes, mox vbi ab Horizonte emerſerant, aut aſcenſione culminarent, quà ſacrificijs, quà ritibus cœremonijſque placare contendebant: vti enim ex aduerſo Geniorum aſcenſu, omnem Nati miſeriam & calamitatem dependere credebant, ita ex beneuolo propitioque Agathodæmonum aſcenſu fortunam & felicitatem ſibi pollicebantur; hinc illos ſacrificijs, nè nocerent, placare; hos vt prodeſſent, appropriatis ijs rebus & ſacrificijs attrahere contendebant. Cùm verò ſeptem principalia planetarum Numina continuò nunc bona bonis, iam bona malignis, ſubinde maligna malignis coniungantur; hinc pro ratione coniunctionis proſperæ vel aduerſæ de rerum euentibus proſperis & aduerſis pronunciabant. Vide quæ de hiſce fuſiùs ſuprà Capite 3. 4. & 5. diſſeruimus.

Impia Ægyptiorum & Chaldæorum ſuperſtitio ac diuinatio ex Iconiſmis 48 ſtellarum.

Tota hæc Aſteriſmorum congeries, quatuor principalia Numina habebat, quorum virtute influxiuâ, tùm Geniorum concatenatorum ſeries, tùm inferioris Mundi œconomia gubernatur; quam quidem Geniorum tetradem, Ægyptij, quadruplicis Mundanæ catenæ capita, Græci, τῶν Θεῶν τετρακτὺν nominabant. Et Ægyptij quidem hanc tetradem ijs adornabant ſymbolis, quibus in ſequentis Sectionis Iconiſmo, annorum Ægyptiorum πτέρυγας inſignitos ſpectabis, Serpente complexos; Græci verò eâ prorſus ratione, quâ in ſubiuncta figura patet, ſuam exhibebant Deorum tetractym, quam ex Gemma à Petro Stephanonio Antiquitatis peritiſſimo Viro mihi communicata extraximus; quam τετρακτὺν δωδεκάπυργον Demophilus peruetus Author, vti aliàs oſtendimus, nuncupat.

ΤΕΤΡΑΚΤΙΣ ΔΩΔΕΚΑΠΥΡΓΟΣ.

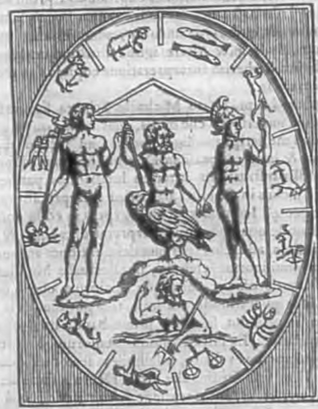

In medio huius figuræ Zodiaco quatuor dicta Numina incluſa vides; Iouem cum Aquila, cui reſpondet Oſiris; Mercurium caduceatorem, cui Anubis; Martem caſſide & lancea ſpectabilem, cui Horus; Neptunum denique aquis innatantem, & tridente inſtructum, cui Iſis tergemina reſpondet. Atq; hæc eſt 12 cœli arcium tetractys. Quid verò triangulum tria ſuperiora Numina connectens notet, videamus. Veteres Poëtæ, vt eſt apud Proclum Diadochum, triadem finxerunt, Mundorum gubernatricem, & hanc triadem dixerunt eſſe cœlum, Saturnum, & Iouem: per Cœlum, Numen ſupremum Archetypum; per Saturnum primam & regiam

mentem, ſiue naturam intellectualem, in ſola rerum ſupernarum contemplatione defixam; per Iouem, vitam actiuam, ſiue vniuerſalem rerum omnium adminiſtrationi eius ſubiectarum prouidentiam innuêre; quæ quidem tria Numina, ſi naturam ſpectes, prorſus vnum, ſi effectuum varietatem, tria diuerſa conſiderantur. In hac figura Iuppiter medium locum tenet, qui ſenſibili Mundo per dodecapyrgon indigato præeſt, regnumque ſuum, tribus filijs ſuis, Mercurio, Marti ſeu Plutoni, & Neptuno diuiſiſſe à Poëtis fingitur; aërea quidem Mercurio; Neptuno aqueâ; Plutoni denique ſiue Marti ſubterraneo, terreſtri ſubſtantiâ diſtributâ. Verùm hæc omnia fuſè tractata vide Tomo II. Gymnaſ. Hierogl. Patet itaque propoſiti Schematis ſignificatio.

DIGRESSIO.

Num Cœlum Liber quidam ſit; & num variæ ſtellarum combinationes ſcripturam quandam conficiant, in qua futura digito Dei inſcripta legi poſſint.

Hebræi & Arabes aſſeruntur cœlum eſſe librum, in quo futura legantur.

HEbræos & Arabes primos huius dogmatis aſſertores fuiſſe reperio. Cùm enim Cœlum tam miris & inuſitatis falſorum Numinum imaginibus ab Ægyptijs & Græcis inſignitum intuerentur, tùm inconuenientiâ rei, tùm lege prohibente impulſi, aliud dogma architectati ſunt, ex cœleſtibus characteribus conſtitutum. Hi enim cùm partim leges fatales cœlo deſcriptas opinarentur, partim antiquiſſimorum Authorum teſtimonijs illuſi, minimè vanum & otioſum eſſe arbitrarentur, quod tam inſolitis ſe in inferiorem Mundum exerebat effectibus; in eam deuenêre ſententiam, firmamenti expanſum nihil aliud eſſe, quàm librum quendam ſtellis veluti literis quibuſdam inſignitum, ex quorum congrua combinatione, omnium ſeculorum euentus decretaque hominum Dei digito inſcripta legi poſſint. Vt verò hoc inſulſum commentum ſcitius defendant, probant id ex ſacris textibus, quos vti ad ſua placita ſtabilienda ridiculè detorquent, ita miris modis contra rationem deprauant. Allegant itaque primò illud Iſaiæ 34.

Inſulſa Hebræorum Aſtrologorum interpretatio Scripturæ.

ונגלו כספר השמים:

Et complicabuntur cœli ſicut liber. quod ita explicant: *Et complicabuntur cœli ſicuti liber, omnium præſentium, præteritorum, & futurorum euentuum rationes exhibens.* Confirmant hunc locum ex 1. Geneſis verſu:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

Quæ verba hoc pacto perperam interpretantur: *In principio creauit Deus literas ſeu ſcripturam cœli*; vbi particulam את *literas* ſeu *ſcripturam cœli* exponunt. Incongrua prorſus expoſitio, & ad ſuperſtitioſam illam ſcripturam cœleſtem imperitis perſuadendam, doloſe contorta. Quis enim vnquam ex ſacræ Scripturæ Commentatoribus hanc particulam aliud, quàm articulum accuſatiui caſus interpretatus eſt? quod & manifeſtum fit ex ſequenti vocabulo: ואת הארץ, (quod tamen ſtudioſè cauſæ ſuæ malè conſcij ſubticent) vbi eadem particula reperitur; loco cuius in Chaldaica paraphraſi habetur ית *Iath*; articulus Chaldæis in accuſatiuo formando vſitatus. Iuxta horum igitur opinionem primus Geneſis verſiculus ita legi deberet: *In principio creauit Deus literam cœli, & literam terræ*; quâ quidem interpretatione nihil inſulſiùs, nihil ineptiùs fingi poteſt. Pari pacto illum eiuſdem Geneſis locum והיו לאתת, *& erunt in ſigna*; ipſi legunt, *& erunt in literas*; temerario prorſus auſu. Nec hic deſiſtunt, vt intentum ſuum tandem obtineant. in illo Pſalmi 17. *In omnem terram exiuit ſonus eorum*; illi vocem קולם *Kolam* interpretantur קום *Kauam, linea eorum*, id eſt, lineæ ſcripturales; peſſima pariter & inconcinna expoſitio, priori non inferior.

Hiſce itaq; verminoſis fundamentis poſitis aiunt, cœlum ſeu Rakia, illud inquam expanſum, eſſe veluti pellem quandam pergamenam, in qua ſtellæ literas, aſteriſmi verba futurorum euentuum digito Dei inſculpta exhibent, iuxta illud: *Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum*. In hoc aiunt omnes futurarum rerum ſucceſſus, mutationes regnorum imperiorumque, vti & omnem priuatorum hominum ſortem & fortunam veluti per librum quendam ſolis Sapientibus intelligibilem, expoſita eſſe. Atque huius quidem ſententiæ propagatores fuiſſe aiunt primò Iochaidem, quam in Zohar exponit, Akibam Authorem libri Ietſiræ, Rambam, Abrahamum Dior, Ebenezram, Radak, Iomtof, Ralbag, Abarbanel, alioſque innumeros; quos Latini nonnulli ſecuti ſunt cœteris ſuperſtitioſiores, ſuumque dogma ſtabilire contendunt ex libro quodam apocrypho, qui intitulatur *Narratio Ioſeph*, quem Origenem citare aſſerunt in libro, vtrum ſtellæ aliquid agant; in quo habentur hæc verba: *In tabulis cœli legi, quæ contingent vobis, & filijs veſtris.* Huc quoque torquent illud S. Auguſt. l. 2. contra Manich. c. 21. *Neque in illis corporibus cœleſtibus ſic latere poſſe cogitationes credendum eſt, quemadmodum in his corporibus latent; ſed ſicuti nonnulli motus animorum apparent in vultu, & maximè in oculis, ſic in illa perſpicuitate ac ſimplicitate corporum cœleſtium omnes omninò motus animi latere non arbitror.* Vbi tamen ſcripturæ cœleſtis nulla fit mentio, ſed S. Doctor ibi ſolummodò comparationem quandam cœleſtis faciei ad faciem humanam inſtituit. Neque illud Orphei: σὴ μὲν ἐν ἄστροις τάξις ἀναλλοίωτος ἐφαρμόζουσι θεσμοῖς. *Certus tuus ordo immutabilibus mandatis currit in aſtris*, ipſis fauet: hoc enim dum huc trahunt, vanitatis luculenter arguuntur, cùm qui hymni Orphaici contextum ſcrupuloſiùs ponderauerit, in eo non de ſcriptura cœleſti, non de literarum characteriſmis, quibus illi cœlum deformant, ſed de immutabili naturæ neceſſitate in cœlis potiſſimùm eluceſcente ſermonem eſſe, ſit inuenturus. Inter cœteros tamen Cornelius Agrippa hanc opinionem fusè exponit in occulta ſua Philoſophia, Paracelſus in ſuis Archidoxis, Robertus de fluctibus, qui in Apologia quadam pro defenſione fraturæ roſeæ Crucis, ſic dicit: *In cœlo inſerti & impreſſi ſunt huiuſmodi characteres, qui non aliter ex ſtellarum ordinibus conſtituntur, quàm lineæ Geometricæ, & literæ vulgares ex punctis*

Authores impiæ ſententiæ aſſerentes cœlum eſſe librum, in quo futurorum euentus digito Dei ſint deſcripti.

Cornelius Agrippa. Paracelſus. Robertus de fluctibus.

ctis

ctis, ſuperficies ex lineis, & corpus ex ſuperficiebus; quibus verò huiuſmodi lineæ, & ſcripturæ arcanæ, characterumq́ abditorum cognitio à Deo conceſſa eſt, his etiam datum erit, veras rerum naturas, mutationes, alterationes, & proprietates ſiderum, omneſque alias operationes & executiones oculis quaſi illuminatis legere, & legendo intelligere. Cui ſubſcribit Poſtellus, qui in Commentario in Ietſira vanè, nè dicam ſtolidè, cœleſtis huiuſmodi ſcripturæ notitiam ſibi arrogat, his verbis: *Si dixero in cœlo me vidiſſe in ipſis ſacræ linguæ characteribus ab Eſdra primùm pulchrè expoſitis, ea omnia quæ ſunt in natura rerum conſtituta, vt vidi non explicitè, ſed implicitè; vix vllus mihi crediderit. teſtis tamen mihi Deus eſt, & Chriſtus eius, quòd non mentior.* rectè dixiſti, *vix vllus mihi crediderit*, cùm qui ingenium tuum nôrunt, meritò de verbis tuis dubitare poſſint. Poſtellum certè totam hanc notitiam ex Arabum ſuperſtitioſa doctrina, cuius perſtudioſus erat, hauſiſſe, ex ſequentibus verbis liquet: *Ariani*, inquit, *ſunt demùm delineati, ſuiſq; lineis adumbrati igne diuino in aquis cœli ſcilicet expreſſo, ſancti characteres, & tantâ virtute in cœlis expreſſi, vt poſſit etiam futurorum veritas haberi, cuius ſcientiæ veſtigium adhuc in Iericho, & multis alijs Iſmaëlitarum ciuitatibus extant, licet ſint admodum deprauatæ, & adulteratæ figuræ ſanctæ.*

Poſtellus.

Atque ſcripturam quandam cœleſtem ſtellas exhibere ſentiunt paulò antè citati Authores. Iam videndum eſt, quibus characteribus ſit exarata, & quomodo lectio eiuſdem inſtituenda ſit. Et quòd ad primum quidem attinet, hanc difficultatem enodare ſe putat Neotericus quidam Author Gaffarellus nomine, in libro, quem Gallice intitulat, *Les Curioſités inouyes*, hoc eſt, *Curioſitates inauditæ*; concluditque ex mente tùm Rabbinorum, tùm aliorum huius ſententiæ Authorum, aliam hanc ſcripturam eſſe non poſſe, niſi Hebræam, tametſi Arabes non niſi ſuam, id eſt Arabicam eſſe velint. Litis deciſorem Poſtellus agit, qui Arabum verſutiſſimorum hominum vanitate & præſumptione ſuppreſſa Hebræorum cauſæ ſubſcribit, quam Gaffarellus in citato Gallico libro fusè & per varia exempla deſcribit, vt paulò poſt videbitur. Alphabetum à Gaffarello prolatum ex Grammatica Hebræa Abrahami Balmis, quod cœleſte vocat, extractum, illud eſt quod ſequitur, in quo puncta nigra ſtellas dicunt referre.

Scripturam, quam ſtellæ exhibere credunt, putatur eſſe Hebraicam.

ALPHABETVM SCRIPTVRÆ COELESTIS SIVE STELLIFERVM.

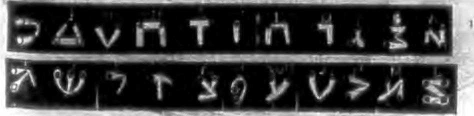

Ec He-

HEMISPHÆRIVM BOREALE CHARACTERVM COELESTIVM.

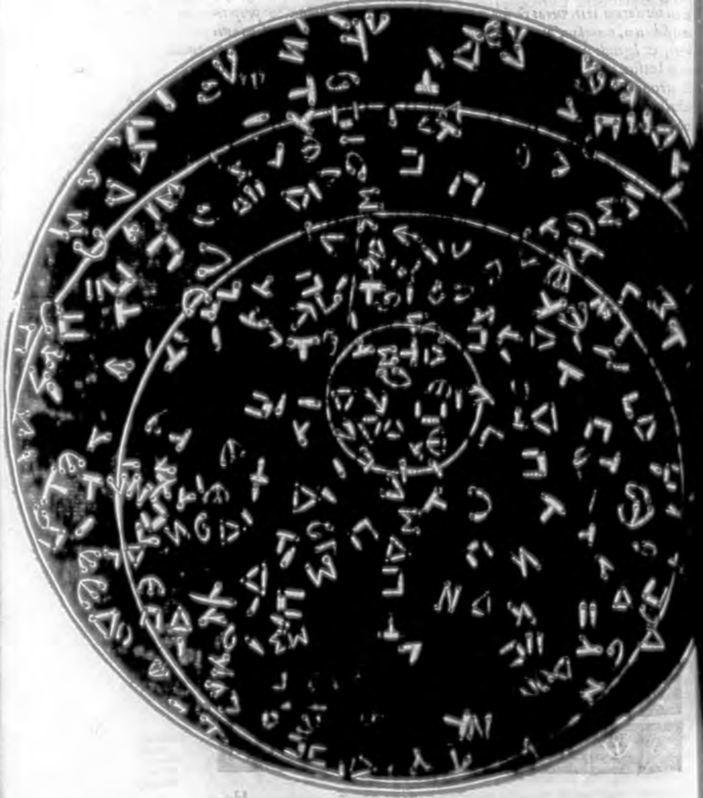

HEMISPHÆRIVM AVSTRALE CHARACTERVM COELESTIVM.

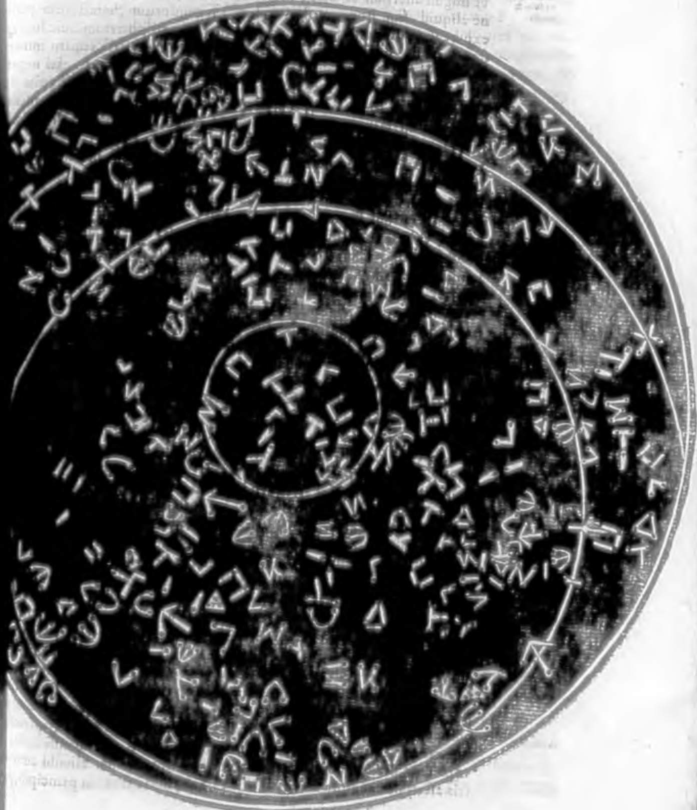

Alphabetum Cœleſte, vanum & inutile.

Hæ Alphabeti literæ vtriuſque hemiſphærij aſteriſmis ita inſeruiunt,
vt ſinguli aſteriſmi ex dictis literis conſtructi, ex literarum conſtructio
ne aliquid, ſiue bonum, ſiue malum, legendorum characterum perit
exhibeant; cuius vtrumque characteriſticum hemiſphærium huic loco in
ſerendum duxi; vt quot nugis humana ſe curioſitas inutili conatu intricet,
ex tam lubrici, & prorſus arbitrarij, nulloque fundamento nixi negoti
exhibitione veluti prototypo quodam cognoſceret Lector. Eſt enim id
deo incertũ, inconcinnum, & *ἄτακτον*, vt tametſi ſummo ſtudio & induſtri
dictorum characterum cum aſteriſmis Aſtronomicis comparationē adorſ
ſim, tamen nē vnum quidem comperire licuerit, qui vel per coniectu
ram vulgò notos aſteriſmos referret, ideoque tanquam inutile & ph
ticum machinamentum prorſus reſpuendum duxi. Accedunt ad h
ſcripturæ lectionem ritè perficiendam ingentium difficultatum ſcop
qui nullâ ratione ſuperari poſſe videntur. Si enim lectio inſtituenda
quæro, vbi primum lectionis exordium fieri debeat? Nam præterqu

Obiectio 1. contra Alphabetum Cœleſte.

quòd aſteriſmi characteriſtici ſemper, & vbique locorum ijdem ſint
immutabiles, ſingulis etiam, è quibus illi ſpectari poterunt, locis & Ho
zontibus communes exiſtunt, ac proinde in hoc bonum, in altero ma
æquo intuitu ex ijs cognoſcere licet. Quis igitur æquum ſe iudicem &
finitorem in hoc negotio adeo lubrico interponet? cùm definiri n
ratione poſſit, cur huic potiùs bonum, aut malum, quàm illi regioni,
ciuitati, aut homini portendatur, aut quo tempore ſcriptura min

Reſponſio Gaffarelli.

complenda ſit. Reſpondet ad hoc Gaffarellus ex R. Abiudam: *Pour ſ*
uoir parfaictement entendre ceſte eſcriture celeſte, il faut exactement remar
ſes eſtoilles verticales; car celles qui ſont ſur vn Royaume, monſtrent ordin
ment ce qui luy doit arriuer. hoc eſt: *Ad perfectam cæleſtis huius ſcrip*
rationem cognoſcendam, oportet exactè notare ſtellas alicui Regno verticales,
enim ordinariè monſtrant quicquid illi euenire debebit. At contrà; cùm ſt

Inſtantia contra Gaffarellum.

alicui regioni verticales attendendæ ſint, omnibus autem ijs, qui eide
parallelo ſubſtant, dictæ ſtellæ æquè verticales ſint; neceſſariò ſequ
omnes circumſitas terræ globum eundem effectum ſortituras, cùm nu
ſit ratio, cur periœcis ſub hoc potiùs meridiano, quàm ijſdem ſub a
& alijs dictum parallelum ſecantibus, dictus effectus competat; cùm
dem ſemper immobilis & immutabilis ſcriptura omnibus ſub eodem p
rallelo habitantibus ſemel 24 horarum ſpatio verticalis ſit. Verùm exp
rientia docetq; magnam periœcos effectuum varietatem habere, alijs b
lorum, famis, cœteriſque calamitatibus preſſis, alijs verò pacis felicit

Effugium Gaffarelli.

perpetuâ gaudentibus. Hiſce argumentis abſterriti hoc repererunt eff
gium, vt dicant, ſtellas quidem ſemper immobiles & immutabiles eſſe,
hoc ſenſu legi minimè poſſe ſcripturam illam cœleſtem, ſed Deum tu
per planetarum vltrò citròque commeantium diſparatos motus, tùm p
cometas, nouaque ſtellarum ſubinde apparentium portenta, Sapientib
futurarum rerum, euentuumque ſecuturorum veritatem manifeſtare;
enim dum omnes cœlorum ſemitas peruagantes, ſemper alicubi cum
ctis aſteriſmis coniungantur, fit vt ex hac Synodo nunc in principio, p
lò

lò poſt in medio, & tandem in fine alicuius aſteriſmi notabilis, ſenſus eliciatur earum rerum, quas indicant. Exemplo rem declarat Gaffarellus; in hac, inquit, Gallica voce AME, ſi ei in principio iungatur F, conſtitues vocem FAME; ſi eidem in medio iungatur R, conſtituet vocem ARME, & ſic de cœteris. Addit, cùm in aſteriſmis diuerſæ magnitudinis ſtellæ ſint, maiores ſemper modum maiuſcularum literarum habere, & magis ſignificatiuas eſſe, ac proinde ad ipſas ſolas interdum eſſe attendendum. Sic (ait ipſe) ſi in hoc verbo, EMPEREVR, volo legere verbum PERE, ſcribam verbum EMPEREVR ſic, emPEREur; & ſic ſolæ maiuſculæ ſignificant PERE. Similiter ſi in voce ROYAVME, volo legere vocem ROME, ſcribam ROyauME. Sed quis puerilem hanc & ineptiſſimam philoſophandi rationem non rideat? Si enim planetæ, cometæ, cœteraque noua ſtellarum phœnomena, hanc ſenſus in ſcriptura cœleſti mutationem efficiant; peto vt mihi indicent, quam literam ſolitaria illa ſidera conſtituant, cùm vna ſola ſtella cuiuſpiam literæ conſtituendæ incapax ſit, ſed plures ſtellæ, vt vltrò fatentur, ad figuram conſtituendam, neceſſariæ ſint. Forſan reſpondebunt, hoc fieri in magnis coniunctionibus, quibus planetarum fit concurſus. Sed ponamus, eos quadratum efficere; quis iam cognoſcere poterit, vtrum illud quadratum Aleph, num Beth, num He, aut Cheth, num Mem, aut ſimilem quampiam quadratæ formæ literam efficiat; cùm quadratum illud, quod planetæ cum ſtellis efficiunt, omnibus dictis literis conuenire poſſit, vt in ſequentibus literis apparet, םחהבא: in quibus cùm ſolus linearum ductus, literarum figuras tantùm denominet, fruſtraneus & prorſus otioſus videtur ſtellarum in quadratum ſitus. quod idem de literis linealibus, quæ duabus tantùm ſtellis conſtant, vt in ר י ן ו ז; & in triangularibus literis, quæ tribus ſtellis vtplurimùm efformantur, vti ſunt סלרמג &c. dicendum eſt. Sed ſummam huius ſcripturæ vanitatem non meliùs quàm per exempla conſpicere licebit. Exempla adducit ex R. Chomer, Gaffarellus ſequentia: primò caput Meduſæ, cuius ſtellæ quinque principales & verticales, vltimam Græciæ portendebant deſolationem, dum hanc vocem Hebræam conſtituunt חרב, *Charab*, hoc eſt, *deſolatum*. Verùm qui hæc penſiculatiùs rimatus fuerit, is ſub his non niſi apertam impoſturam latere reperiet; quod ita oſtendimus. Quinque principales ſtellæ deſignantur per quinque puncta candida literis impreſſa; vbi prima litera ח *Cheth* duabus ſtellis, ר *Reſch* vnâ, & tertia ב *Beth* pariter duabus conſtat ſtellis: ſed vti ex Alphabeto cœleſti patet, ע צ ם ט ן eundem prorſus ſtellarum ſitum habent, quem habet prima dictæ vocis litera ח *Cheth*; ſecunda litera ר *Reſch* eundem quem ו *Vau*, ק *Koph*, ד *Daleth*; tertia denique eundem, quem literæ ב כ נ ת. Vnde ſequitur ex dicta conſtellatione non tantùm colligi poſſe vocem חרב, id eſt, *deſolatum*, ſed & omnia ſequentia vocabula: סות, קוף, זית, צוף, זקן, הרץ, הרף, ערב, טוב,

quo-

Confutatio.

Vanitas Alphabeti cœleſtis oſtenditur per exempla.

quorum prius טוב idem ſonat ac *bonum*, ſenſuſque eſt priori prorſus contrarius; ſecundum ערב idem ac *ſpondere, miſcere, coruus, ſalix*; tertium חרף idem ac *probris afficere, hyems*; quartum חרץ idem quod *mouere, ſollicitare, &c.* quintum זקן, idem quod *ſeneſcere, barba*; ſextum צוף idem quod *natare, euolare, fauus*; ſeptimum זית idem quod *olea, oleum*; octauum סוף idem quod *terminus, finis, deficere*; nonum סות idem quod *operimentum*, ſignificant, vti ex Lexico Hebraico patebit. Cùm itaque vna & eadem interpretatio tot & tam varijs modis confici poſſit, ſenſum nunc bonum, nunc malum inuoluentibus, quis vnquam de ſenſus veritate aſſecurabitur? Patet igitur dictam ſcripturam penitùs nugacem eſſe, nec vllam rationem excogitari poſſe, quæ ei quouis modo ſatisfacere valeat.

Obiectio 2. contra Alphabetū cœleſte.

Altera difficultas conſiſtit in hoc, quòd ſciri non poſſit, cui potiſſimùm regioni huiuſmodi infortunia portendantur. Verùm nè & in hoc nihil dixiſſe videantur, ad Cabalica diuertunt artificia; ex numeris enim vocis v. g. חרב, ſummo, at inutili labore, quærunt vocem alicuius regionis eundem numerum continentem, cuiuſmodi dicunt יון *Iaum*, id eſt, *Græcia*; Græciæ itaque deſolationem inſtare diuinant, eò quòd hæc eundem numerum contineat, quem vox חרב, videlicet 12. Sed peſſima, ſicuti omnia alia, [illegible] ratio, ineptè & violenter ad propoſitum detorta: dum enim viderent ſe intentum non obtenturos, quibuſdam literis diuerſos numeros attribuerunt, quàm communis Arithmeticorum Schola ijs attribuit. Sic τῷ ר, quæ 200 ſignificare ſolet, illi attribuunt 2 reiectis zyphris. pari pacto τῷ י, quæ 10 ſignificat, illi attribuunt 1 relecta zyphra. Quod ſi א occurreret, quæ 1 ſignificat, quomodo hanc ab vnitate *Iod* diſtinguent? video eos hærere, & ad nihil reſpondere poſſe, niſi quòd ſe apertè omnibus eximios proſtituant impoſtores.

Arguitur vlteriùs vanitas ac falſitas Alphabeti cœleſtis.

Plura ſimilia ſtolida & inſanæ mentis technaſmata ex RR. Chomer, Kapol, & Abiudan adducit. Cùm Nabuzardan, ait, templum Ieruſalem deſtrueret, ſtellæ eidem verticales has quinque literas conſtituebant השחית, quod idem eſt, *ac vaſtare, excidere, in vltimam ruinam deducere*; cuius literas [illegible] reſolutas eundem aiunt conficere numerum, quem anni, quibus templum à ſui conditu vſque ad iſtud tempus durauit. Iterum antequam Iudæi ſceptrum viderent concuſſum, libertatemque ſuam in Babylone captiuam reperirent, quinque ſtellæ haſce literas myſticas exhibebant נתק, quod idem eſt, ac *rumpere, demoliri, exterminare*; cuius numerus 505, vt ipſi ponunt, reſpondet numero annorum, quibus à Saule vſque ad Sedechiam durauit regnum Hebræorum. Falſum, vti omnia alia; ego enim non 505, ſed 550 numerum ſub voce *Natak* reperio, vti in margine patet. Pari pacto Perſæ & Aſſyrij poſt euerſas Regnorum, Imperiorumque Monarchias, legebant in quatuor ſtellis verticalibus

נ	50
ת	400
ק	100
	550

hanc vocem רוב, quod *litigare* ſignificat, & numerum 208 conſtituere aiunt, eundem cum numero annorum, quibus hæc Monarchia durauit, à Cyro ſtabilita. Finis Græciæ pari pacto monſtratus fuit per quatuor ſtellas, quæ componebant vocem פרד, id eſt, *diuidere*, quorum numerus 284 durationi huius Monarchiæ congruit. Iterum Monarchia Athenienſium durabat 490 annis, quam durationem exhibent tres literæ quatuor ſtellarum quæ ſub voce צרר continentur, & ſignificat *anguſtijs affici*. Cum hiſce quatuor ſtellis videntur quatuor aliæ in formam ככ diſpoſitæ, quas literas fatales & lugubres appellant; Rabbi verò Chomer ait duplici Caph, ſignificari *Cecropem & Codrum*, ſub quibus potentiſſimum hoc Regnum & inceptum & conſummatum eſt. Talibus ſe nugamentis oblectant maleferiatorum hominum ingenia. Porrò aiunt, Romanum Conſulatum non potuiſſe potentiam ſuam extendere vltra 501 annos, quia ſic ipſi, & non aliter decreuerat fatale illud cœlorum volumen per 8 ſtellas, quæ componebant hanc vocem ראש, quod *caput* & *cacumen* ſignificat, & numerum continet 501. quanto tempore videlicet durauit Conſulum Romanum dominatus. Rurſus Monarchia Iulij Cæſaris ad Conſulatum Romanorum opprimendum fundata, totidem ferè annis durauit, indicata per ſex ſtellas, quæ componebant hanc vocem שבר, quod idem eſt, ac *frangere, rumpere*, & numerum habet 502. Denique R. Chomer putat ſe per ſtellarum lectionem vicinum Ottomanici Imperij terminum reperiſſe hoc pacto. hodierno die ſeptem ſtellæ huic verticales ſunt, & conſtituunt vocem כאה, quod ſignificat *infirmari, conquaſſatum eſſe, magnoq; dolore affici*; & numerum quidem durationis dicti Imperij indicat numerus ſub voce כאה abſconditus, videlicet 1025. Cùm itaque hic annus completus fuerit, ſuum & Monarchiam hanc dominatum complere neceſſe; quod fieri deberet 1655. Nam ſubtrahendo à currente Chriſti anno, 630 annos, quibus poſt Chriſtum perfidia Mahumedana incepit, remanet 1025 durationis Regni Ottomanici tempus.

ר	200
ו	6
ב	2
	208
פ	80
ר	200
ד	4
	284
צ	90
ר	200
ר	200
	490
ר	200
א	1
ש	300
	501
ש	300
ב	2
ר	200
	502
כ	20
א	1000
ה	5
	1025

Verùm hoc data opera totum doloſè confictum eſſe, inde patet, quòd vox כאה non contineat numerum 1025, quem tam anxiè ad ſuum commentum detorquet Chomer, quiſquis ille fuerit Rabbinaſter, ſed numerus eius [illegible] proprius eſt 26. vti illum ex arte reſoluenti patebit. nec valet illum pro א accipere millenarium, cùm hæc abſurdiſſima licentia ſit, & nullâ ratione toleranda; neque enim א vnquam pro millenario numero accipitur, niſi puncto ſignatum. Patet igitur, in omnibus hiſce nugamentis manifeſta impoſtura; dum contra leges numeris literarum ab antiquis præſcriptas, illos nunc mutent, nunc addendo, demendoque adeo deprauent, vt vix ampliùs dignoſci poſſint. Vt igitur ad ſcopum præfixum, ſub certa numerorum ſumma, quæ durationem alicuius Regni notet, latentem perueniant, hâc tam effronti licentia in numerorum reſponſo [illegible] adornando combinandoque ſine ſcrupulo vti ſolent; nu-

כ	20
א	1
ה	5
	26

numeroſque cæteroquin immutabiles ad ſuum intentum, velint, nolint, coactâ ac violentâ compoſitione adigunt. O Aſininam ruditatem, non niſi fuſtibus dignam. Quæ quidem fuſiùs confutanda duximus, vt malè feriatorum hominum ſtoliditas & inſania luculentiùs innoteſceret; neſcio enim quem adeo ſpecioſum cœleſtis ſcripturæ dogma in imperitorum animis pruritum excitârit, potiſſimùm hoc tempore, quo quantò commenta fuerint abſurdiora, tantò in animis ſuperſtitioſorum hominum plauſibiliora ſunt, ac veluti ambobus brachijs auidius excipiuntur; quibus quidem erroribus paulatim ſerpentibus remedium efficacius adhiberi non poſſe exiſtimaui, quàm inſanorum huiuſmodi dogmatum apodicticam confutationem; quorum ſuppreſſâ falſitate, veritas tandem ſuæ integritati reſtituatur.

CAPVT VIII.

De Horologijs, ſeu Sciathericis Veterum.

SI verum eſt quod ſciuit Stoicorum Schola, & retulimus lib. 1. Proœ. Artis Magnæ Lucis & Vmbræ, tempus eſſe normam rerum & cuſtodiam, quia veritatis index atque examen eſt, & rerum geſtarum memoriam, ac diuturnitatem poſteritati tuetur; ij ſanè non exiguâ laude digni ſunt, qui leges temporum vmbraticis alligantes vinculis, fugitiuos annos, menſes, dies, horas retractas, ita præſentes, ac ſi res permanentes forent, ingenioſo ſanè commento, ſiſtere conati ſunt. Cùm enim tempus nihil aliud ſit, quàm μέτρον τῆς πρώτης κινήσεως, *menſura primi mobilis ſecundùm prius & poſterius*, Philoſopho teſte; menſura autem hæc omnium humanarum actionum regula ſit; ad confuſionem vitandam aſſumpta: certè tempus ipſum priſcis ſæculis, dum horarum nomine tempus needum ſibi conſtaret, quotidianis actionibus diſtinctum appellatum fusè docet Cenſorinus. Ita βουλυτὸν veſperam vocabant, nimirum, vt Poeta inquit:

Temporis diuiſio apud Antiquos etiam in vſu fuit.

Demeret emeritis cùm iuga Phœbus equis.

Item tempus antemeridianum deſignantes dicebant πληθούσης ἀγορᾶς, conuenientibus ſcilicet eo tempore in comitium viris, vt Heſiodus dicit [illegible] λαὸν κρίνοντες ἀγορῇ. Sic Homerus meridiem deſignat, ἦμος δ᾽ ὑλοτόμος ἀνὴρ δεῖπνον ὡπλίσσατο. Imò, Athenæo teſte, verbo ὥρα, vt plurimùm Veteres tempus actuum quotidianorum notabant, vt ὥρα δείπνου, ὥρα δείλης. Latinis quoque tempeſtas dicitur: idem cenſeas de veteribus Hebræis, qui diem in Mane, Meridiem, & Veſperam diuidebant, quas partes Horas dicebant. Ijdem totum νυχθήμερον in quatuor partes (quas Vigilias vocabant) diuiſum obſeruabant: prima Vigilia erat à Veſpere: ſecunda à media nocte: tertia ab aurora: quarta à meridie. Vnde quidam concludunt, Priſcos horarum ſpacijs caruiſſe. perperam; nam Gnomonices artem, & horarum diſtributionem à principio fuiſſe, facilè mihi perſuadeo, dum inſignem antiquorum in rebus adinueniendis ſolertiam penitiùs conſidero.

Gnomica ab initio fuit.

Nam cùm ea, quibus carere nequimus, quibuſque neceſſariò vtimur, maximè vtilia iudicamus; certè non eſt veriſimile, primos Mortales vſum Muſicæ, vocumque interualla magis abſtruſa, minùſque neceſſaria inueniſſe; Gnomicam minùs difficilem, magis neceſſariam neglexiſſe. Quòd ſi, Philoſopho teſte, tempus eſt numerus motus, adeoque actionum noſtrarum menſura; neceſſe eſt, aut Veteres caruiſſe tempore, quo actiones ſuas menſurarent, aut Gnomices rudes non extitiſſe. Aſtronomiam certè, imò & Aſtrologiam omnes ferè in primos parentes Adamum eiuſque progeniem referunt, vt ſuprà & Claſſe II. vidimus: quem autem latet neutram ipſarum abſque Gnomonica ſtare? Partitio enim temporis vtriq; ſummè neceſſaria eſt. Antiquiſſima igitur fuit diuiſio diei in certas partes, שעות, quas Horas vocabant; cuius principia ipſe quaſi ſenſus deſignauit. In ſacris libris paſſim horarum vſus clarè indicatur. Exod. 9. Deuter. 28. Eſd. 3. cap. 2. Iob 11. mentio fit horæ dimidiæ, & cap. 12. *Per tres horas proſtrati orarunt*. Eccleſ. 12 *Vna hora permanebit tecum*. & 30. *Omne opus hora ſua*. E quibus tale conficitur argumentum: Si Antiqui horas habuerunt, habuerunt etiam inſtrumenta, quibus eas cognouerunt; ergo & Gnomicam excoluerunt: talia autem inſtrumenta, horologia ſunt dicta; ergo, Sed de his plura infrà in hoc eodem capite. Porrò antiquitùs in vſu fuiſſe Horologia Sciatherica, demonſtrat locutio δεκάπους σκιά, pro hora cœnæ; vel δεκάπουν στοιχεῖον, quia notis literarum ſingularum horæ diſtinguebantur; teſtatur & ἐπιγραμμάτιον de Horologio apud Athenæum, de quo §. II. ſequenti.

Horarū vſus antiquiſſimus.

Herodotus l. 2. Geometriam ab Ægyptijs ad Græcos perueniſſe ſcribit, Gnomicen autem, & diei in partes 12 fractionem à Babylonijs ad eoſdem manaſſe. Verba eius ſunt; Πόλον μὲν γὰρ, καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δυώδεκα μέρεα τῆς ἡμέρης παρὰ Βαβυλωνίων ἔμαθον οἱ Ἕλληνες. *Polum enim, & Gnomonem, & duodecim partes diei à Babylonijs Græci didicerunt*. Hoc loco tametſi nonnulli horas non pro duodecim diei partibus, ſed pro ſignis ciuilibus negotiationibus deputatis, & pro Solſtitialibus temporibus ſumi debere contendant; nos tamen putamus horas verè 12 diei partes fuiſſe æquinoctiales, & æquabiles, quas κοινὰς & populares vocant, quæ omni die & nocte ſunt duodecim. Certum enim eſt, Mathematicos illos, qui Horoſcopia, vel Heliotropia publicè & in propatulo collocabant, non ſolis eruditis & Aſtronomiæ peritis, ſed vulgo ea propoſuiſſe; quæ non ad ſola diſcernenda Solſtitia ex vmbrarum ratione, ſed ad ciuiles diei partes, & ad quotidiana gubernanda negotia pertinebant. Quid enim intererat plebeiorum hominum ac ciuium, ſcire quo momento exactè Solſtitia commiſſa ſint? vt eiuſmodi obſeruationis vſus ad ruſticorum quorundam operum procurationem vtcunque ſpectaret, non tam limatâ ſubtilitate opus fuit, ſed pinguiori Mineruâ diſcerni hæc facilè potuit, vt ex menſibus ciuilibus annuos cardines æſtimarent; vt prudenter notauit Petauius noſter in ſuo Ouranologico Opere l. 7. c. 7. Quis porrò credat, vnius in anno diei, vel paucorum, quibus cardines illi accidunt, machinas illas

Horarum nomine quid intellexerint Antiqui.

fuiſſe proprias? præclarâ verò & publicâ commendatione digna hæc opportunitas, nôſſe, diebus abhinc centum, aut ducentis, æſtiuum incidiſſe Solſtitium, vel poſt hac futurum. Imò verò horologia Veterum, machinæ erant ad diſtinguendas diei duodecim partes, quæ à Solis conuerſione ita ſint dictæ, vt perinde nihil abſurdiùs dici poſſit, quàm vni tantùm tempori, aut etiam vni diei tantùm, tantam illam molem ſeruijſſe. Neque obſtat, illa horologia vocata fuiſſe θερινὰ, æſtiua, vel χειμερινὰ, hyberna; cùm hiſce non æſtiuæ & hybernæ conuerſionis tempus, ſed horologia æquinoctialia indigitauerint; hæc enim ſupra planum æquinoctialis poſita, perpetuo gnomone ſuo demonſtrant horas Sole æſtiua ſigna tranſeunte ſuperiùs; inferiùs verò eaſdem monſtrant reliquo dimidij anni tempore, Sole hyberna ſigna tranſeunte, vt vel pueris in gnomonica facultate conſtat. Fuerunt autem varia horologiorum genera Antiquis vſurpata: Gnomonica, ſiue Sciatherica, Hydraulica, Sympathica; Gnomonica iterum varia erant. De quibus ſingulis ordine, à Sciathericis initium facturi noſtræ diſceptationis.

§ I.

De Horologio Sciatherico Achaz.

INter cœtera Veterum celeberrima Horologia vnum fuit Horologium Achaz; quod nobis hiſce verbis refert c. 20. libri 4. Regum:

ויקרא ישעיהו הנביא אל יהוה וישב את הצל במעלות
אשר ירדה במעלות אחז אחרנית עשר מעלות:

Et clamauit Iſaias Propheta ad Dominum, & reuerſa eſt vmbra in gradibus, quos deſcenderat in horologio Achaz, retrò 10 gradus. vel vt Iſaias habet capite 38. v. 8.

הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אחז
בשמש אחרנית עשר מעלות ותשב השמש עשר מעלות
במעלות אשר ירדה:

Ecce ego reuerti faciam vmbram linearum; ſeu graduum, per quos deſcenderat in horologio Achaz; in Sole retrorſum decem lineis ſeu gradibus; & reuerſus eſt Sol decem gradibus per gradus quos deſcenderat. vel vt Paraphraſis Chaldaica habet:

הא אנא מתיב ית טול אבן שעיא דנחתת במסקנא
דאחז שמשא לאחורוהי עשר שעין ותב שמשא עשר שעין
בצורת אבן שעיא דנחתת:

Ecce ego, reuerti faciam vmbram lapidis horarum, quæ deſcenderat per gradus Achaz Sol, retrorſum decem horis; & regreſſus eſt Sol decem horis in figura lapidis horarum, quæ deſcenderat. Septuaginta ſic habent: Ἰδοὺ ἐγὼ στρέψω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν, οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου ὁ ἥλιος· ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. *Ecce ego verto vmbrã graduum, quos deſcendit decem gradus domus patris ſui Sol; auertam Solem decem gradibus, quos deſcendit vmbra.*

Horologium Achaz fuit ſciathericum, & lineis horarijs inſignitum.

Habemus itaque, Horologium hoc fuiſſe gnomonicum ſeu Sciathericum; habemus fuiſſe in domo Achaz, patris Ezechiæ Regis Iuda; habemus & illud horarijs lineis inſignitum. Quale tamen fuerit illud, & quo horarum genere fuerit inſignitum, reſtat explicandum.

Nonnulli putant, hoc Horologium fuiſſe horizontale; & id colligunt ex paraphraſi Chaldaiça, vbi habetur: אבן שעיא *Auen Schaia*, hoc eſt, *lapis horarum*. Quidam putant fuiſſe hemicyclum, in formam Scaphij, ante fores Regis poſitum. Plerique Rabbinorum exiſtimant, fuiſſe in muro domus Regiæ. ita colligitur ex Radak in expoſitione huius loci:

R. Radak.

ושב השמש אחרנית והיה הצל במעלה הראשונה
במעלות אחז כי הוא בנה אותם המעלות ובדר ואשר
ירדה במעלות אחז:

Et reuerſus eſt Sol retrò, & fuit vmbra in primo gradu in Horologio Achaz, quoniam ipſe ædificauerat Horologium in domo ſua, in quo deſcendebant gradus. Vel vt Ralbag habet:

R. Ralbag.

שבנה אחז בבית המלכות:

Quod Horologium ædificauerat Achaz in domo Regia. Quod quidem verticale fuiſſe, & rectà in meridiem reſpexiſſe, R. Salmon in hunc locum his verbis oſtendit:

R. Salmon.

והיה במין מדרגות עשויות כנגד החמה לבחון שעות
היום:

Erat autem quaſi ſpecies graduum, qui è regione Solis, id eſt, verſus meridiem dirigebantur. vt per eos horæ diei probarentur. Cùm autem horologium vſui publico, & negotijs ciuilibus in Regia domo peragi ſolitis iuxta certa horarum tempora determinandis deſtinaretur; veriſimile eſt, illud fuiſſe grande, elegans, & vti omnibus patulum, ita in principali Vrbis loco, hoc eſt, Regio palatio, tùm ad ornatum, tùm ad publicam vtilitatem, vt dixi, negotiorumque opportunè tractandorum rationem ſupra portam domus conſtitutum. Neque video cur Authores nonnulli illud Scaphij hemicycli formam habuiſſe velint; cùm illud, præterquam quòd exiguum, publicis vtilitatibus non adeo ſeruire potuiſſet, cùm horæ nequaquam, niſi concauum ſaxum propè inſpicientibus, patere poſſint. Manet itaque, in ingenti & verticali, vt Gnomonici loquuntur, politi marmoris ſuperficie, quod meridiem præcisè reſpiciebat, illud fuiſſe delineatum. Dubium hoc loco tantùm occurrit, quali horarum genere illud fuerit inſignitum; horarijs enim id lineis fuiſſe deſcriptum, ex Paraphraſi Chaldaica paulò antè citata patuit. Quod vt exponatur, Notandum, quadruplex horarum genus paſſim ab Aſtronomis aſſignari. Primum genus conſtituit horas 24 ab ortu vſque ad ortum, Babylonijs vſurpatum potiſſimùm; alterum 24 horas contra ab occaſu ad occaſum numerat, & maximè Italis in

Horologium Achaz fuit verticale, meridiem directè reſpiciens.

Quatuor horologiorum Sciathericorum genera.

vſu eſt; tertium horas 24 à meridie in meridiem, vti Aſtronomi ſolent, numerat, vnde & Aſtronomicæ appellantur; vel etiam à media nocte in mediam noctem, cuiuſmodi Eccleſia in feſtorum celebratione vſurpare ſolet, eaſdem computat; quartum horas 12 computat ab ortu in occaſum, & totidem ab occaſu in ortum; ita vt hora huiuſmodi nihil aliud ſit, quàm duodecima tam diei, quàm noctis artificialis portio. Quæ horæ tametſi omnes æquales ſint, inæquales tamen ſunt, diuerſorum dierum ac noctium, nunc longiorum, nunc breuiorum reſpectu, de quibus vide fol. 215. Artis magnæ Lucis & Vmbræ. Atque hæ quoque paſſim vocantur antiquæ, eò quòd tota antiquitas ſemper ijs vſa comperiatur; quas & Martialis lib. 4. Epigram. eleganter deſcribit. Vocantur etiam Iudaicæ, eò quòd Hebræi Veteres ijs, & non alijs fuerint vſi, vt ex ſacris literis comprobatur. Huc alludit illud Chriſti Saluatoris noſtri, *Nonne duodecim horæ diei ſunt?* huc, vti eſt in Actibus Apoſtolorum, hora tertia aduentus Spiritus Sancti ſuper Diſcipulos; & vt in Euangelijs habetur, hora nona mortis Chriſti, alludunt; quorum illa nonæ Aſtronomicæ, hæc tertiæ Aſtronomicæ reſpondet. Porrò in Sanedrin Thalmudico tractatu celeberrimo mentio fit horarum huiuſmodi, dum Adami à Deo ſingulari myſterio iuxta horarum diſtributionem membra producta fabulantur; in prima quidem hora, id eſt, ab ortu Solis Deus collegit puluerem eius; hora ſecunda, facta eſt maſſa corporis; hora tertia, extenſa ſunt membra eius; quarta, infuſus eſt ſpiritus in eum; quinta, ſtetit ſupra pedes ſuos; ſexta, ſeu in meridie, impoſuit rebus nomina; ſeptima, coniuncta eſt ei Eua; octaua, aſcenderunt ipſi duo ad lectum, & deſcenderunt quatuor; nona, prohibitus eſt edere de ligno ſcientiæ; decima, data ſunt ei alia præcepta; vndecima, ſignificauit menſam; duodecima, ad occaſum Solis, præuaricatus eſt Adam.

Hebræis itaque horarum genus aliud non fuit, quàm quod deſcripſimus; vnde conſequens eſt, horologium Achaz non alio horarum genere quàm inæqualium, vti omnibus Orientalibus communi, inſignitum fuiſſe. Ex quo colligimus, vmbram dicti horologij eo tempore, quo Ezechiæ à Propheta vitæ prorogatio promittebatur, monſtraſſe horam decimam, retroceſſiſſe verò ſummo miraculo vmbram ad primæ horæ initium, vti ſuprà ex Radak probauimus; quod quidem fieri non poterat, niſi Solis curſu in ortum Solis reflexo, ſtupendo quodam miraculo; quod quidem non fuit, vt nonnulli putant, oculorum illuſio, ſed vera & realis Solis ex occaſu in ortum retractio, ex qua dies naturalis in vniuerſa terra decem horis ſolito longior efficiebatur. Quod & inde patet, quòd Babylonij hàc inſolitâ diei longitudine ſtupefacti, & Solis in horologio Achaz receſſu certiores facti, ad Ezechiam Viros ad mirifici huius euentus rationem examinandam, vt citato loco habetur, amandarunt.

Patet itaque ex dictis, non tantùm Hebræis, Chaldæis, Romanis, ſed & Ægyptijs horas huiuſmodi nullo non tempore fuiſſe vſitatas. Verùm iam ordo poſtulat, vt Ægyptiorum horologiorũ rationem propiùs oſtendamus.

§ II.

§ II.

De Horologijs Ægyptijs.

TRiplex lego Ægyptijs fuiſſe vſurpatum Horologium: Sciathericum, Naturale, & Sympathicum. Primum erat illud, quo horaria tempora ex vmbris Gnomonum ediſcebant. Erat autem & hoc multiplex. Nonnulli ex vmbris Obeliſcorum & pyramidum, certis in ambientis ſuperficiei planitie ſignis fixis, ad quæ vmbra apicis pertingeret, talem & talem horam eſſe diſcebant. Hoc pacto Obeliſcum Heliopoli erectum horas indicaſſe alibi oſtendimus. Pyramidem quoque maximam, totius anni meridianum tempus; Solſtitia item & æquinoctia, vmbris meridianis nunquam extra baſin cadentibus, exhibuiſſe, Strabo & Solinus docent. Præterea baculo terræ ſuperficiei implantato horas per pedes, quibus vmbram baculi metiebantur, didiciſſe, & ſic in temporis actionibus peragendis conſtituti notitiam perueniſſe, docet locutio ἑνδεκάπους σκιά, id eſt, *vndecim pedum vmbra*, pro hora cœnæ; vel [illegible], quia notis literarum ſingularum horæ diſtinguebantur, vt teſtatum reliquit Athenæus ſequenti Epigrammatio.

Horologiorũ triplex genus apud Ægyptios, Sciathericum, Naturale, & Sympathicum.

Obeliſcorum vmbræ apud Ægyptios monſtrabant horas, meridiem & Solſtitia.

Strabo.
Solinus.

Vmbra baculi per pedes dimenſâ dicebant Ægyptij horas.

Athenæus.

> Ἓξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται, αἱ δὲ μετ' αὐτὰς
> Πράγμασι δ' [illegible], ΖΗΘΙ λέγουσι βροτοῖς.

> *Sex horæ laboribus ſufficiunt, ſequentes negotijs deſtinantur,*
> ΖΗΘΙ *verò, id eſt,* 7. 8. 9. 10. *cœnales vocant.*

Ita vt ΑΒΓ, id eſt, 1. 2. 3. laboribus; ΔΕϛ, id eſt, 4. 5. 6. negotijs ciuilibus; ΖΗΘΙ denique, id eſt, 7. 8. 9. 10. cœnali refectioni deputarentur.

Ægyptios quoque quadrantis in horis inueniendis vſum tenuiſſe, quadrans inter hieroglyphica paſſim inſertus ſatis docet, quo ex altitudine Solis datam horam eliciebant.

Quadrantis in horis inueniendis vſus apud Ægyptios.

§ III.

De Scaphio Ægyptiorum Sciatherico.

PEr vmbras intra Scaphia collectas, Veteres telluris magnitudinem, ſummo ſanè ingenio deprehendiſſe, Arazael Aſtronomus Arabs libro de Mundi menſura teſtatur. Hiſce quoque Eratoſthenem in Ægypto vſum Ptolomæus teſtatur. Erat autem Scaphium, vt Macrobius in ſomnium Scipionis explicat, ſaxeum quoddam vas (quod inde Veteres אבן השעות, hoc eſt, *lapidem horarium*, dum horologium Achaz ſuprà deſcriptum interpretantur, dixerunt) in hemiſphœrij formam curuatâ am-

Arazael.
Scaphium, & eius vſus in horis inueniendis apud Ægyptios.
Macrobius.

bitio-

Martianus Capella. Plinius. Vitruuius.

bitione cauatum, infrà per lineas deſignato duodecim diei horarum numero, quas ſtyli prominentis vmbrâ cum tranſitu Solis prætereundo diſtinguebat; hoc enim erat huiuſmodi vaſis officium, vt tanto tempore à priori eius extremitate ad alteram vſque ſtyli vmbra percurreret, quanto Sol medietatem cœli ab ortu in occaſum, vnius ſcilicet hemiſphœrij conuerſione metiebatur. Nam totius cœli integra conuerſio diem noctemque concludit. Et ideo conſtat, quantum Sol in circulo, quolibet parallelo meat, tantum in hoc vaſe vmbram meare. Huius vaſis mentionem à Martiano Capella quoque factam lego: *Scaphia,* inquit, *ex ære vaſa ſunt, in quibus horarũ ductus ſtyli medio fundo ſuâ proceritate diſcriminant, qui ſtylus, gnomon appellatur.* Vide Plinium lib. 2. c. 2. Vitruuium lib. 9. c. 9. Præ cœteris itaque, vti & hieroglyphica ſuo tempore producta monſtrabunt, Scaphio hoc vtebantur Ægyptij. Cùm enim viſum ſphœræ iam perfectè callerent, Scaphium autem nihil aliud eſſet, quàm hemiſphœrium concauum, in quo ſummâ facilitate tùm parallelorum Solis, vnà cum tropicis, & æquinoctiali, tùm horarum inæqualium diſcrimina delinearentur; hoc pacto, æquinoctialem primò in duodecim partes æquales diuidebant, & in totidem Tropicum ♋ & ♑; per quarum ſectiones ſi lineæ curuæ ducebantur, neceſſariò horarum inæqualium ductus prodibant; quorum primus, ſiue Horizon, obtinebat horam duodecimam; meridies ſextam, vltimus tandem iterum duodecimam ad occaſum Solis monſtrabat. Quomodo verò Eratoſthenes, Poſſidonius, & Alammon Rex, per Scaphium terræ quantitatem inueſtigauerint, vide amplè tractatum in Arte noſtra magna Lucis & Vmbræ fol. 722.

§ IV.

De Cercopitheco Horologio Ægyptiorum.

Cynocephalus vrinando metiebatur horaria tempora apud Ægyptios.

Horus.

ERat inter alia aliud non minus ridiculum, quàm myſterioſum. Obſeruabant in Cynocephalo (eſt ea Simiarum quædam ſpecies) neſcio quam occultam proprietatem, quâ Sole Ariete & Libram ſubeunte, abdito quodam naturæ inſtinctu duodecies interdiu, noctuque vrinam daret. Hinc prodijt Horologium hydraulicum Ægyptijs proprium. Ex ære formabant Cynocephalum ſedentem, ex cuius veretillo aqua delabebatur in ſubiectam phialam oblongam, cuius augmentũ paulatim aſcendens intra cyliandraceæ vitreæ machinæ latera in duodecim circulos diuiſa, gradatim horas monſtrabat. ita Horus lib. 1. Hieroglyphico 16. quem conſule. Simulachrum quoque Cynocephali vide in Obeliſco Pamphilio fol. 300. vbi fuſè omnia deſcripta reperies. Horologium inuenies infrà in Mechanica Ægyptiaca.

§ V.

De Horologio Ægyptiorum Sympathico.

Horologium ſympathicum apud Ægyptios conſtituebat Lotus aquatica.

SYmpathicum Ægyptiorum Horologium erat ſolis Philoſophis & myſtis notum, quò in conſultationibus ſuis myſticis vtebantur. Erat autem Lotus aquatica; quæ planta eſt paluſtris, ea occultâ naturæ vi prædita, vt ſimul ac Sol oritur, & ipſa veluti ex aquarum profundo exoriens paulatim ſe erigat vſque ad meridiem, quo tota ſupra aquas exiſtens normali erectione ſuâ Solem veluti æmulari videtur: ad occaſum verò Sole vergente, & ipſa inclinatione ſuâ de horis in horas eaſdem ſibi leges, mirificâ ſuâ conuerſione ſeruat, vſque ad aquæ ſuperficiem; Sole denique Horizontem ſubeunte, & ipſa aquas ſubiens, ita pertinaci ſubmerſione ambit, vt quantum in meridie ſeſe extulerat, tantum infra aquas ſubmerſa, Solem veluti deperire videatur. Nouerant Sacerdotes occultum naturæ impetum; ea de cauſa, aquis circulum ligneum, vt hîc vides, Solaris circuli æmulum implantabant ſuis horis inſignitum; ſiebatque vt horas, quas vix Sciatherico, eas abditâ quâdam naturæ ambitione perfectè diſcerent. Verùm cùm de hiſce in Obeliſco Pamphilio iam egerimus, & iterum tractatu de plantis Ægyptijs ex profeſſo acturi ſimus, Lectorem eò remittimus. Vide etiam quæ diximus in Arte Magnetica lib. 3. parte 5. cap. 4.

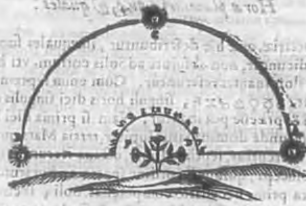

CAPVT IX.

De Horis planetarijs, Geniorumque ſingularum Præſidibus.

Planetas ſingulos ſingulis ſeptimanæ diebus attribuebant Ægyptij.

VT in omnibus, ita Ægyptij potiſſimùm magnum in ſeptem planetis, ſingulis diei horis dominantibus, myſterium poſuiſſe viſi ſunt. Hi enim primi fuerunt, qui ſingulos ſeptimanæ dies ſingulis planetis attribuerunt. Putabant enim, ſingulis horis ab ortu Solis vſque ad alterum ortum noctu diuque aliquem ex præſidibus planetis præeſſe. Vnde & in hunc vſque diem Aſtrologica vanitas profluxit, quia Aſtrologi nihil ferè, niſi priùs planetæ dominantis hora inſpecta perſpectaque, auſpicantur. Verùm vt negotium reconditum luculentiùs pateſiat, de eo pariter altiùs ordiri viſum eſt.

§ I.

Horæ planetariæ quæ, & quales.

Horæ planetariæ quæ, & quales.

HOræ planetariæ, quæ hîc deſcribuntur, inæquales ſunt. Quæ quidem ſic dicuntur, non abſolutè ad Solis curſum, vti horæ æquales, ſed ad planetas dominantes referuntur. Cùm enim ſeptem planetas hoc ordine referrent, ☽☿♀☉♂♃♄, ſinguli horis diei ſingulis ordine retrogrado dominari & præeſſe putabantur. Nam ſi prima diei hora dominabatur Saturnus, ſecunda dominabatur Iupiter, tertia Mars, quarta Sol, quinta Venus, ſexta Mercurius, ſeptima Luna, octaua iterum Saturnus, nona Iupiter, & ſic deinceps; quibus ſic ordine ſpacio 24 horarum reuolutis, ſequentis diei hora prima neceſſariò competebat Soli, ſecunda eiuſdem diei Veneri, tertia eiuſdem diei Mercurio, & ſic de cœteris, donec reuolutione 24 horarum factâ, tertia diei competeret Marti; quemadmodum ex ſequenti tabula exactè conſpicitur.

Tabula regiminis Planetarum.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
☉	Dies Solis	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿
☽	Lunæ	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃
♂	Martis	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀
☿	Mercurij	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄
♃	Iouis	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉
♀	Veneris	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
♄	Saturni	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂

Tabula dominij ſeu regiminis planetarum in ſingulis diei horis.

Atque ex Tabula hac perſpicuum fit, cur in diebus Septimanæ planetæ non ſibi ordine reſpondeant, ſed ſemper ab inuicem ordine interrupto, diſtonoq; cuius quidem rei ratio alia non eſt, niſi quòd dominium planetarum ordine retrogrado 24 horarum ſuo diei naturalis ſpacio abſoluatur, vnde ſemper vigeſima quinta hora, quæ eſt prima ſequentis diei, competit planetæ qui ordine retrogrado ſequitur: Ex. gr. in Tabula die Solis hora diei prima, dominium competit Soli, à quo dies denominatur; ſecunda hora Veneri, quæ immediatè Solem ordine retrogrado ſequitur; & ſic de cœteris, vſque ad octauam horam; quam vbi pertigerit ſeptem planetarum dominio totidem horis reuoluto Sol, incipit denuò dominium hora octaua, quem & reliqui planetæ ordine, vt priùs, ſequuntur vſque ad tertiam noctis horam; ad quam Sol, reuoluto planetarum dominio, denuo ſuum auſpicatur imperium, quod & ad horam decimam noctis repetit; poſt quem Veneris pro vndecima, & Mercurij pro duodecima hora noctis dominia ſequuntur; poſt quæ, 24 horarum reuolutione factâ, ordine retrogrado, neceſſariò ſequentis diei, videlicet diei Lunæ, prima hora competit Lunæ dominio; & ſic de cœteris, vt ex Tabula patet. Atque hinc patet ratio, cur dies Septimanæ nominibus planetarum inſigniti, nec ordinem planetarum naturalem, nec ordinem retrogradum, quemadmodum in Tabula fit, ſeruent, ſed ſemper ordine interrupto ſe conſequantur. Non ignoro multos rerum ignaros varia de hiſce comminiſci. Dion Nicæus inter alios l. 36. hanc diſcontinuationem ex harmonia ſeu conſonantia, quæ diateſſaron dicitur, naſci putat, quâ videlicet vnâ totius Muſicæ vis contineri, eiuſque fundamentum ſtabile, Veterum iudicio credebatur; ſiquidem habita huiuſmodi conſonantiæ ratione, eamque cum cœli ornatu, orbiumque & planetarum cœleſtium ordine comparantes, conuenientiâ quâdam & ſimilitudine in illis notata atque animaduerſa, poſtquam dies vnus ab vno planeta fuit appellatus, diem ſequentem à quarto planeta poſt illum, ordine tamen retrogrado, nominandum cenſuerunt: vt poſt Saturnum quarto loco ſequatur Sol, deinde Luna, deinde Mars, & poſt hunc quarto loco Mercurius, & poſt hunc Iupiter, deinde quarto loco Venus, & tandem in Saturnum

Ordo dierum Septimanæ, qui à Planetis denominantur, non ſequitur ordinem Planetarum, & cur.

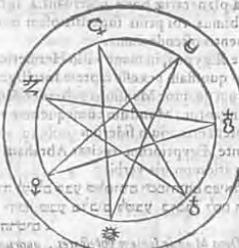

num reuolutione factâ, dominium reuertatur, vti ex Tabula patet. Quòd ſi diſponas Planetarum ordinem eo modo, quo heptagonum præcedens oſtendit, diſponendo ſcil. planetarum progreſſum eo modo, quo factum eſſe vides in ſeptem pentagoni cuſpidibus; conſpicies manifeſtò huiuſmodi planetarum diſpoſitionem per Septimanæ dies, originem ſuam ctaxiſſe ex natura ſeptenarij numeri, qui ſpacio 24 horarum ternâ reuolutione peractâ, cum binis ordine ſequentibus planetis, neceſſariò efficit, vt primam horam dierum Septimanæ is nanciſcatur planeta, qui in præcedentis diei planetariâ reuolutione poſt vltimum immediatè ſequitur, vti dictum eſt; vt proinde hoc myſterium aliud non ſit, quàm quod diximus; nec video quid θαυμάσιον, quam conſonantiam tantopere Dion. Nicæus prædicat, hic faciat. Sed de his vide, quæ copioſiùs tractauimus in Arte magna Lucis & Vmbræ fol. 537.

§ II.

De Regimine ſeu dominio Planetarum.

Regimen Planetarum inuentum Ægyptiorum.

INuentum Ægyptiorum fuit, ſingulis dierum horis, tàm diurnis, quàm nocturnis ſuccenturiatum Planetarum dominium diſponere; quod & in hunc vſque diem vniuerſa Aſtrologorum Schola, tanquam ſacroſanctum amplectitur & deoſculatur. Veteribus etiam tantopere placuit, vt inde vel ipſæ Septimanæ dies denominationem ſuam auſpicatæ ſint, vt vidimus: tumidum ſanè & fœcundum ſuperſtitionum ſeminarium, ex quo innumera vti olim, ita & hodiernâ die portentoſorum partuum monſtra veluti ex equo quodam Troiano & prodierunt, & prodeunt, dum vix vlla Magica, Cabaliſtica, aut Aſtrologica operatio inſtituitur, quæ non in hac vaniſſima planetariæ horæ obſeruantia fundetur. Quam & acriùs tunc confutabimus, vbi priùs ſuperſtitioſam huius machinationis Syntaxin à fundamentis oſtenderimus.

Ægyptij fingunt Mundo præeſſe ſeptem Intelligentias.

Fingunt itaque Ægyptij, in magno illo Hermetico anno, Mundo ſecundùm ſeptenarios quoſdam præeſſe ſeptem Intelligentias, quarum vnaquæque 354 annis cum quatuor Menſibus gubernet, & omnes diuerſis muneribus & officijs fungantur; Mundum conſequenter varias diuerſaſque alterationes pro ſeptem errantium ſiderum influxu atque diſpoſitione, ſubire; quæ ex mente Ægyptiorum recitat Abraham Auenar Hebræus Aſtrologus in libro rationum his verbis:

Abraham Auenar.

והנה המליך אלוה לעולם שבע שלטונים ושמותיהם כפיאל צדקיאל כמאל מיכאל
אנאל רפאל גבריאל והנה שבע מלכים לשבע כוכבי לכת וכל אחד ואחד ימלוך
העולם שנ״ד שנים וד׳ חדשים :

Ficta ſeptem Angelorum ſeptem Planetis præſidentium nomina.

Ecce præpoſuit Deus Mundo ſeptem poteſtates, quorum nomina ſunt Caphiel, Zadkiel, Camael, Michael, Anael, Raphael, Gabriel; & inſuper ſingulis ſeptem planetis ſeptem Angelos præfecit; quorum vnuſquiſque gubernat Mundum 354 annis, & quatuor Menſibus, & ſunt Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna. Pergit deinde recenſere officiorum qualitates, quas

quas hîc Latinis verbis apponam. *Saturnus præceſſit, quoniam Sol & Luna fuerunt à principio producti hora Saturni, & duxit Caphiel Mundum 354 annis & Menſibus. Deinde Venus, & poſteà alij, ita vt perfectum circumuolutione ſuâ conſtituant circulum. Inuenies quoque per iſtum reuolutionis Intelligentiarum numerum, Martialis Angeli ſeu Camaelis dominium incidiſſe in tempus diluuij; & Lunaris Intelligentiæ dominium in linguarum confuſionis tempus, item in excidij Sodomæ & Gomorræ, exituſq́ue filiorum Iſraël ex Ægypto, qui fuit annus Mundi 2400. poſt 48 annos dominium Mundi Solaris Intelligentia arripuit. Templi verò prima deſtructione anno Mundi 3338 dominium Mundi Iuppiter accepit, cuius tempore Templum ſecundò reſtauratum fuit. In deſtructione verò huius ſecunda Mercurius rerum potitus eſt anno Mundi 3828. Completis verò annis 4708. Sol ſeu Michaël dominium ſuper Mundum auſpicatus eſt, iuxta illud Danielis, Illo tempore ſtetit Michaël inſtar Principis.* Hæc Auenar. Trithemius in libello de ſeptem Secundeis Polyographiæ ſuæ annexo, haſce Intelligentias aliter deſcribit; in quo tamen neque ordinem Angelorum, neque numerum annorum Mundi eundem cum Auenare ſeruat. Saturni Intelligentiam vocat Oriphiel, & hunc ab Orbe condito dominatum ſuſcepiſſe aſſerit; quem ſecutus eſt poſt 354 annos & 4 Menſes Anaël Veneris Spiritus: hunc poſt alios 354 annos & 4 Menſes ſecutus eſt Zachariel Iouis Spiritus: deinde Raphaël Spiritus Mercurij. Hunc Samaël Spiritus Martis, & deinde Spiritus Lunæ Gabriel: ac tandem Spiritus Solis Michaël. Ita vt circulus primus reuolutionis dominij, quem ordine Spiritus planetarij obibant, 2480 annorum & 4 Menſium fuerit; ſecundus verò circulus abſolutus fuerit anno 4960 cum 8 Menſibus, & ſic vſque ad conſummationem ſeculi. Verùm vt vnica Synopſi, quæ Trithemius integro libello digeſſit, oculis Lectoris ſubijciam, ſequentem epilogiſmum apponere viſum fuit.

Trithemius.

Circuli dominantium Mundi Spirituum Planetariorum.

		Nomina	*Initium gubernationis iuxta annos Mundi.*			*Geſta.*
			Anni.	*Menſes.*	*Dies.*	
Primus Circulus annorum 2480.	1	Oriphiel Spirit.⁹ ♄	0	0	15 Mart.	Rudis Mundi ſtatus & agreſtis.
	2	Anaël Spirit. ♀	354	4	24 Iunij.	Cultior Mundi ſtatus, inuentio artium.
	3	Zachariel Spir. ♃	780	8	26 Oct.	Politicus Mundi ſtatus. Henoch tranſlatus.
	4	Raphaël Spirit. ☿	1063		24 Feb.	Scriptoria ars, Muſica, nauigatio exculta.
	5	Samaël Spirit. ♂	1417	4	26 Iun.	Iniquitas Mundo dominatur, diluuio omnia deſtruuntur.
	6	Gabriel Spirit. ☽	1771	8	28 Mart.	Noë cum filijs Mundū inſtaurat.
	7	Michaël Spirit. ☉	2125	12	24 Febr.	Dominatus Nembrod, & diuiſio linguarum.

Cir-

		Nomina	Initium gubernationis iuxta annos à Mundo cond. Anni.	Menſes.	Dies.	Geſta
Circulus II. annor. 4960. iunctus primo.	8	Oriphiel Angel. ♄	2480	4	26 Iunij.	Ortus Abrahæ. Regnorum variorum initium.
	9	Anaël Ang. ♀	2834	8	29 Oct.	Idololatria per Mundum ſparſa. Ioſeph Ægypti Dominus.
	10	Zachariel An. ♃	3189	12	28 Febr.	Mundus legibus inſtructus,
	11	Raphael Ang. ☿	3543	4	1 Iulij.	Sapientiæ ſtudijs excultus. Moyſes floret.
	12	Samaël Ang. ♂	3892	8	2 Octob.	Iliacum bellum, & excidium Troiæ. Iudices dominantur Iſraël.
	13	Gabriel Ang. ☽	4252	12	30 Ian.	Saül, Dauid, Salomon, cœterique Reges Iſraël dominantur.
	14	Michaël Ang. ☼	4606	4	2 Maij.	Roma condita, Monarchia Perſarum. Alexander Magnus.
Circulus III.	15	Oriphiel Angel. ♄	4960	8	30 Sept.	Machabæorum hiſtoria.
	16	Anaël Ang. ♀	5315	12	31 Ian.	Perſecutio Imperatorū in Chriſtianos. Conſtantinus Eccleſiam erexit.
	17	Zachariel An. ♃	5669	4	2 Iunij.	Regna varia in Europa conſtituta. Mahumedis principia.
	18	Raphaël Ang. ☿	6023	8	2 Nouēb.	Gothorum diluuium. Carolus Magnus; Imperium in Germanos tranſlatum.
	19	Samaël Ang. ♂	6378	12	3 Martij.	Varia Mundi Stratagemata.
	20	Gabriel Ang. ☽	6732	4	4 Iunij.	Rudolphus I. Auſtriaci Imperij fundamentum.
	21	Michaël Ang. ☼	7086	12	30 April.	Hucuſque futura Prophetam requirunt.

Trithemius in aſſignando Mundi dominio ſeptem Angelis, diſſidet ab Hebræis.

Atque hi ſunt Circuli dominij Angelorum Planetariorum, quos Trithemius ex Hebræorum traditione recitat; in quorum tamen ordine, vti & temporum ratione aſſignandâ, ita confuſi ſunt, vt non videam quâ ratione aliquid certi inde concludi poſſit. Hebræi ordinem annorum Mundi ſequuntur ipſis vſitatum. Trithemius verò iuxta computum annorum à 70 Interpretibus conſtitutum procedit; qui anni cùm mille circiter annorum differentiam habeant, inde fit, vt dominium Angelorum iuxta conſtitutum ijs numerum temporibus nunquam congruat: ſiquidem tempora, quæ Oriphielis dominio apud Trithemium competunt, illa apud Hebræos Anaëlis, aut alterius dominio competere inuenientur; vt proinde totum negotium confictum, & nullo ſolido veritatis fundamento nixum, neque vllius emolumenti meritò ab omnibus ijs, qui res limatiori rationis trutina ponderare ſolent, cenſeri debeat.

Ægyptij ſingulis diei horis ſingulos Planetas dominantes attribuerunt.

Comperio quidem in vetuſtis Ægyptiorum monumentis, Ægyptios ſimile quid, vti poſteà de Anno Sothiaco ſiue Caniculari exponemus, tradidiſſe, & in præcedentibus tactum fuit, & in ſequentibus, vbi de Anno Platonico, & παλιγγενεσίᾳ rerum agemus, fuſiùs exponetur. Certum tamen eſt Ægyptios primos, Genios ſingulis horis, qui noctu diuque rerum fidei ſuæ commiſſarum curam haberent, per totius hebdomadis curriculum, diſtribuiſſe, ita vt prima hora primi diei competeret dominio Genij Solis, ſecunda illius diei Genio Veneris, tertia Genio Mercurij, quarta Lunæ, quinta Saturno, ſexta Ioui, ſeptima Marti; & huius dominio reuoluto, Sol dominium repetebat, quos reliqui eodem ordine, quo dictum fuit, ſequebantur; vſque dum 24 horarum, ſcilicet vnius diei naturalis reuolutione peractâ, vigeſima quinta hora, id eſt, prima ſequentis diei hora Lunæ, à qua & nomen dies ille obtinebat, competeret; & ſic altera vnius diei reuolutione peractâ, dominium tertij diei horæ primæ competeret Marti, & quarti diei primæ horæ Mercurio, & quinti diei primæ horæ Ioui, & ſexti diei horæ primæ Veneri, & tandem ſeptimi diei horæ primæ Saturno competeret. Nomina verò Geniorum, quæ ex Ægyptiorum Coptitarum monumentis extraximus, ſunt ſequentia.

Coptica Nomina Geniorum ſeu Angelorum ſeptem.

ⲡⲓⲣⲓⲏⲗ ⲡⲟⲥⲓⲣⲓⲟⲥ ⳾ id eſt, *Piriel Angelus Solis.*

ⲥⲟⲩⲣⲟⲧⲓⲏⲗ ⲡ̄ⲟ̄ⲥ̄ ⲛ̄ⲧⲉϥⲟⲩⲗⲟ ⳾ id eſt, *Surotiel Dominus Veneris.*

ⲁⲛⲟⲩⲃⲓⲏⲗ ⲡ̄ⲟ̄ⲥ̄ ⲛ̄ⲧⲉⲡⲓⲥⲁϫⲓ ⳾ id eſt, *Anubiel Dominus orationis & inuentionis.*

ⲡⲓⲟⲥⲓⲏⲗ ⲡ̄ⲟ̄ⲥ̄ ⲛ̄ⲫⲓⲟⲙ ⳾ id eſt, *Pioſiel Dominus maris & fundorum.*

ⲣⲉⲫⲁⲛⲓⲏⲗ ⲡ̄ⲟ̄ⲥ̄ ⲛ̄ⲧⲉⲭⲣⲟⲛⲟⲥ ⳾ id eſt, *Rephaniel Dominus temporis & actionum.*

ⲡⲓϧⲉⲩⲥⲓⲏⲗ ⲡ̄ⲟ̄ⲥ̄ ⲛ̄ⲧⲉⲡⲓⲱⲛϧ ⳾ id eſt, *Piſeuſiel Dominus vitarum.*

ⲧⲩⲫⲁⲛⲓⲏⲗ ⲡ̄ⲟ̄ⲥ̄ ⲫⲧⲉⲧⲁⲕⲟ ⳾ id eſt, *Typhaniel Dominus deſtructionis.*

Atque hi Genij dies noctesque veluti ſuccenturiati obtinebant totius naturæ dominium iuxta Ægyptiorum mentem; ita vt Piriel Angelus Solis primæ primi diei horæ, octauæ, & decimæ quintæ, & vigeſimæ ſecundæ dominaretur; ſecundi diei horæ primæ, octauæ, decimæ quintæ, vigeſimæ ſecundæ Pioſiel Lunæ Angelus dominaretur; & ſic de cœteris, vt dictum eſt. Haſque horas tantâ ſuperſtitione obſeruabant, vt nihil ferè operum ijs inconſultis aggrederentur. Quæ conſuetudo ab ijs ad hæc noſtra vſque tempora deriuata, communi Aſtrologorum calculo ap- pro-

Antiquorum ac Neotericorum ſuperſtitio in obſeruandis horis Planetarum.

probata, adeo mentes hominum infatuauit, vt radicibus iactis vix euelli poſſe videatur. Hebræi putant, Ægyptios non ſeptem, ſed tot diuerſos Genios ſingulis horis dierum per totam hebdomadam ordine currentium attribuiſſe, quot horæ in vna ſeptimana computantur; eorumque nomina & officia loco ingentis ſecreti, vt ſuperſtitioſiſſimi ſunt, habent. Quæ quidem nomina & officia continentur in libro quodam Ietſiræ annexo; quem librum olim eruditiſſimus Abrahamus Ecchellenſis Ionæ Galilæo, Hebrææ linguæ in Lycæo Romano Profeſſori, hic mihi communicauit. Sunt verò omnia ex peruetuſto Arabico Codice, teſte dicto Abrahamo, in linguam Hebræam verſa, & continent propemodum vniuerſa, quæ in Aſtrologia conſultoria & adiuratoria tractari ſolent; vnde ea, vtpote igne quàm luce digniora, nè incautis Philoſophaſtris offendendi occaſionem præberem, ſilentio ſupprimenda duxi, ſolummodò nomina prolaturus, vt Lector, ſi quando in huiuſmodi nomina inciderit, ex cuius officina prodierint, cognoſcat, & ea tanquam apertam Idololatriam Ægyptiacam inuoluentia rideat.

Ægyptij credunt ſingulis totius ſeptimanæ horis ſingulos Genios attributos. Abrahamus Ecchellenſis.

Tabula, Geniorum horis 12 nocturnis dominantium seriem & ordinem continens.

ואלה שמות השרים והשולטים וממנים על שעות הלילה

Hæc ſunt nomina Principum & Poteſtatum, qui præſunt horis nocturnis.

Nocte I. præſunt horis.

Hora 1 Papus, Genius medicamentorum.
2 Sifera, Angelus amoris & deſiderij.
3 Hahabi, Genius apprehenſionis.
4 Phalgus, Genius indicij.
5 Zeiazua, Genius infirmitatis.
6 Tabris, Genius Conſultor inter bonum & malum.
7 Sialul, Genius proſperitatis & pacis.
8 Nantur, Genius ſcripturæ.
9 Rifnuch, Genius ſeminationis & plantationis.
10 Sefarbil, Genius aduerſus.
11 Æglun, Genius vaſtator igneus.
12 Tarab, Genius concuſſionis.

Nocte II. præſunt horis.

Hora 1 Sinbuk, Angelus indicij.
2 Toruatus, Genius diſſidij.
3 Phlogabitus, Genius ornamentorum.
4 Thacrinus, Genius confuſionis.
5 Tabtibik, Genius faſcinationis.
6 Suſabo, Genius itinerum.
7 Sabrus, Genius ſuſtentationis.
8 Toglas, Genius theſaurorum.
9 Suclagus, Genius præſes ignis, noxius.
10 Azcuph, Genius puerorum raptor.
11 Zuphlas, Gen. venationis.
12 Mizran, Genius perſecutionis.

No-

Nocte III. præſunt horis.

Hora 1 Raſphuia, Genius Necromanticus.
2 Nitibus, Genius ſtellarum.
3 Eirucus, Genius deſtruens idola.
4 Eiſtibus, Genius diuinationis.
5 Tacritan, Genius magicarum operationum.
6 Eirujlus, Genius fructuum.
7 Libeabis, Genius abſconditi auri & argenti.
8 Zalburis, Genius conſultationis medicæ.
9 Kilabus, Genius apprehenſionis linguarum.
10 Armilos, Genius diuitiarũ.
11 Phaldorus, Genius interrogationis de occultis.
12 Labus, Genius inquiſitionis veritatis.

Nocte IV. præſunt horis.

Hora 1 Zahun, Genius ſcandali & offenſionis.
2 Hizarbin, Genius rerum maris.
3 Maſcarun, Genius vaſtationis.
4 Pharzuph, Genius fornicationis.
5 Suphlatus, Genius puluerum terræ.
6 Nitika, Genius politionis lapidum.
7 Mizgitari, Genius volucrum rapacium.
8 Alphun, Genius volucrum mundarum.
9 Sablil, Genius furtorum.
10 Kataris, Genius Canum.
11 Rolabis, Genius lapidum.
12 Kalab, Genius vaſorum.

Nocte V. præſunt horis.

Hora 1 Heiglus, Genius Niuium.
2 Sachluph, Genius Herbarum.
3 Zarobi, Genius præcipitiorum.
4 Sizlau, Genius venenorum.
5 Sair, Genius Antimonij.
6 Haatan, Genius retractionis furum.
7 Gauzub, Genius Incantationis ſerpentum.
8 Tukiphat, Genius lapidis Samir.
9 Schachil, Genius mepicationis equorum.
10 Razanil, Genius lapidis Onychis.
11 Adiuchas, Genius cæſuræ lapidum.
12 Hanbad, Genius ciborum regiorum.

Nocte VI. præſunt horis.

Hora 1 Mizkun, Gen. Amuletorũ.
2 Baglis, Genius ponderationis.
3 Butatas, Genius numerationis & computus.
4 Schickron, Genius cuſtodiæ animalium.
5 Barcus, Genius præfecturæ.
6 Hatiphas, Genius veſtimentorum.
7 Salilus, Genius apertionis clauſuræ.
8 Zizuph, Genius clauſuræ portarum.
9 Colopatiron, Gen. carcerũ.
10 Buchaphi, Gen. lamiarum.
11 Zopharis, Genius incluſionis Pythonis.
12 Marnes, Genius cognitionis ſpirituum.

No-

Annotatio.

Nocte VII. præſunt horis.

Hora 1 Hauen, Genius dignitatis.
2 Labezerin, Genius bonæ operationis.
3 Cahor, Genius deceptionis.
4 Aclahayr, Genius ludi & iocorum.
5 Camayſar, Genius concubitus.
6 Zaren, Genius vindicationis.
7 Iaſer, Genius amoris comparandi.
8 Cuniali, Genius fœderationis.
9 Zeffar, Genius electionis rerum.
10 Maſtho, Genius aſpectuū.
11 Halacho, Genius amicitiæ.
12 Sellen, Genius gratiæ Principum.

Notandum hoc loco, hanc Tabulam tantùm Geniorum dominij in 12 nocturnas horas totius Septimanæ diſpoſitionem continere; per diurni verò temporis duodecim horas, dominia Geniorum, eodem prorſus ordine, quo nocturnis horis, ſeſe conſequi.

Vanitas Ægyptiorum in obſeruandis horis planetarijs acriter perſtringitur.

Sed vanitatem paulò fuſiùs exponamus. Diſponebant Veteres dominia planetarum iuxta ordinem horarum inæqualium, quæ cùm Sole in Borea vergente creſcant interdiu, decreſcant noctu, & contrà Sole in Auſtrum vergente; neceſſariò ſequebatur dominia planetarum quoad durationem fuiſſe inæqualia, non quidem quoad diem ipſum, ſed quoad noctem comparatam ad diem, & alios Solis parallelos. ita in Tropico æſtiuo, cùm Romæ v. g. horæ duplo quaſi maiores horis eiuſdem noctis ſint, dominia planetarum quaſi horâ vnâ æquinoctiali & 15 minutis durabant, cùm nocte non niſi 45 minutis durarent. Hinc quæro, quomodo Aſtrologaſtri tam præciſè horas obſeruare potuerint ad Genium eius horæ Præſidem inuocandum, præſertim nocte, cùm Sol Sciatherica in hunc finem erecta non illuſtraret? Certè neceſſariò grauiſſimos ſubinde errores incurrebant, dum, quam horam ipſi Martis putabant, illa adhuc ad Iouis imperium pertineret. Portentoſa verò illa Geniorum planetariorū, qui in tutelam rerū ſingulis horis præeſſe finguntur ab Arabibus, Hebræis, Ægyptijs, nomina & officia, originem aliam non habent, quàm ex caliginoſa Diaboli culina depromptam; & ſuperſtitiones horrendæ, quas ad Genium quempiam conſtituta hora trahendum, & ad votis ſollicitationibuſque ſuis fauendum exercent, tales ſunt, vt Vulcanijs focis ſuſcitandis, quàm publici luminis commendationi aptiores iudicem, vtpote quas horreant caſtæ Chriſtianorum aures veluti impijſſimas, & tanquam à Cacodæmone adinuentas. Viſum nihilominus hîc fuit ea recenſere, tùm ad ſuccenturiatæ ſuperſtitionis contextum, tùm ad ſuperſtitionis Ægyptiacæ Syntagmata luculentiùs demonſtranda. Qua quidem in re S. Irenæum ſecutus ſum, qui vt infrænem Gnoſticorum in ijs fingendis libidinem & inſaniam oſtenderet, eorundem Deaſtrorum, quos Æonas vocant, longum Catalogum vnà cum horrendis ſuperſtitionibus pertexit. Idem inquam ad piorum cautelam hoc loco mihi faciendum cenſui: eſt enim hæc Tabula damnata radix illius clauiculæ Salomonis, vt vocant; ex qua ad æterna infernalis barathri præcipitia aditus patet, ad vltimum ijs vtentium exterminium; ex qua omnia ſua execranda facinora Dæmonum ope perficiunt Magi. Ex hac Cornelius Agrippa, Paracelſus, Petrus de Albano, alijque damnatæ & diabolicæ artis Magiſtri, dogmata ſua deſumpſerunt, quæ omnes timoratæ conſcientiæ homines, tanquam Scyllam & Charybdin fugere conſulo. At quis nomina illa Angelorum ſanatica illis reuelauit? non alius niſi Cacodæmon, totius Mateotechnias magiſter & artifex. Quod quidem apertè liquet ex effectibus, quos præſtare perhibentur, perniciosiſſimos, imò prorſus diabolicos; quos quidem in Angelos bonos non cadere, nemo tam imprudens, nè dicam, ſtolidus eſt, qui non videat. Mera itaque Magorum, & hominum diabolicis artibus deditorum opera & commenta ſunt.

CAPVT X.

De viginti octo Manſionibus Lunæ.

Mansiones Lunæ ſuperſtitionum ſeminarial ſunt, & rectè Dæmonum ſtabula appellantur.

Manſiones 28 Lunæ ſunt Ægyptiorum figmentum.

HOris planetarijs, earumque Genijs, ſuccenturiantur 28 Manſiones Lunæ, cum appropriatis ſibi Genijs. Vocantur Coptè ⲛⲓⲙⲁⲛϣⲱⲡⲓ ⲛ̄ⲧⲉ ⲡⲓⲓⲟϩ hoc eſt, *habitacula*, ſeu *diuerſoria Lunæ*; Arabicè منازل القمر, *hoſpitia Lunæ*. Nonnulli ſtationes Deorum Lunarium ea quoque dicunt. Ego rectiùs Dæmonum ſtabula appellauero; cùm tot ac tantis ſuperſtitionibus referta ſint, vt vix Aſtrologicum commentum ſit, in quod Manſiones Lunæ non ingrediantur. Eſt autem Ægyptiorum figmentum, qui Lunæ curſum 28 dierum numero definientes, eidem ſingulo die naturali vnam ſtationem, vnà cum Genio eius ſtationis veluti adminiſtro quodam & conſeruatore aſſignabant. Summo itaque ſtudio, primò horam planetariam inquirebant; deinde qua eadem hora in ſtatione Luna eſſet, conſiderabant; atque ſic ex inimico vel amico Geniorum concurſu, opus ſuum auſpicandum, vel non auſpicandum, indicabant.

Porta manſionum Lunæ ſecundùm Ægyptios eſt Via lactea.

Verùm antequam ad Manſionum explicationem perueniamus, portam earum priùs hoc loco explicare viſum eſt. Vocant Ægyptij portam Manſionum Lunarium eum circulum, quem Aſtronomi communi nomine Lacteum vocant, Coptè verò appellatur [illegible] quæ quidem vox, vt dixi in Supplemento Prodromi Copt. c. 5. Ægyptia ſeu Copta eſt, eamque nos *viam ſluminis* ſeu *paleæ* interpretamur; hoc enim nomine Ægyptij appellant circulum illum candidum, quem γαλαξίας, ſeu [illegible] Græci; Latini *viam lacteam* vocant, Ouidius verò iter, quo ad Iouem accedebant Superi, his verbis:

Lactea via quomodo à diuerſis populis vocetur.

Eſt via ſublimis cælo manifeſta ſerena,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipſo.

Hæc

Hâc iter eſt Superis ad magni regna Tonantis,
Regalemq; domum. &c.

Dicitur autem lacteus circulus à Poëtis, ob lac Iunonis effuſum, de qua re conſule Hyginum, Phornutum, aliosque Mythologos. Hæc, inquam, via Copticè vocatur *via ſtraminis* ſeu *paleæ*; quam denominationem reliqui Orientales ferè omnes ſequuntur. Conſtat autem duabus vocibus, quarum prima ⲡⲓⲙⲱⲓⲧ, *viam*, alia ⲛ̀ⲧⲉⲡⲓⲧⲟϩ, *ſtramen* ſeu *paleam* ſignificant, ⲛ̀ⲧⲉ verò eſt nota regiminis, vt in Grammatica Copta docuimus. Atque hanc interpretationem noſtram veram eſſe, docent Arabes, Syri, Æthiopes, Hebræi, alijque Orientales. Arabes γαλαξίαν vocant vt plurimùm, المجره *Almagiret*, quaſi diceres *fluxum* ſeu *tractum ex ſparſa palea*; Author Scalæ, vti & Abenregel, ita eum deſcribit: المجره وهي طريق التبن *Almagiret, & eſt via ſtraminis* ſeu *paleæ*. Mor Iſaac in ſua Philoſophia Syriaca, pari ratione, hunc circulum lacteum vocat *ſemitam ſtraminis* his verbis:

Author Scalæ, Abenragel, Mor Iſaac.

[illegible]

Zona verò quæ in 12 ſignorum Orbe ſpectatur, vocatur via ſtraminis ſeu paleæ. Æthiopes quoque, vt ab Abyſſinis Sacerdotibus hic Romæ audiui, eam *Chaſara tſamangadu, viam ſtraminis* vocant, vt Hebræi נתיבת תבן omnes fabulæ Ægyptiorum ſubſcribentes. Fingunt enim Ægyptij Typhonem, Iſidis fugientis faſciculum ariſtarum ſibi obiectum in cœlo diſperſiſſe; vnde & plagæ illi *viæ ſtraminis* nomen in hunc diem manſit.

Ægyptiorum fabula de via lactea.

Ægyptij igitur, vt dicebam, ſtatuunt 28 ſtationes Lunæ, id eſt totidem conſtellationum, quas Luna ſingulis ſuis periodis, hoc eſt, 28 dierum ſpacio attingit, loca, eaque loca vocant Copto nomine ⲡⲓⲙⲟⲛⲏ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲓⲓⲟϩ, hoc eſt, *habitacula ſiue diuerſoria Lunæ*, (Arabicè المنازل القمرية *hoſpitia Lunæ* ſeu *ſtationes Lunæ*:) ⲙⲟⲛⲏ enim plur. num. manſiones, ⲛ̀ⲧⲉ notam regiminis, ⲡⲓⲓⲟϩ verò Lunam ſignificat. Atque has ſtationes Lunæ à primis temporibus vſque in hunc diem Aſtrologos, cùm ad mutationem aëris explorandam, tùm ad inchoationem operum ſecundam opportunas & ſcitu dignas, vt aiunt, ob ſtellarum influxus locis memoratis ſigniferi varios rerum effectus introducentes, obſeruare videmus. Conſtat autem quælibet ſtatio 12 gradibus & 24 minutis præciſè, vt cuius circulum in 28 partes diſpeſcenti patebit. Hæ ſtationes licet aliàs in octaua ſphæra à capite Arietis inchoentur, eas tamen ob motû augium nunc à 22 Arietis gradu moderni auſpicantur Aſtrologi. Ordo ſtationum Lunarium, earumque explicatio ſequitur.

Lunæ 28 ſtationes quomodo appellarint Ægyptij.

Quælibet ſtatio Lunæ conſtat 12 gr. 24 m.

I. ⲡⲓⲧⲉⲃⲧ Coptè *piſcis*, ſignificat hoc loco *ſtationem piſcis*; Arabicè appellatur بطن الحوت *Venter Ceti, ſiue piſcis*; eſtque prima ſtatio Lunæ, ab humiditate pernicioſa ſic dicta; incipiebatque à 0 gr. Arietis, terminabaturque in 12 gr. eiuſdem ſigni & 24 min. Genius huius ſtationis iuxta Arabes eſt كيايل *Kiaiel*; ſtatio infeſtationis inimici.

Ordo & explicatio 28 ſtationum Lunæ.

II ⲡⲓⲕⲉⲧⲉⲃⲧϩⲱⲣⲓⲟⲛ, id eſt, *piſcis Hori*, Arabicè الشرطين *ſtatio Lunæ* eſt, quam Author Scalæ his verbis deſcribit: الشرطين وهو راس الحمل *Sartin, & eſt caput Arietis*. Abenragel ita dicit:

الشرطين وهو منزل القمر في برج الحمل فهو راس الحمل ☆

Id eſt, *Sartin ſtatio Lunæ eſt in ſigno Arietis, accipiturq; paſſim pro ipſo capite Arietis*. Initium eius 12 gr. Arietis & 24 m. finis eius in vigeſimo quinto gr. eiuſdem. Huius Genius eſt حياييل *Hiaiel*; ſtatio reconciliationis Principis eſt.

III ⲕⲟⲗⲓⲱⲛ, *ſtatio connectens*, Arabicè بطين *Bathin*, ita eum deſcribit Chamus:

بطين هو منزل القمر فهو مثلث قدب بطن الحوت ☆

Bathin, ſtatio Lunæ eſt, & eſt triangulum prope Ventrem Ceti. Nos hanc ſtationem aliam non dicimus, niſi quam Triangulum ſiue Δέλτα, caput Arietis, & Piſcis Boreus eiuſdem ferè latitudinis fundant. Initium huius ſtationis eſt à vigeſimo quinto gr. ♈ inchoato, finis in nono ♉. Huius Genius جنعاييل *Ginchiael*, & ſtatio eſt proſperitatis & bonæ fortunæ.

IV. ⲱⲣⲓⲁⲥ, id eſt, *ſtatio Hori*, Arabicè الثريه *Altarieh*; ſtatio Lunæ eſt, quam Pleiades præſtant Lunæ. Vocarunt autem Hori ſtationem ab Horias, eò quòd Horus, quo Mundi fœcunditatem, Plutarcho teſte, ἱερογλύφοις innuebant, maximè in Tauro, Veneris domo, Pleiadum conſortio ſeſe exereret. Vnde & Hebræi has eaſdem Pleiades עש, ſiue סוכות בנות *Gnaſch*, ſiue *Succoth benoth*, id eſt, *congregationem*, ſiue *filias tabernaculi, filias opertas, & foras* vocant: vt enim Gallina pullos ſuos fouet & ſuſtentat, ita Hori Mundum inferiorem in hoc ſigno, Tauri ſtatio. Vnde & idolum eius fuiſſe aiunt Gallinam cum pullis ſuis: ita Raſi in cap. 5. Amos, & in Iob:

סוכות בנות דמות תרנגלת עם אפרחיה:

Raſi.

Succoth Benoth ſimulachrum erat Gallinæ cum pullis ſuis. Hæ autem Succoth Benoth eædem ſunt cum Horias Ægyptiorum, & Arabum الثريه *Altarieh*, quod idem eſt ac ſtatio Taurina: الثريا *Altarieb* enim aliunde nomen ſuum non inuenit, niſi à voce Arabica ثور *Tzuor*, quæ Taurum ſignificat. Expreſſè docet id his verbis R. Iona in 5. Amos.

סוכות בנות הוא ז׳ כוכבי במזלות אשר בלשון אשמעאלים אלתוריא:

Succoth Benoth ſunt ſeptem ſtellæ in Zodiaco, quæ lingua Iſmaelitica, id eſt, Arabica vocantur Altarieb. Verùm de hiſce conſule Templum Ægyptiacum, id eſt, primum Tomum Oedipi, vbi de hiſce curioſa multa traduntur. Reſpondent hiſce verba Abenragel, qui in ſua Aſtrologia, manſiones Lunæ deſcribens, de hac ita dicit:

R. Iona.

الثريا هو منزل القمر في برج الثور وتسمى دجاجة السما مع بناتها ☆

Altaria ſtatio Lunæ eſt in ſigno Tauri, & vocatur Gallina cœli cum filiabus ſuis. Sunt nonnulli, qui confundunt الثريا cum بنات النعش & نعش لعازر id eſt, *cum filiabus feretri*, & *feretro Lazari*, quas alij Arcturum, alij Vrſam minorem dicunt. Sed quid nos de eo ſentiamus, & quid verè ſtatuendum

Abenragel.

Athenæus.

ſit, docemus in primo Tomo huius Oedipi, quod Templum Ægyptiacum notauimus. Certè Pleiades ab Æſchylo, Pindaro, Simonide πελειάδες, id eſt, *columbas* dici, apud Athenæum reperio; neque aliò reſpicit Homerus, cùm in deſcriptione Scyphi Neſtorei πελειάδας, columbas Ioui canit ambroſiam pocillari, Πλειάδας intelligens. Sed vt ad noſtrum inſtitutum reuertamur, vocatur ⲱⲡⲓⲁⲥ ⲁ alio quoque nomine Copto ⲉⲝⲁⲥⲧⲣⲁⲕ quaſi diceres, *ſex aſtra*; quibus ſanè verbis luculentiſſimè indicatur, aliud non intelligi niſi الثريه *Altarieh*, hoc eſt, *Pleiades*; conſentitque illud Ouid.

Pleiades incipiunt humeros tolerare paternos,
Quæ ſeptem dici, ſex tamen eſſe ſolent.

Initium huius ſtationis eſt nonus gradus Tauri, finis vigeſimus ſecundus eiuſdem. Sed hæc forſan fuſius quàm par erat. Huius Genius eſt دلهايل *Delhaiel*; & eſt ſtatio inimicitiæ & vindictæ.

V ⲡⲓⲱⲣⲓⲟⲛ ⲁ *ſtatio Hori maior*, Arabicè الدبران *Aldebaran*; vocatur ſtatio Hori, eo quòd ſicuti eandem ferè cœli plagam cum præcedente obtinet, ita & ab operationibus Hori maximè efficacibus in hac ſtatione denominationem ſuam inuenit. De hac ita Abenragel.

الدبران هو منزل في برج الثور فهو عين الثور ✡

Id eſt, *Aldebaran ſtatio Lunæ in ſigno Tauri eſt, & vocatur oculus Tauri.* Sequuntur Arabes Aſtrologos omnes moderni, qui Aldebaran poſtea pro oculo Tauri ſumunt. Græcis dicitur λαμπαδίας ab inſigni videlicet ſplendore ſic dicta. Initium eius 22 gr. Tauri, finis quintus ♊. Genius eſt هوايل *Huziel*; ſtatio eſt fauoris Magnatum.

VI ⲕⲗⲉⲥⲟⲥ ⲁ *Clauſtrum*; ſtatio Lunæ ſic dicta Arabice الهنعة, nihilque aliud eſt, quàm duæ ſtellæ in Geminis, quarum prima, quæ pedes eorum præcedit, Græcis, Gemino teſte, Κάστωρ; altera, ὁ τῶν ἑπομένων, ſecundæ magnitudinis, Arabibus راس الجوز *Ras elgieuze*, hoc eſt, *caput* ♊ dicitur. Has ſtellas duobus nominibus alijs ab Arabibus deſcriptas reperio, videlicet هرقلس وافولون *Garakles & Apullun*; quæ res cùm me perplexum redderet, tandem eos huiuſmodi Græcis nominibus corruptis Herculem & Apollinem (quibus nominibus τῶν Διδύμων ſiue *Geminos* apud Mythologos appellatos lego) indicare voluiſſe inueni. Incipit hæc ſtatio à quinto gradu Geminorum, & terminatur in decimo octauo eorundem. Genius huius eſt فيجايل *Phigimel*; ſtatio eſt beneuolentiæ & amoris.

VII ⲕⲗⲁⲣⲓⲁ ⲁ Arabibus الهنعة *Albenaab*, Lunæ ſtatio eſt, quam Abenragel ſic deſcribit:

الهنعة هي منزل القمر في برج التومان جمهورها كتف التومان ✡

Albenaab Lunæ ſtatio eſt, quam vocant ſcapulas Geminorum. Incipit autem à decimo octauo, & terminatur in trigeſimo Geminorum. Genius eius eſt زساييل *Ziſaiel*; ſtatio eſt acquiſitionis bonorum.

VIII ⲙⲁϩⲉ ⲥⲓⲛ id eſt, *cubitus*, quaſi diceres, ⲙⲁϩⲉ ϩⲓ ⲓⲟⲩⲉⲕⲧⲩⲙ ⲁ

cubi-

cubitus Nili, Arabicè ذراع الاسد *Durab Eleſſed, cubitus Leonis*. Ego arbitror hanc ſtationem malè dictam ab Arabibus *cubitum Leonis*, cùm integro adhuc ſigno diſtet. Dicitur igitur ⲙⲁϩⲉ ϩⲓ ⲓⲟⲩⲉⲕⲧⲩⲙ ⲁ id eſt, *cubitus Nili*, eò quòd circa hanc ſtationem Lunæ, Nili incrementa incipiebant comparere in Nilometro, in ſuos cubitos diuiſo; de quibus nos fuſè alibi. Incipit autem hæc ſtatio à principio Cancri, & terminatur in 13 eiuſdem. Genius huius eſt حطاييل *Hathaiel*; ſtatio eſt victoriæ in bello.

IX ⲉⲱⲣⲉⲉⲗⲁⲓⲁ ⲁ *ſtatio deſcenſus* ſeu *influentia*, Arabicè النثرة *Alnathreb*; eſt ſtatio Lunæ in ſigno Cancri. ita Abenragel:

النثرة منزل القمر في برج السرطان

Alnathreb Lunæ manſio eſt in ſigno Cancri. Ego puto eſſe duas ſtellas illas, quas Proclus ὄνοι, Latini *Aſellos* vocant. Vide Plinium lib. 18. Initium huius ſtationis eſt decimus tertius Cancri, finis eiuſdem vigeſimus ſextus Cancri. Genius eius eſt طياييل *Tiaiel*; ſtatio eſt infirmitatum.

X ⲙⲁⲧⲉⲁⲟⲥ ⲁ *ſeipſum parturiens*. Manſio Lunæ Arabibus dicta الطرف *Eltarph*. Occupat totum ſpacium à vigeſimo ſexto gradu Cancri, vſque ad nonum gradum Leonis. Genius eſt بياييل *Biaiel*; ſtatio facilitatis partus.

XI ⲡⲓⲧⲁⲙ ϩⲓⲛ ⲁ *Frons*, Arabicè الجبهة *Elgiebbe*; ſtatio Lunæ eſt in Leonis fronte. ita Abenragel:

✡ الجبهة منزل القمر في برج الاسد وهي جبهة الاسد

Algebbet, Lunæ manſio eſt in ſigno Leonis, & eſt frons Leonis. Initium eius nonus gradus Leonis, finis 21 eiuſdem. Genius eius eſt كقاييل *Kekaiel*; ſtatio eſt reuerentiæ & timoris.

XII ⲡⲓⲭⲱⲣⲓⲟⲛ ⲁ idem ac ὑπομοχλίον; ſtatio eſt, quam Scalæ Author vocat الخرقان *Alcharkan*, alij الزبره *Alzabre*; vltimamque partem Virginis occupat, id eſt, vigeſimum primum gradum Leonis vſque ad quartum Virginis. Genius eius لعاييل *Laaiel*; ſtatio ſeparationis amicitiæ.

XIII ⲁⲥⲫⲉⲗⲓⲁ ⲁ *ſtatio amoris*, Arabibus الصرفة *Alſzarphet*; ſtatio Lunæ eſt, de qua ita Abenragel:

الصرفة هي منزل القمر في برج العذري التي في السنبله فيرفع البرد ✡

Alſzarphet ſtatio Lunæ eſt in dodecamorio Virginis, quæ & Sanbalet dicitur, tollitque frigus. alij quoque hanc plagam vocant السماك *Alſzamach*; Græci στάχυν, Latini *Spicam*; de qua ita Aratus: ἣ ἐν χερσὶ φέρει στάχυν αἰγλήεντα, quæ explicans Cicero, ait:

Spicam illuſtre tenens ſplendenti corpore Virgo.

Incipit hæc ſtatio à quarto Virginis, & terminatur in decimo octauo gradu eiuſdem dodecamorij Virginis. Genius eſt مساييل *Maſaiel*; ſtatio pacis & vnionis coniugalis.

XIV ⲁⲕⲉⲕⲓⲁ ⲁ *ſtatio latrantis*, forſan à Canicula, quæ hoc in dodecamorio olim occidebat; Arabicè الغفا *Algaua*, manſio Lunæ eſt in dodecamorio Virginis, cuius initium decimus octauus gradus Virginis, finis trigeſimus eiuſdem. Genius نقايئيل *Nakuaiel*; ſtatio diuortij.

XV ϫⲱⲡⲣⲓⲧⲟⲥ ⲁ *ſtatio altitudinis*; Arabicè السماك *Alſamak*, Lunæ manſio eſt in Libra, initium eius 0 gradus Libræ, finis eius tertius decimus eiuſdem. Genius ſtationis eſt ككائيل *Kekaiel*; ſtatio acquiſitionis amicorum.

XVI ϫⲁⲙⲉⲃⲁⲗⲓⲁ ⲁ *ſtatia propitiationis*, Arabicè الغفر *Algaphra*, Lunæ ſtatio eſt in dodecamorio Libræ; incipit à decimo tertio gradu Libræ, & terminatur in 26 gradu eiuſdem. Genius عقلائيل *Aklaiel*; ſtatio lucri & mercimoniorum.

XVII ⲡⲣⲓⲧⲓⲙⲟⲧ ⲁ Arabicè الزبانات *Alzananath*; ſtatio Lunæ eſt, cuius initium vigeſimus ſextus gradus Libræ, finis nonus Scorpionis. Genius huius فقايئيل *Papaiel*; ſtatio latrociniorum.

XVIII ⲥⲧⲉⲫⲁⲛⲓ ⲁ *Corona*, Arabicè اكليل *Eklil*; ſtatio Lunæ eſt, cuius initium nonus Scorpij, finis vigeſimus primus eiuſdem. Genius مسرائيل *Meſrael*; ſtatio infirmitatum.

XIX ϫⲁⲣⲱⲓⲁⲛ ⲁ *Cor*, Arabicè القلب; ſtatio Lunæ eſt prope cor Scorpij. Genius huius قفائيل *Kephaiel*; ſtatio recuperationis ſanitatis, de qua ita Abenragel:

القلب هو منزل القمر في برج العقرب فهي قلب العقرب ※

Alkolb Lunæ ſtatio eſt in dodecamorio Scorpij, & vocatur Cor Scorpij. Initium eius vigeſimus primus gradus Scorpionis, finis quartus Sagittarij.

XX ⲁⲅⲓⲁ ⲁ *Sancta*, Arabicè الشولة *Alſchaulet*; ſtatio tranſlationis Caniculæ in cœlum, vnde & ⲥⲓⲱϯ vocatur. De qua ſtatione peculiari tractatu agitur. Longitudo huius ſtationis eſt à quarto Sagittarij vſque ad decimum ſeptimum eiuſdem. Hæc ſtatio ab Ægyptijs quoque vocatur ⲥⲟⲗⲧⲕⲁ ſiue ⲁⲥⲧⲣⲟⲕⲩⲱⲛ ⲁ Genius رزائيل *Rezziel*; ſtatio venationis.

XXI ⲙⲉⲗⲍⲉⲣⲡⲉϩ ⲁ *Statio gratiæ & iucunditatis*, Arabicè النعايم *Elnaaim* ita dicta, quod lætam produceret ſegetem; ſtatio hæc principium ſuum habet à decimo ſeptimo gradu Sagittarij, & terminatur in trigeſimo gradu Sagittarij. Genius eius صلصيئيل *Set. ſiel*; ſtatio calamitatum.

XXII ⲡⲟⲗⲓⲥ ⲁ *Ciuitas*, Arabicè البلدة *Elbeldeh*; ſtatio Lunæ eſt intra 0 gr. & 13 Capricorni. de qua ita Chamus:

البلدة هو منزل القمر في برج الجدي بين النعايم وسعد ※

Elbeldeh ſtatio Lunæ eſt in dodecamorio Capricorni inter Elnaim & Meſchadt. Genius eius eſt تتائيل *Tetaiel*; ſtatio fugæ & exilij.

XXIII ⲁⲛⲉⲧⲁⲩⲱⲥ ⲁ id eſt, *Brachium ſacrificij*, Arabicè سعد الذابح *Saad eldabahh*. Incipit à decimo tertio gradu Capricorni, & terminatur in 26 gradum eiuſdem ſigni. Genius تتزائيل *Tetzaiel*; ſtatio deſtructionis & expilationis.

XXIV ⲁⲡⲉⲧⲡⲣⲓⲧⲟⲥ ⲁ *Beatitudo*, ſiue *brachium abſorptum*, Arabicè سعد البلع *Saad elbelaa*; ſtatio Lunæ eſt, quæ incipit à 29 gr. Capricorni, & terminatur in 9 gradu Aquarij. Vocatur hæc etiam ذنب الجدي *cauda Capricorni*, à ſtella prima primæ mag. in radice caudæ fixa. Genius eius خخائيل *Chachaiel*; ſtatio fœcunditatis gregum.

XXV ⲁⲡⲉⲧⲁⲛⲉⲧⲁⲩⲥ ⲁ *Beatitudo beatitudinum*, ſiue *brachium brachiorum*, Arabicè سعد السعود *Saad elſaaud*; ſtatio Lunæ eſt in dodecamorio Aquarij, cuius initium eſt nonus gradus Aquarij, & finis 21 eiuſdem. Quidam Arabum hanc plagam vocant quoque فم الحوت *phem elhhaut*, id eſt, *os piſcis*; eſt enim, vt cum Græcis loquar, στόμα τοῦ ἰχθύος λεγομένου τοῦ μεταζώνος; & videtur ex antiquorum mente ſidus hoc potiùs referendum ad piſcem meridionalem & ſolitarium, quàm ad Aquarium. Nos igitur hanc ſtationem potiùs dicimus occupare eam plagam, quam Græci χύσιν ὕδατος, & ob anfractus, ἑρπηδόνα dixêre. Corruptè legitur in Vitruuio hoc loco ἑρμηδόνα, pro ἑρπηδόνα; quod doctos notare velim; Heſychius enim expreſſè ἑρπηδόνην interpretatur, τῶν ἀμαυρῶν ἀστέρων χύσιν, id eſt, *obſcuriorum ſtellarum fuſionem*. Genius eſt دداليئيل *Dedaliel*; ſtatio affluentiæ bonorum terræ.

XXVI ⲁⲡⲉⲧⲱⲡⲓⲁⲛ ⲁ *Brachium abſconditum*, Arabicè سعد الأخبية *Saad elachbieh*; ſtatio Lunæ eſt, quæ incipit à vigeſimo primo gradu Aquarij, & terminatur in quarto piſcium. Genius صصائيل *Szaſzaiel*; ſtatio voluptatum.

XXVII ⲁⲣⲧⲉⲗⲟⲥ ⲁ *Statio prioris germinationis*, Arab. الفرغ المقدم *Alpharg elmakoddem*; ſtatio Lunæ eſt, cuius initium eſt à quarto gradu Piſcium, & finis eius in 17 gr. Piſcium. Genius eius ططائيل *Tatſaiel*; ſtatio ſiccitatum.

XXVIII ⲁⲣⲧⲉⲗⲟⲥⲓⲁ ⲁ *Poſterior germinatio*, Arab. الفرغ المؤخر *Elpharg elmuchar*; ſtatio Lunæ eſt à 17 gradu Piſcium, vſque in 30 gradum eiuſdem extenſa. Genius هرخزئيل *Harchaziel*; ſtatio inundationum.

Atque hæ ſunt Nomenclaturæ 28 ſtationum Lunæ, à veteribus Ægyptijs vſitatæ, quarum ordinem ſecuti ſunt etiam Arabes, Brachmanes Indorum Philoſophi, vt ex libris eorum patet, vt in Supplemento ad Prodromum dixi loco ſuprà citato.

PARS II.

De Aegyptiorum Computu, annique rectè conſtituendi ratione & methodo.

CAPVT I.

De Origine diuiſionis temporum in annos, dies, horas.

AEGYPTIOS primos Mortalium poſt diluuium, Aſtronomiæ intendiſſe, Tempus iuxta Solis & Lunæ curſum in annos & dies diuiſiſſe, intercalandarum dierum rationem detexiſſe, ſuprà ex Plutarcho, Diodoro, Herodoto, alijſque ſat ſuperque patuit. Quod vt modò luculentiùs pateat;

Ægyptij diuiſerunt annū in tot dies, quot annis vixit Henoch

Sciendum eſt, Arcanam Hierophantarum, vti ſuprà in Aſtrologia, & in Obeliſco Pamphilio fol. 28. innuimus, fuiſſe traditionem, annum ciuilem Ægyptiorum tot conſtitiſſe diebus, quot fuerunt anni dierum vitæ Henoch primi illius ante diluuium Hermetis, quem Arabes Adris, Ægyptij primum Oſirim, aut etiam Hermetem dicunt. Habuit autem, atteſtante ſacro Geneſis textu; Henoch, poſtquam tranſlatus eſt, annos vitæ ſuæ 365. *Et facti ſunt omnes dies Henoch trecenti ſexaginta quinque anni.* Cùm verò ſuprà Hermetem ſecundum, quem Triſmegiſtum diximus, annum tot dierum conſtituiſſe retulimus, veriſimile eſt illum hanc methodum habuiſſe ex prioris Hermetis monumentis, per Chamum poſtero Mundo communicatis; quo quidem ciuili Ægyptiorum pleno & ſimplici anno non tantùm veteres Aſtronomi, ſed & poſteri Mathematici, & potiſſimùm eorum Princeps Ptolomæus vſi ſunt. Alij hoc loco authorem ἐπαγομένων ſeu intercalarium aiunt fuiſſe Aſeth trigeſimum primum Regum Ægypti. ita Euſebius in Chronico. *Ægyptiorum Regum XXXI. regnauit Aſeth annos XX. hic appoſuit anno dies intercalares; ab illo temporibus [illegible] annus Ægyptiacus 365 dierum proditus fuit, qui antè 360 abſolutus erat.* Sed cùm huius rei inuentionem iam ſuprà Mercurio Triſmegiſto multò antiquiori attribuerimus, non video, quomodo hæc cohærere poſſint; cùm à Miſraim Ægyptiacæ Monarchiæ fundatore vſque ad Aſeth, quem nos cum Miſpharmutoſi ſecundo eundem eſſe dicimus, anni computentur 924. ipſo atteſtante Euſebio: Ἀπὸ τοῦ πρώτου Βασιλέως καὶ οἰκιστοῦ Μεστραὶμ τῆς Αἰγύπτου ἕως τοῦ Κογχάρεως [illegible] ἔτη ψ', βασιλεῦσι κε': A Concharo verò ad Aſeth anni iuxta eundem numerentur 224. qui iuncti 700 faciunt 924 annos, adeoque inuentio intercalarium incidat in annos circiter exitus filiorum Iſraël ex Ægypto; quod nullâ ratione dici debet, aut poteſt. Si enim Chronico Euſebij ex Manethonis fragmentis computato ſtandum eſt, dicendum, vel Aſeth confuſum eſſe cum alio huius nominis

Euſebius facit authorem ἐπαγομένων Regē Aſeth, ſed malè.

Rege, quem nos Maſpharmutoſin II. ſuprà diximus, vel nodus hic intricatiſſimus eſt accuratiùs extricandus. quod vt fiat

Dico, Aſeth Regem Mercurio ferè Synchronum fuiſſe; nam ante Tutemoſin, ipſum Euſebius ponit tertium; hic Mercurij inuenta, vti curioſus erat, ad incudem reuocans, epagomenas in ordinem redegit, reiectiſque varijs de anni forma rudis ſeculi opinionibus, ſolum hunc tanquam exactiorē retinuit; & vt myſterioſâ eum inuentione adornaret, ſingulos hoſce quinque intercalares dies Deorum nominibus inſigniuit, atq; ex hoc apud poſteros huius machinationis inuentor audiuit, non quòd re vera primus fuerit earum inuentor, cùm formam anni 365 dierum ab Henoch, ſucceſſiuâ traditione, vti diximus, per Chamum traditam, Mercurius primus poſt diluuium euulgauerit. Atque hâc ratione locum hunc, ſaluo meliorum iudicio, intelligendum exiſtimo; hoc enim poſito, & Chronologiæ ordo, & ratio temporis ſcitiùs ſibi conſtabit.

CAPVT II.

De Luſtro Sothiaco, ſeu Caniculari.

Aegyptij experientiâ diuturna obſeruationum cœleſtium paulatim inſtructiores, cùm viderent, annum, quo tunc paſſim vtebantur 360 dierum, Solis in Zodiaci periodo non vſquequaque reſpondere, ſed quinque diebus eandem ſuperare notarent, annum Solarem duodecim Menſibus τριακονθημέροις, id eſt, trecenarijs, & quinque dierum epagomenon appendice in fine anni, ſine vllo quadrante diei definiuerunt; qui deinde ab omnibus verus annus ciuilis habitus fuit. Qui iterum vel fixus fuit, vel vagus & ſolutus; ille vti ciuilibus negotiationibus, ita hic ſacris Hierophantarum actionibus inſeruiebat.

Annus Ciuilis Ægyptiorum 365. dierum duplex, fixus, & vagus.

Itaque annus Ægyptiorum ſimplex & vniformis fuit, ſine vllis horis appendicibus, & biſſextis, quæ quarto quolibet anno tranſacto in Iuliana forma intercalari ſolent. Quapropter ſi cum Iuliano comparetur, poſt annos quatuor Menſium neomeniæ vno die retrocedunt; poſt 8 annos biduo; atque ita paulatim, donec poſt 1460 annos Iulianos euolutos, ad idem caput Iuliani Menſis & diei, vnde profecta fuerat, primi Menſis neomenia reuertatur. Atque hunc annorum circulum quidam vocant Luſtrum caniculare, ſiue ἔτος κυνικόν, ἤτοι Σωθιακόν. Luſtrum caniculare minus eſt Syſtema annorum 4 Ægyptiacorum, dierumque 1460: Luſtrum verò minus Iulianum eſt annorum 4 Iulianorum, dierumque 1461, ſuperatque Ægyptiacum vno die, ob quatuor quadrantium intercalationem: Superat enim annus Iulianus ſimplex Ægyptiacum ſex horis ferè, quæ quatuor annorum ſpacio in 24 horas excreſcentes, diei integri intercalationem efficiunt. Iterum Luſtrum caniculare maius Ægyptiacum, eſt Syſtema annorum Ægyptiacorum 1461, quo interuallo Thoth ciuilis redit ad Thoth Iulianum vnde profectus eſt: Iulianum verò luſtrum caniculare, eſt Syſtema luſtrorum minuſculorum Iulianorum

Annus Ægyptiorum vniformis ſemper.

Luſtrum caniculare ſeu Sothiacum Ægyptiorum minus.

Luſtrum caniculare ſeu Sothiacum Ægyptiorum maius.

365. ſcilicet annorum Iulianorum 1460, Ægyptiorum verò 1461, quo interuallo Thoth redit ad eundem diem Iulianum. Atque hoc ſpacium ἔτος κυνικὸν μέγα, ſiue ἐνιαυτὸν Θεοῦ, id eſt, *Annum Dei* vocant. Quæ annorum diuiſio, appellatioque, non exiguas lites excitauit non ita pridem inter duos magni nominis viros; quam tamen ſolâ veterum Scriptorum authoritate dirimendam duximus: tantum enim in hac materia, vti abſtruſa, ita incerta, credi debet, quantum ex bonis Authoribus probari poteſt; nè figmentis, propudioſiſque commentis locus vllus concedatur. Cardo igitur controuerſiæ in hoc verſatur: Vtrum Ægyptij præter annum communem Solarem ſolutum & vagum, luſtra quoque quadriennia ſiue Sothiaca vſurpârint? Secundò, Vtrum ἐνιαυτὸν Θεοῦ ſiue *Annum Dei*, appellârint? Tertiò, Vtrum ad figendos annos intercalationem adhibuerint? De quibus ſingulis ordine breuiter tractabo.

Annus Dei apud Ægyptios.

Controuerſiæ ſtatus contra Ægyptiorum annos & luſtra.

Ægyptios igitur anno vago & ſoluto vſos, hiſce verbis Theon deſcribit: Ἐξ ἧς λαμβάνεται ἔτη μὲν καὶ ἡμέραι κατ' Αἰγυπτίους τὸ δὲ πάλιν τὸ ζήτημα. ἐπεὶ γὰρ ὁ καθ' Ἕλληνας ἤτοι κατ' Ἀλεξανδρέας ἐνιαυτὸς ὁ μὲν ἰσημερινὸς ἡμερῶν ἐστι τξέ, καὶ μία τετάρτη, ὁ δὲ κατ' Αἰγυπτίους ὡς ἔφαμεν τξέ μόνον. δῆλον ὡς ὅτι κατὰ τετραετίαν ἑτέραν ἡμέραν προσλαμβάνει καθ' Ἀλεξανδρέας. *Deinceps vſurpatur Menſis & dies ſecundum Ægyptios ad hunc modum. Quoniam enim Græcorum ſiue Alexandrinorum proprius annus diebus conſtat 365 cum vna quarta; Ægyptiorum verò 365, duntaxat: perſpicuum eſt quarto quoque anno diem vnum, ad Alexandrinum accreſcere.* Quibus in verbis Alexandrinos indicat annum fixum, nimirum Auguſtæum acciniſſe; Ægyptios verò priſcos, ſine intercalari ſimplicem annum atque æquabilem egiſſe. Quæ omnia confirmantur apud Ptolom. in Almageſto. Luſtris quoque Sothiacis, quos ἐνιαυτοὺς Θεοῦ, hoc eſt, *Annos Dei*, appellabant, vſos eſſe, Cenſorinus refert his verbis: *Ad Ægyptiorum verò annum magnum Luna non pertinet, quem Græci κυνικὸν, Latini Canicularem vocamus; propterea quòd initium eius ſumitur cùm primo die eius Menſis, quem Ægyptij Θωθ vocant, Caniculæ ſidus exoritur; nam eorum annus ciuilis ſolùm habet dies 365 ſine vllo intercalari; itaque quadriennium apud eos vno circiter anni die minus eſt, quàm naturale quadriennium, eòque fit vt anno 1461. ad idem reuoluatur principium. Hic annus etiam annus* ἡλιακὸς *à quibuſdam dicitur, ab alijs* θεοῦ ἐνιαυτός.

Theon Alexandrinus.

Ptolemæus.

Cenſorinus.

Quæ vt intelligantur, obſeruandum eſt, Ægyptios duplicem habuiſſe computus ſui rationem: vnam, quæ ad annos figendos, ac in ordinem redigendos inſtituebatur, eratque toti Ægypto vnà cum Alexandrinis promiſcuè vſitata; quam & in hunc diem vſque obſeruant Chriſtiani Coptitæ. Altera propria fuit Sacerdotibus & Hierophantis, vnde & myſtica ſeu hierophantica, & arcana dicebatur, ſolis, vt dixi, Sacerdotalis ordinis Sapientibus nota, nullâque intercalatione vtebatur, ſicuti ciuilis; ſed permittebat habenas annis ſuis, excreſcentesque dies & annos certo quodam & myſtico artificio Solis rationibus imputabat. Verùm nè quicquam gratis dixiſſe videamur, dicta proborum Authorum teſtimonijs iam reſtat, vt declarentur. Primò Geminus peruetus Aſtronomus in ſuo de Sphæra libro de dictis Hierophanticis annis ita diſſerit: Οἱ μὲν γὰρ τὴν ἐναντίαν ἀγωγήν τε καὶ προαίρεσιν ἔσχηκασι τοῖς Ἕλλησιν. Οὔτε γὰρ τοὺς ἐνιαυτοὺς ἄγουσι κατὰ ἥλιον, οὔτε τοὺς μῆνας καὶ ἡμέρας κατὰ σελήνην, ἀλλ' ἰδίᾳ τινὶ ἐπιβολῇ κεχρημένοι εἰσί. βούλονται γὰρ τὰς θυσίας τοῖς

Ægyptij duplicem Computus rationem habuerunt.

Hierophantica computandi ratio apud Ægyptios.

Geminus.

θεοῖς μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι, ἀλλὰ διὰ πασῶν τῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὡρῶν διεληλυθέναι, καὶ γίνεσθαι τὴν θερινὴν ἑορτὴν, καὶ χειμερινὴν, καὶ φθινοπωρινὴν, καὶ ἐαρινήν. ἄγουσι γὰρ τὸν ἐνιαυτὸν ἡμερῶν τξε'. μῆνας μὲν γὰρ ιβ' τριακονθημέρους ἄγουσιν, ἐπάγουσι δὲ πέντε ἡμέρας. τὸ δὲ τέταρτον οὐκ ἐπάγουσι, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, ἵνα αὐτοῖς ἀναποδίζωσιν αἱ ἑορταί. *Nam Ægyptij contrariam*, inquit, *ac Græci ſententiam ac propoſitum ſecuti ſunt; neque enim annos ad Solem dirigunt, neque Menſes & dies ad Lunam, ſed peculiari quodam fundamento nituntur, ſtudent enim ſacra Deorum non ijſdem anni repræſentare temporibus, ſed ea ipſa omnes anni tempeſtates peragrare volunt, vt idem feſtum æſtiuum ſit, & hybernum, & autumnale, ac denique vernum. Annum quippe dierum obſeruant 365, Menſes verò duodecim tricenarios, addunt his præterea dies quinque; neque quadrantem inſerunt, ob dictam videlicet cauſam, vt ipſis ſolemnia retrocedant.* Atque hoc eſt proprium inſtitutum Hierophantarum, qui de induſtria anno ſuo habenas laxabant, vt ſolemnes dies ac feſtiui nullâ certâ tempeſtate continerentur, ſed per omnes paulatim circumducerentur. Cuius meminit quoque Haly in ſuo Tarich his verbis:

Annus vagus Hierophantarum eur.

Haly.

وكان لمصر بين القبط اول لكهانهم وكان ثلثمائة وستين وخمسة يوما بغير التمعان
واخره ثلثمائة وستين وخمسة يوما وربع ساعات لاسوي وهي سنة مشتركة لكل
اهل القطر

Fuerunt autem Ægyptijs duo anni: primus fuit Sacerdotum, eratque 365 dierum, abſque additamento: alter erat annus 365 dierum, cum additione horarum; & hic erat annus vulgò vſitatus, ſiue toti Ægypto communis. Meminit & huius diſtinctionis Theon Alexandrinus in Canonibus. Verba eius ſunt: Ἐπεὶ γὰρ ὁ καθ' Ἕλληνας ἤτοι κατ' Ἀλεξανδρέας, ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ἐστι τξε' καὶ τετάρτου, ὁ δὲ κατ' Αἰγυπτίους, ὡς ἔφαμεν, τξε' μόνον, δῆλον ὡς ὅτι κατὰ τετραετίαν ἡμέραν μίαν προσλαμβάνει ὁ Ἀλεξανδρέων ἐνιαυτός· ἐν δὲ τοῖς αυξ' ἔτεσι ἡμέρας τξε', τουτέστι κατ' Αἰγυπτίους ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ πάλιν ἅμα συνάπτει, ὥστε καὶ τὴν Ἀλεξανδρέων, καὶ τὴν Αἰγυπτίων τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τοὺς μῆνας τοῦ κατ' Αἰγυπτίους χρόνου ἐνιαυτοῦ προσαναπληροῦσι· καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ πάλιν ἀκολουθοῦσι. *Quia verò iuxta Græcos, aut Alexandrinos, prout à nobis traditum eſt, annus dierum eſt 365 cum quadrante, iuxta Ægyptios verò ſolùm 365, vt diximus; patet annum Alexandrinum in quatuor annis integrum diem aſſumere; in annis verò 1460. dies 365. hoc eſt, iuxta Ægyptios annum vnum: & rurſus eodem tempore & Alexandrini & Ægyptij annum ſuum ſimul auſpicantur; & toto illo anno dies menſesq́ planè iuxta Ægyptiorum rationem Alexandrini agunt; initio verò ſequentis anni incipiunt Ægyptij quadrantem diei anticipare, & ſic deinceps.* Ex quibus verbis apertè liquet rationis Alexandrinorum & Ægyptiorum in anno inſtituendo, concordia & diſcordia; & cum Alexandrinis quidem certum eſt, illos intercalaſſe quarto quouis anno diem, vt rectè Horus paulò poſt citandus, & ex illo Guilielmus Langius in doctiſſimo opere de annis Chriſti oſtendit fol. 217. Quæ omnia probat Diodorus l. 1. *Thebani vetuſtiſſimos ſe omnium mortalium eſſe prædicant, apud quos omnium primos philoſophia, & exactior Aſtrologia ſit inuenta: nam dies non ad Lunæ, ſed Solis motum exigentes, tricenos menſibus dies tribuunt, & poſt duodecimum quemque menſem quinque dies cum quadrante intercalant, eoque pacto circulum annuum abſoluunt.* Quæ Strabo quoque ijſdem ferè verbis attigit l. 17. vbi cùm de Sacerdotibus Thebanis loquitur, hæc

Theon.

Langius.

Diodorus.

Strabo.

inter alia producit. *Horum inſtitutum hoc eſt, dies non iuxta Lunam, ſed iuxta Solem agere, ita vt tricenarijs duodecim menſibus appendices addant quotannis dies quinque: porrò cùm ad totius anni complementum particula diei quædam excurrat, certam periodum componunt ex integris diebus & annis integris, quæ portiones ſingulorum annorum reſiduæ diem conficiunt.*

Lucianus.

Hic mirum in modum nonnulli contendunt, Ægyptiorum annos, Lunares fuiſſe, ex illo Luciani perſuaſi, qui lib. de Aſtrologia ita diſſerit: Καὶ οἱ μὲν τῇ σελήνῃ μῆνας ἐμέτρεον καὶ ἡ ταύτης ἀμοιβὴ σφίσιν ἐγένετο. ἔτος χρόνος. καὶ τῷ ἠελίῳ ἐνιαυτός. *Atque hi quidem* (Ægyptij) *Lunâ, eiuſq; conuerſione menſes metiuntur; annum verò Sole, eiuſque circuitu definiunt.* Quod vt exponatur, Sciendum eſt, quod vti varia fuit varijs in Aegypto religio, ita Menſium quoq; ratio diuerſa fuit. Nonnulli enim veterum Aegyptiorum cùm Lunam ſingulis Menſibus Orbem ſuum conficere notarent, hunc Orbem pro anno vſurparunt, ita vt Menſis Lunaris, quo Luna Zodiacum tranſit, ipſis annus Lunaris dictus ſit. Cùm autem viderent, hunc Computus ſui rationem inſtitutis ſuis contrariam, ea relicta nunc bimeſtrem, nunc trimeſtrem, aut quadrimeſtrem poſuerunt. Cùm verò nec ſic ipſis in temporum diſtributione ſatisfieri viderent, annū Lunarem præciſe 360 dierum fecêre, ita vt ſinguli Menſes 30 dierū præciſe 12 ſignis Zodiaci reſponderent. Sed audiamus Cenſorinum: *Et in Aegypto quidem antiquiſſimum fuerunt annum bimeſtrem fuiſſe; poſt deinde à Piſone Rege quadrimeſtrem factum; nouiſſimè annum ad 12 Menſes & quinque dies produxiſſe.* Cui conſentit illud Authoris Hebræi lib. de Moledim:

Ægyptiorum aliquorum annus Lunaris, bimeſtris, trimeſtris, &c.

Cenſorinus.

אמרו רז"ל שמקדם חשבו השנים לפי דרך המצריים ר"ל שחשבו השנים לפי מחזורות ונכתב בספרי החשבונות שאבינו אברהם מסר למצריים זה דרך :

Dicunt Rabbini noſtri bonæ memoriæ, quòd olim computabant annos ſuos ſecundùm rationem Aegyptiorum, id eſt, quòd computabant annos ſuos iuxta cyclos Lunares; & ſcriptum eſt in libro computus, quòd pater noſter Abraham benedictæ memoriæ hanc rationem dederit Aegyptijs. Ex his clarè patet, Aegyptios iuxta cyclos quoque Lunares annos ſuos inſtituiſſe, non omnes, ſed nonnullos Nomos Lunæ cultui addictiores; maiorem tamen Aegypti portionem Solaribus annis vſam, teſtantur ea quæ paulò antè produximus, & luculentiùs in ſequentibus patebit. Sed vnde digreſſi ſumus, reuertamur.

Ægyptiorum alij vtebantur annis Lunaribus, alij Solaribus.

Vtrumque Dei annum dictum eſſe, ex Authoribus nobis iam probare incumbit. Atque ex Cenſorino quidem paulò antè probatum eſt. Iam verò teſtem omni exceptione maiorem adducimus Horapollinem, qui de hieroglyphica anni repræſentatione agens ita diſſerit lib. 1. c. 5. Ἐνιαυτὸν δὲ ἐνιστάμενον γράφοντες, τέταρτον ἀρούρης ζωγραφοῦσι. ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἄρουρα πηχῶν ἑκατόν. βουλόμενοί τε ἔτος εἰπεῖν, τέταρτον λέγουσιν. ἐπειδή φασι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς Σώθεως, μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας προστίθεσθαι, ὡς εἶναι τὸ ἔτος τοῦ θεοῦ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν. ὅθεν καὶ διὰ τετραετηρίδος ἀριθμοῦσιν ἡμέραν περισσὴν Αἰγύπτιοι, τὰ γὰρ τέσσαρα τέταρτα ἡμέραν ἀπαρτίζει. *Inſtantem*, inquit, *annum ſignificantes, arui quartam partem pingunt. Eſt autem* ἄρουρα (vnde Latinis aruum dicitur) *terræ menſura centum complectens cubitos. Itaque annum volentes dicere, quartum dicunt, eò quòd ab vno, vt tradunt, ſideris, cui nomen Sothis eſt, ortu ad alterum, quarta ſit interiecta diei pars; vt ſit Annus Dei dierum 365. Quamobrem & quar-*

Horapollo.

toquoque anno ſuperuacuum diem computant atque intercalant Aegyptij, quatuor ſiquidem diei quadrantes, diem perficiunt. Cùm igitur Aegyptij Solem Deum dicant, mirum non eſt, Solarem annum ἔτος Θεοῦ, Coptè ϯⲣⲟⲙⲡⲓ ⲛ̀ⲫϯ vel τὸ τοῦ κυρίου ϯⲣⲟⲙⲡⲓ ⲛ̀ⲫϯ dictum eſſe. Oſiridem enim, ſiue Solem, Plutarcho teſte, μέγαν Θεὸν ab Aegyptijs dictum, Iſidemque Lunam, notius eſt, quàm dici debeat. Vnde & Apion Hiſtoricus Oſiridis, ſeu Serapidis ſimulachrum ex nouem cubitorum Smaragdo conflatum ſtupendo apud eos miraculo commemorat. Quæ omnia huic Solari Numini Oſiridi honorem præ cæteris habitum, oſtendunt.

Annus Dei idem quod annus Solis apud Ægyptios.

Plutarchus.

Apion Hiſtoricus.

Iam verò (quod grauioris eſt difficultatis) cur annum communem per quartam arui partem, quæ centum duntaxat cubitos complectebatur, expreſſerint, & eundem annum τέταρτον, quaſi quadrantem dicentes, nominârint, breuiter declarandum eſt. Cùm enim Horus duplicem annum hoc citato loco deſcribat, vnum minorem 365 dierum, alterum κυνικὸν Canicularem, qui quatuor annos Solares comprehendebat, vno inſuper die intercalari addito; hunc annum ex ortu Sotheos quater repetito definiebant, ita vt trecentis & ſexaginta quinque diebus abſolutis, ſex præterea horæ ad curſum, qui ex motu Solis definitur, ſingulis annis adderentur, illæ verò poſt quatuor annorum conuerſionem diem ſolidum efficerent. Ægyptij inquam, quarto demum anno Sotheos diem vnum intercalabant, & ſolidum annum tunc abſolutum putabant (quod erat reuera quadriennium, ciuili quadriennio vno die maius) quem Græci κυνικὸν, Latini, vt benè notat Cenſorinus, Canicularem, Coptitæ ϯⲣⲟⲙⲡⲓ ⲛ̀ⲥⲱⲑⲓ vocant, eò quòd initium illius ſumatur, cùm primo die eius menſis, quem Aegyptij ⲑⲱⲑ dicunt, Sothis exoritur. Nam eorum annus proprius Solaris ſolutus & vagus ſolus habet dies 365, ſine vllo quadrante. Itaque quadriennium vno circiter die minus eſt, quàm naturale quadriennium, eòque fit, vt anno 1460 ad idem ferè deuoluatur principium omninò. In Horo igitur annus vertens pro ciuili ſumitur, eumque quarta arui parte denotant, & annum volentes dicere, τέταρτον, *quadrantem* dicunt. Quorſum hoc, niſi quia ſex horæ quarta diei pars ſunt? & ſicuti præterea ciuilis annus quarta pars Luſtri Canicularis, ſiue Sothiaci; ita magni anni quarta pars ſunt 365. anni, quæ in quatuor ducta producunt 1460. magnum illum annum Canicularem, quem ſuprà definiuimus Syſtema annorum Aegyptiacorum 1460. Iterum ſicuti ſingulis ſimplicibus annis accreſcunt ſex horæ, quæ poſt quadriennium integrum diem artificialem, ita ſingulis 365 annis accreſcunt 91. dies, cum vna quarta, quæ poſt 1460 excreſcit in annum integrum magnum Canicularem, quem Syſtema annorum 1461 definiuimus. Hanc autem rationem pulchrè ſubintexuit Horapollo, cùm dixit: Μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς Σώθεως μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας προστίθεσθαι. *Ab vno Sotheos ortu vſque ad alterum* [*præter annum*] *quartam diei partem adiungi;* ex quo, inquit, *quarto quoque anno ſuperuacaneum diem computant.* Quem Cynicum Alexandrini, Coptitæ Sothiacum, aut etiam Hermeticum appellant, ab Hermete eius pri-

Annus communis cur per quartam arui partem ſignificatur.

Annus duplex apud Ægyptios.

Horapollo.

mo

Hermes ſub ſpecie Canis pingitur.

mo inſtitutore, quem & ſub ſpecie Canis pingebant, & in Cœlum traductum, ſub ſpecie Sothis fulgere credebant. Vides igitur, quomodo Sacerdotes fixerint annos ſuos, & qua ratione habenas iiſdem laxarint; fixerint videlicet iuſſu Principum ad ciuilium actionum directionem; laxauerint verò, ob rationes myſticas ſuprà ex Gemino allatas. Atque hic annus eorum ſolidus, ciuilis, quatuor annorum erat ſpacio definitus, quo Eudoxus periodos, tempeſtatumque ambitus putabat confici; cuius & Plinius meminit his verbis: *Omnium quidem, ſi libeat obſeruare minimos ambitus, redire eaſdem vices quadriennio exacto, Eudoxus putat, non ventorum modò, verum & reliquarum tempeſtatum magna ex parte; eſtq; principium Luſtri eius ſemper intercalari anno Caniculæ ortu.* Quibus quidem nihil clarius dici poteſt. Cui conſona quoque ſunt ea, quæ Horapollo adfert lib. 2. hieroglyph. cap. 85. vbi annum Aegyptium quatuor annis conſtare expreſſè dicit his verbis: Ἄνθρωπον ἐξ ἴσου τέλειον βίον διανύσαντα θέλοντες ἀποφῆναι, κορώνην τεθνηκυῖαν ζωγραφοῦσιν· αὕτη γὰρ ζῇ ἔτη ρ' κατ' Αἰγυπτίους. τὸ δὲ ἔτος τεσσάρων ἐνιαυτῶν. *Eum, inquit, qui legitimam hominis ætatem vixerit, volentes monſtrare, Cornicem mortuam pingunt; hæc enim 100 annos iuxta Aegyptios viuit. Conſtat autem annus Aegyptiacus quatuor annis vſitatis.* Author Scalæ magnæ expreſſè dicit:

Annus fixus, & vagus Sacerdotum Ægyptiorum.

Plinius.

Horapollo.

Author Scalæ.

الشهور القبطيه اثنا عشر سنتهم ثلثمايه وخمسه وستين يوما خمس النسي ويوم الكبيس في كل اربع سنين بدو السنه النوروز وهي لفظه فارسيه ✡

Menſes Copitarum 12, & annus eorum 365 dierum cum 5 diebus Niſi, & ſingulis quatuor annis dies intercalaris initium anni Neuruz, quæ eſt vox Perſica. Quibus fidem respondet Coptica Lectio ibidem:

Intercalatio adhibita in anno Aegyptiorum.

ⲡⲓⲁⲃⲟⲧ ⲭⲉⲙⲉⲉ ⲓ̄ⲃ̄ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲉ̄ ⲛ̄ⲉϩⲟⲟⲩ ⲛ̄ⲉⲡⲁⲅⲟⲙⲉⲛⲏ ⲛⲉⲙ ⲡⲓⲉϩⲟⲟⲩ ⲛ̄ⲧⲉ ⲡⲓⲉⲙⲃⲟⲗⲓⲙⲟⲥ ⲡⲓⲟⲩⲉⲓⲥⲓⲥ ⲕⲁⲧⲁ ⲇ̄ ⲛ̄ⲣⲟⲙⲡⲓ ⲁ ⲧⲁⲣⲭⲏ ⲛ̄ϯⲣⲟⲙⲡⲓ ϯⲛⲟⲩⲣⲟⲩⲍ ⲧⲉϥⲣⲟⲙⲡⲓ

Hoc eſt, *Menſes duodecim Coptici, & quinque dies ἐπαγόμεναι, dies intercalationis ſingulis quatuor annis initio anni, videlicet Neuruz.* Quæ confirmat alius quidam manuſcriptus Arabicus de Computo Copitarum tractatus, quem mutuum conceſſit inſignis vir Abrahamus Ecchelenſis amicus meus ſingularis, qui ita de anno Copitarum diſſerit:

M.S. Arabicus liber de Computo Copitarum.

والسنه الشمسيه اكثر العلما يعتقدون انها ثلثمايه وخمس وستون يوم وربع سوا من اجل ما يرو من الشهور المرتبه في العلم اعني الشهور القبطي التي بدوها توت وبابه او شهور الروم والسريان التي بدوها ايلول وتشرين وان هذا الترتيب ركبوه اولاد ادم من اول ايامه ✡

Annum Solarem multi Sapientum credunt eſſe 365 dierum cum quadrante ſimpliciter; ideoq; menſes in hoc Mundo ita ordinatos eſſe, vt initium v. gr. menſium Copitarum, ſit menſis Thoth & Paophi, vel initium menſium Græcorum, aut Syrorum initium ſit Ellul & Tiſrin; & dicitur, quòd hæc ordinatio facta fuit à filijs Adam ab initio dierum. Quibus quidem annus Solaris cum appendice quinque horarum, antiquitus clarè deſcribitur. Qua ratione autem Antiqui intecalationem inſtituerint, ſequitur:

واصطلحوا جماعتها على ان السنه الشمسيه ثلثمايه وخمس وستون يوما وربع يوما

يوما سوا ولذلك يجتمع الربع في كل اربع سنين فيصير يوما ولذلك يكبسوا السنه الرابعه تكون ثلثمايه وسته وستون يوما ✡

Et fundantes fixerunt annum, ita vt annus Solaris eſſet 365 dierum cum quarta diei æqualiter, & ideo colligentes hanc quartam ſingulis quatuor annis confecerunt vnum diem intercalantes eundem conſtituerunt 366 dierum. Verùm ſi cuipiam necdum ſatisfactum eſſet citatis locis, illi producimus Diodorum Siculum ſuprà etiam citatum, qui de Thebanis loquens ita diſſerit: Τὰς γὰρ ἡμέρας οὐκ ἄγουσι κατὰ σελήνην, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἥλιον, τριακονθημέρους μὲν τιθέμενοι τοὺς μῆνας, πέντε δ' ἡμέρας καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μησὶν ἐπάγουσι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσι. *Dies, inquit, non ſumuntur iuxta Lunam, ſed Solem, ita vt ſingulis menſibus 30 dies attribuant, & quinque dies cum quadrante duodecim menſibus inſerant, & hâc ratione totum cyclum anni complent.* Erat igitur Ægyptijs præter annum vagum & ſolutum, fixus quoque & emboliſmæus maximè in vſu, cùm ſine eo maximas in rerum publicarum adminiſtratione confuſiones oriri neceſſe eſſet. Imò hanc intercalationem tantum abeſt, vt à Græcis primùm & Latinis acceperint Ægyptij; vt potiùs Græci ab ijſdem Ægyptijs primò didicerint veram anni rationem, & intercalationis methodum. Verùm nè quiſquam verbis tantùm me agere exiſtimet, pro me habeo grauiſſimum & maximæ fidei Authorem αὐτόπτην Strabonem, qui in 17 libro circa medium, Eudoxum hanc intercalandi diei & anni rationem ab Aegyptijs acceptam in Græciam primum intuliſſe his verbis docet: Συνανέβη γὰρ δὴ τῷ Πλάτωνι ὁ Εὔδοξος δεῦρο καὶ συνδιέτριψαν τοῖς ἱερεῦσιν ἐκεῖνος ἐνταῦθα τρισκαίδεκα ἔτη· ὡς εἴρηται τισι· περιττοὺς γὰρ ὄντας κατὰ τὴν ἐπιστήμην τῶν οὐρανίων, μυστικοὺς δὲ καὶ δυσμεταδότους τῷ χρόνῳ, καὶ ταῖς θεραπείαις ἐξελιπάρησαν. ὥστε τινὰ τῶν θεωρημάτων ἱστορῆσαι. τὰ πολλὰ δὲ ἀπεκρύψαντο οἱ βάρβαροι. οὗτοι δὲ τὰ ἐπιτρέχοντα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς μόρια ταῖς τριακοσίαις ἑξήκοντα πέντε ἡμέραις εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνου παρεδίδοσαν. Ἀλλ' ἠγνοεῖτο τέως ὁ ἐνιαυτὸς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. ὡς καὶ ἄλλα πλείω. ἕως οἱ νεώτεροι ἀστρολόγοι παρέλαβον παρὰ τῶν μεθερμηνευσάντων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν τὰ τῶν ἱερέων ὑπομνήματα, καὶ ἔτι νῦν παραλαμβάνουσι τὰ ἀπ' ἐκείνων, καὶ τὰ τῶν Χαλδαίων. Hoc eſt: *Etenim Eudoxus cum Platone eò profectus eſt; & ambo cum Sacerdotibus annos 13 ſunt verſati, vt nonnulli tradiderunt. Iſti Sacerdotes cùm rerum cœleſtium ſcientia præſtarent, cæterùm arcanam eam ſeruarent, neque cum quoquam communicare vellent; tamen & tempore, & obſequio deuicti, nonnulla præcepta enarrauerunt, cùm plurima interim Barbari occultarent. Ij excurrentes diei ac noctis particulas ſupra 365 dies ad anni complementum, tradiderunt. Ignorabatur annus eo tempore apud Græcos, quemadmodum & alia permulta; donec iuniores Aſtrologi ab ijs ea acceperant, qui Sacerdotes monumenta in linguam Græcam tranſtulerunt, & adhuc tùm ab illis, tùm à Chaldæis accipiunt.* Ex quibus clarè patet multò ante Alexandri Magni in Aegyptum irruptionem, Aegyptios ſciuiſſe, & vſurpaſſe ἐμβολισμὸν anni ex quatuor diei quadrantibus excreſcentis; imò Eudoxum ſecretum ab Hierophantis, quà muneribus, quà obſequijs deuictis acceptum Græcis primùm tradidiſſe.

Diodorus Siculus.

Intercalandi rationem ab Ægyptijs acceperunt Græci.

Strabo.

Eudoxus ab Ægyptijs accepit intercalandi rationem.

Præter hunc annum fixum, ciuilibus actionibus deſtinatum, alium, vt dixi, annum habebant, qui ſolus cognitus erat Sacerdotibus, quem & annum Dei vocaſſe partim probauimus, partim paulò pòſt probabitur; eratque quadruplex. Primus erat annus ex quatuor anni quadrantibus,

Annus Dei Hieromantarum quadruplex.

Primus annus Dei ſeu Luſtrum Caniculare.

ſeu quatuor trimeſtribus ſpacijs conflatus, quem & annum Hori appellabant. ita Cenſorinus loco ſæpiùs citato his verbis: *Sunt qui tradant, hunc annum trimeſtrem Horum inſtituiſſe, eoq; Ver, Æſtatem, Autumnum, & Hyemem* ὧρον, *& annum dici, & Græcos annales* ὥρους, *eorumq; Scriptores* ὡρογράφους. Porrò annum quoque fixum, & Luſtrum Caniculare, ſeu Sothiacum, ἐνιαυτὸς Θεοῦ appellatum, ex Horapolline & Cenſorino probatum eſt, quorum ſententiam confirmat Haly Chronographus Arabum his verbis:

Haly.

وسنة المصر بين الكبيرة في مركبة من اربع سنين بسيطين ويسموها سنة
الله لان كل واحدة منهن مرسومة باسم الالهه ✡

Porrò annus magnus Ægyptiorum compoſitus eſt ex quatuor ſimplicibus annis, quem & annum Dei dixerunt, quia vnuſquiſque eorum nomine alicuius Dei inſigniebatur. Quo quidem teſtimonio nihil illuſtriùs dari poteſt. Hinc Perſæ occaſionem quoque ſumpſiſſe videntur, annum illum magnum 1440 annorum denominandi سالخوداي *Salcbudai,* hoc eſt, annum Dei, & menſem ſiue duodecimam partem huius magni anni menſem magnum, μῆνα μέγιστον Perſicè بزورج ماه *Bozurab mahe,* Chaldaicè סהרא *Sabara*, corruptè Sarus, vnde & Sari Chaldæorum. Si enim 120 anni ciuiles ſunt vnius menſis, duodecim huiuſmodi menſes, qui ſunt anni 1440, erunt vnus annus maximus. Dicebatur autem Perſicè سالخوداي *Salcbodai*, ἔτος Θεοῦ, à diebus menſium Dijs Perſicis συνωνύμους, vt alibi declarabimus. Vides igitur, & Perſas Aegypto vicinos, annos ſuos ad Aegyptiorum imitationem coordinaſſe, vt qui myſterijs & diſciplinis myſticis, ijs eſſent ſimiles, annorum diſponendorum rationibus non diſcreparent. Quod igitur nobis eſt ſpacium temporis inter duos biſſextos comprehenſum, videlicet Luſtrum, ſeu quadriennium Iulianum, hoc Aegyptijs erat Luſtrum Sothiacum ſiue Caniculare, vtrumque 1460 dierum, poſt quorum euolutionem vnius diei conflati ἐμβολισμὸς contingebat, vt ex ſuprà citatis Græcis, Arabibus, Latinis, Hebræis probatum eſt.

Perſæ ab Ægyptijs acceperunt rationem diſponendi annum

Luſtrum Sothiacum ſeu Caniculare quid.

Intercalandi ratio Aegyptiorum declaratur.

Vnum hoc loco quiſpiam mirari forſan poſſet, quomodo Aegyptij poſt ſingula, tam parua, quàm magna luſtra, dies & annos intercalârint, cùm tamen conſtet, Aegyptios præ cœteris omnibus ἐμβολισμὸν maximè odio habuiſſe, vtpote myſticæ feſtorum ſolemnium diſpoſitionis perturbatorem. Quod & ex Scholijs Germanici hiſce verbis oſtenditur: *Deducitur autem Apis à Sacerdote Iſidis in locum, qui dicitur* Ἄδυτος, *& iure iurando adguntur, neque menſem, neque diem intercalandum, quem in feſtum diem immutarent, admiſſuros, ſed 365 dies præterea ſicuti inſtitutum eſt ab antiquis.* Ex hoc loco Authores magni nominis occaſionem acceperunt, omnem Aegyptiacam intercalationem negandi. At reſpondeo, hoc loco non intelligendam anni diſpoſitionem ciuilem Aegyptiorum, qui cum Alexandrinorum Græcorumque ciuili idem habebatur, vt ex ſuperiùs citatis Authoribus patet; ſed Hierophanticam ſeu myſticam illam Sacerdotum, qui in arcana diſpoſitione ſacrorum, quæ in honorem Deorum inſtituebantur, conſiſtebat; & ſicut in omnibus myſterijs ſilentio ſupprimendis iure iurando tenebantur, ita & in hac myſtica annorum diſpoſitione; qui vti cum intercalari conſiſtere non poterat, ita eam quoque tanquam myſticis ſacris repugnantem abominabantur. Cùm enim αἱ ἐπαγόμεναι ſiue dies Niſi, alicuius Dei cognomines ſint, atque eodem die natales eius, cuius cognomines erant, celebrarentur; ſi ſexta ἐπαγομένη accederet, cui Deo dicaretur, cuius Dei Epocham celebrarent? erant autem, vt in Prodromo oſtendimus, Θεῶν γενέθλιοι.

ⲟⲥⲩⲣⲓⲥ ✣ ⲓⲥⲓⲥ ✣ ⲛⲉⲩⲫⲑⲏ ✣ ⲧⲩⲫⲱⲛⲉⲩⲥ ✣ ⲁⲡⲟⲫⲣⲁⲥ ✣

teſte Plutarcho. Si igitur ſexta ἐπαγομένη accederet, duæ ἐπαγόμεναι ſiue nefaſtæ continuæ forent; quod erat contra inſtitutum Hierophantarum. Habenas igitur ei laxabant conſultò, vt annorum 1460 curriculo expleto, Dij patrij totum Orbem peragraſſe dici poſſent, vt & Plutarchus haud obſcurè docet in libro de Oſiride & Iſide. Confecta autem dicta periodo, neomenia Luſtri canicularis incipiebat ea nocte, quæ poſt meridiem quinque dierum Niſi ſequebatur, oriente Canicula ἀκρονύχως nocte quæ Thoth præcedebat, totuſque ille annus vocabatur Σῶθις. Anno ſequente eadem nocte quæ Thoth antecedebat, obſeruantes ortum Caniculæ, qui non veſpere vt primo anno, ſed mediâ nocte oriebatur, tunc incipiebat annus Luſtri ſecundi. Anno tertio ortus Caniculæ ante Solem eminebat, & hinc tertius Luſtri annus incipiebat. Quarto anno Canicula non poterat videri, quia in meridie Aegypti in contraria parte alterius hemiſphœrij oriebatur; itaque à meridie Thot incipiebat quartus annus Luſtri. Ita inter ſingulos Luſtri annos vnius diei quadrans erat interiectus, & ſine vlla diei integri ἐμβολισμῷ. Sed ſenſim vnus dies ſubrepebat. Tota igitur controuerſia inter Authores orta videtur, quòd Ægyptiorum ciuilem computandi rationem, ab Alexandrina diuerſam, quam nos eandem dicimus, arbitrarentur. Sicuti enim fixus annus Ægyptiorum cum Alexandrino idem eſt; ita vagus, ſolutus, & ἀνεμβόλιμαῖος penes ſolos Sacerdotes & Aſtronomos Ægyptios reſedit, vti fusè in præcedentibus probatum eſt: & Geminus c. 6. aſſerit luculenter, feſtum Iſidis, quod Eudoxi temporibus hybernis conuerſionibus conueniebat, poſtea ſuo tempore menſe integro inde diſtitiſſe; quod factum non fuiſſet, ſi Aegyptijs fixus tantùm fuiſſet annus, non vagus & ſolutus. Nam vt ipſe Geminus citato loco teſtatur, in 4 annis vno die Aegyptij deficiunt à Sole; in 40 annis, decem; totidem itaque diebus feſta eorum anticipabant, nè ſecundùm eoſdem anni quadrantes continerent; ita quidem, vt 120 annorum ſpacio 30 dierum, id eſt, menſe integro anticipent feſta, reſpiciendo tùm ad annum Solis, tùm ad quadrantes. Hinc, inquit Geminus, erratum illud quod apud Græcos circumfertur, cùm propter temporis longitudinem approbatione dignum ſit habitum, etiam ad noſtra vſque tempora pro vero creditum fuit. Putant enim plurimi Græcorum in feſtum Iſidis ſecundùm Aegyptios, & ſecundùm Eudoxum, hybernas conuerſiones incidere; quod omninò falſum eſt; menſe enim toto feſtum Iſidis diſtat ab hybernis conuerſionibus. Fluxit autem error ille ex cauſa prædicta; nam ante 120 annos contigit vt feſtum Iſidis in ipſis hybernis conuerſionibus ageretur; in annis autem quatuor vnius diei fiebat variatio; hic itaque

Plutarchus.

Luſtri canicularis neomenia quando incipiebat.

Quomodo Aegyptiorum feſta per omnes anni dies vagabuntur.

non habuit ſenſibilem varietatem ad anni tempora: in annis autem 40
facta eſt 10 dierum variatio; nec ſic quidem euenit ſenſibilem fieri mu-
Geminus; tationem. At nunc (ſunt verba Gemini) cùm in annis 120 fiat maxima
variatio, exceſſum ignorantiæ non relinquunt ij, qui putant feſtum Iſidis
ſecundùm Ægyptios & ſecundùm Eudoxũ ad hybernas fieri conuerſiones;
vno enim die, aut duobus diſſentire aliquos hac de re, poſſibile eſt; at
manſionum varietatem latere, impoſſibile eſt, quòd & longitudines die-
rum, & horologia Sciatherica Aegyptijs vſitata, ſatis demonſtrant. Vnde
feſtum quidem Iſidis priùs fiebat in hybernis conuerſionibus, & adhuc
priùs in æſtiuis conuerſionibus, ſicuti & Eratoſthenes in Commentario de
Octoeteride meminit, & agetur iterum in autumno, & in æſtiuis conuer-
ſionibus, & in vere, & in bruma. In annis enim 1460 omne feſtum tranſi-
re oportet per omnes anni quadrantes, & menſes reſtitui ad idem anni
tempus.

Porrò hieroglyphicum quoque hunc annum appellatum reperio,
Annus Hieroglyphicus. non alia de cauſa, niſi quòd ſingulis menſibus acta Deorum hieroglyphicè
exhiberentur. Verùm vt Lector veritatem rei propiùs intueatur, hoc
loco (vt in ſequenti facie vides) Schema hieroglyphicum propono, quod
& in Obeliſco Pamphilio fol. 464 minutim interpretati ſumus; ad quem
Lectorem curioſum amandamus.

Quòd verò quidam putent, huiuſmodi annos nominibus Deorum
Lustri Sothiaci quatuor anni Deorũ Aegyptiorũ nominibus appellabantur. denominatos eſſe, probari non poſſe, ij ſanè multùm hallucinantur, & in
reconditiori Aegyptiorum literatura parum ſe verſatos declarant. Et
primò quidem ſingulos annos quadriennij, ſiue vt Horapollo, τέταρτον τῦ ἐν-
ιαυτῦ Θεῦ, quartum annum Dei nominibus appellatum, ſuprà ex Strabone
Authore probatum eſt. Et primum annum Luſtri Sothim ſiue Canicu-
lam dictum, quam Petoſiris Rex apud Vettium Σῶθ vocat, idque genere
maſculino τῦ Σῶθ ἀνατολὴ, quod erat initium anni Aegyptiaci, clarè Por-
Porphyrius. phyrius in Antro declarat his verbis: *Αἰγυπτίοις δὲ ἀρχὴ ἔτους οὐχ' ὁ ὑδροχόος ὡς
Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς γὰρ τῷ καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ἣν κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι, νουμηνία
δ' αὐτοῖς ἡ Σώθεως ἀνατολή. Aegyptijs verò initium anni non erat Aquarius vti Ro-
manis, ſed Cancer: prope Cancrum enim Sothis, quod Canis ſidus Græci vocant,
Neomenia autem ipſis eſt Sothios ortus, generationis in Mundo Author.* Ex quo
patet, hunc annum primum Sothin dictum, ſiue Thoth, vtpote ab Her-
mete [illegible] inſtitutore annorum; reliquos verò non inconuenienter
Iſidis aut Serapidis, Iſidis & Hori nominibus denominatos, ex figura hie-
roglyphica 36 Theat. hierogl. luculenter patet, vbi annum κυνικὸν volen-
tes monſtrare, Hermetem caninâ facie Crocodilo inſiſtentem cum ſphæ-
ra in manu Authorem ſagacem temporum & Aſtronomiæ denotant, a cu-
ius latere dextro Iuppiter Ammon, ab Altero Serapis cum modio Nili
in capite, appoſitâ figura ſtellæ; quibus quidem nihil aliud denotare vo-
lebant, quàm anni Sothiaci curam habere, quatuor principalia Aegypti
Numina, Hermetem, Serapidem, Oſirin, Iſin vel Iſidis canem. Iſin au-
Manilius. rem periſtellam ſignari, Manilius Author eſt. Habet autem Canicula
Porphyrius. duas ſtellas, vnam in capite, quæ Iſis vocatur Porphyrio teſte, & alteram
in

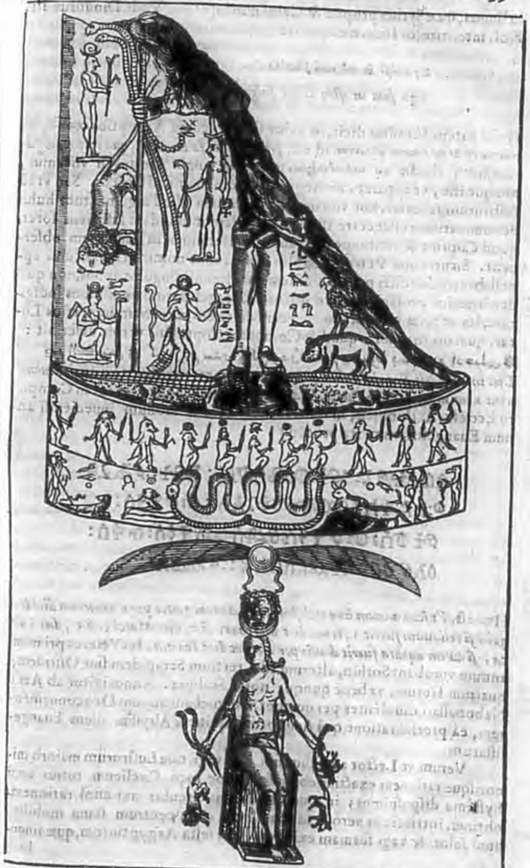

Diodorus.

in lingua, quæ Syrius propriè & Canis nuncupatur. Vnde Diodorus l. 1. Bibl. inter titulos Iſidis hæc ponit:

Ἐγώ εἰμι ἐν τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα.

Ego ſum in aſtro Canis fulgens.

Quòd autem Manilius dicit, in huius ſideris exortu Aegyptios σημειῶσαι ἀεὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων, id eſt, *prognoſticon facere de ijs, quæ toto anno futura ſunt*; alludit ad καλενδολόγια, quæ nos vulgò Almanach vocamus, mosque iſte, vt apparet, ab Aegyptijs promanauit ad Græcos. Sed vt ad inſtitutum reuertar, hoc vnicum dico, ſi nullum aliud argumentum huius denominationis eſſet, certè illud ad rem demonſtrandam ſufficiens foret, quod Coptitæ & Aethiopes dictum quadriennium in hunc diem obſeruent. Sicuti enim Veteres ſingulos illius annos nomine Dei alicuius appellabant, ita & dicti populi eiuſdem quadriennij ſingulos annos, non quidem nomine profani Dei, ſed quatuor Euangeliſtarum nominibus indigitant, ita vt primus à biſſexto vocetur Matthæus, alter Marcus, tertius Lucas, quartus Ioannes: quod & Computus Coptus his verbis deſcribit:

Coptitæ & Aethiopes quatuor Luſtri annos 4 Euangeliſtarum nominibus appellant

يوم الكبيس في كل اربع سنين ولكل وحده منهم جعلوا بسم اربع انجيليين

Dies intercalaris ſingulis annis quatuor euenit, & vnumquemque ex ijs denominant nominibus quatuor Euangeliſtarum. Expreſſiùs hoc videtur in Computu Eccleſiæ Aethiopicæ, in quo Author docens modum inueniendi annum Euangeliſtarum, ita procedit:

ሰበዘ፡ፈእምር፡ ዓመት፡ወንጌላዊ፡ ዓመተ፡፡ምሕረት፡
ቀ፡ክ፰፡ትከፈል፡ወሰዐዐ፡፡ተገፈት፡፡ ወ፩ ዋዓበ፡፡
ዖቲ ወሎ፡ ወ፣ ዖ ዋዓሰ፡ ዖሬቀሰ፡ወ፫ ዐዋ ዕሰ፡ ሶ ቀሰ፡
ሰአዖ ዕረዩ፡በፈል፡በዐለጸ፡፡ ፬ ዮሐንስ፡፡

Hoc eſt, *Vt ſcias annum Euangeliſtarum, Annum gratiæ per 4 numerum diuide; quòd ſi reliquum fuerit 1, erunt dies Matthæi; ſi 2, dies Marci; ſi 3, dies Lucæ; ſi autem æquata fuerit diuiſio per 4, tunc dies Ioannis.* Ita Veteres primum annum vocabant Sothin, alterum Iſin, tertium Serapidem ſiue Oſiridem, quartum Horum, vt benè quoque notat Scaliger. Annos igitur ab Aera Nabonaſſari diuidentes per quatuor, inueniebant annum Deo conuenientem, eâ prorſus ratione quâ Aegyptij Coptitæ & Abyſſini diem Euangeliſtarum.

Verùm vt Lector anni tùm fixi, tùm vagi, tùm Luſtrorum maioris minoriſque rationem exactiùs cognoſcat, hoc loco Cyclicum totius anni Syſtema diſpoſuimus; in quo extrinſecus circulus fixi anni rationem obtinet, intrinſecus verò in formam orbis circa centrum ſuum mobilis, anni ſoluti & vagi formam exhibet. Cui feſta Aegyptiorum, quæ ſingulis menſibus occurrunt, ex varijs Authoribus collecta appoſuimus; ex cuius applicatione ad primum diem menſis Thoth, diſces primi vagi anni diem & annum, feſtorumque toto eo anno ſitum; elapſo verò anno, applicatio primi diei Thoth ad ſecundum diem menſis Thoth, monſtrat omnium feſtorum eo anno occurrentium ſitum & diſpoſitionem; & ſic dato quolibet anno, ſi ſcire deſideres ſitum & diſpoſitionem feſtorum Aegyptiacorum eo anno conuenientem, applicabis dato anno primum diem Thoth interiori rotæ, ad datum diem vel annum in exteriori limbo, & habebis intentum. Nota tamen hoc loco, quòd ſicuti Luſtrum caniculare ex quadriennio compactum dies 1460 notat, ita magnum Luſtrum caniculare annos iſtius cycli notat; ſiquidem iuxta ſuprà allegata annus ciuilis eſt 365 dierum, quæ ducta in 4, 1460 dies conficiunt, quot nimirum quadriennium Sothiacum dies continet; 4 verò ducta in 365 annos, producit magnum illud Luſtrum caniculare 1460 annorum curriculo comprehenſum. Extrinſecus itaque circulus in 365 gradus diuiſus tàm diebus quadriennij Sothiaci, quàm annis magni Luſtri applicari poteſt; vt proinde mirum Aegyptij in tam pulchra diſpoſitione ingenium monſtrarint. Feſta ſiquidem quæ magno Luſtro conueniebant, illa eadem minori Sothiaco ex 1460 diebus conflato, accommodabantur; ita quidem, vt Dij non tantùm magnum illum Orbem ſpacio 1460 annorum circuire cenſeantur, ſed & minorem dierum Orbem quadriennio comprehenſum, circuiſſe dici poſſent; atque adeo Hierophantæ cultum Dijs debitum, cùm in magno illo Luſtro ob vitæ breuitatem exhibere non poſſent, illum in Luſtro dierum 1460, Dijs exhiberent. Nunc ſacra & vſum rotæ exponamus.

Menſis 1 Thoth.

Primus itaque menſis Thoth, Ægyptiacè nihil aliud ſignificat, niſi Mercurium, quem Ægyptij nunc Thoth, nunc Thoyth, teſte Euſebio. Phœnices Tautum, Sacerdotes verò Σώθι, quaſi dicas, Canem, nominant; vt proinde non immeritò primus Ægyptiaci anni menſis Mercurio tanquam diſpoſitionis annuæ Authori & inuentori, à priſcis dicatus ſit; de quo fuſiùs lege Diodorum l. 2. c. 11. Euſebium & Herodotum. Erat autem in hoc menſe potiſſimùm ſacra Mercurio dies duodecima. Sed audiamus Plutarchum: Τῇ μὲν γὰρ ἐνάτῃ ἐπὶ δεκά τε πρώτε μηνὸς ἑορτάζοντες τῷ Ἑρμῇ, μέλι καὶ σῦκον ἐσθίουσι, ἐπιλέγοντες, γλυκὺ ἡ ἀλήθεια. *Inde vigeſima ſecunda die primi menſis feſtum agunt Mercurio, mel & ficus comedentes, dicendo, dulcis eſt veritas.*

Diodorus. Euſebius. Herodotus. Plutarchus.

Menſis 2 Paophi. Plutarchus.

In ſecundo menſe, quem Paophi dicunt, baculorum Solis natalia 22 die celebrantur, ita Plutarchus lib. de Oſir. & Iſid. Τῇ δ' ὀγδόῃ φθίνοντος τοῦ Παωφὶ βακτηρίας ἡλίου γενέθλια, ἐν ἄγουσι μετὰ φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν. *Vigeſima ſecunda die menſis Paophi poſt æquinoctium autumnale, feſtum diem celebrant, tum Solis baculos natos dicentes.* Quo, teſte Plutarcho, innuunt, baculo veluti fulcro quodam, quo ſuſtentetur, Solem, vtpote qui ob deſcenſum obliquum verſus Tropicum brumæ caloris & luminis aliquam diminutionem paſſus ſit, indigere. Sexta verò die huius menſis, partum Harpocratis celebrant, quæ hiſce verbis Plutarchus citato loco memorat: Διὸ καὶ λέγουσι, τὴν Ἶσιν αἰσθομένην ἐγκύμονα, περιάψασθαι φυλακτήριον, ἕκτῃ μηνὸς ἱσταμένου Φαωφί. Τίκτεσθαι δὲ τὸν Ἁρποκρά-

Plutarchus.

τὴν περὶ τροπὰς χειμερινὰς ἀτελῆ καὶ νεαρόν. *Ideo dicitur, Iſin ſe grauidam dum ſentiret, appendiſſe ſibi amuletum, ſexta die menſis Paophi, & peperiſſe Harpocratem, ſub ſolſtitium hybernum, imperfectum ac recentem.* quòd ſcilicet tum præuij flores & germina prima naſcantur; ideoque fabarum naſcentium primitias offerunt. Hic toto quoque menſe Omphta, quem Plutarchus Omphis vocat, benefico Numini ſacra celebrant: Ἕτερον δ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ τὸν Ὄμφιν εὐεργέτην ὁ Ἑρμαῖος λέγει. *Alterum nomen Dei Omphis, quem beneficum interpretatur Hermæus*; de quo vide in deſcriptione Zodiaci hieroglyphici in præcedentibus ampliùs tractatum.

Menſis 3 Athyr.

Die 17 menſis Athyr interitus Oſiridis celebratur: Typhonem enim Oſirin arcæ incluſum per Taniticum oſtium in mare demiſiſſe, ferunt; quad eam ob rem etiamnum Ægyptijs nominatum eſt admirabile. Ταῦτα δὲ πεπρᾶχθαι λέγουσιν ἑβδόμῃ ἐπὶ δέκα μηνὸς Ἀθὺρ, ἐν ᾧ τὸν σκορπίον ὁ ἥλιος διέξεισιν, ὄγδοον ἔτος καὶ εἰκοστὸν ἐκεῖνο βασιλεύοντος Ὀσίριδος. *Dicuntur hæc acta eſſe 17 die menſis Athyr, quo Sol Scorpium ingreditur, vigeſimum octauum annum regnante Oſiride.* & alibi. quòd autem in arcam incluſus dicitur, nihil aliud eſt, quam aquæ occultatio & diminutio. Διὸ μηνὸς Ἀθὺρ ἀφανισθῆναι τὸν Ὄσιριν λέγουσιν, ὅτε τῶν ἐτησίων ἀπολειπόντων παντάπασιν ὁ μὲν Νεῖλος ὑπονοστεῖ, γυμνοῦται δὲ ἡ χώρα. *Itaque menſe Athyr perijſſe Oſirin dicunt, quando Eteſijs omninò deficientibus, Nilus recedit, & ſolum nudatur.*

Menſis 4 Choiac.

Die 19 menſis Choiac ſacra Ciſtophoria celebrantur; ſolennitatis ritus Plutarchus recenſet his verbis: Τῇ δ' ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα νυκτὸς ἐπὶ θάλασσαν κατίασι, καὶ τὴν ἱερὰν κίστην οἱ στολισταὶ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκφέρουσι χρυσοῦν ἐντὸς ἔχουσαν κιβώτιον, εἰς ὃ ποτίμου λαβόντες ὕδατος ἐγχέουσι, καὶ γίνεται κραυγὴ τῶν παρόντων, ὡς εὑρημένου τοῦ Ὀσίριδος, εἶτα γῆν κάρπιμον φυρῶσι τῷ ὕδατι, καὶ συμμίξαντες ἀρώματα καὶ θυμιάματα τῶν πολυτελῶν ἀναπλάττουσι μηνοειδὲς ἀγαλμάτιον, καὶ τοῦτο στολίζουσι, καὶ κοσμοῦσιν ἐμφαίνοντες ὅτι γῆς οὐσίαν καὶ ὕδατος τοὺς Θεοὺς τούτους νομίζουσι. *Decima nona die menſis Choiac noctu ad mare deſcenditur, & ſacram ciſtam Stoliſtæ vnà cum Sacerdotibus efferunt, in qua eſt intus aurea arcula, cui infunditur ab ijs aqua potabilis, ac clamor tollitur ab his qui adſunt, vociferantibus, Oſiridem eſſe inuentum; exinde tellurem frugiferam aquæ permiſcent, additiſq́ mixturæ aromatibus & ſuffimentis ſumptuoſis effingunt imaguncalam luniformem, & hanc amiciunt & ornant, ſignificantes Deos ipſos ab ipſis putari eſſe naturam terræ & aquæ.*

Menſis 5 Tybi.

Die menſis Tybi, reditus Iſidis è Phœnicia celebratur. ita Plutarchus citato loco: Διὸ καὶ θύοντες ἑβδόμῃ τοῦ Τυβὶ μηνὸς, ἣν καλοῦσιν ἄφιξιν Ἴσιδος ἐκ Φοινίκης, ἐπιπλάττουσι τοῖς ποπάνοις ἵππον ποτάμιον δεδεμένον. *Ideo ſeptima die menſis Tybi ſacrificantes, quem aduentum Iſidis è Phœnicia vocant, & ex placentis efformant fluuiatilem equum vinctum.* quo Typhoniam vim ab Iſide profligatam innuunt; hoc eodem menſe celebratur Nephtes ſolennitas.

Menſis 6 Mechir.

Menſe Mechir Sacerdotes adyta ſua luſtrabant, & Canopo litabant; cuius ritus & cœremonias vide in primo Tomo huius Oedipi, capite de Canopo.

Menſis 7 Phamenoth.

Menſe verò Phamenoth, feſtum quod Oſiridis in Lunam ingreſſum nominant, celebrant. ita Plutarchus: Ὅτι τῇ νουμηνίᾳ τοῦ Φαμενὼθ μηνὸς ἑορτὴν ἄγουσιν, ἔμβασιν Ὀσίριδος εἰς τὴν Σελήνην ὀνομάζοντες, ἔαρος ἀρχὴν οὖσαν. *Quòd in Neomenia menſis Phamenoth feſtum celebrant, quod Oſiridis in Lunam ingreſſum vocant, exiſtimantes illud Veris principium.* Hoc enim pacto vim Oſiridis, id eſt, Solarem in Luna ſubobſcurè inſinuant; eſt enim Luna ſiue Iſis vxor Oſiridis; ideoque Lunam Mundi matrem appellant, & naturam ex vtroque mixtam ſexu aſſignantes, quod impleta & grauida facta à Sole, rurſum à ſe in aërem emittat & diſſeminet genitabilia principia.

Menſis 8 Pharmuthi.

Menſe Pharmuthi, Ammonis feſtum celebrant, vti in Zodiaci hieroglyphico ſuprà oſtendimus; eſt enim Amun Numen Arietinum fœcunditatis præſes, cuius maximè ſeſe exerunt inditia, Sole in Ariete aſcendente ſub Veris principium. Eodem tempore feſtum celebrabant, teſte Pauſania, quod profligationem Typhonis dicebant: & teſte Plutarcho, Crocodilum occidebant, cuius ſymbolum Typhon erat; occultè hiſce ritibus inſinuantes, Sole in Arietem ſeu Ammonis domum concedente, tenebras & frigoris vehementiam, Typhoniæ virtutis effectus, profligari, ac ammoniâ virtute diſpelli. Vide quæ de hiſce citato loco, & in Obeliſco Pamphilio, de Arietis ſignificatione fol. 269. tradidimus.

Pauſanias. Plutarchus.

Menſis 9 Pachon.

Menſe Pachon ſiue παχωνς qui Maio reſpondet, Serapidi ſacra faciebant, id eſt, Oſiri ſubterraneo, cuius beneficum maximè hoc menſe eluceſcit in terra omni germinum herbarumque genere luxuriante. Hinc Plutarchus hanc vocem Σάρει, gaudium interpretatur: Sarei ſiquidem Ægyptij lætitiæ feſtum appellant. Sed de his fuſiùs tractatum vide Tomo 1. cap. de Serapide. Præterea hoc menſe ſphragiſtæ ſiue ſigillatores boues rufos immolabant, teſte Plutarcho, Τῆς σφραγῖδος (ὡς ἱστορεῖ Κάστωρ) γλυφὴν μὲν ἐχούσης ἄνθρωπον εἰς γόνυ καθεικότα ταῖς χερσὶν ὀπίσω περιηγμέναις, ἔχοντα καὶ τῇ σφαγῇ ξίφος ἐγκείμενον. *Sigilli autem ſculptura exprimebatur (vt Caſtor perhibet) homo in genua deſidens, manibus poſt terga reductis, iugulo enſe imminente.*

Menſis 10 Payni.

Menſe Payni pœnas luebant Aſini, execrandi Typhonis gratia, quem Aſinum tùm inertiâ ſtoliditateque, tùm colore retuliſſe narrant; hinc Καὶ πόπανα πλάττοντες ἐν θυσίαις, τοῦ δὲ Παυνὶ καὶ τοῦ Φαωφὶ μηνὸς ἐπιπλάττουσι παράσημον ὄνον δεδεμένον. *Menſibus Payni ac Phaophi placentas facientes in ſacrificijs ijs figuram Aſini vincti imprimunt.*

Menſis 11 Epiphius.

Menſe Epiphi, qui Iulio reſpondet, Momphtæ præludia fiebant, Sole ingrediente in Leonem; ritus omnes & cœremoniæ felix Nili incrementum reſpiciebant; de quo fusè in Obeliſco Pamphilio hierogrammatiſmo de Leone. Vltimo verò huius menſis die ferias agunt natalitias oculorum Hori, & Cantica promunt inuocantes eum, qui in Solis vlnis occultatur. ita Plutarchus: Ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις τοῦ Ὀσίριδος ἀνακαλοῦνται τὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις κρυπτόμενον τοῦ ἡλίου, καὶ τῇ τριακάδι τοῦ Ἐπιφὶ μηνὸς ἑορτάζουσιν ὀφθαλμῶν Ὥρου γενέθλιον, οὐ μόνον τὴν Σελήνην, ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον ὄμμα τοῦ Ὥρου καὶ φῶς ἡγούμενοι. *In ſacris verò hymnis Oſiridis inuocant eum, qui in vlnis Solis latet; & vltima die Epiphi menſis celebrant genethliacam diem oculorum Hori, non enim duntaxat Lunam, ſed & Solem oculos Hori exiſtimant.*

Menſis 12 Meſori.

Menſe verò Meſori ſolennia Nili celebrant, eo ipſo videlicet tempore, quo Nili incrementum incipit. Οὐ μόνον δὲ τὸν Νεῖλον, ἀλλὰ πᾶν ὑγρὸν ἁπλῶς Ὀσίριδος ἀπορροὴν καλοῦσι, καὶ τῶν ἱερῶν ἀεὶ προπομπεύει τὸ ὑδρεῖον ἐπὶ τιμῇ τοῦ Θεοῦ, καὶ θρύῳ βασιλέα, καὶ τὸ νότιον κλίμα τοῦ κόσμου γράφουσι, καὶ μεθερμηνεύεται τὸ θρύον ποτισμὸς, καὶ κύησις πάντων, καὶ δοκεῖ γεννητικῷ μορίῳ τὴν φύσιν ἐοικέναι· τὴν δὲ τῶν Παμυλίων ἑορτὴν ἄγοντες φαλλικὴν θαι. ἄγαλμα προτίθενται καὶ περιφέρουσιν, οὗ τὸ αἰδοῖον τριπλάσιόν ἐστι. *Non ſolum autem Nilum, ſed omnem ſimpliciter humorem, Oſiridis effluxum vocant; & ante ſacra in pompa ſemper præcedit vas aquarium in honorem Dei, & ficus folio Regem, & meridionale Mundi clima pingunt, & interpretantur folium ficus irrigationem, & motum omnium, videturq; naturâ ſimile membro genitali. Porrò Pamylia feſta agentes, quæ phallo, id eſt, virilis membri ſimulachro adhibito, fiunt, imaginem proponunt, & circumferunt, cuius triplex eſt penis.* Occultè inſinuantes, Deum eſſe principium omnium; omne autem principium multiplicare id, quod ab eo producitur; adeòque humidum rerum omnium principium eſſe, ſine quo Mundus ſenſibilis, quem Horum dicunt, conſeruari non poteſt.

Atque hæc ſunt ſolennia, quæ Ægyptij per anni decurſum celebrare ſolebant, in Deorum quos colebant, honorem; quæ quidem feſtiuitates, ſi annum communem & ciuilem ſpectes, fixæ & immobiles erant; vagę verò & ſolutæ, ſi modũ Hierophantis vſitatũ conſideres: volebant enim Deos ſpacio 1460 annorum, omnes Mundi plagas pererrare, ſingulosque Zodiaci gradus & menſium dies ſucceſſu temporum peruadere; nè vlla Mundi pars, aut annui temporis portio tam neceſſariâ Deorum præſentiâ deſtituatur, vti ſuprà ex Gemino oſtendimus. Reuocabantur autem omnia ſacra ad quatuor potiſſimùm Numina, videlicet Sothin, qui eſt Mercurius; ſecundò ad Iſidem; tertiò ad Oſiridem; quartò ad Horum, quem Kemin quoque dicunt; ita vt quemadmodum hæc quatuor Numina ſingulis quadrienijs, id eſt, 1460 diebus, ſuis reſtituuntur principijs, ita 1460 annis, magno illo Sothiaci luſtri decurſu, eò vnde progreſſi erant, reuertantur. Quatuor hæc Numina in interiori circulo ſingula ſuis hieroglyphicis expreſſimus. Atque hæc de anno magno Sothiaco ſufficiant.

ROTA CHRONICA EX MENTE ÆGYPTIORVM,

Qua Feſta Menſium Deorum Ægyptiorum, quà fixa, quà vaga, vnà cum Luſtro Sothiaco ſeu Caniculari minori 1461 dierum, majori 1461 annorum exhibentur.

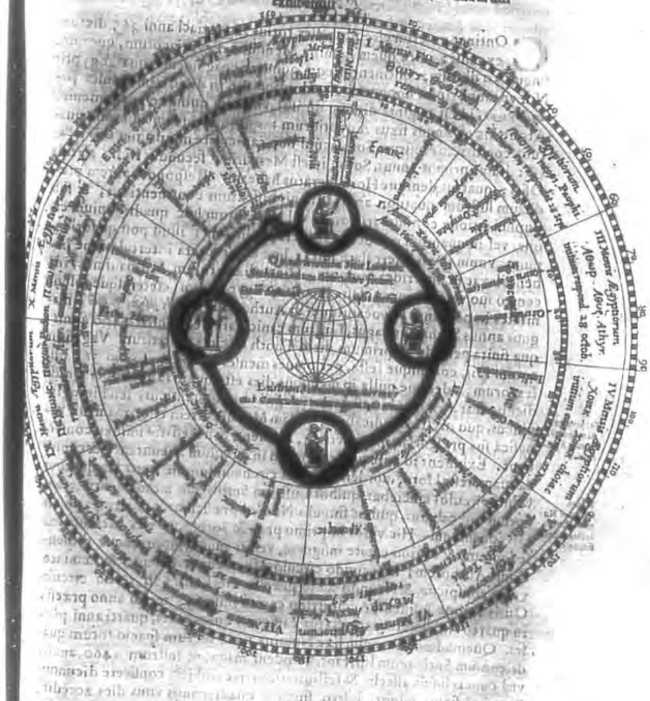

Nota Lector, feſta fixa Menſium apicibus ſuis diem Menſis monſtrare; nomina verò 12 Deorum Copticis literis exhibita indicare, hoſce Deos nullas fixas habere ſedes, ſed in anteriora procedere, ita vt ſpacio 1461 annorum totum 12 Menſium circulum conficiant; qui & annus, ſeu luſtrum magnum Hierophanticum dicitur.

Declaratio Rotæ Chronicæ, quâ quæcunque hucuſque de Menſibus & Faſtis dicta ſunt, veluti in Synopſi comprehenduntur.

CONtinet exterior circuitus dies totius Ægyptiaci anni 365 dierum expanſi; infra quem nomina Menſium Ægyptiacorum, quorum ſinguli 30 dierum, continentur cum quinque epagomenis, quas Ægyptij Niſi vocant; infra hunc verò circulus ponitur in duodecim menſes τριακονθημέρους, id eſt, triginta dierum diuiſus, vnà cum quinque epagomenis. Atque hic eſt annus fixus Ægyptiorum: quorum quidem annorum quatuor conſtituunt luſtrum Sothiacum ſiue caniculare minus; ſiue θεῶν σεβαστῶν; ita vt primus annus, Sothi, id eſt Mercurio; ſecundus Iſidi, tertius Oſiri; quartus denique Horo ſacratus habeatur. Reſpondet autem prædictum luſtrum quatuor annis Iulianis biſſextum continentibus; & ſub duplici ratione conſiderari poteſt, vel in quantum hoc quadriennium ciuile, vel in quantum myſticum ac hierophanticum: illud poſt quadriennium, vnum diem intercalare ſolet, hoc omni ſpretâ intercalatione habenas laxat in anteriora tempora. Hinc aliam rotam ordinauimus, in centro ſuo verſatilem, cui feſta Deorum Ægyptiorum, cœteraſque ſolennitates impoſuimus; vocaturque ab Authoribus ἐνιαυτὸς μέγας τοῦ θεοῦ, magnus annus Sothiacus vagus, Luſtrum caniculare, & conſtat 1460 annis, qua finita periodo ad primum diem Thoth circiter reuertitur. Vagantur autem Dij, eorumque feſta, per omnes menſes anni fixi, ſpacio 365 biſſextorum; adeoque nulla in menſibus dies eſt, quam Dij non peragraſſe dici poſſint. Atque hic eſt annus magnus hierophanticus, ſeu hieroglyphicus, quo myſticè indicabant, nullam Mundi partem eſſe, quam Dij beneficâ ſuâ præſentiâ non penetrent, animent, & neceſſariò influxu conſeruent. Exhibent id aptè per ſerpentem in circulum abeuntem, & capite caudam, teſte Horo, mordentem. In circumuolutione verò ſua quatuor veluti circulos efficiebat, quibus Luſtrum Sothiacum minus quatuor annorum indicabatur, quibus ſingulis Numen præficiebant, hieroglyphicis ſuis adornatum. Hic vides in primo præeſſe Sothin, id eſt, Mercurium ſedentem, & canino capite inſignem, veluti anni temporumque diſpoſitionis Authorem; in ſecundo circulo Iſis occurrit ſedens, & fœmineo vultu conſpicua, & ſecundo anno præeſſe dicebatur; in tertio circulo Oſiris throno inſidens, Accipitrino capite inſignis, tertio anno præeſt, in quarto circulo Horus ſpectatur ea figura, quam vides, quarti anni præſes. Quemadmodum enim hæc Numina 1460 dierum ſpacio totum quadriennium Sothiacum luſtrant, ſic ijdem magnum luſtrum 1460 annis, vnà cum reliquis aſſeclis & feſtiuitatibus ijs exhibitis, conficere dicuntur. Prætereà ſicuti minori luſtro ſingulis quadriennijs vnus dies accedit; ita maiori luſtro confecto annus accedit, vt in ſuas ſedes priſtinas reſtituantur.

Serpens caudam mordens mundum ſignificat.

Horus. Quatuor Numina Luſtro Sothiaco præſidentia.

Nota etiam, quòd ſicuti minoris luſtri annus eſt dierum 365, ita maioris luſtri vnus annus cenſetur eſſe 365 annorum, quæ per 4 multiplicata efficiunt circuitum 1460 annorum, quæ quidem periodus à prima eius inſtitutione, quam ab Hermete factam eſſe ſupponimus anno ante Chriſtum 1837, vti in Obeliſco Pamphilio oſtendimus, ad hunc noſtrum vſque annum 1653, bis peracta fuit, ita vt hodie primus dies menſis Thoth, iuxta Hierophantarum computum, anni magni vagi incidat in 25 diem menſis Phamenoth. Si enim 1837 anno ante Chriſtum, quo ex hypotheſi ab Hermete inſtitutio huius Computus peracta fuit, iunxeris 1653 à Chriſto vſque ad præſentem annum; habebis ſummam 3490 annorum, quæ diuiſa per annos luſtri maioris canicularis 1460 annorum, quotum dabunt 2, cum 570 diebus, quæ vnum annum, ſex menſes, & 25 dies conficiunt; quibus reſpondent 25 dies menſis Phamenoth.

His itaque poſitis; ſi velis ſcire, quibus nam menſibus feſta & ſolennitates Deorum hodie reſpondeant, ſic age. Volue rotam anni magni Sothiaci ſiue luſtri canicularis, ſigno ſuo quod lilium refert, ſupra 25 diem Phamenoth; huic enim hodiernâ die initium huius Sothiaci Cycli ex hypotheſi reſpondet; & menſium dies, quibus feſta & ſolemnia in circuitu rotæ diſpoſita reſpondent, dabunt quæſitum. Non ſecus operaberis in Cyclo hoc Sothiaco ad quoſuis aliorum temporum indices accommodato. Si verò nôſſe cupias, quodnam Numen ex quatuor τῶν σεβαστῶν huic præſenti anno præſideat, ſic operare; Diuide 570 dies ex diuiſione paulò antè facta ſuperſtites, per 365, & habebis quotum 1. dieſque reſiduos 205, qui ſecundi anni ex luſtro caniculari dies ſunt; pronunciabis itaque, ΙΣΙΝ huic præſenti anno præſidere; initium autem Cycli magni canicularis vagi incidere in vigeſimam quintam Phamenoth, vti dictum eſt, qui reſpondet 21 Martij, qui eſt dies æquinoctij. Atque hæc ex Hierophantarum mente tradidimus; qui verò luſtrum hoc maius ad annos Ægyptiacos ſeu Alexandrinos accommodare volunt, iſti diuidant annos inſtituti Cycli 3490 per 1461. & prodibunt $2\frac{178}{1461}$, quorum minutiæ in dies reſolutæ dabunt vnum annum, ſeptem menſes & octo dies, qui erit 8 dies menſis Pharmuthi, & reſpondet tertiæ Aprilis. His præmiſſis, iam reſtat, vt de moderno Coptitarum Computu nonnihil dicamus.

CAPVT III.

De Computu Coptitarum.

QVæ in Supplemento ad Prodromum de moderno Coptitarum Computu diximus hic ijſdem verbis repetere libet, quia rara ſunt, & ſcitu digniſſima, & dictum Supplementum ad paucorum forte notitiam peruenit, prætereaque multis erroribus ſcatet, Typographi & Correctoris incuria.

Coptitæ igitur Chriſtiani tenent triplicem Æram, primam cum reliquis Orientalibus ferè omnibus communem ab orbe condito, quam vocant

cant تريخ السنين ابونا ادم *Æram annorum Patris noſtri Adam*, Maximus Monachus ἔτη Ἀδάμ, quibus in cyclis tam Solari, quàm Lunari, & quæ cyclos conſequuntur, ordinandis vtebantur. Alteram à primordio Regni Græcorum; de quibus annis vide Prodromum. Tertiam à Diocletiano doctrinalem, quam in libris, literis, & monumentis inſcribendis adhibent, eamque vocat Albateni تريخ القبطي *Tarich Elkupti, Æra Coptica*; Coptitæ verò ⲡⲓⲱⲙ ⲛ̀ⲧⲉ ⲛⲓⲙⲁⲣⲧⲩⲣⲟⲥ vel Arabicè تريخ الشهدا الطهار *Æram SS. Martyrum*. Copticè Ϯⲣⲟⲙⲡⲓ ⲛ̀ⲧⲉ ⲛⲓⲙⲁⲣⲧⲩⲣⲟⲥ id eſt, *annum Martyrum*. Addunt aliqui hiſce Æris ſiue Epochis quartam Nabonaſſari Chaldæorum Regis; verùm cùm ea Aſtronomi tantùm vtantur, vt quæ in ciuili Computu locum non habeat, conſultò omittendam duximus, erat enim Æra Nabonaſſari non ciuilis, nec vulgò cognita Ægyptijs, ſed Aſtronomis tantùm, quam à Chaldæis mutuarunt, vt doctè in epiſtola quadam ad me data probat doctiſſimus noſter Petauius, videlicet Calliſthenis opera, & ſtudio, qui Ariſtotelis diſcipulus fuit, & magiſtri hortatu, cùm in comitatu eſſet Alexandri Macedonis, antiquiſſimas Chaldæorum obſeruationes Babylone receptas miſit in Græciam, vnde in Ægyptum delatæ ab Aſtronomis adhibitæ fuerunt, maximè à Ptolomæo, qui eas ab Hipparcho mutuatus videtur. Teſtatur hæc omnia Simplicius in comment. in 2 lib. Ariſt. de cœlo; adeo vt quæcunque de hac æra in Prodromo diximus, aliter intelligenda, ac diximus, nolimus; neque æram à morte Alexandri, quæ & æra Philippi dicitur, cum æra ذولقرنين *Dulkarnain* confundendam putamus, cùm vna ab altera 12 ferè annis diſtet, quæ fuſius legi poſſunt apud eum, quem ſuprà laudaui, Petauium.

Petauius.

Simplicius.

De Æra autem annorum Mundi, notandum eſt, Græcos & Latinos ſine vlla cauſa à veris epilogiſmis ſacrorum Bibliorum diſcedentes, annos à conditu rerum ad Chriſtum natum putare 5199, qui numerus excedit vera Moyſis ratiocinia annis mille ducentis quinquaginta. Sed & Græci Computus conditores Ægyptios imitati, æras Mundi alio, atque alio modo interpretati ſunt, vt eas arti computatoriæ accommodarent. Ex qua licentia natæ ſunt tres æræ technicæ, quas à Magiſtris in vſum Computus excogitatas, aut transformatas, poſteri pro veris annis Mundi acceperunt; ſuntque Dionyſiana, Alexandrina, & Antiochena, de quibus vide Petauium in Opere de doctrina temporum, & Scaligerum. Quæ æræ cùm naturales non ſint, ſed ad calculum inſtituendum fictæ, multum quoque differunt. Hebræorum æra à condito Mundo putat ad Chriſtum 3760 annos. ita liber Computiſticus Hebræorum, cuius titulus eſt:

לקט קציר לסוד העבור:

Hoc eſt, *Spicarum collector de myſterio computus, ſiue emboliſmi*; quod enim nos Computum, illi à parte totum, ἐμβολιμαῖον, Hebraicè עבור *Ghibbur*, id eſt, *prægnantem* vocant, tranſlatione ſanè elegantiſſima; quaſi annus inſiticium menſem in ſe geſtet, tanquam mulier prægnans fœtum in vtero. In hoc igitur libro ab Orbe condito ad æram Chriſti numerantur

3760 anni, quam Epocham etiam Samaritani, vti ex fragmento quodam Samaritano Bibliothecæ Pereiſcianæ mihi innotuit, ſectantur: quæ omnia correſpondent Chronol. Hebræorum. Ægyptij verò, ac Græci, vnà cum Syris, Septuaginta 2 Interpretum rationem ſecuti, plus mille annis ab Hebræorum, Samaritanorumque ratione diſſident; quorum authoritatem libenter hoc loco producerem, ſi aut tempus, aut tractatus breuitas, quam ſectamur, permitteret. His igitur ita præmiſſis, nunc inſtituti filum proſequamur. Antequam verò vlteriùs procedamus, ipſum Samaritanum textum, vnà cum Hebraico hic ſubiungendum duximus, vt quæ de æra annorum Mundi dicta ſunt, ſinceriùs comprobentur: ita autem in Autographo habetur.

Aera Samaritanorum.

[illegible] I

[illegible] II

[illegible] III

[illegible] VI

[illegible] V

[illegible] IV

[illegible] IIV

Cui conſentit Hebræorum Æra.

מבריאת עולם עד המבול אלף שש מאות ושש המישים: I

עד פלגה אלף תשע ומאות ושמנה וארבעים: II

עד לדת אברהם אבינו אלף ותשע ומאות וששה ותשעים: III

עד לדת משה רבינו ע״ה אלפים שלשה מאות שמנה וששים: VI

עד יציאת מצרים אלפים ארבע מאות ושמנה וארבעים: V

עד בנין בית ראשון אלפים תשע מאות ושמנה עשרים: IV

עד מנין הנצריים שלשה אלפים שבע מאות וששים: IIV

Hoc eſt:

I	A creatione Mundi ad diluuium anni	1656
II	Ad diuiſionem linguarum	1996
III	Ad natiuitatem Abrahæ	1948
IV	Ad natiuitatem Moyſis	2368
V	Ad exitum de Ægypto	2488
VI	Ad ædificationem domus prioris	2928
VII	Ad Æram Chriſtianorum	3760

Ordinant autem Coptitæ annum ſuum Eccleſiaſticum à 29 Auguſti, qui incidit in primum diem Thoth, diem decollationis S. Ioannis Baptiſtæ, etſi in Martyrologio celebretur 2 die Thoth, ob primi anni diei ſolemnia propria, de quo ita Tarich elKupti:

مبدى الكنيسة توت ويوم استشهد القديس والنبي يوحنا المعمدان ابن زكريا الكاهن ❀

Id eſt, *Initium anni Menſis Thoth, & dies eſt martyrio S. Prophetæ Ioannis Baptiſtæ filij Zachariæ Sacerdotis conſecratus*. quæ verba Syriaco ſeu Antiocheno Calendario exactè conſonant, vt patet:

[illegible] ❖

Id eſt, *Decollatio S. Ioannis Baptiſtæ & obitus Patris noſtri Adam, & initium anni Ægyptiorum*. quod & confirmat Græcus Μηνολόγιος his verbis: Ἀποκεφαλισμὸς Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, καὶ θάνατος τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, καὶ ἀρχὴ τοῦ τῶν Αἰγυπτίων ἐνιαυτοῦ. Celebratur autem hoc feſtum bis à Coptitis, ſemel primò Thoth, quo decollatus fuit, ſecundò 30 Mechir, quo ipſius caput inuentum eſt, vt in Calendario Coptico patet.

Quâ ratione autem feria, in quam 1 dies Thoth, ſiue feſtum decollationis S. Ioannis Baptiſtæ incidat, inueniri poſſit, pulchrè docet computus Æthiopicus, ſiue Abyſſinus, ſequentibus verbis:

Wachaiba baza thamir, bailatha Ioannes amatha mechrath thechaz wathachaphlo laarbatha id wamatna rabithu thueſit dibeheu vimchalean, wathdemiot chulo athtani wathatbith imnebu chlethu, wathgatph baba ſaboathu vazatharaphim ſabaatu verbuobe balatha Ioannis. Hoc eſt, *Vt ſcias diem Ioannis, annum gratiæ accipito, diuidesq; in 4 ſummas; menſuram quadrantis apponito ſuper illum vtrimque; commiſceto omne ſimul; abyce ab eo 11; diuide ſepties; quod reliquum erit de 7, ipſe eſt dies Ioannis*. Ratio porrò cyclorum Solis, & Lunæ, & conſequentis ex ijs termini Paſchalis, cum Alexandrina proſſus eadem eſt, vt paulò poſt videbitur, ſi loquamur de anno fixo Ægyptiorum, & ad normam Iuliani redacto; proprij autem Solares anni veterum Ægyptiorum ſine quadrantis appendice, non menſurantur cyclo decennouennali, vt Græcorum, Alexandrinorum, & Hebræorum anni, ſed 25 annorum cyclo, quem Prolomæus deſcripſit l. 6. τῆς μεγάλης συντάξεως. Quòd autem hic cyclus optimè quadret tempori Lunationum veterum Ægyptiorum, ita demonſtratur. Quoniam enim 25 Solares anni ſeclußis biſſextis continent dies 9125, & ſunt in eis lunationes 309. quæ iuxta Aſtronomicam ſupputationem conſtant diebus 9124, horis 23, min. 58, ſecundis 18; redibunt lunationes omnes poſt 25 annos ad eundem diem in quo priùs factæ fuerant, anticipantes ſolùm ad vnam horam, minut. 8, ſecund. 12; quod de cyclo decennouennali ad dictos Aegyptiorum annos applicato dici nullâ ratione poteſt. Atque hinc emergit quoque ratio, cur Veteres nunquam intercalauerint annos ſacros, ciuiles autem ſeu Alexandrinos quarto quoque anno intercalauerint. Verùm de hoc cyclo paulò antè fuſiùs, nunc ad Copticum ſiue Alexandrinæ Eccleſiæ vſitatum Computum progrediamur. Vtitur ea duplici cyclo Solari, & Lunari, quorum illum Copte ⲡⲓⲕⲩⲕⲗⲟⲥ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲓⲣⲏ, vel Arabicè دور الشمس *Circulum Solis*, hunc ⲡⲓⲕⲩⲕⲗⲟⲥ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲓⲓⲟϩ vel دور القمري *Circulum Lunæ vocant*. Solis cyclus conſtat 28, Lunæ 19 annis. His omnia quæ ad diſpoſitionem Paſchatis, cæterorumque feſtorum pertinent, inueſtigant, vt ex ſequenti Pinacio patet, quod ex Coptitarum libris decerptum tibi hìc exhibendum duxi.

Tabula Computi Paſchalis.

Menſes	*Char. Menſis.*	*Cyclus Solis.*	*Char. Anni.*	*Cyclus Lunæ ſiue Paſchatis*	*Termin. Paſchat.*	*Dies term. Paſch.*
ⲁ ⲑⲱⲟⲩⲧ	ⲅ	1 ⲁ	ⲅ	ⲁ 1	ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ	ⲕⲑ
		2 ⲃ	ⲇ			
ⲃ ⲡⲁⲟⲡⲓ	ⲉ	3 ⲅ	ⲉ	ⲃ 2	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲓⲏ
		4 ⲇ	ⲍ	ⲅ 3	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲍ
ⲅ ⲁⲑⲟⲣ	ⲍ	5 ⲉ	ⲁ			
		6 ⲋ	ⲃ	ⲇ 4	ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ	ⲕⲋ
ⲇ ⲭⲟⲓⲁⲕ	ⲃ	7 ⲍ	ⲅ	ⲉ 5	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲓⲉ
		8 ⲏ	ⲉ			
ⲉ ⲧⲱⲃⲓ	ⲇ	9 ⲑ	ⲋ	ⲋ 6	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲇ
		10 ⲓ	ⲍ	ⲍ 7	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲕⲅ
ⲋ ⲙⲉⲭⲓⲣ	ⲋ	11 ⲓⲁ	ⲁ			
		12 ⲓⲃ	ⲅ	ⲏ 8	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲓⲃ
ⲍ ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ	ⲁ	13 ⲓⲅ	ⲇ	ⲑ 9	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲁ
		14 ⲓⲇ	ⲉ			
ⲏ ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲅ	15 ⲓⲉ	ⲋ	10	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲕ
		16 ⲓⲋ	ⲁ	ⲓⲁ 11	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲑ
ⲑ ⲡⲁϣⲱⲛⲥ	ⲉ	17 ⲓⲍ	ⲃ			
		18 ⲓⲏ	ⲅ	ⲓⲃ 12	ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ	ⲕⲏ
ⲓ ⲡⲁⲱⲛⲓ	ⲍ	19 ⲓⲑ	ⲇ	ⲓⲅ 13	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲓⲍ
		20 ⲕ	ⲋ			

ιⲃ ⲉⲡⲏⲡ	ⲇ	21	ⲕⲁ	ⲍ	ιⲁ	14	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲏ
		22	ⲕⲃ	ⲁ	ιⲉ	15	ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ	ⲕⲉ
ιγ ⲙⲉⲥⲱⲣⲏ	ⲅ	23	ⲕⲅ	ⲃ	ιⲏ	16	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ιⲁ
		24	ⲕⲇ	ⲅ				
ιⲅ ⲛⲓⲉⲍ	ⲏ	25	ⲕⲉ	ⲉ	ιⲍ	17	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲅ
		26	ⲕⲋ	ⲋ	ιⲏ	18	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲕⲃ
		27	ⲕⲍ	ⲍ				
		28	ⲕⲏ	ⲁ	ιⲑ	19	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ	ⲧ

In prima columna ponuntur nomina menſium Copticorum, quorum etymologiam paulò ante protulimus. Secunda columna characteres menſium continet. Tertia Cyclum Solis. Quarta characterem anni. Quinta Cyclum Lunarem. Sexta terminos Paſchales. Septima dies termini Paſchalis; de quibus ſingulis aliquot Canones producemus ex Copticis monumentis depromptos.

PROPOSITIO I.

Inuenire Cyclum Solis.

واذا اردت معرفة كيقلس الشمس اسقط ثمانية وعشرين ثمانية وعشرين من السنة تاريخ القبط وبقيته هو كيقلس شمس تلك السنة التي انت فيها ☸

Si vis ſcire Cyclum Solis, abyce ex annis æræ Diocletiani quoties potes 28, & relliquum dabit tibi Cyclum ipſius anni actu currentis.

PROPOSITIO II.

Cyclum Lunarem inuenire.

واذا اردت تعرف كيقلس القمر اسقط واحدة من سنة تريخ القبط واسقط ايضا تسعة عشر تسعة عشر وبقيته هو كيقلس القمـــــر ☸

Si vis ſcire Cyclum Paſchalem ſiue Lunæ, abijce 1 ex annis æræ Diocletiani, & iterum 19 quoties potes, reliquum enim dabit Cyclum Lunæ ſeu Paſchalem quæſitum.

PROPOSITIO III.

Feriam Menſis inuenire.

خذ العلامة قبالة كيقلس الشمس وهذه تزيد على علامة الشهر وجملة هو يوم الشهـــــر ☸

Si velis ſcire feriam menſis, accipe characterem anni, ſiue ſignum (in columna) *è regione cycli Solis; huic adde characterem menſis* (in columna propria) *& ſumma dabit feriam quæſitam abiectis 7 quoties poteris.*

PROPOSITIO IV.

Innenire Cyclum Paſchalem alia ratione.

اذا اردت تعرف جلاب كيقلس تلك السنة التي انت فيها كيم هو تسقط سنين ابونا ادم تسعة عشر تسعة عشر فمهما بقي لايجي تسعة عشر فهو كيقلس تلك السنة لان الكيقلس يبتدي من واحد الى تسعة عشر واذا وصل الى تسعة عشر عاد الى واحد ☸

Cum volueris ſcire numerum cycli Lunaris iſtius anni in quo es, quotus ſit, abyce ab annis patris noſtri Adam 19 quoties poteris, & quod reliquum fuerit, & non fuerit 19, iſte erit cyclus iſtius anni, quia cyclus eſt reuolutio annorum ab vnitate ad 19, & hinc ad vnitatem.

PROPOSITIO V.

Fundamentum Anni inuenire.

واذا اردت تعرف الاس وحسابة وهو كيقلس الشمس يبتدي هذا الحساب من احد الى سبعة ومن سبعة يرجع الى واحد واذا اردت كيقلس السنة التي انت فيها فتمسك سنين ابونا ادم وتزيد عليها مثل ربعها وما كان كسر مثل ربع او نصف اتركه واذا الربع مع الاصل اجمع جملته واسقطه سبعة سبعة فمهما بقي لا يجي سبعة وهو كيقلس الشمس تلك السنة التي انت فيها وهو الاس ☸

Hoc eſt, *Si fundamentum anni (qui certus quidam cyclus Solis eſt, procedens ab vno ad 7, & hinc redit ad vnitatem) ſcire velis, accipe annos Patris noſtri Adam, & addes ijs quartas eorum, & ſi fuerint fractiones numerorum, relinques eas, & ſi fuerit completa quarta cum radice, coniunges ſummam eius, & abijcies ab ea quoties poteris ſeptem, & ſi quod reliquum fuerit, & non fuerit ſeptem, erit id cyclus Solis anni iſtius qui actu currit, & hoc eſt fundamentum quæſitum.*

PROPOSITIO VI.

Diem, in quem cuiuſuis menſis principium cadat, inuenire.

اذا اردت تعرف اي يوم يكون اول الشهر فتنظر علامة الشهر الذي تريد وتضيف اليها اس تلك السنة ومهما اجتمع معك تسقط منه سبعة ومهما فضل من السبعة ان فضل واحد اول الشهر الاحد وان فضل اثنين وهو الاثنين ☸

Si volueris ſcire, quis dies primus menſis, vide characterem menſis quem vis, & addes ad fundamentum anni currentis, & à collecto ſubtrahes ſeptem, & reliquum ex ſeptem ſi fuerit 1, erit prima dies menſis feria 1; ſi 2, erit menſis dies ſecundus, feria ſecunda, & ſic de reliquis.

Atque hiſce Canonibus reſpondent ad vnguem Canones Computûs Æthiopici, quos hic libenter adduceremus, ſi anguſtia temporis permitteret. Qua etiam de cauſa omitto Martyrologium Arabico-Copto-Latinum expanſum. Vt verò curioſus Lector cognoſcere poſſit quis dies menſium Iulianorum, cui diei Ægyptiaco reſpondeat, hic Pinacem dictorum ſubiungendum exiſtimaui. Huic alteram, videlicet menſium Tabulam ſubiecimus, in qua Hebræorum, Syrorum, & Arabum menſes, menſibus Coptitarum, quantum fieri potuit, reſpondentes, parallelo ſitu poſuimus, vt ſi cui vnum cum altero conferre liberet, quo id poſſet, haberet. Vbi tamen notandum, pleroſque Orientalium menſes cùm Lunares ſint, & ſecundùm Neomenias dies ſuos ordinent, diebus menſium Copticorum, vtpote ſolarium & fixorum, non vſquequaq; reſpondere, ſed ſedes ſuas mutare; neque Solares Orientalium dies, diebus Aegyptijs ſemper reſpondent, ſed diuerſas in eodem menſe ſedes habent. Tertia Tabula continet Nomenclaturam dierum Septimanæ, varijs Orientis populis vſitatam; quam ideo Menopinacio ſubiunximus, nè quicquam, quod Lector deſiderare poſſet, omiſiſſe videremur.

Tabula Menſium, dierumque Aegyptiacorum, ex qua dicto citiùs, quis dies menſium dictorum, cui diei menſium Iulianorum reſpondeat, indagari poteſt. Incipiunt autem Menſes Aegyptiorum eo ordine, qui ſequitur.

Dies Menſ. Ægyptiorum.	*Thoth incipit à*	*Paophi incipit à*	*Athor incipit à*	*Choiac incipit à*	*Tybi incipit à*	*Mechir incipit à*
1	29 Aug.	28 Sept.	28 Oct.	27 Nou.	27 Dec.	26 Ian.
2	30	29	29	28	28	27
3	31	30	30	29	29	28
4	1 Sept.	1 Octo.	31	30	30	29
5	2	2	1 Nou.	1 Dec.	31	30
6	3	3	2	2	1 Ian.	31
7	4	4	3	3	2	1 Febr.
8	5	5	4	4	3	2
9	6	6	5	5	4	3
10	7	7	6	6	5	4
11	8	8	7	7	6	5
12	9	9	8	8	7	6
13	10	10	9	9	8	7
14	11	11	10	10	9	8
15	12	12	11	11	10	9
16	13	13	12	12	11	10
17	14	14	13	13	12	11
18	15	15	14	14	13	12
19	16	16	15	15	14	13
20	17	17	16	16	15	14
21	18	18	17	17	16	15
22	19	19	18	18	17	16
23	20	20	19	19	18	17
24	21	21	20	20	19	18
25	22	22	21	21	20	19
26	23	23	22	22	21	20
27	24	24	23	23	22	21
28	25	25	24	24	23	22
29	26	26	25	25	24	23
30	27	27	26	26	25	24

Dies Menſ. Ægyptiorum.	Phamenoth incipit à	Pharmuthi incipit à	Paſcons incipit à	Paoni incipit à	Epip incipit à	Meſori incipit à	Intercalares.
1	25 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij	25 Iunij	25 Iulij	
2	26	28	27	27	26	26	
3	27	29	28	28	27	27	
4	28	30	29	29	28	28	
5	1 Mart.	31	30	30	29	29	
6	2	1 April.	1 Maij.	31	30	30	
7	3	2	2	1 Iunij.	1 Iulij.	31	
8	4	3	3	2	2	1 Aug.	
9	5	4	4	3	3	2	
10	6	5	5	4	4	3	
11	7	6	6	5	5	4	
12	8	7	7	6	6	5	
13	9	8	8	7	7	6	
14	10	9	9	8	8	7	
15	11	10	10	9	9	8	
16	12	11	11	10	10	9	
17	13	12	12	11	11	10	
18	14	13	13	12	12	11	
19	15	14	14	13	13	12	
20	16	15	15	14	14	13	
21	17	16	16	15	15	14	
22	18	17	17	16	16	15	
23	19	18	18	17	17	16	
24	20	19	19	18	18	17	
25	21	20	20	19	19	18	
26	22	21	21	20	20	19	24
27	23	22	22	21	21	20	25
28	24	23	23	22	22	21	26
29	25	24	24	23	23	22	27
30	26	25	25	24	24	23	28

Vſus huius Tabulæ.

Si velis nôſſe quiſnam dies Iulianus cuinam Aegyptio alicuius menſis diei reſpondeat, quære diem Aegyptiorum in prima columna, deinde nomen menſis Aegyptij in fronte Tabulæ, & angulus communis dabit diem Iuliani menſis correſpondentem: ita decimum ſextum diem menſis Mechir, inuenies reſpondere decimo Februarij, vigeſimum Meſſori, decimotertio Auguſti, & ſic de cœteris.

Ta-

Tabula denominationis Menſium populorum Orientalium, & correſpondentiæ uniuſcuiuſque ad menſes Aegyptiorum.

	Copttarum,	Hebræorum,	Syrorum,	Græcorum,	Arabum,
Sept.	ⲑⲱⲟⲩⲧ Thout	אלול Elul	ܐܝܠܘܠ Illul	Βοηδρομιών	محرم Muharam
Octob.	ⲡⲁⲱⲡⲓ Paopi	תשרי Thiſri	ܬܫܪܝܢ Thiſrin 1	Πυανεψιών	صفر Saphar
Nou.	ⲁⲑⲱⲣ Athor	מרחשון Marcheſuan	ܬܫܪܝܢ Thiſrin 2	Μαιμακτηριών	ربيع الاول Rabi prior
Dec.	ⲭⲟⲓⲁⲕ Choiac	כסלו Caſleu	ܟܢܘܢ Canun 1	Ποσειδεών	ربيع الاخر Rabi poſter.
Ian.	ⲧⲱⲃⲓ Tobi	טבת Tebeth	ܟܢܘܢ Canun 2	Γαμηλιών	جمادي الاول Giamadi 1
Febr.	ⲙⲉⲭⲓⲣ Mechir	שבט Sceuat	ܫܒܛ Sceuet	Ἀνθεστηριών	جمادي الاخر Giamadi 2
Mar.	ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ Phamenoth	אדר Adar	ܐܕܪ Adar	Ἐλαφηβολιών	رجب Ragieb
April.	ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ Pharmuthi	ניסן Niſan	ܢܝܣܢ Niſan	Μουνυχιών	شعبان Schaban
Mai.	ⲡⲁϣⲟⲛⲥ Paſcons	אייר Iiar	ܐܝܪ Iior	Θαργηλιών	رمضان Rhamadan
Iun.	ⲡⲁⲱⲛⲓ Paoni	סיון Siuan	ܚܙܝܪܢ Hhaziran	Σκιρροφοριών	شوال Sceuel
Iulius	ⲉⲡⲏⲡ Epip	תמוז Thamuz	ܬܡܘܙ Thamuz	Ἑκατομβαιών	ذو القعدي Dulkaida
Aug.	ⲙⲉⲥⲱⲣⲓ Meſori	אב Ab	ܐܒ Ab	Μεταγειτνιών	ذي الحجة Dalhagieh

Tabula denominationis dierum Septimanæ.

Latini	Hebræi	Arabes	Græci	Copta
Feria I. ſeu Dominica ſeu dies ☉	יום ראשון	يوم الاحد	Ἡμέρα Κυριακή	ⲕⲩⲣⲓⲁⲕⲏ
Feria II. ſeu dies ☽	יום שני	يوم الاثنين	Δευτέρα	[illegible]
Feria III. ſeu dies ♂	יום שלישי	يوم الثلثا	Τρίτη	[illegible]

Fe-

Feria IV. ſeu dies ☿	יום רבעי	يوم الاربعا	Τετάρτη	[illegible]
Feria V. ſeu dies ♃	יום חמשי	يوم الخميس	Πέμπτη	[illegible]
Feria VI. ſeu dies ♀	יום ששי	يوم الجمعة	Παρασκευή	ⲡⲁⲣⲁⲥⲕⲉⲩⲏ
Feria VII. ſeu dies ♄	יום שבעי	يوم السبت	Σάββατον	ⲡⲓⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲟⲛ

Apud diuerſas Nationes.

Latini	Perſæ.	Aliter Perſæ.	Turcæ.
Dies Dominica	روز ياحة Ruz iacheh	يكشنبه Iachſchanbe	بزار قوه Pazar Kne
Lunæ	روز دويامى Ruz duiemi	دوشنبه Duſchanbe	بزار ركسي Pazar erth
Martis	روز سيومى Ruz ſiumi	سهشنبه Sehſchanbe	صالي Sali
Mercurij	روز چهرمى Ruz tzcharni	چهرشنبه Gieherſchanbe	چهرشنبه Gehar ſchanbe
Iouis	روز پنجمين Ruz phengemin	پنج شنبه Peng ſchanbe	پنج شنبه Peng ſchanbe
Veneris	روز ششمين Ruz ſcheſchmin	آدينه Adine	جمعه Giamah
Sabbati	روز هفتمين Ruz haphtemin	شنبه Schanbe	جمعه ارتسى Giumah ertiſi

CLASSIS VIII. MECHANICA SIVE ARCHITECTONICA.

Inueſtigat prodigioſarum Aegyptijs vſitatarum machinarum conſtructionem.

ILLVSTRISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO
GEORGIO LIPPAY
Archiepiſcopo Strigonienſi, Sac. Cæſ. Regiæque Maieſt.
Conſiliario intimo, Hungariæ Primati, &
Magno Regni Cancellario.

ARCANIOREM *illam Ægyptiorum* πολυτεχνίαν, *quam poſteri Mechanicam dixerunt, hoc loco traditurus, cuinam tam nobile, iucundum, Principumq́ curioſitate digniſſimum argumentum inſcriberem, præter* Te, *ſacratiſſime Præſul, inueni neminem.* Tu *enim præter cætera diſciplinarum ſubſidia, quibus inſtructus es, huius mirificæ quoque ac penè diuinæ artis notitiâ tantum* Tibi *nominis ac famæ peperiſti, vt omnium opinione* πολυμήχανος καὶ πολυτεχνήεις, *vti quondam de Archimede memorabat Polybius, iure dici & haberi merearis. Teſtantur id ſatis ſuperq́ delicioſi illi viridiariorum* Tuorum *receſſus, tantâ, vt audio, hydraulicarum varietate machinarum instructi, quantâ paucis in locis ſimiles ſe vidiſſe teſtantur ſpectatores. Meritò itaque hoc præſens diſceptationis Thema* Tuo *debebatur nomini; non quòd* Tuæ *famæ, quâ Mundo inclareſcis, ſcriptis meis quidpiam ornamenti adijcere me poſſe ſperarem, ſed vt ſtudiorum meorum conatus nomini* Tuo *inſcripti, hoc pacto & plus obtinerent authoritatis, &* Tu *nonnullum meæ in* Te *obſeruantiæ indicium haberes. Obſequium, fateor, tenue illud & rude; ſed vel ex hoc capite in pretio apud* Celſitudinem Tuam *futurum, quòd id non tam meâ, quàm imperioſâ Magni Cæſaris voluntate, præſtitum atque exhibitum ſit. Vale Præſul digniſſime, ſtudijsq́ meis faue.*

CLASSIS VIII.

Mechanica Aegyptiorum.

PRAEFATIO.

RECTO ordinis filo ducti ex Aſtrologia Ægyptiorum, id eſt, ex Cœlo, in terreſtres eorundem habitationes deſcendimus, vt quàm prodigioſos nullo non tempore partus ingenioſa Ægyptiorum induſtria produxerit, ex huius tractatus admirandis eluceſceret. Quod dum facimus, nemo nos putet hoc loco Mechanicam Mathematicis ſuffultam demonſtrationibus daturos, foret enim hoc prorſus extra ſcopum; ſed hiſtoricis relationibus innixi, eam damus, quæ ſtupenda Ægyptiorum ingenia, inuentioneſque prodigioſas ob oculos ponat curioſi Lectoris; atque adeo rationes hieroglyphicas in ijs eluceſcentes exponemus; reliqua quæ Mathematicas concernunt rationes, magno Operi, quam Mechanicam vniuerſalem appellamus, reſeruaturi. Inſcripſimus autem hanc Claſſem, Mechanicam Ægyptiorum, diuiditurque in tres potiſſimùm ſpecies ijs vſitatas, quarum prima erat Architectonica; ſecunda Organica, quæ varia inſtrumentorum in ædium, columnarum, ſtatuarumque erectione adhiberi ſolitorum genera conſiderat; Tertia Θαυματουργική, & conſiſtebat in abditarum quarundam ex penitiſſimis naturæ fontibus extractarum machinarum fabrica: quas quidem tanto ingenio & ſubtilitate adornabant, vt non hominum, ſed Dæmonum opera, ἔργα prorſus [illegible], vniuerſa crediderit poſteritas. Et tametſi non diffitear Dæmonum operam ſubinde ijs implicatam fuiſſe, huiuſmodi tamen opera haud quaquam humanæ potentiæ limites exceſſiſſe, ſed in intimis naturæ penetralibus ſua principia fundata habuiſſe, hoc loco mearum partium, hoc eſt, Oedipi erit, varijs modis & rationibus demonſtrare. Negotium itaque cum bono Deo auſpicemur.

Mechanica Ægyptiorum qua ratione tractetur hic.

Diuiſio tractatus de Mechanica Ægyptiorum.

PRAELVSIO I.

De Menſuris Aegyptiacis.

QVONIAM itaque hoc tractatu paſſim Ægyptiacarum, menſurarum ponderumque mentio fiet, ne Lector curioſus menſurarum, alijs Nationibus vſitatarum cum Ægyptiacis confuſione implicetur, priùs de ſingulis hoc loco præludere viſum fuit, vt ſic de adducendarum rerum authoritatibus, quibus eas peruetuſti Scriptores paſſim deſcribunt, ſecurius iudicium formare poſſit.

Certè inter cœtera, in quibus decernendis indefeſſa huc vſque Philologorum deſudat induſtria, non minimum locum occupat ea, quæ de ponderibus & menſuris eſt materia, ſanè vti abſtruſa, ita difficilis, & à nemine huc vſque penetrata. Cuius quidem difficultatis aliam rationem non inuenio, niſi diuerſos diuerſarum Nationum vſus & conſuetudines, quibus non dicam Nationes, ſed & ipſa adeo oppida inter ſe diſſidere videntur. Accedit varia temporum conditio, Principumque voluntas, qua Rerum publicarum neceſſitate ſic poſtulante, leges modò conduntur nouæ prioribus irritatis, modò rerum per contractus ciuiles acquirendarum valor augetur, vel minuitur; vnde ex perpetua mutationum huiuſmodi viciſſitudine magnam rerum incertitudinem oriri neceſſe eſt, quæ vti in omnibus à Principum voluntate dependentibus, ita & potiſſimùm in hac materia de ponderibus & menſuris, quæ ſunt veluti inſtrumenta quædam iuſtitiæ, quibus vnicuique, quod ſuum eſt, decernitur, locum habet. Nemo igitur miretur, ſi tantam viderit Authorum circa dictam materiam diſceptantium inconſtantiam; cùm, ſi nomina ipſa excipias, ponderum & menſurarum, præſertim Veterum, determinata quantitas ſit non incerta duntaxat, ſed & Authorum æquiuocatione ita deprauata, vt vix vlla de ijs certa notitia haberi poſſit. Cùm igitur hanc literarum calamitatem, non ſine dolore intuerer, fontes ipſos adeundos, vt aliquid tandem certi ſtatui poſſit, exiſtimaui; quemadmodum ex ſequentibus comparebit nominibus, quæ ex Nomenclatore Copto, quem Scalam magnam Coptitæ appellant, à nobis An. 1643 Romæ impreſſo extracta, hoc loco fuſiùs exponuntur.

De ponderibus & menſuris tractatio difficilis, & quare.

Authorum æquiuocatio in menſuris Antiquorum.

Nomenclator Coptus ſeu Scala magna.

Quadruplicis generis menſuræ in Scala proponuntur, quarum primi generis ſunt menſuræ interuallorum, quibus in mercimonijs, agrorumque dimenſione vtimur, cuiuſmodi ſunt, pes, palmus, vlna, brachium, paſſus, cubitus, calamus, ſtadium, milliare, paraſanga, leuca. Secundi generis ſunt menſuræ aridorum, cuiuſmodi apud Hebræos erant Corus, Gomer, Ephi, Cabus; & apud Græcos Medimnus, Chænix, Cotyla; & apud Romanos Modius. Tertij generis ſunt menſuræ liquorum, quales ſunt Hebræorum Bathus, Hin, Log; Græcorum Amphora, Vrna, Metreta, Congius; Romanorumque Sextarius, & Cyathus. Quarti generis ſunt ponderum diuerſorum appellationes, quales ſunt Hebræorum Kicarim, Minæ, Sicli, Gheræ; Græcorum & Romanorum Talentum, Libra, Vncia, Denarius, Drachma. De quibus ſingulis etſi in Scala tractetur, quia tamen in varia dubia ea trahere poſſunt Lectorem, hic enucleatiùs deſcribenda duxi.

Quadruplicis generis menſuræ Ægyptiorum.

Menſuræ igitur veterum Ægyptiorum ad interualla metienda ſpectant.

ⲡⲓⲗⲓⲭⲟⲥ · ϯⲫⲉⲣⲧⲱ · ⲟⲩϫⲟⲧ · ⲡⲓⲕⲁϣ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓⲭⲓⲛϣⲓ · ϯⲥⲧⲁⲇⲓⲟⲛ · ⲡⲓⲙⲉⲗⲗⲓⲟⲛ ·

Menſuræ Ægyptiorum ad interualla metienda.

ⲡⲓⲗⲓⲭⲟⲥ Ægyptia menſura, idem eſt, quod Græcis λιχὰς, Arabibus فتر *Pheter*; eſtque interuallum inter pollicem & indicem, cùm quàm fieri poſſit maximè diſtenduntur, ita Pollux: ἐὰν δὲ τὸν μέγαν [illegible] τοῦ λιχανοῦ ἀποτείνῃς, τὸ μέτρον λιχάς, id eſt, *Si pollicem ad partem indici contrariam tendas, menſura lichas dicitur;* ac decem digitorum eſt, ita citatus Author

ⲡⲓⲗⲓⲭⲟⲥ Pilicos.

Ποιεῖ δ' ἀπὸ τοῦ μεγάλου δακτύλου πρὸς τὸ τοῦ δακτύλου ἄκρον, δακτύλους δέκα. *Interuallum inter pollicem & ſummam indicis partem, efficit decem digitos*. At lichade longior eſt, nimirum vno digito, ὀρθόδωρον, quod rectum palmum interpretor, videlicet inter primam palmæ partem, quam [illegible] vocant, & ſupremam medij digiti. Ita Pollux & Heſychius.

O'ρθόδωρον quid.

Palmum autem Aegyptij ϯϣⲡⲉⲣⲁⲩ, شبر *Schabar* Arabes vocant, ac quatuor digitis conſtat, Græciſque δοχμὴ dicitur. Ita Pollux: Δοχμὴ δὲ ὅταν [illegible] οἱ τέσσαρες δάκτυλοι. *dochme verò ſunt quatuor digiti concluſi*. tranſuerſa enim manu metimur. Hac menſura vtitur Ariſtophanes in Equitibus. Allantopola verò de Corio loquens carpit Cleonem ὥστε πρὶν ἡμέραν φορεῖν, μεῖζον ἦν δυοῖν δοχμαῖν, *Antequam dies abiret, maius bino palmo erat*. Δοχμὴ verò, δακτυλοδόχμη, παλαστή, καὶ δῶρον, idem ſignificant, & vnaquæque τετραδάκτυλος ab Heſychio deſcribitur.

ϯϣⲡⲉⲣⲁⲩ quid.

Δοχμὴ quid.

ⲟⲩϭⲟⲩⲧ menſura, quam Arabes الباع القاما vocant, eadem eſt cum vlna, eſtque extenſio vtriuſque brachij in longum, cui altitudo hominis æquatur; nos ex Copto interpretamur eam cubitum maiorem. Quod vt intelligas, notandum eſt, apud Aegyptios varium fuiſſe cubitum. Nam alius erat 24 digitorum, alius 32. quidam arundinem, ſeu calamum, aut perticam; alius ſtaturam hominis adæquabat, ita Abulfeda Arabs in Prolegomenis Coſmographiæ ſuæ; verba eius ſunt:

ⲟⲩϭⲟⲩⲧ quid.

Cubitus apud Ægyptios varius.

Abulfeda

واعلموا ان بين القدما المصر والمحدثين ايضا اختلافا في الاصطلاح على الذراع والميل والفرسخ واما الاصبع فليس بينهم فيها اختلاف لانهم اجمعوا واتفقوا ان كل اصبع ست شعيرات معتدلات مضموم بطون بعضها الى بعض اما الذرع والخلاف بينهم فيه حقيقة لان عند القدما اثنان وثلثون اصبعا وعند المحدثين اربع وعشرين اصبعا وذراع القدما اطول من ذراع المحدثين ثمان اصبعا وهو سر الكهنة ❀

Id eſt, *Sciatis igitur, quod inter veteres & recentiores de cubito, milliari, & paraſanga, multum controuertitur. Et de digito quidem conueniunt in hoc, quod omnis digitus ſit menſura ſpatij, quod ſex æqualia grana hordei ſecundum latitudinem iuxta ſe poſita explent. In cubito verò diſcordant aliquantulum. Eſt enim antiquis cubitus vnus 32. digitorum, recentioribus verò 24; ita vt veterum cubitus, cubitum recentiorum ſuperet 8 digitis*. Cubitum autem maximum calamo ſeu perticæ, vti & ſtaturæ hominis, æqualem, infra probabitur. Porrò digitum 6. granis hordei conſtare, Rabbini quoque affirmant hiſce verbis:

Cubitus maximus.

Rabbini.

ויש לאמה ו׳ טפחים וטפח אחד ד׳ אצבעות בגודל ולאצבע ו גרגרי שעורה וזה אמה של משה אמה התורה והנבאין׃

Habet autem omnis cubitus ſex palmos, & palmus quatuor digitos in pollice, & digitus ſex grana hordei; & hic eſt verus cubitus legalis, & ædificij, ſcilicet quo lex in ædificiorum & ſtructurarum deſcriptione vtitur. Quæ & Raſſi hoc loco affirmat: ואצבע ו׳ גרגרי שעורה, *habet digitus ſex grana hordei*, quæ conſonant Syriaco; *Digitus ſex granorum hordei menſura eſt*. Ex his patet, cubitum minorem, videlicet 24 digitorum, æqualem eſſe cubito Moſaico ſeu legali. Eſt autem cubitus longitudo tanta, quanta eſt à brachij flexura, ſeu prominentia exteriori vſque ad medij digiti ſummitatem; ſiue quod idem eſt, à medio pectore ad cubitum ipſum ſeu flexuram brachij; quod ſpacium priore, teſte Polluce, prorſus æquale eſt: Ἀπὸ δὲ τοῦ ὠλεκράνου πρὸς τὸ τοῦ μέσου δακτύλου ἄκρον τὸ διάστημα πῆχυς, ἔχει δὲ τὸν πόδα καὶ μέσον, καὶ διάστημα ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ στήθους πρὸς τὸ ὠλέκρανον τοῦ [illegible] ἴσον. Id eſt, *A flexu cubiti, vſque ad medij digiti ſummum, interuallum cubiti pedem continet & medium, cui interuallum à medio pectore ad flexuram cubiti æquale eſt*. Continet autem, vt dixi, huiuſmodi cubitus ſex palmos, & palmus quatuor digitos in pollice, & conſequenter viginti quatuor digitorum eſt cubitus vnus, qualis eſt, quem iam explicauimus, Ægyptiorum vulgaris, & legalis Hebræorum. Ex quibus patet cubitum huiuſmodi quater ſumptum perfectè explere hominis longitudinem (quæ ſumitur ab extenſione brachiorum) & altitudinem ſiue ſtaturam eiuſdem. His igitur præmiſſis; nunc ad reliqua.

Cubitus legalis.

Raſsi. Cubitus minor æqualis legali 24 digitorum.

Cubitus quid

ⲡⲓⲕⲁϣ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓⲑⲁϩⲩ vel etiam ⲡⲓⲕⲁϣ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓϫⲓⲛϩⲩ in Scala calamum menſorium interpretatus ſum; & diligentiori ſcrutinio huic voci incumbens, deprehendi tandem illam ſignificare calamum Ibidis ſeu Ciconiæ Ægyptiæ, ita vt hæc vox ex ⲡⲓⲕⲁϣ & ⲡⲓⲑⲁϩⲩ, quorum illa crus, tibiam, calamum, arundinem, hæc Ibin & Ciconiam ſignificat, compoſita intelligatur; quaſi diceres, paſſum ſeu vlnam Ibidis; quòd ab Ibidis inceſſu primùm ſit inuentus & obſeruatus. Nam vt rectè Clemens Alex. Ἀριθμοῦ γὰρ ἐννοίας καὶ μέτρου μάλιστα τῶν ζώων ἡ ἶβις ἀρχὴν παρεσχηκέναι δοκεῖ τοῖς Αἰγυπτίοις. *Numerum videlicet inuentionis & menſuræ maximè ex animantibus videri præbuiſſe Ægyptijs Ibidem*. Solebant enim veteres Ægyptij vſurpare, vt plurimùm, menſuras ex animantium inceſſibus conſtitutas; quæ cùm idem ſemper ex naturæ neceſſitate agerent, aſſumptæ quoque menſuræ certiori ſolidiorique ſtabiliebantur fundamento. Qualis autem hic paſſus Ibidis fuerit, iam reſtat inquirendum. Certè altitudinem hominis adæquaſſe reperio: ſimulque fuiſſe menſuram trianguli Ibiaci. ita Abenephi de ſacro Ægyptiorum cultu: verba eius ſunt ſequentia:

ⲡⲓⲕⲁϣ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓⲑⲁϩⲩ

Calamus menſorius.

Clem. Alex.

Ibidis paſſus menſura Ægyptiorum.

Abenephi.

وباع المصريين هو طول الانسان فاسمه باع كبير الكركي ومساحة المثلث الكركي وهو سر الكهنة ❀

Baa menſura Ægyptiaca tanta, quanta hominis perfecti altitudo; & hanc vocabant paſſum magnum Gruis, & menſuram trianguli Ibiaci; & hoc erat arcanum Sacerdotum. Quid triangulum Ibiacum ſit, alibi diximus: quis autem, aut quantus paſſus Ibiacus fuerit, in eo inueniendo, quantum æſtuauerim, dici vix poteſt; ſecretum tamen, Deo dante, eruì, vt oſtendo. Cùm enim altitudo hominis è quatuor cubitis communibus Ægyptiorum conſtet, vnus quoque cubitus ſex palmis, & palmus quatuor digitis; debet neceſſariò vnus cubitus communis conſtare viginti quatuor digitis, & conſequenter ⲟⲩϭⲟⲩⲧ ſeu *Baa* (quam ſuprà, vti & in Scala noſtra, menſuram ſpacium vtriuſque brachij in longum perfectè explentem interpretati ſumus) 96 digitis conſtabit. At totidem digitorum cubitum myſticum ſeu ſacrum Ægyptiorum, quem paſſum Ibidis vocant,

Ibidis paſſus magnus quid.

Abenephi. Abulfeda.

Ibiacum triangulum.

inuenio hâc ratione. Cùm Ibidis crus ſeu tibia, Abenephi & Abulfeda teſte, æqualis ſit cubito maiori Ægyptiorum, videlicet 32 digitorum; Ibis quoque ambulando βήματι ἰσοπλεύρῳ, Plutarcho teſte, conficiat; erit Ibiacum trigonum 96 digitorum, ἰσοσκελὲς ὂν tribus cubitis τριπήχεα τὸ ποδῶν διάβημα, id eſt, 32 digitorum, & altitudini humanæ è quatuor cubitis conſtantis ſtaturæ. Atque hoc eſt myſterium illud Sacerdotum de quo loquitur Abenephi, quod & nomen Coptum ⲟⲩϩⲛⲟⲩⲧ confirmat: idque dupliciter ſcribere ſolebant, primò ita: ⲟⲩϩⲛⲟⲩⲧ + cubitus, videlicet 32 digitorum; deinde hâc ratione: ⲟⲩⲧⲁⲛⲟⲩⲧ + quo cubitum maximum notant, quem & ⲡⲓⲕⲁϣ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓ ⲧϩⲓϣⲓ + id eſt, paſſum Ibidis tricubitalem, ſiue calamum, aut arundinem, ſeu crus Ibidis triplicatum, Arabicè القصبة الكركي Scala vocat, qui paſſus longitudini humanæ exactè reſpondent; quem & paſſum ἑξάπεδον non immeritò appellare poſſumus, totidem enim pedum hominis proportionati ſtaturam aſſignant Geometræ. Myſteria autem, quæ ſub hoc paſſu recondita habebant, & quomodo ſub hac menſura Mercurium repræſentabant, alibi iam dictum eſt.

ⲡⲓⲥⲧⲁ-ⲇⲓⲟⲛ Stadium varium apud Ægyptios.

ⲡⲓⲥⲧⲁⲇⲓⲟⲛ + idem quod *ſtadium* ſonat, Arabicè الغلوة; eratq; apud Ægyptios varium; quidam id faciebant 65 cannarum ſeu perticarum, alij 85; nec deſunt qui id definiant ſpacio 400 cubitorum. ita Author Scalæ:

الغلوة خمسة وستين قصبة وقد وجد في نسخة عتيقة مر ان الغلوة خمسة وثمانين
قصبة فيقال ايضا ان الغلوة اربع ماية ذراع ☆

Id eſt, *Stadium eſt 65 calamorum, & inuentum quoque in antiquo exemplari, ſtadium eſſe 85 calamorum ſeu perticarum; dicitur etiam, quòd ſtadium ſit 400 cubitorum ſeu brachiorum, & dicitur iactus ſagittæ.* Atque hæc vltima menſura reſpondet exactè ſtadio Græcorum, cùm Suidas στάδιον ἔχει πόδας χʹ, ſtadium octingentos pedes habere dicat, & Herodoto in hoc ſubſcribat; pes autem 16 digitorum ſit, ſiue quatuor palmorum, iuxta verba citati Herodoti in Euterpe: Ἑξαπέδου μὲν τῆς ὀργυιῆς μετρεομένης, καὶ τετραπήχεος, τῶν ποδῶν μὲν τετραπαλαίστων ἐόντων, τοῦ δὲ πήχεος ἑξαπαλαίστου. *Vt paſſum ſex pedibus metiamur, & quatuor cubitis, pedes verò ſunt quatuor palmorum, cubitus autem ſex palmorum.* quæ Suidas affirmat ὁ πούς ἔχει δακτύλους ιϛʹ. *Pes autem habet digitos 16.* Et hoc eodem vtitur Solon in legibus, vt eſt apud Plutarchum. Cùm igitur ſtadium Aegyptiacum dicatur habere 400 cubitos, cubitus autem maior Aegyptiacus ſit, vt ſuprà probatum eſt, 32 digitorum, id eſt, duorum pedûm, quorum vnus 16 digitis æquiualet; ergo 400 cubiti æquiualebunt 800 pedibus, nimirum ſtadio, vt cuilibet eos reſoluenti patebit: erit igitur ſtadium Ægyptiacum æquale ſtadio Græcorum, quod oſtendere oportebat. Si autem accipiamus calamum pro paſſu Ibidis, quem 96 digitorum determinauimus; erit ſtadium, ſcilicet 85 calamorum, ſpacium 340 cubitorum minorum, ſiue quod idem eſt, 510 pedum. Vnde triplex apud Ægyptios ſtadium fuiſſe colligimus; Maius, Mediocre, Minimum. Maius 400 cubitorum; Mediocre 340; Minus 260 cubitorum. prius tamen proprium Ægyptiacum eſt.

Suidas. Herodotus. Suidas. Plutarchus.

ⲡⲓⲙ

ⲡⲓⲙⲉⲩⲗⲁ-ⲗⲓⲟⲛ Milliare.

ⲡⲓⲙⲉⲩⲗⲗⲁⲗⲓⲟⲛ + *milliare*, Arabicè الميل. conſtat autem vnum milliare ſeptem ſtadijs, vna verò paraſanga tribus milliaribus. ita Auctor Scalæ:

الميل وهو سبع غلوات وكل ثلثة اميال فرسخا والفرسخ الف واربع ماية
ذراعا وتكون خطا ثلثة الاف خطوة ☆

Milliare autem continet ſeptem ſtadia, & tria ſingula milliaria conſtituunt vnam paraſangam, & paraſanga 1400 cubitos ſeu brachia, ſuntq; ſpacium 3000 paſſuum. Cui in omnibus conſonat Abulfeda, qui milliare Aegyptiacum ita definit.

واما الميل فهو عند القدما ثلثة الاف ذراع وعند المحدثين اربع الاف ذراع
والخلاف بينهم فيه انما هو لفظي وان مقدار الميل عند جميع شي واحد وان اختلفت
اعداد الاذرع لانه على التفسيرين الميل ست وتسعون الف اصبع واذا قسمتها اثنين
وثلثين كان المتحصل ثلثة الالف ذراع واذا قسمتها اربع وعشرين اربع
وعشرين كانت اربعة الاف ذراع واما الفرسخ فهو عند القدما وعند المحدثين ثلثة
اميال لكن هي الخلاف لفظيا في الفرسخ اذا جعل الذراع ذراع القدما فيكون
الفرسخ تسعة الاف ذراع وعلى ذراع المحدثين اثنا عشر الف ذراع وهو على
التفسيرين ثلثماية الف اصبع تنقص اثنا عشر الف اصبع واذا علمت ان الفرسخ
عند القدما تسعة الاف ذراع والميل ثلثة الاف ذراع وعند المحدثين الفرسخ اثنا
عشر الف ذراع واعلم ان الميل على التفسيرين ثلث فرسخ وكل فرسخ ثلثة اميال

Id eſt: *Milliare quidem apud Antiquos 3000 brachiorum, ſeu cubitorum eſt, & apud Neotericos 4000: differentia ſola in hoc conſiſtit, quod etſi denominatio milliaris eadem ſit apud omnes, numerus tamen cubitorum variet: iuxta Interpretes enim vnum milliare eſt 96000 digitorum, quæ ſi partiaris per 32, erit quotus 3000 cubitorum; & ſi diuiſeris eundem numerum per 24, proueniet quotus 4000 cubitorum (vnum milliare). Paraſanga verò apud Antiquos & apud Neotericos eſt trium milliariorum; ſola differentia eſt in varia denominatione cubiti: ſi enim ſumpſeris cubitum pro cubito antiquorum, erit vna paraſanga 9000 cubitorum; & iuxta cubitum recentiorum 12000 cubitorum, quæ ſunt iuxta interpretes 300000 digitorum minus 12000 digitis. Scias autem, quòd paraſanga apud Antiquos 9000 cubitorum, & milliare 3000 cubit. apud Neotericos verò paraſanga 12000 cubitorum; & ſcias quòd milliare apud Neotericos 3 paraſang. & paraſanga 3 milliar.* Verùm qui hæc exactiùs cum ſuperioribus contulerit, inſignem ſanè concordiam rerum inter ſe inueniet. Sed his relictis ad menſuras aridorum & liquidorum nos conferamus.

PRAELVSIO II.

De menſuris aridorum, & liquidorum, Aegypto vſitatis.

IN menſuris aridorum, liquidorumque Aegyptios à Græcis aliquantum diſcrepare inuenio; cuius rei cauſam vt indagemus, nihil reſtat, niſi vt vnum cum altero exactè conferamus. Corum igitur vocant Aegyptij ⲡⲓⲕⲟⲣⲟⲥ ⲛⲟⲩⲉⲉ + quem hiſce verbis interpretatur Arabs:

ⲡⲓⲕⲟ-ⲣⲟⲥ Corus.

الصاع المكرر المستعمل اربعة امداد ☆

Id eſt; *Saa Corus eſt, ſeu vas farinæ quatuor modiorum.* Hebræi verò eam deſcribunt:

כור תחזית מעשר איפות והם שלישים כור :

Corus menſura aridorum continet decem Ephi, & ſunt triginta Sata. Verùm antequam vlteriùs progrediamur, quid Ephi, quid Satum, priùs explicandum eſt; cùm enim corus inter menſuras non aridorum duntaxat, ſed & liquidorum, omnium maxima ſit, erunt reliquæ omnes tanquam partes ad totum accipiendæ.

Hesychius.
Chœnix.
Ephi. Satum. Cabus, Log.

Quam igitur appellant Aegyptij ϯⲟⲓⲡⲓ vel ſine articulo ⲟⲓⲡⲓ Arabes الويبة *Alwaibeh*, hanc corruptè vocat Heſychius; quam & his verbis deſcribit: Μέφιν τι τετραχοινικὸν Αἰγύπτιον, id eſt, Oephin ſeu ⲟⲓⲡⲓ menſura quædam Aegyptiaca eſt, quatuor chœnices continens. Chœnix autem duobus ſextarijs Romanis æquiualet, ponderis in vino vel aqua vnciarum Romanarum 40; itaque Ephi ſeu ⲟⲓⲡⲓ menſura contineret octo ſextarios. Ephi autem Hebraicum eſt decima pars cori, eſtq; æqualis Batho; in hoc ſolummodò diſcrepantes, quòd Ephi aridorum, Bathus verò liquidorum menſura ſit. Continet autem Ephi tria Sata. ita Ialkut:

Author Ialkuth.

איפה ג׳ סאים וסאה ו׳ קבים וקב ו׳ לוגין ולוג ו׳ בצים :

Continet autem Ephi tria Sata, Satum ſex Cabos, & Cabus ſex Log, & Log ſex oua. Ex quibus apparet, differentes eſſe menſuras Cori Aegyptiaci & Hebræi: Corus enim Aegyptiorum vas eſt quatuor farinæ modios continens; Corus autem Hebræorum continet modios 47. niſi forſan modium pro ſeptem Satis accipiant, de quo infrà. Cùm igitur corus à coro differat, Ephi conſequenter ab ⲟⲓⲡⲓ Aegyptio differre quis non videt? ſed & Bathus Aegyptiacus differt ab Ephi Aegyptiaco, quas menſuras nos eaſdem eſſe diximus apud Hebræos; Aegyptij Bathum vocant ⲡⲓⲃⲁⲧⲟⲥ ⲛ̀ⲛⲉϩ id eſt, *Bathos olei*, ⲛⲉϩ enim oleum in lingua Copta ſignificat; quæ explicat Author Scalæ his verbis: القفيز الزيت ستين قسط id eſt, *vas olei 60 Koſt.* Quid verò قسط Koſt ſit, Serapion Arabs his verbis explicat:

Corus Ægyptiacus differt ab Hebraico.
ⲡⲓⲃⲁⲧ-ⲧⲟⲥ
Bathus Ægyptius.
Koſt quid ſit. Serapion Arabs.

قسط عند الروميين هو رطل مع اثنين الثلثين ——— ن ✱

Id eſt, *Koſt apud Romanos eſt libra cum duobus tertijs, id eſt 20 vnciarum*: cui ſubſcribit ijſdem penè verbis Aben Sina. Qui verò apud Latinos Kiſt & Akſat diſtinguunt, diſtinguunt ſingulare à plurali; cùm Kiſt & Akſat eadem menſura ſit, numero tantùm diſtincta. Quæ ideo appono, ne Lector ignarus linguæ in huiuſmodi incurrens impingat. Koſtus igitur vnus cùm ſecundùm Arabes æquiualeat 20 vncijs Romanis, erunt 60 Koſti 1200 vnciarum, qui exactè 100 libras explent. atque tantus eſt Bathus Aegyptiacus iuxta interpretationem noſtri Authoris, dum dicit:

Aben Sina.

ⲡⲓⲃⲁⲧⲟⲥ ⲛ̀ⲛⲉϩ قفيز الزيت ستين قسط

Bathus ſiue Kaphiz vas olei 60 Koſt. ——— ✱

Diximus in Supplemento, Corum & Ghomer eandem menſuram eſſe; ſed inueni, apud Ægyptios & hanc quoque differentem eſſe à Coro; nam ⲡⲓⲕⲟⲣⲟⲥ ⲛ̀ⲥⲟⲩⲟ Saam, ſiue vas farinæ 4 modiorum ſignificat; ⲡⲓⲕⲟⲙⲟⲣ verò Ægyptiorum duplex eſt, maior & minor; maior, qui & ⲛⲓϣϯ ϯⲕⲟⲙⲟⲣ vocatur, id eſt, *modius maior*, continet alios triginta modios. ita Author Scalæ المد الكبير ثلثين مدى *Modius maior 30 modiorum*; & modius minor ⲡⲓⲕⲟⲙⲟⲣ quindecim modiorum. ita in Scala: المد الصغير خمسة عشر مد *Modius minor 15 aliorum modiorum capax.* Ex quibus collige ⲕⲟⲙⲟⲣ & مد ſeu modium maiorem hoc loco accipi pro Coro Hebræorum, & modios, quibus conſtat, pro Satis. Hâc ratione ghomor Ægyptiorum reducemus ad Corum Hebraicum; quem 10 Ephis, & 30 Satis conſtare probauimus. Accipitur igitur hic modius pro modio vno Hebraico, & Italico cum dimidio, qui conficit vnum Satum: ergo Corus Hebræorum, modius ſeu Komor maior Ægyptiorum pro eadem menſura accipiuntur. Minor autem modius ſeu Komor conſtat 15 modijs, ſubduplus videlicet ad maiorem. Ex his igitur præmiſſis, facilè reliquas Ægyptiorum menſuras determinabimus.

ⲡⲓⲕⲟ-ⲙⲟⲣ
Ghomer Ægyptiorum.

ϯⲝⲁⲣⲧⲓⲝⲓ eſt modius Saæ continens 22 Koſt. ita Author Scalæ:

ϯⲝⲁ-ⲣⲧⲓⲝⲓ
Modius Saæ.

الويبة وهو كيل قسط اثنين وعشرين قسط وهذا الاسم في الاجو غالمعين وذكر الجوهري
المد الصاع قمح اثنين وعشرين قسط الصاع ارطال عند اهل العراق الصاع اربعة امداد ✱
ان المد مكيال وهو رطل عند اهل الحجاز ورطلان عند اهل العراق

Hoc eſt: *Modius continet 22 Koſt, & hoc nomen inuenitur in Apocalypſi; meminitque eius Albuari, aitq; Modium hunc menſuram eſſe, quæ apud Habazeos Arabes libram, & apud Arakæos duas libras valet: Saa verò quatuor modios continet.*

Explicemus iam verba Authoris. Dicit igitur primò, modium ſeu menſuram Saæ continere 22 Koſt. cùm igitur ſuperiùs ex Arabe Serapione oſtenderimus, vnum Koſt conſtare 20 vncijs vnius libræ in 12 vncias diuiſæ; conſtabit igitur modius Saæ 36 libras cum 8 duodecimis. Modius autem hic, vt rectè dicit Albuari, diuerſus eſt apud diuerſas gentes, vt proinde non exiguam confuſionem pariat huiuſmodi menſurarum æquiuocatio non aduertentibus ad ſingulas vocum circumſtantias. Addit in fine, vnam Saam conſtare quatuor modijs talibus, videlicet qualium vnus conſtat 36 libr. cum 8 duodecimis, ita vt vna Saa conſtet 165 libris & 8 duodecimis. Vnde patet, ⲡⲓⲕⲟⲣⲟⲥ ⲛ̀ⲥⲟⲩⲟ id eſt, Corum Ægyptium æquiualere Saæ; Saa enim eſt corus farinæ quatuor modiorum talium, qualium vnum diximus tenere 36 libras & 8 duodecimas. Patet etiam menſuram Aegyptiorum ϯⲝⲁⲣⲧⲓⲝⲓ eſſe quartam partem ⲡⲓⲕⲟⲣⲟⲥ ⲛ̀ⲥⲟⲩⲟ. Colliges denique Lecythum, Cantarum, ſiue lagunculam Eliæ, quem Copritæ vocant ⲡⲓⲕⲁⲛⲕⲁⲗⲏⲥ ⲛ̀ⲧⲉⲏⲗⲓⲁⲥ valere quatuor Koſt. ita Interpres: قلة ايلياس اربعة قسط quæ ſunt libræ 6 & 8 duodecimæ; hydria autem, quam Copritæ appellant ϯⲁⲁⲣⲓⲥ continet 19 Koſt. ita Author noſter: وجرة تسع عشر اقساط & *hydria continet decem modios*; id eſt,

Saa.
Lecythus.
Hydria.

Vter, ⲛⲓⲁⲥⲕⲟⲥ 16 libras, cum duabus tertijs. Vter autem vini, quem Coptitæ vocant ⲛⲓⲛⲉ ϭⲁⲩⲗⲕ ⲛⲏⲣⲡ, & Arabes ita deſcribunt;

الزق الكبير الكبير وهو مايه وخمسين ارطال

Vter vini maior eſt 150 Koſt, id eſt, 250 libras pendet. ϯⲁⲗⲁⲃⲁⲥⲧⲣⲟⲛ denique, ſiue Alabaſtrum vnguenti, 9 Koſt, & totidem libris conſtat, id eſt, 24 libris, ſiue 24 ſextarijs Rodianis. ⲛⲓⲩⲇⲣⲓⲁ ⲙ̀ⲡⲓⲕⲁⲛⲁ tres hydriæ, ſiue metretæ Canæ Galilææ, quarum vnaquæque continet 72 Koſt, ita Auctor Scalæ:

Alabaſtrum.

الثلث اجاجين التي ابدلها السيد خمرا تجمع كل واحده اثنين وسبعين رطلا ويقال ان الصاع ثلثين مدا والمد ثلثه ويبات

Hydriæ tres Canæ Galilææ.

Tres hydriæ ſiue metretæ, in quibus Dominus aquam in vinum conuertit, continet vnaquæque earum 72 Koſt, & dicitur, quod Sat 30 modios, & modius 3 Ephi contineat. Hydria igitur Canæ 120 librarum, & Saa 30 modiorum, & modius 3 Ephi, hoc loco æquiualet vni coro, ſeu ghomer Hebræorum continenti 30 Sata, ſicuti Ephi 3 Sata, vti dictum eſt.

ⲡⲓⲗⲟⲕ Log. ⲡⲓⲗⲟⲕ Coptè idem ſonare videtur, quod Hebræis לג Log, etſi menſura differat; Log enim ſuprà ſex oua tenere oſtendimus; ⲡⲓⲗⲟⲕ autem, ſeu Congius hic continet 9 Koſt, quæ ſunt 13 libræ cum duabus ſextis, ⲡⲓⲗⲟⲕ autem ſacer, vt eum Coptitæ vocant, continet 6 Koſt, quæ ſunt libræ 10. Sed hæc fuſiùs cum menſuris Græcorum, Hebræorum, & Romanorum conferre poterit Lector, noſtrum tantùm eſt, fideliter menſuras iuxta Aegyptiorum mentem interpretari.

De Artaba.

Artaba. ⲡⲓⲉⲣⲧⲱⲃ celeberrima Aegyptiorum menſura eſt, quam corruptè paſſim Ardabam, Arabes الاردب Alertob, Syri ܐܪܕܒܐ Ardubo vocant. Qualis autem hæc menſura, & quanta fuerit, inter Authores controuerſum eſt. Suidas ait: Ἀρτάβη μέτρον Μηδικόν, οἷον Ἀττικὸς μέδιμνος. *Artaba menſura Medæa, id eſt, Medorum, frumenti Atticus medimnus*, Medimnus verò Atticus menſura eſt ſex modiorum, teſte Cornelio Nepote in Attici vita. Quidam dicunt communem eſſe Perſis & Ægyptijs menſuram. ita Ariſtophanis interpres in Acharnenſibus de Artaba; Περσικὸν δὲ καὶ Αἰγύπτιον τὸ ὄνομα. *Perſicum autem & Ægyptium nomen*. Nos dicimus Ardabam Ægyptiacè ⲡⲓⲉⲣⲧⲱⲃ menſuram liquidorum eſſe quinque modios continentem. ita Græcus quidam Anonymus de ponderibus & menſuris apud Agricolam. Ἡ Αἰγυπτία ἀρτάβη ἔχει μοδίους ε΄, ὁ δὲ μόδιος ὁ Αἰγύπτιος καὶ ὁ Ἰταλικὸς ἔχει χοίνικας η΄. *Ægyptia Artaba capit modios quinque, modius Ægyptius & Italicus continent chœnicas octo.* In eadem ſententia reperio S. Hieronymum fuiſſe, cuius hæc ſunt verba lib. 11. in Commentario in Iſaiam: *Et pro 30 modijs, quos nos pro coro poſuimus, qui Hebraicè חמר dicitur, Septuaginta vertunt ἀρτάβας ϛ΄, quæ menſura Ægyptia eſt, & facit modios triginta*: ſi enim ſex Artabæ capiunt modios triginta, vnaquæque capiet modios quinque.

Suidas. Cornelius Nepos. S. Hieron.

Alij tamen contrà ſentiunt. ita Fannius, qui eam minorem, ac diximus, facit.

Eſt etiam in terris, quas aduena Nilus inundat,
Ardaba, cui ſuperat modij pars tertia poſt tres,
Namq́; decem modijs explebitur Ardaba duplex.

Fannius.

Id eſt, Ardaba Ægyptia capit tres modios, & tertiam modij partem. à quo diſcordat Epiphanius, qui Artabam Ægyptiam eſſe vult 72 ſextariorum, ſiue vnius Medimni Attici; eritque ita æqualis Artabæ Medææ; Ἀρτάβη, inquit, τοῦτο τὸ μέτρον παρ' Αἰγυπτίοις ἐκλήθη ἑβδομήκοντα δύο ξεστῶν. id eſt, *Artaba hæc menſura ab Ægyptijs vocata fuit 72 ſextariorum*. Eritque hac ratione ſecundùm Epiphanium, Artaba eadem ac Ephi menſura. Vt autem tantæ de Artaba opiniones diſſoluantur, dico Artabam Aegyptiam triplicem fuiſſe. Prima, eaque maior, capiebat ampliùs quàm Medimnus Atticus, Chœnicas ſex; & tantam quoque fuiſſe Perſicam Artabam, quæ cum Aegyptiorum paſſim confunditur, Herodotus Auctor eſt: Ἡ δὲ ἀρτάβη μέτρον ἐστὶ Περσικὸν χωρέον μεδίμνου Ἀττικοῦ πλέον χοίνιξι ϛ΄ Ἀττικαῖς. id eſt, *Artaba menſura Perſica capiens ampliùs quàm Medimnus Atticus, Chœnicas Atticas 6.* Vbi inſignis error Interpretum elucescit, pro ϛ, ἓξ legentium, hoc eſt 3, decepti ſenario numero Græcorum ϛ, τρ' γ notæ ternariæ ſimillimo; quem eruditos notare velim. Alteram Artabam Attici Medimni capacem diximus, Medis quoque vſitatam. Tertiam quinque modiorum eſſe ſuprà oſtenſum eſt. Verùm jam hoc ipſum ex fontibus oſtendamus. Aegyptij has tres Artabas vocant ⲛⲓⲉⲣⲧⲱⲃ, vt ex Scala patet. Prima ⲡⲓⲛⲓϣϯ ⲛ̀ⲉⲣⲧⲱⲃ vocatur, id eſt, *Ertob maior*; Altera ⲡⲓⲙⲉⲥⲟⲛ ⲛ̀ⲉⲣⲧⲱⲃ, id eſt, *Ertob media*; Tertia ⲡⲓⲉⲣⲧⲱⲃ, *Artaba communis* paſſim; quæ omnia Interpres pulchrè explicat:

Epiphanius. Artaba Ægyptiaca triplex. Herodotus.

والاردب كبير من ويبه وستة امداه والاردب وسطه وهي مد وحده والاردب صغير فيه خمسة امداه

Artab maior vnum modium maiorem (quem ſuprà Medimno æqualem diximus) *& ſex inſuper modios paruos* (quos cum Chœnicis æquauimus) *continet; & Ertob media modij vnius*, id eſt, Medimni Attici, *& Ertob minor quinque modiorum*. Quæ omnia perfectè cum dictis congruunt; congruitque Hebraica deſcriptio Baal Aruch:

אדרב מדה קטנה ומציעא פי׳ השוכר את האומנים
ומדה גדולה נהוגה בארץ מצרים עד היום:

Baal Aruch.

Hoc eſt, *Ardab menſura parua aquæ; media explicatur dimenſum quotidianum operarum ſiue opificum: tertia ſignificat menſuram magnam vſitatam in Ægypto in hunc vſq; diem*. Ex quibus omnibus huculque dictis patet, ſex Artabas 70 Interpr. Coro Hebræorum æquales fuiſſe; id quod diſertis verbis Eupolemus Græcus, idemque antiquiſſimus & magnæ authoritatis Scriptor apud Euſebium traditum reliquit, quem citato loco conſule. Atque hæc de Artaba ſufficiant.

70 Interpr. Euſebius.

PRAELVSIO III.

De Ponderibus Aegyptiorum.

MAximum ponderum Talentum cùm ſit, ab eo principium diſceptationis noſtræ ordimur.

ⲡⲓⲭⲓⲛϭⲱⲓⲡ
Talentum.
Alſamenudi.

ⲡⲓⲭⲓⲛϭⲱⲓⲡ Aegyptijs idem quod Talentum eſt, pendetque 120 libras. ita Alſamenudi in Scala:

الوزنة وهي مايه وعشرين رطلا ☼

Aluazne eſt talentum, ſeu pondus 120 librarum. Talento verò Hebræorum quinque libris minus: eſt enim Kikar Hebraicum 125 librarum, ſecundùm Hebræorum veram ſententiam, cui ſubſcribit Suidas, Τὸ τάλαντον παρ' ἐνίοις ρκε΄ λίτρας ἔχει. *Apud quoſdam talentum habet centum viginti quinque libras.*

Suidas.

ⲡⲓⲁⲁⲉⲛⲁ
Mina.

ⲡⲓⲁⲁⲉⲛⲁ idem quod Mina, continet viginti vncias. ita Alſamenudi:

المن يجمع عشرين اوقيه وهي ثمنة وعشرين دينارا ☼

Mina verò continet viginti vncias, & ſunt 28 denarij. Atque hæc maior eſt Mina Ptolomaica & Italica duabus vncijs, eſtque propriè Mina Alexandrina; de quibus Dioſcorides de ponder. eſt Μνᾶ ἡ μὲν τῆς ἰατρικῆς χρείας ἔχει οὐγγίας ιη΄. αὗται δραχμὰς ρμδ΄. ἡ μνᾶ ἡ Ἰταλικὴ ἔχει οὐγγίας ις΄. αὗται δραχμὰς ρκη΄. ἡ μνᾶ δὲ ἡ Ἀλεξανδρινὴ ἔχει οὐγγίας κ΄. αὗται δραχμὰς ρξ΄.

Dioſcorides.

ⲡⲓⲥⲉⲕⲗⲟⲥ
Siclus.

ⲡⲓⲥⲉⲕⲗⲟⲥ Siclus Ægyptius, de quo ita Alſamenudi: وما يجمع ربع اوقية Siclus Aegyptius pondus eſt, ſeu vas, quartam vnciæ partem, ſiue quatuor drachmas pendens.

ϯⲍⲉⲥⲕⲓϯ
Drachma.

ϯⲍⲉⲥⲕⲓϯ verò quem Alſamenudi drachmam interpretatur, eſt octaua vnciæ pars. Verba ſequuntur:

الدرهم ثمن اوقية وفي نسخة ثلثي اوقية ☼

Drachma octaua pars vnciæ eſt; & legitur in antiquo exemplari, quòd duæ tertiæ vnius vnciæ ſint. Fuit autem Drachma, ſicut ipſum nomen indicat, Græcorum proprium pondus, & ſignatum Numiſma, quòd cùm rerum potirentur Græci, ad Romanos tranſlatum, ab ipſis frequenter vſurpatum eſt; ſicuti è contra Romanorum vnciæ pondus, & nomen ad Græcos & Arabes tranſlatum eſt. Fuit autem, vti apud Romanos & Græcos, ita & Aegyptios, vnciæ octaua pars. ita Fannius: *Vncia ſit drachmis bis quatuor.* Suidas Ἑκατὸν δραχμαὶ ποιοῦσι μνᾶν μίαν. *Centum drachmæ vnam minam faciunt.* Ex quo patet, libram ſiue aſſem Drachmis conſtare 96, quibus ſi addas quatuor, habebis Minam Atticam 100 drachmarum; quibus conſentiunt Dioſcorides, Galenus, Columella, alijque, quos vide apud Villalpandum, Marianam, Agricolam, alioſque.

Fannius.
Suidas.
Dioſcorides.
Galenus.
Columella.
Villalpandus.
Mariana.
Agricola.

ⲥⲧⲁⲑⲓⲣⲁ
Stater.

ⲥⲧⲁⲑⲓⲣⲁ ſeu Stater, mediam vnciam pendebat. ita Alſamenudi:

الاستاتير الذي وجده بطرس في فم السمكة وهي نصف اوقية وهو ثلث الدينار بالدينار الصغير ☼

Stater, quem inuenit Petrus in ore piſcis, pendet dimidium vnciæ, & eſt tertia pars denarij minoris. Atque hâc ratione Siclus Hebraicus & Stater idem pendebant, videlicet quatuor drachmas Atticas, ſeu vt vocant τετράδραχμον; quod & manifeſtum eſt ex verbis S. Matthæi, vbi ſic habetur: *Acceſſerunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magiſter veſter non ſoluit didrachma.* Et poſt pauca ſubditur, præcepiſſe Petro Dominum, vt ad mare veniens hamum mitteret; *Et eum piſcem,* inquit, *qui primus aſcenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies ſtaterem; illum ſumens da pro me, & te.* Quibus verbis duo manifeſtè teſtata habemus; alterum didrachma à ſingulis ſolui conſueuiſſe; alterum Staterem binis didrachmis æqualem fuiſſe, vtpote qui & pro Chriſto & pro Petro ſoluendus eſſet. Cùm ergo octo drachmæ conſtituant vnam vnciam, erit dimidium vnciæ Stater, ſiue τετράδραχμον idem quod Stater. Conſonat igitur Author noſter cum Hebræis & Græcis; quod monſtrare voluimus. Erit quoque ϯⲥⲟⲕⲓϯ Cenſus, idem quod Stater; quia Author noſter dicit ϯⲥⲟⲕⲓϯ eſſe mediam vnciam. الجزية نصف اوقية.

Siclus & Stater Hebraicus idem pendebant.
S. Matthæus;

Cenſus quid.

ϯⲥⲟⲕⲓϯ verò idem quod δίδραχμα; quæ ſunt decem quadrantes: وهي عشرين فلسا eſt enim quarta vnciæ pars ربع اوقية.

Erit igitur ⲥⲧⲁⲑⲏⲣⲁ Stater, Siclus Hebraicus ⲧⲉⲧⲣⲁⲇⲣⲁⲭⲙⲟⲛ, ϯⲥⲟⲕⲓϯ Cenſus, ſemiuncia Romana, iuxta Ægyptios eadem res, nominibus tantùm diſtincta.

Stater, Siclus, Cenſus idem ſunt.

CAPVT I.

De Architectonica Aegyptiorum.

ARchitectonica Ægyptiorum veterum maximè in prodigioſa illa Obeliſcorum, Coloſſorum, Pyramidum, Fanorum, Sepulchorum, Labyrinthorumque magnificentia eluceſcebat. Et ſi vera ſunt, quæ Herodotus, Pauſanias, Diodorus, Plinius, Arabumque hiſtoriæ de ijs omnem ferè humanæ fidei rationem excedentia oculati eorundem inſpectores ſcribunt; non vereor aſſerere, tanta ea fuiſſe, vt ſiue eorundem excellentiam & perfectionem, ſiue difficultatem moliminum exequendorum ſpectes, omnibus poſteris Architectis ad eandem perfectionem quandoque perueniendi ſpem ademiſſe videantur. Quòd ſi opus opifices probet, quales ipſos Architectos, & quàm diuino ingenio præditos aſſeremus? Certè ſumma in ijs ſingulariſque partium ſymmetria & proportio, contignationumque commiſſio, vti ſummum Geometram & Arithmeticum, ita inſolentium moliminum erectio ſummum Mechanicum & Staticum meritò exigebant. Sed vt cum ordine procedamus, à Pyramidibus primò exordiri viſum eſt, deinde ordine reliquas fabricas proſequemur.

Ægyptij in Architectonica præſtantes.

§. I.

Pyramides.

Pyramides Memphiticæ ex Herodoto.

Herodotus.

Diodorus.

Pyramis miræ magnitudinis.

QVanta fuerit Pyramidum in Aegypto ſummâ ac profuſiſſimâ Regum munificentiâ erectarum magnificentia, ſplendor, decorque, ex hoc inter cœtera colligitur, quòd vnanimi Scriptorum conſenſu, vel tunc etiam, quando Romanorum faſtus omnia Mundi loca conculcabat, inter Orbis miracula fuerint connumeratæ. Et tametſi varijs Aegypti locis inſolentes huiuſmodi turrium moles conſpiciebantur fundatæ; Memphiticæ tamen inter cœteras potiſſimum admirationis argumentum, ac veluti Mundi miraculum fuerunt. Herodotus, qui teſte Plinio, circa annum 300 ab Vrbe condita vixit, de vna illarum quas ipſe inſpexit, hæc comprimis teſtatur in Euterpe: Τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γενέσθαι εἴκοσι ἔτεα ποιευμένῃ, τῆς ἐστὶ πανταχῇ μέτωπον ἕκαστον ὀκτὼ πλέθρα, ἐούσης τετραγώνου, καὶ ὕψος ἴσον. λίθου δὲ ξεστοῦ τε καὶ ἁρμοσμένου τὰ μάλιστα, οὐδεὶς τῶν λίθων τριήκοντα ποδῶν ἐλάσσων. ἐποιήθη δὲ ὧδε αὕτη ἡ πυραμὶς ἀναβαθμῶν τρόπον, τὰς μετεξέτεροι κρόσσας, οἱ δὲ βωμίδας ὀνομάζουσι. *Verùm in Pyramide hac annos 20 abſumptos, cuius ſingula frontes* (quadrangula enim erat) *ſunt octo plethrorum ſeu iugerum, pari altitudine, ſaxis dolatis, decentiſſimèque coagmentatis, quorum nullum minus 30 pedum; fuit autem extructa hæc Pyramis in ſpeciem graduum, quas quidam ſcalas, quidam arulas vocant.* Diodorus 400 annis Herodoto poſterior, & ipſe oculatus earundem inſpector, hoc pacto illas deſcribit: *Octauus denique Rex Chemmis* (Herodoto *Cheobus*) *Memphis annos regnauit 50, ædificauitque trium Pyramidum maximam, inter ſeptem præclariſſima opera numeratam. Hæ verſus Lybiam ſpectant, longè à Memphi ſtadijs 120, à Nilo autem 45. quæ & artificio, & operis magnitudine mirabilem ſtuporem intuentibus præbebent. Earum maxima quatuor eſt laterum, quorum quodlibet ab inferiori parte iugera ſeptem continet; altitudo ampliùs quàm ſex iugera tollit; latitudo quodlibet, deducta paulatim vſque ad verticem altitudine, continet cubitos 65. Ex lapide duro difficilique ad tractandum, ſed æternùm permanſuro ſtructura omnis conſtat; Nam fermè mille annis, vt aiunt quidam, vt alij tradunt, ampliùs tribus millibus & quadringentis ad nos vſque ea moles integra permanſit. Ferunt eos lapides ex Arabia longo admodum itinere aduectos. Aggeribus autem fabricata eſt, nondum eo tempore inuentis machinis. Opus certè mirabile, præſertim in terra vndique arenoſa, vbi nulla neque aggeris, neque cæſi lapidis ſint veſtigia; vt non ab hominibus, ſed à Dijs tanta moles ſtructa videatur. Conantur Ægyptij mira quædam de his fabulari, ex ſale & nitro eos factos eſſe aggeres; poſteaque Nili incremento liquefactos, abſque hominum labore penitùs defeciſſe. Verùm id procul abeſt à vero. Nam & multitudine hominum agger conſtructus eſt, & multitudine deletus eſt. Nam 360000 hominum, vt aiunt, ad id opus deputata ſunt, quod 20 fermè annis abſoluerunt.* Deinde deſcribit ſecundam Pyramidem à Rege *Chabreo* erectam ſtructurâ priori ſimilem, magnitudine imparem, vtpote baſis lateribus ſingulis ſtadium tantùm comprehendentibus: pecuniam omnem in opus prioris impenſam; vt olera tantùm & herbas mille & ſexcentorum talentorum ſumptus exceſſiſſe dicatur. Tertiam pyramidem Myzerinus Rex erexit, ſed morte præuentus opus abſoluere non potuit; adeoq; magis Architectorum ſummum ingenium, quàm otioſam pecuniæ oſtenſionem Regum admirari licet. Meminit & harum molium Strabo Diodoro ferè Synchronus lib. 17. *Quadraginta,* inquit, *ſtadijs ab Vrbe montanum quoddam eſt ſupercilium, in quo ſtant pyramides multæ. Earum très memorabiles ſunt; duæ inter ſeptem Orbis miracula adnumerantur, ſingulæ altitudine ſtadij, figurâ quadratâ, altitudine habentes paulò maiorem quolibet latere, & mole ſe paululum excedentes.* Et paulò poſt: *Vlteriùs in montis altitudine maiori tertia eſt, multò primis duabus minor, maiore tamen impenſâ ſtructa. Nam ab ipſis ferè fundamentis vſque ad medium conſtat nigro ex lapide, ex quo mortaria faciunt, ab extremis Æthiopiæ montibus delato, qui cum & durus ſit, & operatu difficilis, reddit opus ſumptuoſius* Rhodopis meretricis ſiue Dorichæ ſepultura. Plinius deinde ſingula exactiùs trutinans, hæc inter alia profert lib. 35. c. 12. *Dicantur obiter & pyramides in eadem Aegypto, Regum pecuniæ otioſa & ſtulta oſtentatio; quippe cùm faciendi eas cauſa à pleriſq; traditur, nè pecuniam ſucceſſoribus, aut æmulis inſidiantibus præberent, aut nè plebs eſſet otioſa. Multa circa hoc vanitas illorum hominum fuit, veſtigiaq; complurium inchoatarum extant. Vna eſt in Arſinoite Nomo, duo in Memphite non procul labyrintho, de quo & ipſo dicemus. Totidem vbi fuit Mœridis lacus, hoc eſt, foſſa grandis. Sed Aegyptus inter mira & memoranda narrat harum cacumina extrema, quæ eminere dicuntur. Reliquæ tres, quæ Orbem terrarum famâ impleuêre, ſanè conſpicuæ vndique adnauigantibus, ſitæ ſunt in parte Africæ, monte ſaxeo ſterilique, inter Memphim oppidum, & quod appellari diximus Delta, à Nilo minùs quatuor millia paſſuum, à Memphi ſex, vico appoſito, quem Buſirin vocant, à quo ſunt aſſueti ſcandere illas.* Et paulò poſt; *Sed pyramis ampliſſima ex Arabicis lapidicinis conſtat; 360000 hominum annis viginti eam conſtruxiſſe produntur.* Et infrà: *Ampliſſima octo iugera obtinet ſoli, quatuor angulorum paribus interuallis per octingentos octuaginta tres pedes ſingulorum laterum, altitudo à cacumine pedes 25.* Hæc Plinius. Et tametſi citati Authores quoad ſitum conueniant, vix tamen eſt, qui cum altero in menſura concordet; quod factum crediderim ob diuerſam menſurarum diuerſis nationibus vſitatarum rationem.

Strabo.

Plinius.

Petrus Bellonius.

Hiſce Neoterici acceſſerunt pyramidum menſores; quos inter Petrus Bellonius meritò primum locum obtinet, qui datâ operâ ad pyramides menſurandas in Ægyptum conceſſit. Sic autem dicit: *Pyramides verò Aegypti adeo à Veteribus celebratæ edito loco ſunt, quæ procul 40 millium paſſuum apparere incipiunt. Hos Aegyptij Pharaones nuncupant. Quæ quidem magis admirandæ videntur propè inſpicientibus, quàm ab Auctoribus deſcriptæ ſint: nam videntur eſſe montes immenſæ magnitudinis, vnde Romanorum fabricæ, & antiqua opera nihil accedunt ad harum pyramidum ſplendorem & magnificentiam. Poſitæ autem ſunt in loco valdè deſerto, ſeu ſolitudine, quatuor milliaribus à Cairo diſtante vltra Nilum tertio lapidis iactu; & earum ampliſſima reliquarum præſtantiâ ſuperat, quam omnes Antiqui Scriptores aſpectu mirabilem eſſe ſcripſerunt. Extructa eſt gradibus foris prominentibus, atque 324 paſſus* *in ſingula latera habet, à baſi vſque ad cacumen continet 250 gradus, quorum ſinguli altitudinem habent quinque ſolearum calcei, nouem pollicum longitudinis; adeoq; vaſtæ eſt latitudinis hæc moles, vt peritiſſimus atque validiſſimus Sagittarius in eius faſtigio exiſtens, atque Sagittam in aërem emittens, tam validè eam iaculari non poſſit, vt extra molis baſin decidat, ſed in ipſos gradus cadat. Faſtigium eius in planitiem deſinit 2 paſſus in diametro patentem, in qua 50 homines conſiſtere queunt. Aliæ etiam duæ pyramides ſunt immenſæ magnitudinis, ſed longè minores primâ; & harum trium minima, tertia ſui parte maior eſt ea, quæ apud Teſtaceum montem eſt Romæ. Præter has tres plurimæ aliæ minores hinc inde per arenoſum illud ſolum ſparſæ ſunt, pluſquàm centum, quarum nè vnica adeo vitiata ſpectatur, vti Romana.* Hæc Bellonius. Quæ ferè congruunt relationi factæ Marci Grimani Antiſtitis Aquileienſis, & poſtea Cardinalis: hic enim vti antiquitatum perſtudioſus, ita ipſemet, dum in Ægypto, negotiorum cauſâ Venetorum ageret, eam menſus eſt, eamque conſcendit, & ad interiora penetrauit. *Pyramidis huius commenſus iuſtis paſſuum internallis, quorum magnitudo trium palmorum antiquorum modulos aliquantulum exceſſiſſe putatur. Singula quadratæ baſis latera paſſus 270 circiter complectuntur; vniuerſaq; pyramis ex rediuiuo & præduro lapide conſtat, eiuſque præcinctiones in ſatis conuenientem longitudinem extenduntur, itaque toto opere aptantur ac diſponuntur, vt ad ſummum verticem vſque, etſi quàm maxime difficilem incommodumque, præſtent aſcenſum; ſingulæ enim tripalmarem ac ſemis circiter altitudinem patent, nec tantum vtique prominentes planities nactæ fuerunt, vt ſcandentium veſtigia ijs commodè tutoq; inniti poſſint. A baſi autem vſque ad verticem 200 circiter ac 10 præcinctiones habentur, ſingulæque eandem prorſus altitudinem obtinent, adeo vt ſtructuræ totius altitudo baſis ſuppoſitæ latitudini æqualis omninò videatur.* Præ omnibus tamen maximè & exactiſſimè illas obſeruaſſe reperio Principem Radziuilium in peregrinationis ſuæ hiſtoria fol. 161. verba eius quamuis longiora, adducenda tamen duxi, vt ſigillatim omnia eluceſcant. *Summo manè*, inquit, *vnâ ante diem horâ ex hoſpitio egreſſi ad ciuitatem veterem venimus, quæ à noua, quartâ milliaris parte, inter hortos ſemper eundo, diſtat; duabus verò horis poſt exortum Solis traiecto Nilo, quintâ milliaris parte peractâ, rectâ ad pyramides peruenimus; de quibus, quoniam ab Authoribus multa produntur, ego quæ ipſemet coram vidi, breuiter annotabo. Conſtat omnium teſtimonio, Memphim ciuitatem ſacris & prophanis literis celebratam, olim hic fuiſſe; nunc præter exiguas quaſdam verſus meridiem ruinas, eius nulla apparent veſtigia; ſteriles arenæ omnia cooperiunt: pyramides tamen ſeptendecim adhuc integræ conſpiciuntur, quarum duæ ſunt maiores, & tertia à Rhodope meretrice conſtructa, eſt imprimis elegans, vix tamen 60 aut 70 cubitorum habet altitudinem. Hæ tres pyramides ſunt planè integræ, & inter miracula mundi commemorantur. Duæ maiores ſtupendâ & incredibili ſunt magnitudine; altera tamen excellit, quæ tam in altitudine, quàm in latitudine & longitudine 300 habere cubitos dicitur. Intrinſecùs habet artificioſos & peramplos gradus, quibus æquè ac extrinſecùs ad ipſam vſque ſummitatem aſcenditur; habet & concamerationes, quarum duæ maiores, vna ſupra alteram erectæ, quæ ſepulchra Regum Ægypti continebant: in inferiori extat etiam hodie ſepulchrum*

Marcus Grimanus.

Radziuilius.

Memphis ſitus.

Pyramides 17 integræ Memphi extant.

ſatis magnum, in quo corpus aliquod fuit repoſitum. Porrò à quibus Regibus, quanto ſumptu, quoue modo vel artificio, & num à Iudæis in Ægyptiaca ſeruitute conſtitutis (quod omnibus ferè Authoribus placet) pyramidum hæ moles fuerint excitatæ; vel num ydem Hebræi aggeres & foſſas, quibus Nilus deducitur, (apparent enim non naturâ, ſed arte facta eſſe omnia) perfecerint, Hiſtoricis iudicandum relinquo. Illud mirari magnopere conuenit, cùm dictæ pyramides in ſublimi monte, qui totus è viuo ſaxo conſtat, ſint erectæ, quantum tamen è lapidum genere colligitur, apparet, eas non ex eiuſdem rupis lapidibus eſſe concinnatas; nec facilè peruestigari poteſt, vnde, aut quâ ratione tanta lapidum congeries eò comportari potuerit; quandoquidem etiam Nilus exundans tribus milliaris partibus à fabrica remotus procurrit. Sed nec illud penetrari poteſt, cùm quilibet lapis tres cubitos longus & latus, altus verò pluſquam vno ſit & ſemis, quo labore & artificio in tam altum montem protrahi, & in ſummitate collocari potuerit. Maxima omnium pyramis ex lapidibus eiuſmodi ſectis, & quadratis, in formam montis cuiuſdam naturalis, ſingulari quodam artificio eſt fabricata; & licet quadrangulari figura, ab ima parte ſenſim in cacumen conſurgat, tamen lapides iſti quadrati ita inæquali ordine compoſiti arte mirabili videntur, vt moles tota montis à natura formati ſpeciem repræſentet. Aſcenſus propter lapidum craſſitiem grauis ac laborioſus, ſecurus tamen eſt; & licet paſſu conuenienti vſus fuerim, vix tamen intra vnam & dimidiam horam pyramidis ſummitatem aſcendi, vbi planities eſt quadrata, ſpacium decem cubitorum in qualibet parte complectens.

Secunda pyramis paulò priore minor, ad geminum ſagittæ iactum ab illa diſtat; ingreſſus interior in illam non patet, quem tamen occultum eſſe volunt. Exteriùs ad medium vſque poteſt ad illam conſcendi, cùm ad eundem modum, vt prior illa, lapides habeat compoſitos, niſi quòd paulò planiores & minores ſint. A medio verò lapides ita complanati ſurſum aſcendunt, vt vltra progredi ſit impoſſibile; quod eo maximè conſilio factum apparet: inde verò tertia eiuſdem pyramidis pars, vſque ad ſummitatem lapides habet quaſi neglectim & inordinatè collocatos, vt in parte inferiori, ita vt niſi ſeries illa ſaxorum plana, quæ aliquot denos cubitos eleuatur, impediret, conſcendi eius ſummitas, quemadmodum prioris, facilè poſſet.

Tertia pyramis ad latus ſecundæ verſus ciuitatem, eſt Rhodopes illius, cuius iam meminimus; tota ex lapide dolato, vt conſcendi non poſſit, fabricata; à qua ad ternum arcus iactum etiam verſus ciuitatem eſt caput collo & brachiis prominens eiuſdem meretricis, ſeptem cubitorum altitudine, habitu mirabili, ex vno integroque ſaxo exſculptum. Volunt nonnulli, quòd ex illa maiori pyramide, quam iam ingreſſi ſumus, per cauernam ſubterraneam in rupe exciſam, quam lapidibus obrutam vidimus, anguſtus & occultus in caput hoc patebat aditus, atque inde oracula edita, vulgo Gentilium exiſtimante, per ipſum capitis os illa proferri. Hactenus Radziuilius; qui quidem adeo exactè omnia deſcripſit, vt nihil ei demi addi aut demi poſſe videatur.

Pyramidis maximæ magnitudo, forma, &c. ex Radziuilio.

Inter cæteros eaſdem pyramides mirâ induſtriâ & curioſitate anno 1616 luſtrauit Illuſtriſſimus Vir Petrus à Valle, omniaq; & ſingula examinando, & cum Authoribus comparando, exactè & minutim obſeruauit; à quo & oretenus (erat enim, dum in viuis eſſet, inter paucos, amicus ſanè ſingularis) accepi; quæ & poſtea in itinerario ſuo, quod hoc an. 1654 primum prodijt, omnia exactius deſcripſit. Verum nè Lector curioſus dictum itinerarium adire cogatur, hic verba eius Italica ponam, quæ habentur lit. 11. anno 1616. fol. 359. *Si trouano dunque a dodici miglia dal fiume le prime piramidi, che ſono quelle trè grandi, che deſcriue il Belonio mia guida; e quelle ſteſſe, che noi ſcoprimmo venendo al Cairo, con vna innumerabil quantità di altre minori. Della bellezza delle quali, cioè delle grandi, baſterà dire a V. S., che il Belonio ne hà parlato poco, & che io le ſtimo degnamente marauiglie del Mondo; e quando lo dico io, che vengo da Italia, e da Roma, V. S. può penſar, che ſia vero. Non vi è vaghezza grande di architettura, nè galanterie di membri di rilieuo, di capricci, e di altri ornamenti, con che ſogliamo noi ornar le noſtre fabriche: nè meno difficoltà di far ſoſtener gran volte in aria, come le noſtre cupole, & altre fabriche, che appreſſo di noi hanno dell'artificioſo. Perche non fù intentione di quelle genti di far vna coſa vaga all'occhio: ma di fare vna fabrica che foſſe eterna, com'è ſtata, e ſarà ſecondo'l parer mio: e per queſto penſiero non vi era meglio, che quella forma ſoda delle piramidi, che non è altro, che vn corpo quadro di grandiſſimi pezzi di marmo, che, quanto più ſi alza, và ſempre più ſminuendo a gradi; ſecondo la qual proportione, riſpetto alla ſua vaſtezza, non ſi alza molto. Dalle quali tre conditioni, cioè di eſſer compoſto di materia ſoda, come è il marmo fino, e duriſſimo; di hauere il fondamento poco grauato; e'l corpo pieno a Piramide, che all'in sù ſempre manca; ne naſce, che ſi rende ſaldiſſimo ad ogni motiuo del cielo, della terra, & del tempo, pigliando non men la fermezza, che la forma di vn monte naturale. Pare queſto, a prima viſta, poca coſa: perche radunar tanti marmi in vna campagna arenoſa, doue non ve ne è, non è gran fatto. L'Egitto ne hà montagne grandiſſime non molto lontano: condurli per lo Nilo è faciliſſimo: e coſì dal Nilo fin lì, che è poco, è tutta pianura: e nella piramide comporgli ſemplicemente in figura quadra vn ſopra l'altro, non è gran manifattura. La grandezza delle piramidi non par punto eceſſiua; perche in fatti crederei che di altezza non ſuperaſſe di molto la cupola di San Pietro di Roma. Io veramente non hebbi tempo, nè patienza di miſurare; ma così all'occhio, e per quanto inteſi anche da diuerſi curioſi, che hanno fatto la fatica, credo, che le miſure del Belonio ſiano giuſte: cioè, che le piramidi ſiano circa a trecento ò trecento cinquanta paſſi larghe da piedi per ogni canto de'i quattro; & alte intorno a ducento dieci inſin a ducento cinquanta gradi, che giuſti non è poſſibile a contarli, per eſſer guaſti in alcuni luoghi; & ogni grado ſarà largo poco più di due palmi, & alto poco men di quattro. Sì che, per le coſe già dette, non rieſcono al primo aſpetto tanto marauiglioſe; & a me ſteſſo ſucceſſe queſto medeſimo effetto. Però quando l'huomo ſi accoſta da vicino, e conſidera meglio la ſmiſuratezza de i ſaſſi, più grandi aſſai degli architraui del portico della Rotonda, delle pietre del Coliſeo, e di quante altre io ne hò vedute; e penſo come con tanta ageuolezza ſiano ſtati maneggiati fin là sù in cima, doue biſogna pur che ò con funi, ò con ponti foſſero portati: e di più, che ſiano ſtati compoſti con tanta giuſtezza di miſure, meſſi ciaſcuno al ſuo luogo così a puntino, e con tanto giudicio; comincio a conoſcer l'artificio, & a comprender, che quegli huomini non ne ſapeuano poco.* Quæ omnia dictis iam ab alijs Authoribus conſentiunt. Pergit poſtea deſcribere ingreſſum in interiora pyramidis; & ijs quæ ab Arabibus citantur, planè conſona ſunt. Sed audiamus eius verba. *Ma quando ſi ſaglie verſo'l mezo, e ſi troua la porta, cauata con vna giuſtezza mirabile trà vn maſſiccio di pietre di ſtraordinaria grandezza; le quali, benche così ſmiſurate, le ſon compoſte ſopra in arco, e le fanno ornamento con architettura molto bella; biſogna confeſſar, che vi è del buono. Perche, ſe ammiriamo in Roma la porta della Rotonda, che è drizzata in piana terra, per la ſua grandezza, che è tutto vn pezzo (come molti ſtimano) gli ſtipiti con l'architraue; molto più dobbiamo ammirar nella piramide quelle ſette ò otto pietre (ogni vna delle quali, e per lungo e per largo, è grande forſe non meno di tutta la larghezza della porta della Rotonda) che tirate tanto in alto, e con belliſſimo diſegno incaſtrate inſieme per gli angoli, fanno arco, e volta ad vna picciola porticella. Creſce la marauiglia entrando dentro, e caminando per quella ſtrada, che il Belonio deſcriue, che và fin'al centro, doue riponeuano il corpo nel ſepolcro: la quale ſtrada, come egli dice, è quadra a guiſa di vn pozzo, non a piombo, ma pendente, e ripida aſſai, che malageuolmente vi ſi può caminare; e queſto lo faceuano, perche in effetto non voleuano, che vi ſi andaſſe a muouere e ſturbar quei cadaueri: anzi la porta, quando il corpo era ripoſto, ſi ſerraua, & copriua con le medeſime pietre grandi in guiſa, che di fuori non appariua doue era; & eſſendo tutto'l reſto della piramide maſſiccio, quando ben foſſe ſtata cercata, era quaſi impoſſibile a trouarla, ſe non ſi disfaceua la piramide. Queſta ſtrada, doue ſi entra con lumi, perche ſpiraglio alcuno non vi è, non credo, che ſia men lunga di ducento paſſi, perche và, come hò detto, fin'al centro; e và, non a piombo, ma pendendo, che fà la linea più lunga. È drittiſſima, & è cauata tutta frà quattro ordini vgualiſſimi di pietre, vno de' quali le fà tetto, vno pauimento, e due fianchi. La larghezza & altezza è tanta, che vn'huomo ſolo chinato vi può caminare, ma non in piedi; e queſto credo pur, che lo faceſſero, per render l'adito più difficile. Le pietre intorno ſon tanto grandi, che bene ſpeſſo ſe ne trouano, e così quaſi tutte, di venti, venticinque, e trenta palmi di lunghezza, & anche più. Nel fin della ſtrada ſi troua come vno ſtanziolino, per ripoſare alquanto, che ve n'è biſogno; poiche quel calar per via ripidiſſima, e chinato, e tal volta, doue i ſaſſi cadatiui dalla porta impacciano la ſtrada, con la pancia per terra, fà ſtancare vn poco; oltre che l'eſſere in luogo chiuſo, trà i fiati, e'l caldo de' lumi, rende tanto caldo, che io quando giunſi in quel luogo, haueua paſſato fin'il giubbone di ſudore, e tutti gli altri, che erano con me, non haueuano fatto niente manco. Dallo ſtanziolino comincia a man manca vn'andata aſſai ripida, che và in sù, tornando di nuouo ad aſcendere, & è a punto come vna noſtra ſcala in volta: la volta però di eſſa non è rotonda, ma termina in angolo; & è formata nel maſſiccio della piramide dalle pietre, che, grandiſſime, vgualiſſime a più ordini vn ſopra l'altro, e diſpoſte con buoniſſima architettura, venendo ſempre ogni ordine più in fuori di quello, che gli è ſotto, a poco a poco ſi vanno ſtringendo, e laſciano in mezzo il vacuo dello ſtanziolino, e della andata, che io dico: nella quale, per ſalire, non vi ſono ſcalini; ma ſolo delle medeſime pietre alcuni poggiuoli ripidiſſimi di quà e di là, ſopra i quali ſi aggrappa vn poco le mani; e per gli piedi, vi ſono più a baſſo, diſpoſti con ordine alcuni buchi, per gli quali ſi può ſalire: ma biſogna ſlargar le gambe quanto ſi può da vn poggiuolo all'altro, che ſarà ſempre cinque ò ſei palmi di larghezza; e nel metter da vn bucho all'al-*

Petrus de Valle.

Architectura pyramidum.

Quantitas pyramidum.

tro il piede, fare il paſſo molto lungo. Di maniera, che il ſalir queſta andata, benche non ſia in eſtremo lunga, nè alta, rieſce nondimeno molto faticoſo; e ſe ne può argomentare, ò che la faceſſero coſì a poſta per renderla difficile a ſalire; ò pur, che in quei tempi gli huomini di Egitto foſſero più grandi di ſtatura, che hoggi non ſono, ſe pur allhora in queſta guiſa era a loro facile. Ma io vi andai, e la guardai minutamente con gran guſto; & in fatti, conſiderando bene il maneggiar di quei pezzi coſì groſſi di pietra, e'l diſporgli, & aggiuſtargli con tanto bell'ordine, mi parue di trouarui vn'architettura, vn artifitio tale, qual'io per me non ſaprei deſiderar maggiore. Salita queſta come ſcala, ſi entra nella camera del ſepolcro, che hà del quadrato; e miſurata da me trouai eſſer da vent'vno de' miei piedi larga, e circa a quaranta lunga. Sette pietre ſole la cuoprono tutta, ogni vna delle quali ſi appoggia da vn canto e l'altro della larghezza; e'l reſto ſi ſoſtiene in aria, formando vna volta piana piana, come vn noſtro ſolaio. Il ſepolcro ſtà in capo della ſtanza per trauerſo in Iſola, & è vna pila grandiſſima, e groſſa aſſai, di vn ſol pezzo, di quella pietra duriſſima di Egitto, che il Belonio in più luoghi chiama Thebaica. Della durezza feci proua, perche con vn martello d'acciaio, che io haueua, non era poſſibile a romperne ſcaglia; e quello che mi piacque aſſai, battendola co'l medeſimo martello, ſonaua a punto come vna campana, rendendo vn ſuono ſoaue, e tanto forte, che ſe non foſſe ſtato in luogo chiuſo, ſi ſarebbe ſentito molto diſcoſto. Coperchio al ſepolcro non vi è, ò che ſia ſtato rotto, ò pur, che non vi foſſe meſſo; ſi pur è vero, come dicono i paeſani ignoranti, che il Rè, che fece fare quella piramide, non vi foſſe ſepellito; e che però ſia aperta, e non come le altre vicine, che tutte ſon ſerrate, e non ſe ne troua la porta. Sia come ſi voglia, il ſepolcro fù meſſo là dentro in fabricandoſi; perche conduruelo dapoi, per la ſtrettezza dell'entrata, e per altre difficultà, non era poſſibile. Non hebbi men guſto à veder la piramide di fuori; perche ſalij con qualche poco di fatica fin'in cima, doue ſi gode vna belliſſima viſta; ſcoprendoſi il mare, e l'Egitto con molto paeſe attorno. La ſù nel più alto, in quella parte, che guarda verſo Italia, mi preſi piacere di laſciarui intagliato il nome mio, con quello di qualche altra perſona, a chi io non voglio male. Mi preſi anche guſto di far tirar da quella cima dal mio Capigi, e da altri Turchi, che vi erano con noi, diuerſe freccie con la maggior forza, che ſi poteua; le quali nondimeno, per qualſiuoglia ſforzo, che ſi faceſſe, ricadeuano ſempre negli ſcalini della piramide; nè vi fù mai chi poteſſe ſpingerne pur vna fuor degli ſcalini, nè farla arriuare al fine di eſſi di gran lunga. Calato poi giù, diedi vn'altra viſta di fuori alle piramidi minori, che non ſi poſſono ſalire; & anche là vicino alla Sfinge, che veramente è vn bel pezzo di ſaſſo, intagliato come ſi dipinge. Non mi ricordo di hauer letto, ſe è ſaſſo naturale in quel luogo, ouero ſe è portato d'altronde; come par più veriſimile, per eſſer la campagna piana & arenoſa. Nel luogo non ſi può ſcorgere, perche l'arena è molto creſciuta, e la Sfinge ſtà, forſe la metà, dentro a quella ſepolta; vedendoſi fuora ſolo il capo, e'l collo, con vn poco delle ſpalle, e del dorſo. Se è portato, io lo ſtimo aſſai più delle guglie; perche in fatti è molto grande, benche per la ſua forma, e modo di poſare in terra, non c'è dubbio, che è più facile delle guglie a maneggiare; almeno non pericoloſo di ſpezzarſi. His ſummâ diligentiâ examinatis, animum ad reliquas in vaſta illa arenarum ſolitudine pyramides ſpectandas adiecit. Verba eius ſunt; *Il giorno ſeguente, che fù il nono di Decembre, leuati la mattina a buon'hora, & alzata la tenda, c'inuitammo a veder certe altre piramidi più lontane, delle quali il Belonio ſimilmente fà mentione; cioè di molte; ma non già di vn'altra pur grande aſſai, che, per andarla a vedere, ſi camina vn gran pezzo innanzi nelle campagne arenoſe, verſo Mezo giorno. Queſte piramidi ſi chiamano delle Mumie, perche ſon vicine, anzi dentro al paeſe d'arena, doue le Mumie ſi trouano. Per tutto'l camino, non ſi vede altro, che pianure di ſabbia minutiſſima, gialla, come quella, che adopriamo per le lettere, & arida in eſtremo; e d'ogn'intorno a paſſo a paſſo, piramidi ſparſe, di grandezza diuerſa, ma tutte di vna forma. Queſta più grande, che andai a vedere, ſtà molte miglia dentro, & è grande, e bella aſſai: ma dal tempo è di fuori talmente conſumata, che i gradi ſon guaſti, & in cima difficilmente vi ſi può ſalire, nè io mi curai di andarui. Volſi ben vederla dentro, che hà pur la bocca aperta; e la trouai, a mio guſto, molto più bella di quell'altra veduta prima: perche quella andata in giù, fatta a guiſa di pozzo, comincia vn pezzo più ad alto; &, ò ſia queſto, ò che, è ſenza dubbio più lunga due volte, che non è in quell'altra. E anche più piana, e più facile a caminare: ma và tanto in giù, che io credo certo, che arriui fin nel fondo trà i fondamenti. Con tutto che ſia coſì piana, a noi nondimeno riuſcì molto faſtidioſo l'andarui: perche, come la piramide di fuori è più conſumata, dalla bocca è caduta dentro vna gran moltitudine di ſaſſi groſſi, che in molti luoghi hanno talmente intricato il camino, che più e più volte ci conuenne andar notando sù le pietre, come fà il Dottore in Napoli sù l'acqua. E talhora ſi paſſaua per anguſtie tanto ſtrette, che mi dauano da penſare; perche ſe a caſo vn di quei ſaſſi ſi foſſe moſſo vn poco, ouero per malitia di alcuno di ſopra (che al fine ſi ſtà in terra d'Infedeli) ne foſſe ſtato buttato giù alcun'altro, che haueſſe ſerrato vn poco più l'adito, erauamo ſpediti, e biſognaua reſtar morti là dentro, e ſepelliti viui. Affe che mi venne queſto concetto, e ſe vi haueſſi da tornare vn'altra volta, vorrei laſciar buona guardia alla porta per ogni riſpetto; con ordine anco, che ſe ſi tardaſſe ſouerchio, veniſſero a baſſo con buoni picconi, perche quelli di fuori, come ſuperiori di ſito, potrebbero aiutare: ma quelli di dentro, benche haueſſero picconi, & ogni altro ſtrumento, non ſarebbe poſſibile; perche il peſo mandare in sù non ſi può, da vn'huomo ſolo, che cape alla volta; e di eſſere inteſi gridare, non vi ſarebbe vna ſperanza al Mondo. Baſta, noi altri ſenza tanta diligenza, la paſſammo bene: & a piè della ſceſa non trouammo da ſalire, come nell'altra piramide; ma ſubito immediatamente la camera della ſepoltura, grande aſſai, & altiſſima: e la volta, non è piana come in quell'altra; ma fatta ad angolo in cima, andandoſi ſempre ſtringendo. Da queſta camera, per vna porticella aſſai baſſa, ſi entra in vn'altra camera ſimile, della medeſima grandezza e fattura; che forſe la piramide era fatta per più di vna perſona: ma, nè dentro all'vna, nè dentro all'altra camera, trouai auello alcuno; e biſogna che, ò non vi foſſero, ò ſiano ſtati rotti, e guaſti. E ben vero, che nella ſeconda camera, ſi vede molto in alto vna porta laſciata frà i marmi, nella quale tirando io vn ſaſſo, ſentij che andaua dentro aſſai: ma l'altezza è tale, che vi vorrebbe vna grande ſcala per ſalirui; & alcuni del paeſe dicono, che là ſopra in quella terza camera ſtia il ſepolcro: io no'l sò, che non potei vederlo; ma potrebbe eſſere; meſſoui forſe, accioche il corpo, per la difficultà*

dell'entrarui, ſteſſe più ſicuro di non eſſer toccato. Huc vſque Petrus de Valle.

Arabes paulò in earundem deſcriptione differunt. Sed nè quicquam intermiſiſſe videamur earum rerum, quæ ad pyramides ſpectant, lijc eorum relationes adducam. Ita autem eas deſcribit Ioſeph Ben Altiphaſi in libro de hiſtoria Ægypti, cui conſonant ea quæ Ben Salamas in libro, qui *Hortus mirabilium Mundi* nominatur, tradit.

Ioſeph Ben Altiphaſi. Ben Salamas.

في ذكر الاثار القديما والمباني العظيمه في بلد مصر ✻

الاهرام التي بمصر وهي عظيمة كبيره واكبرها الهرمان اللذان بجيزة مصر غربي النيل ✻ يقال ان بانيهما شور بن شهلوق بن شرياق قبل الطوفان ✻ وقيل ان هرمس المثلث بالحكمة الذي تسميه العبرانيين اخنوخ وهو ادريس عليه السلام لما علم بالطوفان بناها واو الاموال والصحف وجميع مايخاف عليه من الدثور والهلا ✻ وكل هرم مربع القاعده مخروط الشكل ارتفاع عموده ثلثمايه وسبعة عشر ذراعا يحيط به اربعة سطوح متساويات الاضلاع كل ضلع اربعمايه وستين ذراعا وهو مع هذا العظيم من احكام الصنعة واتقان الهندام وحسن التقدير بحيث لم يتغير منه شي ✻ والرياح تعصف والزلازل تزعزع ✻ والبنا لايتخلل بينه شعره وطول الحجر منها خمسة اذرع في سمك ذراعين ✻ ويقال لها ابواب على ازج تحت الارض كل ازج طول عشرين ذراعا وله باب من حجر واحد يدور بلولب اذا انطبق لم يعلم انه باب فازج الشرقي ناحية الجنوب وازج الغربي ناحية الغرب تدخل من كل الى سبعة بيوت كل بيت منها على اسم كوكب من السبعه والبيوت مقفلة كلها بقفل واحد وفي كل بيت صنم من ذهب مجوف احدي يديه على فيه وفي جبهته كتابه اذا قريت انفتح فاه فيوجد فيه مفتاح الاقفال والهرم الشرقي تدفن فيه شوريد الملك ✻ والهرم الغربي فيه اخوه هوجيت ✻ والهرم الملون فيه افروس بن هوجيت والصابيه تزعم ان احدهما قبر اغثيمون وهو شيت والاخر قبر هرمس والملون قبر صاب بن هرمس ✻

De Antiquitatibus Aegypti.

Pyramides, quæ ſunt in Ægypto, ſunt maximæ, duæ potiſſimùm, quæ ſunt in foſſa, quæ eſt Meſre antiquæ ad Occidentalem partem Nili. Dicitur quòd eas ædificauerit Sebur filius Schahaluak filius Schariak ante diluuium; & dicitur quòd Hermes Triſmegiſtus ob ſapientiam ſuam, qui & Hebraicè dicitur Henoch, & eſt Adris, ſuper eum pax, cùm ſciret futurum diluuium, ædificauit eam, & repoſuit in ea omnia ſua bona, & libros, & quicquid habebat pretioſi. Eſt autem omnis pyramis quadrata, & politæ figuræ, ſi eleuationem perpendicularem ſpectes, 317 cubitorum; circumdatur quatuor ſuperficiebus æqualibus laterum, vnumquodque latus 460 cubitorum. Eſt autem eo artificio ab ingenioſis Architectis ſtructa, vt nihil in ea alterationi obnoxium ſit: ſiue enim venti vehementes irruant, ſiue terræmotus concutiant, nil tamen de ea auffertur vnquã. Saxa ſingula, ex quibus conſtat, 5 cubitorum longa, alta duorum. Dicitur habere portas ſupra canales occultos ſubterraneas, ſinguli canales longi 20 cubitorum, & portas ex lapidibus habent, per quas per cochleam aditus patet in manſiunculam, neque ſcitur quòd illa porta, & canalis Orientalis reſpicit Meridiem,

& ca-

& canalis Occidentalis Occidentem; per ſingulos, aditus patet in 7 domus, ſingulæ domus 7 planetarum nominibus inſignitæ ſunt, intrinſecùs ad inuicem diſpoſitæ omnes. In ſingulis domibus idolum ex auro, quorum vnum manum ori applicatam tenet, & librum in fronte; ſi quis appropinquauerit ei, aperit os ſuum, & inuenta eſt in ore eius clauis catenâ alligata. Porrò pyramis Orientalis ſepultus eſt in ea Schurid Rex. Pyramis Occidentalis in ea ſepultus eſt frater eius Hugith. Pyramis Elmalun in qua ſepultus eſt Aphrus filius Hugith. Sabæi recitant quòd in vna harum ſepultus ſit Agathemon, qui eſt Seth, & in altera Hermes, & Elmalun, & Szab filius Hermes. Hæc ex Arabum relatione.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ *ſiue Calculus totius Architecturæ Pyramidis maioris.*

INter tot Authores, Herodotum & Plinium potiſſimùm concordare inuenimus; quorum ille, vti vetuſtate (vixit enim 300 circiter anno ab Vrbe condita, teſte Suida ac Plinio) eminet, ita hic excellentia ſcriptionis, & curioſâ rerum inquiſitione meritò præcipuum locum inter fide dignos obtinet. Ex huius igitur verbis ~~calculum~~ inſtituimus. Ait igitur Plinius, 8 iugerum fuiſſe baſin pyramidis, & 883 pedum ſingula latera; quæ ſi in ſe inuicem ducantur, naſcetur quadratus numerus 779689 pedum. Habemus itaque aream baſis, cuius cubum ſi ſcire velis, cubicandum eſt latus vnum, id eſt, 883 ducenda ſunt in quadratum (poſito tamen, altitudinem æquari baſi pyramidis, & prodibunt 688465387, quod eſt priſma dictæ baſis. Cùm verò pyramis, tertia pars ſit ſui priſmatis, vt Euclides l. 12 demonſtrat, diuide 688465387 datum pyramidis cubum per 3, & quotus 229488462 dabit ſoliditatem pyramidis maioris in pedibus cubicis. Cuius pondus ſi habere deſideres, duc pondus vnius pedis cubici v. g. 200 librarum, in 229488462, & productum dabit ſummam librarum, quas tota moles ponderaret, ſi tota ſolida foret.

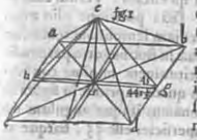

Cœterùm qui aiunt, quaternas ſuperficies dictæ pyramidis æquales eſſe) & æquilateras, neceſſariò ex vi geometrici ratiocinij aſſerere debent, pyramidis altitudinem eſſe minorem longitudine lateris eiuſdem; rem ita demonſtro. Sint baſis *a b c d* pyramidis ſuperficies *e a c*, *e d b*, *e c d*, *e a b*, quarum latera æqualia ſint lateribus *a b*, *b d*, *c d*, *c a*, & conſequenter æquilatera. His poſitis, fingas intra ſoliditatem pyramidis triangulum rectangulum *e f g*, cuius latus *e g* ſit in ſuperficie triangulari æquilatera media, *e f* ad baſin *c b* normalis, *f g* verò latus indicet ſemibaſin, ſiue dimidium latitudinis dictæ pyramidis, quæ eſt *b g*, vſque ad axem *f e*, qui perpendiculum pyramidis ſeu altitudinem exhibet. Quoniam igitur in triangulo hoc rectangulo illa latera minora ſunt, quæ angulum rectum conficiunt, cuiuſmodi ſunt *f e*, & *g f*; neceſſariò ſequitur *e f* lineam lineâ *e g*, angulum rectum ſubtendente minorem eſſe; atque adeo clarè patet, altitudinem pyramidis minorem eſſe latitudine, poſitis ponendis, id eſt, ſi ſingulæ ſuperficies quátuor triangula æquilatera intelligantur.

Singulorum verò dicti trianguli efg laterum quantitatem ſic inueſtigabis. Cùm latera pyramidis ab, bd, dc, ca, ſingula iuxta Plinium ſint 883 pedum, erit neceſſariò fg, dictorum laterum dimidium $441\frac{1}{2}$ pedum. Hoc poſito, fiat vt ſinus complementi inclinationis lateris pyramidis ad ſinum rectum eiuſdem inclinationis, hoc eſt, vt ſinus grad. 30. ad ſinum grad. 60, ſic $441\frac{1}{2}$ ad aliud; factâque operatione prodibit fe linea altitudinis pyramidis quæſita. Latus eg, ſic reperies. Fiat vt ſinus complementi inclinationis pyramidis ad ſinum totum, ita $441\frac{1}{2}$ ad aliud; & prodibit linea eg, altitudo decliuis lateris pyramidis quæſita. vel per tangentes, aut ſecantes, fiat, vt ſinus totus ad ſinum tangentem, vel ſecantem 60 grad. ſic $441\frac{1}{2}$ ad aliud; factâ operatione prodibit idem quod antè, altitudo ſcilicet vtriuſque lateris ef & eg: Atque hic eſt calculus iuxta relationem Herodoti, qui tamen minimè conſiſtere poteſt, ſi cum ijs, quæ cœteri Authores circa altitudinem eius obſeruant, conferatur.

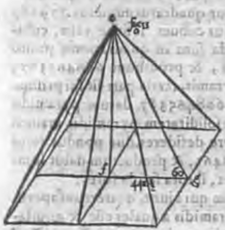

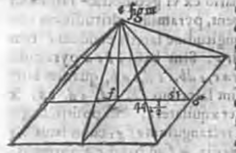

Alij pyramidis huius altitudinem inſinuant fuiſſe parem longitudini baſis: quod ſi ita, fiat axis altitudinis fe, 883 pedum, vt in II. fig.; & habebitur qualitas lineæ eg, eo qui ſequitur modo. Quadretur numerus lineæ ef, 883, & lateris fg pariter, quod $441\frac{1}{2}$ pedum diximus; quadrata iungantur in vnum; ex qua ſumma ſi radicem quadratam extrahas, monſtrabit illa tibi quantitatem lineæ eg, decliuem altitudinem quæſitam. Verùm cùm altitudo hæc factâ poſitione plùs æquo excedat, mediam ſententiam tenendam duximus, quæ in hoc negotio perpendicularem altitudinem minimè conſiderat, ſed eam quam exprimit in figura linea eg. Ponamus itaque angulum decliuitatis ſuperficiei eſſe 55, fiatque vt ſinus complementi fg ad ſinum totum eg, ita $441\frac{1}{2}$ ad aliud; factâ operatione prodibit quantitas lineæ eg quæſita altitudo. Si iam perpendicularem altitudinem habere deſideres, id eſt, lineæ ef; fiat vt ſinus complementi 55 grad. ad ſinum rectum ef, ita $441\frac{1}{2}$ ad aliud; & factâ operatione prodibit altitudo perpendicularis quæſita, id eſt, quantitas lineæ ef.

Vt verò habeas diagonalem lineam baſis quadratæ pyramidis, ſic operare; iunge quadrata duorum laterum in ſummam vnam, & extrahe radicem quadratam, & habebis longitudinem diagonalis diametri bc primæ fig. ſuprà poſitæ: v. g. latera ſingula ſunt 883, cuius numeri quadratum 779689, huius verò duplum dabit 1559378. radix huius numeri dabit quæſitam longitudinem diagonalis bc. Atque hæc eſt altitudo pyramidis inter extremas media Neotericis menſuratoribus conformior, ſecunda Straboni, prima Herodoto.

Conſectarium Architectonicum.

ATque ex hiſce fuſiùs forſan, quàm par erat, demonſtratis clarè patet, mirificum Architecti ingenium, tùm in ſtructura mirifica adornanda, tùm in lapidibus tam vaſtis ſingulos ſuis locis admouendis. Res enim ſine machinis, ſummâ induſtriâ & prorſùs Archimedeâ constructis, nequaquam confici poterat. At quibus tractorijs machinis vſum eſſe putabimus in lapidibus ex Arabiæ montibus tantâ intercapedine diſſitis, per tam inuia & impedita itinera, in locum ſtatutum aduehendis? quis hodierno tempore Architectum reperiat, cui ad ſimile quid attentandum animus ſufficiat? Eſt enim lapidibus, quorum ſinguli longitudinis 30 pedum, teſte Herodoto, ita coagmentata, vt ſine vlla diuulſione lapidum in hunc vſque diem integra perſeueret, in circuitu 3532. pedum, cuius ſingula latera tantùm ferè ſpacij occupant, quantū longitudo fori agonalis Romæ; vt proinde fabrica hæc, omnes ſumptuoſas Romanorum fabricas, vti ſunt Thermæ, Amphitheatra, &c. multis paraſangis, ſiue magnitudinem, ſiue expenſarum exorbitantiam, ſiue denique magnificentiam, & ingenium ſpectes, ſuperârit.

Hæc dum ſcribo, Titus Liuius Burattinus, Architectus inſignis, qui datâ operâ in Ægyptum profectus eſt, vt omnia antiquitatum monumenta ſummâ diligentiâ inquireret, inquiſita delinearet, & ſic poſteritati theſaurum concrederet, mihi inter multa alia, huius quoque pyramidis delineationem tranſmiſit, vnà cum deſerti, in quo reperitur, & cryptæ ſubterraneæ, in quam aditus ad Mumias patet, Ichnographia; quam hìc vnà cum literis ad me datis, apponendam duxi.

Literæ Titi Liuij Burattini, Architecti Regis Poloniæ de Pyramidibus, Sphyngibus, cœteriſque Aegyptiæ magnificentiæ reliquijs.

Litteræ Titi Liuij Burattini ad Authorem, de pyramide Memphiticâ.

Molto Reu. Padre, mio Signore e Patrone
Colendiſſimo.

SVpplico Voſtra Paternità Molto Reuerenda di ſcuſare la mia tardanza in hauer differito tanto ſenza mandargli niuna coſa oltre gli duoi diſegni, e miſure delli duoi Obeliſchi d'Aleſſandria, e della Matarèa già mandateli, il che n'è ſtato cauſa le mie continue occupationi per ſeruitio di Sua Maeſtà Sereniſſima, le quali non mi concedono tempo di poterla ſeruire come tanto deſidero; ma hora,

che le notti vengono più longhe, e che le mie occupationi ſaranno minori, hauerò più campo di poterla ſeruire, come dalli effetti conoſcerà. Queſta mia ſarà accompagnata con gli diſegni delle Mumie, e delle Piramidi, appreſſo le quali già era la famoſa Memfi; le miſure delle quali, & il diſegno interiore lo hauerà inſieme con quelle di Giza, poſte frà gli ſette miracoli del Mondo. Hora V. P. M. Reuer. hauerà vna polita deſcrittione di dette Mumie, con il vero diſegno interiore d'eſſe. Le Settimane paſſate riceuei due cariſſime lettere di V. P. M. Reu., dall'vltima delle quali vedo il deſiderio che hà di ſapere qualche coſa della Città di Chanea, della quale il P. Marco gli dice tante coſe, delle memorie della quale non mi reſta coſa alcuna, ma più mi diſpiace d'hauer perſo quelle di Bebet l'haiar, doue v'è vna piramide alta circa 25 piedi, e larga nella baſe circa 30, hà tutte quattro le facciate, nella quale ſono gran quantità di Hieroglifici, e tutti differenti; la quale è di Granito Orientale, e tutta d'vn pezzo; così nell'antichiſſima Sai, hora chiamata Sa l'haiar, cioè, Sai delle pietre, come la ſuperiore Bebet delle pietre, così chiamate dalle grandiſſime ruine, che in ambidoi ſi ſcorgono, che dinotano la grandezza dell'antica felicità dell'Egitto. In Sa l'haiar ſono molte antichità come dico, frà le quali ſono diuerſe Sfingie di pietra bianca, e ancora di Granito, tutte coperte di Hieroglifici, ma quella di Thebe ſupera di grandezzà tutte l'altre, leuata però quella delle Piramidi di Giza, come a ſuo tempo moſtrerò. Quella di Thebe è longa circa 30 piedi, e la baſe ſua è adornata tutta all'intorno di Hieroglifici, come ſono ancora doi grand'Idoli che ſono appreſſo quella, longhi in circa 20 piedi l'vno. Molte altre coſe appreſſo queſte hò perſo con mio ſommo dolore, le quali ſono ſtate cauſa che più non applicai di ponere regolatamente quel poco, che m'è reſtato, ch'è quello, che nella prima lettera ſignificai a V. P. M. Reu., alla quale bacio humilmente la mano, e reſto

Varſauia a gli 15 Settembre 1652.

Di V. P. M. Reu.

Humiliſſ. Seru.

Tito Liuio Burattini.

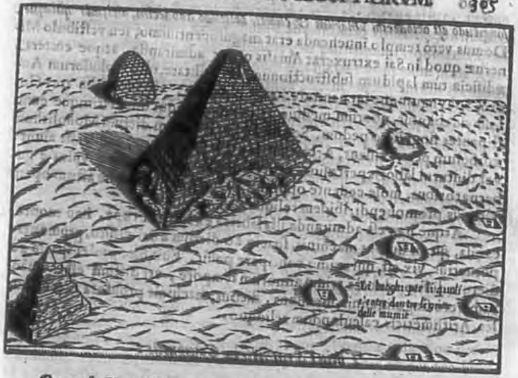
Li luoghi per li quali ſi entra dentro le grotte delle mumie

Da queſte Piramidi ſino a quelle di Giza, che ſono cinque ò dieci miglia Italiane poſte verſo Tramontana, era già la famoſiſſima Città di Memfi, & hora ancora ſono li Sepolcri delli antichi Egittij, volgarmente chiamati le Mumie. Sei di queſti Sepolcri qui ſopra hò diſegnato, con l'arena all'intorno, che cauano dalla bocca quando vogliono entrare.

§ II.

Fana, Delubra.

INter cœtera Ægyptiorum memoranda, ab Amaſi Rege conſtituta, & hoc eſt, quòd delubrum quoddam ex integro & ſolido ſaxo trium annorum ſpacio, ope duorum millium hominum, ex vrbe Elephantina Saim 20 dierum itinere diſtante aduexerit; de quo exactè Herodotus in Euterpe circa finem. Τὸ δὲ οὐκ ἥκιστα αὐτέων, ἀλλὰ μάλιστα θωμάζω, ἔστι τόδε. Οἴκημα μουνόλιθον ἐκόμισε ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλιος. Καὶ τοῦτο ἐκόμιζον μὲν ἐπ' ἔτεα τρία, δισχίλιοι δέ οἱ προσετετάχατο ἄνδρες ἀγωγέες, καὶ οὗτοι ἅπαντες ἦσαν κυβερνῆται. Τῆς δὲ στέγης ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωθεν ἐστὶ εἷς τε καὶ εἴκοσι πήχεες, εὖρος δὲ τεσσερεσκαίδεκα, ὕψος δὲ ὀκτώ. Ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωθεν τῆς στέγης τῆς μουνολίθου ἐστί· ἀτὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκος ὀκτωκαίδεκα πηχέων, καὶ πυγόνος, τὸ δὲ εὖρος δυώδεκα πηχέων, τὸ δὲ ὕψος πέντε πηχέων ἐστί. *Ad hæc quod non minimè, ſed maximè admiror, hoc eſt, attulit ædificium, ex ſolido ſaxo ab vrbe Elephantina; in quo afferendo triennium conſumpſerunt duo millia delectorum virorum, qui omnes erant gubernatores. Huius autem domus extrinſecùs eſt vnius & viginti vlnarum longitudo, quatuordecim latitudo, octo altitudo. Hæc eſt dimenſio exterior domus ex vno lapide; interior autem eius lon-*

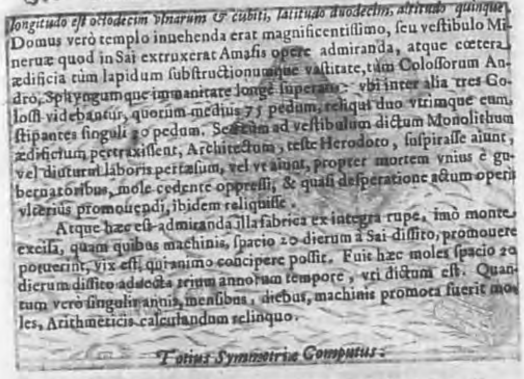

longitudo eſt octodecim vlnarum & cubiti, latitudo duodecim, altitudo quinque.
Domus verò templo inuehenda erat magnificentiſſimo, ſeu veſtibulo Mineruæ quod in Sai extruxerat Amaſis opere admiranda, atque cœtera ædificia tùm lapidum ſubſtructionumque vaſtitate, tùm Coloſſorum Andro-Sphyngumque immanitate longè ſuperans: vbi inter alia tres Coloſſi videbantur, quorum medius 75 pedum, reliqui duo vtrimque eum ſtipantes ſinguli 30 pedum. Sed cùm ad veſtibulum dictum Monolithum ædificium pertraxiſſent, Architectum, teſte Herodoto, ſuſpiraſſe aiunt, vel diuturni laboris pertæſum, vel vt aiunt, propter mortem vnius è gubernatoribus, mole cedente oppreſſi, & quaſi deſperatione actum operis vlterius promouendi, ibidem reliquiſſe.

Atque hæc eſt admiranda illa fabrica ex integra rupe, imò monte exciſa, quam quibus machinis, ſpacio 20 dierum à Sai diſſito, promouere potuerint, vix eſt, qui animo concipere poſſit. Fuit hæc moles ſpacio 20 dierum diſſito adducta trium annorum tempore, vti dictum eſt. Quantum verò ſingulis annis, menſibus, diebus, machinis promota fuerit moles, Arithmeticis calculandum relinquo.

Totius Symmetriæ Computus.

Exterior.			Interior.		
Longitudo.	Latitudo.	Altitudo.	Longit.	Latitudo.	Altitudo.
Cubitos 21	Cubit. 14	Cubitos 8	Cubit. 18	Cubit. 12	Cubitos 5
ſeu pedes 42	ſeu ped. 28	ſeu ped. 16	ſeu ped. 36	ſeu ped. 24	ſeu pedes 10

Differentia interioris & exterioris.

Longitudo.	Latitudo.	Altitudo.	Quæ differentia conſtituit craſſitiem murorum.
Cubitos 3	Cubitos 2	Cubitos 3	
ſeu pedes 6	ſeu ped. 4	ſeu ped. 6	

Atque ex hiſce menſuris facilè curioſus Lector pondus totius eruet.

§ III.

Labyrinthus, & Sepulchrum Regum.

Labyrinthus Ægyptiacus.

Herodotus.

Diodorus.

Plinius.

QVæ de Labyrintho Aegyptiaco ſcribunt vetuſtiſſimi Authores, Herodotus, Diodorus, Strabo, & poſt hos Plinius, omnem humanam fidem ſuperare videntur. Herodotus ad primum eius intuitum, infinitâ admiratione defixum fuiſſe de ſe teſtatur. Diodorus omnibus operibus hominum induſtriâ vnquam factis, ſuperius excellentiuſque fuiſſe ſcribit. Plinius potentiſſimum humani ingenij opus prædicat. Operis ma-

---

magnitudo, diſpoſitio, & magnificentia à varijs variè exponitur; neque id mirum cuiquam videri debet, cùm Labyrinthum ingreſſi, quiſque in tanta rerum ſpectandarum multitudine, id potiſſimùm, quod maximè in admirationem traheret, referendum putauerit; vnde dum noua ſemper & mirabiliora occurrebant luſtranda, facilè inde confuſis ſpectantium animis ex innumeris, vti ſingula diſtinctè obſeruare non potuerunt, ita confusè quoque & indiſtinctè poſteritati illa conſignarunt. Certè Dædalum huius admiratione fabricæ captum, inde occaſionem cepiſſe alium Labyrinthum in Lemno condendi Plinius aſſerit, tametſi centeſimam tantùm partem eius fuerit imitatus, dum ſeſe ex inextricabili fabricæ ſtructura etiam ſummo quo pollebat ingenio, explicare non potuerit.

Labyrinthi Ægyptiaci ſitus.

Situs eſt Labyrinthus ad lacum Mæridis verſus Crocodilopolim, teſte Herodoto & Plinio, quod & Sepulchrum Mæridis eſſe volunt. Diuiditur id primum in duodecim iuxta Herodotum, & in ſedecim iuxta Plinium, domicilia; tot videlicet aulas, ſeu potiùs ampla receptacula, vaſtiſſimaque ædificia, quot olim Ægyptus vniuerſa in præfecturas, quas Nomos vocant, diuidebatur: continebat præterea omnium Ægyptiorum Numinum templa; quibus complures quadragenûm vlnarum pyramides includebantur. Erant autem, teſte Strabone, ſingulæ aulæ Nomorum Columnis ambitæ, inuicem continuæ; viæ verò quæ ad eas tendunt, ex aduerſo ſunt muri, qui aulas ordine poſitas cingit. Ante ingreſſam verò portam Cryptæ ſunt multæ ac longæ, quæ inter ſe tantâ & tam mirificâ tortuoſitate vias implicatas tenent, vt nemo ingredi aulam vllam poſſit, nec egredi ſine duce, inexplicabili illo viarum errore deceptus. Sunt hic & cœnacula altiſſima; porticuſque nonagenis gradibus ſinguli exſtructi, columnis ex porphyrite lapide fulciti, quos inter Deorum ſimulacra, Regum ſtatuæ, & ſumma monſtroſarum imaginum congeries. Quarundã verò domorum talis eſt, ab ingenioſa Architecti inuentione, ſitus & diſpoſitio, vt mox atque fores earum aperiuntur, formidabile tonitru audiri videatur. Dignum verò præ omnibus admiratione eſt, quòd domorum ſingularum tabulata ſeu tecta, vti & cryptarum latitudines ex integris, teſte Strabone, lapidibus, magnitudinis prorſùs inſolentis extructa ſint, nullo prorſùs nec ligni, nec alterius materiæ interuentu. Verbo, totam fabricæ extenſionem tria millia domorum comprehendiſſe, qua vel ingentem vrbem æquare poterat. Sed audiamus ſingula exactè diſcribentem in ſua Euterpe Herodotum [illegible]. Verba eius ſunt:

Labyrinthi domicilia.

Labyrinthi Templa.

Labyrinthi cryptæ.

Labyrinthi cœnacula, & porticus.

Labyrinthi tecta.

Herodotus. Labyrinthi deſcriptio ex Herodoto.

Regnantibus in Ægypto duodecim Regibus, placitum eſt eis aliquod relinquere commune omnibus monumentum, ex eoque placito fecerunt Labyrinthum paulò ſupra Mæridis ſtagnum, maximè vrbem verſus quæ dicitur Crocodilorum, quam ego aſpexi famâ maiorem. Si quis enim ex Græcorum narratione muros & operis ſpeciem ratiocinatur, minùs concipiet, quàm pro labore & ſumptu huius Labyrinthi: tametſi enim Epheſi templum memoratu dignum eſt, & in Samo; tamen pyramides erant narratione maiores, quarum ſingulæ multis & magnis operibus Græciæ æquiparandæ ſunt. Sed eas quoque Labyrinthus antecellit. Etenim duodecim, cuius aulæ ſunt tecto opertæ, portis oppoſitis altrinſecùs: ſex ad Aquilo-

nem contiguæ, totidem ad Auſtrum vergentes, eodem prorſus muro concluſæ. Bifaria in eo ſunt domicilia, vna ſubterranea, altera ſuperiora illis impoſita; vtraque tria millia quingenta: quorum ea, quæ ſuperiora ſunt, ipſi vidimus, & quæ aſpeximus, enarramus; ſubterranea verò auditu percepimus: nam qui Labyrintho præpoſiti Ægyptiorum, nolebant illa vllo pacto monſtrari, quòd dicerent illic ſepulchra eſſe tùm eorum Regum qui ædificandi Labyrinthi fuerunt Authores, tùm ſacrorum Crocodilorum. ita de inferioribus docti comperimus; ſuperiora ipſi aſpeximus humanis operibus maiora. nam anfractus ſeu egreſſus per tecta, & regreſſus per aulas, vti erant diuerſiſſimi, ita infinitâ me admiratione afficiebant. Ex aula in conclauia tranſitur, ex conclauibus in cubicula, à cubiculis in ſolaria alia, è conclauibus in aulas alias. Horum omnium lacunar, quemadmodum & parietes, lapideum eſt, ſculptilibus paſſim figuris ornatum; ſingulæ aulæ maxima ex parte digeſtæ albo lapide, columnarum ambitu redimitæ; angulo quo finitur Labyrinthus, adhæret pyramis quadraginta paſſuum, in qua grandia ſunt inſculpta animalia, ad quam iter ſub terra fit. Hæc eſt deſcriptio ab Herodoto curioſo rerum omnium inſpectore & admiratore obſeruata, cuius deſcriptionem ſecutus, libenter hic totius fabricæ rudem ſaltem quandam & ſuperficialem Ichnographiam exhibuiſſem, ſi per tempus licuiſſet, vt Lector ex vngue Leonem colligere, & de præſtantia ingenij talium operum Architecti conijcere poſſet. Sed id alibi fortè præſtabimus.

Labyrinthi domicilia 3500.

Iſmendis Sepulchrum à Labyrintho diuerſum eſt.

Porrò quæ Hecatæus apud Diodorum de Sepulchro Iſmendis refert, non videntur relationi Herodoti & Plinij congruere, cùm aularum, quas Nomos vocant, non meminerit; neque eo ordine, quo Herodotus, domicilia diſponat; neque locus, quem citati Authores iuxta lacum Mæridis aſſignant, concordet. Ait enim, in Thebano territorio illud fuiſſe extructum; quod cùm multorum dierum itinere à lacu Mæridis diſtet, haud dubiè (quicquid nonnulli Authores dicant, qui fabricam Sepulchri Iſmendis cum Labyrintho confundunt) diuerſum fuiſſe, neceſſariò aſſerere cogemur. Quia tamen ex Hecatæi relatione fabrica hæc Iſmendis Labyrintho minimè, ſiue magnificentiam, ſiue vaſtitatem ſpectes, eſt inferior, hic eius quoque deſcriptionem ex ipſis Hecatæi oculati teſtis apud Diodorum verbis apponemus.

Iſmendis Sepulchri deſcriptio.

Sepulchra quoque, inquit, *Regum priſcorum mirabili opere, & quæ minimè æquari à poſteris poſſent, fuiſſe aiunt. Referunt Sacerdotes, 47 Sepulchra Regia; quorum vſque ad Ptolomæum Lagum 17 tantùm ſupererant, in eorum libris ſcripta contineri; eorumque etiam plurima, quo tempore ad ea loca acceſſimus, abſumpta erant, Olympiade 180. Non ſolùm verò ab Ægyptijs Sacerdotibus hæc traduntur, ſed Græci complures, & in his Hecatæus, qui Ptolomæi Lagi tempore Thebas profecti, hiſtorias Ægyptias ſcripſerunt, nobiſcum ſentiunt: de prioribus enim Regum Sepulchris, in quibus traditur Iouis pellices conditas fuiſſe, recenſent ſingula, Regis monumentum, qui Simandius eſt, audio fuiſſe ſtadiorum decem; cuius in aditu porta erat vario lapide conſtructa; & huius longitudinem duorum iugerum, altitudinem 45 cubitorum fuiſſe ait. Poſt hanc ingredientibus aderat lapideum periſtylium quadratum, cuius ſingula latera iugera quatuor complecterentur. In eo pro columnis animalia erant ſita ex vnico lapide, 26 cubitorum, ad anti-*

anti-

quam formam fabricata. Textura omnis ſuperior tecti confecta ex lapidibus duorum paſſuum latitudine, varijsq́ ſtellis cæruleis ornata. Ex hac deinceps alter erat aditus, & in eo porta priori ſimilis, ſed ſculpturâ vberiori. In ingreſſu ſtatuæ tres poſitæ erant ingentes vnius lapidis, Memnonis opus; harum vna ſedens, cuius pedis menſura ſeptem excedebat cubitos, cæteras Ægypti ſtatuas magnitudine ſuperabat; duæ præterea vſque ad genu, altera à dextris, altera à ſiniſtris, filiæ & matri, minores poſitæ. Hoc opus non ſolùm magnitudine conſpicuum, ſed arte mirabili, & lapidum natura excellens fuit, cùm in tanta mole neque fiſſura quæpiam, neque macula ineſſet. Scriptum erat in eo,

REX REGVM OSYMANDYAS SVM; SI QVIS QVALIS FVERIM, ET VBI IACEAM, NOSSE VELIT, MEORVM ALIQVID OPERVM EXVPERET.

Eſſe quoque & aliud ſignum matris ferunt vnico lapide, cubitorum 20, habens ſupra caput Reginas tres, quæ oſtenderent, filiam vxoremq́ & matrem Regis fuiſſe. Poſt hanc portam & aliud erat periſtylon ſuperiori nobilius, ſculpturis varijs, in quis bellum erat contra Bactrianos, qui ab eo defecerant, geſtum aduerſus hos quadringentis millibus peditum, equitum 20 millibus, in quatuor partes diuiſo exercitu, quorum omnium filios Regum geſſiſſe imperium. Prima muri pars obſidionem vrbis (ſcilicet Bactrianorum) ſculptam continebat ab ea parte, qua fluuius muros alluit. Rege deinde cum hoſte congreſſo Leo vnà cum eo terribiliter pugnabat. Secundus paries ſculptus erat captiuis abſque pudendis, manibuſque à Rege ductis; quæ nota erat illos fuiſſe animo viles, & corpore imbecilles. Tertium latus ſculpturis varijs, picturiſq́ decoris, Regis ſacrificia triumphoſq́ deuictis hoſtibus continebat. In medio periſtylio erat ſubdialis ara ex pulcherrimo lapide, & opere excellens, & magnitudine miranda. In vltimo autem pariete ſtatuæ iacebant duæ ingentes ex vnico lapide cubitorum 27, ad quas tres ex periſtylio aditus patebant. Has prope domus erat columnis ſuſpenſa, cuius latus quoque duo iugera, id eſt 480 pedes amplectebatur: in ea ſtatuæ ligneæ haud paruo numero, referentes eos, qui in iudicijs ſententias ferrent. Hi ab vna parte muri ſculpti triginta numero erant, & in medio iudicij Princeps, cuius à collo ſuſpenſa veritas penderet, & oculis eſſet ſubclauſis librorum cumulo circumſtante. Hæ imagines præſeferebant, iudices integros eſſe debere, & ſolam veritatem inſpicere. Deinde ambulacrum erat domibus plenum, in eiſque diuerſa epularum genera ſuaui guſtu præparata. Sculptus deinde eminentior cæteris Rex varijs coloribus, aurum argentumque, quæ ex aureis argenteiſq́ metallis annuatim accipiebat, Deo offerens, cum inſcriptione ſummæ,

MINÆ TER DECIES CENTENA ET DVCENTA MILLIA MILLIVM.

Sequebatur deinde Sacra Bibliotheca, cum inſcriptione:

ANIMI MEDICAMENTVM.

Erant deinceps omnium Ægypti Deorum imagines; Regis quoque dona ferentis, quæ cuiq; competerent Deo. Ponè Bibliothecam domus ſita erat egregia, in qua 20 eſſent Iouis & Iunonis lectiſternia. Regis inſuper ſtatua, vbi & Regis corpus ſepultum iacebat. Hanc circumſtabant plurima habitacula, in quibus picta cernebantur animantia Ægyptia, omnia ſacris apta. Circumibat monumentum aureus circulus cubitis 365 vnius cubiti ſpiſſitudine, in quo deſcripti erant per ſingulos cubitos dies anni, & aſtrorum Ortus atque Occaſus, quidue ea ſecundum Ægyptios Aſtrologos obſeruata ſignificarent. Eum circulum ferunt, quo tempore Cambyſes & Perſæ Ægyptijs imperabant, ablatum. Hoc Oſimandri monumentum non ſolùm cæteris omnibus ſumptuoſius, ſed & artificio excellentius fuit. Hactenus Hecatæus apud Diodorum.

Iſmendis in Sepulchro tria maximè miranda. Primò, Statuarum multitudo.

In hac inſolenti prodigioſi operis fabrica, tria maximè admiratione digna occurrunt. Primum eſt ſtatuarum tam multiplicium ex vnico lapide conſtructarum, quarum ſingulæ 32 pedum altitudinem habebant, tectumque periſtylij loco columnarum ſuſtinebant, artificium. Excedebat has multis paraſangis in ſecundi periſtylij aditu ex tribus media, cuius vel pes ſolus ferè adæquabat altitudinem earum, quæ loco columnarum ſeruiebant, vtpote 28 pedum, ſeu ſeptem cubitorum longitudinis. Cùm itaque pedis longitudo ſit ſubſextupla ad totius altitudinem corporis, erat dicta ſtatua, ſi erecta ſtetiſſet (ſedentis enim habitu ferebatur) 168 pedum; quam nè Rhodius quidem Solis Coloſſus adæquaſſet. Memorantur & aliæ duæ proſtratæ, quarum ſingulæ 108 pedum habebant longitudinem; quæ tametſi priori magnitudine cederent, præſtantiâ tamen lapidis, longè ſuperabant.

Secundò, quadratum ædificium.

Secundò, quadratum ædificium columnis innixum, cuius ſingula latera longa 480 pedes, columnis 27 ex integro lapide fulcita; quibus in ſuperiori tecto totidem reſpondebant, immenſæ magnitudinis ſtatuæ ligneæ.

Tertiò, aureus circulus 365 cubitorum ſolidorum.

Tertium erat aureus circulus, qui circumdabat Simendis monumentum, 365 cubitorum; qui totius anni dies, Aſtrorumque Ortus & Occaſus, Aſtrologorumque electiones, obſeruationeſque continebat, erantque ſinguli gradus vnius cubiti, id eſt, 4 pedum, tàm in longitudine, quàm latitudine, vti & craſſities; diameter eius ex Mathematico ratiocinio 120 circiter cubitorum, id eſt, 480 pedum erat; ex quo amplitudo loci, quem occupabat, ſatis colligi poteſt. Prætereà ſi aureus fuit, vt Diodorus memorat, & non ex ære inaurato; tota circuli moles 3650000, id eſt, tres milliones, ſexcenta & quinquaginta millia librarum pendebat, poſito cubitum ſolidum auri, ſiue cubum aureum, qui 4 pedes tàm in latum quàm in altum contineat, 10000 libras pendere. Quæ res vix animo concipi poteſt.

Conſectarium.

Hinc collige, Lector curioſe, Architectorum ſummam Geometriæ tùm in ſingulis delineandis pingendiſque, tùm in ſingulis fabricæ membris ritè diſponendis peritiam & induſtriam; ſculptorum prodigioſas ingenij dotes, in tam enormibus ſtatuis, columniſque ex vnico lapi-

de,

deq; ſeruata humani corporis perfectâ proportione, efformandis, auri quantitatem in vnius Orbis cœleſtis fabrica, non minori ingenij, quàm diuitiarum felicitate demonſtratam. Quæ ſanè opera ſi paulò penitius conſidero, auſim ſanctè affirmare, hoſce ſummi ingenij homines, vti nihil humanarum ſcientiarum latuit, ita eorum ope humanis quoque opibus maiora præſtitiſſe, cùm vel in vnica fabrica efformanda omnes artes & ſcientias, Phyſicam & Mathematicam conſpiraſſe videam. Quis enim hodierno die ſimile quid attentare audeat, niſi totius naturæ conſultus, niſi totius Arithmeticæ, Geometriæ, Opticæ, Aſtronomiæ, Mechanicæ, Staticæ, cæterarumque annexarum artium peritia ad miraculum præditus? Nemo itaq; miretur, totius Architecturæ rationem primò ab Ægyptijs ad Græcos, ab his ad Romanos deuolutam, in hunc diem ſuam adhuc tueri exiſtimationem.

Architectorũ Ægyptiorum excellentia.

Mæridis lacus. Herodotus.

Nil dicam hîc de lacu Mæridis, qui, teſte Herodoto, plus admirationis habet, quàm omnia hucuſque enarrata opera. Habet is in circuitu tria millia & ſexcenta ſtadia; vbi profundiſſimus, eſt 50 paſſuum; humanâ induſtriâ ad aquas Nili ſtagnantes tùm recipiendas, tùm iiſdem deficientibus ad terram rigandam, excauatus; de eius miraculo vide citatum Herodotum in Euterpe ſingula exactiſſimè deſcribentem. Non memoro Thebanæ ciuitatis miracula, quæ apud Strabonem, Diodorum, & paulò antè citatum Herodotum videantur; quæ profectò tanta ſunt, vt ipſis Authoribus teſtibus, nihil in humanis rebus maius & excellentius fieri poſſit. Atque hæc ſunt quæ de Architectonica Ægyptiorum dicenda putauimus, nunc ad machinas calamum conuertamus.

Thebanæ vrbis miracula.

CAPVT II.

De Mechanica Ægyptiorum.

Vidimus immenſas Ægyptiorum fabricas, Labyrinthi inextricabiles errores, præcelſas Coloſſorum moles admirati ſumus; reſtat modò vt oſtendamus, quâ ingenij artiſque induſtriâ, tam inſolentes fabricas etexerint. Certè id ſine machinis ſummâ arte conſtructis perfici minimè potuit. Et primò quidem non nego, maximam hominum multitudinem ad eiuſmodi ædificia tùm celeriùs, tùm faciliùs extruenda neceſſariam fuiſſe. Nam in ſola pyramidis maximæ ædificatione trecenta millia hominum fuiſſe adhibita, quam & 20 annorum ſpacio perfecerunt, ita vt in ſolas cæpas & allia mille & ſexcenta auri talenta fuerint erogata, Herodotus Author eſt: in Obeliſco verò Rameſſæo ſiue Lateranenſi viginti millia hominum laboraſſe Plinius tradit: pari pacto in Labyrintho, cæteriſque enarratis fabricis conſtruendis idem contigiſſe nullus dubitare debet, niſi qui Ægyptum præ cæteris totius Mundi nationibus ſemper innumerabili propè hominum copiâ abundaſſe ignorârit. Sed non obſtante exceſſiuâ illâ hominum multitudine, dico nihilominùs, illa ſine adhibitis machinis fieri non potuiſſe; nec ſubſiſtere poteſt, quòd Diodorus aſſerit, aggeribus eam exſtructam, machinis eo tempore nondum

Herodotus.

Machinas neceſſarias ad Ægyptiorum opera conſtruenda.

repertis. Plinius aſſerit, exſtructos fuiſſe pontes latericios, per quos ſaxa immenſa ad conſtitutum locum operariorum vi deuoluerentur; ſed neque hoc dici poteſt, cùm pondera maiora fuerint, quàm vt immediata manuum applicatio ea mouerent; pondus enim quod ducentorum hominum ponderi applicatorum operâ moueri non poteſt, octo aut decem hominum operâ machinis vtentium nullo negotio moueri, Statica docet. Machinis itaque neceſſariò ad tam immanes moles quà mouendas, quà erigendas vtebantur: quæ quales fuerint, reſtat explicandum.

Ferri temperandi notitia apud Ægyptios.

Suppono itaque primò, Ægyptios perfectam habuiſſe tùm cæterorum metallorum auri & argenti, tùm potiſſimùm ferri attemperandi notitiam, à primis Patribus traditam: quomodo enim tam immenſas ſtatuarum moles vel ex vnico porphyrite, vti vidimus, duriſſimi lapidis genere conſtructas, ſine optimi ferri qualitate & temperamento, fieri poterat vt exſcinderent, dolarent, & polirent? nouimus quantum noſtri artifices vel in exiguis porphyriticis vaſis elaborandis deſudent. miram itaque temperiem, nobis prorſùs incognitam, habuiſſe veriſimile eſt, ad montes ipſos porphyriticos penetrandos, ſaxaq; exſcindenda, dolanda, polienda.

Mechanicæ rationes à natura inſitæ.

Suppono ſecundò, Mathematicos Mechanicos, quorum magna pars in hunc finem publicis ſumptibus alebatur, in hoc vnicum incubuiſſe, vt machinis nouis inuentis, ſuperba Regum molimina promouerent.

Suppono tertiò, Mechanicas rationes à natura inſitas eſſe, vti ex motibus corporeis, tollendiſque grauioribus ponderibus, aut percutiendis rebus experientia docet; vt vel hinc vectium, malleorumque ratio originem inuenerit: dum enim clauum parieti inſerere attentamus, non manu, aut duriori qualibet re manibus inſerta, ſed malleo, qui inſtar vectis eſt, vtimur; ſic etiam ſaxum, non manuum immediatâ applicatione, ſed ligno ſuppoſito faciliùs vrgere & erigere attentamus; quæ notiora ſunt, quàm vt dici debeant. His poſitis, ſit

§. I.

De modo & ratione, quam in ponderibus quà trahendis, quà in altum deducendis, Veteres vtebantur.

Chemmin Architectus Ægyptius.

QVæcunque de Veterum machinis hoc loco dicturus ſum, illa extracta ſunt ex Veterum Mechanicorum monumentis, quorum primus & omnium antiquiſſimus fuit Chemmin Ægyptius, vltra tempora Pythagoræ in Ægypto Architectus clariſſimus, & admirandorum operum fabricator: ex quo ſua pleraque acceperunt Hero Alexandrinus, Philo Byaantinus, & Pappus Alexand. Hic dicitur Architectus fuiſſe pyramidis magnæ, quam cùm in altitudinem 6 octauarum vnius milliaris erigere cogitaſſet, tale quippiam in lapidibus quà vehendis, quà in altum attrahendis propoſito ſuo mirificò congruum adinuenit,

eum

Saxa trahendi ratio.

cum narrant. Porrò in trahendis vehendiſque longo ſpacio ſaxis immanibus paraſſe duas ſcytalas ſeu cylindros ponderi vehendo proportionatos, ſtrato ſuper eos facto ex ſolidiſſimis arboribus, ita tamen vt cylindros non attingerent; & hiſce ſaxa firmiter compacta impoſuiſſe, & tantùm cylindrorum axibus funibus adiunctis, magna hominum multitudine ad ſtatutum locum per coaceruatorum aggerum veluti montes quoſdam pertraxiſſe; & nè in via quicquam impedimenti occurreret, omnes lacunas & inæqualitates ſemitarum, per quas ſaxa deuehenda erant, priùs lapidibus, arenâ, terreſtribuſque molibus oppletas fuiſſe. Hoc eodem artificio Cteſiphontem & Metagenem filium eius in columnis Epheſino templo deſtinatis aduehendis vſum eſſe, Vitruuius tradit.

Vitruuius.

Triplex ratio machinas grandiores loco mouendi.

Fuit autem triplex vſitata in grandioribus machinis loco mouendis ratio & methodus: vel enim ex lapidicina ad conſtitutum locum tranſuehendi erant, ſeu terrâ, ſeu flumine; vel immanes Coloſſi erigendi; vel denique ſaxa excelſiſſimæ molis in locum ſtatutum collocandi. Prima vocabatur ἑλκτικὴ, id eſt, tractiuâ vi peragendâ; Secunda ἐξυψωτικὴ, id eſt, elatrix ſeu nautica; Tertia manganaria vocabatur. De ſingulis dicam.

§ II.

De Machinis, quibus terrâ ingentes ſaxorum moles vehebantur.

PRimò ante omnia, vt ſuprà meminimus, iter per quod moles deuoluendæ erant, nè quod impedimentum aut offendiculum occurreret, impletis foſſis, deplanatiſque eminentioribus terræ partibus, ſummo ſtudio & induſtriâ æquabatur. Quo poſito, duplici artificio lapides, ſimileſque moles per iter præparatum ad deſtinatam ſtationem perducebant. Philo Byzantinus Antiquos trahâ in deuehendis lapidibus vſos aſſerit. Erat autem traha vehiculi genus, conſtans duabus ingentibus trabibus parallelis, quæ radijs tranſuerſis firmiter connectebantur, & infernè laminis ferreis perpolitis inductæ erant, cornibus aliquantulùm incuruatis & repandis. His ſuperimponebant ingentia ſaxa, & ſic ingenti hominum, aut iumentorum multitudine rudentibus applicata, ad deſtinatum locum deducebant; quæ maximè locum inueniebat poſt decrementum Nili, terrâ adhuc limoſâ & lubricâ. Alterum genus vehiculi erat currus quatuor cylindris ſeu tympanis groſſiſſimis, ferreiſque laminis pariter politis, quæ circumferentiæ inducebantur, inſtructus; per quorum centra bini axes ex ferro groſſiſſimo, aut ex alio metallo conflati tranſfigebantur. Supra hos axes pegma ex trabibus pro molium magnitudine conſtruebatur, ſupra quod deponebatur onus deportandum, ac deinde dicta hominum, aut iumentorum multitudine, loris funibuſque craſſiſſimis ad locum ſuum deferebantur. Vitruuius ait, Cteſiphontem in fabrica templi Epheſini

Philo Byzantinus.

Traha quid.

Currus ad deuehendas ſaxorum moles ingentes.

Vitruuius.

R r

haud

Cteſiphon quomodo columnas in locum ſuum deportauerit.

haud abſimili artificio vſum; ingentes enim columnas in ſuum locum deportaturus, ſingulis columnis iam factis axes æneos columnarum axibus correſpondentes implumbauit; deinde ingentibus rotis axes dictos indidit, & ſic tandem onus rotarum ope ad arbitrium Architecti deuoluebatur; axes verò ænei deinde ſeruiebant columnis in baſibus & capitulis firmiùs ſtabiliendis. Inſpice appoſitam figuram.

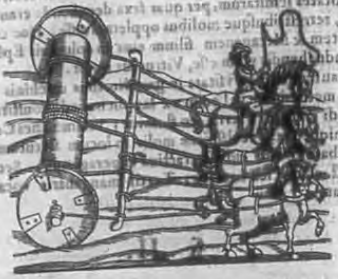

Scytalarum vſus.

Alij dicunt, Veteres ſcytalis, quibus tabulæ ligneæ politæ & leues inſternebantur, vſos, ijſque commiſſum pondus vectibus ad ſtationem deſideratam verſaſſe: quod non intelligi velim de magni ſpacij itinere; fuiſſet enim valde incommoda, perpetua illa ſcytalarum agitatio, tabularumque ijs ſuperiniectarum ferè in ſingulos quindecim paſſus mutatio; in paruo tamen ſpacio oneri deuoluendo non exiguum vſum præſtare poterant.

§. III.

Quibus machinis dictæ moles aquâ marique deueherentur.

Modus Obeliſcos ex rupe in ſtatutum locum transferendi.

PORRÒ Obeliſci, quem Ptolomæus Philadelphus 80 cubitorum longum à Rege Nectenabo ex rupe Thebaica exciſum Alexandriæ ſtatuit, Architectus fuit Satyrus, vti refert Plinius, & diximus in Obeliſco Pamphilio (ex quo quidquid hoc § traditur, deſumpſimus), Ratio verò qui cum naui impoſitum Alexandriam deportarunt, hæc fuit. Primò foſſam ad ipſum vſque profundiſſimam, quæ ſub ipſo Obeliſco initium duceret, Nilum effecerunt; quæ deinde aquis Nili repleta, non tam foſſam, quàm flumen ingens referebat. In hac foſſa, veriùs flumine, teſte Callixeno Phœnice apud Plinium, duas naues ampliſſimas ordinabant, quas & lapidibus in tantum onerabant, vt pondus lapidum Obeliſci pondere duplo maius eſſet. Hoc peracto naues firmiter connexas ſub ipſum Obeliſcum extremitatibus ſuis in ripis vtrinque pendentem remis ſubigebant. Subactis verò hoc ingenio infra Obeliſcum nauibus, naues paulatim lapidum exoneratione alleuiabant, donec Obeliſcum pendentem exciperent; exceptum verò hoc pacto per foſſam in Nilum, ac deinde Alexandriam deducerent, quemadmodum ex figura II. Schematiſmi I. poſiti in Obeliſco Pamphilio fol. 90. patet, ex qua facilè totius machinationis rationem percipies. Verùm ad dictorum confirmationem adducamus verba Plinij lib. 36. c. 9. *Alexandriæ*, inquit, *ſtatuit vnum 80 cubitorum Ptolomæus Philadelphus, quem exciderat Nectabis Rex purum, maiuſque opus fuit in deuehendo, ſtatuendoq; multò quàm in exſcindendo. A Satyro Architecto aliqui deuectum tradunt rate, Callixenus à Phœnice, foſſa perducta vſque ad iacentem Obeliſcum è Nilo; Nauesq; duas in latitudinem patulas, pedalibus ex eodem lapide ad rationem geminatis per duplicem menſuram ponderis oneratas, ita vt ſubirent Obeliſcum pendentem extremitatibus ſuis in ripis vtrinque; poſtea egeſtis laterculis alleuiatas naues excepiſſe onus ſtatutum. Exciſos autem ſex tales in monte eodem, & artificem donatum talentis quinquaginta.* Hæc Plinius. Simili induſtriâ haud dubiè à maioribus per traditionem accepta, reliqui ex poſteris in magnis molibus transferendis vſi ſunt. Nonnulli volunt Obeliſcos ad conſtituta loca tranſlatos eſſe eo tempore, quo maxima eſſet Nili in Ægypto inundatio; aquis enim terras altiùs ſupereminentibus nihil faciliùs erat, quàm extra alueum Nili in quemcunque Ægypti planioris locum, onus deportare. Quòd ſi tamen neceſſitas ita requireret, Obeliſcum chamulcis ſiue cylindris impoſitum, in locum erectionis deuoluebant; in quo poſito primò fundamento, quod vtplurimùm ſaxum ſiue rupes natiua erat, deinde tandem Obeliſcum trabibus tabuliſque ligneis, lanâ, fœno, ſtramine fartis, contra omnem violentiam munitum, ergatorum, trochlearumque ope erigebant.

Quo ingenio Obeliſcus Nectabis Alexandriam fuerit deuectus.

Plinius.

Naues quibus Obeliſci vehebantur.

Nauis quæ detulerat Obeliſcum Augusti, Puteolis incendio perijt.

Nauis quæ detulerat Obeliſcũ Nuncorij, in Oſtia Tyberina ſubmerſa fundamento turris inſeruiebat.

Suetonius. Plinius.

Quibus verò nauibus, Obeliſcis Alexandriâ Romam aduehendis vſi ſint Imperatores Romanorum, Plinius & Ammianus Marcellinus referunt. Auguſti Cæſaris nauis, quâ maior eius Obeliſcus aduectus fuerat, cùm ceu miraculi inſtar Puteolis in perpetuam rei memoriam aſſeruaretur, incendio tandem, neſcio quo caſu perijt. Nauis verò quâ Caius Caligula ſuum illum Nuncorij aduexerat, omnibus quæ vnquam in mari viſæ ſunt, mirabilior, ad Oſtiam ſubſtitit, vbi à Claudio Caij ſucceſſore ſubmerſa in portus fundamentum ceſſit turri ſuperexſtructa, quæ in hunc diem durat. ita Suetonius in vita Claudij, & Plinius citato loco.

Nauis verò quâ Rameſſæus Obeliſcus à Conſtantino Imperatore aduectus fuit, crates erat ex trabibus & arboribus ingentibus compacta, trecentis, teſte Marcellino, remis inſtructa. Arbor principalis, præter alias, quibus vela obtendebantur, tantæ erat craſſitiei, vt duo eam homines amplecti non poſſent. Verùm nauis, quantum ex actis Conſtantij Imperatoris, ex Ammiano Marcellino, alijſque hiſtoricis percipere licuit, eius formæ, quam in Obeliſco Pamphilio fol. 90 adduximus, fuit, quam conſule citato loco.

Naues tres quibus Obeliſci ex Ægypto in Romam fuerunt reportati.

Trium itaque nauium, quibus Obeliſci ex Ægypto in Vrbem portati ſunt, meminerunt Authores, duarum Plinius, Ammianus vnius; & eas omnes maximæ cuiuſdam & prodigioſæ magnitudinis fuiſſe teſtantur. Et de naue quidem, quâ Obeliſcum illum ſuum Auguſtus in Vrbem inuexit, Puteolis miraculi gratia Naualibus perpetuò dicata, deinde igne conſumpta, paulò antè dictum; de ea verò, quâ Caius Caligula ſuum Obeliſcum Romam tranſuexit, hæc inter alia refert Plin. l. 16. c. 40. *Abies admirationis præcipuæ viſa eſt in naui, quæ ex Ægypto Caij Principis iuſſu Obeliſcum in Vaticano Circo ſtatutum, quatuorq; truncos lapidis eiuſdem ad ſuſtinendum eum adduxit; quâ naue nihil admirabilius viſum in mari certum eſt. Centum viginti millia modiorum lentis pro ſaburra ei fuere, longitudo ſpatium obtinuit magna ex parte Hoſtienſis portus latere læuo, ibi namque demerſa eſt à Claudio Principe, cum tribus molibus, turrium altitudine in ea exædificatis obiter Puteolano puluere, aduectiſque.* Libro verò 35. c. 9. ita habet: *Diuus Claudius aliquot per annos aſſeruatam, quâ Caius Ceſar importauerat, omnibus, quæ vnquam in mari viſæ ſunt, mirabiliorem, turribus Puteolano ex puluere ædificatis perductam Hoſtiam, portus gratiâ merſit.* Quæ conſentiunt relationi Suetonij in vita Claudij: *Portum,* inquit, *Hoſtiæ extruxit, circumducto dextra ſiniſtraque brachio, & ad introitum profundo iam ſolo mole obiecta; quam quo ſtabilius fundaret, nauem ante demerſit, quâ magnus Obeliſcus ex Ægypto fuerat aduectus; congeſtiſque pilis ſuprà poſuit altiſſimam turrim in exemplum Alexandrini Phari, vt ad nocturnos ignes curſum nauigia dirigerent.* Ad quarum normam Conſtantium Cæſarem ſuam illam nauem, quam ab Ammiano Marcellino ſuprà deſcriptam, in Obeliſco Pamphilio loco cit. exhibuimus, conſtruxiſſe, veriſimile eſt; fuiſſe autem ex eo genere nauium, quas Rates ſiue Crates vocant, dicti Authores expreſſis verbis indicant.

Plinius.

Suetonius.

Dominicus Fontana.

Qui denique rationem in Obeliſcis à Sixto V. erectis obſeruatam deſiderat, is Dominici Fontanæ Architecti machinas adhibitas, æri elegantiſsime inciſas, & à Mercato, Bargæo, alijſque fusè deſcriptas conſulat.

§ IV.

Quibus machinis in immenſis molibus extollendis vſi ſint Ægyptij: ſiue de quinque facultatibus motricibus; & primò de vecte & axe in peritrochio.

Hero Mechanicus.

Ægyptij datâ potentiâ datum pondus mouebant. Pappus.

HEro primus fuit, qui de quinque Staticis potentijs ex mente Veterum, vti ipſe teſtatur, egit in particulari libello; ex quo poſtea Archimedes, Pappus, & tota tandem poſteritas, ſufficientia ſibi ad ponderum elationes adiumenta deſumpſit. Ægyptios quoque datâ potentiâ, datum pondus mouere, primòs fuiſſe, qui pollicerentur, Pappus his verbis adſtruit. *Cùm itaque quinque ſint facultates, per quas datum pondus datâ potentiâ mouetur, neceſſarium eſt figuras earum, & vſus, præterea etiam & nomina ab Ægyptijs vſitata exponere.* Traditum autem eſt ab Herone, & à Philone, qua de cauſa prædictæ facultates in vnam reducantur naturam, quanquam figuris inter ſe multùm diſcrepantes. Nomina igitur hæc ſunt, axis in peritrochio, vectis, polyſpaſtos, cuneus, & deinde ea quæ appellatur cochlea infinita. Et vt à vecte ſimpliciſſimo incipiamus,

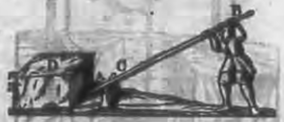

Vectis quid.

Hero Mechanicus.

Eſt vectis inſtrumentum, ſiue ligneum, ſiue ferreum, oblongum, quod ponderi ſuppoſitum ab vno extremo, ab altero verò deorſum vi motrice preſſum, pondus nullo negotio eleuat, vt in figura apparet, vbi D ſaxum eſt, vectis A B, hypomochlium C. Nam vt rectè Hero apud Pappum diſſerit, cùm Veteres magna pondera mouere vellent, eaque primò à terra attollere oporteret, anſas autem non haberent, quòd omnes partes baſis ipſius ponderis ſolo incumberent; paulùm ſuffodientes, & ligni longi extremitatem ſubijcientes ſub onus, ſupponebant ligno prope ipſum onus lapidem, quod hypomochlium appellatur, ſicque onus dimouebant. Cùmque ijs viſus fuiſſet hic motus valde facilis, fieri poſſe ſibi perſuaſerunt, hoc pacto quælibet magna pondera attolli poſſe: tantò autem faciliùs pondus moueri deprehendebant, quantò hypomochlium ſaxo vicinius; hâc enim ratione vectis maiorem acquirebat longitudinem; quantò autem longior erat vectis, tantò faciliùs, vt Mechanici demonſtrant, pondus mouebatur. Atque hæc ſunt prima Mechanices fundamenta, quibus non tam arte, quàm naturæ quodam inſtinctu, omnes vtimur. Neque enim vlla humana actio violentiam aliquam ſuſtinens, aſſignari poteſt, quæ non, etiam nobis non aduertentibus, vectis ope perficiatur.

Vectis vſus prima Mechanices fundamenta præbuit.

Axis in peritrochio.

Porrò cùm talis ſubinde ponderum ratio eſſet, vt vectes munus ſuum obire non poſſent, vt fit in ingentibus molibus attollendis; aliud machinæ genus architectati ſunt; vt in ea multiplex vectium in circulum diſpoſitio idem præſtaret in eleuandis in ſummam altitudinem molibus, quod vectes in molibus terræ ſuperficiei inſiſtentibus. Et hoc vocabant axem in peritrochio. Erat autem inſtrumentum ex cylindro & orbita, in cuius circumferentia radij diſpoſiti erant, qui locum vectium ſubirent, vti in figura ſequenti apparet. Ad cylindrum enim A B, cui rota S infixa erat, funes circumplicabant, è quorum extremitate ſaxum L dependebat; fiebat enim, vt circumducta per radios ſuos rota cylindrus vnà conuoluens funes, ſaxum tandem ſuſtolleret. Hanc machinam ſtatuebant vtplurimùm in muris, in quos ſaxa eleuanda erant; atque ita validè ibidem firmabant, vt pondus ſuſtineret, neque præponderationem vllam ſubiret.

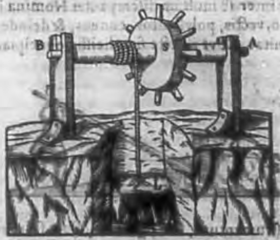

Huius inſtrumenti duplex vſus vrat, rectus, & inuerſus. Rectus, quando eius ope pondera in altum ſubleuabantur; inuerſus, quando dicta pondera ex longinquo trahebant, vel etiam in altum trahebant; & tunc ergata vocabatur. Dicitur autem inuerſus, quia quemadmodum in ſitu recto, cylindrus Horizonti parallelus; ita hic eidem normalis ſiue perpendicularis conſtituebatur. Verùm ad hunc ſitum aliæ quædam requirebantur, vti trochleæ, & arbores polyſpaſtis inſtructæ: de quibus tunc fuſiùs dicetur, vbi primùm, quid per trochleas, cuneos, ſimileſque potentias intelligatur, intellexerimus.

Cuneus Ægyptiacus.

Cuneus Ægyptiacus.

CVneus maximè in lapidicinis vſurpabatur; eſtque inſtrumentum ligneum, vel ferreum pyramidalis figuræ, quo immenſa ſaxa finduntur. Hoc enim intra rimam alicuius ſaxi poſitum, & vehementi mallei ictu percuſſum, dum ſe violenter inſinuando intra rimam, ambo latera potenter premit, rupem tandem findit. Habebant autem plura huiuſmodi inſtrumentorum, quibus ordine intra fiſſuram poſitis, percuſſiſque, lapis findebatur. In ijs verò locis montium, vbi immenſæ moles columnarum, Obeliſcorum, ſtatuarum ex vno lapide, eruendæ erant, hâc induſtriâ vſos eſſe Veteres, Philo Byzantinus in ſuo de quinque facultatibus Staticis libello, refert. Supra rupem fundabant ligneam machinam, ſeu potiùs pegma, cylindro tranſuerſo volubili adornatum; huic cylindro fune craſſiſſimo appendebant chalybeam columnam immenſi ponderis; atque infra intra rimam rupis cuneum ponebant magnitudini cylindri chalybei proportionatum; atque ſic fune attracto tollebatur cylindrus; quo aliquò vſque eleuato, funem laxantes operarij ipſum in cuneum decidere ſinebant; cuius immenſo pondere cuneus preſſus, magnâ vi findebat rupem, & ſic rimæ fiſſuram ſequentes, inſtrumentorum nouâ adaptatione, tandem negotium conficiebant. In figura appoſita cylindrus ferreus volubilis eſt AB, cui appenſum pondus S; ſaxum findendum eſt F, cuneus rimæ impoſitus I, cylindrus ferreus plumbo fartus S, funis attollens cylindrum E M, qui elatus, & cadere permiſſus, magnâ vi in cuneum I illidebatur, vnde fiſſio petræ ſequebatur.

…o Byzantinus. Cunei vſus in lapidibus findendis.

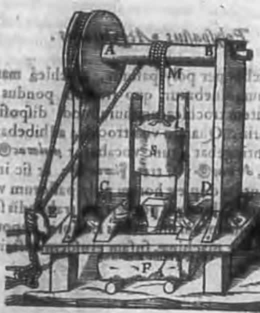

Quando verò è latere rupes findere volebant, hâc induſtriâ id faciebant, teſte paulò antè citato Philone. Muro ingentem trabem ferream AB ita adaptabant, vt intra vertebras nullo negotio moueri poſſet: huius extremitati B ferreum pondus S mallei ad inſtar appendebant, quod perfectè cuneo I C reſpondebant; habebat id in extremitate B funem adnexum, trochleæ E circumuolutum, cuius extremitate multitudo hominum pondus S attrahebat, elatumque ſummo impetu cuneo illidi ſinebat; atque hâc violentiâ adhibita rupem findebant. Quod quidem ma-

Cunei vſus in rupibus findendis è latere. Philo Byzantinus.

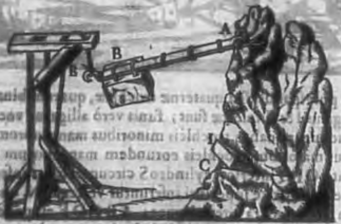

machinamentum ita concinnatum erat, vt pro rimæ findendæ altitudine aut depreſſione nunc altè, nunc demiſſè in quamcunque partem transferre poſſent.

Polyſpaſtus Aegyptiacus.

Polyſpaſtus Ægyptiacus.

ALtera facultas fiebat per polyſpaſtum, trochleâ mangano inſertâ, cui funis circumuoluebatur, quo tractum pondus nullo negotio mouebatur. Erat autem trochlearum huiuſmodi diſpoſitio pro magnitudine ponderum varia. Quando vna trochlea adhibebatur, vt in minoribus ponderibus contingebat, tunc vocabatur μονόσπαστος; ſi duæ trochleæ adhibebantur, δίσπαστος; ſi tres, τρίσπαστος; & ſic in infinitum, nominabantur. Erat autem duplex horum polyſpaſtorum vſus; vel enim in altum tollendis ponderibus, vel per terram trahendis ſeruiebant. Verùm vtriuſque machinamentum hîc oculis Lectoris exponendum duxi, vt ipſius repræſentatione machinæ, fuſam eiuſdem deſcriptionem compenſarem.

Polyſpaſti vſus in planis

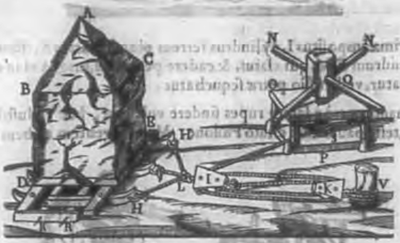

IK, eſt polyſpaſtus, ſeu quaternæ trochleæ, quarum binæ vtrimque duobus manganis I & K inſertæ ſunt; funis verò alligatur vnco L, & deinde circumuoluitur duabus trochleis minoribus manganorum K & I, & iterum duabus maioribus trochleis eorundem manganorum K & I, tandemque ergatæ O P Q interiori cylindro S circumuolutus inſeritur, in cuius cylindri exterioritate ſuperiori inſeruntur vectes N N, quos multitudo hominum, aut iumenta circumagunt; A B C D E eſt pondus, cui polyſpaſtus I K ab vna extremitate H H cheloni, cui pondus impoſitum eſt, annectitur, altero extremo V terræ firmiter ad reſiſtentiam inſerto. Chelon verò, quemadmodum eum Philo & Hero appellant, nihil aliud eſt, quàm traha, vehiculi genus, cuius & ſuprà mentionem fecimus, extremitatibus H H repandis, lignis firmiter compactâ, ſub quo cylindri R R æquales intra polos verſatiles ponebantur, fiebatque ita, vt ſimul ac vectes N N circumagerentur, cylindrus ergatæ complicatâ chordâ polyſpaſton moueret, polyſpaſtus annexus cheloni H H per funes pondus A B C D E nullo ferè negotio traheret. Sed figura hîc appoſita, mentem meam faciliùs, quàm vel copioſa machinæ deſcriptio explicauerit. Habebat hæc machina id quidem incommodum, quòd ad ſingulos centum paſſus, tùm polyſpaſti, tùm ergatæ loca pariter mutare debebant, donec ad conſtitutum locum onus transferretur; cœterùm ingentia pondera huius machinæ ope, nullo penè negotio tranſportabantur. Atque huius machinæ vi templum illud prodigioſum ex vnico ſaxo concinnatum, cuius ſuprà mentionem ex Herodoto fecimus, ex Elephantina vſque in Saî diſtantem viginti dierum itinere, ſpacio triennali tranſlatum fuiſſe, nemo dubitare debet, cùm nec melior, nec expeditior modus haberi poſſit. Atque hæc de ponderibus in plano per polyſpaſtum deducendis ſufficiant.

Chelon quid.

Polyſpaſti incommoda quæ.

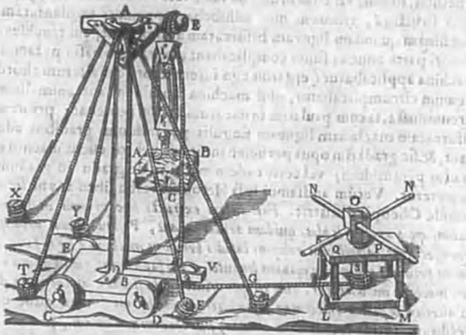

Alter machinæ huius vſus erat, ponderibus in altum extollendis ſeruiens. Arborem prægrandem A B, cum tranſuerſa ſuperiùs trabe A E, ſupra pegma C E D V trabibus firmiter connexum, & quatuor rotis ſeu cylindris in extremitate trabium annexis C, D, E, V, vbi opus erat, verſatile, fundabant; è cuius regione ergata Q P L M parabatur, cylindro S O, & vectibus N N, vti in priori, inſtructa; huius ergatæ cylindro S O funis circa S circumdabatur, qui in arboris radice trochleæ V inſerebatur, & inde polyſpaſti è trabe E dependentis mangana I & K orbiculis, vti priùs, circumplicabatur, funis extremitate mangano I affixâ, à mangano verò K dependebat pondus A B C. Fiebat itaque vt ſimul ac ergata vectium ope ſollicitaretur, funis circumplicatus cylindro S, & per trochleam V continuatus, circumplicatuſque orbiculis manganorum I & K, pondus in altum ſuſtolleret. Vbi verò periculum erat, nè pondere

Polyſpaſti vſus ſecundus in attollendis ponderibus.

prægrauata arbor rumperetur, quatuor aut quinque funibus X T Y F G, ex ſummitate arboris deductis, terræque firmiter infixis, machina non ſecùs ac malus in nauigio rudentibus vnà cum pegmate verſatili firmabatur. Quia tamen machina ſæpe mutanda erat, hinc rotæ ſeu cylindri C D V E pegmati indebantur, vt totam machinam quò vellent, nullo negotiò transferre poſſent. Sed contemplare figuram hic appoſitam.

Hoc pacto quælibet in altum vaſtiſſima pondera eleuabant. Quòd ſi pondera (vti erant Obeliſcorum, ingentiumque Coloſſorum moles) maiora eſſent, quàm vt vnius ergatæ atque polyſpaſti ope ſuſtolli poſſent; tunc multiplicabant pro ergatarum multitudine ipſos polyſpaſtos, atque ſic ſummâ hominum aut iumentorum multudine adhibitâ, vnà æqualiter ſuas ſingulis ergatas mouentibus, moles tandem, tabulatis priùs, ſiue ligneo veſtimento incluſas, nè damnum alicubi inferretur, aut ſtatuis, aut Obeliſcis, ſummâ vti concordiâ, ita facilitate eleuabant. In pyramidum verò ſtructura, arborem non adhibebant pegmati implantatam, ſed machinam quandam ligneam bifurcatam adhibebant, cui trochlea in ſuperiori parte annexa funes complicabant; extra verò baſin pyramidis alia machina applicabatur (ergaton ego interpretor) cui alterum chordæ extremum circumplicabatur, quæ machina hominum aut animalium ope circumducta, ſaxum paulatim in ſtatutum locum ponebat; priorem verò bifurcatam machinam ligneam ſingulis pyramidum gradibus admouebant, & ſic gradatim opus perficiebant, ita vt vel tot eſſent machinæ, quot gradus pyramidum; vel certè eadem machina de gradu in gradum promoueretur. Verùm audiamus ipſa Herodoti verba libro 2. vbi ſic de pyramide Cheopis diſcurrit. *Fuit autem extructa hæc pyramis in ſpeciem graduum, quas quidam ſcalas, quidam arulas vocant. Poſtquam eam principio talem effeciſſent, attollebant reliquos lapides breuibus machinis è ligno factis, ex humo in primum ordinem graduum leuantes; vbi ſuper hunc gradum lapis erat, alteri machinæ imponebatur, quæ in ipſo primo gradu ſtabat; ab hoc enim deinde in alterum ordinem trahebatur ſuper alteram machinam* (nam quot ordines graduum, totidem machinæ erant) *ſiue eandem machinam, quæ vna & facilis ad ferendum eſſet, transferebant ad ſigulos ordines, quoties ſaxum amoliebantur.*

Machina lignea bifurcata in pyramidum ſtructura adhibita.

Atque hinc patet apertè, machinas ab Ægyptijs primùm, vtpote qui præ omnibus Mundi nationibus ſemper maximis & prodigioſis fabricis erigendis animum intentum habebant, feliciter excogitatas, deinde ad Græcos per Dædalum, teſte Herodoto & Philone, & hinc ad Romanos tranſlatas fuiſſe. Hinc Archimedem, hinc Vitruuium, hinc Pappum omnia ſua deſumpſiſſe adeo verum eſt, vt vel ipſe Archimedes id fateatur, teſte Riualdo in eius vita, dum multa in Ægypto Heronis conſuetudine ſe didiciſſe ad Mechanicam ſpectantia ſincerè confitetur.

Herodotus Philo.

Dauid Riualdus.

Reſtat vltima potentia de cochlea, quam cùm neſcio quid difficultatis habeat tùm ad conſtructionem, tùm ad vſum, non adeo Ægyptijs frequentatam exiſtimo, nec vſum aliquem in ponderibus à terra leuandis habere poterat. Eſt autem cochlea nihil aliud, Pappo teſte, quàm aſſumptus cuneus expers percuſſionis per vectem quoque motionem efficiens. Cochlea dicitur, ab ipſa cochlea ſeu limacis domo, tortuoſis ductibus à natura inſtructa. Dicitur & Helix, à natura lineæ, ſecundùm quam conſtruitur. Quæ tamen ſi commodè adhiberi poſſet, omnibus meritò recenſitis machinis palmam eriperet, ob ſummam quam in operando habet efficaciam. Sed qui plura de huius effectibus deſiderat, is legat quæ fuſè de hac Pappus l. 8. tractat ex mente Ægyptiorum, & noſtram ſuó tempore Mechanicam.

Cochlea quid

CAPVT III.

De Machinis Thaumaturgis Ægyptiorum Veterum.

INſcribitur hoc caput de machinis Thaumaturgis Ægyptiorum Veterum, id eſt, de fabricis miraculoſâ quâdam ac tantâ induſtriâ inſtructis, vt Authores, quotquot eorum meminerunt, eas non arte humanâ, ſed magicâ Dæmonum ope conſtructas exiſtimârint. Eſt enim huiuſmodi machinis ita comparatum, vt dum occulta & abdita technaſmata non compareant, motum tamen & vitam ſpirent, vehementique admiratione ſpectatores veluti rei nouitate attonitos teneant. Sunt autem multiplicis rationis. Quædam ſolo ſono, vti Memnonis ſtatua, artis prodebant miracula; aliæ ſolo motu vitam mentiebantur; nonnullæ aquarum artificio adornabantur. Non deerant quæ & ſono, & motu, cœteriſque circumſtantijs, eâ conſtituebantur induſtriâ, vt non immeritò θαυματουργοὶ, id eſt, miraculorum operatrices, apud poſteros audierint. Quis porrò harum omnium Architectus fuerit, tam incertum eſt, quàm incerta eſt inacceſſa huius inuentionis antiquitas, cùm Arabes iam ante diluuium eas in vſu fuiſſe aſſerant, vt poſteà dicetur. Heſiodus antiquiſſimus Poëtarum Vulcanum harum inuentorem facit, cùm ſtatuas aureas ſe quaquauerſus mouentes ab illo fabricatas recitat. Tripodes quoque eum fabricaſſe hinc inde mobiles, & inter ſe concertantes, & in locum vnde prodierant reuertentes, ſcitè deſcribit. Quidam Dædalum à Vulcano inſtructum, harum machinarum prodigioſis operibus vniuerſam Græciam in ſui admirationem traxiſſe volunt. Conſtruxerat is, teſte Homero, ope Ariadnæ, pueros, qui manibus porrectis choreas agebant; canem prætereà aureum, animatũ vt videbatur, teſte Dionyſio antiquiſſimo Homeri interprete, de quo vide Iulium Pollucem. Facit & mentionem fabricarum à Dædalo conſtructarum Plato in Dialogo, qui Memnon inſcribitur, quæ ſi non ligarentur, fugiebant. huc alludit Ariſtoteles lib. 1. polit. vbi apertè ait opus non iam fore ſeruis, ſi inſtrumenta etiam obedirent Opifici, ſicuti machinæ Dædalo. Verùm Dædalum omnia ſua ab Ægyptijs accepiſſe, Diodorus aſſerit; quorum peculiare erat, ingenioſis inauditiſque machinis omnes in admirationem trahere. Ab his Heron hauſit quæcunque de ſpiritalibus & Automatis ſcripſit, dum à prædeceſſoribus ſe ea accepiſſe ſincerè fatetur. Hinc Pythagoras, Architas, Eudoxus,

Machinæ Thaumaturgæ Ægyptiorum.

Multiplices erant.

Machinarum Thaumaturgicarum Author quis.

Heſiodus.

Vulcani tripodes.

Dædali ſtatuæ.

Homerus

Dionyſius, Homeri interpres.

Iulius Pollux.

Plato.

Ariſtot.

Dædalus ab Ægyptijs inſtructus.

Diodorus.

Heron ab Ægyptijs ſua ſpiritalia didicit.

Apollonius, cœterique rerum mirabilium famâ celebres Philoſophi, ſua deſumpſiſſe notiùs eſt, quàm vt dici debeat. quæ vel ipſe Ariſtoteles agnouiſſe videtur in Procœmio in Mechanicam ſuam his verbis: *Cùm itaque vterentur naturâ, quæ in circulo reperitur, opifices varia conficiunt inſtrumenta, occultantes principium, ita vt pars tantum machinæ appareat mirabilis, non manifeſtatâ cauſâ.* quæ confirmat lib. 2. de generat. & libro de motu animalium, vbi motum animalium comparatione quâdam ex machinis automatis deſumpta oſtendit. Erat itaque ante Ariſtotelem iam ab immemorabili tempore horum automatorum vſus. Qualia enim horum ope fecerit Philo Byzantius, & Archimedes, qualia Cteſibius Tonſoris Alexandrini filius & Magiſter Heronis, nota ſunt ex Hydraulicis, Organis, Hydrologijs, alijſque machinis automatis, rotarum dentatarum, vitiumque ope animatis, vti Pappus lib. 8. refert: quæ quidem ſucceſſu temporum in tantam euecta ſunt excellentiam & perfectionem, vt nihil quoque modernis opificibus in ea facultate denegatum videatur, vt nos ſuo tempore in vniuerſali noſtra Mechanica, Deo dante, vberiùs deſcribemus. Quare ad Ægyptiorum automatas machinas reuertamur; in quibus deſcribendis primò Authores allegabimus, deinde occultas machinarum iſtiuſmodi conſtruendarum rationes, quantum coniecturare licuerit, per totidem problemata aperiemus.

Ariſtoteles.

Pappus.

§. I.

Statuæ Memnonis modus & ratio.

MEmnona Poëtis cantatiſſimum nemo non nouit; de quo nonnulla nobis comperta ſunt, ijs planè adnumeranda, quæ præcipuè digna admiratione ſunt in naturæ contemplatione, vel etiam quæ fidem rei nouitate vix impetrant. De hoc ſimulachro variè à varijs diſſertum reperio. Plinius l. 35. c. 7. ex Baſalte lapide conſtructum fuiſſe narrat, & in delubro Serapidis poſitum, quotidiano Solis ortu concuſſum radijs ſonuiſſe. Philoſtratus verò in Iconibus, *Memnon*, inquit, *in Æthiopia deformatus eſt in lapidem nigrum, ſedentis habitu, Solaribus radijs vbi ſtatua contingitur, veluti plectrum incidens Sol in Memnonis os, elicit inde vocem.* In Tonari Lucianus prodit, Demetrium Sunicum peregrinationem obijſſe in Ægyptum, vt pyramides ſpectaret, ac Memnonem, quòd illas audiſſet quamuis altiſſimas, vmbram tamen non iactare; Memnonem verò ad exorientem Solem inclamare. Strabo ibi ſe adfuiſſe ſcribit cum Ælio Gallo, & amicorum multitudine, ac militum, circiterque horam primam ſonitum audiuiſſe, ſiue à baſi, ſiue à Coloſſo, ſiue à circumſtantibus de induſtria factum. *Id enim*, inquit, *haud quaquam affirmârim, cùm propter incertam cauſam omnia magis ſubeat, vt credam, quàm ex lapidibus ſic compactis concinnatiſq; crepitum edi.* Pauſanias miratur in Magarenſium montibus lapidem, quem ſi quis calculo percuſſiſſet, non ſecùs ac lyra inſonaret;

Memnonis ſtatua, eiuſque habitus, & ſitus.

Plinius.

Philoſtratus.

Strabo.

Pauſanias.

Sed multò me, inquit, *maiori admiratione affecit Ægyptiorum Coloſſus, qui Thebis Ægyptijs eſt poſtquam Nilum traieceris; vidi enim ad hoc vſque tempus ſtatuam ſedentem iuxta eum locum, quem Syringas appellant; eam plerique Memnonem dicunt, quem ex Æthiopia profectum in Ægyptum veniſſe arbitrantur. Thebai Memnonem negant, ſed quendam popularem ſuum eſſe aiunt, cuius ea ſtatua ſit. Audiui etiam, qui hanc Seſoſtri ſtatuam tribuant, quam Cambyſes mutilauerit. Reliquum corpus ſedet,* [illegible] *Et quotidie inſonat oriente Sole, quem ſonitum ſimilem dixeris abrupta chordæ in lyra vel cythara.* Legimus porrò Apollonium Thyanæum veniſſe quandoque in Memnonis templum, deque eo ita Damin retuliſſe. Locum vbi erectum ſteterit templum, antiquo loco ſimilem fuiſſe; cuiuſmodi multa viſebantur in vetuſtiſſimis ciuitatibus, vbi & omnium columnarum extant fragmenta, & parietum veſtigia quædam. At ſtatuam Memnonis adoleſcentis impuberis imaginem referre; eſſe autem ex nigro lapide fabricatam, & ad Solis radios conuerſam, vtroque pede ſolum attingentem, arrectas autem manus ſedi inniti hominis ſurgere volentis ſimilitudine quâdam, & oculorum, & totius corporis habitum quaſi loquentis eſſe hominis; vbi verò Solis radio percutitur, quod matutino euenit, tùm vtique ſummam parere admirationem, loqui enim tunc perhibent, vbi primus ad eius os radius perueniſſet. Nam ſplendentes oculi lætique ad Solem expoſiti ſunt, veluti eorum, qui valde Solis aſpectum tolerare poſſunt, quos Græci εὐήλιος vocant, id eſt, Euhelios. Cuius meminit quoque & Satyricus dum canit:

> *Effigies ſacri nitet aurea Cercopitheci,*
> *Dimidio magicæ reſonant vbi Memnone chordæ.*

Horatius.

Vidimus habitum & ſitum Memnonis ſtatuæ, reſtat vt, qui ſonum illum prodigioſum ederet, explicemus. Plerique Authores magicum opus fuiſſe exiſtimant; quod & ego puto, tùm antiquitate operis, tùm ſtatuæ conditione perſuaſus; ſi enim artificioſi quid fuiſſet, & ingenij induſtrioſa inuentio, certè per millenos ferè & centenos annos, quibus ab origine ſua vſque ad Apollonij Thyanæi tempora perſtitit, effectum ſuum continuare non potuiſſet: Taliſma itaque fuiſſe, ſi vera ſunt, quæ Authores paulò antè citati de ea commemorant, ſiue Dæmonem ſolitis coniurationibus intra dictam Statuam compactum, qui dictum effectum ederet, veriſimiliùs eſt. Nihilominus, quomodo & idem effectus induſtriâ naturali confici poſſit, videamus.

Memnonis ſtatua magicâ arte, ſeu Dæmonis ope ſonum edebat.

PRAGMATIA I.

Statuam conficere Memnoniam, chordæ ſonum, ad orientem Solem, edentem.

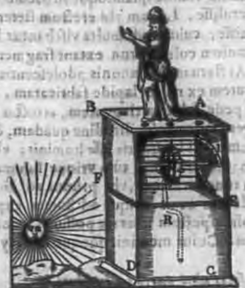

Statua Memnonis quomodo naturaliter ſonum edere poſſit.

CVm Hiſtoriæ dicant, ſtatuam Memnonis oriente Sole cytharæ ſono ſimilem ediſſe, quomodo id fieri potuerit, hoc loco, ratiocinio Phyſico-Mathematico oſtendendum duxi. Magnam vim rareſactionem in natura rerum obtinere, nemo ignorat. Fiat baſis ſeu Abacus ſtatuæ Memnoniæ proportionatus, ſitque ABCD, diaphragmate EF diſtinctus; ſit deinde latus Abaci DF ex ſubtili metallica tabula, quæ facilè ardorem Solis concipiat, Solis ortui obuerſa; fiat præterea in fundo diaphragmatis foramen R, per quod canalis ducatur; intra verò diaphragmatis receptaculum ABEF, rota ordinetur ſubtilis, tenuis, & facillimè mobilis, axe vtrique receptaculi lateri inſerto; Rota hæc axe ſuo verſatilis habeat intra exteriorem circumferentiam tabellas ligneas, ceu ſpatulas quaſdam, eidem in orbem inſertas, & penneo cuſpide inſtructas. Huius rotæ ſic adornatæ circumferentiæ, tranſuerſæ in circuitu tendantur chordæ metallicæ quotquot volueris, ad maiorem harmoniæ varietatem, magnæ & paruæ craſſitiei, quæ lateribus alligentur; habebiſque machinam ad cytharæ ſonum exhibendum accommodatam. Latus enim Abaci DFB, ad orientem Solem conuerſum, mox atque ad præſentem Solem incaluerit, aërem intus latentem, ac noctu frigeſactum, calore ſuperueniente rareſaciet; qui conſtringi neſcius per canalem R fugam parabit non ſine impetu; canalis verò admotus ſpatulis rotæ in orbem circumuolutis rotam vertet; rota verſa, penneis cuſpidibus chordas ſibi ſuperextenſas vehementiùs ſollicitans, tandem adſtantibus ſonum illum lyræ ſeu cytharæ ſimilem exhibebit, nemine reconditam machinationem concipiente. Si verò chordis ſeu fidibus rem perficere velis, ſpatulæ rotæ è latere applicentur, circumferentia verò rotæ latiuſcula reſinâ optimè perſricetur, ita vt tenſæ chordæ rotam leuiter tangant; fietque vt rota verſa chordas perſricando ſonum edat deſideratum.

Statua Memnonis quomodo ſonum & motum exhibeat.

Si verò ſtatuam Abaco ſuperimpoſitam & motu & ſono animare velis, alius canalis ordinandus erit ex fundo diaphragmatis per medium ſtatuæ occultè traductus, quæ ori habeat vnam ex fiſtulis, quas anthropogloſſas, id eſt, humanam vocem mentientes vocant, inſertam, cum mobilibus oculis: per hunc enim canalem aër ſummo impetu elapſus fiſtulam animabit, oculoſque in motum ſollicitabit, vnde ſtatua & ſono & motu vitam aptè mentietur. Atque hæc ſucceſſum ſuum habere, experientia docuit in ſimili machina, quam conſtrui curaui; quæ Soli expoſita limpidiſſimam quandam harmoniam edidit, omneſque quos deſcripſi motus; neque enim quicquam hoc loco tradere decreui, quod non priùs experimento mihi innotuiſſet. Machinam tamen Memnonis non hâc arte conſtructam fuiſſe, ſed magicâ, ſeu Dæmonis incluſi machinamento, inde patet, quod chordæ tanto tempore durare non potuerint. Hinc, vt durent conſultiùs forſan fuerit, totam circumferentiæ ſubtilibus pennis, vt in clauicymbalis fit, ei inſertis adornare; hæ enim circumgyratâ rotâ chordis illiſæ ſonum diu duraturum cytharæ haud abſimilem exhibebunt. Vt tamen ſonus incluſus à circumſtantibus percipi poſſit, foramina in ſuperiori, aut laterali receptaculi parte fieri non inutile foret; hoc enim pacto ſonus elapſus, limpidiùs ſe auribus ſiſtet.

PRAGMATIA II.

Memnonis aues repræſentare motu & ſono animatas.

Memnoniæ aues.

Rhodiginus.

ASſerunt nonnulli Scriptores, aues Memnonias, ſepulchro Memnonis aſſiſtentes, humanâ voce locutas eſſe; alij variant. Cremutius, vt eſt apud Rhodiginum, aiebat huc venire ex Æthiopia aues, & confligere ad Memnonis ſepulchrum, quas ob id Memnonidas vocant, idque quinto quoque anno facere. Ouidius verò ex Memnonis cineribus natas aſſerit.

> *Præpetibus ſubitis nomen dedit Author, ab illo*
> *Memnonides dictæ, cùm Sol duodena peregit*
> *Signa, parentali moritura more, rebellant.*

Pauſanias

Quarum & Pauſanias mentionem facit, illaſque in Memnonis chlamyde expreſſas comparuiſſe aſſerit. Quidam eas ſolo artificioſo motu cecinisſe, cum volatus atteſtatione aſſerunt: quod quomodo factum ſit, explicandum duxi.

Memnonis aues cantantes arte exhibere.

Maneat Abacus vt in priori Pragmatia. Fiant itaque ex quacunque materia auiculæ, intra quarum roſtra fiſtulæ, quæ ſonum volucrum imitentur, abſcondantur, quibus canalis aëreus per corpus animalium traductus

ductus connectatur, canaliſque fundo diaphragmatis inſeratur: fietque vt Sole oriente aër rarefactus latiora quærens ſpacia, ſummo impetu per canalem lapſus, illidatur fiſtulæ orificio, vnde ſonus auiculæ audietur. Motus autem roſtri, & caudæ, alarumque hoc artificio inſtituetur. fiat intra diaphragmatis receptaculum alia rota X O, dentibus ſuis in circuitu inſtructa; cui forinſecùs manubrium M N adaptetur, è cuius puncto M filum ferreum deducatur vſque ad corpus auiculæ, alteri vertebræ Y Z connexæ. Rota itaque O X per canalem aëreum circumacta, dentibus manubrium M deprimet; hoc depreſſum, filum ferreum pariter deprimet, & eodem tempore vertebram Y Z, quæ in Y roſtrum eius aperiet, in Z caudam vertebræ innitentem extollet; vnde auicula viuere videbitur, motu roſtri, caudæ, & ſono. Verùm cùm artificium ex ipſa figura luculenter appareat, longior in eodem deſcribendo eſſe nolui. Patet itaque, quomodo ex ſola rarefactione aëris, & ſummo impetu per canales partim in rotas, partim in corpora animalium deductos, nullo penè negotio & auium ſonus, & motus repræſentari poſſint. Si quis verò exactiorem omnium huiuſmodi deſcriptionem deſideret, is adeat Muſurgiæ Librum IX, vbi fuſè omnia deſcripſimus; & ſuo tempore, ſi Deus vitam dederit, in Mechanica Thaumaturga pleniùs tradituri ſumus.

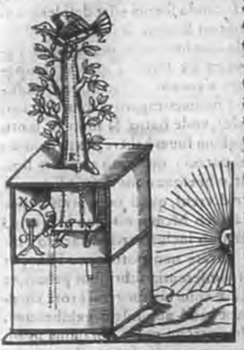

PRAGMATIA III.

Sphynx Memphitica.

Sphynx Memphitica.

Plinius.

SPectatur hoc ſimulachrum in hodiernum vſque diem iuxta pyramides Memphiticas; quod Plinius l. 35. c. 12. his verbis deſcribit: *Ante has eſt Sphynx, vel magis miranda, quaſi ſylueſtre Numen accolentium; Ameſin Regem putant in eo conditum, & volunt inuectam videri. Eſt autem ſaxo naturali elaborata, & lubrica; capitis monſtri ambitus per frontem 102 pedes colligit; longitudo 143 pedum eſt, altitudo à ventre ad ſummum apicem in capite 62.* De hac mira fabulantur Authores; conſulentibus reſponſa dediſſe; tametſi complures dicant, dolo Sacerdotum id contigiſſe, hâc ratione, quæ ſequitur. Habebatur per ſubterraneos cuniculos in ventrem vſque caputque occultus in ſimulachrum monſtri aditus; conſtituto itaque tempore, Sacerdotes ex capite, quod vellent, proloquebantur; conſulentibuſque de rebus difficilioribus reſponſa reddebant; interiori ca-

Sphynx Memphitica quomodo reſponſa dabat.

uitate eâ induſtriâ conſtructa, vt ſonus intra eam multiplicatus, dum alium præter os patulum, exitum non inueniret, is per illud ſummo impetu prolapſus, ſuperſtitioſam gentem admiratione & ſtupore attonitam veluti cœleſtis cuiuſdam Numinis voce admonitam, mirum in modum in dicti Numinis, vel potiùs Dæmonis cultum ſollicitam detineret. Quòd ſi molem excipias, cùm non tanta, quantam ipſi putabant, ingenij ſubſit induſtria, de eo quoque ampliùs dicere ſuperſedendum duximus. Qui ingenioſam ſtatuæ loquentis fabricam ſpectare voluerit, is legat, quæ in Muſurgiæ IX. Libro copioſè tradidimus, huius argumenti propria.

PRAGMATIA IV.

Echo quæ tonitru aperientibus conclaue aliquod exhibeat.

Tonitru quomodo artificioſè exhibeatur.

AVdiuimus ſuprà Plinio recitante, nonnulla Labyrinthi Thebaici conclauia ita fuiſſe conſtituta, vt ſimul ac ianua aperiretur conclauis, mox tonitrui inſtar ſonus vehementiſſimus perciperetur; quod quomodo factum ſit, & quo artificio, explicandum duximus. Totum itaque negotium à fornicis diſpoſitione dependebat, quæ cùm eſſet tortuoſa, & varios ſinus voci multiplicandæ aptos diſpoſitos haberet; fiebat, vt ad ſtridorem portæ ſtridor intra ſinuoſa parietum volumina multiplicatus, id quod dixi, tonitru exhiberet. Qui Dionyſiæ auris in Syracuſana vrbe conſtructæ artificium perceperit, facilè rationem dicti tonitrui concipiet. Habet ea ſinuoſum aditum in formam cochleæ adaptatum, eo artificio conſtructum, vt in aditu quiſpiam ſcreans, aut pallium concutiens, vocem tonitrui, aut exploſionem tormenti apertè percipiat. Verùm qui occultæ machinationis rationem luculentiùs deſcriptam intelligere voluerit, is adeat Muſurgiæ noſtræ Librum IX. vbi cùm Dionyſiæ auris architectonicas rationes, aliorumque locorum in Europa paſſim occurrentium, Echonicas Mathematico ratiocinio demonſtramus, facilè quomodo Thebaicæ Echûs fabrica ad tonitru exhibendum conſtructa fuerit, videbit.

Auris Dionyſia Syracuſis.

PRAGMATIA V.

Serapis orientis Solis oſculo ſalutatur.

Serapidis ſtatua Solis orientis oſculo ſalutata.

NArrauimus ſuprà, Serapidis ſtatuam eo artificio poſitam fuiſſe in templo eius honori conſtituto, vt ſimul ac Sol oriretur, radij eius os faciemque contingerent illius, qui veluti Solare Numen ab omnibus haberetur colereturque. Hoc quomodo factum eſſe potuerit, enodandum exiſtimaui. Erat Serapæum formâ rotundâ, vti omnia Solis delubra, exſtructum, & hemiſphærico tholo ſpectabile; in cuius medio ſtatua poſita Serapidis, eius magnitudinis, vt vtrinque delubri latera contingeret. Vt itaque totius anni decurſu radij Solis orientis, os faciemque con-

Serapidis delubrum.

tingerent; in baſi tholi circulari, iuxta amplitudines Solis ortiuas & occiduas, foramina datâ operâ cyclica, feneſtrarum inſtar, condiderant Aſtronomico ratiocinio, id eſt, iuxta amplitudines ſeu declinationes Solis à puncto æquinoctiali, tam in Auſtrum, quàm in Boream ita diſpoſitas, vt Sol oriens ſemper in vnam ex dictis rimis pro amplitudine ortiua vel occidua rectà incideret, & conſequenter os ſtatuæ in centro rotundæ fabricæ conſtitutum, neceſſariò & infallibiliter contingeret. Vnde myſterij ignara plebs, in opinionem venit, Serapidem à Sole, cuius animam eſſe rebantur, oſculo ſalutari. Sole verò occidente, nè receſſurus infra horizontem inſalutato Numine diſceſſiſſe videretur, oſculo eidem impacto veluti perpetuum domino ſuo tributum pendebat. Verum rem ratiocinio Mathematico demonſtremus. Sit circulus ſiue baſis tholi ſphærica

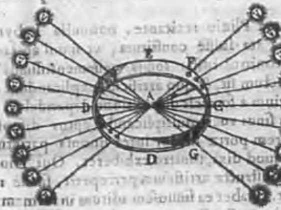

BECD, intra cuius centrum A caput Serapidis deſijſſe fingas. Diſponantur in circumferentia baſis foramina rotunda, intra maximas amplitudines ortiuas & occiduas ita diſpoſita, vt Horizontem perfectè referant. Amplitudo verò ortiua ſit comprehenſa inter F C G, quorum F hybernam, C æquinoctialem, G denique æſtiuam, maximam Solis in Horizonte amplitudinem referat. In occidua pari ratione diſpoſita omnia cenſeantur. Inter dictam verò amplitudinum latitudinem F G ponantur fiſſuræ illæ feneſtrarum inſtar; ita vt inter quodlibet ſignum duæ fiſſuræ intermedient; fietque vt dum Sol exoritur in primo Capricorni puncto, radius per foramen F introiens, neceſſariò faciem Serapidis colluſtret. Idem faciet in puncto C Arietis & Libræ, dum oritur, conſtitutus; idem in G Cancri æſtiuo puncto; idem præſtabit in quolibet alio intermedio puncto; idem in occiduis amplitudinis punctis. Cùm enim baſis tholi Horizontis plano perfectè reſpondeat, & radij Solares rectè ferantur in foramina, quæ Solaribus in Horizonte ſtationibus exactè correſpondent, neceſſariò ſemper centralis ſtatuæ portionem ferient, vti ex figura apparet; atque adeo ſemper ad ortum ſuum, ſtatuæ faciem Sol oſculari videbitur. patet itaque propoſitum.

Quòd ſi quis vellet qualibet diei hora per totius anni decurſum iſtiuſmodi ſpectaculum exhibere, id haud difficulter foret, ſe hemiſphærium tholi in parallelos Solis præcipuos, ſiue lineas ſignorum, quæ exactè parallelis Solis, quos totius anni decurſu percurrit, correſponderent, diſtribueretur, eo ferè modo, quo in ſuperficie hemiſphærica ad horas indicandas, dictos parallelos ſignorum delineare ſolemus. Hoc enim peracto, ſi ſingulis horarum interuallis in dictis parallelis memoratæ fiſſuræ fiant, dico futurum, vt ſingulis horis, queîs Sol datum quemlibet parallelum percurrit, radius Solis faciem Serapidis perfectè tangat. Ratio patet ex conſtructione; cùm enim in hemicyclo tholi, lineæ tùm horariæ, tùm ſignorum effigiatæ, exactè cœli faciei, per quod Sol toto anno vagatur, correſpondeant, & horaria ſpacia in cœlo, horarijs in tholo ſpacijs congruant; conſequens eſt, vt effectus ad datam horam in illuminatione Serapidis neceſſariò contingat. patet itaque machinamenti Ægyptiaci ratio.

Singulis diei horis ſtatua Memnonis quomodo ſalutari poſſit à Sole.

PRAGMATIA VI.

Statua Delubri apici impoſita ad Solem ſe conuertens.

Hanc machinam referunt Arabes à Rege Nacraus confectam, vti in primo Tomo Syntagmate I. Lector curioſus videre poterit verba Arabica, quorum interpretatio eſt: *Et ædificauit vrbem in Ægypto, cui nomen Salgia, & fecit in ea hortum, cui ex lapidibus varij coloris & obductum auro murum circumduxit, & plantauit in eo varia fructuum genera, quem ſubterlabebatur fluuius, & plantauit in eo arborem omni fructuum genere feracem, & fecit in eo tabernaculum ex lapide rubro, in cuius apice idolum erat, quod cum Sole conuertebatur &c.* Quomodo autem ſimulachrum hoc cum Sole circumageretur, reſtat explicandum.

Duplex modus hoc loco aſſignari poteſt huius machinationis; vel ſympathicus, vel artificialis. Sympathicus fieri poterat, materiâ quâpiam ad Solem ſympathiam habente, quemadmodum de Loto Ægyptia ſcribit Theophraſtus; hæc enim eminentioribus ſtatuæ, leuiſſimè atque exactiſſimè ſupra acuminatum ferrum libratæ, partibus veluti membris inſerta, & à Sole attracta, conuerſionem ſtatuæ cauſabit. Vide quæ de hiſce & ſimilibus plura in tertio libro Artis Magneticæ de Horologijs Heliotropijs tractauimus. Alter vti parabilior, ita ſolidior, per rotas conuerſionem ſuam peregiſſe veriſimile eſt, eo ferè modo, quo hodiernâ die Horologia circumaguntur. Cùm itaque in præcedentibus oſtenderimus, Ægyptios dentatarum machinarum notitiam habuiſſe; nihil faciliùs fuit, quam ſimulachrum exactè priùs libratum, per rotas conuerſione ſuâ motum Solis metientes, & ponderibus alligatis in motum motui Solis correſpondentem animare. Quæ vti nullam difficultatem habent, ita quoque ijs immorari noluimus.

Statua cum Sole conuerti poteſt dupliciter, ſympathicè & mechanicè.

Theophraſtus Lotus Ægyptia.

§ II.

De machinis ad ſacrificium ſpectantibus.

Machinæ Ægyptiorum ſpectantes ad ſacrificia variæ.

ERat ita Ægyptiorum ingenio comparatum, vt non tantùm aras, templa, ſtatuas, myſticâ & exoticâ quâdam metamorphoſi transformatas adornarent, ſed & multùm quoque tùm ad reuerentiam, tùm ad admirationem ſacris conciliandam conferre rebantur, ſtatuis motum ad pantamorphæ naturæ ſimilitudinem indere, vt homines myſteriorum ignari, ſaltem ex motu, geſtis, & actionibus Deorum, veriùs Dæmonum voluntatem cognoſcerent. Mirum ſanè, ad cœca mortalium pectora peruertenda, Sacerdotum inuentum. Machinarum autem variæ ſpecies erant. Quædam ad introitum templi, nonnulla in aris repræſentabantur. Quæ quidem tanto ingenio concinnabantur, vt non plebs tantùm diuinum quiddam ijs ineſſe putaret, ſed & quotquot de ijs mentionem fecerunt Authores, arte quadam humano ingenio ſuperiori confectas cenſuerint. Tales pleræque ſunt, quæ in ſpiritalibus ſuis Hero tradit, quas ab Antiquis acceptas ſe in ordinem redegiſſe his verbis teſtatur: *Cùm ſpiritalium tractatio maximo ſtudio digna ab Antiquis tum Philoſophis, tùm Mechanicis exiſtimata ſit, illis quidem ratione eius vim ac facultatem tractantibus, his verò etiam per actionem ipſam ſenſibilium; neceſſarium fore duximus, quæ ab Antiquis tradita ſunt, in ordinem redigere, & quæ nos ipſi inuenimus, exponere.* Hero itaque, quæ admiratione digna ab Antiquis tradita, & in opus deducta compererat, poſteritati conſignare voluit; quare ſingulas ordine machinas hoc loco explicandas duximus.

Hero Alex.

PRAGMATIA I.

In Ara magnæ Matris Deorum multimammeæ, mox ac candela accendebantur, vbera copioſum lac fundebant.

Magna Deorum Mater lac ſpargebat fraude Sacerdotum.

MVlti ex Authoribus hoc præſtigiatorum & Dæmonis arte conſtructum opus fuiſſe putant; ſed nos apertè Sacerdorum doloſam machinationem fuiſſe hoc loco oſtendemus. ita autem procedebant; Fabrica A B C K L fiebat, columnis ſuis B K, L C, ſuper quas tholus A B C hemiſphæricus concauus imponebatur, inſtructa; intra quam crater G H, ſupra quem idolum F mammis protuberantibus effigiatum fundabatur. Columnæ B K, C L, brachia habebant mobilia S, T, quæ ſurſum deorſumque moueri poterant, candelabris inſtructa. Claudebatur tholus A B C per trochleam loco A impoſitam. Hoc peracto, arula M N lacte replebatur; intra quam ex tholo Syphon ducebatur X B K I per fundum vaſis K L vſque in ſupremum locum I arulæ N M; ex fundo verò arulæ alius ſyphon N M intra ſtatuam porrectus erat, atque in loco F in canaliculos pro multitudine mammarum diuiſus; eratque machina præparata.

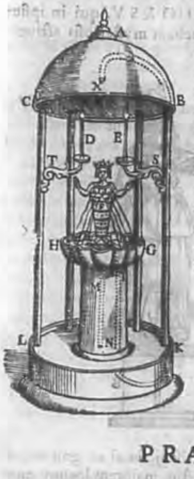

Tempore itaque ſacrificij, candelis E, D accenſis, tholi fundus B C calefactus, latentem intra tholum aërem rarefaciebat; hic rarefactus, dum locum euadendi non reperiebat, trochlea obſtructo tholo, per X B K I abitum parans, dum arulæ interiora iam lactis humore repleta reperit, illum impetu ſuo per canalem N M in vbera ſtatuæ protrudit; hæc largifluum humorem foras, non ſine admiratione inſpectantis populi, ſingulari Deorum beneficio conceſſum putantis, intra arulæ craterem G H diſpergunt, durabatque ſolùm ſacrificij tempore. Patet itaque ex dictis propoſitum.

PRAGMATIA II.

Ara Aſpide adornata, in qua igne poſito Iſis & Oſiris vinum & lac fundebant, Aſpis verò ſeu Agathodæmon ſibilando applaudebat.

Hero Alex.

DEſcripſit hoc Hieromyſtarum machinamentum Hero Alexandrinus, hâc propoſitione: Altari accenſo aſſiſtentia animalia ſacrificabant, Draco verò ſibilabat. Bitho ait, Sai huiuſmodi artificium fuiſſe exhibitum in templo Mineruæ, his verbis: Ἐν τῇ Σαΐδι ὁ βωμὸς, ἐν ᾧ τοῦ πυρὸς θαλπομένου Διόνυσος καὶ Ἄρτεμις γάλακτα καὶ οἶνον ἔσπενδον, καὶ δράκων ἱερακόμορφος ἐσύριζε. *In Sai erat Altare, in quo accenſo igne Dionyſius ac Diana lac & vinum fundebant, Draco verò accipitriformis ſibilum edebat.* Quomodo igitur hoc contigerit, explicabo. Abaco A B concauo ſuperimponebatur arula C D pariter concaua, cui præminebat Aſpis illa celeberrima, quam Ἀγαθοδαίμονα vocabant. His poſitis, canalem ſeu ſyphonem D E per arulæ interiora traducebant in inferius Abaci receptaculum, è quo tres alij ſyphones egrediebantur. Prior F Y Draconi deputabatur, reliqui duo G M & N X per ſacrificantium corpora traducebantur. His duobus ſyphonibus in M & X connectebantur duo vaſa, in quorum vno lac, in altero vinum infundebatur per operculum, quod ita poſtea obſtrui debebat, nè aëri abeundi locus daretur vllus: è fundo verò dictorum vaſculorum in H & S, duo alij ſyphones ducebantur ſuperiùs inflexi, H O & S V, qui in ipſius arulæ craterem deſinebant; & machinam habebant myſterioſis actioni-

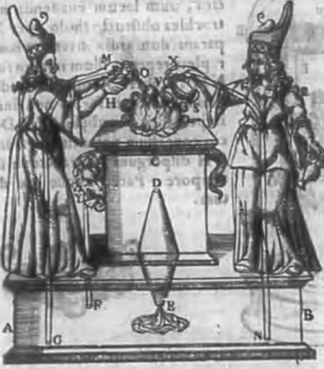

bus exhibendis paratam. Tempore enim ſacrificij, ſimul ac ignis accendebatur in arula C D, aër intra arulam rarefactus, maiorem locum quærens, fugæ ſibi conſulebat per ſyphonem D E; & hinc primò per Draconis ſyphonem F Y delatus, ibidem per appropriatam fiſtulam, in quam deſinebat, Draconem ſibilare faciebat; per binos verò laterales ſyphones G M & N X delatus intra vaſcula OH & S V, ibique premens humorem, hic lacteum, illic vineum, per ſyphones trudebat in craterem arulæ; vnde Dionyſius & Diana lac & vinum fundere videbantur, Dracone veluti actionibus eorum ſibilis applaudente. Quæ res cùm à plebe adſtante non perciperetur, neque occultæ machinationis ratio cognoſceretur; mirum non eſt, eam Deorum beneficio id contigiſſe exiſtimaſſe. Cùm enim Oſiris ſiue Dionyſius vitis & lactis inuentor fuerit habitus, Iſis verò Niloticæ aquæ Genius, Aſpis verò ἀγαθοδαίμων Solaris, cauſa omnium dictorum, vt alibi expoſuimus, ſacrificia verò ad beneficia omnibus communia impetranda, Deoſque placandos fierent; ea iam accenſo ſacrificij igne, impetrata, tùm lactis, vinique ſeu aquæ fuſione, tùm ſibilo Draconis, Dij ipſo facto demonſtrare videbantur. patet itaque propoſitum.

PRA-

PRAGMATIA III.

Sacelli constructio, quâ igne ſuccenſo valuæ aperiebantur, & extincto rurſus claudebantur.

PRoponit hoc machinamentum Hero c. 37, eratque adornatum, ad Deorum aduentum tempore ſacrificij ſignificandum. Sic itaque res ſe habebat. Supra Abacum intus concauum A B C F ponebatur ara Hero Alex.

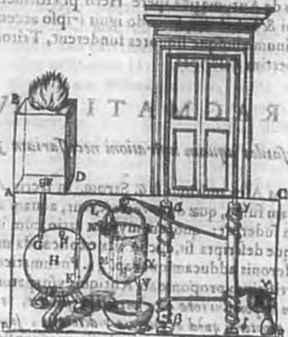

E D, è cuius regione porta conſtituebatur valuis ſuis inſtructa. Innitebantur autem valuulæ binis ſcytalis ſeu cylindris α β, γ δ, inferiùs acuminato ferro intra matrices verſatilibus, & intra concauum Abaci A B C F ita abſconditis, vt nihil eorum, quibus valuæ aperiebantur, compareret. Intra hoc concauum præterea ponebatur aliud vas G K, è quo ducebatur ſyphon G F in aram ſuprapoſitam E D; & alius ſyphon ex eiuſdem vaſis G K fundo K L M, qui deſinebat intra ſitulam X N. Situla verò anſâ ſuâ alligabatur fune duplici, quorum vterque ſcytalis complicabatur; ſcytalæ verò alio duplicato fune inferiùs complicatæ ſuper rotulam V deducebantur, cui in fine pondus adnectebatur; & machinam habebant paratam. Tempore itaque ſacrificij, igne ſupra aram E D accenſo, aër intra concauum aræ rarefactus deſcendebat intra vas G K, vltra dimidium, per foramen P, aquâ priùs repletum; foramen poſtea ita claudebatur, ne aër ibidem diffluerct alicubi. Aër itaque dilatatus, liquorem in vaſe G K preſſum, per canalem K L M protrudebat in ſitulam N X: ſitula aquâ prægrauata, dum paulatim ſubſidendo chordam trahit, chorda tracta ſcytalas vertit; verſis ſcytalis, valuæ quibus ſcytalarum extremi axes connectebantur, aperiuntur; ſitulâ verò humore repletâ, aqua per ſyphonem tortum S V ſitulæ coagmentatum, paulatim ſeſe intra vas ſubditum deonerat, ac proinde leuior ſitula reddita, ſurſum in locum vnde remearat, pergit; pondus verò funis, qui ſcytalas complicabat, deorſum contrà vergens ſcytalas vertebat, quarum verſatione portæ claudebantur, adeoque ſacrificium, omnium adſtantium ſtupore, myſterioſa quædam operatione peragebatur. Nonnulli volunt, porta aperta, varia Deorum monſtra & choreas ſaltantium comparuiſſe; quod quomodo factum ſit, difficile non eſt cognitu; quod & libenter hoc loco adnotarem, niſi id fuſiſſimè in ſuo de Automatis Opere Hero præſtitiſſet; quare Lector eum conſulat, vbi & habebit, quomodo ignis ſeipſo accenderetur, ſtatuæ in Orbem actæ vinum alioſque liquores funderent, Triton tubâ caneret, ſimiliaque ibi vbertim deſcripta.

PRAGMATIA IV.

Rotæ verſatiles aquam luſtrationi neceſſariam fundunt.

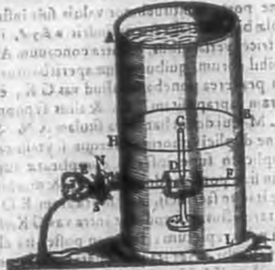

Rotæ verſatilis conſtructio ad aquã luſtralem fundendam.

Dicit Clemens Alexandrinus l. 6. Strom. in ſacris Ægyptiorum rotas quaſdam fuiſſe, quæ dum verterentur, aquam abundè & luſtrationi neceſſariam fuderint: quorum myſtica ratio, cùm in Obeliſco Pamphilio ſat ſuperque deſcripta ſit, hîc in illa explicanda morari noluimus. Verba tantùm Heronis adducam, qui cap. 31. Pneumaticorum inter cætera, huiuſmodi artificium proponit ab Antiquis vſurpatum. *In ſacris*, inquit, *Ægyptiorum ad porticus rotæ æreæ verſatiles fiebant, vt qui ingrederentur, ipſas conuerterent, propterea quòd æs purgare viderentur; ſunt autem & vaſa ad inſperſionem, vt ingredientes aſpergantur*. ita autem conſtrui poſſunt. Fiat poſt porticum, ſiue intra parietem porticus, vas amplum A B, & aliqd inferiùs H L, diaphragmate H B diſcriminatum; habeat autem vas A B in

fundo

fundo C canalem ductum in vas H L, inferiùs in D æneæ matrici coagmentatum; per matricem verò alius canalis traducatur E M F in modum axis, qui in F & M tanquam polis inſertus verſatilis ſit: habeat autem hic canalis foramen in G, quod orificio canalis C D intra matricem exactè reſpondeat; canalis in E quoque rotam myſticam N S habeat inſertam, in cuius centro orificium canalis deſinat in caput Leoninum. Hoc peracto, ſi rota ſeu canalis H S per manubria vertatur, axis E M F eidem inſertus, & intra matricem D circumactus, mox vbi foramen foramini canaliculi C D congruerit, aqua vaſis A B per canaliculum C D intra canalem E M F, ſe inſinuans, magno impetu per E, & os Leonis foras erumpet. Si verò foramen axis foramini matricis non congruerit, aqua quoque non funditur, cùm craſſitie axis exteriori, foramen matricis exactè obſtruatur. Totum itaque artificium in hoc collocabatur, vt axis E M F concauo matricis quàm exactiſſimè inſertus, facilè tamen intra illud verſaretur; & nihil aliud erat, quàm epiſtomium quoddam, quo hodiernâ die vtimur quàm familiariſſimè, in omnibus ferè dolijs, canalibuſque fontium tùm claudendis, tùm aperiendis. Quâ ratione itaque verſâ rotâ, aqua Nilotica diſpergeretur, ex hoc artificio patet. Innuebant autem per rotam ſupernas Intelligentias, quas Iyngas vocabant, ſupremi Numinis miniſtras, cuius influxu Mophta humidæ naturæ Præſes aquam ſuppeditabat ſacram, tùm rebus omnibus producendis, tùm luſtrationibus cumprimis neceſſariam.

PRAGMATIA V.

Ara Deorum imagines tripudiantes exhibens.

Refert Hero in Automatis, Ægyptios ſubinde integras fabulas aut hiſtorias repræſentaſſe in aris; quod artificium proponit quoque c. 71. ſuorum pneumaticorum his verbis: *Si in ara aliqua accendebatur ignis, animalia*, id eſt, *figuratæ imagines choreas agere videbantur*. Quomodo itaque dictum machinamentum conſtructum fuerit, dicere aggredimur.

Rota verſatilis Deorum tripudia exhibens.

In Heronis exemplari machina ita conſtructa fuit, vt impoſſibile ſit, eum effectum ſortiri potuiſſe; quare eam paulò aliter exhibendam duximus. Ara erat C D in formam tympani extructa; in cuius ſuperiori loco alia quæpiam arula A B conſtruebatur, ſacrificijs & igni accendendo apta. His poſitis, ſyphon I E ex fundo arulæ A B ducebatur in fundum tympani C D, & deinde alius ſyphon ex vaſe C D ducebatur in vas inferius X Y. Syphon hic ſignatur literis Q R Y coagmentatus in vtroque fundo R & Y vaſorum C D, & X Y, qui & in Y incuruabatur. Fiebat prætetea è leuiori materia rota, M F G H, in centro ſuo ſupra acutiſſimum ſtylum poſita, vel leuiſſimo motu verſatilis, in qua

Vu expo-

exponebantur Deorum imagines in varias figuras animalium transformatæ; motus verò illis hàc induſtriâ indebatur. Tempore ſacrorum peragendorum conſtituto, igne in arula A B accenſo; aer intra arulam rarefactus, ac maiorem locum quærens deſcendebat per ſyphonem I E, & hinc per ſyphonem Q R Y foras erumpebat; qui mox dentes, qui in M F G H rotæ exteriori circumferentia diſpoſiti erant, impellens, totam Deorum imaginibus adornatam vnà verſabat, quæ vndulato motu Deorum ob collata ſacrificia veluti tripudiantium choreas eminùs ſpectantibus exhibere videbatur. Horum maximè Menem Regem (Chomniſco Architecto) delectatum ferunt. Erant autem ſyſtemata huiuſmodi eâ artis induſtriâ concinnata, vt in obſcuris adytis ad lucernarum lumen, Numinum motus propè viuum exprimerent. Callidum ſanè inuentum ſiue Sacerdotum, ſiue Cacodæmonis ad ſtolidam & imperitam plebem in idololatricæ ſeruitutis inſania, quâ mirum in modum laborabant, detinendam. Ita vt ad Deaſtrorum cultum, nihil validiùs, nihil efficaciùs excogitari potuerit.

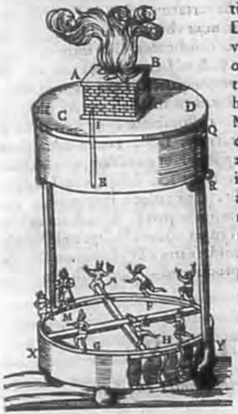

§. III.

De Clepſydris, ſeu horologijs Aegyptiorum.

Horologia Ægyptiorum hydropneumatica.

Hero. Pappus.

AEgyptij, vti ad electiones ſuas ritè inſtituendas multùm intereſſe putabant, exactam temporis horarumque obſeruationem; ita præ cœteris quoque Nationibus inſignem eos horographicæ doctrinæ notitiam habuiſſe, eique vnicè incubuiſſe, tot & tam diuerſa horologia, quibus vtebantur, ſatis declarant: imò eadem Hero integro libro ſe deſcripſiſſe in pneumaticis refert; ſed hic vetuſtate temporum perijt. Quantum tamen ex Pappi, & ipſiuſmet Heronis verbis colligere licuit, fuerunt pleraque hydropneumaticâ arte inſtituta, vti ex paulò poſt adducendis technaſmatis luculentiùs patebit. Notandum itaque, triplex Ægyptijs in vſu fuiſſe horologium, Artificiale, Naturale, Mixtum. Artificiale diuidebatur in Sciathericum & Hydraulicum. Naturale conficiebatur ex rebus occultum motionis ad Solem inſtinctum habentibus. Mixtum ex vtroque comparabatur. Et de Sciatherico quidem ſuprà in Aſtronomia Ægyptia copioſè tractatum eſt; reſtat vt de reliquis hoc loco differamus.

Horologium triplex Ægyptijs vſitatum

PRAGMATIA I.

Cynocephalus Aegyptius ex veretillo aquas fundens, horas in ſubiecto vaſe demonſtrat.

Horapollo.

INdicat huius Horologij machinamentum Horapollo his verbis: *Rurſus æquinoctia ſignificantes idem animal Cynocephalum ſedentem pingunt; duobus enim anni æquinoctijs, duodecies in die, per ſingulas nimirum horas vrinam reddit; idemque noctu facit. quare non immeritò ſuis hydrologijs Ægyptij Cynocephalum ſedentem inſculpunt, è cuius membro (* ſcil. veretro *) aqua defluat; idque propterea, quòd duodecim, vt iam dixi, in quas Æquinoctij tempore dies & noctes ex æquo diuiduntur, horas ſignificet. Cæterùm nè foramen illud acutè artificioſèque conſtructum, per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut latius ſit, aut rurſum arctius* (vtrumque enim magni refert, ſiquidem latius cùm magna celeritate aquam profundat, non rectè horæ modum ac dimenſionem perficit; anguſtius autem paulatim ac lentiùs quàm par ſit, aquæ ductum laxat) *remedium hoc excogitarunt, vt quicquid pilorum eſt ad caudam vſq; abradentes, pro huius craſſitudine ferream quandam fiſtulam in vſum iam dictum fabricentur. Hoc autem ipſis viſum eſt non ſine ratione aliqua, ſicuti nec in cæteris, facere; & quod etiam ſolus ex omnibus animalibus in æquinoctio duodecies in die per ſingulas horas adlatrat.* Modum hydrologij hieroglyphici ab Horo recitatum audiuimus; noſtrum porrò erit, quâ illud induſtriâ conſtructum fuerit, hoc loco oſtendere. Primò itaque ex ære faciebant Cynocephalum ſedentem, intus concauũ, cuiuſmodi hodie in Regio Muſæo Montis Pinciani, à Franciſco Gualdo Equite Ariminenſi, oſtenditur. Hunc ponebant ſupra Abacum A B tetraſtylon, ſiue quatuor columnis innixum, intra quem ponebatur vitreus cylindrus C D, cuius baſis claudebatur, in ſuperiori parte apertus. Intra hunc vitreum cylindrum diabetes E F ordinabatur, cuius interior canalis I K baſi cylindri perfectè coagmentatus, in vas ſuppoſitum G H deſinebat. In cylindri vitrei, vel etiam in ipſius diabetis circumferentia horæ duodecim intra totidem circulos deſcribebantur, vt figura ſequens docet. Hoc peracto, per orificium M Cynocephalus aquâ Niloticâ, cuius ſymbolum erat, replebatur, quæ per veretillum Cynocephali in cylindrum vitreum deplebatur. Et quoniam veretilli canalis eâ induſtriâ erat conſtructus, vt per illud aqua ſpacio duodecim horarum exactè depleretur (quod ad Sciathericum exactè factum explorabant (ideo diabetes quoque E F, vnà cum cylindto vitreo,

Cynocephalus hydrologicus.

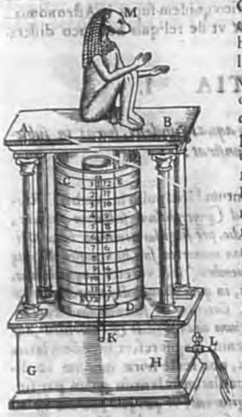

eâ proportione diſpoſiti erant, vt ſpacio 12 horarum & cylindrus impleretur, & diabetes depleretur, vt iam dicemus. Aqua enim ex veretillo Cynocephali intra cylindrum vitreum G D lapſa, ſeſe paulatim intra diabetem F E inſinuans, ſpacio duodecim horarum creſcebat vſque ad E, & illinc per orificium canaliculi I lapſa in vas G H, per orificium K ſeſe alijs duodecim horis deonerabat; fiebatque vt cylindri vitrei duodecim circulis aqua primum creſcendo duodecim horas diurnas intra cylindri latera demonſtraret; & intra eadem, aqua per diabetem ſeſe exonerans decreſcendo horas nocturnas monſtraret. Die verò naturali elapſo, Cynocephalo ad horologij continuationem noua aqua affundebatur, exemptâ priùs aquâ vaſis G H per canalem L. Atque hæc erat ratio hydrologij Ægyptiaci ab Horo deſcripta. Notandum tamen, ſpatia horaria cylindri eſſe inæqualia, & aliam diuiſionem faciendam pro horis diurnis, aliam pro nocturnis. Aquâ enim per ſyphonem I K ſe exonerante, ſpacia horaria neceſſariò maiora erunt, proportionaliter decreſcendo vſque ad D. Contrarium fit in aquâ intra diabetem aſcendente. Nota quoque canalem I K non cuiuſcunque amplitudinis eſſe debere, ſed ita proportionatæ, vt ſpacium I K inter lineas horarias, duodecim horarum fluxum exactè adæquat. Cynocephali figuram iuxta conſuetudinem Veterum expreſſam, cuius ænea figura hodie reperitur in Muſæo Regio Montis Pinciani, Franciſci Gualdi Equitis Sancti Stephani, vt ſuprà diximus, vide in Obeliſco Pamphilio.

PRAGMATIA II.

Hydrologium horas diurnas & nocturnas monſtrans.

ERat Ægyptijs, teſte Herone, Horologium, quod cum exoriente Sole continuò aquam fundebat, quæ intra vitrea vaſa creſcendo vel decreſcendo, tùm diurnas, tùm nocturnas horas demonſtrabat. Sic autem fiebat. Supra Abacum tetraſtylon F G, plumbea, ærea, vel vitrea ſphæra, ſubtili folio elaborata, horologij magnitudini proportionata ponebatur, quam vltra medietatem aqua replebant: habebat autem intus ſyphonem reflexum E D, cuius extremum D intra ſphœram apertum, alterum fundo ſphœræ coagmentatum, intra tetraſtylon deſinebat; intra quod vitreus cylindrus ponebatur duodecim circulis, vti in præcedentibus diximus, horarijs diſtinctus. Intra hunc cylindrum diabetes ordinabatur H I eiuſdem cum ſyphone reflexo, qui intra ſphœram collocabatur, capacitatis & longitudinis; hic diabetes fundo vitrei cylindri exactè coagmentatus deſinebat orificio ſuo K in vas M L, cui ſuperponebatur. Totum itaque hoc hydrologicum Syſtema oportuno loco expoſitum, ſphœra vltra medietatem, vt dixi, aquâ repleta, & per trochleam A priùs exactè, nè aër diſflare poſſet, concluſa, mox ac radijs ſolaribus percutiebatur, aërem in ſuperiori ſphœræ regione ſtabulantem rarefaciebat; hic rarefactus premebat aquam; aqua preſſa cùm locum euadendi non haberet niſi per ſyphonem reflexum, in eum per oſculum D intrans, ſe exonerabat in cylindrum vitreum, ibique horatim aſcendendo tùm extra, tùm intra diabetem H I eâ proportione, quâ ex ſyphone reflexo, id eſt, duodecim horarum ſpacio dilabebatur; vbi verò ad duodecimæ horæ circulum peruenerat, ibi eodem temporis puncto intrabat canalem S K, ſeque eâdem proportione per orificium K exonerabat in vas M L, id eſt, horas nocturnas ordine intra circulos deſcriptas, demonſtrabat. Et ſic ſingulis diebus oportebat ſphœram denuo ad dictum terminum apertâ trochleâ A replere, ad nouam horarum demonſtrationem. Atque

Horologium hydraulicum.

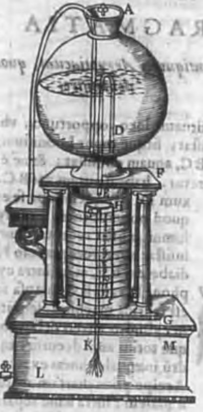

Horologium hoc, & præcedens ſolùm horas æquales monſtrabat.

hoc hydrologium ingenioſum quidem erat, & horis Aſtronomicis oſtendendis accommodatiſſimum, ſed, ſicut & præcedens, non niſi diebus æquinoctialibus, cùm dies artificialis nocti æqualis eſſet, horas perfectè demonſtrabat: cùm enim antiquum horologium ſequerentur Ægyptij, in quo ſinguli dies in duodecim quidem horas, vti & noctes, diuidebantur, ideoque dies & noctes tantò longiores breuioreſque erant, quantò tropicis viciniores; ſtabilem & conſtantem menſuram in aquæ lapſu vt haberent, fieri non poterat. Quomodo itaque horologium conſtrui poſſit, vt dictæ dierum ac noctium horæ per totius anni decurſum conſtanti lege oſtenderentur, explicare aggredimur.

PRAGMATIA III.

Hydrologium antiquum Aegyptiacum, quod horas inæquales demonſtret.

Hydrologium horarum inæqualium.

MAchina conſtituatur loco opportuno, vbi perpetuæ aquæ ſuppeditatio exiſtat; ſitque caput Leoninum, ſiue Momphta A, quod intra receptaculum B C, aquam effundat; & nè exuberet dictum vas, per canalem T V exoneretur. habeat autem vas B C intùs ſyphonem reflexum D, per quem aqua ſe exoneret in vas vitreum, quod ponetur intra tetraſtylon G G H I, cuius columnis inſiſtit receptaculum B C. tetraſtylon hoc inſiſtat alteri receptaculo H I K L, intra quod per diabetem E F, aqua intra cylindrum vitreum ex ſyphone D vaſis B C dilapſa ſe exoneret. Atque hæc eſt fabrica machinæ; ſequitur horarum inæqualium in cylindro vitreo delineandarum modus. Vt itaque totius anni decurſu, aqua intra vitreum cylindrũ inæquales horas exactè demonſtret, ſic procede. Accipe priùs chartam altitudini cylindri vitrei EF æqualem; intra hanc ſeparatim lineas horarias hoc pacto depinges. Vide loci in quo hydrologium conſtituendum eſt, maximam & minimam diei longitudinem; quæ Memphi erat quatuordecim, & decem horarum. Deinde deſcribatur parallelogrammum A B C D, cuius latera A C, B D ſingula in 24 partes æquales diuidenda ſunt. Latus verò frontis A B in ſex æquales partes diuidas per ſeptem lineas, quæ parallelæ deſcendant in baſin C D; quibus ſingulis characteres ſignorum, vti in figura ſequenti apparet, inſcribantur. Hoc peracto, in latere A C, inferiùs incipiendo, numerentur decem ſpatia, & in latere B D quatuordecim; & per terminos ducatur linea recta E F. hoc poſito, ſpatium E C, vti & F D, diuidatur in duodecim æquales partes, & per horas correſpondentes ducantur lineæ rectæ.

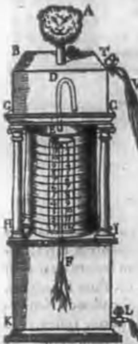

Eâdem ratione ſpacia E A, & B F partieris; quod fiet, ſi ſpacia horarum F D traducas in E A, & ſpacia horarum C E in lineam F B: ductiſque lineis rectis, habebis hydrologij lineas, ad horas monſtrandas, paratas. Totum hoc parallelogrammum depinges ſupra vitrei cylindri ſuperficiem, & habebis totum negotium confectum. Aqua enim exonerante ſe per ſyphonem D reflexum in cylindrum vitreum, eâ ratione, vt aqua ſpacio 24 horarum cylindrum præcisè impleat vſque ad A B; fiet neceſſariò, vt aqua in latere A C, dum percurrit ex C in E, quantitatem diei minimi decem horarum per duodecim horarum ſpacia, in quæ diuiſa eſt pars C E, metiatur; in V verò duodecim horas æquinoctij, in F denique quantitatem diei maximi quatuordecim horarum per duodecim ſpatia, in quæ diuiſa eſt pars D F, exactè demonſtret; & ſic in reliquis lineis ſignorum conſequenter fieri iudicabis. Poſt E F verò incipiet aqua paulatim creſcens monſtrare horas nocturnas. Vbi verò aqua ad vltimam lineam peruenerit, incipiet ingredi diabetem E F, atque per eum, eâdem proportione motus, quo intra vitreum cylindrum creuerat, ſeſe euacuabit in vas ſuppoſitum H I K L; hâc tamen cautione, vt aqua, quæ horas Sole in Capricorno exiſtente demonſtrauerat in ſpacio C E creſcendo, eaſdem in ſpacio B F decreſcendo demonſtret; pari pacto, aqua, quæ Sole in Cancro exiſtente, horas demonſtrauerat in ſpacio F D creſcendo, eaſdem decreſcendo demonſtret in A E ſpacio, vti numeri adſcripti luculenter monſtrant. Eadem eſt ratio de reliquis ſignorum lineis; ita vt ſemper aquâ decreſcente linea oppoſita illius lineæ, per quam creuerat, accipienda ſit, vti characteres ſignorum in baſi monſtrant. Eſt itaque hoc hydrologium perpetuum, ob perpetuò fluentis aquæ per os leoninum fluxum. Totum itaque artificium conſiſtit in ſyphonis reflexi & diabetis conſtructione, quorum vterque ad eam tenuitatem ſubtilitatemque reduci debet, vt aqua receptaculi B C, per ſyphonem D, ſpacio 24 horarum cylindrum G I præcisè impleat, & eodem prorſùs tempore eadem per diabetem E F in vas H I K L ſe depleat; quod quidem haberi non poteſt, niſi per obſeruationem ad dicti temporis ſpacium: deinde vaſorum proportionis ſumma cura tenen-

Horologium hoc perpetuum eſt.

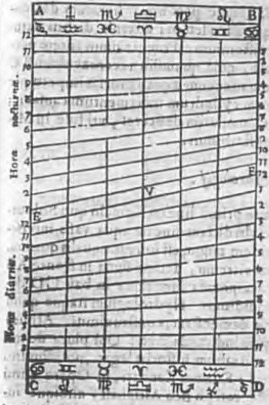

nenda eſt. Verùm cùm perpetuò fluente aquâ, ſemper quoque cylindrus plenus foret; hinc os leonis habeat epiſtomium, vt quando aquâ cylindrus vitreus fuerit plenus, claudatur, donec tota aqua ſpacio viginti quatuor horarum ſe depleuerit; & deinde pro noua horarum demonſtratione poſtero die reſeratur; atque adeo ſemper alternis diebus naturalibus claudatur atque reſeratur epiſtomium. Procurauimus autem perpetuò fluentem aquam hac de cauſâ, quia quamdiu receptaculum B C plenum fuerit aquâ; aqua conſequenter cum æquali prorſus impetu per ſyphonem lapſa, æquale intra vitreum cylindrum incrementum cauſabit; quod non fieret, ſi aqua in vaſe B C, paulatim deficeret, vti fuſè in Mechanica noſtra hydroſtatica demonſtrabimus.

Vſus Horologij.

SI horam cognoſcere velis, quære primò lineam ſigni, in quo Sol currente tempore exiſtit, & vide vbi dictam lineam aqua vaſis interſecet; linea enim horaria, quam ibidem tangit, eſt hora inæqualis quæſita. Et aquâ quidem creſcente intra vas vitreum, accipe ſigna in fronte AB notata; eâdem verò decreſcente accipienda ſunt ſigna in baſi CD deſcripta, prout in præcedentibus tradidimus. Hydrologium itaque quod horas inæquales totius anni decurſu demonſtrat, conſtruximus. Atque hæc ſunt quæ de Mechanica Ægyptia indicanda duxi. Qui plura de mirabilibus Ægypti noſſe deſiderat, is Arabum hiſtorias legat, potiſſimùm verò Schiangia celebrem Authorem; Salamas Kandati, in Opere quod *Hortum mirabilium Mundi* nominat; Ioſeph Ben Altiphaſi, alioſque innumeros paſſim in præcedentibus allegatos; quorum de Ægyptiacis portentis narrationem hoc loco libenter adducerem, niſi id in primo Tomo Oedipi præſtitiſſem. Accedit, quòd cùm pleraque Dæmonum ope & magicâ arte conſtructa tradantur mirabilium rerum technaſmata, conſultò ea omittenda exiſtimauerimus.

CLAS-

CLASSIS IX. IATRICA,
SIVE MEDICINA HIEROGLYPHICA.

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO
IOANNI PHILIPPO,
Sacræ Moguntinæ Sedis Archiepiſcopo, ac S. R. I. per
Germaniam Archicancellario, Principi Electori, nec
non Herbipolenſi Epiſcopo, & Franciæ
Orientalis Duci,
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

QVANTVS ſit, Eminentiſſime S.R.I. Princeps Elector, *virtutum* Tuarum *ſplendor & magnificentia, non eſt quod ſcriptis meis memorem; nouit id Orbis, teſtabuntur Hiſtorici, quibus iam dudum thema dictare cœpiſti, quo quanto conſilio, prudentiâ, & authoritate in Auguſto Imperij theatro* Te *geſſeris, quanta rerum ingentis momenti tractandarum dexteritate valueris, poſteritati innoteſcet. Et tametſi incumbentium* Tibi *huiuſmodi negotiorum onere ſanè Ætnâ grauiore perpetuò premaris; nulla tamen tanta* Tibi *accidere poſſunt, quæ* Te *ab eruditorum Virorum, quos amas, foueſq́, conſuetudine, reconditiorumq́ artium capeſſendarum deſiderio auellant. Quin ſi quandoque liberiorem à negotijs animum nactus fueris, de abditis rerum naturalium cauſis, de medicis herbarum, lapidum, animaliumq́ viribus tam ſcitè diſceptas, tam ſingula profundè euoluis, tam ſubtili ratiocinio cuncta penetras, vt Virorum longo vſu & experientiâ in ijs facultatibus exercitatorum induſtriam multis paraſangis ſuperare videaris. Vt proinde hiſce compulſus, cui in hoc Cæſareo Oedipi Opere de veterum Ægyptiorum medicinâ argumentum libentiùs inſcriberem, præter* Te, *digniorem cenſuerim neminem. In quo, niſi me communis philautia fallit, forſan haud ingrata, ſed appoſita ad ingenium* Tuum *paſcua reperies, quibus mens* Tua *publicis negotijs feſſa, in peramœna quædam herbarum plantarumq́ viridaria, veluti in dulces quaſdam, vt cum Thucydide loquar, τῶν πόνων ἀναπαύλας introducta relaxetur, inſtauretúrque. Quæ quidem ſi* Celſitudini Tuæ Electorali *non diſplicuiſſe cognôro, animum addes, vt hâc* Tuâ *benignitate & clementiâ ſtimulatus alios & alios, glorioſo Nomini* Tuo *reſeruatos, in lucem propediem educam ingenij partus. Vale* S. R. I. Princeps Elector, *& quem hucuſq́ humanitate & beneuolentiâ fouiſti, porrò fouere non deſiſtas.*

CLAS-

CLASSIS IX.

Iatrica, ſiue Medicina hieroglyphica.

PRAEFATIO.

Medendi triplex modus apud Ægyptios, Phyſicus, Eucheticus, Amuletarius.

CVM magna hieroglyphicarum inſcriptionum portio Medicinæ Ægyptiacæ arcanis referta ſit, de eius origine, inuentione, & applicatione hoc loco opportunè differendum exiſtimaui; vt quibus illa potiſſimùm conſtet, innoteſcat. Erat autem Ægyptijs triplex medicinæ inſtitutum in vſu. Primum erat Phyſicum ſeu Oeconomicum, quo per vegetabilia natura remedia omnibus communia humani corporis infirmitates depellebantur. Secundum dicebatur Εὐχικὸν Eucheticum ſiue precatorium, quo per preces hymnoſque Deorum morbos quoſlibet fugare ſe poſſe credebant. Tertium erat περιαπτικὸν ſiue Amuletarium ſeu characteriſticum, ſiue ſidereum aut aſtrale, quo per figuras Deorum ſingulis morbis præſtitutorum varijs hieroglyphicorum ſymbolis adornatas, perque adiunctam adiurationem, Deaſtris attractis hominem priſtinæ ſanitati, à quacunque infirmitate tandem detineretur, reſtitui ſibi perſuadebant. De quibus ſingulis ordine tractandum duximus, hoc vnicum intendentes, vt prauarum artium dogmata, quæ in hac vſque tempora, Dæmone ſeminatore, radices ſuas propagarunt, extirpentur; atque ita, quod vnicum inſtitutum noſtrum eſt, hieroglyphicæ doctrinæ arcana, per veridicam interpretationem, aperiantur.

CAPVT I.

De Origine, inuentione, & conditione, Medicinæ Veterum Aegyptiorum.

Adami medendi arte à Deo inſtructus, eam poſteris ſuis tradidit.

PROTOPLASTVS Adam, vti infuſa ſibi rerum omnium ſcientia diuinitùs inſtructus fuiſſe legitur; ita inſignem quoque medicarum facultatum lapidibus, plantis, animalibus inſitarum notitiam habuiſſe certiſſimum eſt. Cùm enim poſt lapſum eius humani generis maſſa corrupta, innumerorum malorum infirmitatumque tyrannidi ſubijceretur; hæc ſcientia ad hominum ſalutem parandam prorſùs neceſſaria videbatur, nè homo omni diuino humanoque auxilio deſtitutus, Dei miſericordiam, quæ finem non habet, ceu oppidò rigidam incuſare poſſet. Sapienti igitur Dei conſilio factum eſt, vt Adamus ſcientiam rerum naturalium ſibi communicatarum Poſteris ſuis traderet, nè homo tot malis preſſus, veluti deſperatione in tranſuerſum actus, omnem reſurgendi ſpem abijceret. Hinc Abenezra pulchrè ſanè oſtendit, Deum Adamum poſt impoſitionem nominum ſingulis animalibus peractam per vniuerſas paradiſi ſemitas duxiſſe, ſingularum plantarum, arborum, fructuum, lapidum naturas inſpiciendas dediſſe, & qua quodlibet virtute ad cuiuſlibet morbi depulſionem inſtructum eſſet, docuiſſe. Hinc factum, vt Adamus non ſibi minùs, quàm filiorùm ſaluti conſulendum duxerit, dum ſcientiam à Deo Magiſtro ſibi communicatam filijs ſuis continuâ ſucceſſione tradidit; quæ eſt Cabalæ naturalis pars, quam Noë à prædeceſſoribus acceptam filijs tradidit, hi in reliquam poſteritatem transfuderunt. Sed audiamus verba Abenezræ hoc loco:

R. Abenezra.

והובא אדם בכל נתיבות הפרדס לראות כל עצים ואילנות ועשבים ואבנים ולמדו יהוה כל טבעתם לרפאות כל מכאבות וחלים׃

Et ductus Adam per omnes paradiſi ſemitas, vidit omne lignum, arbores, plantas, & lapides, & docuit eum Dominus omnem naturam eorum ad ſanandam omnem dolorem & infirmitatem.

Medicinandi artem Ægyptios docuit Cham, & deinde Triſmegiſtus.

Clem. Alex. Libri Triſmegiſti ad medicinam ſpectantes.

Porrò Cham inter cæteros Noëmi filios curioſior, traditam ſibi ſcientiam primus Ægypto innexit, quàm Mercurius Triſmegiſtus omnibus denique numeris perfecit. Nam vt rectè Clemens Alexandr. l. 6. Stromatum refert, ſcripſit Mercurius 42 libros valde neceſſarios, ex quibus 36 continent omnem Ægyptiorum Philoſophiam; reliqui autem ſex, qui à pallium geſtantibus, quos [illegible] vocant, diſcuntur, pertinent ad medicinam, nempe de conſtructione corporis, de morbis, inſtrumentis, & medicamentis. Qui quidem libri non niſi ab ijs, qui Sacerdotalis ordinis erant, legebantur; vnde & hieroglyphicis varijs obuelati, morbo quidem oppreſſis applicati ad ſalutem ita conferebant, vt ratio tamen eorum ipſam plebem lateret, vt in ſequentibus dicturi ſumus. Quis autem modus fuerit Medicinæ Ægyptiacæ, ipſe Hermes in ſuo Aſclepio teſtatur his verbis: *Quoniam ergò proaui noſtri multùm errabant, contra rationem Deorum increduli, & non animaduertentes ad cultum religionemque diuinam, inuenerunt artem, quâ Deos efficerent, cui inuentæ adiunxerunt virtutem de Mundi natura conuenientem, eamque miſcentes, & quoniam animas facere non poterant, euocantes animas Dæmonum, vel Angelorum, eas indiderunt imaginibus ſuis, diuiniſque myſterijs, per quas ſola idola & benefaciendi & malefaciendi vires habere potuiſſent. Auus tuus, ò Aſclepi, Medicinæ primus inuentor, cui templum conſecratum eſt in monte Lybiæ, circa litus Crocodilorum, in quo eius iacet mundanus homo, id eſt corpus; reliquus enim, vel potiùs totus, ſi eſt homo totus in ſenſu vitæ melior, remeauit in cælum, omnia etiam nunc adiumenta hominibus præſtans infirmis Numine ſuo, quæ ante ſolebat Medicinæ arte præbere. Hermes, cuius nomen mihi auitum eſt, ſibi cognomen patriam conſiſtens omnes mortales vndique venientes adiuuat, atque conſeruat.* Et paulò poſt: *Conſtat ò Aſclepi de herbis, lapidibus, & de aromatibus vim diuinitatis naturalem in ſe habentibus; & propter hanc cauſam ſacrificijs frequentibus oblectantur Numina, hymnis quoque & laudibus, dulciſſimiſque ſonis in modum cæleſtis harmoniæ concinentibus, vt illud quod eſt cæleſti vſu & frequentatione illectum in idola, poſſit lætum humanitas patiens longa durare per tempora, ſic Deorum author eſt homo. Et nè putes fortuitos effectus eſſe terrenorum Deorum, ò Aſclepi, Dij cæleſtes inhabitant*

Triſmegiſtus. Medendi modus Ægyptiorum ex Triſmegiſto & Proclo.

tant ſumma cœleſtia, vnuſquiſque per ordinem, quem accepit; complens atque cuſtodiens. Hi verò noſtri ſigillatim quædam curantes, quædam prœuidentes, quædam ſortibus & diuinatione prædicentes, his pro modo ſubuenientes humanis, quaſi amicâ cognatione auxiliantur. Quæ congrua ſanè ſunt ijs, quæ Proclus in hanc rem affert: *Etenim intellectus ex ſe tanquam Deus occurrit, & animarum antiquiſſima intellectualis exiſtit, ideòque Dæmonum quoque ſupremum genus, vtpote Dijs proximum, vniforme eſt atque diuinum. Secundi verò poſt hos ſunt Dæmones intellectuali proprietate iam præditi, aſcenſionibus & deſcenſionibus præſidentes, atque omninò Deorum effectionem declarantes omnibus, atque tradentes. Tertij verò ſunt Dæmones, qui animarum diuinarum effectiones diſtribuunt in ſequentia, complentque vinculum ſuſcipientium inde defluxus ad illas. Quarti vniuerſalium naturarum vires efficaces in generabilia tranſmittunt, particularibuſque naturis inſpirant vitam, ordinemque, & rationes, & vniuerſam mortalium effecturam. Quinti corporei quodammodo ſunt, corporumque extrema deuinciunt. Quo enim pacto corpora ſempiterna conuenient cum caducis? Quomodo efficientia cum effectibus, niſi eiuſmodi medio colligante? Natura enim eiuſmodi media bonis corporeis dominatur, omnibuſque copijs naturalibus prouidet. Plerique verò ex eorum numero verſantur circa materiam, vireſque à cœleſti materia deſuper in materiam deſcendentes continent, atque contexunt, eamque ſubinde cuſtodiunt, & varietatem picturamque formarum in hac ipſa conſeruant.* Idola itaque ſingulis Numinibus, qui morbis diuerſis præſidebant, extrucbant, quibus materiam ex natura Mundi congruam, videlicet ex lapidibus, herbis, ligniſque Deos ſecundùm intentam analogiam reſpicientibus addebant; accedebat deinde laudum, hymnorum, ſonorumque congrua harmonia, quibus illecta Numina ad ſanitatem concedendam, vt falſò putabant, ſollicitabantur; quorum nonnulla ſingulatim membrorum curam ſuſcipiebant, vt pariter credebant, quædam ſortibus & diuinatione alliciebantur, quædam per ſomnum medicamenta morbis adhibenda præmonſtrabant; alia denique in animalia transformata, medicamentorum adhibendorum rationem docebant, vti Mercurius ſub Ibidis forma cliſteris vſum, Typhon ſub Hippopotami figura venæ ſectionem; de quibus omnibus in ſequentibus fuſiùs & exactiùs tractabitur.

Proclus.

Ægyptij idola ſingulis morbis præſidentia faciebant.

C A P V T II.

De Characteriſmis rerum medicinalium, quibus per ſigilla, characteresque ſingulis rebus impreſſos, in abditas rerum virtutes deueniebant Ægyptij.

TAmetſi in Cabala hanc materiam tractauerimus cap. 9. §. III. Quia tamen ibidem mentem tantùm Cabaliſtarum innuimus, hic veluti proprio loco eadem pertractare viſum eſt. Ab ouo itaque rem ordiamur.

Ægyptij mortalium in obſeruanda naturæ maieſtate ſtudioſiſſimi, mi-

nimè

nimè tradita ſibi à prædeceſſoribus ſcientia contenti, nihil non agebant, vt intimas rerum naturas penetrarent. Hinc lapillorum, plantarum, herbarumque ſingulas proprietates examinaturi, non Indicarum, non Aſſyriarum, non Europæarũ plantarum, ſed quæ patrio ſolo natæ & educatæ fuiſſent, proprietates ſcrutabantur; magnam in climatum diſpoſitione vim ponentes. Cùm enim idem à benignæ naturæ liberalitate temperamentum, quo ipſi conſtabant, ſortitæ eſſent, præter eas, alias non curabant, imò eas veluti degeneris indolis aſpernabantur. Habebant illi quidem traditione, multa de characteribus à natura ſingulis impreſſis, ſed ad artis applicationem non omnibus tam facilis aditus erat; induſtria igitur & continuo exercitio, experientiâque docti, tandem in id, quod deſiderabant, continuâ, vt dixi, mentis indagine deueniebant. Modum itaque nonnullis ſuppoſitis explicemus.

Ægyptij virtutes plantarum in proprio ſolo natarum ſcrutabantur.

Notandum primò, Ægyptios totos in mundialium rerum catenis, queis quadruplex Mundus, Archetypus, Angelicus, Sidereus, & Elementaris arctè connectebantur, inueſtigandis occupatos fuiſſe, totumque eorum ſtudium in eo poſitum fuiſſe videtur, vt elementalia ſingula, quibus ſtellis, quibus Genijs Præſidibus ſubeſſent, cognoſcerent. Quæ omnia calculo ſuo conformia luculentis verbis recenſet Elluchaſen in libro de ritibus Ægyptiorum.

Ægyptij rerũ mundialium catenas ſcrutabantur.

والفلسفه مصر كما وجدت في ذكرهم كان يفتشون في الزمن السلسلة التي
بها يترابط الدنيا عالى مع التحتي يعني كان يستقصون العروة الدنيا الملكية التي بها
يتصل الدنيا لبروج والسبع كواكب وهذا مع الدنيا الاربع طبايع وكل ما يخضع
تحتهم من المعدن ومن احجار ومن نبات ومن حيوانات ومن خواص وجميع فعالهم
وكان يعرفون برهان وبتجربه لان كلهم يحصلون باشكالهم بمثل اشكل الدنيا عالى
وتحتي وهكذا فعلوا معجزات عظيمه في حكمه الدوا ✡

Elluchaſen.

Id eſt, *Philoſophi Ægypti, quemadmodum in hiſtorijs eorum inueni, ſummo ſtudio inquiſiuerant catenam illam magnam, quâ Mundus ſuperior inferiori colligatur, id eſt, explorare conati ſunt vinculum, quo Mundus Angelicus iungitur Mundo Sidereo, id eſt, duodecim ſignis Zodiaci, & ſeptem planetis, & quomodo hic Mundus Mundo elementari connectatur, & ex omnibus quæ eidem ſubiectæ ſunt rebus; ex mineralibus, lapidibus, herbis, plantis, animalibus, proprietatibus & omnibus operationibus eorum, cognouerunt tandem longo vſu & experientiâ, & per longum ratiocinium, omnes formas & ſimilitudines inferiorum iungi formis & ſimilitudinibus ſuperiorum; & hoc pacto mirabilia magna operati ſunt in vſu Medicinæ.* Sed ſingula paulò vberiùs explicemus.

Catenæ ſympathicæ dicebantur ab Ægyptijs, certæ quædam ſeries rerum naturalium, ex incomprehenſibili ſupremi Numinis ſeu diuinitatis centro, per concatenatas intermediorum Mundorum ſubſtantias, in vltimum vltimi Mundi terminum continuatæ; quarum quidem ſeries pro diuerſitate graduum naturæ inferioris erant diuiſæ, atque Dei Optimi Maximi occulto conſilio ita ordinatæ, vt ſingulæ res ſub vna catena comprehenſæ, ſympathicâ quâdam amicitiâ, & fatali neceſſitate ſe mutuò reſpicerent; ac proinde beatum illum prædicabant, qui rerum naturalium

Catenæ ſympathicæ apud Ægyptios quæ.

ordi-

Catenæ ſympathicæ exemplum.

ordinem ſub vna catena comprehenſum inueniſſet. Hiſce enim in vnum compoſitis, mirandos ſibi effectus in Medicina ſpondebant. Sed rem exemplo curioſo Lectori exhibeo. Supremum Numinum Numen, omnia quæ in Vniuerſo ſpectantur, in vna ſimplicique eſſentia complicans, ſingulos rerum naturalium gradus explicabat, vt ipſi putabant, in Mundum Genialem nouendecim Intelligentiarum præſidiarijs cœtibus inſtructum, quorum duodecim, ſignis duodecim Zodiaci præerant, ſeptem, totidem planetarum globis. Atque hi in Mundum Elementarem totidem entium gradibus diſtinctum influebant, ſinguli in ſingulos rerum gradus ſibi analogos; demum in microcoſmum hominem, cuius corpus in totidem membra diſtribuebant, ſecundum quandam, quam ad illa habebant ſympathiam, ἀναλόγως influebant, ita vt membrum herbam ſibi propriam; membrum & herba proprium ſibi ſidus & ſignum; membrum, herba, ſidus & ſignum proprium ſibi Angelum haberent; omnia deniq; ſupremo Numini, in quo complicantur omnia, ſubijcerentur. Supremo itaque Numini per præuiam diſpoſitionem, ad membri alicuius malè diſpoſiti ſanitatem impetrandam, ſollicitato, mox diuinæ voluntatis nutum in eam Mundi Angelici Intelligentiam, quæ dicto membro præſidebat, explicari credebant; Angelus diuino nutu perculſus, mox ſideris membro analogi vim influxiuam concitabat; ſidus ſubditam ſibi plantam, lapillum, vel animal aſtræo ſuo radio percutiebat; hoc percuſſum, & virtute ſympathicâ imbutum, membrum tandem, ſeu morbum eidem inſitum, per mutuum quendam harmonicumque omnium ordinum correſponſum, perfectæ ſanitati reſtituebat. Audi Iamblichum in myſterijs. *Mundus, inquit, eſt vnum animal, in quo partes, quantumuis loco diſtantes, tamen propter naturam vnam inuicem ad ſe feruntur. Atqui vis ipſa conciliatrix Mundi, & cauſa communis omnium mixtionis, trahit quidem partes ad ſe inuicem ſuapte natura; poteſt tamen eiuſmodi tractus & appetitus arte quadam præter ordinem augeri. Vis quidem ipſa concilians infuſa cunctis bona eſt, & cauſa vbique impletionis, communionis, harmoniæ, amoris mutui, vnioniſque mundanæ, quæ ſunt fiuntque imperio continentis: in partibus autem propter earum diſtantiam ab inuicem & à totis, atque ob naturam debilem et egenam, compaſſione motuum congreſſum conficit. Vnde acrior appetitus plurimis eſt ingenitus. Ars itaque deprehendens hanc vim coaguli paſſim in natura diſperſam, contrahit eam vndique, colligitque ſimul, deriuatque in vnum: atque ita appetitum neceſſariæ vnionis naturaliter moderatum, reddit ſuis machinis effrenatum, dum & materiam admonet genituræ præcipuè conferentem, & vires vndique naturales inter ſe differentes commiſcet in vnum, quarum commixtione pro arbitrio regit & conficit congreſſus ad genituram. Proinde cùm ſint in herbis atque lapidibus vires & diſſolutiuæ & rurſum congregatiuæ, ſintque multò maiores in rebus naturiſque maioribus; poteſt vtique ad coitum mixtus intendi eiuſmodi rebus adhibitis, atque ab his ipſis ſine artis opera amor accendi, tractuſque fieri.* Vide quæ Proclus in libello de Magia & Sacrificiò, vbi propè iiſdem verbis allegata inuenies. Quomodo verò in cognitionem virtutum medicarum, quas ſingulis rebus natura inſeuerat, peruenerint, ſuprà ex citati Elluchaſen verbis patet, videlicet ex ſimilitudine plantarum & rerum ad humani corporis membra. Quæ vti fuſiùs explicari debent, ita peculiare quoq; caput merentur.

Iamblichus.

Proclus.

CAPVT III.

De modo & ratione, qua Aegyptij in notitiam virium rerum peruenerint, id eſt, quomodo Aegyptij per Characteres, & ſimilitudines rebus impreſſas, vires vniuſcuiuſque rei naturalis cognòrint.

CErtum eſt ex Cabala Primæuorum Mundi Patriarcharum, eos hanc artem traditione didiciſſe, quam poſtea longo vſu & experientiâ ſummo ſtudio promouerunt. Virtutes itaque rerum inueſtigaturi, triplicem methodum vſurpabant: quarum prior erat, per qualitates manifeſtas rebus ipſis inſitas; Secunda per ſigna ſeu Characteres ſingulis rebus à ſagaci natura rebus impreſſos; Tertia erat per ſimilitudines rerum ad res; de quibus ſingulis ordine tractabitur.

Tribus modis Veteres rerum naturalium vires explorabant.

§. I.

De cognoſcendis herbarum viribus per qualitates elementares, qui eſt primus modus, Aegyptijs vſitatus.

SCiendum eſt, Ægyptios nullis herbis, præterquàm quas patrium ſolum illis ſuppeditabat (exteris & peregrinis veluti degeneris naturæ repudiatis) vſos eſſe; ſolæ enim Ægyptiacæ plantæ veluti Geniorum immortalium donum, indigenis conceſſum, in pretio & æſtimatione habebantur, quod & in animalibus, lapidibuſque vſu venit; ſiquidem nullum præterquàm Ægyptium animal aut diuinis honoribus proſecuti, aut hieroglyphicorum catalogo, præter illud quod patrij ſoli benignitate productum ibidem adoleuiſſet, dignati ſunt; cuius rei cauſam alibi vberiùs diſcutimus. Nullum etiam lapidem ad Obeliſcum, cæterarumque ſacrarum imaginum fabricam, præterquàm Niloticæ telluris alumnum, aſſumpſiſſe, in Obeliſco Pamphilio fuſè probatum eſt. Idem igitur de plantis ſtatuendum ducebant; has ſummo ſtudio inquirebant, has anatomiæ more, in radices, flores, fructus, folia, vti heterogeneæ naturæ, ita diuerſi quoque in medicina vſus, reſoluebant. Virtutes autem ſingulis plantis inhærentes quinque ſenſuum miniſterio addiſcebant. Viſus ex colore albo, flauo, rubro, puniceo, flammeo, purpureo, viridi, cæruleo, pallido, cinereo, nigro ſeu atro, qui omnes diuerſas temperamentorum in plantis abditorum rationes aperiebant, cognoſcere ſtudebat. Auditus, ex ſono, quo percutiebantur, acuto, graui, tinnulo, obtuſo, aſpero,

Ægyptij ſolis indigenis herbis vtebantur in medendis morbis.

Virtutes herbarum diſcebant Ægyptij miniſterio quinque ſenſuum.

leni, compaginatæ ſtirpis temperamentum diſcebat. Guſtus ex ſaporibus earum, acri, acerbo, acido, amaro, dulci, ſalſo, pingui, auſtero, de plantarum viribus iudicabat. Odoratus quoque de odore earum, moleſtiq; grato, inamœno, obtuſo, ſuaui, ſtiptico, pungitiuo latentes qualitates aperiebat. Tactus denique ex leuitate, aſperitate, mollitie, duritie, ſcabroſitate, & hirſutie, virtutes latentes capiebat. Atque ex hiſce manifeſtis ſenſui qualitatibus de caliditate, frigiditate, ſiccitate, & humiditate iudicabant. Siquidem ex colore albo, & pallido, humidi temperamenti imbecillitatis indicium ſumebant; flauus caloris index erat; rubeus & croceus immodicæ ſiccitatis humiditatiſq; ſigna præbebant; contrà viridis & porracei coloris herbæ, exceſſiuæ humiditatis ſymbola ſtatuebant. Iterum ſapor acer vehementis caliditatis ſignum latere monſtrabat; acerbus frigidæ, ſiccæ, & terreſtris indolis notam ijs manifeſtabat; acidus humidioris quàm frigidioris indolis ſignum erat, fit enim, cùm auſtero plus humidi miſcetur; ex amaritudine ariditatis & caliditatis, ſiccitatis ſcilicet terreſtris in herbis latentis ſignum, in vnctuoſo aëream vim, in inſipido denique frigidæ & humidæ qualitatis exceſſum notabant. Odor deque bonus bonas, fœtens malas & excrementitiæ humiditatis qualitates diſcooperiebat. Quæ omnia confirmantur ab Abenſina l. 2. Can. c. 3. Prætereà tactus per craſſitiem terreſtrium partium, humidarum, atque frigore congelitarum abundantiam reperiebat; per tenuitatem partium ignearum, aërearumque: & ſicuti ijs durities ſiccitatis terreſtris, ita mollities humiditatis comes eſſe perhibebatur, cui congruit grauitas & leuitas. Præter dicta, qualitates rerum ex diſpoſitione ſeu mutabilitate, eiuſque recipiendi modo facili vel difficili cognoſcebant. Ita res velocioris congelationis, frigida; velocioris inflammationis, calida cenſebatur. Ab ætate quoque iuniora, humidiora fore, vetuſta ſicciora dicebant. A loco etiam paluſtres plantas humidas & frigidas; fluuiatiles & marinas frigido-ſiccas; quæ verò ſterili ſolo, aut in montibus, aut arenoſis locis natales ſuos habent, calido-ſiccas reputabant. Ab operationibus denique illud calidum dicebant, quod ſubtile redderet, reſolueret, abſtergeret, aperiret, molliret, maturaret, concoqueret, incideret, attraheret, rubefaceret, adureret. Frigidum, quod repelleret, incraſſaret, crudum faceret. Siccum, quod conſtringeret, exprimeret. Humidum, quod inflammaret, ablueret, lubricaret, læuigaret. Atque hæc fuit prima ratio, quâ Ægyptij in abditarum qualitatum in herbis latentium notitiam peruenerunt.

Abenſina.

Alij modi quibus Ægyptij in virtutum herbarū notitiam veniebant.

§ II.

De qualitatum ſpecificarum in herbis, cæteriſque rebus latentium inueſtigandarum per characteres ſingulis impreſſos methodo & ratione Ægyptijs vſitata.

CVm in Arte Magnetica, vti & in Cabala naturali, de huiuſmodi rerum ſignaturis fusè egerimus, hic eadem repetere noluimus, ſed

tantùm, quânam ratione Ægyptij per occulta ſimilitudinum ſigilla ſingulis rebus impreſſa in virtutum rerum naturalium notitiam peruenerint, recenſebimus. Eſt enim hæc ſcientia non, vt multi putant, à recentioribus inuenta, ſed ex Orientalium monumentis denuo reſuſcitata, vt pulchrè Cornelius Agrippa docet, eidemque ſubſcribit Quercetanus libro de priſca Medicina; eſtque Cabalæ pars, à Sapientibus Ægypti vel poſteris oretenus tradita, vel hieroglyphicis inuoluta ſui ordinis hominibus propoſita. Conſiſtebat autem in abdita quadam membrorum humani corporis ad diuerſos herbarum characteriſmos, quibus dicta membra repræſentabant, analogia. Sed rem exemplis oſtendamus. Ægyptij itaque capitis morbis mederi volentes, herbam quærebant, cuius fructus, aut calyx humani capitis figuram repræſentaret, & hoc dicebant, appropriatum eſſe capitis medicamentum; cuiuſmodi erat Pœoniæ flos calyci adhuc incluſus, quo maximè ad epilepſiæ morbum vtebantur, variè præparato. In horum cenſu papauer quoque, iuglans, nux myriſtica, radix ſcyllæ, agaricum, lilium conuallium, ſimiliaque, reputabantur. Quæ quidem, non crudè, ſed variè correcta & præparata in vſum medicamentorum adhibebant. Hoc pacto, cùm in euphraſiæ, calchæ, hieracij, ſcabioſæ floribus, neſcio quid ocularis rudimenti reperirent, ea oculis conferre ritè præparata ſimiliter ſibi perſuadebant. Quæ dentes referrent, vt hioſcyamus, acini mali punici, pini nuclei, dentaria, radix chelidoniæ minoris, ea dentium doloribus mederi credebant. Sic aſari folia & cochleæ, folia mentaſtri aquatici, quorum hæc naſum referunt, illa aures, occulta ſympathia dictis membris conferre volebant. Pari pacto ad gutturis morbos, pyrola vuluaria, ceruicaria, caſſia fiſtularis: ad pulmones, pulmonaria ſaxoſa & maculoſa, aut quæ in quercubus ſua incunabula habet: ad cor, citri fructus, anthoræ radix, fructus anacardi, perſæa: ad iecinoris mala, lichen, fungus betulinus, quercus, hepatica: ad lienem, ſcolopendrion, lingua cerui, aſplenium, cetarach: ad ventriculum, folia cyclaminis, zyngiber, galangæ: ad inteſtina, conuoluolus, calamus aromaticus, caſſia fiſtula, capreoli vitis: ad veſicam alcakengi, ſtaphylodendrum, veſicaria, ſolanum: ad pudenda, arum, fabæ: ad genitalia, omnes orchides, & ſatyriorum genera: ad vterum, ariſtolochia rotunda, cuius & folia & radix vterum exhibent: ad renes, portulaca, radix cyclaminis: ad articulos hermodactylus: ad manus, palma Chriſti, palmago &c. conferebant. Verùm omnium hucuſque recenſitorum Synopſin, figuris ſuis expreſſam in ſequenti ſchemate contemplare. Si quis verò ſcire deſideret, quam hæ herbæ Ægyptiacum Nomenclaturam ſortiantur, quamque virtutem ad Deorum catenas trahendas obtineant, is adeat III. Tomi Caput 8, vbi omnia fusè tradita reperiet, vt proinde ſuperfluum ſit hoc loco de ijs fuſiùs agere.

Ratio diſcendi rerum naturalium virtutes per ſigilla ſimilitudinum impreſſa, quàm ſit antiqua, & in quo conſiſtat.

Cornelius Agrippa. Quercetanus.

Plantæ capitis ſimilitudinē habentes medentur capiti.

Oculorum oculis.

Dentium dentibus.

Aurium auribus. Reliquorum reliquis.

Typus nonnullarum Herbarum.

Anthoræ radices Cardiacæ ſunt, quia cor exprimunt.

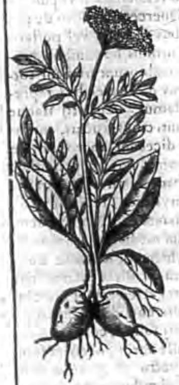

Cynoſorchis generationi confert, quia eius organa exprimit.

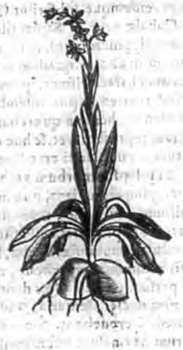

Palma Chriſti, ſiue Hermodactylus, articularibus morbis prodeſt.

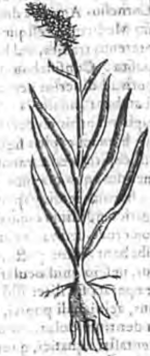

Dentaria, dentibus quos refert, prodeſt.

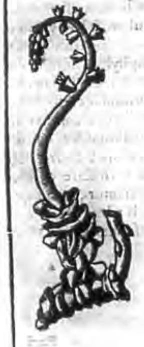

Anthemis herba oculos, quibus medetur, floribus refert.

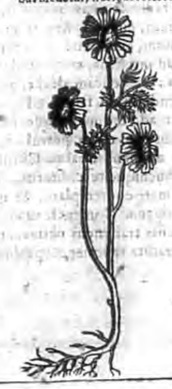

Colutea, veſicæ quam refert, prodeſt.

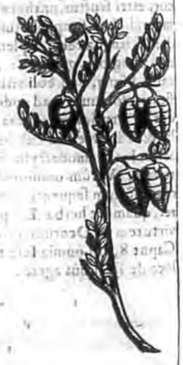

Pari pacto eos herbarum ſuccos, qui ſuccos ſiue humores humani corporis colore referebant, in illius humoris peccantis purgationem adhibebant. Hinc crocei plantarum ſucci, vti cimini, croci, aloes, ſenæ, abſypthij, colocynthidis, ricini, reubarbari, quæ bilem flauam referebant, eandem & curare perhibebantur. Bili atræ purgandæ, omnes illæ herbæ, quæ floribus, folijs, vel ſucco nigreſcunt, aut purpuraſcunt, cæruleique coloris ſunt, vti fabæ, ſmilax, blitum, borrago, conferunt. Pituitam plantæ albifloræ, cucurbita, fungi candidi, lactuca, agaricum, quia pituitoſum humorem humore referunt, euacuant. Sanguinem verò rubri coloris & ſucci plantæ, ſiue is in floribus, ſiue caule aut ſucco eniteat, vti ſantalum rubrum, filicis radix, atriplicis & betæ rubræ caulis, perhibentur purificare. Miſtos verò humores, miſti coloris plantas, vt iris, curare credunt. Lacti & ſpermati denique, lactuca, ſonchus, beitalzar, & tithimallus, & omnes lactiferarum herbarum ſpecies. Quos quidem ſuccos non crudos, ſed ſummâ arte præparatos conditoſque in vſum medicum adhibebant.

Humoribus humani corporis medentur illi herbarū ſucci, quæ eorum ſimilitudinem referunt.

Non hic ceſſabant Ægyptij, ſed vlterius ratiocinantes, morborum ſignaturas & characteriſmos omni ſtudio rimabantur. factumque eſt vt continuo vſu & experientiâ deprehenderent, quòd, quæcunque morbum quendam repræſentare viderentur, ad illum morbum, morboſumque habitum curandum conferrent. Sic prorſus calculo laborantibus ea conferre experiebantur, quæ calculos & lapides mentiebantur; ſic oculos piſcium, calculoſq; in animaliū corporibus inuentos; in herbis milium Solis, aliaſque petroſis locis ſtabulantes, appropriatum calculis in veſica & renibus latentibus conterendis medium aſſerebant. Sic vulnera, id eſt, perforationes corporis ſanare credebant herbas naturâ perforatas, vt hypericon; ſic maculoſam ex impetigine pellem ſanabant herbæ maculoſæ; ſquamas ſquamoſæ plantas & animalia tumentia tumentibus membris prodeſſe dicebant. Pari pacto ex virulentis animalibus, vt ſerpentibus, ſcorpionibus, araneis, rubetis, medicinam trahebant, quæ qualecunque venenum ſiue potu, ſiue morſu hauſtum deſtruebat. Sic ſteriles herbæ homini ſterilitatem, vt lactuca, ſalix, ſabina, vibex, ſalix. Contrà ſalaces & fœcundæ fœcunditatem adſerre cenſebantur, vti ſatyrium, paſſer, ſcincus. Plantæ verò longæuæ perpetuòque virentes vigorem homini conciliare dicebantur. Herbæ & animalia voracia concoquendi facultatem hominibus, vti Lupus & Lucius præbere putabantur. Hoc pacto animalia ingenio & docilitate inſtructa ad intelligentiam, & memoriam facere; animalia triſtia, triſtes; ſomniculoſa ſomniculoſos; vigilantia vigiles; ferocia feroces; iracunda iracundos reddere ſibi perſuadebant. Sic contra inimicos conflicturi animalium in choleram prius actorum calidum ſanguinem potantes, ferociſſimi reddebantur; & ſic de alijs. Nec ſine ratione: vti enim magno ſubtilique ingenio erant, rerumque analogias aptè & concinnè rebus applicare nôrant; ita rationes quoque & cauſas ſingularum perſcrutabantur. Nouerant enim vnamquamque rem ſe mouere & conuertere ad ſuum ſimile. Operaturi itaque ad aliquam pro-

Quæ morbū aliquem repræſentant, illi medentur

Herbarum & animalium in medendo vſus.

prietatem vel virtutem, eas res & animalia quærebant, quibus talis proprietas vel actio excellentiùs inerat. Vocabant autem actionem, modum quendam naſcendi, florendi, generandi, creſcendi, prolificandi, fructificandi, concoquendi, patiendique, quo ſingulæ res, inſito ſibi veluti pondere quodam & naturali appetitus ſtimulo ſe inuicem proſequuntur, horrent, & alliciunt. Configuratio verò, ſeu characteriſmus eſt ſimilitudo ſignaturæ ſeu characteriſmi in vno & altero eluceſcentis; effectus ſiquidem ſimilis præſupponit interni agentis ſeu cauſæ in vtroque ſimilitudinem, idque tantò euidentiùs, quantò illa ſignatura fuerit euidentior. Sic Alexipharmaca coniecturantur, quæ cornu cerui mentiuntur, ſerpentesque repræſentant &c. idque ex hoc fundamento, quòd id, quod cornu ceruini figuram gerit, à ſimili principio interno ſit productum, à quo idem illud cornu. Similitudo itaque principij virium ſimilitudinem coniecturare facit. Penetrarunt hoc naturæ arcanum peroptimè Ægyptij Philoſophi, qui membrum malè affectum, ſimili membro ex animalibus aſſumpto, atque in cibum dato, curabant. Sic hepatici hepatibus caprarum, columbarum, cæterarumque animalium hepaticam naturam redolentium curabantur. Phtiſicis pulmonibus animalium pulmonarijs herbis priùs aliquanto tempore paſtorum, herbis quoque pulmonum reſpicientibus decoctis ac præparatis medebantur. Cordiacis, rebus cordiacis, cordibuſque animalium naturam cordis referentium, ſubueniebant. Capitis infirmitatibus cerebris auium appropriatarum. Et ſic de ſingulis alijs curam diuerſorum membrorum inſtituebant. Et nè Medici tantarum rerum mole diſtraherentur, lege cautum erat, nè vnus Medicus totius humani corporis infirmitates curandas ſuſciperet, ſed ſinguli ſingulorum membrorum, veluti onere diſtributo in plures, curæ incumbebant. Hinc Medici Ophtalmici, ſolis morbis oculorum ſanandis media inquirebant apta. Cephalici, capitis morbos explorabant, iiſque remedia apta quærebant. Sicuti Cordiaci Medici cordis; Splenetici ſplenis; Hepatici hepatis; Stomachici ſtomacho; Pectorales pectori; Pulmonares pulmoni medebantur. Sic fiebat, vt feliciſſimè in deſtinata cura progrederentur. Quæ quidem methodus à primis ſæculis vſque in hodiernum diem propagata in Ægypto adhuc durat, vt Proſper Alpinus in libro de Medicina Ægyptiorum narrat.

Animalium membra medentur affectis hominum membris.

Proſper Alpinus.

§ III.

De Philoſophia aſtræa ſeu ſiderea, qua Philoſophi & Medici Ægyptij in morborum cura vtebantur.

FVit hæc Medicina tota hieroglyphica, & ſolis nota Sacerdotibus Hieromantibus, quam & ſuprà citatus Elluchaſen Arabs in ſuo de Ægyptiorum moribus aureo ſanè libello amplè deſcribit. Conſtabat autem in catenarum mundialium, quas ſuprà explicauimus, diſpoſitione.

Dogma ſiquidem erat, non Hebræorum tantùm, ſed & potiſſimùm Ægyptiorum, nullum eſſe humani corporis membrum, quod non haberet propriam herbam, plantam, lapidem ſuæ ſalutis vindicem, ac proinde amicam, ſympathicam, & quæ naturali quadam inclinatione ad dicti membri, ſi quando defecerit, conſeruationem concurreret. Iterum nullam eſſe in inferiori ſublunaris Mundi Oeconomia ſpeciem, ex herbis, plantis, lapidibus, animalibus, quæ non ſuum haberet ſidus ſibi proprium, cuius influxu ſuas perficeret naturæ dotium viriumque functiones; neque vllum ſidus, quod non ſuum ſibi haberet appropriatum Genium, cuius præſidio fulciretur, cuiuſue iuſſu influxuum ſuorum munera ſpeciei ſuæ tutelæ commiſſæ communicaret; Genij in illo abyſſali diuinitatis centro, à quo omnia profluunt, quieſcentibus, & ad ſupremi Numinis, vnicuique rei ſufficientia ad ſui conſeruationem media præuidentis voluntatem exequendam paratis. Quod quidem dogma tanquam cœleſte arcanum tanto apud Sacerdotes pretio habebatur, vt non immeritò illud hieroglyphicis ſymbolis, vt poſtea demonſtrabitur, occultandum cenſuerint. Verùm nè quicquam confinxiſſe videamur, apponam hoc loco authoritatem Abenrabhmon filij Senis excellentis Elmorgum, Philoſophi Arabis, qui propoſitã hoc loco à nobis doctrinam fusè tradit in Opere quod denominat تعليم الحكما مصر doctrinam Sapientum Ægypti. Sic autem loquitur:

Philoſophia aſtræa Ægyptiorum conſiſtebat in catenarum Mundialium diſpoſitione.

Dogma Ægyptiorum de ſuperiorum cum inferioribus conuenientia.

Abenrabhar.

يعني لحكما مصر ان يعدوا باستعمال الادويه من كل انواع الطبع صفا
صفا ومن كل درجه الموجودات كلهم الذين لهم المثل والعقد مع السبع كواكب
السياره كقولك كلهم الذين لهم المثل الى الشمس ومن فلكها وما لها من الايام
من الارض المعدنها وحجرها وحيوانها البري والبحري ومن نباتها واستنزالها
وحواضها ومن جميع فعالها كلهم باستعمال الدوا القلب الذي هو كما شمس احر
العالم صغير وهكذا كانوا يعملون بكل انواع الالام وامراض الراس والكبد والمعده
والريه وغيرهم ❁

Proprium fuit Ægyptijs, in vſum Medicinarum ex omnibus naturæ ſpeciebus, & ex omnibus gradibus entium eas res ſeligere, quæ aliquam ſimilitudinem & proprietatem cum ſeptem planetis obtinerent; exempli gratia, omnes ſpecies quæ ſimilitudinem aliquam ad Solem haberent, ſeligebant ex mineralibus, metallis, lapidibus, animalibus tam ſylueſtribus, quàm maritimis, ex plantis & herbis, & ex ijs quæ influxum earum concernunt, proprietatibus, ex omnibus denique operationibus rerum Solarium in vſum Medicinæ cordis, quia cor eſt quaſi Sol quidam minoris Mundi, adaptabant. Et hoc pacto operabantur in omni infirmitatum genere, v. g. capitis, hepatis, ſtomachi, pulmonis, & cæterorum membrorum curis. Deinde pergit ad particularia, ex omnibus recenſitis rebus ſeligere, & morbis Solaribus Solaria, Lunaria Lunaribus, Saturnina Saturninis, Martialibus Martia, Venerea Venereis, Iouia Iouijs, Mercurialibus Mercurialia adaptare, Medicinarum vim, compoſitionem, & vim oſtendere. Quæ cùm nos in præcedentibus oſtenderimus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum ea hoc loco repetere. Cùm itaque membra ſingula humani corporis alicui ex planetis & ſignis Zodiaci ſubijciat, & ex ſingulis naturæ gradibus, entiumque Mundanorum Claſſibus eas res, quæ tali & tali planetæ ac ſigno ſimilitudine congruunt, accommodet, tale ponit pronunciatum:

كل وحده من انواع الحيوانات والنبات ومعدنات الذين لهم المثل وصفه مع
الكواكب مذكورين وهو باستعمال الدوا ينفع من عضا الذين لهم مثل مع
النجم الذين بذكرها

Vnaquæque ſpecierum ex animalibus, plantis, metallis, aliquam ſimilitudinem obtinet ad planetas memoratos, & iſta in vſu Medicinæ conferunt membris quibus ſimilitudo eſt cum ſtellis, quas memorauimus.

Marſilius Ficinus.

Quæ omnia Marſilius Ficinus ex Antiquorum traditione confirmat his verbis: *Adhibitis autem, quæ ad ſtellam talem pertinent, ſtellæ Dæmoniſque huius proprium ſubit influxum, velut lignum per ſulphur paratum ad flammam vbique præſentem. Atque hunc non modò per ipſos ſtellæ Dæmoniſque radios, ſed etiam per ipſam Mundi animam vbique præſentem, in qua & cuiuſlibet ſtellæ Dæmoniſque ratio viget, partim quidem ſeminalis ad generandum, partim etiam exemplaris ad cognoſcendum. Hæc enim ſecundum Platonicos antiquiores rationibus ſuis ædificauit vltra ſtellas in Cœlo figuras partesque ipſarum tales, vt ipſæ quoque figuræ quædam ſint, impreſſitque his omnibus proprietates. In ſtellis autem figuris, partibus, proprietatibus, omnes rerum inferiorum ſpecies continentur, & proprietates earum. Vniuerſales verò figuras octo poſuit atque quadraginta, ſcilicet in Zodiaco duodecim, extra verò ſex atq; triginta. Item in Zodiaco triginta ſex ad numerum facierum. Rurſus ibidem trecentas atq; ſexaginta ad numerum graduum; In quouis enim gradu ſunt ſtellæ plures, ex quibus ibi conficiuntur imagines. Similiter imagines extra Zodiacum in plures diuiſit figuras pro facierum ibidem graduumque ſuorum numero. Conſtituit denique ab imaginibus his vniuerſalibus ad vniuerſales imagines habitudines, & proportiones quaſdam, quæ ipſæ quoque imagines illic exiſtunt. Eiuſdem verò figuræ continuitatem quæque ſuam habent ex radijs ſtellarum ſuarum in ſe inuicem peculiari quadam proprietate connectis, à quibus formis ordinatiſſimè dependent inferiorum formæ, illinc videlicet ordinatæ. Sed & Cœleſtes illæ tanquam & inter ſe diſiunctæ, procedunt à rationibus animæ coniunctis inuicem, & quodammodo mutabiles à ſtabilibus. Sed hæ quatenus ſe ipſas non comprehendunt, referuntur ad formas in mente, vel animali, vel eminentiore ſeſe comprehendentes, quæ tanquam multiplices rediguntur ad ſimpliciſſimum vnum atque bonum, ſicut figuræ Cœleſtes ad polum.* Quemadmodum verò non ſingulæ ſpecies rerum in terra iiſdem Genijs ſubdebantur, ſed pro ratione Nationum, quibus præſidebant, diuerſis; ita Ægyptiarum ſpecies rerum peculiares ſibi Ægypti proprios Genios ſortiri putabantur; erant enim dominia Geniorum, vt ipſi tradunt, diuerſa, vti & diuerſæ iuriſdictiones. Hinc plantas alienigenas tanquam ſub aliena iuriſdictione degentes, in vſum ſiue medicum, ſiue myſticorum Sacrorum, nunquam aſſumendas eſſe iudicabant, vti ſuprà inſinuatum eſt; imò ſingulis præfecturis ſingulas ſpecies ſub appropriatis Genijs diſtributas habebant, vt docet Iamblichus in ſuo de myſterijs Ægyptiorum libello, his verbis. *Hæc igitur Sacrorum ſapientia contemplata, atque ita ſecundùm congruentiam competentia vnicuique Deorum ſuſceptacula diligenter inueniens, ſæpe componit in vnum lapides, herbas, animalia, aromata, aliaque ſimilia, ſacra, & perfecta, & Deiformia, atque ſubinde ab his omnibus ſuſceptaculum purum integrumque fabricat. Neque enim fas eſt omnem materiam deteſtari, ſed ſolam quæ à Dijs fuerit aliena. Propriam verò ad illos decet eligere, vtpote quæ conſentire poſſit, atque conferre ad Deorum ædificia, ſtatuarum fundamenta, ſacrificiorum opera. Neque enim aliter terrenis locis & hominibus hic habitantibus poſſeſſio portione vlla ex diuinis contingere poteſt, niſi tale quoddam priùs iactum fuerit fundamentum. Arcanis ſermonibus credendum eſt, teſtantibus ex Deis per beata ſpectacula quandam traditam fuiſſe materiam. Hæc igitur illis ipſis tradentibus eſt cognata. Talis ergo materiæ ſacrificium Deos excitat, vt ſe demonſtrent, atque ad comprehenſionem eos protinus aduocat, & præſentes capit, & perfectè demonſtrat. Eadem aliquis perdiſcere poteſt etiam ab ipſa quæ ſecundùm loca diſtributio diuinitùs eſt effecta, atque ab ipſa præfectura, quæ per res ſingulas eſt diuiſa, quæcunque ſecundùm diuerſos ordines, ſiue maiores, ſiue minores, paſſim ſortes eiuſmodi nacta fuit. Conſtat enim Deis locorum quorundam rectoribus, ſacrificium ex eiſdem rebus, quæ naſcuntur ibidem, fore admodum conſentaneum, & gubernatoribus gubernata, & quæ ad ea pertinent placitura. Effectoribus & grata ſemper ſunt opera ſua potiſſimùm, & qui primò aliqua procreant, talia rurſus habent inprimis accepta. Siue igitur animalia quædam, ſiue plantæ, ſiue alia quæ viſa ſuperis diſpenſantur ſimul, & præfecturam ſub eis nacta ſunt, & communionem nobis conciliant cum ſuperis indiuiduam. Horum ergo nonnulla quatenus conſeruantur atque tenentur, augent tenentium ad Deos familiarem proprietatem, quotcunque videlicet ex eo quòd integra manent, vim communionis inter homines Deoſque conſeruant. Talia ſunt quædam apud Ægyptios inmaba, & vbique ſacer homo; quædam verò mactata combuſtaque familiaritatem efficiunt clariorem, quotcunque videlicet reſolutionem in primorum elementorum principium efficiunt cognatiorem cauſis ſuperorum, atque pro ritu ſacratiorem. Vbique enim quo magis proprietas familiaritaſque perficitur, eò perfectiora bona ad nos inde deſcendunt. Neque ſunt hæc hominum duntaxat inuenta, nec humanis moribus authoritatem nacta ſunt, ſed Deus ipſe ritè inter ſacra vocatus Author eſt eiuſmodi legum, circa quem Dij Angelique permulti verſantur, ſub quo per quaſlibet in terra gentes, Numen aliquod ſortitum eſt Præfecturam communemque Prouinciam. Proprium quoque inde tributum eſt templo vnicuique Numen. Item ſacrorum quæ operamur ad Deos, Deus aliquis ſpectator eſt atque gubernator; quæ ad Angelos, Angelus; quæ ad Dæmones, Dæmon; atque in alijs eodem pacto ſecundùm proprium genus perfectus cognatam ſortitus eſt Præfecturam.* Et tametſi in Aſtrologia Ægyptiorum catenas herbarum cum planetis, duodecim ſignis Zodiaci, vti & Decanis eorum, vnà cum Genijs præſidibus per fuſas tabulas exhibuerimus, hîc tamen veluti ex profeſſo, eaſdem fuſiùs ſpecialiuſque exhibere viſum eſt, nè quicquam in Opere hoc, Medicis noſtris proficuum omiſiſſe videremur. Dictorum autem & dicendorum figuram hîc appono, ex qua mens luce meridianâ clariùs eluceſcit.

Figuræ cœleſtes ab Antiquis poſitæ.

Ægyptij proprios Genios colebant in ſingulis Præfecturis.

Iamblichus.

Typus Sympathicus Microcoſmi cum Megacoſmo.

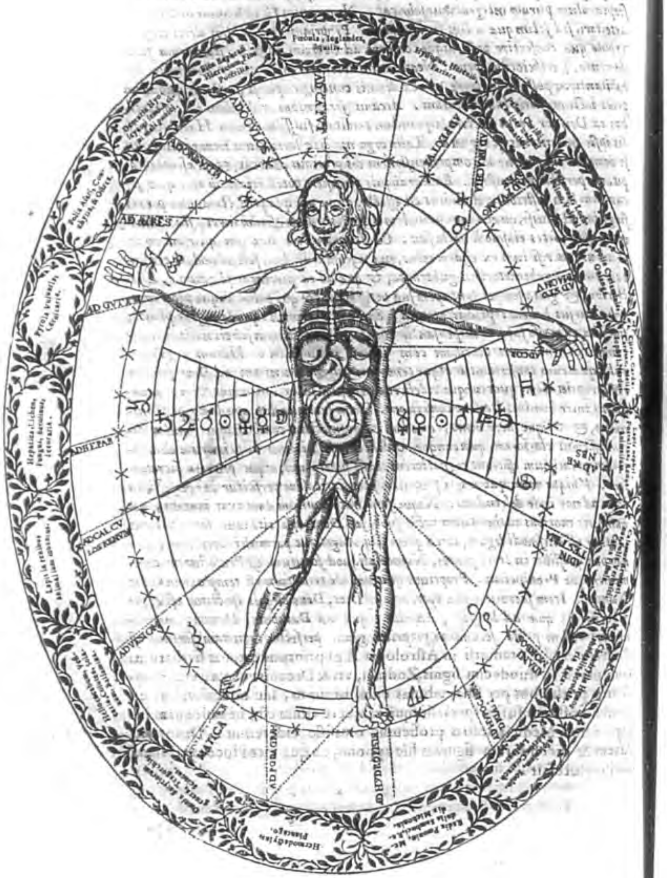

Characteriſmi plantarum ad duodecim ſignorum Characteriſmos, & humani corporis membra comparati, iuxta methodum tùm Hebræorum, tùm modernorum Medicorum; quorum hi omnia ab Hebræis, illi ab Aegyptijs traditione acceperunt.

QVoniam verò non omnes herbæ, quæ ad ſignum aliquod referuntur, eiuſdem gradus qualitate pollent, neque quolibet tempore ſuum ſibi virtutis valorem obtinent; hinc ſingulas plantas ad aliquod ſignum ſpectantes, quaternis gradibus diſtinctas adducemus, & quo loco, & tempore colligendæ ſint, vt membro quod reſpiciunt, ſeruiant, quas prætereà ad reliqua ſigna antipathias habeant, declarabimus, vt ſic omnibus numeris abſolutum botanicum hoc argumentum in vſum prodeat; quæ partim ex Auenar Hebræo, partim ex Carichteri Germani Botanica aſtrali extraximus. Ab Ariete itaque, exordium faciemus noſtræ diſceptationis.

Characteriſmi plantarũ ad 12. Signorum Zodiaci Characteriſmos, & mēbra hominis comparati,

I. Aries ♈.

ARies eſt ſignum maſculinum, igneum, calido-ſiccum, ſympathicum capiti. Plantæ primo gradu calido-ſiccæ ſunt.

Plantæ ad ♈ relatæ.

Gradus rerum calido-ſiccarum

I Grad.	Artemiſia rubra, Betonica, Cychorium, Conſolida regalis, Ebulus, Mentha, Tuſſilago, Veronica. Colligendæ ſunt in fine Canicularium dierum poſt plenilunium.
II Grad.	Plantæ ſecundo gradu calido-ſiccæ ſunt. Aſparagus, Hyparicum, Millefolium, Plantago, Pœonia. Colligendæ ſunt Sole & Luna exiſtentibus in Cancro ♋.
III Grad.	Agaricum, Cataputia, Chamælea, Colocynthis, Farſara, Gentiana, Liguſtrum, Ricinus, Sambucus. In fine Iulij, & principio Auguſti colligendæ ſunt.
IV Grad.	Abrotanum, Helleborus albus, Maiorana, Marrubium, Naſturcium ſylueſtre, Roſmarinus. Colligendæ ſunt partim menſe Aprilis, partim Septembris.

II Taurus ♉.

TAurus ſignum eſt fœmineum, frigidum & ſiccum, terreſtre; ſympathicum eſt collo & gutturi.

Plantæ ad ♉ relatæ.

Typus Sympathicus Microcoſmi cum Megacoſmo.

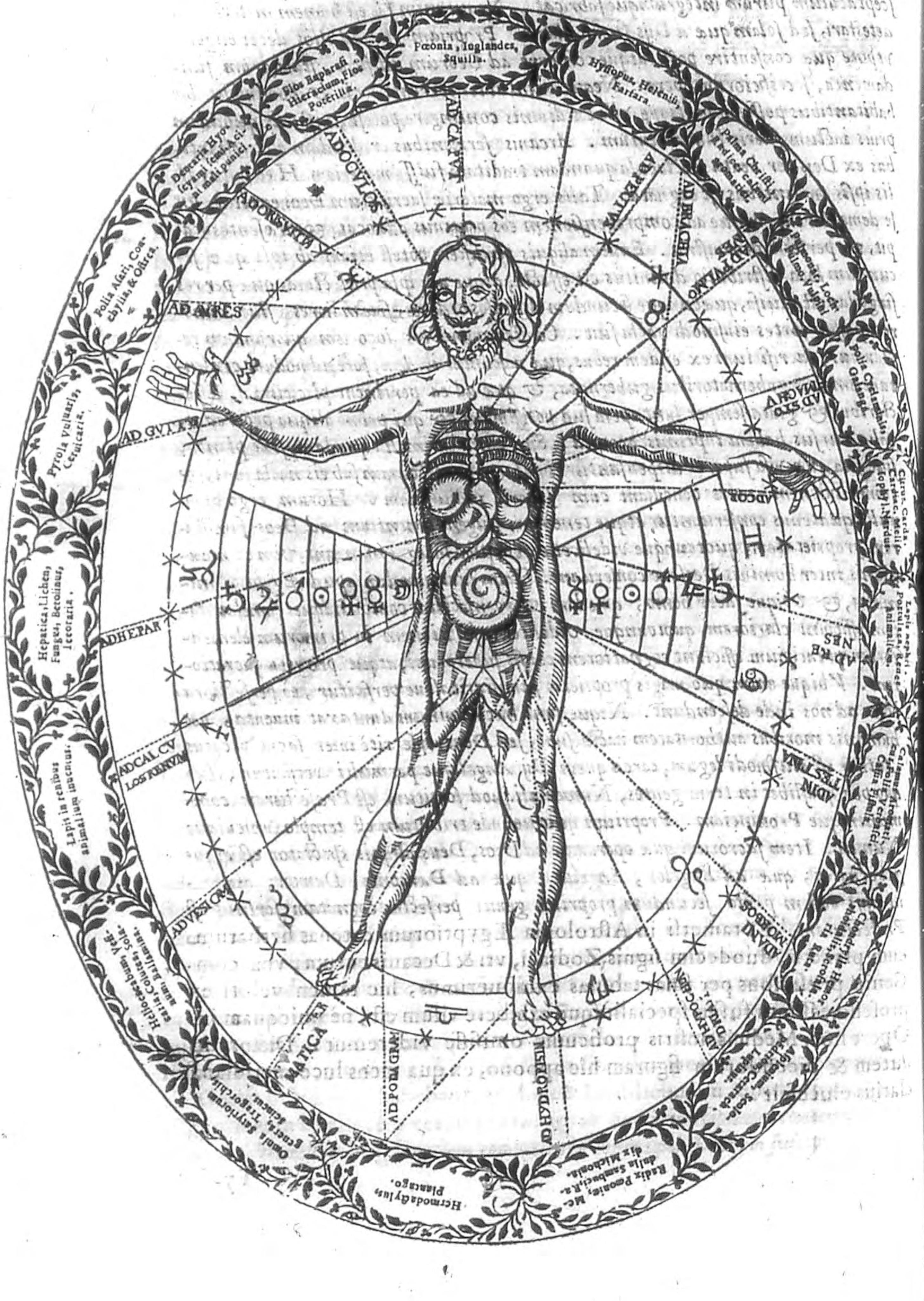
Pœonia, Inglandes, Squilla.
Hyſſopus, Helenium, Farfara.
Palma Chriſti, Radices Calami aromatici.
Pulmonaria, Lochi, Pulmo Vulpini.
Folia Cyclaminis, Galanga.
Citrus, Carda. Cardiac. Meliſſophyl. Nardus.
Lapis nephri. Portulaca, Renes Animalium.
Calamus Aromatici, Caryofilli, Verbaſci, Caſſia Fiſtula.
Chondrylla, Hemorrhoidalis, Scrofularia, Ruta.
Aſplenium, Scolopendria, Lapatha, Ceterach.
Radix Pæoniæ, Medulla Sambuci, Radix Michonla.
Hermodactylus, Plantago.
Omnia Satyriorum genera, Tragorchis, Scincus.
Heliocacabum, Veſicaria, Colutea, Solanum, Balſamina.
Lapis in renibus animalium inuentus.
Hepatica, Lichen, Fungus, Berolinus, Iecoraria.
Pyrola Vulnaria, Ceruicaria.
Folia Aſari, Conchylia, & Oſtrea.
Dentaria, Hyoſcyami ſemi. Acini mali punici.
Flos Euphraſi, Hieracium, Flos Potentilla.
AD CAPVT
AD OCVLOS
AD ORIS VITIA
AD AVRES
AD GVTTVR
AD HEPAR
AD CALCVLOS RENVM
AD VESICAM
MATICA
AD PODAGRAM
AD HYDROPISIM
AD HYDROCHONDRIA
AD MORBOS
AD INTESTINA
AD RENES
AD COR
AD STOMACHVM
AD PVLMONES
AD BRACHIA
♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽
☿ ♀ ☉ ♂ ♃ ♄
♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒

Species frigido-ſiccæ.

I Grad.	Plantæ frigido-ſiccæ primo gradu, Aſplenion, Caterah, Chamædris, Hedera terreſtris, radix Liliorum, Narciſſus, Polypodium, Roſæ, Valeriana, Viola. Emolliunt tumores faucium & lienis.
II Grad.	Adiantum, Akakengi, Aquilegia, Hedera muraria, polygonatum, Quercus, Viſcus quercinus. Vulneribus conſerunt.
III Grad.	Bugloſſa, Carduus benedictus, Cynogloſſa, Eupatorium, Lappa minor, Origanum, Petroſelinum, Sanicula, Scrophularia, Tormentilla, Vinca per Vinca. Omnes vulneraria ſunt.
IV Grad.	Auricula muris, Bardana maior, Chelidonium majus, Fraxinus, Malua, Pulmonaria, Scabioſa; & antipathiam habent cum ſublunaribus, quæ Libræ & Scorpioni ſubſunt; ſympathiam cum ijs quæ Cancro & Sagittario.

Auenar in Aſtrologia Ægyptiorum, ſequentes rerum ſpecies Tauro adſcribit:

ומן החיות כל שיש לו ארבע רגלים ומן אילנות
הגבוהות וכל אילן עושה פרי וכל אילן שאין לו צורך
למים וכל עץ שישתועלות בפריו עץ טעמיו וריחו טובים:

Ex animalibus, inquit, omnia quadrupeda, & ex arboribus, altæ, & omnis arbor fructificans, & omnis modicæ aquæ indiga, vti montana, fructu valida; omnes denique plantæ & arbores guſtui, ſapori, & odori ſuaues.

III. Gemini ♊.

Plantæ ad ♊ relatæ.

GEmini ſunt ſignum maſculinum, aëreum, calidum & humidum, ſympathicum humeris.

Grad. plantarũ calido-ſiccar.

I Grad.	Aniſum, Althæa, Borrago, Fœniculum, Hyſſopus, Petroſelinum, Prunella, Ruta muraria.
II Grad.	Bardana major, Silix, Tilia alba, Rapa.
III Grad.	Alſine, Arum, Macis, Rumex rotunda, ſeu Oxalis, Vrtica mortua,
IV Grad.	Acetoſa, Chamædris, Chamomilla, Chelidonium Parthenium, Reubarbarum. Et omnes antipathiam habent cum ſublunaribus Capricorni; ſympathiam cum herbis Libræ & Aquario ſubiectis. Ægyptij verò, vt Auenar recitat, Geminis ſubdebant ſequentia:

תאומים ותולדתו חמה ולחה ובחלצו הרם ומטעמו
מתוק וממארוה העינים כל עין מתהפך לעינים רבות וב

חולצה

חלצו מן החיים כל אדם והצוף והעוף שיש לו יגון ערב
ומן הצמחים האילנים הגבוהים:

Et temperamentum eius eſt calidum humidum, ex parte humorum ſanguinem habet; ex ſaporibus omne dulce; ex coloribus, omnes mixtos ex pluribus. Ex viuentibus partem habet hominem & Simiam, & omnes aues ſuaui cantu pollentes, & ex vegetabilibus denique omnes arbores altas.

IV Cancer ♋.

CAncer ſignum eſt fœmininum, aqueum, frigidum humidum, ſympathicum pectori, pulmonibus, coſtis, lieni, quorum quoque affectibus medentur ſequentia, iuxta gradus ſuos diſtincta.

Plãtæ ad ♋ relatæ.

Grad. plantarũ frigido-humidarũ.

I Grad.	Alſine, Braſſica, Carduus, Fabarum flores ac fructus, Rapunculus, Vitex, Scrophularia.
II Grad.	Arbutus, Coni Abietis, Pini nuclei, Conſolida, Solanum, Therebinthus, Viſcus.
III Grad.	Iuncus, Naſturcium, Semen petroſelini, Portulaca, Salix, Saxifragia, Vermicularis.
IV Grad.	Conchæ, Coralla alba, Cryſtallus, Mater perlarum, Nymphæa, oculi Cancri, Pœonia, Sedum, Vitriolum, & quæ antipathica ſunt ſublunaribus Sagittarij, ſympathica Tauro & Libræ.

Ægyptij verò, prout Auenar recitat, ſequentia ſubdunt Cancro:

הסרטן והוא צר ולח במעט יושר ומטעמים חמוץ
ומלוח וממראה העינים הלבן ועין העפר וכמו העינים
המעושנים ודומה להם ובחלצו מן החיים כל חיות
ושורצים והקטנים מן הדגים וחיות היבשה והעקרבים
ורמש האדמה וכלל יורה על מים שיש להם הנוע רבה
וכל צמח שהוא עם מים ומימי הגשם וכל מים מתוקים:

Cancer eſt frigidus & humidus parum; ex ſaporibus habet acrem & ſalſum; ex viſibilibus habet colorem album, & cineritium, & qui aſſimulatur ei. Pars animalium ſunt aquatica omnia, ſerpentia, & parui piſces, & animalia ſicca, & ſcorpiones, & omne quod reptat ſuper terram; in ſumma ſignificat ſupra aquam multùm mobilem, & omnia germinantia ſupra riuos aquarum, & quæ ſupra torrentes ſiue aquas pluuiales & dulces proueniunt, reſpicit.

V Leo ♌.

LEo ſignum eſt maſculinum, igneum, id eſt calidum ſiccum, ſympathicum cordi & ſtomacho, & ſequentes ſpecies ſub ſe continet.

Plantæ ad ♌ relatæ.

Gradus plantarum calido-ſiccarum.

I Grad. Baſilicum, Crocus, Cypreſſus, Caryophillum, Hyſſopus, Lauendula, Plantago aquatica, Ros Solis, Thymus.

II Grad. Angelica ſylueſtris, Bifolium, Centaurea, Galanga, Gentiana, Morſus Diaboli.

III Grad. Cotula fœtida, Paſtinaca, Mentha, Naſturcium Hortenſe, Pulegium, Ranunculus, Vrtica.

IV Grad. Betula, Geniſta, Buxus, Laurus. Primi gradus herbæ colliguntur Sole exiſtente in Piſcibus, & Luna in Cancro. Secundi gradus ſpecies colliguntur in principio Maij ante ortum Solis, vel ſub finem Auguſti; vel Sole exiſtente in Tauro, & Luna in Geminis, ante ortum Solis. Tertij gradus ſpecies colliguntur Sole exiſtente in Leone, & Luna in Virgine ad vltimum quadratum, vel ad refrigerationem, Sole in Tauro, & Luna in Geminis verſantibus, ante ortum Solis. Quarti gradus ſpecies colliguntur Sole in Piſcibus, & Luna in Aquario; ex influxu enim huiuſmodi ad temperiem reducuntur. Verùm audiamus de hiſce Auenar ex mente Ægyptiorum ſic diſſerentem;

ותולדתו חמה ויבשה והמרה האדמה ומטעמו מרוחריף ממראה העינים המכורכה והצתוב ומן החיות האריות והנמרים והצפרעים והדובים והזאבים ומכלי המתכות הזהב והכסף והאבנים היקרות והאבן הנוקבת האבנים הנקראות אלמאס והאבן מלקנות התבן הנק״ אלסרי וכל מלאכת האש:

Id eſt, *Complexione calidum ſiccum; ex humoribus habet choleram rubeam; ex ſaporibus amarum & acutum; ex coloribus croceum, rufum, ad rubedinem vergentem; ex animalibus habet Leones, Leopardos, Baſiliſcos, Verſos, Lupos; ex metallis Aurum & Argentum, lapides pretioſos, Adamantem, Chryſopraſon, & qui dicitur Elſari, & omne opus ignis.*

VI Virgo ♍.

Plantæ ad ♍ relatæ.

Virgo eſt ſignum fœmineum, terreum frgido-ſiccum; ſympathicum hepati, inteſtinis, & ventri, cuius ſpecies ſequuntur.

Grad. I. Acetoſa, Berberis, Cychorea, Plantago acuta, Pyrus, Saluia ſylueſtris; naturâ frigido-ſiccæ.

Grad. II Beta alba, Cynosbatos, Meſpilus, Sigillum Salomonis; ſecundo gradu frigido-ſiccæ.

Grad. III. Ariſtolochia, Conſolida media, Coniza, Prunella, Quercus; tertio gradu frigido-ſiccæ.

Grad. IV. Carduus benedictus, Centaurea minor, Ophioglossum, Prunus ſylueſtris, cum omnibus ſuis partibus, Serpentaria, Tormentilla.

Sympathicæ ſunt cum Tauri ſpeciebus; antipathicæ cum Ariete & Leone; de quibus ita Auenar in Aſtrologia Ægyptiorum;

ותולדתו קרה ויבשה והוא מוליד המרה השחורה ומטעמו העפוץ והעוצר ומראה העינים הלובן והארגמן ועין העבר ובחלצו מן החיים האדם והעוף ומן הצמחים כל צמח קטן שאין לו שוק כמו החטה והשעורה והפול וכל מיני מן זרועים:

Natura eius frigida & ſicca; & generat Choleram nigram; ex ſaporibus habet ſtipticum; Ex coloribus album, & purpureum, atque cineritium; Ex viuentibus hominem, & auem; Ex germinantibus, omnem plantam, cuiuſmodi eſt frumentum ſine ſtipite, hordeum, faba, & omnia genera ſeminum.

VII Libra ♎

Plantæ ad ♎ relatæ.

Libra eſt ſignum maſculinum, aëreum, calidum humidum; Renibus & veſicæ ſympathicum. Cuius ſpecies ſequuntur.

Grad. I. Bellidis genera omnia, Conſolida media, Parthenium, Prunella veris, Mæum, Tragopogum.

Grad. II. Allium, Althæa, Chamæmilla, Martagon, Malua, Verbena, Viſcus, Tilia.

Grad. III. Antirrhinum, Artemiſia, Chalidonium maius, Mentha nigra, Scabioſa, Scrophularia.

Grad. IV. Alyſſum, Alſine, Corylus, Ruta muraria. Auenar verò ſequentes ſpecies refert.

ותלדתו חמה ולחה ושלא האדם וכל עוף שראשו גדול ומן הצמחים האילנים הגבוהים ומטעמים מתוק ומראה עינים הירוק ועין עבר:

Natura eius calido humida; ex animalibus habet hominem, & aues magni capitis; & ex germinibus, arbores altas; ex ſaporibus dulcem; ex coloribus viridem & cinericium.

VIII Scorpius ♏.

Plantæ ad ♏ relatæ.

Scorpius eſt ſignum fœmineum, aqueum, frigidum humidum; ſympathicum partibus genitalibus. Species eius ſequuntur;

Grad. I. Cruciata, Oxyacantha, Sorbus ſylueſtris.

Grad. II. Fraxinus, Poma omnis generis, Prunus, Concha, Oſtrea; huc pertinent omnia ſimplicia primi gradus Cancri, ſi menſe Octobris collecta fuerint.

Grad. III. Beetoſella, Erua, Parthenium, Saponaria, & omnes herbæ, ſecundi gradus, collectæ Sole in Cancro exiſtente.
Grad. IV. Atriplicis ſpecies, Beta rubra, Mercurialis, Narcyſſus.

ומטעמו כל מלוח ותפל ועין מראהו מאדום וירוק ועין העפר. וחלצ׳ מהחיים העקרבים והחיות ורמש האדמה וחיות המים וכל מים שהם רצום ומהירים וכל צמח שהוא כמים ומן הצמחים האילנים האמצעיים :

Ex ſaporibus ſalſum & inſipidum; ex viſibilibus rubrum, viridem & cineritium ſeu cæruleum; ex animalibus, Scorpiones, & omne reptile ſuper terram, omnia animalia aquatica; & ex generibus omnia ad aquas vel intra aquas naſcentia, vti corallus; ex germinibus arbores medias, &c.

IX Sagittarius ♐.

Plantæ ad ♐ relatæ.

SAgittarius eſt ſignum maſculinum, igneum, calidum ſiccum, ſympathicum coxis, lumbis, & ſimilibus. Species eius ſunt.

Grad. I. Conſolida maior, Cœpa, Raphanus, Seſamum, Flores Tiliæ, Verbena lutea.
Grad. II. Allium, Angelica ſylueſtris Hyoſciamus, Leuiſticum, Salicis folia.
Grad. III. Aſarum, Beta rubra, Chalidonium, Crocus, Curcuma, Filix, Hedera terreſtris, Iuglans, Rubia, Succiſa.
Grad. IV. Antimonium, Momordica, Euphorbium, Naſturcium, Vitis alba. Iuxta Auenar, ex animantibus habet homines, equos, aues, ſerpentes; ex metallis Plumbum & Stannum; ex lapidibus Smaragdum,

X Capricornus ♑.

Plantæ ad ♑ relatæ.

CApricornus eſt ſignum fœmininum, terreſtre, frigidum & ſiccum, ſympathicum genibus & neruis. Species eius ſunt ſequentes,

Grad. I. Calendula, Ceraſa nigra, marina, Enula, Morus, Vaccinia.
Grad. II. Scarlea, Verbaſcus.
Grad. III. Acorus, Arum, Burſa paſtoris, Cucurbita, Sonchi omnis generis.
Grad. IV. Helleborus, Hyoſciamus, Mandragora, Napellus, Solanum, & omnes herbæ venenoſæ, Staphiſagria. Auenar, *Ex ſaporibus amarum & ſtipticum habet; ex coloribus, nigrum, puluerulentum; ex animalibus partim quadrupedia, partim aquatica; ex germinantibus oliuas & glandes, fruticeſq; ſpinoſas.*

XI Aquarius ♒.

Plantæ ad ♒ relatæ.

AQuarius eſt ſignum maſculinum, aëreum, calidum humidum, ſympathicum tibijs, & omnibus his ſpeciebus adornatum.

Grad. I. Angelica, Daucus, Ficus, Fraxini flores, Iuglans, Melilotus, Sanicula, Sigillum Salomonis.
Grad. II. Conſolida regalis, Cuminum, Epithymum, Geranium, Lappa, Radix rhodia, Parietaria.
Grad. III. Agrimonia, Myuris, Horminum, Saxifragia, Serpentaria, Saluia ſylueſtris.
Grad. IV. Aſari folia, Cardiaca, Cicuta, Meſpilus; quibus addit Auenar, ex humoribus ſanguinem; ex ſaporibus dulcem; ex coloribus viridem, citrinum.

XII Piſces ♓.

Plantæ ad ♓ relatæ.

PIſces, ſignum fœmininum, aquaticum, frigidum humidum, ſympathicum pedibus; cuius ſpecies ſunt:

Grad. I. Fagus, Ariſtolochia, Caulis caput, Cucurbita, Myrabolanus, Napus, Nymphæa, Portulaca.
Grad. II. Artiocus, Anthirrinum, Cyanus, Stæchas citrina.
Grad. III. Nigella, Papauer cornutum, Sonchus.
Grad. IV. Cicuta, Hyoſciamus, Napellus, Salanum, Serpens; quibus adiungit Auenar ex ſaporibus ſalſum; ex coloribus viridem, album & varium; ex animalibus omnia aquatica; ex germinantibus itidem aquatica; ex lapidibus corallum.

Atque hæ ſunt ſpecies, quas Neoterici nonnulli iuxta Ægyptiorum regulam duodecim ſignis ſubdiderunt; ſed qui penitiore ea trutina examinarit, inueniet multa hiare, nec ſatisfacere poſſe, cùm vni & eidem ſigno prorſus contrariarum qualitatum ſpecies ſubiecerint, venenoſa ſalubribus prorſus ſine ratione miſcuerint. Non ſic Ægyptij, qui ſummo iudicio vnam aliquam plantam ſeligebant, quæ ſignatura membrum & qualitatem eius exprimeret, eodemq; tempore colligeretur; verbo, tam exactè ſingula vnicuiq; ſigno ſubiecta, ſiue ſaporem, ſiue odorem, ſiue formam & figuram ſpectes, diſponebant, vt nihil vndiquaque foret, quod non omnimodè cœleſti ſigno, & membro quod denotabat, reſponderet, vt paulò poſt videbitur, vbi primam claſſem planetariarum ſpecierum examinauerimus.

Characteriſmi Plantarum ad ſeptem Planetas comparati.

Characteriſmi plantarũ ad Planetas comparati,

INfluentiæ ſtellarum ſunt effluuia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res ſibi familiares, ſi robuſtæ, & in vigore ſtellæ fuerint, roborant, fecundant, promouent; contrà, res ſibi contrarias debilitant, sublunari-
deprauant, impediunt. Familiaritas ſiquidem ſtellarum cum ſingula ſublu-
bus ex mente Platonis & Paracelſi iuxta ſtellas ſingulas, & ſingulis ſublunarium genera, conſtituenda foret; (nam ſtellas ſingulas ſingulis ſubluvires
narium ſpeciebus præeſſe volunt, & iiſdem peculiari influentiâ, ſuas vires
influere.) Verùm cùm difficile eſſet, ſingulis indiuiduis ſingulas ſtellas ſin-
aſſignare; hinc forſan nonnulli, meliori iudicio, non rebus ſingulis ſin-
gulas ſtellas, ſed facultatem tantùm vireſque, quibus ſingulæ à natura dotatæ ſunt, ſtellis aptè aſſignarunt. Hinc Lunæ naturam exprimentes res, lunares; Mercurio competentes, Mercuriales; Veneri, Venereas; Soli, Solares aptè denominarunt, vt doctè demõſtrat ſuprà citatus Arabs Abenelrahhmon. Quæ quales fuerint hoc loco exhibendas duximus, à Saturno incipientes.

I. Saturnus ♄ eiuſque ſpecies ex Auenar. extractæ.

VTi Saturnus ex ſe & ſua natura malignus, ſummè frigidus, melancholicus, Martis amicus, reliquis inimicus; ſic progenies eius ſimilibus dotibus inſtructa eſt, ac proinde præcisè in Microcoſmo lienem reſpiciunt, membrum ſimilibus qualitatibus inſignitum.

Res Saturninæ, & Spleneticæ.

Res Saturninæ ſeu ſpleneticæ ♄ ſumendæ,

EX Mineralibus Cinabrium, Plumbum, Auripigmentum, poſſidet; ex lapidibus, Marchaſitam, Saphyrum, & omnia terrea fuſca & ponderoſa; ex vegetabilibus omnia venenoſa & narcotica, vti ſunt Aconitum, Helleborus, Hyoſciamus, Solanum, Opium, Cicuta, Napellus, & mediæ naturæ res, vt Vitex, Aſphodelus, Cannabis, Cypreſſus, Filix, Lappa, Mandragora, Pinus, polypodium, Scolopendria, & omnes Aſpleniorum & Semperuiuorum ſpecies, Serpentaria, Tamariſcus. Ex animalibus, ſolitaria, nocturna, triſtia, vti ſunt Aſinus, Vrſus, Bufo, Camelus, Talpa, Scorpio. Ex auibus, Bubo, Coruus, Noctua, Veſpertilio, Vpupa.

II Iuppiter ♃ & res Ioniales:

Res Ioniales ſeu Hepaticæ hora ♃.

IVppiter, Ζεὺς, vita, benignus planeta, vti moderatiſſimus, ita omnibus amicus eſt, ſi Martem excipias, & hepati ſympathicus eſt; has ſibi ſpecies ſubiectas habet.

Ex mineralibus, Aurum, Corallum, Hyacinthum, Iaſpidem viridem, Saphyrum, Smaragdum. E vegetabilibus, Amygdalum, Bugloſſam, Calamentham, Hepaticam nobilem, Lilium candidum, Morum, Pomum, Ocymum, Oliuam, Origanum, Prunum, Oliuam, Pœoniam, Rubiam tinctorum, Spicanardum, Symphytum, Violam, Manna, Maſtichen, Styracem, Saccarum, & omnia boni & aromatici odoris, & ſaporis dulcis. Ex animalibus Agnum, Ceruum, Elephantum, Ouem, Taurum; ex auibus, Aquilam, Gruem, Phaſianum; ex aquatilibus Delphinum. Antipathica ſunt ei omnia Marti ſubiecta, vt ſequitur.

III. Mars, ♂ & res Martiales.

MArs, πυρόεις, malignus, ſummè calidus, præter Venerem omnibus inimicus, veſicæ fellis ſympathicus eſt, & continet has ſpecies.

Res martiales ſeu Cholericæ hora ♂.

Ex mineralibus Auripigmentum, Arſenicum, omnia rubea, ignea, ſulphurea. Ex lapidibus, Adamantem, Amethiſtum, Magnetem, Oſtracollum, Sal ammoniacum. E vegetabilibus, Arum, Allium, Carduum, Cæpam, Helleborum, Lathyrin, Napellum, Porrum, Sinapi, Vrticam, Tormentillam, Caſtoreum, Euphorbium, Scammoneam, & venenoſa omnia. Ex animalibus, bellicoſa, impetuoſa, potentia, bilioſa, rapacia, vti ſunt Hircus, Rhinoceros, Lupus, Pardus; ex auibus, Accipitrem, Falconem, Miluum, Vulturem; è piſcibus Lucium, Paſtinacam marinam, Canem marinum, Percam.

IV Sol ☼ & res Solares:

SOl beneuolus, amicus Iouis & Veneris, reliquis inimicus, cordi ſympathicus eſt, vti & omnibus cardiacis, vt ſequitur.

Res Solares ſeu cardiacæ. hora ☼.

Ex mineralibus Aurum, Terram Solarem, ſigillatam; ex lapidibus Ætitem, Carbunculum, Chryſolithum, Rubinum, & Ambram continet. E vegetabilibus, aromata omnia, veluti Cynnamomum, Charyophyllum, Chelidonium, Coronam regis, Granatum, Helenium, Heliotropium, Hypericonem, Laurum, Maioranam, Meliſſam, Poma citria, Roſmarinum, Milium Solis, Vitem, Thus, Mel, Myrrham. Ex animalibus, Arietem, Equum, Leonem. Ex auibus, Gallum, Cygnum; ex inſectis, Cantharides, Scarabæos, Cincindelas, quibus contrariæ ſunt res Lunares.

V Venus ♀ & res Venereæ.

VEnus, Ἀφροδίτη, beneuola, amica Soli, Marti, Mercurio, Lunæ, inimica Saturno, ſympathica eſt partibus genitalibus; & has ſpecies continet.

Res Venereæ ſeu ſpermaticæ hora ♀.

Ex mineralibus, Argentum, Ambram; ex lapidibus Berillum, Corallum, lapidem Lazuli, Saphyrum, Topazium, Tutiam. Ex vegetabilibus, Adianthum, Coriandrum, Cyclamen, Fabariam fragariam. Omnes Orchidum & Satyriorum ſpecies; Lilia, Narcyſſum, Roſam, Serpillum, Thymum, Muſcum, & omnis generis thymiamata; ex animalibus, delicioſa, laſciua, mitia, blanda, iucunda, vt ſunt Catulus, Cuniculus, Capra, Hircus. Ex auibus, Columbam, Cygnum, Luſciniam, Motacillam, Paſſerem, Pauonem, Picam, Turturem.

VI Mercurius ☿ & res Mercuriales.

MErcurius mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis; reſpicit pulmones, quos influxu ſuo ſympathicè irradiat. Species eius ſunt.

Res Mercuriales ſeu pulmonariæ hora ☿.

Ex mineralibus, Argentum viuum, Marchaſita, Smaragdus, Topazius. Ex vegetabilibus, Aniſum, Aquilegia, Chamæmilla, Fumus terræ, Corylus, Iuniperus, Nummularia, Pentaphyllum, Pimpinella, Scabioſa, Mercurialis, Tuſſilago, Veronica. Ex animalibus, ingenioſa, aſtuta, ſagacia, abblandientia, loquacia, vt Canis, Simia, Vulpes; ex auibus, Alauda, Pica, Luſcinia, Pſittacus, Merula, Carduelis. Ex aquatilibus, Rana piſcatrix; ex inſectis Formica, Apis, Gryllus, Locuſta.

VII Luna ☽ & res Lunares.

LVna mediocris inter bonitatem & malitiam, reſpicit cerebrum, & neruoſam ſubſtantiam; reſque ſibi ſubiectas habet, vt ſequitur.

Res Lunares ſeu Encephalicæ, ſumendæ hora ☽.

Ex mineralibus, Argentum, Selenitem, Alumen, & omnia ſalium genera, ſicuti & omnia alba, & viridia, vt ſunt Corallus alba, Cryſtallus, Margarita, Mater perlarum, Succinum, Camphora, Ambra. Ex vegetabilibus, Agnus caſtus, Alkakengi, Arundo, Braſſica, Lactuca, Mandragora, Naſturcium, Nymphæa, Iuglans, Portulaca, omnia denique Lunariarum genera, & quæ intra, aut ad aquas natales ſuos habent. Ex animalibus, Felis, Anſer, Ardea, Mergus, & omnes aquaticæ volucres; ex piſcibus, Cancer, Cochleæ, Oſtrea, Ranæ; ex inſectis, Aranea, Bufo.

Atque hæ ſunt ſpecies rerum ſublunarium ſeptem planetarum dominio ſubiectæ, partim ex Neotericis, partim ex Auenar Arabe extracta; è quibus Ægyptij ſuas harmonicas concinnabant catenas, ad in medicamentis humani corporis infirmitatibus ſubueniendum.

CAPVT IV.

Applicatio dictorum, ſiue Medicina Ægyptiorum applicata; & primùm de Botanicis remedijs, & morborum diſtinctione.

PRædictas analogas, rerum ad ſuperiorum entium ſpecies Ægyptij ſuis temporibus, locis, alijſque circumſtantijs ita cautè & ſollicitè in vſum Medicum adhibebant, vt ſi vnam præterirent, irritum totum negotium cadere crederent. Diſtinguebant verò morbos omnes, iuxta numeros membrorum humani corporis, comparatos ad duodecim ſigna, & ſeptem planetas; ita vt Cephalicos morbos ad Arietem & Lunam; Pulmonares ad Cancrum & Mercurium; Cardiacos, id eſt, cordis infirmitates ad Leonem & Solem; & ſic cæteros morbos ſingulos ad ſua ſigna, & planetas, tanquam ſympathicas eorundem cauſas referrent. Quo facto, ſi quis infirmitate quadam capitis laboraret, diligenter cauſas morbi, & qualitatem examinabant, ſi ex humiditate, vel frigore originem habuiſſet. Quod ſi exceſſiuo quodam phlegmone inuaſum eſſet membrum, catenam humido-frigidorum in dictæ infirmitatis curam adhibebant. Si contrà frigus & ſiccitas cauſa fuiſſet, humido-calidorum catenam ſibi conſulendam putabant. Atque hic erat primus gradus medicationis Ægyptiacæ, quo contraria contrarijs adhibebant. Quæ omnia fusè deducit Rabbi Sola, Haly Arabs, & Proſper Alpinus in ſuis de Medicina Ægyptiorum monumentis. Qui verò aliquantulum ſubtiliùs de rebus Medicis ratiocinabantur, paulò antè enarratos morbos ſucciſiùs ſubdiuidebant. Ita capitis morbos in quinque Claſſes diuidebant, ita vt primaria Claſſis morbos rheumaticos, ſiue eos, qui à rheumate ſeu catharro dependent, contineret; cuiuſmodi ſunt catharri, ſcotomia, vertigo, paralyſis, epilepſia, apoplexia; quibus curandis peculiares Medicos ad-

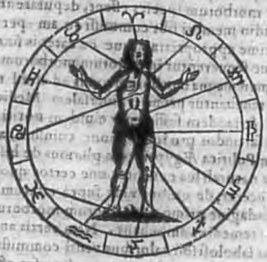

Ægyptij morbos diſtinguebant iuxta numerum membrorum corporis humani.

Rabbi Sola. Haly Arabs. Proſper Alpinus.

Morborum capitis quinque claſſes.

hibebant, qui totâ vitâ nihil aliud moliebantur, quàm vt horum malorum cauſas, & origines ſcrutarentur, iiſque oportuna & appropriata media ſingulis ſingula adinuenirent. Secunda Claſſis, morbos oculorum; Tertia aurium; Quarta linguæ & faucium continebat; Quinta circa extrinſeca mala, vt ſunt ſcabies, pſora, & vulnera extrinſecus inflicta, verſabatur; quibus ſingulis curandis totidem Medicos præficiebant; ita vt alij eſſent Medici Rheumatici; alij Oculares; Auriculares alij; alij denique alijs præficerentur curandis malis; neque vlli alijs, lege latâ, vti ſuprà in Politica Ægyptiorum cap. 3. fusè deduximus, licebat intendere. Alij præterea non occupabantur, niſi in pectoris & pulmonum cura; alij in cordis morbis, quorum iterum magna varietas eſt, medendis deſtinabantur. Alij in hepatis, renum, & veſicæ, ſplenis, iliorum; alij in ſtomachi, & inteſtinorum; alij denique in febrium curam vnicè incumbebat; ita vt tot Medici, quot morborum ſpecies eſſent, deputarentur. Sic fiebat vt ſinguli ſummo ſtudio membri ſibi commiſſi curam per oportuna remedia, & quàm maximè appropriata, atque ex catenis ſuis extracta, adorirentur, effectuſque ſequerentur in dictorum morborum cura prorſus prodigioſi. Quia tamen magna morborum vnius ad aliud membrum connexio eſt, hinc lege tenebantur primò vniuerſalem Medicinam, & anatomiam addiſcere; & tandem ſufficiente eiuſdem notitiâ inſtructi ad particulares morbos ſanandos pro inclinatione cuiuſque, animum adijcere. Vide quæ ſuprà in Politica Ægyptiorum pluribus de hiſce egimus. Porrò cùm Ægyptus ex naturali ſua conſtitutione certos quoſdam & epidemicos morbos produceret, de quibus vide ſuprà citatum Proſperum Alpinum; diligenti indagine primò cauſas horum morborum indagabant, & deinde commoda remedia adhibebant. Nam certis anni temporibus ex Auſtro ardentibus ſabuloſi ſoli caloribus venti commiſti, vti exotica ſymptomata in corporibus, ita morbos quoque diuerſos efficiebant. His itaque præmiſſis, curam membrorum triplici viâ aggrediebantur; ſympathica, aſtræa, characteriſtica ſiue hieroglyphica; de quibus ſingulis differemus.

Morbi aliorum corporis humani membrorum.

Morbi peculiares habebant peculiares Medicos apud Ægyptios.

CAPVT V.

Medicina ſympathica:

Medicina ſympathica Ægyptiorum.

MEdicina ſympathica Ægyptiorum in hoc conſiſtebat, vt res ſeu ſpecies eorum quæ occultum aliquem ad membrum curandum conſenſum habere cognoſcerentur, ſingulari præparatione adhiberentur. Has autem ex catenis mundanis, quibus res eiuſdem naturæ plantæ alicui, vel ſigno Zodiaci, quod membro curando præerat, abditæ naturæ ſimilitudine connecterentur, depromebant: nôrant enim ſpecies nonnullas naturali quâdam inclinatione cum ſidere aliquo connexas membrorum, quorum ſigilla exprimebant, conſeruationem appetere, ita vt quantò plures huiuſmodi concurrerent, tantò maiores effectus in cura membri appetiti ſe præſtituros eſſe crederent.

Nam vt rectè inquiunt Arabes ex mente Ægyptiorum apud Marſilium Ficinum cap. 2. de vita cœlitùs comparanda. *Neque verò diffidere debet quiſpiam, nos, atque omnia quæ circa nos ſunt, præparamentis quibuſdam poſſe ſibi vendicare cœleſtia; nam cœlitùs hæc facta ſunt, aſſiduèque reguntur, & illi inprimis præparati ſunt ad illa. Ergo ſicuti in nobis membri cuiuſlibet, præſertim principalis qualitas motuſque ad alia pertinet; ita membrorum principalium actus in Mundo commouent omnia, & membra inferiora facilè capiunt à ſupremis vltrò dare paratis; quo enim potentior cauſa eſt, eò eſt principalior ad agendum, eò & propenſior ad dandum; exigua itaq; præparatis nobis inſuper adhibita cura ſufficit, cœleſtium muneribus capiendis, ſimodò quiſque ad id præcipuè ſe accommodet, cui præcipuè ſubditus eſt.* Et capite ſeptimo applicationem huius rei docet his verbis; *Totum corpus fouebitur, caput verò potiſſimùm, ſi planetas obſeruaueris in Ariete, vel in ſuo quemque domicilio; præcordia, ſi in Leone; ſtomachus, iecurque, ſi in Cancro, & Marte, vel ſaltem in Virgine; adhibueriſque ea quæ propriè membrum petunt. Expedit quoque, quæ quiſq; Planeta membra in ſigno quolibet habeat, noſſe.* Quæ omnia vno mundanæ vitæ ſpiritu animata credebantur ab Antiquis Ægyptijs. Nam vt rectè Abu Rhodam aſſerit, fuit Ægyptiorum dogma; animam Mundi, quam روح الدنيا *Ruach aldonia* vocabant, totidem rationes diuinitùs ſibi habere inſitas, quot ſunt in mente diuina ideæ, quibus ipſe fabricatur ſpecies in materia; vnde vnaquæque ſpecies per propriam rationem ſeminalem propriè reſpondet ideæ; facilèque poteſt per hanc ſæpe aliquid illinc accipere, quandoquidem per hanc illinc eſt affecta: ideoque ſi quando à propria forma degeneret, poteſt hoc medio ſibi proximo formari rurſum, per quod id medium inde facilè poteſt reformari. At ſi certæ cuidam rerum ſpeciei, vel indiuiduo eius ritè adhibeas multa quæ ſparſa ſunt, ſed ideæ conformia, mox in materiam hanc hoc pacto oportunè paratam ſingulare munus ab idea, per rationem videlicet animæ ſeminalem, deriuabis; non enim intellectus ipſe propriè, ſed anima ducitur; neque enim putabant Sapientes veteres certis Mundi materijs Numina quædam à materia penitùs ſegregata trahi, ſed Dæmones potiùs animatique munere ſtellarum viuentium, vti dicebant, trahebantur. Quando itaque anima gignit ſpeciales inferiorum formas, vireſque eas per rationes efficit proprias, ſub ſtellarum formarumque cœleſtiũ adminiculo; ſingulares verò indiuiduorum dotes, quæ ſæpe nonnullis inſunt tàm admirandæ, quàm in ſpeciebus eſſe ſolent, exhibet per ſeminales rationes, non tàm ſub adminiculo formarum figurarumque cœleſtium, quàm ſitu ſtellarum, & motionum habitu, aſpectuumque planetarum tùm inter ſe, tùm ad ſtellas planetis ſublimiores; anima ſiquidem noſtra vltra vires membrorum proprias communem vbique promit in nobis vitæ virtutem, maximè verò per cor tanquam ignis animæ proprium fontem. Similiter anima Mundi, dicebant Veteres, vti vigens per Solem præcipuè ſuam paſſim explicat communis vitæ virtutem; vnde & animam & in nobis, & in Mundo, in quolibet totam, potiſſimùm in corde, atque Sole collocatam arbitrabantur. Sicuti enim animæ noſtræ virtus per ſpiritum adhi-

Marſilius Ficinus.

Abu Rhodam

Ægyptiorum dogma de Anima mundi.

Anima mundi per Solem vires ſuas exerit.

adhibetur membris, ſic virtutem animæ Mundi per ætherem, quæ eſt veluti quinta quædam eſſentia, quæ vbique viget, omnium penetratiua, ceu ſpiritus quidam intra corpus Mundanum, ſub anima Mundi dilatari putabant per omnia, maximè verò illis virtutem hanc infundi, quæ eiuſmodi ſpiritus plurimùm hauſerant. Hinc quintam hanc eſſentiam tùm elementis, tùm mixtis commiſtam dextrè ſegregabant, ijs potiſſimùm vtentes, quæ huiuſmodi quintâ eſſentiâ & ſpiritu abundabant, vt ſunt vinum, ſaccarum, balſamum, aurum, lapideſque pretioſi, myrabulani, quæ ſuauiſſimè redolent, lucentque, & in ſubtili ſubſtantia qualitatem habent calidam, humidam, atque claram. Præterea ſicuti alimenta ritè in nobis aſſumpta per ſe non viua, per ſpiritum tamen noſtrum ad vitæ noſtræ formam rediguntur; ſic & corpora noſtra ritè applicata corpori, ſpirituique mundano, videlicet per res mundanas, & per ſpiritum noſtrum ijs ſympathicum, neceſſe eſt, vt illa ex vita mundana hauriant quàm plurimùm. Quæ omnia pulchrè oſtendit Iamblichus de myſterijs Ægyptiorum, quem Lector conſulat.

Quinta eſſentia rerum.

Medendi ratio Ægyptiorum.

Hinc Ægyptij, vt morborum radices efficaciùs extirparent, Medicinas ſingulis membris appropriatas, ex herbis, plantis, animalibus, dictis membris analogis, ſub correſpondente cœli ſitu & hora compoſitas alembico imponebant, & diſtillatione continuâ inde aquam puriſſimam, ſubtiliſſimam, atque ætheri ſiue quintæ eſſentiæ mundanæ, quem ſpiritum animæ Mundi dicebant, ſimillimam ſummâ induſtriâ extrahebant. Verbi gratia caput à noxijs rheumatiſmis purgaturi, è ſpeciebus quæ caput reſpicerent, liquorem trahebant, qui congruo tempore iuxta Aſtrologicas leges ſumptus, eueſtigio ad membrum, cuius cauſâ productus erat, conſeruandum, contraq; inimicas morboſarum qualitatum ibidem ſtabulantium machinas confortandum conuolabat; fiebatque, vt tùm vi penetratiuâ, tùm efficaciâ medicamenti æger mox inimico latente liberaretur. Idem dicendum de cardiacis, ſpleneticis, hepaticis, ſpermaticis, pectoralibus, & ſic de cœteris: liquorem enim hunc ſubtiliſſimum à ſpiritu mundano vitarum authore mirificè confortari aiebant, qui quidem in vnum cum ſpiritu æthereo coaleſcens, ac præter hæc commixtarum ei ſpecierum appropriatis virtutibus tinctus, non poterat non magnos & prodigioſos in morbis profligandis effectus præſtare, cùm in huiuſmodi liquoribus, abiectis, exutiſque crudis ſpeciebus, & vtcunq; inexiſtentibus malignitatibus, ſola rerum vis, & naturalis dos qualitaſque dominetur ſpecifica à totius ſubſtantiæ proprietate emanans. Et quoniam in omni diſtillatione tria potiſſimùm miro diſſolutionis artificio emergunt, ſpiritus, oleum, ſal; vti ſpiritus miram vim in membris ſibi ſympathicis confortandis obtinebat, ita ſal in canalium microcoſmi obſtructionibus aperiendis, vti & oleum in extrinſecorum malorum cura miræ efficaciæ perhibebatur, vnumquodque in ea partis affectione, cui ſymbolum erat. Nonnulli vino electo priùs maceratas, & deinde diſtillatas exhibebant res. Alij electuaria inde conficiebant, pro inclinatione videlicet & iudicio Medicorum, qui tamen nunquam à catena rerum morbo alicui profligandis conferentium, recedebant. Quæ quidem fuſiſſimè pertractata apud Ebn Rhodan Arabem vide.

Diſtillatione tria eliciuntur, Spiritus, Oleum, Sal.

gan-

De Panacea, ſeu Medicamento Catholico Aegyptiorum omnibus morbis profligandis aptiſſimo.

Panacea Ægyptiorum. Hipocrates per naturam medicatricē quid intelligat.

NAturam morborum medicatricem illam dicit Hippocrates inſtrumentorum cauſam, qua ad præcipuas facultates exercendas, vel inſtaurandi conſeruandique cauſa, anima immediatè vtitur. Quam quidem intelliges non elementarem tantùm partium miſcellam, primarumque qualitatum craſin, ſed ſubſtantiam illam ex humido radicali & calido primogenio, inſitoque ſpiritu conſtatam, animi corporiſque vinculum, cœleſtium, terreſtriumque hypoſtaſin, quam in præcedentibus quintam eſſentiam appellauimus; Veteres cœlum quoque elementare, & elementum cœleſte nominarunt. Quæ quidem ex mente Hippocratis è ſingulis membris humani corporis decidua ſemen informat, fermentat, diſponit, & futuræ ſibi animæ corpus ex ſubiecta ſibi materia efformat, partibus conſimilibus ipſis, à quibus effluxit, noua harmonica propaginis miſcella. Nam pars è capite exciſa, nouum caput, cuius ideam retinuit, conformat; quæ ex corde, nouum cor; quæ ex hepate, nouum hepar; quæ ex pulmonibus, nouum pulmonem; & ſic de cæteris. Quod autem ſibi efformauit membrum in nondum edito fœtu, eiuſdem officium eſt, ipſummet in iam edito in omnibus incolume conſeruare, vel ad ſalubritatem reducere, ſi ex ea fortè deciderit. Tametſi verò natura illa tota ad totius corporis integritatem, conſeruationem, incolumitatemque concurrat; potiſſimùm tamen eius diuerſæ particulæ, diuerſis corporis partibus, quibus innatæ ſunt, per occultam quandam ſympathiam conſenſumque, opem adiumentumque ferunt; quod Medici diſpoſitionem vocare conſueuerunt partium a tota ſubſtantia procedentem. Quamuis enim naturâ inuicem minimè differant, vtpote ſubſtantiæ innatæ; aliquam tamen habent propriam συμπάθειαν cum corporis partibus quibus inſunt, qua corporis membrum cui congeneæ ſunt, conſeruant, confortant, & à morbis veluti conſeruationi contrarijs vindicant. Hinc Ægyptij capitis morbo laborantibus capita volucrum, cerebraque diuerſa animalium, maximè congruorum; hepaticis iecinora; cardiacis corda; ſpleneticis ſplenes; phtiſicis pulmones, vt dixi, appropriatorum animalium deuoranda, vel cocta, vel appropriatis herbis, cephalicis, cardiacis, hepaticis, pulmonaribus, ſpleneticis præparata exhibebant; non neſcij, huiuſmodi alimentum probè officio ſuo in curando membro, cuius ſignaturam habebat, & in cuius conſeruationem vnicè inclinabat, functurum. Et tametſi magno cum infirmorum commodo ſimilia exhiberentur, quia tamen experientia didicerant, tantò medicamenta maiorem effectum ſortitura, quantò partibus, imò toti ſimiliora, imò eadem iuxta ſpeciem ſuam forent; hinc aliud quidpiam ſublimius architectati ſunt. Etenim ex ſingulis

Virtus primogenia humidi radicalis & calidi.

Natura medicatrix.

Ægyptij diuerſis membris laborantibus diuerſa animalium membra applicabant.

gulis humani corporis membris ſeorſim Chymicâ arte liquores quoſdam extrahebant; quibus mirificos, & quaſi prodigioſos effectus, in cura eius partis, ex qua extracti eſſent, præſtabant. Sic autem procedebant. Ad ſpiritum vitalem corroborandum, cor hominis recenter occiſi, & adhuc calidi eximebant, vel hepar, vel pulmones, vel cerebrum, & ſic de cœteris; quòd minutas in partes contuſum mixtis herbis, ſi cor eſſet, cordiacis; ſi hepar, hepaticis; ſi ſtomachus, ſtomachicis, alijſque rebus dictum membrum reſpicientibus, & ſic de cœteris, alembico incluſum igne lento diſtillabant: liquor enim, qui inde proueniebat, erat illis Medicina appropriata & ſpecifica, in propoſiti membri curam deſtinata; quam ægro vel ſolam, ſiue alijs miſtam, vel iuſculo liquoribus probè diluto, competente tempore & hora præbebant. Panaceam verò ſic præparabant. Cadauera, quas Mumias vocant, ritè priùs balſamo, myrrha, aſphalto, cœteriſque ſpeciebus condita, minutim ſecabant, quibus frumentum, vinum, myrabulanos, auriſolia, ſimiliaque catholica medicamenta apponebant; totaque maſſa intra vas Chymicum impoſita, inde vel ſalem, vel liquorem eliciebant, quem Panacea dicebant, omnibus morbis proficuum. Cùm enim virtute in dicto corpore omnia membra lateant, ſuiſque ſpecificis virtutibus polleant, & ſingula ad ſingula ſibi ſympathica inclinationem habeant naturalem; certò ſibi perſuadebant, ſingulas ſingularum partium in hoc extrahi latentes virtutes, & inconfuſas eo modo in membra ſibi correſpondentia agere, quo ſeparatæ agunt: atque adeò liquorem hunc catholicum, vti ex totius corporis maſſa extractus fuit, ita catholicam quoque virtutem obtinere, ad totum corpus, cui applicabatur, ab omni morborum violentia tutandum, vindicandumque, ob rationes paulò antè indicatas exiſtimabant. Quæ omnia fuſiùs proſequitur ſuprà citatus Eben Rhodam in ſuo de Ægyptiorum Medicina tractatu, cuius verba Arabica libenter hoc loco apponerem, niſi libri moles, & deſcribendi tædium deterreret; ſufficiat mentem eius paucis hiſce inſinuaſſe.

Ægyptij ex humani corporis membris liquores medicos eliciebant.

Panaceam quomodo præpararint Ægyptij.

Eben Rhod.

CAPVT VI.

De Medicina Hyperphyſica & Aſtræa, ſeu Characteriſtica, aut Amuletaria.

§. I.

De Medicina Hyperphyſica Aegyptiorum.

Medicina hyperphyſica quæ.

MEdicinam hyperphyſicam eam eſſe dicimus, quæ non naturalis indaginis ſtudio, ſed diuini Numinis, aut Genij alicuius inſpiratione acquiritur; idque varijs modis contingere poteſt, vel per adiurationes & cenſalmos, vel per ſomnium, aut apparitiones manifeſtas, alijſque modis, quos in Magia hieroglyphica deſcripſimus. Et hoc erat proprium inſtitutum Hierophantarum Ægyptiorum; ad quod gratiæ munus adipiſcendum mirum in modum ſe ieiunijs, vitæ caſtimoniâ, temperantiâ victus ſe diſponere nôrant; medijs ſiquidem naturalibus, & intellectualibus operationibus, Deorumque perpetuâ contemplatione, ad id ſe peruenire poſſe firmiter credebant. Erant autem ijs decem Dij, quibus potiſſimùm in medicamentorum ſingulis morbis appropriatorum reuelatione conſequenda, vti infrà oſtendemus, adiurandis, ſollicitandiſque occupantur; quibus & ſingulos ſuos numeros conſecrabant, veluti mundialium catenarum indices: quos & mirâ quâdam ratione rebus naturalibus ad prodigioſos effectus producendos applicabant; quod in vegetabilium argumento maximè patuit. Vnum ſiquidem ſupremo Numini & Cauſæ cauſarum, ex quo vti ex perenni quodam fonte cuncta profluunt, dicabant. Nephtæ dyadem, Mineruæ triadem, tetradem Apollini, ſiue Horo, pentadem Iſidi, Oſiri hectadem, heptadem Mercurio, octadem Ammoni, enneadem Typhoni, decadem denique Momphtæ attribuebant. Verùm, vt procedendi methodum in vegetabilis naturæ officina conſtitutam (vt interim alios naturæ gradus taceam) demonſtrem; primò herbarum folia quem numerum exprimerent, inquirebant; & hanc, quæ numerum aliquem certum certo Numini dedicatum foliorum numeroſa, fœtura adæquaret, veluti ſub correſpondentis Numinis tutela conſeruabant, tanquam ad dicti Numinis œconomiam pertinentem. Flores quoque ſecundùm foliorum numerum quibus ornabantur, vnà cum figura & colore examinabant; & ſi quem florem Numini alicui, quoad numerum, figuram, colorem correſpondentem nacti eſſent, illum eidem Numini tanquam maximè appropriatum exiſtimabant; hoc eodem ſacrificia peragebant, tanquam ad flectendum Numen efficaciſſimo. Idem faciebant in numero nucleorum alicuius fructus. Quæ omnia tandem longâ experientiâ docti, tanquam ad dictorum Numinum catenas pertinentes, ſacro hieroglyphicorum albo adnumerabant. Simili ratione numerum internodiorum in thyrſis plantarum, thyrſorumque figura, num rotundus tereſue, aut trigonus, tetragonuſque eſſet, ritè diſquirebant; atque hoſce veluti ſceptra conuenientibus Numinibus ſacrabant, vt in Tabulæ Bembinæ demonſtratione patebit. Quibus quidem cœremonijs iuxta analogiam dictarum rerum adhibitis, mirandos tùm in Medicina, tùm in ſomnijs per diuinationes, effectus ſe exhibere poſſe ſibi perſuadebant. Siquidem de cura alicuius morbi conſulturi, antequam lecto ſe committerent, animo priùs ritè per luſtrationes varias diſpoſito expiatoque, complures huiuſmodi plantarum florumque characteriſmos ante ſe poſitos, intenſâ fixâque imaginatione conſiderabant; deinde cœlum Deoſque carminibus ſollicitabant, vt quorum ex dictis vegetabilibus ad morbi cuiuſpiam medelam conduceret, per ſomnium monſtraret; tùm ſomno captando ſe accingentes, quod Numen primùm in ſomno ijs apparuiſſet, illius fidei commiſſam plantam ad deſideratam propoſiti morbi medelam,

Sacerdotes Aegyptiorum quo modo ſe diſpoſuerint ad hyperphyſicã Medicinam.

Dij à quibus medicandi peritiã Ægyptij poſtulabant.

Vegetabilia quæ quibus Dijs attribuerint Ægyptij.

Per ſomnia cognoſcebant Ægyptij herbarum characteriſmos;

diuinitùs definitam aſſumebant: vt ſi Iſis comparuiſſet, medicinam ex pentaphyllorum Claſſe deſumendam rebantur. Non ſecùs in alijs procedebant. Vide quæ in Magia, & Theologia hieroglyphica, vti & III. Tomo ex varijs Authoribus de hiſce & ſimilibus amplè tradidimus. Et tametſi hæc medicandi ratio ſubinde in conclamatis etiam morbis mirificos ſanè effectus ſortiretur, nequaquam tamen eos naturali herbarum virtuti & proprietati, ſed occulto Dæmonum pacto, & commercio quo illudebantur, adſcribendos duxerim. His itaque præmiſſis, ad filum reuertamur.

§ II.

De Medicina Aſtræa.

Aſtræa medicina quid.

Aſtræa Medicina nihil aliud erat, quàm medicamentorum ad conſtitutum tempus horamque, aptumque Cœli poſitum exhibitio; de qua cùm in Aſtrologia & præcedentibus affatim dixerimus, hîc breuiores eſſe voluimus. Totum enim negotium conſiſtebat in rerum inferiorum, quæ neceſſariam cum ſuperioribus aſtris, vti & humani corporis membris, quin & ſupramundanis ideis & genijs connexionem conſenſumque haberent, applicatione; de qua vide Marſilium Ficinum in libro de vita cœlitùs propaganda, vbi plura ex mente Veterum, curioſa ſanè, & propria noſtri inſtituti tradit; aliosque tùm Arabes, tùm Hebræos ſuprà citatos.

Marſilius Ficinus.

§. III.

De Medicina Characteriſtica.

Characteriſtica Medicina, ſeu amuletoria.

Medicina Characteriſtica facultas eſt, qua inciſis iuxta leges Aſtrologicas in lapide, aut vaſe medicinali ex eodem lapide, morbo alicui analogo, hieroglyphicis notis, vſu eius morbum neceſſariò profligari credebant. Mos itaque Ægyptiorum fuit, vt quemadmodum de herbis ſuprà diximus, ita & de lapidibus procederent, dum ſingulis Zodiaci ſignis planetiſque certas quaſdam figuras inſculperent ad Genios, Signa, Sidera, morbos prorſùs analogas, horâ & tempore opportuno, ſcilicet quo dominabantur; hoc enim pacto & Genium præſidem per aſtrum ſibi ſubiectum, aſtrum verò per influxum ſuum in figuras, has in morbum agentes, infallibilem effectum tandem infirmo conferre ſimpliciùs ſibi perſuadebant. Et tametſi huiuſmodi tanquam vana & ſuperſtitioſa Aſtrologorum commenta Eccleſiæ legibus proſcripta ſint; de ijs tamen hoc loco tanquam opportuno, agendum cenſuimus, tùm vt radices ſuperſtitionum aſtrologicarum luculentiùs oſtenderentur euellerenturque, tùm vt hieroglyphicæ doctrinæ veritas ſolidiùs comprobaretur. Hanc itaque

cha-

Characteriſticam Ægyptiorum medicinam Arabes propagarunt.

Mahumed Ben Ioſeph Morgum Ebnaſa.

Paracelſus. Cornelius Agrippa. Coclenius Gaffarellus.

Marſilius Ficinus.

characteriſticam Ægyptiorum medicinam, ſeu amuletariam, præ cœteris ad poſteros malefidâ traditione Arabes propagarunt, vti ex libro de duodecim ſignorum, ac ſeptem planetarum ſigillis Mahumed Ben Iuſeph, & Morgum Ebnaſa, cœteriſque in Cabala Saracenica allegatis patet. Quos ſecuti ſunt ex poſteris Paracelſus in Archidoxis magicis, Cornelius Agrippa in occulta philoſophia, Coclenius in Polymantia, & Gaffarellus in libello Gallicè conſcripto de curioſitatibus inauditis. Marſilius Ficinus lib. 3. de vita cœlitùs propaganda c. 18. modum deſcribit fuſiſſimis verbis, ex quibus nos inſtituti noſtri propria hæc pauca hic adducēda duximus. *Sunt in Cœlo variæ formæ ab Ægyptijs Chaldæiſque profectæ, vel ſaltem excogitatæ. Exempli gratia, in prima Virginis facie Virgo pulchra ſedens, geminas manu ſpicas habens, puerumque nutriens;* quam Arabes Achati inciſam dicunt magnam habere vim in conciliando optimo corporis habitu, & Principũ beneuolentia. *Sunt & alij characteres ſignorum, & planetarum ab Ægyptijs deſignati. Volunt itaque imaginibus omnia hæc inſculpi, vt ſi quis exſpectet proprium à Mercurio beneficium, collocare eum in Virgine debeat, vel ſaltem ibi Lunam in aſpectu Mercurij, & imaginem tunc ex ſtanno conficere, vel argento, in quo totum ſit Virginis ſignum, & character eius, characterque Mercurij. Saturni Veteres imaginem ad vitæ longitudinem faciebant, in lapide Saphyro hora Saturni, ipſo aſcendente, atque feliciter conſtituto. Forma erat homo ſenex, in altiori cathedra ſedens, vel dracone; caput tectus panno quodam lineo fuſco, manus ſuprà caput erigens, falcem manu tenens, aut piſces, fuſca indutus veſte. Ad longam vitam atque felicem Iouis imaginem in lapide claro & albo figurabant; erat homo ſedens ſupra aquilam, vel draconem, coronatus, hora Iouis, ipſo in exultatione ſua feliciter emergente, croceam indutus veſtem. Contra timiditatem hora Martis imagines fabricabantur prima Scorpionis facie oriente, Martem armatum & coronatum. Ad morbos curandos fingebant Solis imaginem in auro hora Solis, prima facie Leonis aſcendente cum Sole; Regem in throno croceâ veſte, & coruum, Soliſque figuram. Ad lætitiam, roburque corporis, Veneris imaginem puellarem, poma floreſque in manu tenentem, croceis & albis indutam, hora Veneris, prima Libræ, vel Piſcium, vel Tauri facie, in hiſce enim ſignis valde proſperari dicebant. Imaginem Mercurij ad ingenium & memoriam prima facie Geminorum ſculpebant. Item contra febres ſculpebatur Mercurius in marmore, homo tela manu gerens, hora ſurgentis Mercurij; ſubinde materiæ cuidam imprimebant languentibus aſſumendæ. Hinc omne genus febrium curare dicebant. Erat autem Mercurij forma, homo in throno ſedens, galeratus, criſtatuſque, pedibus aquilinis, ſiniſtrâ gallum tenens, aut ignem; alatus aliquando ſuper pauonem, dexterâ tenens calamum, veſte variâ. Luna puella pulchra, cornuto capite ſupra draconem, vel Taurum ſedens, ſerpentibus tùm capite, tùm pedibus inuolutis, mirificam contra calculum, genitaliumque dolores, & ad ſanguinem adſtringendum hora Saturni, vim obtinere putabatur. Item Leonem auro imprimebant, quem quidem expellendis morbis geſtatum mirificè conferre credebant. Ad renum morbos ſimilem faciebant, Sole in corde Leonis medium Cœli obtinente. Prolixum foret dictu, quas per quælibet ſigna facies Antiqui, & quas Lunæ ſtationes tanquam neceſſarias in exprimendis imaginibus obſeruabant. Nam in ſtatione Lunæ à*

Formæ Cœli lapidibus & amuletis ab Ægyptijs & Arabibus inciſæ, ex Marſilio Ficino.

gradu Virginis decimo ſeptimo ad finem eius faciebant Imagines contra morbos, & odia, & iter felix. In ſtatione Arietis à primo gradu ad duodecimum, contra morbos & diſcordiam. In ſtatione Capricorni à gradu duodecimo ad vigeſimum quintum, aduerſus languorem, & carcerem. In ſtatione ♓ à gradu quarto ad decimum ſeptimum, ad curandos morbos, ad lucrum, ad augendam meſſem; & in alijs ſimiliter alias vana ſæpius curioſitate machinabantur; quæ non tam Magum, quàm Medicum redolerent. Hæc Marſilius. Quæ quidem Arabum relationi congruunt, ſed puram Ægyptiorum doctrinam non redolent, vtpote varijs aliarum gentium ſuperſtitioſis opinionibus contaminatam. Quæ itaque methodus fuerit in characteriſtica Medicina Ægyptijs vſitata, explicare viſum fuit.

Methodus Ægyptiorum in characteriſtica Medicina.

Dictum fuit in præcedentibus, Geniorum duodecim ſignis Zodiaci, vti & ſeptem planetis præſidentium dominium, eos quàm maximè obſeruaſſe. Cùm enim ſucceſſiuâ quadam traditione Genios tùm dictis ſignis planetiſque, tùm ſingulis corporis morbis præſides nôſſent; ſic auſpicabantur negotium. V. gr. contra morbos cordis, aureæ laminæ rotundæ hora Solis, & Sole circa Baſiliſcum, quod cor Leonis appellant moderni, conſtituto, incidebant figuram Sphyngis, quæ capite hominem, corpore reliquo Leonem referret, alis maximè conſpicuam; totum verò hieroglyphicum Intelligentiam Solarem indicabat; per faciem humanam procedendi & intelligendi vim; per Leonis Solaris animalis corpus, fortitudinem & robur; per alas velocitatem motus exprimebant. Hanc figuram auro Solari ſpeciei inciſam, varijs ſuffumigijs ex varia Solarium ſpecierum materia paratis, varijſque Solarium herbarum ſuccis delibutam, Genio conceptis verborum formulis conſecrabant: hanc ſummâ ſollicitudine & curâ, dicto modo conſecratam, lateri è regione cordis filo aureo appendebant; & ſic beneficio Genij Solaris, huiuſmodi Solaribus ſpeciebus potenter attracti, tùm ſidera, tùm ſpecies curæ fideique ſuæ commiſſas, in membri pariter ſibi commiſſi curam ſollicitabant, atque adeo omnia à corde, ſpiritibuſque vitalibus incommoda arceri & auerruncari firmiter ſibi pollicebantur. Non ſecùs in reliquorum membrorum cura procedebant. Si tamen huiuſmodi ſuum ſortirentur effectum, nequaquam quenquam putare velim, id verè Numinis Solaris attractu factum, ſed Dæmonum, eorum ſe operationibus ſemper interſerentium, illuſione contigiſſe, vt proinde huiuſmodi meritò ab Eccleſia tanquam implicitam, vel explicitam Dæmonum inuocationem in ſe continentia, iam dudum proſcripta fuerint; vnde ſimilia non doceo, ſed Chriſtianos hâc meâ deſcriptione cautos velim in ſimilibus attentandis.

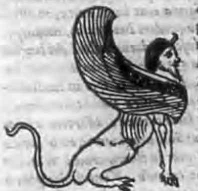

Cordiacis morbis medendi ratio per characteriſticam.

Superſtitioſus characteriſticæ medicinæ vſus.

Morbis capitis quomodo medicentur Ægyptij per Amuletarium medicinam.

Porrò contra noxios totius corporis humores & infirmitates, potiſſimùm capitis & cordis, omnium ferè morborum radicis, vaſa præparabant

bant ex appropriato lapide, quibus ſymbola hieroglyphica, ad Genios cordis, capitis, humorumque præſides ſympathica inſculpebant, ex quibus quocunque morbo infeſtarentur, ſi potionem cephalicis & cordiacis ſpeciebus ritè priùs compoſitam biberent, ſymbolorum occulto tractu, Genios præſentia ſua infirmum liberare credebant; tametſi ego non tàm ſymbolis, Genioque attracto, quàm Medicæ potioni, ſanitatis effectum adſcribendum duxerim. Huiuſmodi vas ex Cæſareo gazophylacio depromptum non ita pridem ad me tranſmiſit celeberrimus Bohemiæ Archiater Ioannes Marcus Marci, amicus cumprimis ſingularis, cuius typum hîc oculis Lectoris vnà cum interpretatione eiuſdem proponendum exiſtimaui. Vas eſt ex integro Achate Orientali, altitudinis vnius palmi, ſi collum excipias, cui manubrium alterâ parte corporis inſertum, annexum eſt; corpus dimidium latitudinis vnius pollicis habet in craſſitie, vt proinde mirum ſit, quomodo & quâ arte lapis tam durus per foramen tam tenue, videlicet latitudinis vnius pollicis, excauari potuerit; opus ſanè admirandum eſt, verbo, Ægyptiacum. Anterior pars figuras hieroglyphicas ſequentes habet. Figura humana in Scarabæi corpus deſinens, ac quaternis alis in crucis formam ſe diſpeſcentibus, vtrâque manu ſpicas continens; inferioribus binis alis annexus globus ſpectatur, cui ſupponitur Ibis expanſis alis; ſequitur hanc figura humana genuflexa, alterâ manu capite ſextilem Lunam ſuſtinens, triplici ſpicâ inſignitá, alterâ ſceptrum Arietino capite inſignitum continet; baſin adornant flos Nenupharis ſeu Nymphææ, vel Loti Ægyptij, binis ſpicis ſtipatus. Poſterior pars humanam figuram continet, quæ aram impoſita Sphynge adornatam duobus brachijs Ypſilomorphis ſuſtinet; ſub cuius pedibus flos Nymphææ, vti priùs, geminâ ſpicâ cernitur. Latera oppoſita Cynocephalos continent, quorum vterque columnæ Nymphæa & ſpicis adornatæ rectus, & manu florem Nenupharis continens, inſiſtit; quæ partim ranæ flori

Marcus Marci.

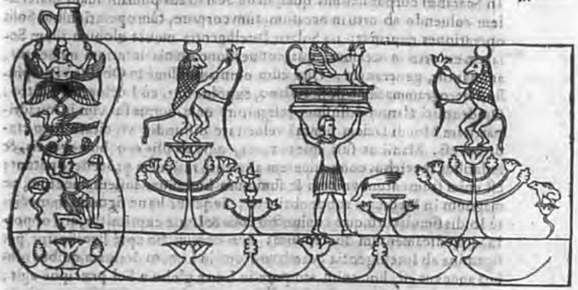

flori Nenuphari inſidente, partim ârulis, vaſe, cœterisque ſymbolis inſignitis è latere ſtipantur.

Hieroglyphici vaſis explicatio.

Anterior pars vaſis,

Quæ omnia quid ſignificent, explicare aggredior. In anteriori parte occurrit humana effigies in Scarabæi corpus deſinens, quadruplici alarum diffuſione ſpectabilis; quâ nihil aliud hieroglyphicè deſignatur niſi Intelligentia Solaris. Globum in capite gerit, quia diuinitatis particeps. Humanâ facie, & nudo pectore conſpicitur, quia intelligit & peruidet omnia, tametſi ab omni terrenæ & materialis contagionis miſcella libera; In Scarabæi corpus deſinit, quia ſicut Scarabæus pilulam ſuam materialem voluendo ab ortu in occaſum, tùm corpore, tùm operationibus Solis operationes exprimit; ita Solaris Intelligentia mouet globum illum Solarem ex ortu in occaſum, quâ conuerſione omnia inferiora mouentur, animantur, generantur. Quæ cùm omnia fuſiſſimè in Obeliſco Pamphilio, Hierogrammatiſmo de Scarabæo, expoſita ſint, eò Lectorem remitto. Qadruplici alarum diffuſione inſignitur, quia motus ſui vim in quadripartitam Mundi faciem ſummâ velocitate diffundit, vti citato loco traditum eſt. Manibus ſuis ſpicas tenet, quia ab illis ceu homogeneis, & Solaribus ſpeciebus conuenientem alimenti rationem procedere putant: eſt enim frumentum vnicum & ſummum hominum ſuſtentamentum, ac magnum in Medicina robur obtinens. Sequitur hanc figuram immediatè Ibidis ſimulachrũ, quæ coniunctio Solis & Lunæ exprimitur, quâ opportunè medicamentum ſumendum; quæ coniunctio aptè ſignificatur per ligamina ab Intelligentia Scarabæo-formi in Lunam deriuata, quibus globus annexus eſt, hoc enim tempore in Lunæ globum Sol præcipuè agit, ſuâ eam virtute imprægnando. Ibin autem Lunam ſignificare, citato paulò antè libro, in Hierogrammatiſmo Ibidis, copioſè demonſtratum eſt. Alas expanſas habet, ad lætitiam & promptitudinem, quâ à Sole grauidari, in inferioris Mundi bonum, deſiderat, ſignificandam. Sequitur deinde figura genuflexa, vnâ manu Lunam ſextilem capite impoſitam tenens, alterâ ſceptrum [illegible], id eſt, Arietino capite inſignitum ſuſtinens, quâ indicatur ſublunaris humoris Præſes Nephta, quæ vim Solis & Lunæ in frumentum influxiuam in ſublunari Mundo perficit, & iuxta tria anni tempora, quæ ternæ ſpicæ ſextilis Lunæ cauitati impoſitæ monſtrant, lætam & vberem meſſem præſtat, auxiliante & dominante Ammone, quem ſceptrum] Arietiforme exprimit. Genuflectit in modum ſupplicantis, ad ordinationem Geniorum oſtendendam, quâ inferiores Genij, ſuperiores tanquam Præſides ſuos reuerentur. Cùm verò Ammon ſiue Arietis Genius, vti & Luna, capiti potiſſimùm præſint, pulchrè hoc hierogrammatiſmo oſtenditur, quomodo Luna in Ariete conſtitutâ, Medicina ex frumento & Nenuphare ſiue Nymphæa præparanda ſit, vt caput, atque adeo totum corpus ab omnibus infirmitatibus liberetur; quanè ritè & iuxta ſacrificiorum leges præparata, Genij tùm Solaris, tùm Lunaris ad infirmitates ſuprà dictas diſpellendas veluti allectamento quodam & ſympathico illicio attrahātur; Nenuphar vero cum ſpicacea Medicina paratum, quod ipſa figura Nenupharis inter duas ſpicas oſtendit, ſum-

mum in capitis morbis medicamentum eſſe, & ab Ægyptijs inuentum Abenſina docet his verbis:

Abenſina.

نيلوفر المصري هو كرنب الماء ويسمي حلي العروس في مصر وينيم ويسكن
للصداع الحار والصفراوي وشرابه مع الحنطة ينفع كل اوجاع الراس وهو الدوا
كبيرة خصوصا للمصريين ✡

Niluphar, id eſt, *Nymphæa Ægyptijs eſt caulis aquaticus, & vocatur in Ægypto granum Sponſi, ſomnum conciliat, ſedat dolorem capitis ex calida & cholerica materia cauſatum, & ſyrupus eius cum tritico præparatus confert omnibus doloribus capitis, & eſt magnum medicamentum, maximè Ægyptijs.*

Poſterior pars vaſis.

Poſterior facies vaſis hæc hieroglyphica continet. Vir ſeminudus ſupra caput expanſis brachijs geſtat aræ impoſitam Sphyngis imaginem; quâ ſignificant, Intelligentiam Solarem cordis confortatricem; & ritus cœremoniaſque, quibus ſimilia Solari Numini in adytis conſecrari debeant: cor enim in Medicinis exhibendis, maximè & præ omnibus alijs membris conſortari debere exiſtimabant, quo confortato, & ſpiritibus roboratis, omnem morborum malitiam facilè expelli credebant. Per cœremonias verò morbo analogas Sphyngem Solarem infallibiliter ad fidei ſuæ commiſſum membrum corroborandum attrahi putabant; vnde aliam, quemadmodum paulò antè oſtendimus, Sphyngis imaginem aureæ laminæ in eundem finem incidentes, cordis regioni forinſecùs affixam geſtabant, tanquam vnicam morborum cordis medicatricem. Vt verò cordiaca medicamenta maiorem effectum ſortirentur, hinc è lateribus ſculpebant duos Cynocephalos, Loti ſiue Nymphææ Ægyptiæ folium manu geſtantes, ſupra columnas partim Nenupharis, partim triticeis caulibus ornatas, inſiſtentes. Per Cynocephalos Lunam tùm poſt, tùm ante coniunctionem cum Sole, vti ſextilis Luna capitibus eorum impoſita monſtrat, ſignificant, qua phaſi Medicinam adminiſtrandam eſſe innuebant. Eſt enim Cynocephalus, teſte Horo, Lunæ ſymbolum, de quo vberrimè tractatum vide in Obeliſco Pamphilio, Capite de Hierogrammatiſmo Cynocephali. Nymphæa verò herba Lunaris, maximæ virtutis eſt ad deducendos tùm ex capite, tùm ex omnibus membris humores. Columnis inſident, Nymphææ flore conſpicuis, tanquam rei fidei ſuæ commiſſæ, quas alterni caules nunc ſpicæ, nunc Nymphææ flore inſigniti in formam candelabri, ambiunt; quæ indicabant, ad temperamentum Medicinæ neceſſariam eſſe compoſitionem ex Lunaribus & Solaribus ſpeciebus, quales tùm ſpicæ, tùm Nymphæa erant; quod & limbus inferior vaſis ſat ſuperque docet, in quo ſemper Nymphæam ſpicis ſtipatam cernimus. Præterea vnicuique parua arula appoſita videtur, cui vaſculum impoſitum cum flore Nymphææ, & ſpica in vnam columnam compoſita; quâ cœremoniam tùm in vaſe, tùm in compoſita potione conſecranda adhibenda tacitè innuunt. In poſteriori verò arula, Nymphææ floribus in formam brachiorum extenſis manus ſuperextenſa ſpectatur, quâ benefici Numinis ſibi adfuturum ſperabant, per huiuſmodi analogas cœrimomonias, attractum. In angulo tandem ranam videmus Nymphææ flori inſidentem; quæ vti ex putrilaginoſo Nili limo ortus ſui incunabula habuit, ita putridum quoque in corpore latentem humorem, morborum cauſam per ranam ſignificatam, facilè dicto medicamine expelli ſignificabant.

Vaſis prædicti vſus in morbis pellendis.

Hoc itaque vas tùm ſymbolis, tùm cœremonijs ritè conſecratum, potione Lunæ-Solari replebant, ægroq; ex illo eam hauriendā præbebant, vel Sole cum Luna coniuncto, vel ſaltem Lunâ Solem ſextili aſpiciente. Quo facto per haſce ſpecies Lunæ-Solares infallibiliter Numina attracta, ægro priſtinam ſanitatem reſtitutura ſibi perſuadebant. Nouerit tamen, Lector, huiuſmodi hieroglyphica in diuerſis Mundi ordinibus diuerſam ſignificationem habuiſſe: quandocunque enim medicinalibus vaſis incidebantur, quem in ſanitate homini concilianda effectum haberent, oſtendebant. Hoc pacto in Obeliſcis mundialium rerum arcana denotabant; in Tabulis verò, vti Bembina, arcanæ Theologiæ myſteria, & archetypas rationes ſignificabant, quibus dicta Numina ad analogas rationes attrahebantur; de quibus fuſiùs in III. Tomo.

Vrnæ hieroglyphicæ à Ferdin. IV. tranſmiſſæ explicatio.

Porrò huic acceſſit aliud vas medicinale, in formam vrnæ bipalmaris, huius figuræ, quæ ſequitur. Cuius exactam delineationem Sereniſſimus Hungariæ & Bohemiæ, modò Romanorum Rex Auguſtus Ferdinandus IV. pro ſuo in Rempublicam literariam promouendam zelo, non ita pridem explicandam tranſmiſit, in cuius medio ſequentia hieroglyphica ponuntur, quæ explicare aggredimur.

Lectio Idealis.

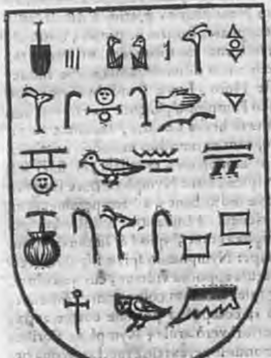

Mundorum elementarium dominatores, Genij Solares, qui ſuperna & inſerna influxu ſuo fouet.

Fœcundo orientis & occidentis Numinis dominio potiuntur, quo omnia vniunt, poteſtate ſua influxiua omnibus vitam præbent.

Iſis venerabilis, aquarum Nili dominatrix, agrorum præſes adſit.

Sub hoc amuleto Nili prophylactico, fœcūdo influxu ſuo Orienti, Occidenti, Septentrioni, & Meridiei aſſiſtant commiſſis ſibi pignoribus, atque hoc ſigno T ab omni malignarum poteſtatum impetu, in ſubterraneo Regno ſeruent & defendant.

Primo ordine habentur hæc hieroglyphica; temon cum tribus lineis, ſceptro ſuperimpoſito; ſequuntur hæc duorum Geniorum ſimulachra cum ſceptro κριόμορφον, id eſt, Arietino capite inſignito; deinde duæ pyramides inuerſæ cum intermedio circulo. Per temonem indicant vehiculum quo per inferiores tres Mundos velutì per humidum ducuntur Genij Solares, quod ſimulachra Accipitrinis capitibus conſpicua indicant, auxiliante Ammonia vi per ſceptrum Arietini capitis ſignificata, & ſuperiorem iuxta ac inferiorem Mundum radijs ſuis perſtringente, quod per pyramides inuerſas notatur. Vide quæſo Obeliſcum Pamphilium l. 3.

In ſecundo ordine primo loco ſceptrum ἱερακόμορφον, cum duobus curuis baculis, intermediante capite Hori, ſceptro, circulo; ſequitur manus extenſa, cum ſerpente, & trigono: quibus Ammonia vis Orienti & Occidenti dominans, eiuſque in Mundum ſenſibilem influxus rebus vitam præbet.

In tertio ordine caput fœmininum, cum ſuprapoſito pheretro, quo cultus Iſidis notatur; ſequitur Accipiter ſymbolum Oſiridis, cum figura aquæ; deinde duo ſceptra cum duabus lineis obliquis, quibus dominium, quod in aquas poſſident, quemadmodum in Obeliſco Pamphilio demonſtrauimus, indicatur.

In quarto ordine vas Niloticum, cum ſceptro Momphta; cum duobus ſceptris incuruis intermedio ſceptro Ammonio, & duobus quadratis; quibus indicatur Momphtæ & Ammonis beneficio calidum & humidum ad naturæ vegetabilis generationem aptè temperari, atque per influxum ipſorum ab omnibus aduerſis & infortunatis defendi; quod per crucem anſatam & Noctuam aptè ſignatur. Auctoritates hoc loco non adduco, cùm eæ III. Tomo tanquam loco proprio reſeruentur. Atque hæc quidem iuxta phyſicum ſenſum ita accipi debent; iuxta ſenſum medicum ea indicare volunt humorem ex varijs ſpeciebus compoſitum vaſi incluſum, ſub Ammonis, Iſidis, & Oſiridis poteſtate eſſe, vnde quicunque ex eo biberit infirmus, eorum adiutorio propter ſympathicas tùm hieroglyphicorum, tùm ſpecierum, ex quibus Medicina compoſita eſt, rationes, infallibiliter eum liberatum iri credebant.

Interpretatio vaſis medicinalis extracti ex Muſæo Petri Stephan. cuius figuram vide in ſequenti facie.

Talis erat vrnula ex Helite lapide medicinalis, quam Petrus Stephanonius in ſuo Muſæo olim aſſeruabat, in cuius ſuperficie in formā cordis elaborata, hæc hieroglyphica depinguntur: globus alatus, figura humana ἱερακόμορφος ſedens, figura Solis, quem ſequitur pyramis, & hanc Leonis caput, quod excipit Accipiter, cum flore Loti, terminat tandem circulus cum duobus ſegmentis, vt in ſeq. fig. patet. Quæ quidem hieroglyphica nihil aliud indicant, niſi Solarium rerum catenam, in qua primo loco globus alatus exhibet triforme Numen, ſtatua ἱερακόμορφος cum ſtella appoſita, Genium Solarem, circulus verò ipſum Solem, pyramis ignem, caput Leoninum, animal Solare quadripes, Accipiter Solarem alitem. Lotus Solarem plantam; circulus verò cum duobus ſegmentis, Solem ſubterraneum, videlicet aurum; nihilque aliud indicant, niſi cardiacum morbum, quem curari poſſe credebant, ſolis rebus Solaribus ex catena Heliaca extractis: id eſt, poculo ex lapide Helite in cordis figuram adaptato, ex quo potio ex Solaribus liquoribus, quæ contritis ſpeciebus Solaribus delibatæ ſunt, & per ignem diſtillata, hora Solis, ab infirmo ebibebatur, vti dictum eſt. Figur ſequitur.

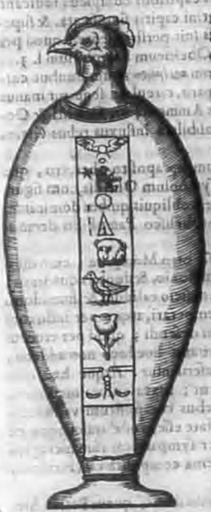

Ægyptij & Arabes vaſa medicinalia hieroglyphicis notis inſigniunt.

Erat itaque familiare Ægyptijs, vaſa medicinalia hieroglyphicis quibuſdam Schematis Numinum certos morbos reſpicientium notare, quibus tanquam ſympathicis rebus tracti, morbos quos notabant, curarent. Acceperant ab Ægyptijs iſtiuſmodi inuentum Arabes, quibus huiuſmodi vaſis characteriſticis nihil frequentius eſt, vti videre eſt in Muſæis Angelomi, Caroli Antonij Magdini, & meo, quæ huiuſmodi phialis in medicum vſum paratis continent; hoc tamen diſcrimine, quod Arabes, præter figuras Scorpionis, Serpentis, Leonis &c. Orationes quoque ſeu Enſalmos ex Alcorano depromptos Arabicis characteribus deſcriptos apponant; aliquibus ad noſtra vſque tempora mos hic deuolutus varia quoque pocula ſuppeditauit ſuperſtitioſis characteribus contra certorum morborum vim inſignita; v. g. contra icteritiam accipiunt poculum ex cera virgine flata, cui Galgali volucris figuram imprimunt; ex quo quotquot icteritiæ morbo infeſti biberint, mox eo liberari aſſerunt. De quibus fuſè ſuperſtitioſus Paracelſus in ſuis Archidoxis, quæ cùm indigna luce ſint, conſultò omitto.

Pocula varia ſuperſtitioſis characteribus inſignita.

Paracelſus.

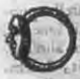

Annuli & laminæ medicæ Ægyptiorum.

Porrò Ægyptij non tantùm memoratis vaſis vtebantur, ſed & vt plurimùm contra morborum vim dicta hieroglyphica appropriatis laminis & annulis portatilibus incidebant: & illas quidem collo, pectori, capiti, lumbis, ventri, genitalibus, alijſque membris pro morbi ſitu applicatas geſtabant; hos diuerſis digitis diuerſos morbos reſpicientibus inditos ferebant; cuiuſmodi dum hæc ſcribo, à Torquato Alexandro Capitaneo mihi fuit monſtratum ex Metallo Corinthiaco, cui loco gemmæ capſula erat, cuius operculum intra vertebram verſatile capite Iſidis inſigniebatur, intus laminam auream habebat conditam, quemadmodum per rimam quandam conſpiciebatur; quibus tamen figuris inſigniretur, cognoſcere non licuit, cùm operculum diuturnitate temporis capſulæ ita tartari interuentu coaluiſſet, vt nullâ ratione niſi per ſectionem aperiri potuerit; neque adigi poterat poſſeſſor eius vllis precibus vt aperiretur; nam hoc pacto plùs fidei & exiſtimationis inuiolatum habiturum cimelium cenſebat; figuram tamen apponendam duxi.

Dij in varia materia inciſi contra morbos ab Ægyptijs.

Capſula Medica.

Sed vt ad inſtitutum reuertamur, reuerebantur Ægyptij præter cœtera Numina maximè Iſin & Oſirim, ac Horum ſiue Harpocratem, tanquam Iatricos Genios. Hinc paſſim eos in varia materia, vti ligno, oſſe, metallicis laminis, diuerſiſque pretioſis lapidibus pro morborum ratione ſummo rigore, tempore, cœteriſque Aſtrologicis circumſtantijs obſeruatis, incidebant, vt ſequentia amuleta demonſtrant. Capſulas quoque feciſſe reperio in formam membrorum quos reſpiciebant, adaptatas, cuiuſmodi vnam non ita pridem mihi exhibuit ſuprà laudatus Torquatus Alexander Capitaneus. Capſula eſt in formam cordis, & fructum foliumque Perſeæ mentiens, in cuius meditullio Harpocrates nudus, infans, labijs digito appoſito ſilentia ſuadens, poſitus ſpectatur, ijſdem proſus ſymbolis quibus alias inſignitur, in capſula efformatis; quod quidem prophylacticum cordis potentiſſimum geſtatum exiſtimabant. figuram hîc ad meliorem rei informationem, apponendam duximus, vt vel hinc videas quibus modis & induſtrijs Ægyptij in morborum cura verſati ſint. Cauſam autem, ob quam tantopere tres dictos Genios coluerint Ægyptij, Diodorus his verbis aſſignat. *Aſſerunt*, inquit, *Ægyptij, Iſidem plurimùm inuentricem ad morbos medicamentorum & medicinæ arti admodum contuliſſe, eamque immortalitate quoque potitam gaudere hominum cultu, inque eorum valetudine præcipuè verſari; quia etiam in ſomnis opitulatur palam eis, quos cenſuerit dignos, tùm oſtendens ſuum Numen, tùm erga gentes curandas beneficentiam. Signa horum eſſe dicunt non Græcas fabellas, ſed opera certa; omnis enim fermè orbis hanc Deam colit, propter manifeſtas eius morborum curas. Etenim in ſomnis illam dicunt non rectè valentium morbis auxilia præbere, & qui eius monitis obtemperent, præter opinionem curari, etiam quorum Medici ſalutem deſperarint. Viſu quoque, aut alia quapiam corporis parte debiles, eius Deæ Numen implorantes in priſtinam valetudinem reſtituuntur. Ab ea quoque medelam ad aſſequendam immortalitatem aiunt eſſe inuentam. Itaque Orum filium à Titanibus interfectum, ac per aquam repertum, non ſolùm in lucem reſtituit, ſed & fecit immortalem. Quem quidem Orum dicunt Apollinem interpretari, ac medendi, diuinandique artem à Matre Iſide edoctum, multùm hominibus tùm oraculis, tùm medelis attuliſſe vtilitatis.* Ex quibus patet, cur tam intenſo cultu Iſidem, Horum, & Harpocratem coluerint; ſiquidem horum imagines paſſim varijs metallicis laminis gemmiſque inciſas, vti dictum eſt, contra morborum vim geſtabant. Verùm hæc omnia ampliùs in Magia Gnoſticorum pertractabuntur, vbi ſignacula varia huius farinæ ad confirmationem dictorum adducemus; vbi etiam ſuperſtitioſi ritus in hu-

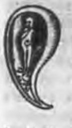

Diodorus.

Iſin Oſirin, & Horum cur tantopere coluerint Ægyptij.

iusmodi amuletis apparandis copioſe confutabuntur. Atque hæc ſunt, quæ de Medicina Veterum Ægyptiorum dicenda putauimus; in qua ſi quicquam omiſſum fuerit, Lector alijs paſſim tractatibus inſertum reperiet.

CLAS-

CLASSIS X. ALCHIMIA HIEROGLYPHICA, Siue Aurifera Ars Aegyptiorum.

SERENISSIMO PRINCIPI

FERDINANDO II.

Magno Hetruriæ Duci.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

QVOTIES admirandas, Sereniſſime Princeps, & propè diuinas animi Tui prorſus Heroini virtutes altiùs mecum pondero, toties egregium illud Plutarchi Epiphonema in Te comprobatum eſſe video:

Μηδὲν λαμπρότερον τῷ Κρείττος πεπαιδεῦσθαι.

Nihil videlicet Principe ſapientiæ & πολυμαθείας laude conſpicuo pulchrius, ſplendidius, ac præſtantius eſſe. Quâ quidem, quæ eſt animi Tui vaſtitas, & ingentis intellectus energia, ita flores, ita eâ Mundum illuſtras, vt quem Tibi, ſiue abſtruſarum rerum notitiam, ſiue diuinarum humanarumq́; ſcientiam ſpectes, anteponam, inuenerim neminem. Teſtatur id Gazophylacium Tuum, rerum omnium, quæ animo concipi poſſunt, varietate longè inſtructiſſimum, in quo veluti in vero quodam Artis & Naturæ Theatro, quicquid vtraque rarum & peregrinum poſſidet India, Aſia inuiſum offert, monſtroſum parturit Africa, Europa exoticum in artis miraculis producit, veluti in maioris Mundi epitomâ quadam, ſummâ aduenarum admiratione, recluſum tenes. Cùm itaq́; Magni Cæſaris iuſſu Oedipum hieroglyphicæ diſciplinæ inſtauratorem iam luci publicæ committere cœperim, atq́; inter cætera eius argumenta veterum Ægyptiorum Alchimia non infimum locum obtineat; eam glorioſo Nominis Tui honori meritò, tanquam vnico abditarum rerum Iudici, inſcribendam duxi; vt grata tandem poſteritas cognoſcat, quantum ſummæ Tuæ liberalitati & munificentiæ debeam, ex qua non hoc præſens duntaxat Opus, ſed & cæteri qualeſcunq́; ingenij mei partus nullo non tempore tantum ad illuſtrandas rerum reconditarum notitias, ſubſidij & emolumenti hauſerunt. Suſcipe itaq́;, Sereniſſime Princeps, hoc qualecunq́; tandem rerum abſtruſarum argumentum, non eo quidem animo Tibi oblatum, vt nouæ Tibi omnium rerum gnaro ſcientiæ incrementum accedere poſſe putem; ſed vt illud ſit meæ in magnam mentem Tuam æſtimationis, ſummæq́; iuxtà ac ſinceræ voluntatis τεκμήριον cedro perennius; atque adeo, quæ ex immenſo theſaurorum Tuorum pelago profluxerunt, eidem poſtliminio reſtituantur. Vale, Magne Dux, Idea Principum, & æternum literatorum decus, literiſque meis, vti ſoles, faue.

CLAS-

CLASSIS X.

Alchimia Hieroglyphica, ſiue Aurifera Ars Aegyptiorum.

PRAEFATIO.

MIRABITVR forſan Lector, argumentum me hoc loco longè extra inſtituti mei limites ſemotum ſuſcepiſſe; neque deerit forſan Ariſtarchus nonnemo, qui me Obeliſco figat, dum multis odioſam, ſophiſticam, fallacem, fumiuendulam, verbo, plenam aleæ artem, non paucis diuinæ, & humanæ ſapientiæ apicem, omnium bonorum felicitate refertam, pertractandam aggredior. Nouerit tamen, argumenti propoſiti rationem ita iure quodam ſibi vendicaſſe, vt Oedipum acturus, cuius proprium eſt, occultos abſtruſarum rerum nodos ſoluere, hanc pro modulo meo, ad Ægyptiorum mentem varijs hieroglyphicorum inuolucris exhibitam è ſuis tenebris euoluerem. Non quòd eam approbem, aut quòd inde vllam vtilitatem aut emolumentum, quo ad partem, quæ auro conficiendo inſiſtit, hauriri poſſe credam; ſed vt quod veneranda antiquitas tot ſymbolis notiſque ſymbolicis poſteritati conſignatum credidit, fideli & ſincerâ expoſitione in lucem educerem; vnicuique libertatem plenam relinquens, vt quod voluerit, teneat, credat, iudicet. Certè ex ijs artibus & ſcientijs, quas humana curioſitas tam ſtudioſè ſectatur, tam ardenter expetit, vti nullam acrioribus flagellis exagitatam, ita nullam pertinaciùs defenſam reperi. Nec mirum; quò enim non auri ſacra fames mortalia pectora cogis? Sunt qui, dum omnem ætatem, vitam, ſubſtantiam fumoſâ hâc negotiatione ſine vllo fructu & vtilitate conſumpſerunt, deſperatione in tranſuerſum acti, non artem duntaxat, ſed & naturam ipſam tanquam nouercali odio liuentem, iniurijs & calumnijs laceſſere non verecundentur. Alij naturalium rerum ignorantiâ, ſiue præpoſtero iudicio, aut alijs priuatis pathematis ſtimulati, dum altiùs inſurgunt, quod cauillarentur, inſectarenturque, non intelligunt. Sunt denique, qui vaſtis voluminibus, artis præſtantiam & diuinitatem innumeris verborum encomijs in cœlum euehunt; &, vti impoſtorum conſuetudo fert, exoticis characteribus, tùm ſymbolis, tùm pronunciatis, veriùs Vulpinâ quadam aſtutiâ propriam ignorantiam ita obuelant, vt ipſo facto, quod ipſi neſcirent, alios neſcire velle monſtrarent: nè tamen fraudis impoſitæ inſimularentur, neſcio quibus pompoſis verbis, & affectatis exoticorum nominum ampullis, pluſquam Sophocleo Cothurno ſuperbientes, artem plebeiam horrendè confuſam, ſordibuſque intolerabilibus refertam, veriùs Augiæ ſtabulum verrunt, hâc vnicâ intentione compulſi, nè quod in tanta hominum exiſtimatione, tanto apud Reges & Principes in pretio eſſe conſpiciunt, neſciſſe ſe poſteritati comprobent; quod proprium Alchimiſtarum huius temporis eſt. Et cùm Philoſophia Chimica in intimis naturæ penetralibus concluſa fixas radices habeat, ita tamen ei comparatum inuenio, vt nulla vnquam ars fuerit, quam maior hominum igna-

riſſi-

Alchimiam cur tractet Author, & quomodo.

Alchimia quam ardenter à multis colitur.

Ab alijs damnatur.

Ab alijs commendatur.

Et quo fine.

Præſertim à philoſophiæ ignaris.

riſſimorum ſordidiſſimorumque multitudo aggreſſa, illotis, vt aiunt, manibus pertractandam ſuſceperit; qui cùm omni ſcientiarum ſupellectile destituti ſint, nec adiutiuæ naturæ principia ritè percipiendi ad naturam vllum ſubſidium habeant; tantæ tamen & tam effrontis audaciæ ſunt, vt ſcientiam etiam acutiſſimis Philoſophis ob reconditos naturæ receſſus imperuiam pro libitu tractare, docere, & leges præſcribere non erubeſcant. O inſulſos Philoſophaſtros, & dignos ſanè, quibus non in Chimicam, ſed in ferricrepinam Plauti officinam ablegentur. Maioribus huius arcanæ ſcientiæ honor habebatur Ægyptijs, qui præter Reges, Sacerdotes, & Philoſophos ſummo & acutiſſimo ingenio præditos homines, nullum alium hominum admittere; crimen rebantur non niſi morte expiandum. Vnde non ſine ratione hanc totam abſtruſis ſymbolorum notis eandem obuelabant, ne in plebem vulgata abuſum eam cum notabili Regni præiudicio, imò ruinâ, verti contingeret. Hanc itaque modò in hac Claſſe explicandam duxi, vt quænam illa fuerit, in quonam potiſſimum conſtiterit, quæ emolumenta Regno attulerit, Lector curioſus intelligat, ab origine totius negotij rationem adorſurus.

Alchimia apud Ægyptios in honore & pretio habita.

CAPVT I.

De Origine Alchimiæ Aegyptiorum.

ALCHIMIA, quam Ægyptij [illegible] Sapientiam Hermeticam, Græci χρυσοποιΐαν, hoc eſt, artem aurificam, Arabes الكيمية الكلية ſcientiam vniuerſalem, alij alijs nominibus appellant, nihil aliud eſt, quàm ars conficiendi aurum: de cuius origine varij variè diſceptant. Sunt qui ab Alchimo primo eiuſdem inuentore, vel à χύω [illegible], à fundendis metallis Alchimiam ſic dictam velint. Alij Hermetem Triſmegiſtum eius inuentorem faciunt, vti Ægyptij, eorumque Aſſeclæ Arabes. Certè antiquiſſimam artem eſſe, vnanimis omnium Philoſophorum conſenſus teſtatur. Vnde tamen originem ſuam primordialem habuerit, nobis demonſtrandum incumbit.

Alchimiæ nomina, definitio, & origo.

Suppono itaq; primò, primæuos ante diluuium Patriarchas ab Adamo infuſa ſibi à Deo rerum omnium naturalium ſcientia conſpicuos edoctos, vti reliquarum artium, ita potiſſimùm metallicæ Philoſophiæ humano generi tantopere neceſſariæ peritiſſimos fuiſſe. Conſentiunt in hoc omnes propè in ſacram Geneſin Commentatores. Et aurum quidem tunc temporis notum fuiſſe, oſtenditur ex ſecundo capite Geneſ. vbi verſu 12. ſic habetur. *Nomen vni* (ex quatuor videlicet fluuijs) *Phiſon, ipſe eſt qui circuit omnem terram Heuilath, vbi aurum naſcitur; & aurum terræ illius optimum eſt.* Metallorum verò reliquorum tertio capite eiuſdem fit mentio, verſu 22. *Sella quoque genuit Tubalcain, qui fuit malleator & faber in cuncta opera æris, & ferri.* Ex quibus patet, metallicam artem ſtatim à primis Mundi naſcentis incunabulis, à filijs Adæ, vtpote ſine cuius ope omni ad vitam rectè adminiſtrandam ſubſidio deſtituerentur, fuiſſe excultam, nec dubium eſſe debet illi, qui longiſſimam primorum hominū

Primæui Patriarchæ omnium ſcientias habebant.

Metallicam antiquiſſima ante diluuium.

vitam, tanto inſtructore, qualis Adam erat, adminiſtratam, penitiùs conſiderauerit; vnde ſine dubio naturam ſingulorum metallorum exactè calluerunt. Eoſdem quoque metalla coquendi, diſſoluendi, depurandi, colliquandi, indurandi, poliendique peritiam ſingularem tenuiſſe, certum eſt. Quid enim in tam diuturno ætatis vitæque decurſu, accedente continua, & longa rerum experientia practicæ de ijs theoriæ iuncta, confici non potuerat? Vide quæ de Adami ſcientia Claſſe I. fusè deduximus. Et ne metallica ars, tam humano generi neceſſaria, obliuioni daretur, eam traditione vſque ad Noemum propagatam fuiſſe, vt patebit; qui quæ in Obeliſco Pamphilio de laminis metallicis, in quibus Cham ante diluuium, artium & ſcientiarum inuenta inſculpſerat, ſecumque in arcam, ne imminente diluuio, quod tanto ſtudio comparatum fuerat, periret, deduxerat, ad poſteros propagatis, è varijs Authoribus oſtendimus. Huc pertinet quoque, quæ ſupra in Architectonica Ægyptiorum de immenſis primorum Regum aureis operibus ex relatione Arabum adduximus.

Suppono ſecundò, poſt diluuium hanc metallicam artem, maximè fuiſſe cultam; idque ſuperbiſſima opera tùm Turris Babylonicæ, tùm Semiramidis omnibus retrò ſeculis admiranda monumenta, quæ quidem ſine exacta metallicæ artis notitia fieri non poterant, ſat ſuperque demonſtrant. Nam vti Diodorus tradit; *Semiramis in ſummo templi tres ingentes ſtatuas aureas, Iouis, Iunonis, Opiſque erexit; quorum Iouis adhuc extat longitudine pedum 40, mille Babyloniorum talentorum ponderis. Opis ſimilis pondere in ſella aurea reſidet, ad cuius genua duo adſtant Leones, iuxtaque ſerpentes argentei ingentis magnitudinis, ponderis quiſque eſt talentorum triginta. Iunonis ſtantis ſignum, ponderis eſt talentorum 800. His omnibus communis erat menſa aurea manufacta, longitudinis pedum 40, duodecim latitudinis, ponderis talentorum 50. Duo præterea Carcheſia talentorum 30 erant, totidemque thuribula, vtrumque talentorum 30. Crateres ex auro tres, quorum Iouis dicatus talenta 1200 pendebat, aliorum quiſq; 600; quæ omnia poſtmodum Perſarum Reges diripuerunt.* Quantum præterea ferri, æris, plumbi in immenſos & propè innumeros hominum exercitus impenſum exiſtimabimus? Nam vt Cteſias apud Diodorum l. 2. c. 2. meminit, duxit Ninus contra Bactrianos in exercitu decies ſepties centena millia peditum, equitum 200000. ducenta millia, currus falcatos 10600. Vt interim ingentem armorum ad inſtruendum tantæ multitudinis exercitum neceſſariorum copiam prætercam: non enim fuſtibus tantùm & lapidibus, ſed gladijs, haſtis, arcubus ſingulos pugnaſſe veriſimile eſt. Abrahamum certè eidem ſeculo Synchronum, diuitem fuiſſe in poſſeſſione auri & argenti, ſacræ literæ cumprimis teſtantur. Sumptus auri, vti habetur Exodi 37 in tabernaculi ſtructuram oblati, fuerunt 29 talentorum, & 730 Siclorum, quæ conficiunt libras auri 131595. Sumptus argenti pro eadem opera 100 talentorum, & 1775 Siclorum, quæ faciunt libras 37720. Hiram Salomoni in templi opera miſiſſe traditur 120 auri talenta, quæ conficiunt libras 540000. & tantum quoque auri Sabæam Reginam Salomoni obtuliſſe facer textus docet. Ex Ophir allata quoque feruntur Salomoni auri talenta 420, id eſt, libræ 1890000.

Poſteris Ante-
ditione con-
ſignata,

Et poſt diluuium eximiè culta à primis hominibus.

Diodorus,

Semiramis ingentes ſtatuas erexit,

Armorum copia & armatorum numerus Nini.

Exodi cap. 37.

Auri ſumptus in Tabernaculi [illegible] ſtructura,

Ibid.

David pariter reliquiſſe dicitur filio Salomoni pro templi fabrica centum millia talentorum auri, quæ libras 450000000. præterea argenti vnum millionem talentorum, quæ libras 375000000 conficiunt; quibus de proprio peculio adiunxit 3000 talenta auri, id eſt, libras 13500000; argenti verò 7000 talenta, id eſt, libras 2625000. Contributio Principum in eiuſdem templi ſtructuram, fuit 5000 talentorum, & 10000 adarconim, quæ libras faciunt 22507500; præterea talenta argenti 10000, quæ libras faciunt 3750000. In ſumma redditus annui Salomonis, præter negotiationes, & aromatum prouentus, & Principum honoraria, in ſolo auro 666 talentorum fuiſſe perhibentur, quæ conficiunt libras 2997000. Omnes hæ Salomonis diuitiæ coniectæ in vnam ſummam conficiunt 873358500 libras, hoc eſt octingentos ſeptuaginta tres milliones, trecenta quinquaginta octo millia librarum, & quingentas. Quæ ſumma profectò tanta eſt, vt meritò paradoxa cuipiam videri poſſit, & quæ omnem fidem excederet, niſi id ſacræ literæ teſtarentur. Et certè ſi de maiori talento 125 librarum, quod Kikar Hebræi vocant, ſermo ſit, id dici non poſſe videtur, cùm totius auri ſumma in vnam maſſam conflata, ipſum templum, vel etiam montem integrum æquare poſſit. Vnde veriſimilius eſt, nonnulla talenta, vti ſunt quæ Dauid Salomoni in templi ſtructuram reliquiſſe dicitur, minoris pretij fuiſſe, quorum vnum ſex drachmas conſtituiſſe Pollux tradit in Onomaſtico. Certè auri & argenti nullum numerum fuiſſe in diebus Salomonis, & argenti tantum, quantum lapidum, ſacra hiſtoria refert.

His itaque ſuppoſitis; quæritur vnde tanta auri & argenti, tanta æris, plumbi, & ferri copia prouenerit. Certè Salomonem id non feciſſe, ex ſacris literis conſtat, cùm partim ex Ophir & Tharſis, partim ex Regum & Satraparum contributione, partim denique ex Vectigalibus & propria Salomonis induſtria, tanta ſumma conflata ſit. Ego ſanè arbitror, tum temporis, noſtris forſan incognitam temporibus, ex omnibus terreſtribus partibus aurum argentumque, vti & cætera metalla, ſummâ facilitate educendi artem viguiſſe; & ſucceſſiuâ quâdam traditione relictam ijs ſeculis notitiam, excultamque fuiſſe tùm aliorum, tùm potiſſimùm Salomonis ſapientiâ, quem Rabbini in hunc locum commentantes, perfectè venas omnes auri & argenti, omniumq; terreſtrium partium, etiam viliſſimæ arenæ, latentes aureas argenteaſque miſcellas cognouiſſe referunt, multis conuicti coniecturis. Sed de his in ſequentibus fuſiùs, nunc ad initio nobis propoſitum ſcopum reuertamur.

Multa & magna ſunt, quæ de inexhauſtis Salomonis diuitijs innuimus; verùm exigua, ſi cum diuitijs Ægyptiorum comparentur. Rem exemplis doceamus. In vna ſolùm pyramidum maxima erigenda, quam Herodoto & Diodoro teſte 360 hominum millia viginti annorum ſpacio extruxerunt, in ſolas cæpas & allia 1600 auri talenta, impenſa ſunt; in lapidum verò vecturam, ſtructuramque viginti annorum ſpacio, 1200 milliones auri inſumptos hiſtoriæ Ægyptiorum meminerunt. Non minori ſumptu Labyrinthum Ægyptium conſtitiſſe Ammianus refert. In

1. paralip. 22. v. 14.

1. paralip. 29. 4.

1. paralip. 29. 7.

2. paralip. 9. 13.

Talenta in templi fabrica inſumpta, quæ.

Pollux.

Auri copia ingens tempore Salomonis ex arte Chimica.

Salomon perfecti auriferæ artis notitiam habuiſſe creditur.

Ægyptiorum opulentia.

Herodotus. Diodorus.

Sumptus facti in pyramidibus, & labyrinthu.

Thebana vrbe tanta fuit auri & argenti copia & abundantia, vt poſt incendium, quod Cambyſes Vrbi omnibus ſæculis memorandæ iniecit, auri, quod liquefactum diffluxerat, ſumma à Perſis collecta ſit, Diodoro teſte, 300 talentorum; argenti verò 2300 talentorum; quæ in auro 57000, in argento verò 287500 libras conficiunt. In Meridis lacus effoſſionem innumerabilis auri vis expenſa dicitur, ita vt Diodoro teſte, ſolorum piſcium vectigal pertingat ad 365 talenta auri annuorum redditum. Redditus annui in auro, quod Regi Simendio perſoluebatur, teſte Diodoro, erant Minæ centies trigeſies ſemel millies millena millena, & inſuper ducenties millena millia, ſeu 131200000000; & hoc in monumento eius ſcriptum fuiſſe perhibetur; quod monumentum circulus aureus ambibat, in periodo 365 cubitorum, ita vt ſinguli gradus cubo aureo conſtarent. Cùm verò cubus ex auro puro conflatus & cubicatus ad minimum pendat 10000 aureorum, totum circulum 3650000, tres milliones ſexcenta quinquaginta millia aureorum confeciſſe patet. Nihil dicam hic de alijs ſumptuoſis monumentis, quæ ſuprà in Architectonica Ægyptiorum tradidimus, innumerabili auri argentique copia extructa leguntur. Nihil de Seſoſtris trecentorum millium hominum exercitibus; nihil de ſumptibus, qui in Obeliſcorum, Statuarumque erectione expenſi ſunt; ex dictis enim immenſæ Regum Ægypti diuitiæ ſat ſuperque patent, quæ omnes Imperatorum, Regum, Principumque potentiſſimorum theſauros longè exceſſiſſe videntur; vt proinde non ſine cauſa Plinius, dum ſuperbiſſimarum molium ſtructuras memorat, otioſam ſtultamque pecuniæ oſtentationem fuiſſe dicat.

Ammianus.
Auri copia in Ægypto à Perſis derelicta, reperta.
Diodorus.
Annui redditus Simendis Regis.
Aureus circulus in Simendis monumento.
Ægyptiorum diuitiæ omnium Regum diuitias ſuperabant.
Plinius.

Cùm itaque tanta auri argentique in Ægypto, qualem deſcripſimus, copia extiterit; meritò quiſpiam dubitare poſſet, vndenam tantam pecuniæ vim acquiſiuerint, præſertim cùm Ægyptus aurifodinis non adeo referta celebretur. Huic dubio vt ſatisfaciam, ab ouo rem ordior. Certum eſt, Ægyptios à Triſmegiſto edoctos, artem habuiſſe, ex omnibus terreſtribus rebus educendi aurum; quam quidem artem dictum Triſmegiſtum, à Ianigenis, quibus Synchronus erat, inſtructum, ad poſteros propagaſſe, apertè docet Chronicum Alexandrinum; dicit enim, Mercuriũ à Pico Ioue Rege Ianigena in Italia edoctum, minerarum auri detegendarum, aurique conflandi rationem inueniſſe; deinde in Ægyptum ad Miſraimum profectum, aureo amiculo indutum philoſophaſſe, atque eam, quam inuenerat artem Ægyptios docuiſſe; ob quod beneficium in omnium admiratione habitus, Mercurius dictus, aureique Numinis titulum adeptus eſt. textum Chronici in Obeliſco Pamphilio fol. 105 fuſè poſitum contemplare. Artem itaque quandam auriferam primæuos homines, nemini niſi Regibus, familiarumque capitibus, eamque non ſcriptis, ſed oretenus traditam poſſediſſe, ſiue ea in auro ex omnibus rebus educendo, ſiue in cæteris metallis vnum in alterum tranſmutandis conſtiterit, adeo certum eſt, vt de eo nemo, niſi totius hiſtoriæ ignarus, dubitare poſſit. Fuit autem data opera ſummo ſilentio à poſſeſſoribus ideo ſuppreſſam, nè arcaniora naturæ gazophylacia ignaræ plebi aperta in conclamatam Reipublicæ perniciem cederent, regnoque vltimam meritò ruinam adducerent. Vnde non ſine ratione ingenioſiſſimus Mercurius tanta damna præuidens, ſicuti diuiniorem de Deo, Angelis, Mundo, Philoſophiæ portionem, reconditiſſimis ſymbolis, nè communi vſui paterent, obuelauit; ſic & hanc artem auriferam inter eas ſcientias, quæ ſublunaris ſubterraneique Mundi œconomiam contemplantur, arcaniſſimam diuiniſſimamque meritò iiſdem hieroglyphicarum notarum obſcuritatibus à profanorum lectione longè ſemotiſſimam, obtexit. Qualis verò hæc ars, & quibus hieroglyphicis adornata fuerit, iam tempus ordoque poſtulat vt aperiamus.

Ægyptij aurum ex omnibus terreſtribus educebant.
Chronicon Alexandrinum.

Aurifera ars ſolis Regibus familiarumque capitibus nota apud Ægyptios.

C A P V T II.

De hieroglyphicis, quibus aurifera ars à Triſmegiſto fuerit exhibita.

MErcurius Triſmegiſtus totius reconditæ doctrinæ Author, cùm abdita quæuis in naturæ maieſtate eluceſcentia ſummâ ingenij ſubtilitate penetraſſet; nè tanta in Mundanis receſſibus ſacramenta cuiuis obuiam fierent, ingenioſam illam hieroglyphicorum architecturam adortus eſt, quâ ſingula magni momenti myſteria ſub ſymbolis quibuſdam ad pantamorphæ naturæ ſimilitudinem excogitatis, ita recondidit, vt tamen ijs, quos dignos iudicaret, & ſibi ingenij perſpicacitate ſimilibus, haud imperuia relinquerentur. Vnde electis in hunc finem Sacerdotibus, Philoſophis, & Prophetis, quibus vnica ad Regni ſolium ſpes erat, mentis ſuæ arcana per dicta ſymbola expreſſa, nè vnà ſecum tanta inuentarum rerum emolumenta interirent, communicauit, ſaxiſque contra omnem temporum iniuriam incidi curauit. Quoniam verò tantarum rerum ſcientia paucis verbis exprimi non poterat, ſymbola quędam Idealia, quæ analogiam quandam multa complectentem tenerent, cuiuſmodi hieroglyphica ſunt, ſubtili ſanè indagine excogitauit, quibus omnia ea, quæ ſine multis diſcurſibus deſcribi non poterant, & ſolo, & myſtico vnius ſymboli conceptu patefierent.

Triſmegiſtus hieroglyphicorum Author.

Cùm itaque omnia in omnibus ſub certa quadam analogia latere conſpiceret, imò ſuperiora in inferioribus, hæc in ſuperioribus, medijſq; mirâ quâdam ratione contineri intueretur; quadruplicem Mundum diſtinxit, Archetypum, Genialem, Sidereum, & Elementarem, vti ſuprà in Syſtematica Mundi, & in Obeliſco Pamphilio amplè demonſtratum fuit; in quibus ordines rerum, & entium gradus eo ingenio diſpoſuit, vt nullum infernum Mundi ens exiſteret, quod non ſuum tùm in Sidereo, tùm Geniali Mundo, ſecundùm intentam analogiam, ens haberet conſonum & proportionatum; quæ quidem in Archetypo Mundo, ideali quâdam analogiâ ſecundùm noſtrum concipiendi modum diſparata; re verà tamen

Quadruplicẽ Mundum diſtinxit Triſmegiſtus.

Catenarum mundanarum origo vnde.

Aurum Sol terreſtris.

men ſub vnius ſimplicis eſſentiæ diuinæ ratione conſiderantur. Atque hinc catenæ illæ, quas σειρὰς vocant Ægyptij, de quibus in præcedenti Claſſe, originem inuenerunt. Habet ſuperior Mundus ſuum Solem, Lunam, cœteroſque Planetas, quibus è ſuperiori Mundo Intelligentiarum totidem Præſides Genij conſignantur; habet & ea inferior Mundus. Cùm itaque in Sidereo Mundo Sole nihil excellentiùs, nil præſtantiùs, diuiniùſque reperiſſet, & in inferioris elementaris Mundi miſcella nihil auro pulchriùs, efficaciùs, excellentiùſque cognouiſſet, illud ob Soli analogas virtutes, inferioris Mundi Solem nuncupauit. Hoc pacto videns Lunam eſſe Soli præſtantiâ proximam, Lunam inferioris Mundi argentum eſſe voluit; & ſic de cœteris Planetis, ſingulos ſingulis inferioris Mundi correſpondentibus metallis ἀναλόγως connectendo. Hinc factū eſt, vt per ſymbolum v. g. Solis, quadruplicem ſenſum exhiberet, ſeu vt Solis Archetypi, Genialis, Siderei, Metallici ſeu Elementaris arcana ſub quadruplici analogia veluti vnum quidpiam conſideraret; ita vt quæcunque de diuinitate ſupremi Numinis myſteria traderet, eadem ſuo modo & de myſterijs Genialis Mundi, Siderei, & Elementaris intelligi poſſint. Cùm verò nihil in vniuerſa natura metallicis operationibus mirabilius cognoſceret; artem hanc ſub iiſdem myſterijs, quibus ſupremi Numinis, cæterorumque Mundorum ſacramenta, exhibuit; quem poſtea Græci in omnibus ſecuti, naturam rerum haud abſimilibus ænigmatis, vti paulò poſt videbimus, abſconderunt. Quânam verò ratione hanc artem auriferam hieroglyphicis ſuis exhibuerit, iam dicendum eſt.

CAPVT III.

De ſymbolis hieroglyphicis, quibus Chimica arcana exprimuntur, ſub hiſtoria Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis repræſentata.

Chimicus mundus ſub hiſtoria Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis apud Aegyptios.

Hiſtoriam Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis, varios ſenſus inuoluiſſe, ex multis huius Oedipi argumentis patet, potiſſimùm ex Myſtagogia Ægyptia Obeliſci Pamphilij; vbi hanc non iuxta hiſtoricum tantùm, ſed & phyſicum, medicum, tropologicum, anagogicum, allegoricumque, & in ſecundo huius Syntagmate, iuxta politicum ſenſum expoſuimus. Reſtat modò, vt quomodo Ægyptij Chimicum Mundum eâ hiſtoriâ indicârint, ſeruato ſemper eodem analogiæ tenore, oſtendamus.

Quemadmodum Ægyptij per Oſiridem, Iſidem, Horum, Typhonem, indicarūt Solis & Lunæ in hac mundana domo per varia naturæ certamina, labores; ita & per Solis, & Lunæ ſubterraneæ varias diuerſaſque operationes, omnium præſtantiſſimum effectum producendum, qui (vt multi falſò credunt) eſt humanæ felicitatis finis, analogicè indicarunt. Conſiderantes enim artem, quam tanto ſtudio colebant, eiuſque obiectum, formam, efficientem, effectuſque neſcio quam cum præcipuis Mundi partibus communicatem habere, nempe cum Sole, Luna, igne, aëre,

aqua,

aqua, terra, cœteriſque ſtellis errantibus; eadem ab ijs denominarunt. In ſubiecto enim artis duo conſiderabant, quorum vnum maſculi, alterum fœminæ rationem obtinet; ideoque illud Oſiridem ſeu Solem, hoc Iſidem ſeu Lunam dixerunt. Mercurium qui Solis & Lunæ coniungitur, vtrique communem dixerunt; cùm non fiat Solis & Lunæ in maiori Mundo coniunctio, niſi præſente Mercurio Solis ſatellite. Oſiris verò & Iſis vti coniuges ſunt, ſic & frater & ſoror, Plutarcho teſte, ſub myſtica quadam ratione habentur, quibus additur tertius quidam Typhon, niger & ardens ſpiritus, qui Oſiridem fratrem vterinum in minutiſſima membra diſſecat. Hiſce adnumerant Vulcanum ſeu ignem externum, Palladem ſeu Sapientiam operandi, Oceanum ſiue Matrem Thetyn, aut pro vtriſque Nilum, hoc eſt, aquam & terram matrem omnium, Orpheo teſte, diuitias largientem, cum reliquis metallorum mineraliumque ſpeciebus, quas per Saturnum, Iouem, Venerem, Apollinem, Plutonem, ſignificabant, vti apud Diodorum videre eſt. Quis hic Vulcanus? An non ignis Magiſter operum? Quis Mercurius? an non omne id, de quo, cum quo, & in quo operantur Chimicæ artis miniſtri, tametſi ab omni vulgari Mercurio longè ſemotum? Ignis autem per quem Vulcanus operatur, minimè is intelligi debet, quem paſſim adhibemus, à conditu rerum in hæc vſque tempora vti perneceſſarium, ita notiſſimum; ſed ignis philoſophicus, & in centro rerum omnium abſconditus; qui quomodo Mercurio Chimico adhiberi debeat, poſtea dicetur. Præterea ſicuti Vulcanus dicitur primus in Ægypto regnaſſe, ita Mercurius literarum artiumque inuentor habitus eſt; in arte enim Hermetica nil ſine omnimoda artium notitia rectè confici poteſt; eſt enim Hermes interpres omnium, cuius conſilio Oſiris plurimùm vtitur, ſineque eo nil fit. Verùm cur Iſis omnia ex auro, & quidem tot templa integra parenti ſuo, & reliquis Dijs ſtatuerit, aut cur æris aurique fabros tanto in honore habuerit, in promptu cauſa eſt; aurea quippe Dea eſt, aurea Venus à tota Aſia eam ob cauſam vocitata. Eadem enim & ſoror & coniunx Oſiridis dicitur, ſicuti Iuno Iouis, & Rhea Saturni, progenitores eorum. Si quis verò artis, de qua agitur, qualemcunque cognitionem habeat, allegoricâ hâc arte, Oſiridem & Iſidem nihil aliud eſſe fatebitur, quàm agens & patiens in vno ſubiecto; per expeditionem verò Oſiridis denotari arcaniſſimam operis ſolutionem, vbi primùm ad Æthiopes nigros, poſt ad mare rubrum deuenitur, qui colores vt primò & vltimò interueniant neceſſe eſt, qui per intermedios colores in albedinem, & poſt in rubedinem tranſeunt. *Hæc enim creata ſunt*, inquit Morgum, *in hac terra noſtra Æthiopia*; & Aben Reis Arabs: *Dealba coruum tuum; ſi vis dealbare ipſum cum Nilo Ægypti, albeſcit primò, tunc in Perſia in ſecretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo, & papauer in eremo.* Quòd ſi Nilus non intra metas coërceatur, ſed in agros nimium redundet, maximum inde damnum oriri neceſſe eſt. Quare Prometheum oportet ratione præuiâ, & Hercule laborum comite, id eſt, artificem ingenio manuque præcauere. Adſunt nouem Muſæ, & frater Apollo, id eſt, nouem Aquilæ Heliconis, & vna pars

Maſculus & fœmina in Chimiæ ſubiecto.

Plutarchus.

Diodorus. Vulcanus in arte Chimica.

Morgum.

Aben Reis.

Allegoria chimicæ.

terræ nigræ, quorum harmonicis modulis efficitur id quod præſtantiſſimum; adſunt Satyri, & Chori mulierum cum Nymphis & Lymphis, id eſt, multiplex colorum pulcherrimorum ſeries, veluti crebra ſubſaltatione ebulliunt, Chimicæ lætitiæ latitantis viſicus index. Oſiris itaque rectè ſumitur pro materia artis, qui in ſuo ſepulchro, hoc eſt, vaſe Chimico à Typhone fratre impoſitus, in multas partes ab igneo & ardente ſpiritu diſcerpitur, quas poſt operis abſolutionem Iſis colligit, & vnit, omni ſulphure combuſtibili proſcripto; atque ſic collectio partium Oſiridis ab Iſide inſtituta, eſt eiuſdem operis iteratio, eò vſque continuata, donec Typhonis virtus extincta ſit, & in locum animæ Oſiridis ardens acceſſerit, & hoc pacto matrem ſeu Iſidem, & coniugem & ſororem amantiſſimam, facilè ad ſe conuertit, quæ eſt vltima perfectio. Hinc enim naſcitur Horus filius, quem & Apollinem vocant, deſideratus totius artis ſcopus, ad quem, vt pertingerent Oſiris & Iſis, tot ſe laboribus, itineribus, periculis, curis ſubiecerunt, vnicus Ægyptiorum Philoſophorum, Sacerdotum, & Regum theſaurus, amor, & cura, cuius cauſa parentes eius honorant, amant, & in delicijs habent; quæ Hermes ipſe, ſub hoc ænigmatico loquendi modo, pulchrè alludendo, deſcribit: *Venite*, inquit, *ſapientum filij, gaudeamus, & exultemus ſimul, quia mors conſumpta eſt, & filius noſter iam regnat in rubro ornamento, & carne indutus reuixit, cum filius noſter genitus Rex ſumit tincturam ab igne.* Quæcunque itaque de Oſiride & Iſide, Horo & Typhone dicta ſunt, prorſus Græcorum fabulis parallela ſunt, vt rectè Plutarchus ait: *Quæ de Gigantibus & Titanibus apud Græcos cantantur, & Saturni ſcelera, pythonis certamen cum Apolline, exilia Bacchi, errores Cereris, non abſunt ab Oſiridis & Iſidis euentis, alijſque ſimilibus, quæ ab hominibus ſunt licentioſè conficta, eadem quoque eorum ratio, quæ in myſticis ſacris occultè aguntur, & efferri ad vulgus, aut ab eo videri nefas ducitur.* Vt proinde Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis prorſus conſonet cum Græcorum fabuloſa narratione, quam de Ioue, Iunone, Alcmena, Hercule, Amphitrione, & alijs comminiſcuntur. Si enim hæc ad noſtrum inſtitutum applicemus, Alcmenam ſeu Iſidem nihil aliud eſſe, quàm metallicam terram, quæ Oſiridi ſeu Amphitrioni nexu iugali coniungitur; Iuppiter amore Alcmenæ captus, dolis ac technis ad hoc paratis, refert certam metalli ſpeciem propriam & peculiarem, quæ Hermeticæ artis induſtria Iſidi ſeu Alcmenæ, id eſt, terræ metallicæ ſinibus inſinuatur & permiſcetur, dumque cupitis fruuntur amplexibus, Mercurium ſeu argentum viuum, quod ſeruus Philoſophorum eſt, Soſiam ludit, id eſt, radicalem auri humorem diſſoluit; congrediente Ioue cum Alcmena, metallica terra humido copioſo metallico prægnans turget, quod leuiſſima diſtillatione tempore partus ſtillat in aquam candidiſſimam, fumoſam valde & aeream, quæ Herculis nomine decoratur, ob inſignes & potentiſſimas eius virtutes ac energias. Quid verò aliud indicatur, dum à Iunone gemini ſerpentes Herculi in cunis adhuc vagienti, occidendi obtruduntur, niſi bini metallici ſales, qui Sol & Luna dicuntur, ſeu frater & ſoror, qui dictæ aquæ Herculeæ efficacitate conteruntur, occidunturque, id eſt, putrefiunt ope Iunonis, id eſt, metallicæ artis induſtria? Præterea Iſidem ope Herculis, quem Diodoro teſte, monſtrorum domitorem adhibuit, vnà cum Horo Typhoniam ſerpentiferam, id eſt, hydram Beloniam colubris & capitibus identidem repullaſcentibus formidabilem, in loco paludoſo, ſiue quod idem eſt, face & ferro in Lernæa palude oppreſſiſſe, fabuloſa narratione traditur. Quæ quidem ſymbolicè maximum Hermeticæ artis myſterium attingere videntur. Quid hic per Herculem adultum, niſi Mercurium Philoſophorum indicant? qui poſt legitimam eiuſdem præparationem robore inſigni & mirifico ſuffultus, ſemen metallicum crudum adhuc indigeſtumque, quod non incongruè per colubros repullulantibus capitibus formidabiles, infinitis ferè modis enaſcens, & in Lernæa palude, hoc eſt, in aqua Chimica arte ſingulari præparata, quæ tanquã palus quædam in rotunda phiala concluditur, venenum ſuum attollit, id eſt, ſemen metallicum, quæ hydra Chimica dicitur, ex aqua enaſcens, varia colorum veluti capitum quorundam fœtura ſeſe exerit. quæ quidem nunquam interimi poteſt, niſi igne continuato & ferro, id eſt, Marte eam exſcindamus, atque hoc pacto varietatem ex Mercurij cruditate emergentem & pullulantem compeſcamus, donec ſpurijs coloribus exutis in vnum rubeum colorem perfectum & vltimum permeantem & ſubſiſtentem reducatur; quæ hydra niſi occidatur, & Typhonia vis exſcindatur, nemo Horum ab interitu conſeruare ſe poſſe ſperet; id eſt, nemo in Chimico negotio ad deſideratum ſcopum ſe peruenturum arbitretur. Quæ omnia Haled Arabs in libro de Alchimia confirmat ex mente Hermetis, quem ita loquentem introducit. *Quod naſcitur ex terra metallica nigra eſt principium artis vniuerſale: aſſate ergo eam igne, deinde coquite in fimo equino per 7, 14, vel 21 dies, & fit draco alas ſuas comedens; hunc ponite in vaſe diligentiſſimè clauſo, in igne furnis, & ne quicquam exhalet, cauete. Hoc itaque liquefacto, & combuſto, accipite cerebrum eius, & acerrimo teritote aceto, vel vrina puerorum, donec obſcuretur. Hoc peracto viuat in palude putrefactus, & fuſcæ nubes, quæ in ipſo erant, antequam moreretur in corpore ſuo, reuertentur; reiteratus autem iterum moritur & viuit; in eius autem vita & morte ſpiritibus vtimur: ſicuti enim moritur ſpiritibus ablatus, ſic reſtitutis viuificatur, & ipſis lætatur; ad hoc autem peruenientes, id quod quæritis, ex rubicundo colore habebitur.* Hæc Haled ex Hermete.

Oſiris, Iſis, Typhon, & ſimiles in arte Chimica.

Triſmegiſtus.

Plutarchus.

Ægyptiorum & Græcorum Deaſtrorum, paralleliſmus in arte chimica.

Diodorus.

Haled.

Triſmegiſti ſymbolica Alchimia.

Tradit Philaſtrius Herculem Ægyptium in expeditione Oſiridis, in ſyluis ingentis magnitudinis Leonem iugulaſſe, pellemque detractam pro inſigni geſtaſſe; quæ Græcanicæ fabulæ de Leone in Nemæa ſylua ab Hercule interempto conſonant. Quid verò Ægyptij hâc adumbratione indicârint, videamus. In ſylua res geſta contigit, quæ Græcè ὕλη dicitur, & omnium Philoſophorum conſenſu materia prima dicitur, vtpote confuſa, horrida, & innumerabilium ſeminalium rationum miſcellam concluſam poſſidens, id eſt, materia metallica Chimicæ artis ſubiectum, in cuius horrida ſolitudine Leo latet; quem alium non interpretamur, niſi ſalem quendam fixum & permanentem, qui omnia vaſtet, corrumpat, & in ſuam poteſtatem redigat. Eſt enim tanti roboris & virtutis, vt aurum, argen-

Philaſtrius.

Hercules Ægyptius leonem iugulans in ſyluis, quid in Alchimia.

argentum, cœteraque metalla deglutiat, ac optimè digerat; quem Herculea vis ſuperat, detractamque pellem toto vitæ ſuæ tempore pro inſigni reportat. Atque in hoc totius philoſophici operis cardo verſatur; beatus proinde, cui tantæ ad huiuſmodi Leonem domandum vires ſuppetunt: hæret enim in abditiſſimis ſyluæ receſſibus, & nunquam in aperto & publico apparet, ſed ſummo ſtudio, diligentiâ, induſtriâ, & Herculeæ mentis audaciâ inquiritur; eſtque aqua Mercurialis, ſeu humiditas illa primigenia, ſeu humidum radicale, ſemenque omnium metallorum; quod calore ſuo innato aquam Mercurialem fixat, & coagulat; vnde meritò totius artis clauis, & arcanum arcanorum ab Hermetica Schola nominatur; quam quidem reperire non licet, niſi in intimo metallicæ materiæ centro abſconditam. Vnde omnes Philoſophi clamant: *Occultum fac manifeſtum, & habebis quod Mundus tantopere deſiderat.* Leo dicitur, quia aquarum omnium fortiſſima & voraciſſima eſt, omniaque metalla quantumuis duriſſima, mox ac attigerit, in aqueam ſubſtantiam deducit. Hunc verò Leonem occidit Hercules, detractamque ipſi pellem pro inſigni portat; quo quidem nihil aliud indigitatur, niſi ſal quidam qui aquam Mercurialem Leoninâ quâdam virtute præditam, ſuâ quâ pollet virtute, & facultate fixatiuâ & coagulatiuâ, iugulat, pellemque ſanguineâ rubedine tinctam detrahit; quod vnicum confecti operis ſignum eſt, videlicet tincturæ rubeæ perpetuò ſubſiſtentis ac permanentis, tantopere ab omnibus Philoſophis quæſitæ, & tandem obtentæ. Huc pertinere etiam videtur Hiſtoria de Buſiride Rege Ægypti, qui vt pluuiam nouem annos ſuſpenſam impetraret, oraculum conſuluit, à quo nunciatum ei fuit, pluuiam ſecuturam, ſi hoſpites immolaret; quæ prorſus congruunt fabulæ Græcanicæ de Diomede Thraciæ Rege equos ſuos hoſpitum carnibus & ſanguine paſcente, ab Hercule occiſo. Quid aliud tùm Buſiris, tùm Diomedes nobis refert, niſi Mercurium Philoſophorum, crudelis & immanis terræ frigidæ & incultæ dominum agreſtis & rudis naturæ? adeo vt cœtera metallica corpora in agro metallifero hoſpitantia, corroſiuâ vi ſuâ, ac diſſoluendi potentia, equorum voracitati rectè comparata, diſcindat ac laceret. hunc occidit Hercules, id eſt, peritus in Chimia Magiſter, qui ex ſpiritibus Mercurij, qui equis his Buſiridis intelliguntur, aquam Mercurialem conficit, quæ vel per ipſum Buſiridem, id eſt, Mercurium equis ſuis, id eſt, ſpiritibus proprijs conſumendum tradat. Hoc enim confecto alius ſeſurgit multò priore liberalior, magnificentior, & purpureo quodam paludamento coruſcans, quæ eſt vera artis tinctura. Tempus me deficeret, ſi ſingula tùm à Græcis, tùm ab Ægyptijs de magna arte ænigmaticis huiuſmodi verborum velamentis tecta prodere vellem. Qui enim rectè fabulã de aureis Heſperidũ horti pomis, & dracone eorundem cuſtode interfecto, pomiſque direptis, interpretatus fuerit, ſub ea ferè totum Hermeticæ artis myſterium latere deprehendet. Item de aurei velleris acquiſitione ab Iaſone facta, deque varijs præmiſſis certaminibus, intelligendum eſt; quæ omnia modum & rationẽ in Chimica arte procedendi oſtendunt. Non dicam hic de Cerua æripede aurea habente cornua in Menelao monte ab Hercule interfecta. Sileo Apri Erymanthæi omnia deuaſtantis ab Hercule capti mythologiam, quæ nihil aliud, quàm Hermeticæ artis arcana ſunt, fabulis inuoluta. Quæ omnia cùm fusè tractarint Maierus in libro intitulato, arcana arcanorum omnium arcaniſſima, vti & in Hercule Piochymico Petrus Ioannes Faber, ad ea Lectorem remitto; neque enim nobis iam ab alijs tradita, ſed vt Oedipum decet, incognita, & forſan haud comperta alijs, euulgare libet. Quare Græcorum fabulis relictis, ad Ægyptiorum arcem magnam reuertamur.

Buſiridis Aegyptij Regis hiſtoria ad Alchimiã applicata.

Ænigmata varia Chimica.

Maierus.

Petrus Io. Faber.

CAPVT IV.

De Cruce Hermetica, quam nos paſſim in hoc Opere Crucem anſatam appellamus, eiuſque arcana ſignificatione in opere Hermetico.

HErmes Triſmegiſtus, vti primus literarum ſiue inuentor, ſiue inuentarum iam inſtaurator, ita characterum Hieroglyphicorum inſtitutor, vt quæ in Mundo occultiſſima latent, mirificoà ſe excogitato ſymbolo exprimeret, omnia vnico charactere, quam & Crucem Hermeticam appellant (nos Iſiacam, ſeu anſatam, eò quòd in nullis ferè ſimulachris Ægyptiacis manu geſtatus non ſpectetur, appellamus) expreſſit. Quem quidem characterem in tanta veneratione habebant, vt nihil ſine eo rectè confici poſſe exiſtimarent; eratque amuletum potentiſſimum, & character ad naturæ exemplar mirabili ingenij ſubtilitate fabricatus, ad viam felicitatis demonſtrandam vnicus dux & lumen; cuius virtute apprimè in ſuo de vita cœlitùs propaganda libello deſcribit Marſilius Ficinus his verbis. *Antiquitates Ægyptij, quemadmodum in Arabum quodam Collegio legimus, figuram Crucis cunctis anteponebant; quâ corpora per virtutem agunt ad ſuperficiem iam diffuſam, prima verò ſuperficies Cruce deſcribitur; ſic enim imprimis habet longitudinem atque latitudinem, primaque hæc figura eſt, & omnium recta quàm maximè, & quatuor angulos rectos continet; effectus verò cœleſtium maximè per rectitudinem radiorum angulorumque reſultant; tunc enim ſtellæ magnoperè ſunt potentes, quando quatuor Cœli tenent angulos, imò cardines, Orientis videlicet, Occidentiſque, & medij vtrinque Cœli; ſic verò diſpoſitæ radios ita conijciunt in ſe inuicem, vt Crucem inde conſtituant. Crucem ergo Veteres figuram eſſe dicebant tùm ſtellarum fortitudinem factam, tùm earundem fortitudinis receptaculum, omniaque Mundi arcana per ipſam ſignificabant.* Verùm cùm ampliſſimè in Obeliſco Pamphilio l. 2. de Cruce anſata omnia demonſtrauerimus; ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ea hoc loco repetere; quare Lectorem eò remittimus; noſtrum eſt, quænam dicta Crux myſterioſa arcana artis magnæ indigitet, hoc loco exponere; quod tunc opportunè fiet, vbi primò totius characteris Hermetici ſiue Mercurialis ſtructuram oſtenderimus.

Crux Hermetica, Iſiaca, anſata, & cur ita dicta.

Marſilius Ficinus de cruce anſata.

Crucis Hermeticæ ſtructura.

Sciendum itaque, Hermetem, dum maximam cœleſtium corporum connexionem, atque adeo omnia in omnibus quodammodo latere aduertiſſet, binam Aſtronomiam condidiſſe, cœleſtem, & elementarem. In cœleſti conſiderabat ordinem, connexionem, proprietates, influxus; in Elementari omnia eadem conſiderabat, ſed ſuo modo; adeoque nihil eſſe in inferiori elementaris miſcellæ Mundo, quod non in cœleſti, analogicâ quâdam comparatione reperiretur, contemplabatur. Sunt in Mundo ſuperiori ſigna Zodiaci, ſeptem Planetæ, cum Genijs ſuis præſidibus; ſunt eadem in inferiori Mundo, vti copioſè varijs in locis huius Operis demonſtratum eſt. Hæc itaque cùm conſideraſſet, characterem hieroglyphicum excogitauit, quem à ſe Hermeticum, Tauticum ſeu Mercurialem appellauit, in quo vtriuſque Aſtrologiæ arcana, myſticâ quâdam ratione, miroque artificio comprehendit. Et tametſi in hieroglyphicis character hic paulò rudiori Minerua ſit exhibitus, ſuas tamen proportiones abſconditas habet, queis intimæ Mundani ſpiritus actiones exprimerentur. Sed ſtructuram oſtendam.

Mundi inferioris cum ſuperiori analogia.

Ducatur in plano quopiam linea recta A B, quam in nouem æquas partes, eo ferè modo, quo Siderei Mundi expanſa diuiſerunt Ægyptij, diſtribues. Hoc peracto, tres partes ex 9, inferiùs ex A ſurſum vſque in punctum E numeres, per quod punctum lineam duces D C, lineam A B ad angulos rectos interſecantem; quæ quidem linea vtrinque ex 9 binas partes occupet, cuiuſmodi ſunt lineæ E D, & E C. Iterum ex puncto E ſurſum numerabis tres partes ex 9, vſque in I punctum; in quo pones circinum, & intercapedine duarum partium, quales tota linea A B 9 habet, deſcribatur circulus P M N. Hoc etiam peracto, ponatur denuò circinus in B puncto extremo, & intercapedine duarum partium, quales linea A B nouem continet, deſcribatur ſemicirculus X Y Z: deſcripto ſemicirculo, trahatur ex A, altero extremo, linea R G, quatuor partium ex nouem longa, ita vt vtrinque duæ partes exiſtant; poſitoque circino in punctis S, & T, intercapedine T A, & S A, deſcribantur vtrinque ſemicirculi R V A, & A H G; & habebis characterem Hermeticum ſub debita ſibi proportione, & mundanæ ſymmetriæ corpori vndiquaque conſentiente, deſcriptum. Nihil porrò reſtat, niſi vt iam myſteria eius pari paſſu enucleemus; quod quidem per partes præſtabimus.

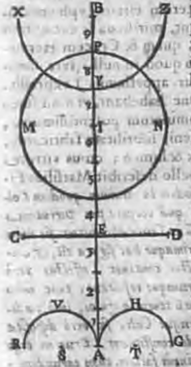

Interpretatio characteris Hermetici.

Crucis ſeu characteris Hermetici myſteria & interpretatio

PRimò itaque Mercurius mundanæ machinæ fabricam altiùs conſiderans, cùm ex rectis cyclicisque lineis compoſitam videret, characterem ſuum ſimili linearum miſtura apparandum duxit, vt monadi megacoſmicæ monas hæc hieroglyphica exactâ proportione reſponderet. Sicuti enim per lineam rectam circulumque prima ſimpliciſſimaque rerum omnium in lucem productio repreſentatioque exhibita fuit; ita & in hoc characteriſmo ἱεροθαυμαστογράμμῳ, ordo & ſeries rerum omnium exhibetur; in quo centrale punctum I terram refert, circa quam tùm Sol, tùm Luna, reliquiq; Planetæ ſuos curſus conficiunt. Sol quidem Ægyptijs per hieroglyphicum circuli, Luna verò per ſegmentum eiuſdem, vt in figura patet, referebatur: nam vti alibi diximus, Lunam connectebant Soli, non tantùm ob vicinitatem & ſitum, quem in mundano ſyſtemate ad Solem habet, ſed & ob præſtantiam horum luminarium, quorum Sol inſtar principij actiui, Luna verò inſtar principij paſſiui dum ſe habent, maris & fœminæ in hac Mundi œconomia officio funguntur, ex quorum congreſſu influxuque fœcundiſſimo vniuerſa inferioris Mundi natura fouetur & conſeruatur. Quod autem Sol & Luna faciunt in Mundo Sidereo, hoc idem præſtant in Mundo Elementari ſeu terreſtri Sol & Luna, id eſt, aurum & argentum. Meritò igitur in characteriſmo mutuæ copulæ vnione ſe fouere ſpectantur. Porrò dum Hermes noſter videret, omnes Siderum actiones influxuſque non niſi rectâ radiorum diffuſione in inferiora dimanare; præterea elementis extra ſedes ſuas dimotis, ſuos ad eaſdem reditus, natura duce, per rectas lineas peragere; rectè Soli & Lunæ crucem rectilineam ſuppoſuit, vt Elementaris Mundi ſidereis radijs animati imprægnatique actiones luculentiùs exprimeret. Sicuti enim ex fluxu puncti linea, ex lineæ fluxu ſuperficies, ex ſuperficiei fluxu corpus; ita in Mundi tam ſuperioris, quàm inferioris œconomia, imò & in Chimico Mundo prorſùs contingit; in quo dum ex ſtellæ tanquam Phyſici puncti continuo curſu quaſi fluxu elementares in Chimico negotio lineæ producuntur, grauibuſque leuia permiſcentur, neceſſariò inde crux emergit, cuius vna linea recta deorſum deſcendens, grauia & leuia ſimpliciter exhibet; linea verò lineam perpendicularem rectâ ſecans, appoſitè ex grauibus & leuibus mixta corpora deſignat. Quæ omnia luculenter demonſtrant Hermetis ſectatores, dum vaſi incluſum corpus caloris vi, in quatuor primas naturas, mirâ quâdam ratione iuxta dicta diſſoluunt, exactiſsima in ſuas lineas factâ ſeparatione; vt tandem inde per earundem linearum periphoras circularis in complemento Solari fiat coniunctio. Porrò per duos ſemicirculos crucem terminantes, nihil aliud indicaſſe videtur, niſi Arietem cornibus conſpicuum, quem & duo ſemicirculi exhibent, & eſt ſymbolum ignis; quo oſtenditur, totam hanc praxin, niſi ignis miniſterio fieri non poſſe. Characteriſmo itaque in ſua elementa reſoluto, hanc hieroglyphicam lectionem Hermes indicare voluit: *Sol & Luna vt in ſua elementa reſoluantur, denariam proportionem de-*

☽ Luna
☉ Sol
† Elementa
♈ Ignis.

poſcunt, ignis miniſterio efficiendam. Crucem autem denarij numeri ſymbolum eſſe, tùm in Obeliſco Pamphilio, tùm in Arithmetica hieroglyphica ſat ſuperque demonſtratum fuit. Notandum præterea, Planetarum characteres, vti in Aſtrologia diximus, primum ab Hermete adinuentos eſſe, & ex hoc characteriſmo Hermetico depromptos: nam qui rem penitiùs introſpexerit, videbit, omnes illos dictos Planetarum characteres ex Solis, Lunæ, Elementorum, id eſt, Crucis, & ex Arietis ſiue Ammonis cornibus compoſitos eſſe; ita ♄ Saturni character conſtat ex cruce & vno cornu Arietis; ♃ character Iouis componitur ex cruce & altero cornu Arietis; ☿ Mercurius ex cruce, circulo, & ſemicirculo, id eſt, ex ☉☽, & Elementari charactere; Martis character ex circulo, linea recta, & figura Arietis ſic componitur, vt hic ♂. Veneris character ex circulo, & cruce, vt hic patet ♀. Mercurius vti omnium Planetarum nuncius eſt, ita omnium inſignibus honoratur, vt apparet ☿; quo quidem occultè innuitur, in Mercurio omnium metallorum ſemina latere, cuius ſpiritus puriſſimus adeo potens eſt, vt in puriſſimam terram Chimicè præparatam quatuor has conſimiles ſibi & geogamicas naturas ♄. ♃. ☽. ♀. in ſe conuertat, & in vnum reducat, vt hieroglyphicum demonſtrat; Martis verò character ex Solis & Arietis conflatus characteribus, Veneris ex Solis & Elementorum conflatus characteribus. Solarem reſpiciunt [illegible], opuſque ἀναζωπυρούμενον; in cuius progreſſu fit tandem conſpicuus Mercurius ille alter, prioris quidem vterinus frater, Lunari ſcilicet Solarique Elementorum completa Magia, videlicet Mercurius Philoſophorum celeberrimus; cuius anima non ſolùm Lunam, Iouem, Mercurium, Venerem, ſed & Martem indiſſolubilibus vinculis ligat & figit, nobiſque tandem varia circa metallicam terram reuolutione factâ Solem Philoſophorum deſideratum exhibet. Vides igitur, quomodo dictus Mercurius primò Saturnum, deinde Iouem, tertiò Lunam actuet, poſtmodum Martem, & Venerem, ac tandem Solem, ſecundùm gradus quoſdam mirificos, ſeptenario numero completo, vt character pulchrè denotat, exhibeat. Verùm hæc omnia poſtea clariùs in praxi comperientur; vt proinde totum hoc myſterium ex Sole & Luna prodire, luce meridianâ clariùs pateſiat. Hinc Hermes, vt eſt apud Haled Arabem ſuprà citatum, ait: *Sol pater eius, Luna mater eius, & accipit nutrimentum ex terra, radijs Solaribus Lunaribusq; fomentata.* Nouimus à vetuſtiſſimis Aſtronomis ad hæc vſque noſtra tempora, Lunam in Tauro exaltari, Solem in Ariete. Quàm hæc aptè Aſtrologiæ inferiori conueniant, characteriſmus Hermeticus demonſtrat hâc nota ♉, quæ eſt Lunæ in Tauro exaltatio, & Solis in Ariete, vti hæc analyſis oſtendit. Sol enim in Ariete, ſigno igneo, poſt varias operationes ſuum accipit robur Martium, & veluti in domo ſua exaltationem, ex Marte, vti character innuit Martis ♂; ita vt Lunæ & Solis exaltatio illa ex ♄. ♃. ☿. hæc ex ♂ & ♀, mediante Elementorum ſcientia, ſuam perfectionem nanciſcantur. Modum verò procedendi ipſa crux indicat. Crux quatuor lineis conſtat, numerus autem quaternarius expanſus ſic 1, 2, 3, 4 vt in Arithmetica hieroglyphica docuimus, decem conficit, totius operationis metam & terminum; cuius medietas eſt quinarius, numerus videlicet circularis, & radix quadrati 25; ſicuti denarij quadratum 100 ſunt; quem quoque conficiunt 25 quater multiplicata; quatuor Elementorum agitatio per denarium, operis per circulationem conſumatio, totidem dierum curriculo concluſa, 25 & 100 multiplicationem inuenti operis, aptè deſignat. Centrum verò vnde totum deducitur, eſt punctum ipſum decuſſatæ crucis, quod deinde ignis miniſterio euolutum, in omnes locorum differentias, veluti in brachio quodam diffundit.

Planetarum characteres originem habent ex Cruce Tautica ſeu Hermetica.

Taurus ♉ Lunæ exaltatio.
☿
† Elementa.
Aries ♈ Solis exaltatio.
♉

Denarius numerus ſub cruce Hermetica latet.

Latet & aliud ſub charactere Hermetico myſterium. Si enim inuerſus conſideretur, primò occurrunt cornua Arietina, quæ vna cum Cruce, conſtituent characteres ♄ Saturni, ♃ Iouis, ♂ Martis; deinde aſcendendo, Crux Veneri ♀, Mercurioq; ☿ inſeruit; ſequuntur tandem Sol & Luna infimi. Quibus quidem nihil aliud indicare voluerunt, niſi ternarium Hermeticum in monade latentem; ex qua exit primò in ſeparatas, incognitaſque quaſdam Saturninas, Martiales, Iouiales eſſentias, vt deinde Sol & Luna, quod intenditur, habeatur. Ex Cruce enim vnum, & ex duobus iterum vnum; in Cruce monas, dyas, trias, decas, quæ omnia quomodo intelligenda ſint, & quid in Chimica arte ſignificant, explicemus.

Character Hermeticus inuerſus.

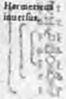

Nota itaque, omnia in Mundo ſecundùm archetypum Mundum facta eſſe; in quo Pater generat Filium, Monas dyadem, ex qua proceſſio Spiritus ſancti vnius, dat triadem; trias tamen hæc neceſſariò tetradem habet implicatam; vt ſit Pater abſtractiuè conſideratus ſecundùm diuinam ſuam eſſentiam; deinde Pater vt relationem dicit ad Filium, poſtmodum Spiritus Sanctus prout relationem dicit ad vtrumque. Sunt itaque Pater, Pater & Filius, & Spiritus ſanctus. Sic Mundus quoque creatus fuit. Habes quatuor Elementa, habes quatuor luminaria, duo ſuperiora, & duo inferiora, duo cœleſtia, duo centralia; quibus omnia, quæ creata ſunt, comprehenduntur. Non creatur vnum ex vno, hoc enim ſolius Dei eſt proprium; hominis eſt ex duobus vnum producere. In Mundo Elementari duo regna ſunt, vegetale & minerale. Hoc per ſe ſubſiſtere poteſt, etiamſi nullus in Mundo homo eſſet, arbor, vel herba; illud pariter etiamſi nullum in Mundo metallum eſſet, aut animal, perſtare poteſt. Hæc duo ex vno, & per vnum creata ſunt; tertium verò ex his duobus vitam habet, iiſque præſtantiorem eſſentiam exhibet, tametſi ſine illis eſſe non poſſit, iiſque dominetur; quia in triade omnis ſemper virtus conſumatur, in dyade verò ſiue binario multiplicatur. Explico mentem meam. In regno vegetabili materia prima herba vel arbor eſt, Philoſophicè loquendo, quam quidem errare non patitur, vtpote ſolius naturæ opus. In hoc regno materia ſecunda ſemen eſt, & in hoc herba vel arbor multiplicatur, fitque proceſſus ex monade in dyadem, & hinc in triadem. In regno minerali metallum errare neſcit, vtpote cuius poteſtatem ſola ſibi natura reſeruauerit; ſemen tamen habet, quo Opifex ad multiplicationem operatur. Eſt aqua in centro cordis eorum latens, cuius digeſtiua facultas ignis eſt, receptaculum ſiue matrix eius

Mundus elementaris factus ſecundùm Archetypum.

Regnum vegetabile & minerale in Mundo elementari.

aër eſt. In quo dum digeritur, ſoluitur; dum putreſcit, deſtruitur; virtuſque eius eſt rei vnicuique ſe in regno ſuo coniungere, quia ſubtile eſt, & nihil aliud niſi aër, qui in aquæ congelatur pinguedine; quod quidem extra regnum ſuum nulli rei ſe miſcet, neque ſoluitur, ſed congelatur; quo indiget.

Planetæ inferiores & ſuperiores.

1♄7
2♃6
3♂5
4☉4
5♀3
6☿2
7☽1

Ad meliorem rerum intelligentiam, vt quomodo metalla coërceri ad emittendum, recipiendumque ſemen, poſſint, intelligatur, Notandum, eodem prorſus modo & ratione ſe habere Planetas inferiores, ac ſuperiores ſiue cœleſtes; in quibus vti ſuperiores in inferiores, non contrà influunt, ita inferioribus Planetis vſu venit. Inter Planetas vides Saturnum eſſe ſupremum, cui ſuccedunt Iuppiter, & Mars, in medio Sol eſt, quem ſequitur Venus, Mercurius, Luna. Quemadmodum ergo Venus non in Martem, ſed contrà Mars in Venerem influit; ita non ex Venere Mars, ſed contrà ex Marte Venus fit. Hoc pacto Iuppiter quoque facilè conuertitur in Mercurium, qui Iuppiter ſecundus eſt à firmamento, Mercurius verò ſecundus à terra, vt in margine patet, & ſic de cœteris. Sol vti medium locum obtinet, ita omnibus ſe miſcet, hâc tamen conditione, vt per inferiores nunquam melior & præſtantior reddatur; ita vt ſemper ſuperiores cum inferioribus maioribus ſympathiæ & amicitiæ legibus connectantur; & quantò ſunt Soli viciniores, ab eoque æquius diſſident, vti ſunt Mars & Venus, Iuppiter & Mercurius, Saturnus & Luna, tantò faciliori copulâ coaleſcunt; hinc nonnulli ex ſimilibus, ſine vlla, vt putant, Solis operatione, Martem in Venerem, Iouem in Mercurium, Saturnum in Lunam conuertunt; tametſi nihil in huiuſmodi operationibus, ſi penitiori trutinâ negotium ponderemus, ſine Solis omnibus metallis ſuam naturam adminiſtrantis ſubſidio rectè confici poſſit. Quàm hæc mirificâ ratione ex Hermetico noſtro Caduceo eruantur, luculenter patet. Quòd ſi ♈ Arietis ſignum duobus conſtans ſemicirculis in vnum coniungatur circulum, naſcetur Veneris character ♀, qui tamen non attingit magnitudinem characteris Solaris. Quo quidem occultè indicatur duplex Lunæ gradus, ſiue Luna inexiſtens viua per Elementorum tractanda miniſterium, habens potentiam, vt Solarem repræſentet plenitudinem, ſuis ſimul arte connexis ſemicirculis. Quòd ſi fiat, non ea quidem ad Solarem gradum perueniſſe natura ſua cenſenda eſt, ſed eſſe factitium opus, neque referre poſſe magnitudinem Solarem, vtpote ſuis partibus laxis, fluxis, diſſolutis, non ſolidè in Solarem ſpeciem compactis. Vnde patet ex hoc myſterio, ex charactere $\overset{\Upsilon}{\dagger}$ vel ♀, non nobis ſperandum eſſe Solem ☉, cùm & ☽ primò non fuerit in natura $\overset{\Upsilon}{\dagger}$; latet tamen ſub eo, veluti ſub diuerſis membris, mira quædam ſympathia, & magnetica quædam vis, & vnionis affectatio, quâ facilè quodque ſibi ſympathon attrahat in operis executione; ad quam vaſa aptiſſima requiruntur; quorum formam & figuram ipſe hieroglyphicus noſter character pulchrè demonſtrat, ex cuius ſymmetria naſcuntur ſequentes figuræ. Alembicus circularis A, Ceus vitreus B, quod terreæ ſcutellæ C, fimo aut cinere repletæ ſuperimponi debet.

Character ♀ oritur ex charactere ♈.

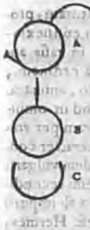

Scarabæi hieroglyphicum Chimicam artem denotat.

Totum hoc artificium alio hierogrammatiſmo exhibuerunt Veteres Ægyptiorum, eſtque illud quod ſequitur; in quo Scarabæus primam metallicæ artis materiam denotat, totius Mundi inuoluens corpora, ex qua ouum euoluit in cauda conſpicuum, in quo dum omnium metallorum ſemina latent, ea per exaltationem in ſeptem deſinunt Planetarum orbes; quorum quinque circuli quinque Planetas minores, Hori verò caput Solem, & ſegmentum circuli capiti Hori impoſitum, Lunam cui includitur Crux genuinũ Elementorũ ſymbolum denotant; tabulam brachijs incluſam tenet, cum voce Ægyptia ΦΥΛΟ, quod amorem, ſignificat. Si itaque hunc characteriſmum Anatomicorum more in ſingulas partes reſoluamus, producetur hic ſenſus: *Anima Mundi, ſeu vita rerum in inferioris Mundi machina latet, in qua ouum conditur ſeminalibus rationibus fecundum, quod in planetarum metallicorum Orbes vim exercens, calore eos animat, & actuat, vt inde Horus rerum, id eſt, Sol & Luna per Elementorum diſſolutionem, purarumque rerum ab impuris ſeparationem emergat; hoc enim peracto, ſingula ſingulis amore quodam naturali & ſympathico coaleſcent, eſtque totius operis complementum.* Vide Lector, quæ de hoc hierogrammatiſmo varia producimus in Prodromo Copto fol. 163.

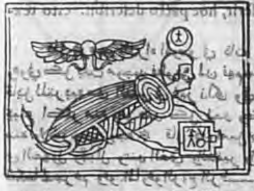

Verùm cùm hæc omnia obſcuriora ſint, quàm vt à Tyronibus percipi queant, vtpote diuturno labore in arte exercitatis reſeruata; viſum fuit hoc loco in gratiam φιλοχημίας ea paulò fuſiùs explicare, latentia ſecreta in lucem euoluere, modum operandi iuxta præſcriptas in præcedentibus hieroglyphicas ideas oſtendere; vt ſi cui lubeat periculum facere, clauem, quâ id poſſit, habeat.

Hermeticus character Chimicæ artis clauis.

Totus Hermeticus character ex omnibus mundanorum corporum Schematis compoſitus, primò oſtendit latere vim quandam in omnibus rebus exiſtentem, quæ ipſis vitam & nutrimentum præbeat; eſſe tamen ita abſconditam, vt nemo, niſi maximo labore, ad genuinam eius notitiam peruenire poſſit. Latet enim in intimis rerum naturalium receſſibus, centralis abyſſi caligine obuoluta; cuius euolutionem ſi quis nouerit, ille totius naturæ penuarium ſibi apertum eſſe nouerit. Atque hanc vim Mercurialem eſſe voluit, charactere illo multiplici linearum ſtructura turgido ſignificatam; in qua nullum mundanarum rerum diſcrimen, ſed in vnum compacta veluti in chao quodam deliteſcunt; quem tamen ſi diſſolueris, & in ſua membra peritè diſtribueris, ſtatim Planetarum non ſuperioris duntaxat, ſed & inferioris Mundi orbitæ patebunt, elementariatiarum qualitatum proportiones eluceſcent, quam quiſque naturam, proprietatem, ſympathiam ad aliud habeat, conſtabit, modus in connexione vnius cum altero, per ſeparationem purorum ab impuris, in vaſis appropriatis, mirâ quâdam ratione aperietur, vt tandem iuxta ordinem, quem characteriſmus euolutus indicat, ſagax artifex operando, animam illam vagabundam certis materijs alligans affigenſque, id quod in omnibus optimum eſt, conſequatur. Spiritus itaque ſeu anima rerum per vniuerſos entium ordines graduſque diffuſa, quæ Hermeticus character continet, nihil aliud eſt, quàm vis quædam Mercurialis, non quidem vulgaris illius Mercurij ſoboles, ſed in intimo & abditiſſimo rerum penu recondita, ſubtiliſſima, penitiſſima, omnia peruadens, immutans, pura ab impuris ſeparans, rerum omnium fomentum, ſal, vita. Quæ omnia ipſe Hermes, vti Haled Arabs eius Commentator aſſerit, hoc pacto deſcribit. cito textum Arabicum.

Haled Arabs.

قال هرمس الدراه الموصو في ذات النظر الحي الدايم المجود وهو في كل شي
وهو في كل بيت موجود فطوبى لمن فهم سرها ووقف عليها وقال ان سر كل شي الما والما
قابل للتربيه من الناس في غير ذلك وفي الماسر عظيم ۞ قال مرقونس ما في الدنيا
يباع اكثر منه وهو عند كل احد وكل احد يحتاج اليه يكون عنده ولابد له
منه ولاخرجت روحه ۞ قال ابن اميل بزيد بقوله المالان الما موجود في كل مكان
في السهول والجبال وعند الغني والفقير والقوي والضعيف وهذا مثل يضرب به جميع
الحكما لحجرهم وهو الما وهو الروح الرطـــــب ۞

Hermetis ſententia de eſſentia in omni re exiſtente.

Dicit Hermes, quod in omni re exiſtit eſſentia viua, perpetua, primordialis, inueniturq; in omni re, & in omni domo; beatus cui contingit intelligere ſecretum eius, & conuenienter tractare eam. Dixit autem quod ſecretum huius rei eſt aqua, & aqua accipit nutrimentum ſuum ab hominibus. Dicit etiam Marcunes, omnia quæ in Mundo ſunt, pluris venduntur dictâ illâ aquâ; eſt enim apud vnumquemque, & vnuſquiſque indiget illâ; eſt apud illum, nec deſerit illum, neque egreditur ſpiritus eius. Dicit Abn Amil de dicta aqua diſſerens, quoniam hæc aqua inuenitur in omni loco, in planis, vallibus, montibus, & inuenitur apud diuitem & pauperem, apud robuſtum & debilem. & hæc eſt parabola quâ omnes Sapientes reſpiciunt lapidem ſuum, & eſt aqua & ſpiritus humidus, & Hermes ſignauit ipſum notis reconditiſſimis.

CAPVT V.

Quomodo, quæ in characteriſmo Hermetico continentur, in praxin deduci poſſunt, & debent.

Character Hermeticus praxin Alchimiæ docet.

QVænam cœterorum metallorum ad aurum & argentum affinitas, proprietas, natura, quid vnicuique addendum demendumque, vti in Solem vel Lunam degeneret, characteriſmus Hermeticus pulchrè denotat, arcanâ quâdam cœleſtis œconomiæ ſimilitudine, quo ad ſitum, locum, naturam adumbratus, ex quorum notitia in rectum tramitem deduceris, metalla ſingula in Sole & Luna exaltandi, vti iam aperiemus.

Solis & Lunæ exaltatio in domibus Martis & Veneris.

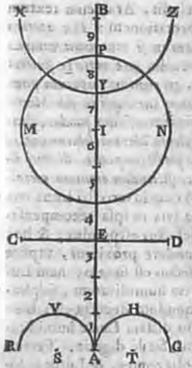

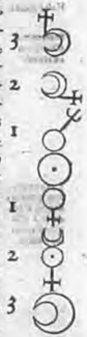

Notandum abſque Martis & Veneris ſpiritibus & animabus neque Solem, neque Lunam exaltari poſſe; quòd ex charactere Hermetico mirificâ quâdam analogiâ indigitatur; ſiquidem duos hoſce Planetas, Solem & Lunam, ſuas exaltationes & dignitates tunc primùm acquirere, vbi in domicilijs Martis & Veneris, id eſt, in Ariete & Tauro conſtiterint, Aſtrologia docet; quod ſanè pulchrè per characterem ſuum expreſſit Hermes, in quo expreſſè vides, characteres ♂ & ♀ ſuam ſibi figuram à Solis charactere mutuare, ſicuti ſuos à Luna characteres ſumunt Saturnus ♄, & Iuppiter ♃, vti ſuprà demonſtratum eſt. Quo quidem appoſitè indicatur, quòd vti Mars & Venus de natura ſunt Solis, ita Saturnus & Iuppiter de natura Lunæ ſunt; ac proinde vti hi Lunæ ſympathi & congenij, ita illi Soli, mirâ quâdam ratione, occultis amicitiæ legibus iunguntur. Hinc character Martis ♂, circulo Solem, binis verò ſemicirculis characterem cornuum Arietis ♈ notat, id eſt, Solis in Ariete, ſeu domicilio Martis exaltationem. Venerem verò in Tauro, id eſt, in domicilio ſuo exaltari, character ☿ ſat demonſtrat; in hoc enim ſi crucem tollis, reſtat character ♉. Per quam quidem exaltationem Hermes nihil aliud indigitare voluit, niſi Solem & Lunam in hac terreſtri regione ſeu globo, ſuas exaltationes & dignitates à terreſtribus planetis ♂ & ♀, duce Aſtrologia cœleſti, accipere. Saturnus enim iuxta Ægyptiorum ſyſtema commune, primum locum occupat, Iuppiter ſecundum, Mars tertium, Sol quartum, Venus quintum, Mercurius ſextum, Luna ſeptimum. Si iam Planetæ hoc ordine ponantur, certè vel ex ipſa diſpoſitione patebit Martem & Venerem auri, Saturnum & Iouem argenti naturam proximè participare. Si Saturnus & Luna, Iuppiter & Mercurius, Mars & Venus coniungantur, tunc patebit ſemper duos vnam habere naturam & proprietatem, & ab auro tanquam omnium Rege & centro in medio conſiſtente ſummam ſuam accipere virtutem. Aſtipulatur hiſce meliorum Chimicorum conſenſus, dum Mercurium & ſulphur Philoſophorum, qui aurum cibant, ſanguinem præbent & ſollicitant, ex tinctura Martis & Veneris ſumi & præparari debere aſſerunt; ſiquidem tinctura auri in nullo magis ſuperflua, quàm in Marte & Venere, veluti in viro & fœmina, inuenitur. Eſt enim Venus per ſuum cœleſte ſulphur, ſplendore cœleſti amicta, atque tinctura quidem, quam Venus aſſequitur, & eadem in Marte reperitur, adeoque efficacior, præſtantior, & maior; Mars enim vir eſt, Venus fœmina. In hac inuenitur ſulphur ardens, & aliud ſulphur

Syſtema ſeptem planetarum commune Alchimiam docet.

Auri tinctura

non ardens, vnum album, alterum rubrum, in generationis operatricis executione; rubrum ſulphur eſt incombuſtibile, & verè ἄσβεστον paratur, eſtque ſulphur cum auro radicaliter conſertum & inuentum. Verùm audiamus de hoc ſuprà citatum Haledum Arabem Hermetis Commentatorem, qui inter multa paucis tandem ſic concludit. Arabicum textum lege apud ipſum, hic Latinam ſubijcio interpretationem: *Hic aperiam tibi ſecretum, quòd nempe aurum, cuprum, & ferrum in ſe contineant vnum ſulphur, tincturam vnam, & materiam tingentem vnam, quæ materia ſpiritus eſt, vapor & fumus, de quibus ſuprà locuti ſumus, qui omnium corporum penetratiuus eſt. Si itaque illum accipis, & per ſpiritum curas qui in ſale Martis inuenitur, & miſces cum eo ſpiritu Mercurium ſecundùm noſtrum pondus, fæcibus priùs ritè purgatum, & ab omni corroſione violenta liberum ſolutumque; ſcias tunc te medicinam habere, cui nulla in Mundo poteſt comparari. Si verò illa cum Sole fermentetur, tunc ingreſſus patebit ad conficiendam omnium metallorum transſmutationem.* Eſt & hoc mirum, quòd cùm in terreſtri Luna tria deſint, nempe pondus, fixatio, & gradatio, illa tria re ipſa recompenſare reliqui planetæ voluerint. Primus itaque defectus eſt pondus, & hoc quidem illi reddere poteſt Saturnus Soli in pondere proximus, vtpote Sol leproſus à Chimicis dictus. Secundus defectus eſt fixatio; nam Luna propter Mercurialem adhuc in ea reſidentem humiditatem, ſulphuream que nigredinem, in impura nigredine nondum decocta eſt; hinc Mars, vtpote Soli calore proximus, feruore ſuo dictam Lunæ humiditatem, vt in nobiliorem naturæ gradum exaltetur, facilè digerit. Tertius defectus eſt gradatio, quam Venus perpetua Solis comes, & Lunæ colore proxima, facilè reſtituit. Quæ omnia ſecretiores Philoſophi non incongruè innuerunt, dum dixerunt: *Venerem ſolue, ſolutam congela, congelatam projce ſupra Lunam fuſam, & exaltabitur in colorem & honorem veriſſimi & lucidiſſimi Solis.* Quod quidem iuxta characteris noſtri interpretationem ſic intelligendum eſt. Venus eſt exaltatio Lunæ ad gradum Solis; calcina itaque Venerem, exubera, ſublima, ſolue, ſolutionem coniunge Lunæ ſolutæ; hanc congela, & habebis exaltationem Solis. Huius tinctura & pondus Marti (facilè enim in ſe tranſmutantur) aſcribitur, qui, ſi in Saturnum tranſmutatur, Saturnus Philoſophorum dicitur, ſub hiſce enim duobus fixatio perfecta incluſa latet. Si enim phlegmaticam Lunæ conſtitutionem, per calidum Veneris ſanguinem exſicces, illiuſque nigredinem per Martis ſalem corrigas; tum Martis animoſitas & Lunæ conſtantia, & Veneris pulchritudo in mixtura & concordantia perfectè conſonabunt. Quamnam verò hæc tria corpora proportionem habeant, quam commixtionis portionem exquirant, ex characteriſmo Hermetis conſtat. Cùm enim tribus defectibus Luna obnoxia ſit, primò conſiderandæ ſunt qualitates & natura, & quinam illorum defectuum maximus ſit; & quid primò conueniat, hoc eſt, digeſtio, & quid vltimò, hoc eſt, tinctura; & deinde quantum hos in pondere excedat Saturnus; præterea Aſtronomicè ſitus & proximatio ad Solem attendenda, vt ſuprà docuimus. Si iam Lunam in Solem tibi tranſmutandi animus ſit, neceſſe eſt, vt ex Marte & Venere ſubtiliſſimi tingentes ſpiritus extrahanturq; & cum auro fermententur; & ſi Luna debeat fieri Sol, priùs duo illi Planetæ, Mercurius & Venus, qui inter Solem & Lunam conſiſtunt, ſeparentur; tunc abit cum Venere nigredo, & cum Mercurio humiditas euaporans, ad quod requiruntur ſales, aquæ fortes, & vegetabilia; per hæc enim purgantur corpora, ſpiritalemque induunt ſubſtantiam. Vides igitur quanta ſub charactere hoc hieroglyphico arcana celauerit Hermes! Sed vt ad veritatem dictorum propiùs accedamus, praxin Ægyptijs viſitatam ex Arabum relatione ſubnectamus.

Haled Arabs.

Secretum Chimicum ex Haled.

Lunæ terreſtris pondus, fixatio, & gradatio à reliquis planetis ſuppletur.

Axioma Chimicum, eiuſque interpretatio.

Character Hermeticus docet quomodo terreſtris Lunæ defectus tres ſupplendi.

Ægyptiorum praxis in Chimico negotio.

Sciendum itaque, totius artis clauem conſiſtere in diſſolutione materiæ metallicæ in ſua Elementa per ignem, & putrefactionem; corpus enim non putrefactum nullam producit formam; miniſterio autem ignis putrefactum iam diſtillando reſoluitur. Septem itaque Planetæ metallici primo in quatuor diſparatas naturas reſolui debent, id eſt, in calcem, in ſalem, in aquam, & in oleum, qui eſt Mercurius Philoſophorum, totius operationis finis. Quæ omnia in charactere noſtro Hermetico aptè exhibentur per Crucem, in qua infima linea terreſtrem ſubſtantiam metallicam ſiue calcem, laterales lineæ ſalem & aquam, ſuperior denique igneam ſubſtantiam ſiue oleum, quæ ex præſuppoſita materia educi debent, pulchrè referunt. Scias itaque, dicta ſeptem metallica corpora, quæ in characteriſmo Hermetico oſtenduntur, primò in calcem reduci poſſe, deinde ex calce fieri ſalem, poſt ex ſale aquam, ex aqua demum Mercurium Philoſophicum, & eſt cuiuſuis metalli reſoluti anima, potentiam habens ſimile ſibi in optimum tranſmutandi.

Character Hermeticus docet diſſolutionem materiæ metallicæ in ſua elementa.

Principium itaque operis eſt calcinatio metallorum, vt ex præparatione calcis deinde extrahatur ſal, quem Arabes ſalem amarum, ſiue acetum vocant; neque aliud in opere attendendum, niſi ſalium extractio; hi enim ſales continent in ſe animam metallorum transformatricem, qua omnia metalla, ſolâ naturæ operatione, tranſmutantur in nobiliora & nobiliora metalla; habet enim virtutem penetratiuam, ob ſummam ſuam ſubtilitatem & acrimoniam. Sciendum tamen, Solem & Lunam habere ſolummodò virtutem & potentiam fixandi ſales cæterorum metallorum imperfectorum, potiſſimùm eorum, qui calcem producunt ſimilem calci Solis, id eſt, citrinum; eorum verò ſales, quæ album calcem producunt, ſimilem calci Lunæ, vt in ſequentibus dicetur.

Calcinatio principium operis Chimici.

Quænam verò ex metallis imperfectis ſympatha ſint Soli, quæ Lunæ, Characteriſmus Hermeticus pulchrè oſtendit, vt ſuprà docuimus. Sunt enim, ♄ Saturnus ſeu plumbum, ☿ Venus ſeu cuprum, & ♂ Mars ſeu ferrum; Lunæ verò ſympatha ſunt ♃ Iuppiter ſeu ſtannum, & ♀ Mercurius; vti enim illi Planetæ calcem citrinam, ita hi calcem candidam producunt; quorum vterque in ſalem, deinde aquam, & tandem in oleum ductus, vim tranſmutandi in Lunam acquirit. His præmonitis nil reſtat, niſi vt calcinationem ſingulorum Planetarum metallicorum paucis quoque oſtendamus, quæ ex Hermetis operibus ab Haled Arabice relatis decerpſimus. Nec quiſquam putet, ijs me fidem habere, cùm

Character Hermeticus docet quæ Soli & Lunæ ſint ſympatha.

Calcinatio ſingulorum planetarum metallicorum non ea experimento didicerim, ſed vt Oedipum decet, ea tantum, vel omnia cœtera huius farinæ, exponere voluiſſe, ab omni veritate aut falſitate abſtrahendo.

Calcinatio Solis.

Sol primò in ſubtiles laminas extenſus, & ab omni ſorditie mundatus, ope Antimonij calcinetur in fornace reuerberationis in vaſe aperto per ſex continuos dies; in calcem verò reductus lauabitur aquâ pluuiali (vel etiam, quod meliùs, rore Maiali) diſtillabitur, quantò ſæpiùs, tantò meliùs; hanc calci miſtam, atque vaſi vitreo impoſitam coques ſupra cineres calidos vnius diei naturalis ſpacio, vſque dum calx totam aquam imbiberit conſumpſeritque; deinde hanc calcem furno reuerberationis impoſitam denuo per vnius diei naturalis ſpacium calcinato, ablutione pariter, vti priùs, iterata; & hanc operationem decies aut duodecies repetes, donec perfectionem ſuam naciſcatur; cuius ſignum erit calx puriſſima, aurea prorſùs, clara & fulgens; vnde & ceruſſa Solis dicitur. Secundus Planeta ſympathus Soli Venus ♀ eſt, ſcilicet cuprum, & calcinatur in furno reuerberationis, vel fornace vitraria per decem dies, quod ✠ circulo annexa, denarij ſymbolum, clarè oſtendit; & procedendum vt ſuprà, recalcinando illam toties, donec tincturam ſanguinis ad inſtar rubram acquiſiuerit, & dicitur ceruſſa Veneris. Tertius Planeta Soli ſympathus eſt ♂ Mars, id eſt, ferrum, quod per decem dies calcinabis, & recalcinabis in dicta fornace, lauabiſque toties, donec tincturam ruberrimam calx nacta fuerit. Quartus Planeta Soli ſympathus ♄ Saturnus eſt, quem eodem prorſùs modo, quo ſuprà dictum eſt, in ſuam ceruſſam traduces. Luna verò, & cœteri planetæ ei ſympathi ſic calcinantur. Luna in vaſe clauſo ponenda eſt, decem dierum curriculo, & procedendum in ablutione, vti ſuprà in calcinatione Solis dictum eſt, & habebis ceruſſam Lunæ clariſſimam & nitentem, declinantem aliquantulum ad cæruleum. In calcinando ♃ Ioue Lunæ ſympatho pari paſſu in omnibus procedes; & habebis ceruſſam ♃ Iouis. Calcinatio verò Mercurij ☿ ſympathi Lunæ, cum fugacis naturæ ſit, paulò aliter ſe habet; ita autem procedes. Diſſoluetur Mercurius primò in aqua forti cum duabus partibus aluminis, & vna ſalis petræ; quo diſſoluto infundes ſuper eum aquam fontanam pauxillùm tepidam, intra quam parum ſalis communis inſperges, & ſtatim Mercurius fundum petet ſub ſpecie calcis candidæ; quo facto, aquam ex vaſe eximes, & calcem perluci vt ſuprà, & habebis intentum.

Calcinatio Veneris.

Calcinatio Martis.

Calcinatio Saturni.

Calcinatio Lunæ & cæterorum planetarum.

Sal quomodo extrahatur è ſingulorum planetarum metallicorum calce.

Obtenta calce ſeptem metallorum, ex ſingulorum calce ſalem extrahes hâc induſtriâ. Accipe calcem cuiuſcunque Planetæ volueris, quam vaſi incluſam ſuperaffuſo aceto optimo ter vel quater diſtillato ſupra cineres calidos impones; & vbi aliquantulum incaluerit acetum cum calce, depoſito vaſe, mixtum frigeſieri vſque ad optimum ſedimentum, ſines; deinde ſummâ induſtriâ aquam, ne calci miſceatur, abſtrahes, impoſitamque alembico diſtillabis in cineribus calidis, igne lento, habebiſque acetum; & cum videris congelationis inceptæ præludia, abſtracto alembico frigeſieri ſinas, & conſtringetur in ſalem pulcherrimum & lucentiſſimum, mirificâ vi ad penetrandum præditum; hunc conſeruabis in vſum. Finis huius ſalis eſt, tranſmutare naturas metallorum imperfectorum combuſtibiles & defectuoſas, in perfectas, vti eſt Sol & Luna, iuxta ſympathiam, quam ſingula vel ad Solem, vel ad Lunam habent. Sal Saturni dicitur Sal nitri, coloris lucentiſſimi. Sal Martis dicitur Sal Coë, coloris ſanguinei. Sal Veneris dicitur Sal Alkali, coloris viridis & lucentis. Sal Solis eſt coloris citrini inſtar ſuccini. Atque hi ſales ſympathici ſunt ad Solem, id eſt, tranſmutant metalla, ex quibus extracta ſunt, in Solem. Sal Mercurij dicitur etiam Sal Ammoniacus, & Soli & Lunæ confert. Sal Iouis ſiue Sal Talci ſympathus Lunæ eſt. Atque hi ſunt ſeptem Sales principales, in quibus latet aqua illa vitæ tantopere æſtimata, & Mercurius Philoſophorum, vnica ad operis conſummationem clauis. De quibus ſic Hermes apud Haled:

Sal ſingulorum planetarum metallicorum.

Haled Arab.

قال هرمس خذ الكبريت والدخان والبخار والزيبق وهو الملح المر فخذوه وقطروه
بالين نار تقدرون عليه من نار فحم فقطره كما تعلم برفق وتعاهده حتى اذا انقطع
القطر ولم يقطر شيا ودعه يبرد مكانه ورد الما عليه ثانيه وتقطره وترد ماه كالاته
وقطره يقطر لكي منه خل ولايبقي فيه ثداره ولانزعها وهذا خل هرمس وخل جميع
الحكما وفي هذا القول اشارة الى ما في الملح المر من الاركان الاربعة والى كونه بالتدبير
المذكور خلا مقطرا وهو الما الحلال المسمي بما الحياه ✡ انه هذا الما يحرق الاجساد كالنار
ويحفظها من الاحتراق كالما ويغسلها كالصابون من الاوساخ ويكلسها كالكبريت
ويحللها كالزيبق بعد الانعام وهذا الما نار جامد ثلج بارد وكبريت محلول زيبق
معقود كالدرة البيضا وهذا سر الحياه الموجوده في جميع الاشيا ولذا يحيي الارض بعد
موتها ويسمي بما الحياه ✡

Hermetis ſententia de aqua vitæ.

Dixit Hermes, accipe ſulphur, & fumum, & vaporem, & argentum viuum, illud videlicet quod dicitur Sal amarum, & Philoſophorum Mercurius eſt; hunc accipiunt & diſtillant in igne lento, fortificantes eum paulatim igne carbonum, & diſtillant iuxta artem ſenſim, eum eo vſque dirigendo, donec conſumpta aqua nihil aliud fluat; deinde totum frigeſieri ſines in loco ſuo, & affundatur aqua ſecunda, & diſtillabis eum, & diſtillabitur tibi acetum defæcatiſſimum, & hoc eſt acetum Hermeticum, & acetum omnium Philoſophorum, & in hoc habes totum id, quod eſt in ſale amaro ex quatuor elementis, & ſuper eſſentiam eius in magiſterio harmoniſo aceti diſtillati, & eſt aqua laudabilis, & dicitur aqua vitæ; quoniam hæc aqua comburit omnia ſicut ignis, & conſeruat ea à combuſtione ſicut aqua, & abluat ea ſicut ſapo ab immunditia, & calcinat ea ſicut ſulphur, & diſſoluit ea ſicut Mercurius, & hæc aqua eſt ignis congelatus, nix frigida, & ſulphur diſſolutum, & argentum viuum fixum inſtar Vnionis candidi, & hoc eſt ſecretum vitæ, & inuenitur in omnibus rebus, hâc viuit terra poſt mortem ſuam, & dicitur aqua vitæ. Quæ appoſitè ſanè ſuperiori hieroglyphico Scarabæoformi exponuntur; in quo Scarabæus materiam primam ſeptem metallorum ſpiritu Mundano agitatam ſignificat, appetitum habet ad omnes formas; in eo diuerſitas colorum, id eſt, aureus, viridis, ruber, albus, niger, cæruleus, candidus (hos enim omnes colores in corpore ſuo exhibet Heliocantharus) diuerſos colores, quos in proceſſu operis Chimici ſpecta-

Scarabæi hieroglyphicum docet ſecretum aquæ vitæ.

mus, designat; cuius cauda in ouum terminans semen quoddam in intimo oui mundani recessu latere indicat, quod eo modo animandum est, quo Scarabæus pilulam stercorariam inducto semine actuat; hoc enim caloris vi dispositum, euolutumque è spiris suis helicibus, singulis planetarijs circulis, siue quinque metallis imperfectioribus, quæ per quinque circulos notantur, communicatur; ex quo dicti Planetæ formam suæ essentiæ suscipientes, vlterioremque perfectionem appetentes, tandem in Solem, quod Hori caput indicat, & Lunam, cuius index est ipsa Lunæ figura capiti imposita, degenerant; per elementarem dissolutionem, purorumque ab impuris, siue heterogeneorum ab homogeneis separationem, siue per spagyricam artem, quam pulchrè, vti suprà dictum est, Crux Lunæ inclusa indicat. Hæc tandem omnia finem suum consequuntur per Venerem, siue naturalem inclinationem appetitumque, quo vltrò vnumquodque sibi simile appetit, idque ad nobiliorem formam adipiscendam sollicitat. Quæ quidem Hermetici oui euolutio & inuolutio pulchrè per Scarabæi operationem hieroglyphicè exponitur, vt ex figura præcedenti apparet. Sed de latente mirâ quâdam in hoc schemate superioris cum inferiori Mundo analogiâ vide fusè actum in Obel. Pamphi. fol. 341. Fit autem totius magisterij consumatio ope aceti suprà memorati Philosophorum. Nam vt rectè Artephius dicit, est hæc aqua amicabilis, & metallis placabilis, dealbans Solem, & reducit corpus perfectum, quod est de sua natura in suam primam materiam, id est, in sulphur & argentum viuum albi coloris, & plusquam speculum splendentis; corpus volatile reddit, id est, vbi corpus in hoc aceto dissolutum fuerit, ascendit superficiem aquæ. Ita autem operatur institutione Mercurij, Haled, & Artephius, quisquis ille fuerit mille annorum *μακρόβιος*, qui solius elixiris sui vsu vitam protraxisse, hoc loco imperitè fingitur. Fiat primò acetum Saturninum antimoniale, vti suprà dictum fuit, (sine hoc enim nihil in Chimico opere rectè confici potest) cum sale Ammoniaco, intra quod aurum crudum foliatum vel in subtiles laminas distentum, vel priùs calcinatum, vti diximus suprà, impones in vitreo vase lato & alto, pro multitudine materiæ capaci, quod calore temperato foueatur; & videbis breui tempore eleuari quasi liquorem olei desuper natantem, in modum pelliculæ, quod identidem colligendum, donec nihil supersit, humiditatemq; aceti superfluam euaporare sines, & remanebit in fundo quinta essentia auri, in modum olei candidi incombustibilis, quod est elixir Philosophorum.

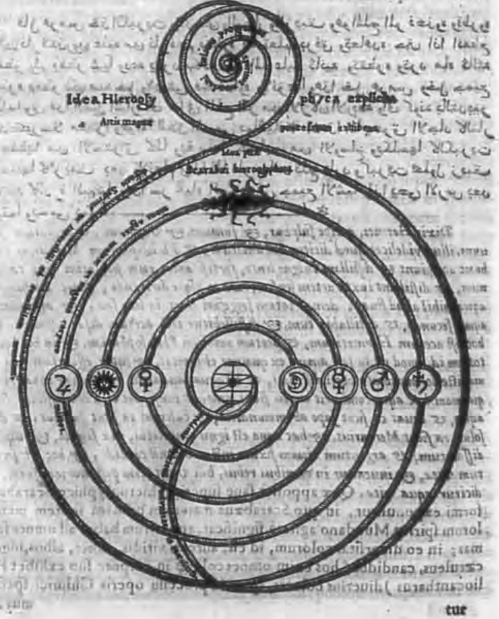

tur

Artephius.

Elixir Philosophorum ex Haled & Artephio.

Aquæ Mercurialis seu aceti Philosophorum finis.

Finis itaque huius aquæ Mercurialis, siue aceti Philosophorum, est dealbare aurum sublimatum, & in primam suam materiam reducere, id est, in sulphur album incombustibile, & in argentum viuum fixum; hac enim humidum terminatum, id est, aurum per reiterationem liquefactionis in aqua nostra dissolutiua conuertitur & reducitur in sulphur & argentum viuum fixum, & sic corpus perfectum Solis accipit vitam in tali aqua, viuificatur, inspiratur, crescit, & multiplicatur in sua specie, sicuti cæteræ. Acetum enim hoc mistum Soli & Lunæ, illis adhæret, corporaque ab ipso accipiunt albedinis splendentis tincturam. Qui itaque sciuerit conuertere corpus in argentum album medicinale, is nullo negotio deinde per illud omnia metalla imperfecta in optimum argentum conuertet, augmentando in eo suum calorem natiuum, pondus, substantiam, & tincturam; mox enim ac senserit calorem sibi inclusum, si in ea fuerit corpus perfectum Solis & Lunæ, illud finget, & in substantiam albam similem ipsi cum argento coloris, ponderis & tincturæ liquefaciet. Nam vt rectè Haled:

Haled.

والما الذي هو الروح والنفس الشمس والقمر والما المحلول نار في حن الطبع
نار رطب وخل لطيف ✽

Est enim spiritus & anima Solis & Lunæ, oleum & aqua dissoluens igneus, ignis humidus, acetum subtilissimũ. Est igitur vnicum medium aptum & naturale, quo corpora perfecta Solis & Lunæ mirificâ quadam metamorphoſi ſub conſeruatione ſuæ ſpeciei, & abſque vlla deſtructione, niſi ad nouam nobiliorem & meliorem formam, reſoluuntur; vt reſolutione factâ tandem cum ipſis congeletur, fixetur, & in terram albam conſtringatur. Eſt & hoc mirabile, quòd ſimul ac ſoluitur hæc aqua, eodem tempore quoque congeletur; neque enim vnum ſoluitur, quin congeletur & alterum. Cùm videris itaque aquam ſeipſam congelare cum corporibus in ipſa ſolutis, ſciat te recto ad operis complementum tramite procedere. Et quoniam impoſſibile eſt, vt dura & ſicca corpora ſine diſſolutione intimè penetrari & tingi poſſint, hinc aqua noſtra hanc à natura dotem nacta eſt, vt deſtruat, mutet, conuertatque corpora & metallicas formas in ſubſtantiam humidam, mollem, fluidam, vt ſic intimè & medullitus perfectâ tincturâ imbui poſſit. Hinc aurum non tingitur, niſi ſpiritus eius per hanc aquam noſtram ex centro eius extractus, in ſpiritualem quaſi ſubſtantiam reducatur, quam & Sapientes fumum album, ſpiritum, & animam vocant. Quæ omnia per ſuperioris hieroglyphici Scarabæo-formis anatomiam ſignificata, pulchrè demonſtrantur. Eſt enim impoſſibile, vt quod intenditur, naſcatur ex ſpiritu Mundi, niſi Horus & Iſis, id eſt, Sol & Luna à corpore terreo, varijſque imperfectionibus obnoxio, per Elementorum ſeparationem ſeparentur, & in ouum condantur, & ſic tandem amico attractu actuata in vitellum & albuginem condenſentur, quod vltimum eſt operis complementum.

Aquæ viuæ ſimul ac ſoluitur, congelatur.

Aquæ viuæ effectus.

Præterea aqua mox vt aurum ſoluerit & argentum, facit oleum incombuſtibile, quod alijs metallis imperfectis commixtum illa eleuat, & ad id, ex quo educta ſunt, perducit; conuertit enim ea in naturam ſalis fuſibilis, quem Arabes الملح البرون *Sal Albroth* vocant; eſtque ſal nobiliſſimum, fixum, ſubtile, penetrans, omnes interiores corporum medullas permeans, Elixir completum, سر الاسرار id eſt, *ſecretum ſecretorum maximum*. Hinc dicitur ab Haled:

Aqua viua ex auro & argento ſoluto oleum facit incombuſtibile.

كل من يعرف الملح الشمسي والقمر وتولده ويعرف ليخلطه مع الجساد متكوردين
هو يعرف السر الاسرار ※

Haled.

Quicunque nouerit ſalem Solis & Lunæ, & generationem eius, & nouerit rationem eum cum cæteris imperfectis corporibus & amicis ſeu ſympathis commiſcendi; is certè nouerit myſteriorum omnium maximum. Atque huc alludere videtur illa inſcriptio Copticis characteribus inſculpta in quodam ſaxo propè Memphim, quemadmodum Michaël Schatta Coptita Memphitanus, olim meus in Ægyptiacis & Arabicis Amanuenſis, ſcribit:

ⲟⲩⲣⲁⲛⲟ ⲁ̀ⲛⲱ ÷ ⲟⲩⲣⲁ̀ⲛⲟ ⲕⲁ̀ⲧⲱ ÷ ⲁⲥⲧⲣⲁ ⲁ̀ⲛⲱ ÷ ⲁ̀ⲥⲧⲣⲁ ⲕⲁ̀ⲧⲱ ÷
ⲡⲁ̀ⲛⲟ ⲁ̀ⲛⲱ ÷ ⲡⲁⲛ ⲧⲟⲩⲧⲟ ⲕⲁ̀ⲧⲱ ⲧⲁ̀ⲩⲧⲁ ⲗⲁⲃⲉ ÷ ⲕⲉ ⲉⲩⲧⲩⲭⲉ ÷

Coptica inſcriptio.

Hoc eſt: *Cælum ſurſum, cælum deorſum: aſtra ſurſum, aſtra deorſum; quod ſurſum, omne id deorſum: hæc cape & proſperare.* Quo quidem ad Hermetis tabulam Smaragdinam alludere videtur, vt inferiùs patebit. Quæ enim inferiùs ſunt, ſunt ſuperiora, & contrà: quod per ſeparationem, diuiſionem, ſublimationemque in altum eleuatur, cœlum dicitur; aſtrumque minerale; relinquit enim id quod fuit, & permanet quod eſt, in nobiliorem tamen naturam mutatur; poſt horum enim corporũ putrefactionem & diſſolutionem, corpora ſe in altum eleuant, ad vſque aquæ diſſoluentis ſuperficiem, in colorem albedinis cœleſtis & aſtralis, quæ quidem albedo vita eſt, ſuo modo loquendi, in vita albedinis anima Mercurialis nutu naturæ ſpiritibus Solis & Lunæ infunditur, quâ ſeparatur ſubtile à ſpiſſo, & impurum ab impuro, homogeneum ab heterogeneo, exutaque terreſtrium fœcium contagione cœleſtem quandam indolem acquirit. Atque hic eſt Mercurius ille Philoſophorum, de quo ſuprà, minimè vti vulgus putat, vulgare illud argentum viuum; in eius tamen, vt in cæterorum metallorum Solis & Lunæ, intimo receſſu repoſitum. Ex quibus quidem tribus, non alijs, Mercurio, Luna, Sole, veluti ex triade quadam myſtica, lapis, vt vocant, Philoſophorum conficitur, cuius corpus eſt terra Solaris fixa, ſubtiliſſima, per virtutem aquæ noſtræ eleuata; anima eius eſt tinctura Solis & Lunæ; ſpiritus verò eſt virtus mineralis amborum & aquæ, quæ defert tincturam ſeu animam ſupra corpora, & ex corporibus. Vti ergo ſpiritus penetrans corpus figit, ita anima copulat, tingit, & dealbat, & ſine his tribus omnis in Chimico negotio labor fruſtraneus eſt. Solue ergo corpora in aqua noſtra ſupradicta, & digere ea calore temperato, quouſque tota tinctura per aquam in colorem album, ſiuè oleum album egrediatur: hæc eadem corpora pone vnà cum aqua noſtra, in Hermetico vaſe Hermeticè ſigillato, ſuper ignem lentum, eaque digere vſque dum in oleum reſoluantur; quod lentiſſimâ ſtillatione longo tempore, quod quæris, tandem ſuppetit. Sit autem, vt dixi, ignis lenis, & continuus, donec in aquam viſcoſam ſoluantur, & tota egrediatur tinctura in colore nigredinis primùm, quod eſt ſignum veræ ſolutionis. Continua deniq; decoctionem quouſque fiat aqua permanens alba; in ſuo enim balneo nitorem & claritatem acquiret Mercurio vulgari ſimilem, ſuper aquæ primæ ſuperficiem exaltata. Cùm itaque videris corpora ſoluta in aquam viſcoſam, ſignum id tibi ſit, corpora iam in vaporem conuerſa, & animas te habere à corporibus mortuis ſeparatas, & in ſpirituum Chorum ſublimatione deuectas, ibique corpus compoſitum ex mare & fœmina, id eſt, ex Sole & Luna; & ex illa ſubtiliſſima natura purgata per ſublimationem vitam accipit vegetabilem & multiplicatiuam ſuiipſius. Atque ex hoc patet, quare character noſter Hermeticus hieroglyphicus ſuprà expoſitus maximè hanc triunitatem Solari-Lunari-Mercurialem exprimat; cœteriſq; planetis ſub ijſdem non niſi per accidens conſtitutis.

Superiora in inferioribus, & inferiora in ſuperioribus.

Mercurius Philoſophorũ

Lapis philoſophorum.

Vidimus hucuſque anatomiam myſticam, modumque præparandi acetum illud Hermeticum, aquam ſeu ſalem Philoſophicum, per quatuor Elementorum metamorphoſin, omnia per characterem Hermeticum ſymbolicè expreſſa; iam quid per Arietis cornua Cruci affixa indicauerint, exponamus. Perſæpe, ni fallor, in hoc Opere demonſtratum fuit, Ægyptios per Hammonem κριόμορφον ſiue Arietiformem calido-humida in natura rerum, & conſequenter Numen totius fœcunditatis expreſſiſſe,

Arietis cornua Hermeticæ Cruci affixa ſignificāt duplicem ignem, elementarem, & mineralem.

cùm generatio rerum non niſi in calore & humore eſſentialiter exiſtat.

Elementaris ignis qualis debeat eſſe in chimia.

Aptè itaque per cornua duplicem ignem expreſſerunt, vnum phyſicum, alterum virtualem. Prior eſt Elementaris, ſed cum certa intenſionis proportione, cuiuſmodi eſt lampadis, ad id ſingulari induſtriâ & ingenio conſtructæ; neque vlla maior ſe difficultas in toto artis magnæ magiſterio exhibet, quàm in aptè proportionando hoc igne, & præciſiſſimâ quâdam proportione temperando, vt effectum tandem ſperatum ſortiatur.

Caloris temperies in Chimica arte maximè neceſſaria, ac difficillimâ.

Vt proinde certè putem, non alia de cauſa hoc negotium tam infelices exitus ſortiri, etiam apud ſummæ notæ Philoſophos, niſi quòd caloris temperiem ad naturæ operationem complendam neceſſariam neſciant. Sed cùm hanc materiam libro tertio Mundi Subterranei, quam Geogamiam metallicam vocamus, vbi lampadem ſeu furnulum Hermeticum ex mente Arabum ex profeſſo deſcribemus, reſeruauerimus, hic longiores eſſe noluimus. Ignis itaque in ſecundæ operationis noſtræ auſpicio, continuus, humidus, vaporoſus, aereus & artificiali induſtriâ, nec minori iudicio côcinnatus eſſe debet; ſi enim lampas ſeu furnulus debita ſibi Geometricâ proportione careat, certè per defectum caloris non comparebunt ſigna in tempore deſignato, aut per caloris exceſſum auri flores comburentur, irrito prorſus & euanito totius negotij conatu. Aut lampas itaque, aut furnulus, aut cineres, aut fimus calorem proportionatum continens, ita concinnanda ſunt, vt deinde vaſe Hermeticè ſigillato, impoſito, per circulationem effectum deſideratum nanciſcaris.

Mineralis ignis in arte Chimica.

Secundū ignis eſt in naturalis aquæ noſtræ Philoſophicæ, qui ignis contra naturam etiam dicitur, vti ſuprà ex Haled oſtendimus; quia eſt aqua, & ex auro facit ſpiritum, quod ignis Elementaris præſtare non poteſt. Eſt enim mineralis, & à principio metallis inditus, qui & de ſulphure participat, omnia deſtruit, congelat, ſoluit, calcinat, penetrat intimas quaſuis medullas, incombuſtibilis, & fons aquæ viuæ, in principio, medio, & fine opifici neceſſarius, naturæ artifex, qui non niſi artificialis ignis temperiem operatur. Sed hæc de igne ſufficiant. Procedamus modò ad colorum in opere Hermetico occurrentium conditiones explicandas.

Colores quatuor in opere Hermetico.

Scias itaque quatuor potiſſimùm colorum genera, qui aptè per quadripartitam Hermetici characteris noſtri Crucem exprimuntur, ſe obtrudere, niger, albus, ruber, & citrinus, è quibus omnes reliquæ colorum ſpecies naſcuntur. Color qui non niger eſt, dealbare non poteſt; eſt enim nigredo albedinis principium, & ſignum putrefactionis, alterationiſque, & ſignum præbet corpus iam penetratum, multiplicatumque eſſe. In opere itaque primò apparet nigredo inſtar iuris piperini; deinde coctionis continuatione in albedinem degenerat, & inſtar cremoris albi ſupernatat; quod ſignum eſt vnitionis ſpirituum in ea indiſſolubili nexu congregatorum: apparente enim albedine, tenebroſum humidæ naturæ dominium mox perit, fumuſq; albus penetrat in corpus nouum, reſuſcitatum, clarum, album, ac immortale; victoriamque ab omnibus iniurijs reportando triumphat. Eſt ergo totius operis ſiue lapidis Philoſophorum (quod benè notandum) complementum, vt formetur corpus perfectum, quod ponendum in phiala vitrea Hermeticè ſigillata, ne aëri aliunde introeundi locus pateat, in digeſtione lenis caloris, veluti balnei, vel fimi temperatiſſima, operiſque inſtantia continuetur per ignem perfectæ decoctionis, donec putreſiat, & reſoluatur in nigrum, & eleuetur in album; ſicuti enim calor agens in humidum, generat nigredinem primum colorem, ſic continuatus calor in ſicco generat albedinem ſecundum colorem, & deinde citrinitatem, & rubedinem agens in mero ſicco. Dealba ergo nigrum, & rubefac album, vt opus compleas, & cum videris albedinem apparere veram, fulgore oculorum aciem perſtringentem; ſcias ruborem in albedine abſconditum; tunc enim decoctio tantum continuanda; vt cum ſiccitate & caliditate ſuperueniat citrinitas, & rubedo fulgentiſſima; quam cùm videris, lauda Deum, quia tandem inueniſti, quod Mundus tantopere expetit, tam ſtudiosè ambit, tot curis & laboribus acquirendum ducit.

CAPVT VI.

Nonnullorum hieroglyphicorum expoſitiones, Hermeticæ artis praxin concernentes.

Chimiaſtrorum aliquorum imperitia.

Nimius ſim, ſi hoc loco ænigmata, griphos, parabolas, arcana pronunciata, queîs ſacramenta ſua, veriùs dixero, nugas & deliria obuelauerunt plerique huius temporis Chimiaſtri, adducam; quorum nonnullis nihil inſulſius, nihil ad rem impertinentius dici poteſt; adeo quidem, vt vel primâ fronte appareat vanum omninò & commentitium eſſe, quod tam inconcinnum, tam inconnexum, cumque horrida quadam, & contradictione pleniſſima confuſione effutitum eſt. Accedit hiſce ſumma Authorum, quos citant, deprauatio, aut quo tempore ſinguli vixerint, prorſus inconſentanea traditio.

Chimiaſtrorum mendacia.

Primò enim Triſmegiſtum Conſtantinopolitanum Regem faciunt, vrbis nimirum necdum in rerum natura exiſtentis dominatorem: deinde complures Reges Arabes Alchimiſtas citant, pro cuiuſque libitu, ad aliquam ſuæ impoſturæ authoritatem conciliandam, confictos, cùm tamen nulla in tota Arabum hiſtoria, Chimiciſque manuſcriptis, quæ apud me ſunt, horum mentio fiat.

Artephij longæuitas fabuloſa.

Dicunt præterea Attephium medicinæ vniuerſalis vſu mille annis vitam traduxiſſe; quo verò tempore aut ſeculo vixerit, altum omnium ſilentium eſt. Si enim mille annis vixit, & poſt Chriſtum, vti ipſe indicat liber; rogo ſub quo Pontifice aut Cæſare Mundo tot annorum inauditâ ætate nouus ille Mathuſalem, priori ante diluuium multò ætate prouectior vixit? tam enim notabile miraculum meritò omnium Scriptorum calamos exercuiſſet, Regeſque ac Principes ad tantum oraculum de præteritorum temporum euentibus conſulendum haud dubiè auidiſſimâ curioſitate abripuiſſet. Vides igitur quàm Chimiſtæ ad arti ſuæ nonnullam exiſtimationem conciliandam quæuis perfrictæ frontis audaciâ fingant; quàm ſine iudicio quæuis paſſim comminiſcantur, quæ

Libri dicti. Turba Philoſophorum, barbaries.

vti nulla ratione ſubſiſtere poſſint, ita dici non poteſt; quantum inde arti ſuæ contemptum, quantum exiſtimationis detrimentum adducant. Talia ſunt, quæ opus intitulatum, *Turba Philoſophorum*, horrenda barbarie plenum nobis obtrudit, fictis Authoribus, ridiculiſque & quibus deliramentis referciſſimum, in quo vix pagina eſt, vbi eadem bis recoquatur crambe, in quo totum, quod ibidem excellens & rarum eſt, facilè vnius folij ambitu comprehendi poſſet; à quibus omnes qui ſolidè philoſophari volunt, cauere conſulo.

Ægyptiorum ſapientia in Chimica hieroglyphicè tradenda.

Sapientiſſimi ſanè Ægyptij ſua poſteris tradebant, qui vnico hieroglyphico, vti ſuprà viſum eſt (id quod alij vel vaſtis libris non præſtant) comprehendebant doctrinam quam de metallica ſucceſſiua quadam traditione tenebant, ijs tamen ſymbolis inuolutam, vt præter eos, ad quorum officium pertinebat, nulli alteri ad arcana clauis traderetur. Non nego quidem, doctrinam vniuerſalem Hermeticæ artis [illegible] totâ principio nobilium Authorũ teſtimonijs comprobatam verè exiſtere; ſed eam ita reconditam dico, vt non niſi paucis, iiſque iudicio & omnigena ſcientia naturalium rerum longo tempore exercitatis Philoſophis, ad tam inexhauſtas diuitias aditus pateat: beatum quoque dixero, qui per beatum errorem ſubinde ad artis notitiam peruenerit. Sed de his fuſiùs in primo capite egimus; quare propoſitam nobis materiam proſequamur; & primò quidem nonnulla, vti Oedipum decet, modernorum ænigmata, multorum inſtantia ad id ſollicitatus interpretabor; deinde Ægyptiorum nonnullas hieroglyphicas inſcriptiones huc alludentes apponam, vt ſic promiſſa noſtra exſoluamus.

Primum Aenigma Chimicum, eiuſque explicatio.

Ænigma Chimicum primum.

CONtinet ſequens Ænigma duas partes: in prima parte deſcribitur res ipſa ſoluenda; in ſecunda ipſa Sphynx. Multorum autem ingenia in hoc enodando deſudarunt. Alij enim id conati ſunt ad ſenſum moralem detorquere; alij ad allegoricum. Cabaliſtico ſenſu explicat Wilhelmus Baroldonus Anglus in libro de vera & genuina interpretatione Sacræ Scripturæ per artem Cabaliſticam. Auctor delitiarum Orbis id inueſtigare conatur per metathericam literarum combinationem. Alij volunt eſſe Ænigma *ἐκ τῶν ἰσοψήφων* compoſitum, ex genere eorum ænigmatum, quæ Græci vocant *ἰσόψηφα*, hoc eſt, *æquales calculi*. Sic Grunderus. Nos quid, & quam rem ſentiamus, & quomodo phyſica methodo ſoluendum, breuibus expediemus.

VVilhelmus Baroldonus.

Grunderus.

Ænigmatis primi explicatio.

Ælia Lelia Riſpis, nec vir, nec mulier, nec Androgyna, nec puella, nec anus, nec caſta, nec meretrix, nec pudica, ſed omnia: Sublata neque fame, neque ferro, neque veneno, ſed omnibus: nec cœlo, nec aquis, nec terris, ſed vbique iacet. Lucius Agatho Priſcius nec maritus, neque amator, nec neceſſarius, neque mœrens, neque gaudens, neque flens, hanc neque molem, nec pyramidem, nec ſepulchrum, ſed omnia, ſcit, & neſcit cui poſuerit.

Ælia Lelia. Hæc duo vocabula nihil aliud ſignificare dicimus, quàm artem Chimicam. Vocaturque autem Ælia Lælia, quòd ab Imperatoribus Romanis Æliis nomine, & à Lælijs aliis antiquis apud Romanos nobilitatis hominibus, ſemper magno pretio ſit habita, & magnâ pecuniarum vi impenſa nullo non tempore ſit exculta; quemadmodum videre eſt apud Eutropium de Æliis Romanis Imperatoribus, Suetonium, Lampridium, Rhodiginum, aliosque Romanæ hiſtoriæ Scriptores. *Riſpis ἀναγραμματισμῷ*, ſiue per commutationem literarum idem eſt ac Pyrſis, ſeu Græcè *πύρωσις*; quod ſignificat ſubtiliationem empyricam propriè, quando nimirum per ignem aliquid ſubtiliamus; nihilque aliud inſinuatur hic, niſi Elixir illud vitæ, ſeu vt vulgò vocant, lapis philoſophicus, variâ ignis modificatione & contemperatione ex metallis in admirabilem quandam ſubſtantiam tranſmutatus. *Nec vir, nec mulier.* Apud omnes Alchimiſtas duo ſolùm principia requiruntur ad lapidem philoſophicum omnia in aurum conuertentem efficiendum, nimirum ſulphur, & hydrargyron ſeu argentum viuum; quorum illud eſt veluti principium actiuum, hoc veluti paſſiuum; ac proinde à Gebro & Triſmegiſto in Smaragdina Tabula ſub obſcuro verborum inuolucro vocitantur vir & mulier. His poſitis ſic explicamus hunc paragraphum: Lapis philoſophicus nec vir, nec mulier, id eſt, nec eſt ſulphur, nec argentum viuum, quia in aliam iam tranſmutatus eſt ſubſtantiam, neutrius prædictorum remanente ſubſtantia ſeu eſſentia, vt communis eſt Chimicorum opinio. Eſt tamen vir & mulier, eò quòd ex ijs tanquam principijs materialibus conſtet. Porrò dicitur, *Nec Androgyna.* Per Androgynam intelligitur animal vtroque ſexu imbutum. Lapis philoſophicus à ſimilitudine dicitur non Androgynus, & Androgynus; Androgynus, quia ex vtroque conſtat tanquam ex principijs, nimirum ex ſulphure & argento viuo; non Androgynus, quia nihil prædictorum remanſit in ſubtiliatione huius lapidis facta. *Nec puella, nec anus.* Significatur per hæc verba, lapidem hunc (ſeu vt alij vocant, viuum vegetale) ab initio rerum rebus ineſſe vilem & deſpectum, quod ſignificatur per (anus;) quatenus autem Chimicæ artis induſtriâ ex fœce terrena erutus, vocatur puella, quaſi in decore ſuo iuuenili conſtitutus. Nec puella, nec anus dicitur, quia non ita humana induſtria ſubtiliari potuit, vt non aliquid remaneret antiquæ & terrenæ concretionis. *Nec caſta, nec meretrix, nec pudica, ſed omnia.* Dicitur primò caſta & non caſta, pudica & non pudica, meretrix & non meretrix: nam vt benè Geber, & cum eo Raymundus Lullus libro de quinta eſſentia ſentiunt, nulla res ita ſubtiliari poteſt humana induſtria, quin aliquid de terra remaneat. Cùm itaque lapis non ſit Elementum, nec corpus ſimplex, ſed ex quatuor Elementis compoſitus, patet quare dicatur caſtus & non caſtus, & quod idem eſt, purus & non purus &c. *Sublata neque fame, neque ferro, neque veneno, ſed omnibus.* Hoc eſt, quemadmodum vnum granum nunquam pullulaſcere poteſt, aut etiam creſcere, quin priùs in terram coniectum moriatur; ſic etiam lapis philoſophicus nunquam ad eam vegetationem conuerſiuam peruenire poteſt, quin priùs certis quibuſdam medijs mortificetur; fame nimirum, hoc eſt, calcinatione, fixatione, coagulatio-

Geber. Triſmegiſtus.

Geber. Raymundus Lullus.

latione; ferro, hoc eſt, croco Martis, ſiue puriſſimis ferri floribus; veneno denique, hoc eſt, antimonio crudo ſiue ſublimato; non tamen ita mortificatur huiuſmodi medijs, quin ſemper, vt dictum eſt, radix terrenæ fœcis permaneat. *Nec cælo, nec terra, nec aquis, ſed vbique iacet.* Inſinuant hæ particulæ iterum aliquam contradictionem, quæ tamen ſecundùm diuerſum reſpectum ſumenda eſt. Non eſt in terra, quia ab omni terrena concretione, quantum humanæ induſtriæ licuit, ſeparatus eſt; nec in aquis, cùm ſupra aqueam materiam longè eleuatæ ſubtilioris conſtet ſubſtantia; nec in cœlis, cùm non ſit ſimplex corpus, ſed potius ex omnibus ijs compoſitum. Et in omnibus reperitur; in terra quidem, quatenus eſt prima huius lapidis materia; in aquis, quatenus illa terra reſoluta in aqueam materiam degenerat, aut etiam quia [illegible] ſiue arena aurea, quæ hinc inde paſſim in fluuijs reperitur, à multis tanquam materia huius lapidis aſſumitur; in cœlis denique eſt virtute influxiua.

Secundum Ænigma Chimicum, eiuſque explicatio.

Hamuel Zadid.

Ænigma Chimicum ſecundum.

ÆNigma hoc ab Hamuelide Sadid Arabe ex Ægyptiorum monumentis extractum ita ſeſe habet. Virum grandæuum in templo exhibet ſolio eleuatum, & turba Philoſophorum circundatum, qui ambabus manibus binas tabulas genibus innixas demonſtrat. In prima tabula viſuntur tres Lunæ, quarum duæ plenæ ſunt, mediantibus duabus auibus, quarum inferior ſine alis, ſuperior expanſione alarum conſpicua, alteri pronæ inſiſtens eius caudam mordet, inferior verò caudam ſuperioris. In ſecunda tabula tres Soles radiorum diffuſione illuſtres ſpectantur, quorum duo ſuperiores inferiori radijs veluti connectuntur. E latere verò decem aquilæ ſub actu & habitu volantium cernuntur. Atque hoc eſt Ænigma, quod ex Ægyptiorum monumentis extractum tantò libentiùs explico, quantò maiorem ad hieroglyphica ſymbola paulò poſt adducenda, affinitatem habet.

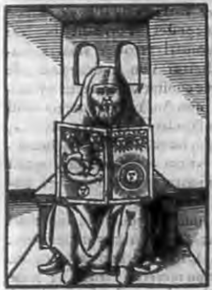

Ænigmatis ſecundi explicatio.

Templum ſiue domus in qua picturæ ſpectantur, nihil aliud denotat, niſi Mundum Hermeticum ſiue Mineralem, in quo omnia conuoluta veluti in chao quodam reconduntur. Senex grandæuus & maieſtate plenus in ſolio reſidens, Hermetem Triſmegiſtum, Mineralis Mundi primum exploratorem, omniumque Philoſophorum parentem, notat. Turba hominum ſolium circumſtans à dextris & à ſiniſtris, notat duplicis conditionis Philoſophos; quorum qui à dextris ſunt, eos notant, qui ſcientiæ & rerum notitiâ ſufficienter inſtructi, Hermeticæ artis ſcrutinium aggrediuntur quidem, ſed perfectionem eiuſdem necdum ob difficultatem operis attigerunt, curioſitate tamen impulſi, inſtructionem ab Hermete expoſcunt, vt tandem ad id, quod tantopere deſiderant, perueniant. Ij verò qui à ſiniſtris circumſtant, eos denotant Philoſophos, qui dum ſufficienti notitiæ rerum ſupellectile inſtructi non ſunt, illotis tamen, vt aiunt, manibus ſublimia huiuſmodi rerum penetralia ingredi attentant; atque hos certum eſt, nihil vnquam opere completuros. Hermes itaque maieſtate venerandus tabulam duplicem gremio ſuo depoſitam tenet: per priorem tribus Lunis, & binis auibus in vnum coniunctis, notatur Lunarium præparatio prima; per alteram tabulam radioſis tribus Solibus, quorum duo radijs coniuncti, ſpectabilem, denotatur Solarium præparatio. ita vt quinque in prima Tabula, & totidem in ſecunda, non ſine ingenio diſpoſita, quinque ad Lunarem operationem, quinque ad Solarem pertinentia cumprimis conſideranda occurrant. Supra thronum Hermetis decem conſpiciuntur Aquilæ alarum expanſione conſpicuæ, quarum ſingulæ arcu cum ſagitta inſtruuntur. Sed videamus arcanum, quarum tamen figuras conſultò hic omiſimus.

Quid ſingulæ Ænigmatis chimici partes denotent.

Prima pars tabulæ chimicæ.

Primò tabula bipartita eſt, binaſque in Chimico negotio operationes ſignat, quarum prior circa Lunæ, altera circa Solis confectionem occupatur. Per ſuperiores itaque Lunares figuras, quarum prior ἀρχέτυπος, altera παντέλειος, duplex Luna indicatur, quarum quæ ſemiplena eſt, imperfectionem inuoluit, plena verò illam incrementi capacem denotat, vſque dum tandem alteram illam Lunam inferiorem minimè vulgarem producat, quam Philoſophi aquam Mercurialem, argentum album, fumum album, terram albam, & magneticam, ſimilibuſque nominibus appellant; ad quam quidem minimè peruenitur niſi per putrefactionem, attenuationem, abſtractionemque animæ à corpore in aqua ſpiritali, quæ indicatur per aues binas, quarum vna inferior ſine alis maſculum, altera cum alis, quæ priori inſiſtit, fœminam, ſibique inuicem caudas vorantes, indicantur. Hæ duæ aues binæ ſunt & vna; aqua enim ex duobus fumis per vripygia indicatis, ex duobus facit vnum, congelando & reducendo in vnum. Videntur autem aues ſeipſas retinere, quia quod primò diſſolutum erat ex duobus, congelatum iam vnum fit; maſculus enim alis priuatus, id eſt, congelatus retinet volantem fœminam, id eſt, ſpiritum Mercurialem, nè fugere poſſit, ſecumque conſiſtere cogit, ideo colligatæ, & veluti in vnum compactæ cernuntur; quæ eſt vera fixatio Lunæ albæ plenæ. & confirmatur dicto Hermetis apud Haled:

Haled.

ارمي الامرة على الذكر ويصعد الذكر على الامراة وتحصل كل ما تريد

Proijce fœminam ſuper maſculum, & aſcendet maſculus ſuper fœminam, & habes quod vis. Nam vt rectè dicunt Arabes, conficitur lapis eorum quinque rebus, maſculo, fœmina, & triplici argento viuo; quæ aptè ſanè per triplicem Lunam, & binas aues ſibi inuicem caudas mordentes notantur. Aqua Mercurialis non niſi cum ſimili ſulphuri ſuo in centro aquæ ſtabulante conglutinatur, neque inuenitur aliud ſulphuri ſimile, niſi id quod eſt ex ipſo: conuenit enim, Hermete teſte, rei id, quod eſt propinquius ei ci ex natura ſua; peregrina enim & diſſimilia omnem penitus conſociationem reſpuunt. Quemadmodum enim arbor, cuius rami, & folia, & flores, & fructus ſunt ex ea, & per eam, & ad eam, & ipſa eſt totum, & ex ipſa totum, neque vlla res alias generat vnquam, niſi ex ea, quæ eiuſdem ſecum ſpeciei eſt: ita prorſus vſu venit in Hermetico negotio, in quo multa quidem diuerſaque concurrere videntur, quæ tamen vnum quid ſunt ex natura ſua, & in vnum tendunt, vti figura docet. Recipe itaque materias Lunares in principium operis recentis, permiſceantur æqualiter, teranturque, deinde deſponſentur triturenturque aliæ in alijs, vt fiat conceptio, poſtea extrahantur & nutriantur vt fiat genitum; conceptio verò & deſponſatio hæc non fit, niſi in putrefactione in fundo vaſis appropriati, id eſt, in alembico & cucurbita circulatoria, quæ pulchrè exprimunt binæ aues colligatæ, caudaſque ſibi inuicem deuorantes. In hoc enim digeſta deſœcataque aqua per ſpiritum ſuum è tenebrarum carcere, & nigredinis regno emergens, tandem in terram albam, operis complementum euadet.

Similitudo.

Secunda pars tabulæ Chimicæ.

Sequitur altera pars tabulæ trium Solium binis radijs iunctorum; quæ tamen cum priori tabulæ parte conuenit, & exponit aquam foliatam, quod eſt aurum Philoſophorum & nubes viuificans, eſtque triplex, vt Sol deſcriptus cum duobus radijs radians, & figura duorum in vno, & Sol habens radium vnum, & eſt figura vnius in vno, quæ ſunt terra; eſt enim aqua è duabus naturis compoſita. Vocatur quoque triplex, quia eſt vnum in quo ſunt tria, videlicet ignis, aër, & aqua; terra exiſtens nigra inferius, eſt Mundus inferior è duobus permixtus & temperatus; figuraque eſt duorum in vno, id eſt, ex duobus corporibus compoſita in vnum, & quinque rebus explicatur; vas inſtar Lunæ plenæ, in cuius ventre reconditur Luna, & duo radij, & tertius radius deſcendens ex alto inferius circumdans terram; hæc terra triplex eſt, prima intrat in corpora eorum; ſecunda terra operis Lunaris, eſtque initium operationis ſecundæ; & corpus Solis rubrum facit ex albo; tertia verò terra per Solem infrà poſitum, operis totius complementum notat; aqua enim terræ nigræ ſuperinfuſa eam albam reddit, quam poſtea calore aucto ſequitur rubificatio, operis Solaris finis & terminus: ſi enim proieceris tres aquæ portiones ſupra terram ſolutam, mox illâ ſolutâ in vnam terram abit, aquæ parte ſuper eam natante in forma picis liquidæ, quod totum peragitur lento fimi, vel cinerum igne per putrefactionem. Quid verò per decem Aquilas arcubus ſagittiſque inſtructas intelligant, accipe. Aquilæ animalia ſunt igneæ prorſus & velociſſimæ naturæ, ſympathicæ Solaribus operationibus, & innuunt volatilium ſpirituum, qui in hoc Hermetico opere interueniunt, ſubtilitatem & penetratiuam vim per arcus & ſagittas rectè indicatam; decem ſunt, quia decemplici operatione eorum ope facta opus tantum conficitur. Praxin conſultò non addo, cùm ex ſuperiùs dictis facilè conſtare poſſis.

Habes itaque Ænigmatis ſolutionem, quod tametſi Ægyptiacum neſcio quid ſapiat, ab Arabibus tamen corruptum, aliquantulum à genuina ſua puritate deflexit; quod vt reſtituamus, hoc loco hieroglyphicum Hermeticum ſubiungamus, cuius interpretatio maiorem lucem forſan affundet, quàm prior. Fuit autem ex Ægypto ad me tranſmiſſum, & Cairi ex celeberrimo lapide, quam concham amoris vocant, tranſcriptum per Michaëlem Schattam Memphitam; & ita ſe habet. Concha amoris vas Chimicum notat, in quo ſympathica dum ponuntur, fugatis contrarijs perfecto amore coniunguntur, vti ſymbola paulò poſt explicanda docent. In ſolio ſedens Anubidis figura homo, duos ſub pedibus premens Crocodilos, in manu dextra tenet Leonem & Serpentes, ſiniſtrâ Scorpiones & Canem; infrà ponitur Serpens vndulato volumine caudam ſuam deuorans; aſtat homo ἱερακόμορφος Hippopotamum telo feriens, ex altera parte homo Ibidis figura Hippopotamum ducens; quibus intermediat Papilio dracontomorphus. Per Anubidem non alius niſi Hermes ſiue Mercurius, quem paſſim canino capite, ad indicandam ſummam eius in intimandis naturæ arcanis ſagacitatem, referunt, atque adeo ipſe Mercurius indigitatur. In ſolio ſedet, ad poteſtatem tùm Mercurij, tùm cœterorum inferioris Mundi arcanorum in naturæ penetralibus eluceſcentium, quam ſcrutabatur, indicandam. Binos Crocodilos pedibus premit; qui quidem alij non ſunt, niſi Typhonij ſpiritus, qui in metallis latent, acres, mordaces, venenoſi, & omnia rodentes; quibus quidem non ſuppreſſis nihil in arte dignum efficies. Manu dextrâ Leonem caudâ tenet renitentem, & vi quâdam ſympathica in Ibimorphum; quæ eſt vis Mercurialis, tendentem. Leo Chimicus aurum Philoſophorum eſt, qui inclinationis quodam attractu naturali in Mercurium fertur, eius amicitiam ſummo ardore ambiens; quod vbi factum fuerit, Mercurius terrę per vim coagulatiuam iungitur, quæ aptè ſanè per Ibiformem figuram Hippopotamo alligatam refertur, eſt enim Hippopotamus amphibium animal, & terream humiditatem notat; quam ligat Mercurius, qui tamen ſummam eius humiditatem non vſquequaque conſumere poteſt; hinc ἱερακόμορφον in ſubſidium vocat, id eſt, igneam quandam vim in centro materiæ latentem; quâ Hippopotamus figitur, fugatis ſpiritibus rodentibus & venenoſis, in aqua Mercuriali latentibus. Draco caudam ſuam deuorat, id eſt, ad firmam & ſolidam ſubſtantiam per fixationem perfectam reditus fit, lapiſq; vegetatus, vitam acquirit ad multiplicationem, quæ intenditur; quæ per ſerpentes, quos manibus tenet, ſignatur.

Hieroglyphicum Hermeticum chimicum, eiuſque explicatio.

Figuram vide fol. 259. II. Tom. parte II.

Obiectio contra datam explicationem eiuſque ſolutio.

Hieroglyphicum idem diuerſos habet ſenſus.

Dicet forſan quiſpiam, quomodo hæc Chimicis rebus applicari poſſint, cùm iam ſæpiùs eædem figuræ rebus diuinis & Theologicis applicatæ fuerint. Reſpondeo, verum eſſe, vti paſſim quoque in hoc Opere demonſtrauimus, hieroglyphica diuerſos ſenſus acquirere, ſed pro Mundorum analogia, analogicos; ita quod v. g. Soli Archetypo conuenit, id & Soli Sidereo, Medico, Chimico, Ethico æquè applicari poteſt. Differentiam ſolummodo in hoc ponebant Ægyptij, quòd arcana hieroglyphicorum doctrina reſpectum quendam dicebat ad ſubiectum, cui inſculpebatur. Sic Obeliſcis inſculpta, altiſſimas & ſublimes res notabant ſuæ Theologiæ proprias; in Mumijs verò, metempſychoſim propitiam notabant;

in Deorum ſimulachris, attractum eorundem; in vaſis Medicinalibus, Medicas virtutes & facultates; ſic in Chimicis vaſis inciſa, Chimicum notabant artificium. Vt proinde Ægyptiorum ingenium maximâ commendatione dignum ſit, quòd vnum & idem ſymbolum, pro diuerſitate ſubiectorum quibus inſculpebatur, ad tam varios ſenſus & ſignificationes torſerint. Præcedens itaque ſymbolum in Obeliſco poſitum, iam non Chimicum ſenſum, ſed Theologicum in diuinitatis archetypo latentem, exhibebat; & ſic de cæteris; de qua re hic primùm Lectorem monere volui, nè ex dicta ſymbolorum confuſione, dubius & perplexus redderetur animus. Sed de his copioſiùs in III. Tomo huius Operis.

Ænigma tertium chimicum ex Haled.

Porrò adfert Haled aliam ſimilitudinem in modum Ænigmatis, ad operis Hermetici confectionem Ægyptijs vſitatam denotandam. Ænigma hoc eſt ex Arabico idiomate in Latinum traductum; quod ſic incipit: *Terra eſt apud nos, quæ dicitur Tormos, in qua reptilia quædam ſtabulantur, quæ opaca comedunt ex lapidibus adurentibus, & hoc pacto ſanguinem inſuper potant hircorum nigrorum, manentes in vmbra, concipiunt in balneis, pariunt in aëre, gradiuntur ſupra mare, & manent in monumentis & ſepulchris, & pugnat reptile contra maſculum ſuum, & in ſepulchro manet maſculus eius quadraginta noctibus, & in domuncula quadraginta noctibus, donec exeant candidarum inſtar columbarum, & vtrumque projciet ſemen ſuum ſupra marmor in ſimulachrum, & venient corui volantes, & impetu ſuper illud facto corruentes id colligant, deinde volant ſupra montium cacumina, & ibi dealbati pullulant, & multiplices fœtus pariunt.* Atque hoc eſt Ænigma Arabicum, quo totius artis proceſſum aptè indigitant. Sed explicemus ſingula.

Ænigmatis Haled explicatio.

Omnia hæc dicuntur contingere in terra Tormos, id eſt, lupinorum; per lupinorum autem terram, materiam primam intelligunt artis Hermeticæ. aluntur in hac ſerpentes & reptilia, quæ opaca ex lapidibus ardentibus comedunt, & ſanguinem potant hircorum nigrorum. Reptilia ſunt ſpiritus metallici, ſalini, Mercuriales & Arſenici, roſiui, comedentes, & diſſoluentes opaca, id eſt, materiam metallicam, ſub qua latent; potantur ſanguine hircorum nigrorum, id eſt, in aquoſam ſubſtantiam tingentem & fœcundam, quæ aptè per ſanguinem hircorum nigrorum innuitur; vti enim hircus animal ſalax fœminam init quouis tempore, ita lapis quando congreditur cum fœmina in præparatione Hermetica, denigratur poſt dealbationem eius ignis philoſophici virtute. Concipit itaque in balneis, & parit in aëre, id eſt, mox vbi cucurbitæ includitur, primæ ſuæ conceptionis rudimenta ponit, conceptum verò fœtum ignis virtute in alembici eleuatum thalamum parit, id eſt, in aëre, vapor enim in aëre alembici thalamo in aquam diſſolutus in receptaculum colligitur, quod eſt gradi ſuper mare, vbi habitat tanquam in ſepulchro, vbi ſpiritus incluſi nouam pugnam ordiuntur. Reptile pugnat contra maſculum ſuum quadraginta noctibus, id eſt, adoritur imperfectiones in materia præparata latentes, eas corrodendo, & varia depuratione conſumendo ad tempus chimicis definitum; quibus conſumptis depuratiſque, albedo tandem deſiderata per columbas candidas

indicata, exurgit. Fœcunda itaque & imprægnata maſſa projcitur ſupra marmor, minutimque conteritur, & deinde denuo alembico injcitur; vbi ſpiritus impuri à puris ſegregati, qui corui dicuntur, in ſublime exaltati ibidem tandem vltimam albedinis perfectionem aſſequuntur, quod eſt vltimum operis complementum. Hinc rectè Hermes dicit, leniter aqua materia ſubleuetur à terra vſque ad cœlum, & acquirit vim à ſuperioribus, & deſcendit in terram, & habet in ſe virtutem ſuperioris & inferioris, & habet lumen luminum, & ideo tenebræ fugiunt ab eo. Et aliàs; accipite res à minera ſua, ſublimate eas ad altiora loca, & mittite à cacumine montium, & reducite ad radices eorum. Atque hoc eſt ouum illud Philoſophorum tantæ fœcunditatis, vt nullum pretium ei Hermeticorum opinione comparari poſſit; hoc illud Arabum celebre Elixir, de quo ſic in modum Logogriphi loquuntur. Materia lapidis noſtri Xir, in præparatione ſua fit Ixir, fermentatus fit Elixir; quæ hoc pacto explico. Xir dicitur quælibet medicina ſtringens Mercurium Chimicè præparatum, ſuper ipſum proiecta. Extrahe ergo oleum de terra primùm, & diſſolue in eo Medicinam ſoluentem & coagulantem, id eſt, terram, iterumque ſublima per alembicum, ſublimatum calcina, & manet expreſſa calcinatio; diſſolue, diſtilla, coagula, & incera oleo ſuo, & proijce ſupra Mercurium fermentatum Xir dictum; & fit Ixir, aptum ad faciendum Elixir. Ex quibus apertè patet, Sapientes diuerſis quidem metaphoris & ſimilitudinibus artis opus expreſſiſſe, in quibus tamen ad eandem prorſus rem reſpexerint. Verùm hæc de Artis magnæ theoria & practica breuiter dicta ſufficiant; de quibus omnibus copioſior dabitur in Mundo ſubterraneo, Deo dante, diſſerendi materia. Nunc ad artem Ægyptijs propriam, qua ex omnibus terreſtribus partibus aurum colligebant, procedamus.

Hermes.

Logogriphus de Elixir, eiuſque explicatio.

CAPVT VII.

Quamnam Aegyptij artem auriferam propriè profeſsi ſint; & quid inde vtilitatis eis emanarit; & vtrum Smaragdina Tabula, quam tantopere Alchimiſtæ iactitant, verè Triſmegiſti fuerit?

Aurifera Ægyptiorum ars qualis fuerit.

Lapis philoſophorū commentitius.

ÆGyptios præ cæteris mortalium auriferam artem calluiſſe; adeo certum eſt, vt qui id negare audeat, meritò omnium Hiſtoricorum relationi contrariari videatur. Qualis tamen illa fuerit, tam incertum eſt, quàm certum eam eos habuiſſe. Moderni Alchimiſtæ commentitium illum ſuum lapidem ab Hermete, totius Philoſophiæ parente, primò inuentum putant; atque Arabes potiſſimùm hinc veram artis notitiam hauſiſſe aſſerunt: Hinc dici vix poteſt, quot curis, laboribus, vigilijs, ſumptibus, vt ad tantarum diuitiarum lapidem pertingant, ſe exponant. Quid enim in eius gratiam non comminiſcuntur? quid non ad eius veritatem adſtruendam ſabularum attexunt? quibus non diſtillationis, diſſolutionis, coagulationis, fixationis cruciatibus & tormentis in miſera metalla ſæuiunt? verſant, reuerſant, voluunt, reuoluunt, coquunt, recoquunt, figunt, refigunt, verbo, mutant quadrata rotundis, vt tandem ad concupitum finem, quem nunquam adipiſcuntur, pertingant. Certè tot fumis roſi, tot carbonibus denigrati, igne vſtulati, ſpirituum peſtiferorum afflatu intoxicati, ſubſtantiâ denique, ætate, vitâ fumo euentilatâ dum miſeram & calamitoſam vitam agunt, commiſeratione potiùs quàm inuidia digni habentur. Non dicam hic de librorum, quibus hunc lapidem deſcribunt, inutili prolixitate, & vanâ, nè dicam ridiculâ ſtructurâ, fundamentis non niſi fragilibus & arundineis, ſterilibuſque thyrſis innixâ, cum tam horrenda confuſione, vt vel ad primam lectionem & nauſeam, & deſperationem Lectori moueat; in quibus præter inſulſa commenta, obſcuritas prorſùs affectata & imperita, cum ſtyli execranda barbarie ita mentem perſtringit, vt vbi omnia legeris & expenderis, quid tandem concludere poſſis aut debeas, vix videas; vbi contradictio contradictionem inuoluit, principia priùs adſtructa, poſterioribus poſitis deſtruuntur, cum inextricabili æquiuocorum farragine; ita vt nec Proteus in tot formas ſe tranſmutare poſſit, in quot ſuum ridiculum lapidem transformant Alchimiſtæ; vt proinde non immeritò apud omnes ſenſatiores Philoſophos infamis ſcientiæ titulum meruerit Alchimia. Certè in varijs meis peregrinationibus hoc vnicum ſategi, vt ſi qui huius ſcientiæ fama celebres viri alicubi reperirentur, cognoſcerem; nec vllum tamen vnquam, qui aliquid promiſſorum in arte præſtiterit, inuenire licuit. Noui quidem præſtantiſſimos, non veteres tantùm, ſed modernos Philoſophos, de hac ſcientia multa egregia protuliſſe, & ſummâ ingenij perſpicacitate diſcurriſſe; verùm in hoc minimè id quod Alchimiſtæ, id eſt, lapidis ſtructuram intendiſſe viſi ſunt, ſed naturæ tantùm dotes, & mirandas operationes expoſuerunt. Neque Ægyptios praxin huius lapidis intendiſſe, adeo certum eſt, quàm quicquam, cùm ſi quandoque metallorum præparationes attingant, & arcanorum mineralium theſauros aperiant, non tamen id prætendant, quod noſtri temporis, & præteritorum Alchimiſtæ, ſed rem quandam in inferiori Mundo indicant Soli analogam, præſtantiſſimis & vltra humanum captum exoticis viribus imbutam, id eſt, quintam quandam eſſentiam in omnibus mixtis abditam, & Mundani ſpiritus virtute imprægnatam, eidemque ἀσύμβολον. quam quicunque diuino Numine afflatus eruerit, illum ab omni infirmitate liberum, vitam omni felicitate plenam traducturum credebant; neque vnquam lapidis auriferi rationem, eo modo, quo dictum eſt, conficiendi, docuiſſe reperio; ſed dictum rerum omnium Elixir.

Ægyptij non intenderunt lapidem Philoſophorum conficere.

Sed obijciat hoc loco forſan nonnemo, Smaragdinam tabulam Hermetis non aliud dictare, quàm artem tranſmutationis metallorum in aurum, eiuſque ex ſemine multiplicationem; quibus vt reſpondeam, & quænam ſit illa tabula Smaragdina, vt cognoſcatur, paulò altiùs ordiri viſum eſt.

Vtrum Hermes Triſmegiſtus propriè dictus Author fuerit Tabulæ Smaragdinæ.

NIhil celebrius apud Chimicos eſt Tabulâ Smaragdinâ Hermetis, in qua ſub occultis verborum griphis abſolutum lapidis Philoſophici magiſterium contineri ſibi perſuadent. Smaragdina dicitur, quòd leges artis in Smaragdo inſculptæ ad poſteros in æternam rei memoriam fuerint propagatæ. Quiſnam autem fuerit ille Hermes, vbinam ac quando vixerit, quo loco repoſita, aut à poſteris inuenta, aut qua linguâ aut literis conſcripta tabula, altum omnium ſilentium; quod & manifeſtum neſcio cuius ſuppoſititij partus indicium eſt. Eſtne poſſibile tam celebre Hermetis monumentum curioſiſſimos Græcorum Philoſophos, qui data opera in Ægyptum veluti ad artium emporium, arcanorum huiuſmodi conquirendorum gratia peregrinabantur, latuiſſe? Certè huius tam ſolennis commenti architecti, rectè ab omni circumſtantia temporis, loci, nè imposturæ inſimularentur, abſtinuiſſe viſi ſunt, tametſi eam notam effugere minimè potuerint. Hermetem itaque, vetuſtiſſimum omnium, qui vnquam fuerunt Philoſophum, Authorem aſſerunt, tùm ad artis vetuſtatem commendandam, tùm ad eidem magnifici nominis titulo authoritatem conciliandam. Duplex de Hermete ſententia eſt; quorundam eum Ægyptium & Triſmegiſtum aſſerentium; ſed dum Platoni eum ſynchronum faciunt, prorſùs in Chronologia delirare videntur: alij eum Græcorum Regem Conſtantinopolitanum dicunt; ſed hi tantò errant deteriùs primis, quantò inconuenientiùs contra omnium Chronologorum Hiſtoricorumque ſenſum id effutiunt: lege omnes Hiſtoriæ Conſtantinopolitanæ codices, neque vllum huius nominis Regem reperies. Accedit quòd is non potuerit eſſe, ſi eſſe potuit, niſi poſteris Conſtantini, à quo Conſtantinopolis primam etymi ſui originem inuenit, temporibus; ſed cùm de hoc Hermete omnes Hiſtorici ſileant, meritò fictitium Authorem eſſe vel luce meridiana clariùs colligitur. Solus Albertus Magnus in libro de ſecretis Chimicis, qui tamen inter ſuppoſititios Alberti libros connumeratur, originem huius Tabulæ recitat; dicit enim Alexandrum Magnum in ſuis itineribus ſepulchrum Hermetis omnium Philoſophorum parentis inueniſſe plenum omnibus theſauris, non metallicis, ſed aureis ſcriptis in Tabula Zaradi, quam aliàs Smaragdinam vocant. Vbi quæſo? quo loco? quâ regione? quibus characteribus & linguâ inſcriptam? Quis non apertè videt, hæc mera Chimiaſtrorum figmenta eſſe, cùm nec in vita Alexandri quicquam ſimile habeatur, neque ante Alberti tempora vlla apud Chimicos Scriptores Græcos, Latinos, Arabes huius dictæ Tabulæ mentio fiat. Bernardus Caneſius Alchimiſta, primus, quod ſciam, eam Mundo obtulit, aitque in ea totum opus, & totius Mundi theſaurum contineri. Inſcriptio Tabulæ ſequitur.

Tabula Smaragdina cur ita diceretur, & quis eius Author ſecundum chimicos.

Hermes Triſmegiſtus nō eſt Author tabulæ Smaragdinæ.

Albertus Magnus.

Bernardus Caneſius Alchimiſta primus prodidit tabulam Smaragdinam.

Tabula Smaragdina Hermetis.

Tabulæ Smaragdinæ verba.

Verum ſine mendacio, certum, & veriſſimum; quod eſt inferiùs, eſt ſicut quod eſt ſuperiùs; & quod eſt ſuperiùs, eſt ſicut quod eſt inferiùs, ad perpetranda miracula rei vnius: & ſicut omnes res fuerunt ab vno mediatione vnius; ſic omnes res natæ fuerunt ab hac vnâ re adaptatione. Pater eius Sol eſt, Mater Luna, portauit id ventus in ventre ſuo, nutrix eius terra eſt, pater omnis teleſmi ſiue conſumationis totius Mundi hic eſt. Vis eius integra eſt, ſi verſa fuerit in terram. Separabis terram ab igni, ſubtile à ſpiſſo, ſuauiter, cum magno ingenio; aſcendit à terra in cœlum, iterumque deſcendit in terram, recipitque vim ſuperiorum & inferiorum. Sic habes gloriam totius Mundi; ideo fugit à te omnis obſcuritas. hic eſt totius fortitudinis ſatitudo fortis, qui vincet omnem rem ſubtilem, omnemque ſolidam penetrabit. Sicut Mundus creatus eſt. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus eſt hic. Itaque vocatus ſum Hermes Triſmegiſtus, habens tres partes Philoſophiæ totius Mundi. Completum eſt, quod dixi, de operatione Solis.

Tabula Smaragdina ficticia.

Atque hæc eſt inſcriptio celeberrimæ tabulæ Smaragdinæ Hermetis, quod ſupremum eſt Chimiaſtrorum oraculum. Quæ ſi quis paulò attentiùs examinârit, is mox reperiet ſingula ferè verba ex Hermetis Pimandro & Aſclepio, Iamblicho, Proclo, hinc inde extracta, & in hanc epigraphen compilata fuiſſe; accedunt præterea nonnulla verba barbara, quorum nec veſtigium apud Hermetem reperies, cuiuſmodi ſunt ſatitudo fortis; quæ vox quid indicet, conijcere non potui, niſi forſan fatuitatem Chimicorum capitibus congruâ indicare voluerint, quod ipſis libens relinquo. Quis verò ſit ille theſaurus maximus totius Mundi, quem ſub his verbis latere exiſtimant, non capio. Certè quàm facilè illi lapidis ſui mirificas virtutes ſub ijs abditas aſſerunt, tam facilè ego totum id ad vniuerſalem naturæ vim adapto.

Tabulæ Smaragdinæ explicatio.

Proclus.

Quid enim per illud, *quod eſt inferiùs, eſt ſicut quod eſt ſuperiùs, & contrà*, aliud indicatur, niſi quod omnia ſint in omnibus? Nam Proclo teſte lib. de ſacrif. & magia, in cœlo terrena ſunt ſecundùm cauſam, modoque cœleſti, in terra verò cœleſtia, ſed modo terreno.

Plato.
Hermes.

Quòd *ab vno omnia mediatione vnius, & omnia ex vno adaptatione*, appoſitè ſanè probat Parmenides Platonicus, & Hermes in Aſclepio, vim quandam Mundani ſpiritus in intimis rerum omnium medullis latentem maximam, cuius principale inſtrumentum Sol & Luna; & in vapore quodam humido conſiſtere. Atque hoc eſt, quod dicit tabula, *portauit id ventus in ventre ſuo*. Maxima autem hæc vis terreſtribus materijs incluſa, eſt parens perfectionis rerum omnium, & totius Mundi; quæ aptè inſinuantur his verbis: *terra eius nutrix eſt, pater teleſmi totius Mundi; vis eius integra eſt, ſi verſa fuerit in terram*; quæ poſſidetur miniſterio ignis, terram ſeparando ab igne, purum ab impuro, temperatè & induſtriâ ſingulari; ignis enim miniſterio mox aſcendit à terra in cœlum, & ſi quid fœcibus admiſtum fuerit, denuo deſcendit in terram; quæ Aſclepius Hermeticus amplè diducit, atque hoc loco nihil aliud indigitat niſi naturæ vim quandam digeſtiuam, ſubtiliatiuam, ad generationem rerum perficiendam neceſſariam, cooperante lumine cœleſti terreſtrium rerum diſpoſitioni.

Atque hæc eſt quinta illa eſſentia rerum omnium, & theſaurus Mundi tenebris euolutus, id eſt, ab omni terrena contagione repurgatus; ad cuius exemplar vel ipſe Mundus productus fuit, mirabili quâdam adaptationum ſerie. Hæc eſt expoſitio tabulæ, in qua vniuerſali quâdam ratione vis naturalis in productione rerum ad optimum eximiumque rerum ſtatum deſcribitur; poteſtque iuxta analogiam quandam non terreſtribus tantùm & metallicis, ſed & vegetabilibus, elementaribus animalibus, cœleſtibuſque quàm optimè applicari.

Tabulæ Smaragdinæ ſenſus qui.

Totus itaque ſenſus in hac Smaragdina tabula comprehenſus nihil aliud eſt, quàm Theoria quædam illius eſſentiæ præſtantiſſimæ, & mirificis virtutibus præditæ, quam alij Elixir vitæ, quidam totius naturæ theſaurum, nonnulli aurum potabile, plerique quintam eſſentiam eſſe dicunt. Ad hæc enim ſingula tabulæ ſenſum applicari poſſe, certiſſimum eſt; quam enim vim ſpiritus Mundanus in Sole, hanc in Sole humidorum vino, hanc in mineralium Sole auro, iuxta analogiam quandam, eandem poſſidet; vnâ & eàdem virtute in diuerſis ſubiectis pro conditione & proprietate ſingulorum operante.

Ægyptij non ſciuerunt artem tranſmutatoriam rerũ in aurum.

Quæ cùm ita ſint, iam vtrum Ægyptij veram artis tranſmutatoriæ ſcientiam habuerint, & vtrum eius ope tantam auri & argenti, qualem in primo capite deſcripſimus, copiam coaceruârint, diſcutiendum eſt. Reſpondeo negari non poſſe, ſubtiliſſimos Ægyptiorum Philoſophos artis tranſmutatoriæ doctrinam, loquendo ſemper κατὰ τὸ θεῖον, poſſediſſe; adeo tamen difficilem, adeo periculoſam praxin fuiſſe, vt nullâ ratione ad regnum eius ope tam immanibus ſumptibus, quibus indigebant, fulciendum ſufficientem putauerint. Vel enim publicè eam artem exercebant, vel priuatim; ſi illud, iam ars non ampliùs occulta, ſed publicis proſtituta vſibus quemque etiam priuatum ad proprijs emolumentis eius ope prouidendum, theſauroſque ingentes coaceruandos ſtimulabat, eòque res deueniebant, vt breui omnes Regibus diuitiarum affluentia, aurique copia, cum maximo & ineuitabili Regni periculo & præiudicio æquiparari potuerint: quod quàm politicis rationibus contrarium fuerit, is ſolus ignorare poterit, qui quæ in Politica Ægyptiorum tractauimus, ignorârit. Si hoc, illa haud dubiè inter paucos admodum viguerit; qui in laborioſiſſimo & periculoſiſſimo opere, ad Regno ſufficienti auri argentique abundantia proſpiciendum minimè ſufficere poterant.

Obiectio Chimiaſtrorum ſoluitur.

Sed obijcient Chimici, tam inæſtimabilem auri copiam Ægyptijs ſuppeditatam fuiſſe ex lapide illo mirifico, cuius proiectione auri vis quaſi in infinitum augeretur. Verum cùm hæc ſomnia & deliramenta Chimicorum ſint, prorſùs repudianda ſunt. Si enim vnquam talis ars in rerum natura fuiſſet auri multiplicatiua; quid prohibuiſſet, quò minùs artifex omnia eius ope in aurum conuertiſſet? Certè nullum vnquam Alchimiſtam fuiſſe, qui id præſtiterit (niſi forſan fabuloſum Mydam obtrudant) aut qui diuitijs multùm abundârit, vti experientia hodierna, ita veterum à tot annorum millibus, luculenter docuit. O felices

Reges & Principes, quibus tam diuinæ artis ſubſidio, non iam ex viſceribus terræ ſummo labore et expenſis aurum erutum in ſtatuum neruum comparetur; ſed ludo puerorum, id eſt, nullo negotio, ſolius animæ auriferæ proiectione ſupra imperfecta metalla peracta, in infinitum pullularet, adeoque omnes arbores non iam poma & pyra, ſed auriferos fructus porrigerent; atque ſic minerali natura in vegetabilem tranſmutata aurum cum fructiferarum arborum luxurie & fœcunditate competeret. Felices populos, quibus hæc naſcuntur in hortis Numina. Sed quis vnquam Hiſtoricus ſimilia portenta contigiſſe obſeruauit? Quid itaque Ægyptij per multiplicationem hanc intellexerint, aperio. Diximus in præcedentibus, Ægyptios Elixir quoddam ex præſtantiſſimis materijs extrahendi rationem quandam calluiſſe, quod & cœlum appellaſſe, ob ſummam ſubtilitatem & perfectionem, reperio. Hoc Elixir, ſiue quinta eſſentia, tam eminentis virtutis erat, vt cuicunque diſtillatæ ex quibuſuis herbis aquæ affunderetur, virtutem eiuſdem, quæ certum aliquod corporis membrum reſpiciebat, in decuplum augmentaret. Verbi gratia, ſi aquæ ex Hepatica extractæ apponeretur, illa aqua decuplo validiorem in Hepatis cura effectum præſtaret; eratque hæc aqua ad eam temperiem per continuas circulationes reducta, vt frigidis appoſita, decuplo ea frigidiora, calidis addita, decuplo calidiora, ſiccis iuncta, decuplò ſicciora, humidis denique admixta, decuplo ea humidiora efficeret. Quæ omnia fuſè ex mente Ægyptiorum proſequitur Balſan Arabs, in libro de Elixiris vitæ compoſitione; erat enim hæc eximia quædam panacea & præſtantiſſima, corpus à quacunque infirmitate immune conſeruandi, non Medicina illa metallica auri multiplicatiua. Atque hanc ego arbitror fuiſſe aquam illam admirabilem, & planè cœleſtem, omnibus morbis profligandis aptam, quam & lapidem dicebant, eò quòd ex lapidibus precioſiſſimis, & miræ virtutis fuiſſet extracta; quam & aquam vitæ, vegetabilis naturæ ſemen, animam Solarem, ſimilibuſque lapidi Hermetico impoſitis denominationibus nuncupabant. Quod arcanum vti præ omnibus maximum ſtudioſiſſimè celabant, ita paſſim de lapide auri vi quâdam cætera metalla in aurum tranſmutatiua pollente, fabuloſas narrationes inuexerunt. His itaque ritè expenſis, videamus modò, quænam ars illa Ægyptiorum aurifera, cuius ope ad tantas diuitias perueniebant, propriè fuerit. Reſpondeo fuiſſe illam, quâ ex omnibus terreſtribus materijs ſummâ ingenij induſtriâ præparatis aurum & argentum extrahere nôrant. Quo in negotio vti omnes ferè operationes, quæ in magiſterio lapidis præſcribuntur, exercentur, ita tranſmutatoria pro metallica arte ſumpta, facilè vna cum altera confuditur, vt proinde omnia hieroglyphica ſuprà expoſita ſymbola, ad hanc metallicam artem alludere videantur. Qualis tamen illa fuerit, explicemus. Duas materias reperio, ex quibus aurum extraxiſſe feruntur: limum ſeu terram Niloticam, & ſaxa omnis generis. Limus Nili ſiue terra Nilotica maximè aureis ſcatebat arenis. Cùm enim in Æthiopicis montibus, per quos Nilus deriuabatur, maxima vis auriferarum minarum lateat, ac proinde ex continua fluminis alluuione particulæ aureæ abraderentur; fieri non potuit, quin flumen præceps in Ægyptum per catadupas delatum, magnam vim auri ſecum vnà deuolueret; qua limus, quin ipſa tellus inuoluta ſufficientem maſſam ſuppeditaret, ad aurum inde copioſum extrahendum. Limum autem Niloticum maximè huic negotio aptum, fuiſſe illum, qui à catadupis vſque ad Inſulam Elephantinam, non eum, qui iuxta Memphim & agros mari viciniores colligebatur, conſtat ex eò, quòd ex fluminis per immenſos ſcopulos præcipitatione arenæ aureæ limo commixtæ ſeparatæ in ſubiecto præcipitij alueo mox terræ commiſcebantur, & in maſſas ſubinde integras collectæ reperiebantur, quas deinde artificio ijs noto, vt poſtea dicemus, ſeparatas, fuſioni in fornacibus aptis deſtinabant. Hoc pacto collectus limus, maxima hominum copia, quæ ad id opus ſceleribus damnata deputabatur, extractus, frequentiſſimis lotionibus primò eò vſque exercebatur, donec terreſtribus partibus ab auro ſeparatis defluentibuſque, ſola aurea arena, vtpote grauior, naturæ pondere, in vaſis ad id ſummâ induſtriâ conſtructis, & aliquantulum decliuibus, remaneret; quam collectam ollis fictilibus impoſitam, & probè ſigillatis, cum certa quantitate Mercurij, vel plumbi ijs adiecta, fornacibus triduo vel quatriduo primò, & prout opus requirebat, coquendam exponebant, vt perfecta fieret auri cum Mercurio vel plumbi commixtio penetratioque. Quo peracto, fuſione in laminas aureas vſui communi deducebant. Atque hic modus fuit aurum ex arena extrahendi. Altera aurum ex ſaxifodina extrahendi ratio hæc erat. Supra Thebanam Præfecturam, & per omnes circumuicinas regiones, complures ſaxifodinæ reperiuntur, auro potiſſimùm turgidæ, à quibus omnis generis ſaxa, tùm ad fabricas, tùm ad ſimulachra conſtruenda eruebantur. Hæc infinita hominum multitudo ad id ob ſcelera condemnata eruebant. Erant qui exſcindendis ſaxis operam impendebant; nonnullis ea foras exportandi cura committebatur; quidam in minutiſſima fruſta diſſecabant; alij in mortarijs in pollinem contuſa molendinis circumactis exercebant; pars hoc modo præparatam tabulatis accliuibus impoſitam, frequentiſſimis lotionibus purgabant; quâ frequenti purgatione aurum tandem à terreſtribus partibus ſeparatum in tabulatis remanebat; quod deinde colligentes, & per ſpongias expreſſum, amalgamatumque, fictilibus ollis imponentes, commixta certâ quantitate plumbi, aut alterius metalli auro confinis, iuxta artem ijs cognitam has ollas probè priùs, nè ſpiritus exhalaret, luto ſigillatas, fornacibus coquendum tradebant; quo peracto aurum habebant vſibus humanis reſeruatum. Tanta autem erat harum ollarum multitudo, vt ad aliquot milliones librarum auri, ſingulis menſibus, ſummo totius Regni bono inde perciperent. Verùm audiamus Diodorum Siculum, qui ſicuti omnia proprijs oculis ſe luſtraſſe ſcribit, ita totius operationis ſcenam, quàm accuratiſſimè deſcripſit; ita autem refert l. 3. c. 2. *In Ægypti finibus, qui ad Æthiopiam & Arabiam vergunt, loca ſunt metallorum feracia, ex quibus magno cum labore & expenſa aurum educitur. Nam terra nigra natura meatus ac venas habet marmoris candidiſſimi, & quod ſupra omnem luceat ſplendorem. Huic*

Ægyptij elixir extrahebant è præſtantiſſimis rebus.

Balſan.

Elixir vitæ lapis philoſophorum Ægyptiorum.

Aurifera Ægyptiorum ars quænam fuerit.

Aurifera Ægyptiorum ars explicatur.

Materiæ ex quibus aurũ extrahebant Ægyptij.

Aurum ex arena extrahebant Ægyptij.

Aurum ex ſaxifodinis extrahebant Ægyptij.

Auri extrahendi è ſaxis modus apud Ægyptios vſitatus.

Diodorus Siculus.

operi qui præſunt, magnâ hominum multitudine ad excudendum aurum vtuntur. Ægyptij enim Reges crimine damnatos omnes, atque ex hoſtibus captos, inſuper ob aliquam falſam calumniam, aut Regum iram in carcerem detruſos, interdum ipſos, interdum totam vniuerſam cognationem, auro effodiendo deputant, ſimul ſumentes facinorum pœnas, ſimul magnum quæſtum ex eorum labore accipientes. Illi compedibus vincti, magnus hominum numerus, abſque vlla intermiſſione die noctuque operantur, nullâ requie conceſſa, omnique ablata fugiendi occaſione. Nam barbari milites, diuerſa inuicem lingua, eorum cuſtodiæ præſunt, quorum nullus, ſermonis commercio ſublato, aut precibus, aut amore poteſt corrumpi. Ex terra duriſſima plurimo igni decocta aurum extrahitur. Molliorem petram, & quæ mediocri labore frangitur, ferro effodiunt; infinita ferè hominum millia. Qui auri venas diſcernit, præcedit operarios oſtendens quæ effodiant loca; monſtratum lapideum marmor robore corporis prævalidi, non arte, ſed magnâ vi cuneis ferreis proſcindunt. Cuniculos verò agunt non rectos, ſed quo ſplendentis auro marmoris natura ducit; cùm propter varios flexus circuituſque obſcuri exiſtant. Lumen opifices ante frontem præferentes, ſaxa magno conatu in fruſta exciſa in ſolum deijciunt. Ab hoc labore nunquam conquieſcunt, inclementia verberibuſque ad continuum opus coacti. Impuberes pueri in duas partes, hi quidem proiecta fruſta minutim ſcindunt, illi verò efferunt. Qui autem trigeſimum annum excedunt, ſumpta ab his ad menſuram conciſa fruſta in lapideis vaſis ferreo malleo terunt; ea deinde in molis, quæ plurimæ ſunt, coniecta, fœminæ ſenesque duo aut tres ad molam poſiti vſque ad farinæ modum contrita molunt; manifeſta omnibus horum corporum illuuie, neque veſte vllâ cooperiente pudenda, nemo eſt, quin eo aſpectu fœdo tetroque motus, tantæ miſereatur calamitatis; ſed nulla pietas, nulla requies, nulla venia illis datur, ſiue æger, ſiue febricitans, ſiue ſenes, ſiue fœminæ debiles fuerint; ſed plagis omnes ad continuum opus coguntur, quoad miſeri ex debilitate deficiant. Demum opifices ad molam contrita in latis tabulis paulò accliuioribus ponentes, iterum aqua iniecta marmor terunt. Eo modo terra defluente aurum ex grauitate in tabulis manet: hoc ſæpius iterantes manibus aurum fricant; deinde raris ſpongijs terram mollem exprimunt, quoad veluti arena aurea reddatur. Alij poſtremò operarij pondere & menſura in ollas fictiles conijcientes ſuperaddunt certâ menſurâ plumbum, algam maritimam, furfuremque hordaceum. His ad proportionem compoſitis, ollas luto diligenter liniunt; denique quinque continuis diebus ac noctibus in fornace decoctum, rebus cæteris conſumptis, ſolum aurum in vaſis reperitur, parum priori pondere imminuto. Atque hæc eſt decantata illa Ægyptiorum Alchimia, hic ex terreſtribus materijs aurum extrahendi modus; non illa, quam ſuprà deſcripſimus ex lapide philoſophico reſultantem; quæ non niſi theoria quædam huius erat. Atque hanc à primæuis Regibus ſucceſſiuâ quâdam traditione accepiſſe ipſe Diodorus apertè aſſerit his verbis: *Horum metallorum inuentio vetuſta eſt, ab antiquis Regibus reperta.* Quantum verò auri ex inhauſtis illis aurifodinis, innumerabili illa hominum multitudine gratis laborantium, breui tempore extrahi non poterat? Erant enim ſaxa auro turgida, & venis auriferis refertiſſima, quam quidem ibidem partim natura, partim aurearum glebarum coaceruatione, & vnâ cum ſaxo

Auri conficiendi ratio apud Ægyptios ex Diodoro.

Alchimia Ægyptiorum.

Diodorus.

coagulatarum exundans Nili fluuius produxerat. Hanc deinde artem ab Ægyptijs acceptam Hebræi, cœterique Orientales ſummo ſemper labore & diligentiâ coluerunt. Tametſi, vt paulò antè quoque indigitaui, non negarim, magnam quoque auri argentique copiam ex hydrargyri reliquis metallis commiſti ſingulari artis induſtriâ peractâ fixatione confectam eſſe; hanc enim artem ipſos calluiſſe ex ijs, quæ in præcedentibus de natura metallorum ad Solem & Lunam, id eſt, ad aurum & argentum vicinitate, ex mirifica characterum Planetariorum conſtructione docuimus, patet. Nam vt rectè Strabo docet, ſunt in ripa maris Erythræi nonnulli montes cauernis pleni, in quibus magna hydrargyri copia ad vſum metallicæ artis colligitur. Artem enim eſſe quandam hydrargyron in aurum argentumque verum fixandi, is ſolus neſcire poteſt, qui metallorum vnius in aliud tranſmutatiuam poteſtatem ignorârit. Verùm cùm de hoc argumento ex profeſſo in Mundo Subterraneo libro de arte aurifera, amplè & copioſè acturi ſimus, eò Lectorem curioſum remittimus, vbi quæcunque circa hanc materiam deſiderari poſſunt, vario experimentorum apparatu, reguliſque pragmaticis ad naturæ exemplar inſtitutis demonſtrata reperiet. Ex quibus quidem hucuſque dictis ſatis patet, quantum nullo non tempore huius auri ſitis humanas mentes oppleuerit; quantâ curâ & ſollicitudine eiuſdem poſſeſſionem acquiſiuerint, quot laboribus ad illud acquirendum ſe expoſuerint, vel ipſâ naturâ monſtrante, aurum inuentione laborioſum, cuſtodiâ difficile, quæſtu anxium eſſe, vſu inter voluptatem & dolorem conſtitutum; vt proinde nemo verè ſapientiæ deditus illud multum quærere, aut deſiderare debeat. Beatus proin ille, qui deſpectis repudiatiſque huiuſmodi vilis terræ lenocinijs, ijſque non niſi neceſſarijs contentus, tranquillam & ab omnibus animi pathematis depurgatam vitam ita componit, vt illud Sapientis verè & ex animo dicere poſſit: *Paupertatem & diuitias, Domine, ne dederis mihi, ſed victui meo tantùm tribue neceſſaria.* Deſinamus itaque in hoc perpetuo caducarum rerum æſtu firmitatem quærere; glandes porcis committamus, bobus fœnum, ranis & coruis ſenſibile tempeſtatis præſagium; ſordidam auri voraginem auaris; nos altioribus nixi principijs æternâ mente non quæ fluxa in hac ſublunaris Mundi œconomia, ſed quæ ſempiternis ſupra cœlum theſauris comprehenduntur, omni ſtudio mentiſque contentione inquiramus. Atque hæc ſunt, quæ de Ægyptiorum Alchimia Lectori communicanda duxi.

Auri acquiſitio laborioſa

Nota Lector hanc figuram ſequentem foli 461. inſerendam eſſe, vbi omiſſa fuerat, & explicat 7 Planetarum characterum ex Cruce Hermetica conſtructionem, vti ſequitur.

Conſtructio Characterum ſeptem Planetarum.

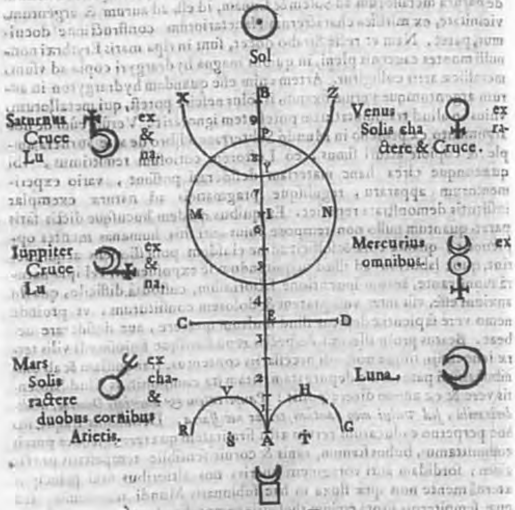
Sol
B
X
Z
P
Y
M
I
N
4
E
C
D
2
V
H
R
G
A
Saturnus ex Cruce & Luna.
Venus ex Solis charactere & Cruce.
Iuppiter ex Cruce & Luna.
Mercurius ex omnibus.
Mars ex Solis charactere & duobus cornibus Arietis.
Luna.

Exaltatio Lunæ in Tauro.

CLASSIS XI. MAGIA HIEROGLYPHICA,

EMINENTISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO, DOMINO
FRIDERICO S.R.E. CARDINALI
Landgrauio Haſſiæ, nec non Ord. Hieroſol. Equitum
S. Ioannis per Germaniam Magno Magiſtro.
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

INTER cætera Chriſtianæ Reip. damna illud meritò ſummum exiſtimandum eſt, quod à bonorum omnium largitore DEO mortalium animos auerſos in vltimum impietatis, & conclamatæ fidei barathrum præcipitat. Quæ quidem alia non eſt, niſi Magia; non illa quidem naturalis, & reconditior humanæ ſapientiæ portio; ſed quæ in aperto Dæmonum commercio conſiſtit, ſortilegijs, veneficijs, occultis ſpirituum inuocationibus, cæterarumq; ſuperſtitioſarum artium vſu infamis illa ſentina: quæ vti Diuini cultus, ac veræ religionis extinctrix eſt, ita non immeritò, quà ſacris, quà profanis Canonibus ſummo rigore proſcripta, luculenter monſtrat; remis veliſq; id velati malorum omnium ſcyllam iure vitandum eſſe, quod adeò Chriſtianorum dogmatum inſtitutis pernicioſum atq; exitiale dignoſcitur. Cùm itaq; Eminentiſſime Princeps, non ita pridem, in ſupremum Purpuratorum Patrum Senatum pro meritorũ Tuorum cumulo adſcitus ſis, atq; adeo, dignitatis aſſumptæ ratione ſic poſtulante, muneris Tui ſit, Eccleſiam Dei ab omni impietate vindicare, loliumq; in eadem Satanicæ malignitatis verſutia diſſeminatum, quibuſcunq; modis extirpare; certè hoc adeò magni apud me ponderis fuit, vt ea de cauſa hoc meum de veterum Ægyptiorum Magia argumentum (quod vti mille Satanæ in animis hominum illaquendis fraudes detexit, ita & eas dextrè præcauere docet) glorioſæ nominis Tui immortalitati conſecrare non dubitârim. Acceſſit hiſce capitibus eximius virtutum Tuarum ſplendor, de quibus tamen modo ſilere præſtat, quàm eas hâc anguſtiâ chartæ nimis parcè attingere. Nouit Mundus Natalium Tuorum ſublimitatem; miratur inuicti ac prorſus Heroici animi Tui (quæ maximè in Melitenſium maritimis expeditionibus eluxit) magnitudinem, robur, conſtantiam; victorias & triumphos quos à Chriſtiani nominis hoſte reportaſti, ſpolia & trophæa in Principum Eccleſiarum Vrbis tholis affixa abundè teſtantur: vt proinde complura de Tua ſibi virtute Orbis Chriſtianus polliceatur in tali potiſſimum dignitatis gradu conſtituta, in quo & authoritate polles vt poſſis, & zelo abundas vt velis magnam mentem Tuam, in glorioſis pro honore Dei & Eccleſiæ emolumento, facinoribus perpetrandis impendere. Vale Eminentiſſime Princeps, & quem olim, pro inſita Tibi benignitate in Tuorum familiarium numerum coaptaſti, porrò vnum ex Tuis eſſe patere.

CLASSIS XI.

Magia Hieroglyphica.

In qua ſuperſtitionum, damnatarumque artium origines à primæuis Mundi ſæculis vſque ad hæc noſtra tempora traductæ demonſtrantur, & conuelluntur.

PRAEFATIO.

Dæmon hominis felicitati inuidens nititur eum de ſtatu ſuo deijcere.

INTRODVCTO per Protoplaſtorum inobedientiam in Mundum peccato, corruptaque humani generis maſſa, atque tota poſteritatis ſerie in origine ſua vitiata, nihil ſanè antiquius habuit humani generis hoſtis Diabolus, quàm vt, quod per primum peccatum iam concuſſum erat, in vltimum ruinæ exitium deduceret. Erat homo, vtriuſq; Mundi confinium, Dei ſimilitudine ſignatus, eo fine conditus, vt ſoli Conditori ſuo deditus ſeruiret, eoque tandem poſt vitæ huius corruptibilis caducitatem Deo ſuo fruitus æternis lætaretur delicijs. Veruntamen hoc vbi aduertit callidus ſerpens, inuidiæ æſtro ſtimulatus, nihil non egit, omnes machinas mouit, vt à Deo Conditore ſuo humanum genus diuerteret, & honorem, reuerentiam, veramq; ſoli Deo debitam latriam ſibi adſciſceret, diuinamque vnitatem in complures veluti diuinitatis particulas quaſdam diſpeſceret. Cùm itaque diuinæ eſſentiæ abyſſus ijs cognitu difficilis, atque adeo Numen illud æternum nullibi reperiri, quòd vſu non apprehenderetur, ſibi perſuaderent; paulatim oculos in ordinatiſſimum Mundi concentum figentes, aſtrorumque decorem conijcientes, illa veluti Deos æternos cultu proſecuti ſunt. Nec hic conſtiterunt; famam hominum præteritorum ſeculorum, qui nonnihil ſibi humanis rebus maius in vita geſſiſſe videbantur, percipientes, rerum geſtarum admiratione rapti eos veluti Numina quædam apotheoſi ſanè execrandæ coluerunt. Cùm autem ijs omnium tam bonorum, quàm malorum euentuum cauſas adſcriberent, impendentiumque ſibi malorum metu, aut bonorum ſpe continuò agitarentur, hinc nata eſt Idololatriæ ſoboles ſuperſtitio; ex ſuperſtitione variæ diuinationum ſpecies, quibus vitæ actionumque ſuarum fortunam bonam vel malam, futurarumque rerum auſpicia moliebantur. Et quoniam Numinum iratorum metu conſternebantur, hinc ſtatuas varias vnicuique Numini competentes fecerunt, vt cultu ipſis præſtito in omnibus actionibus ſuis eos propitios haberent. Hinc totus Mundus varijs Numinibus auctus, totam paulatim ſucceſſiuam poſteritatem execranda Idololatriæ contagione infecit. Fuit autem prima huius deteſtandi cultus inuentrix Cainæ ſtirpis progenies, vti ſuprà in fragmento librorum Enoch apertè docuimus. Cham verò ante Orbis cataclyſmum, nefarijs Cainanitarum doctrinis imbutus, eas ad poſteriores ſeculi, videlicet ſuæ generationis ſtirpem, potiſſimùm in Ægyptum & Chaldæam, quarum primus colonus erat, propagauit, vbi tam altas radices egit, vt ramis ſuis in vniuerſum Mundum diffuſis maxima vbique locorum incrementa ſumpſerit. Hinc Hebræi contigui primùm infecti, Græci verò, Romani, vniuerſæ Aſia & Africa plenis labris hauſerunt; quæ cùm omnia in primo Tomo demonſtrata ſint, hoc loco repetenda non duxi.

Idololatriæ origo.

Ægyptum idololatria infecta à Chamo.

Ægyptiorum Magia explicanda proponitur.

Cùm itaque Magia Ægyptiorum nihil in hiſtorijs, quà ſacris, quà profanis celebrius ſit, magnaque hieroglyphicorum portio eidem implicata ſit; eam hac Claſſe ex profeſſo explicandam duxi, vt quàm callidè humani generis hoſtis animos mortalium aſtu eludat, quàm ſubtilibus retibus curioſorum hominum ingenia implicet, luculenter pateſiat; eâ cautelâ tamen & circumſpectione, nè tenerioribus mentibus offendiculo ſint, quin potiùs vt quiſque ſibi ad cautelam ea legat, & à Sathanicis machinamentis cauere ſciat. Verùm vt omnia ἀκριβῶς diſcutiantur, in decem Capita totam Claſſem diuidendam exiſtimauimus.

CAPVT I.

Quænam fuerit Magia hieroglyphica Ægyptiorum, & in quo illa conſtiterit.

MINIME nobis hoc loco de origine, diuiſione, definitione Magiæ multiplici agendum cenſuimus, cùm in multis huius Oedipi argumentis abundè id præſtiterimus; ſuſeque de ijs Boiſſardus, Bulengerus, Delrio, Pererius, Thomas Alaſſius Ord. Prædic. in Opere de Poteſtate Angelica tractârint, alijque innumeri tùm ſacri, tùm profani Scriptores iuſtis eam voluminibus tradiderint. Relictis igitur omnibus, ab alijs iam traditis, intra argumenti noſtri limites nos continentes, quæ Oedipi propria ſunt, proſequemur.

Boiſſardus.
Bulengerus.
Delrio.
Pererius.
Alaſſius.

Homo ſcire deſiderat futura.

Nihil humanæ naturæ tam inſitum eſſe ſpectamus, quàm vt ſciat, & in continua rerum cognitione verſetur, earum maximè, quibus res rationeſque ſuas contineri putat: ſiue eæ iam fuerint, ſiue ſint, ſiue futuræ exſpectentur. Vnde gens nulla fuit, ſiue illa humanitate & politicâ viuendi ratione probè inſtituta, ſiue immani quâdam barbarie, ferociſſimorumque morum conſuetudine prædita fuerit, quæ non ſibi futura ſignificari, eaque anxiè intelligi prædicique & cupiat & ſperet; vtrumque humanæ menti vnà cum hæreditariæ contagionis peccato primorum parentum culpa inſitum, dum pruritu curioſitatis ſtimulati fidem attribuerunt Serpenti veteri aſſerenti fore ſe ſicuti Deos, ſcientes bonum & malum, ſi ex arboris vetitæ fructu comederent. Hâc curioſitate itaque incitati, mandatum Domini tranſgreſſi, vnà ſecum totam poſteritatem inextricabilibus malis inuoluerunt. Procedit autem ſummum huiuſmodi futurorum cognoſcendorum deſiderium ex ipſo amore, quo vnuſquiſque naturali inſtinctu, & ſummâ ſollicitudine bonum ſibi conueniens acquirere, malum verò ſibi imminens veluti incongruum & violentum, quibuſquibus modis repellere cupit; vnde Medicina nata eſt, quam Characteriſticâ vocant. Quemadmodum verò bona à Numinibus bonis, ita ma-

Protoplaſtus Adam futura ſcire cupiens præuaricatus eſt.

la à Numinibus malis dependere exiſtimabant. Nam vt alibi fuſè declarauimus, erat Ægyptiorum proprium dogma, non ſolùm ſingulos homines ab ortu duos Genios, bonum ac malum, à ſupremo Numinum Emeth ſibi præſtitutos habere; ſed etiam ſingulas rerum naturalium ſpecies, eoſdem ſibi aſſignatos habere; quorum prior ad conferenda bona omnis generis chariſmata ſuaptè natura veluti ſuæ ſibi tutelæ commiſſis ſuccurreret; poſterior verò ad inferenda omnis generis mala promptus ſemper paratuſque exiſteret. Hinc Seruius illud ſexti Æneid. *Quiſque ſuos patimur manes*, commentans, *bonum*, inquit, *& malum Genium intelligit*. Et Orpheus in Εὐχῇ: Δαίμονα τ' ἠγάθεον, καὶ δαίμονα πήμονα θνητῶν. Credebant enim, malignum Genium fato quodam, vt in Aſtrologia diximus, homini in primo illo momento, quo ex ventre matris ſecluditur, deputari; cumque talem eſſe, qualem ſtellæ natura profert; quæ ſi bona, bonus; ſi mala, malignæ pariter naturæ Genius credebatur. Hinc tota ipſorum Magia huic veluti cardini inniti videbatur, vt quemnam quiſq; Genium in prima ſua genitura nactus fuiſſet, cognoſcerent; in hoc totum eorum ſtudium verſabatur, vt inclinationes, proprietates, & dona, quibus pollebat, intelligerent. Quod ſi cognoſcerent, ita dictis Genijs eſſe naturalis inclinationis vi comparatum putabant, vt humanos honores & cultus præ omnibus alijs ſummè appeterent, & vnicè ambirent, tantòque quiſque paratiori animo eſſet ad ſuccurrendum, quantò intenſiori cultu maiorique ſollicitudine fuiſſet inuocatione accerſitus. Hinc Ægyptij, teſte Iamblicho, artem inuenerunt, quâ mundanarum rerum Genio cuique appropriatarum miſtura, Genios in ſtatuas compellerent, & concepta verborum, ſeu potiùs portentoſorum nominum prolatione ad ſecreta prodenda cogerent. Atque hinc veluti ex equo quodam Troiano totius Idololatriæ & Magiæ, videlicet ex Aſtrologia & Oraculorum arte, origo deſcendit, quibus veluti binis columnis omnia ſuperſtitioſarum artium diuinationumque dogmata innituntur, vt in decurſu huius tractatus patebit. Quæ omnia copioſo ratiocinio deſcribit Proclus libro de Sacrificio & Magia, dicens: *Sacerdotes veteres à rebus apparentibus ſuperiorum virium cultum adinueniſſe, dum alia miſcerent, alia purificarent; miſcuiſſe autem multa inuicem. Videbant enim*, ait, *nonnulla ſimplicia Numinis habere proprietatem, non tamen ſigillatim ſufficientem ad Numinis illius aduocationem: quamobrem ipſa multorum commiſtione ſupernos attrahebant influxus, atque quod ipſi componendo vnum ex multis conficiebant, ipſi vni aſſimilabant, quod eſt ſupra multa, ſtatuaſque ex multis diuerſiſque materijs commiſtas conſtituebant. Odores quoque compoſitos, queis arte ipſis ſolitâ in vnum diuina ſymbola colligebant, reddebant vnum tale, quale diuinum exiſtit, ſecundùm eſſentiam videlicet virtute plurimâ, imò omnia comprehendentem; quorum quidem diuiſio vnamquamque debilitauit, miſtio verò reſtituit in exemplaris ideam. Nonnunquam verò herba vna, vel lapis vnus ad diuinum ſufficit opus; ſufficit enim*, inquit Proclus, *Cnebiſon, id eſt, carduus ad ſubitam Numinis alicuius apparitionem, ad cuſtodiam verò Laurus, Ricinus, Cepa, Squilla, Corallus, Adamas, Iaſpis; ſed ad præſagium, cor Talpæ; ad purificationem verò ſulphur &*

Ægyptij ſingulis rebus attribuebant Genios bonos & malos.

Seruius.

Orpheus.

Magia Ægyptiorum in quo conſiſtebat.

Iamblichus.

Magia & Idololatria ex Aſtrologia & Oraculis ortæ.

Proclus.

aqua marina. Sacerdotes ergo per mutuam rerum cognationem compaſſionemque conducebant in vnum, per repugnationem expellebant, purificantes, cùm oportebat, ſulphure atque aſphalto, id eſt, litamina aquâ aſpergentes marinâ; purificat enim ſulphur quidem propter odoris acumen, aqua verò marina propter igneam portionem; & animalia Dijs in Deorum cultu congrua adhibebant, cæteraque ſimiliter. Quamobrem ab ijs atque ſimilibus recipientes primùm potentias Dæmonum, cognouerunt videlicet eas eſſe proximas rebus actionibuſque naturalibus; atque per hæc naturalia, quibus propinquant, in præſentiam conuocarunt; deinde à Dæmonibus ad ipſas Deorum vires actioneſque proceſſerunt, partim quidem ipſis docentibus Dæmonibus addiſcentes, partim verò induſtria propriâ conuenientia ſymbola interpretantes, in propriam Deorum intelligentiam aſcendentes, & denique poſthabitis naturalibus rebus actionibuſque ac magna ex parte Dæmonibus, in Deorum ſe conſortiū receperunt. Hæc Proclus. Hinc Σειρᾶς myſticæ, hoc eſt, catenæ, ab infimis vſq; ad ſummas analogarum rerum catenas, de quibus in Medicinæ & Aſtrologiæ Claſſibus amplè diſſertum eſt, originem inuenerunt; his enim ſummâ ſollicitudine inueſtigabant primò Deos, Genios, & Dæmones ſingulis catenis præſidentes, cui nomen ab effectu imponebant, atque ex ſingulis rebus ſub ea catena comprehenſis, in vnumque coniunctis, ſimulachrum adornabant ex materia dictis rebus analoga, adhibitis deinde conceptis verborum appropriatorum formulis, Numen, veriùs Dæmonem adiuratione horrenda veluti perculſum compellebant; compulſus autem dictâ ratione Dæmon, de rerum futurarum euentibus reſponſa dabat. Atque hæc erat propriè Ægyptiorum Magia. Verùm de ſingulis per ſequentia Capita & Paragraphos diſcurramus.

Catenæ myſticæ vnde ortæ.

CAPVT II.

De herbis & lapidibus, quibus in operationibus ſuis Magicis vtebantur Ægyptij.

ÆGyptios vtplurimùm herbis in ſacris vſos, frequens hieroglyphicarum herbarum paſſim in Obeliſcis & Tabula Iſiaca occurrentium multitudo oſtendit. Putabant enim Ægyptij, ſingulas herbas ſuos ſibi appropriatos Præſides Genios habere, qui cùm ſummâ curâ & amore erga res fidei ſuæ commiſſas ferri crederentur, eos huiuſmodi rebus conſequenter trahi, & ad arcana reuelanda præuijs ſacrificijs ſiſti poſſe, atque hoc vi quâdam ipſis herbis inſita effici putabant, cùm opinione eorum nihil aliud eſſent, quàm particulæ quædam diuinitatis. Verùm hæc doctrina, vti orthodoxæ doctrinæ è diametro repugnat, ita meritò veluti totius ſuperſtitionis radix iamdudum proſcripta exulat; ſiquidem herbæ in vſu magico non tanquam virtutes naturales operantur, ſed tantùm ſigna quædam ſunt ex pacto implicito vel explicito ordinata, quibus poſitis Dæmon ſe ſiſtit. Si enim per efficientiam naturalem Genios attraherent, neceſſariò in ijs vim aliquam imprimerent: ſed cùm corporearum rerum ad ſpirituales ſubſtantias nulla intercedat proportio, neque

Herbis vtebantur Ægyptij in Sacris.

Herbis ac plantis non ineſt vis Phyſica, ad Spiritus fugandos vel attrahendos.

ſpiritualis ſubſtantia, ſubiectum eſſe poſſit impreſſionis virtutum qualitatumque naturalium; fieri quoque non poteſt, vt vi naturali attractus huiuſmodi producatur, ſed moralis cauſa ſolummodò interuenit, eò quòd Dæmon herbis veluti ſignis quibuſdam ex pacto compoſitis, ad condeſcendendum concitetur; vel ſi quandoque, vti in exorciſmis, herbis coërceatur, vel è corporibus abigatur; non id fit vi herbarum, ſed vel in virtuto precium Eccleſiæ, vel ex characteriſmo quodam diuinitatis ſub dictis ſymbolis latente, quem odio habent Dæmones. Quòd itaque Ægyptij Aglaophotide herba, aut Gnebiſone, alijſque paulò antè recitatis, Deos euocare conſueuerint; Theongelide herba poti, futurarum rerum euentus prodiderint; id certò virtuti naturali dictarum herbarum minimè adſcribendum eſt, ſed vt dixi, pacto, quod per herbas veluti ſignum quoddam expreſſum pangebatur. Quæ omnia S. Auguſtinus l. 21. de ciu. c. 6. his verbis docet: *Illiciuntur Dæmones ad habitandum per creaturas, quas non ipſi, ſed Deus condidit, delectabilibus pro ſua diuerſitate diuerſis, non vt animalia cibis, ſed vt ſpiritus, ſignis, quæ cuiuſque delectationi congruunt per varia genera lapidum, herbarum, lignorum, animalium, carminum*. Ita Ægyptij Mentaſtro vtebantur, ad cognoſcendum in cuius planetæ tutela ſis. modum operandi vide apud Apuleium c. 9. de viribus herbarum. Vtebantur & moly, mithridatio, ſcordoti, & centaureo, magicis herbis ſuis in Sacrificijs, Plinio teſte l. 25. c. 10. De Omomi herba cum Lupi ſanguine mixta, quid præſtiterint Ægyptij Magi, Plutarchus de Oſiride & Iſide recitat, & nos fusè in Obeliſco Pamphilio expoſuimus. Huius quoque farinæ ſunt Æthiopis herba, quâ amnes ac ſtagna ſiccari coniectu, tactu omnia clauſa aperiri opinabantur; Achemenide coniecta in aciem hoſtium trepidare agmina, & terga vertere; Latacem plantam à Regibus Perſarum Legatis dari ſolitam, vt quocunque veniſſent, omnium rerum copiâ abundarent, Cteſias memorat. Circa herbam, quam Verbenacam appellant, teſte Plinio l. 26. c. 4 Magi mirum in modum inſaniunt, hâc perunctos impetrare quæ velint, febres abigere, amicitias conciliare, nullique non morbo mederi. Dioſcorides l. 5. & Gal. lib. 2. Antidot. aiunt plantæ genus eſſe, Creſſam dictam, vnde toxicum fiat, Εἶναι [illegible] βοτάνην· nonnullæ cœremoniæ ſacrorum, quæ fiunt ad vaticinia, poſtulantur; herba Creſſa conterenda eſt. καὶ πτερὸν Αἰγύπτιον, καὶ στόμα Ἰβηρικόν, & Ala Ægyptia, & Os Ibericum. Non multò ſaniora ſunt, quæ apud Plutarchum leges lib. de fluminibus: *In Chelydone Ætoliæ monte herba Myops naſcitur, quâ ſi quis in aquam iniecta, lauet vultum, excæcabitur; ſi Dianam placauerit, viſum recuperabit. Zaclus herba in vinum iniecta, illud in aquam conuertet*. Meminit & Calliſthenes de rebus Alex. Nectanebum Regem Ægypti herbam ex ſolitudine accepiſſe, quam efficacem ad ſomnia mouenda eſſe ſciebat, qui ex ea ſuccum exprimens fecit imagunculam ex cera muliebrem, eique nomen inſcripſit Olympiadis, accenſaque lucernâ ex herba, Dæmones execrationibus ad eam rem idoneos inuocabat, vt Olympias ſibi videretur Hammonis amplexibus frui: Verba Græca ſunt: Ἀναλαβὼν βοτάνην ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἣν [illegible]

Herbis varijs Ægyptij vtebantur ad varios effectus

S. Auguſtinus.

Apuleius.

Plinius.
Plutarchus.

Dioſcorides.

Plutarchus.

Calliſthenes:

Herbæ Magicæ Ægyptiorum.

πρὸς ὀνειροπολίαν, καὶ ἅψας λύχνον ἀπὸ τῆς βοτάνης ἐπικαλεῖται ἥρωας ὅσοι πρὸς τοῦτο πεποιημένους δαίμονας, ὥστε φανταστικῶς τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ θεωρεῖν περιπλεκόμενον αὐτῇ τὸν Θεὸν Ἄμμωνα. Herba Oſirite, quam diuinam non in viuos modò, ſed etiam in mortuos habere potentiam rebantur, vmbras ad percunctandum vſos Ægyptios, Plinius teſtatur l. 30. c. 2. Ex quibus omnibus patet, herbas magicas nullâ virtute naturali ad dictos effectus, quos ipſi contingere putant, præditas eſſe, ſed Dæmones ad illas veluti ſignis quibuſdam, vt dixi, commotos, effectus præſtare; quod ex circumſtantijs facilè deprehendes, cùm ſine ſuperſtitione, aut Aſtrologicis operationibus nihil hîc fieri videas; vnde ea non immeritò Theophraſtus ἀηδέστερα καὶ ἀπιθανώτερα, inepta & incredibilia vocat.

Plinius.

Theophraſtus

Sed progrediamur ad lapides, in quibus eadem quæ in plantis conſideranda occurrunt. Inter Ægyptios lapides erant hi comprimis memorabiles, Ananchites, & Atizoci; per priorem, Plinio teſte, Deorum euocabantur imagines, per alterum geſtantes eum inuiſibiles reddebantur. Verùm qui rationes noſtras paulò antè allatas probè intellexerit, videbit hæc nullâ ratione conſiſtere poſſe, neque ea vi naturali peragere, ſed Dæmonis ope, qui lapidibus tantùm veluti ſignis quibuſdam ex pacto poſitis vtebantur. Verùm cùm de lapidibus, vti & de animalibus, in Obeliſco Pamphilio ampliſſimè tractatum ſit, eò Lectorem remittimus. Nullum itaque ſacrificium ſine herba, nullum ſine lapidibus, aut aromatibus libamen offerebatur; huiuſmodi enim ſola Numinis alicuius trahendi effectum præſtare poſſe opinabantur. Sed hæc luculentiùs infrà.

Lapides Magici apud Ægyptios.

Plinius.

CAPVT III.

De Diuinationibus, & Oraculis Ægyptiorum.

HVmana mens vti perpetuò deſideriorum æſtu agitatur, ita bonorum quæ deſiderat, perpetuâ ſpe viuit, & dum ſpirat, ſine intermiſſione ſperat, videlicet ſummum aliquod & præſtantiſſimum bonum: quod cùm extra Deum Opt. Max. dari non poſſit; hinc perpetuâ anxietate, cura, doloribus, & laboribus inuoluitur, & veluti Oceanus quidam decumanis fluctibus agitatus, in perpetua inquietudine verſatur. Eſt autem duplex boni ratio, circa quam omnes hominum machinationes, omnis veluti in cardine quodam voluitur induſtria; bona videlicet corporis, & animi. Bona corporis ſunt, pulchritudo, & perfecta corporis ſanitas, & voluptas, quæ cùm nec ſine rerum ad vitam honeſtè inſtituendam neceſſariarum poſſeſſione, conſeruari, neque hæc ſine diuitijs haberi poſſint, mirum non eſt, tantam omnium mortalium auri famem eſſe, tantum in diuitijs acquirendis ſtudium. Harum enim poſſeſſione mox omnium bonorum vbertate ſe repletum iri confidunt, omnium ærumnarum expertes. Quia tamen & hæc minimè hominem ſatiant, hinc bona animi corporeis coniuncta deſiderant; cuiuſmodi ſunt ſcientiæ, honores, dignitates, potentia; quæ omnia cùm incertos in tam inſtabili

Mens humana ſemper appetit bonum ſummum.

Bona corporis & bona animi.

fortunæ rota exitus ſortiantur, & vtplurimùm in impenetrabili futurarum rerum ſuarum ſtatu incerti, & inter ſpem metumque fluctuantes, tanto ſtudio futurorum ſcientiam appetunt, vt ex ea videlicet addiſcant, quid de ſe futurum ſit, & an de bonis illis recenſitis ſolidum quiddam ſibi promittere poſſint. Nouit id humani generis hoſtis Diabolus, & callidus dolorum architectus; hinc tam multiplices pedicas pandit, quàm multiplices ſunt humanarum machinationum appetitus; vt tandem ſub ſpe ſcientiæ futurorum homines adoriatur, adortos irretiat, penituſque ſui iuris faciat. Sunt autem duo potiſſimùm retia; Aſtrologia, & Polyomantia. Priori docet ſortem, quam quiſque à primo natiuitatis ſuæ puncto nactus eſt, ad bonam vel iniquam fortunam; poſteriori veluti ſub quodam naturalium cauſarum velamento varias diuinationum ſpecies exhibet; quibus incauti, dum bonum proſequi, vitare malum inconſultiùs appetunt, æterni boni poſſeſſione meritò priuantur. Has itaque artes primus in Mundum, Magiſtro Diabolo, introduxit Cham Noëmides; quas Ægyptij à Chamo inſtructi veluti hæreditate quâdam traditas in vniuerſum Mundum transfuderunt. Atque de Aſtrologia eorum amplè ſuo loco dictum fuit; de Diuinationibus, earumque origine, Oraculorumque rationibus porrò dicendum nobis reſtat.

Futurorum ſcientiam appetit homo.

Aſtrologia, & Polyomantia Dæmon homines decipit.

Cham primus introduxit Aſtrologiam, & Polyomantiam.

Ægyptij itaque, Doctore Mercurio, putabant, præter Deos cœleſtes, naturas quaſdam homines inter & illos medias reperiri, quas Angelos, Dæmones, vel Genios, aut terrenos Deos appellabant; quibus omnium Oraculorum ortus & interitus cauſam attribuebant, adeoque Oracula tam diu durare, quàm diu dicti Genij in ſtatuis, quæ Oracula fundebant, morarentur; eademque perire, cùm ſimulachra à Genijs ſeu Dæmonibus deſtituerentur. Hoſce verò Genios regionem inter cœlum & terram interiectam incolere, atque ex herbis, lapidibus, aromatibus, alijſque terreſtribus materijs vim diuinitatis naturalem in ſe continentibus conſtare aſſerebant, & vti propè nos habitantes, nobis quaſi amicâ cognatione iungi, ita amore ſingulari erga humanum genus affici, hominibuſque, prout illorum natura fert, varijs diuerſiſque modis auxiliari putantur; ſortibus futura prædicendo, aliaque ad nos pertinentia curando. Quocirca in ſtatuas quoque ab ijs ritè inſtructas ingrediebantur, & ex illis reſponſa conſulentibus dabant, multoſque in annos in ijs morabantur tantò libentiùs, quantò ſtatuæ ex materia ijs congruentiori factæ eſſent; & quantò eos ſacrificijs, hymnis, laudibus, & harmonijs, quibus veluti vnicis Geniorum illecebris delectantur, peritiùs detinere ſciebant. Quæ quidem ita ſe habere, copioſe docet Hermes in Pimandro, cauſamque aſſignat, cur tanta in Dæmones Glenioſque poteſtate polleat homo, & cur eius dominio tam facilè ſe ſubmittant: *Cùm enim*, inquit, *homo animal ſit venerandum, magnumque Mundi miraculum, ex omni naturæ miſcella conſtitutum, cæleſti, terrenâ, mortali, immortali, inferioribus ſuperioribuſque iunctum ſit; parte quidem, quæ ex anima, ſenſu, ſpiritu, & ratione conſtat, diuinis; parte quæ ex igne, aëre, aqua, terraque conficitur, ſublunaribus; fit vt cùm ſe ipſum ob earum rerum, quas mortalis portio appetit, cupiditatibus, animo à corpore veluti abſtracto ſeparat, veluti in diuinam quandam eſſentiam transformatus, vel cælitibus præſtantior, vel dignitate par euadat, eamque poteſtatis plenitudinem acquirat, vt quemadmodum Deus cæleſtium Deorum effector eſt, ita homo Deos illos, qui terrenis affiguntur habitationibus, efficere poſſit; ſtatuas videlicet animatas ſenſu & ſpiritu plenas præſciaſque futurorum.* Quæ quidem Mercurius in Pimandro fuſiùs proſequitur. His ſubiungit quoque, proauos ſuos perfectam cœleſtis Dei notitiam non habuiſſe; cognito enim Deo, Deos terrenos non curaſſent, ſed vti incertos de illo, ita à diuina religione valde aberrantes artem, quâ Deos efficerent, excogitaſſe, ſtatuaſque exſtruxiſſe, in eaſque cùm ipſi animas creare non poſſent, Dæmonum vel Angelorum animas euocaſſe; quæ quidem vocatæ aduenerunt, tùm quia horum hominum magna vis erat, tùm quia Angeli & Dæmones tantam cognitionem cum hominibus habent, vt ab obſequium eorum propriâ naturâ traherentur. Atque hæc eſt Mercurij de Oraculis ſententia, quam ex Pimandro excerptam paucis explicandam duximus; cœtera quæ ampliùs proſequitur, in citato loco videat Lector; vbi & cauſas deſitionis Oraculorum magnis tenebris inuolutus, impiè explicat: nam Oracula deſutura pronunciat, quando homines religionis expertes, impijque euadent, neque enim tunc Idola colent, neque ea fabricabunt, neque in illis animas Dæmonum introducere valebunt, Dæmones verò cùm ſe neglectos viderint, ab antiquis etiam ſtatuis decedent. Vbi Oraculorum defectum hominum vitijs, & Dæmonum indignationi potiùs, quàm diuinæ potentiæ adſcribit. Rectiùs ſanè, tametſi impij, Porphyrius & Plutarchus, quorum vterque cauſam deſitionis Oraculorum in Chriſtianam religionem conijcit. ille quoque verbis apertis fatetur, *Mortales ex quo IESVS colitur, nullam ex Dijs vtilitatem ſenſiſſe.* Non igitur humanæ induſtriæ defectu aut negligentiæ Oracula deſierunt, ſed vnigeniti Filij Dei in terram aduentus vnica cauſa fuit, quo diſpulſâ tenebrarum poteſtate, viribuſque quibus humanum genus fallere ſolebant Dæmones, ademptis, æterna Mundo Veritas illuxit. Quod & Pithius Apollo vel inuitus fateri coactus eſt: cùm enim, Nicephoro Calliſto teſte, is à Cæſare Auguſto, quis in Imperio ſibi ſucceſſurus eſſet, interrogatus diu tacuiſſet, atque iterum iterumque reſpondere, ſilentijque cauſam aperire rogaretur; in hæc tandem verba prorupit:

Genios Ægyptij colebant.

Geniorum locus habitationis.

Genij ſtatuas ingrediebantur.

Triſmegiſtus

Genij afficiebantur hominibus.

Triſmegiſti impia doctrina de Oraculorum deſitione.

Porphyrius, Plutarchus

Oracula cur deſierint.

Nicephorus, Calliſtus.

Apollinis reſponſio de Oraculorum deſitione.

Me puer Hebræus Diuos Deus ipſe gubernans
Cedere ſede iubet, triſtemque redire ſub orcum,
Aris ergò de hinc tacitus abſcedito noſtris.

Addit Lactantius Firmianus, tantam fuiſſe ſuis temporibus crucis virtutem, vt cùm Idololatræ Dijs immolare vellent, ſi quis fronte cruce ſignatus adeſſent, nec ſacra litare, nec à Vatibus vllum reſponſum habere valerent.

Lactantius. S. Crucis virtus contra Oracula.

Sed vt ad inſtitutum reuertamur. Erant Oracula memorata omnium diuinationum, & totius ſuperſtitionis radix & fundamentum. Ne-

Oracula origo diuinationum.

que enim Dæmon ſemper ſenſibili voce reſponſa dabat, ſed ſignis quibuſdam, quid vellet, aperiebat. Hinc emerſerunt primùm rituum & cœremoniarum variæ ſpecies, quibus, vt futurorum conſcij fierent, veluti præuijs diſpoſitionibus animum purgare ſolebant; deinde ad vanas obſeruantias conuerſi, omnia pro augurijs habebant obuiarum rerum ludibria. Verùm explicemus ſingula. In omnibus ferè Ægypti Nomis Oraculum fuiſſe reperio, in quo reſponſa de varijs euentibus acciperent conſulentes: neque tamen ſingula Oracula de ſingulis ſibi propoſitis reſpondebant; ſed de ijs ſolummodò rebus naturæ eorum conſentaneis. Hoc pacto Serapidis Oraculum circa ea quæ terræ cultum concernebant; Anubidis circa ea, quæ ſcientias; Hori circa ea, quæ bona corporis & animæ; Iſidis circa ea, quæ aut Nilum, aut fœcunditatem concernebant, conſulebatur. Ammonis verò in Lybicis arenis conſtitutum Oraculum, vti celeberrimum omnium, ita de quibuſuis rebus ſibi propoſitis reſponſa dabat. Ab his Oraculis quatuor alia in Græcia magni nominis Oracula prodierunt, ſeu potiùs execranda ad hominum animos faſcinandos ſuſcitata ſunt ſacraria; Delphicum in Ionia; in Lebadico Triphonium; in Mileſia Branchidicum, Sabæum in Phocide; Amphiarai in Attica, Sebanniticum Latonæ in Butho Ægypti, innumeriſque alijs locis conſtituta, quæ omnia reſponſa dabant locis obſcuris, obſeſſiſque à malignis ſpiritibus, voce, ſomnis, geſtu, nutuque ſtatuarum, ſonitu, tinnitu, vel alijs ſignis; edebanturque vel ab ipſo Dæmone, vel à Pythonibus, Sacerdotibuſque ſpiritu fatidico afflatis, qui à ſpecubus, furnis obſcuris & profundis horribili ſono & ſtrepitu irruebant in Enthuſiaſtas ſpecie ignis; quo circumquaque inuoluebantur, & in furorem acti, cùm palpitatione omnium artuum, inuerſis oculis, & ore diſtorto effabantur ea; quæ Dæmon illis ſuggerebat. Hoc pacto Sathan ſuperſtitionum architectus ſeſe furtim per Idololatriam in animos hominum inſinuans, illis variorum rituum & cœremoniarum deuotiones inculcare ſtegit, quibus ſuos commentitios Deos ſub pietatis & virtutis prætextu colerent, vt ſub his titulis per omne genus impietatis & nequitiæ illos inuolueret pollueretque; atque adeo debitum Deo honorem ad ſe deriuaret.

Oracula in omnibus ferè Ægyptiorum nomis.

Ægyptiorum Oracula celebriora.

Græcorum Oracula celebriora.

Diabolus per Oracula docet ſuperſtitiones, & impias cœremonias.

Cùm verò nihil adeo ſenſibus obuium eſſet, quod Dæmon non veluti ſigna quædam aſſumeret ad ſuam conſulentibus voluntatem aut noluntatem commonſtrandam; hinc multiplices ortæ Magiæ diuinatoriæ ſpecies, hinc omnis generis ſortilegiorum auguriorumque portentoſi fœtus pullularunt: quæ quidem nominis ſui etymon non niſi à rebus, per quas diuinatio inſtituebatur, ſumpſerunt. Hinc diuinationes ſuas primò iuxta quatuor elementorum ſeries auſpicati ſunt, ſuiſque nominibus, videlicet Pyromantiam ab igne, Aeromantiam ab aere, ab aqua Hydromantiam, à terra denique Geomantiam appellarunt. Putabant enim Genios voluntatem ſuam exhibere per ſigna quædam in dictis quatuor Elementis eluceſcentia; de quibus in ſequentibus fuſiùs. Neque hic ſteterunt, ſed inſtigante Dæmone nihil non ad impiæ diuinationis fanaticas operationes ritè perficiendas aſſumpſerunt. Hoc pacto quæ per fumum

Sortilegiorũ & Auguriorũ variæ ſpecies.

fiebat diuinatio, Capnomantiam; quæ per peluim, λεκανομαντείαν; quæ per ceram, Ceromantiam; quæ per laurum, Daphnomantiam; quæ per piſces, herbas, ficus, oua, virgas, gallos, capras, thus, & ſomnia fiebat diuinatio, ἰχθυομαντείαν, βοτανομαντείαν, συκομαντείαν, ὠομαντείαν, ῥαβδομαντείαν, ἀλεκτρυομαντείαν, αἰγομαντείαν, λιβανομαντείαν, ὀνειρομαντείαν dicebant. Quando per mortuos diuinatio inſtituebatur, Necromantia; per manus, Chiromantia nuncupabatur. Erant autem Auguria, Auſpicia, Extiſpicia, Omina, Saliſſatio, Sternutatio, Tripudium, Soliſtimum aut Soniuium; quæ omnia cùm à Bulengero, Boiſſardo, Saliſberienſi, Delrio, Pererio, & pleriſque Canoniſtis ampliſſimè deſcribantur, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, tempus in ijs repetendis perdere. Quare ad inſtitutum noſtrum reuertamur.

Bulengerus.
Boiſſardus.
Saliſberienſis.
Delrius.
Pererius.

CAPVT IV.

De Statuis, Teleſmatis, Amuletis, & Prophylacticis Aegyptiorum; item de execrandis, quæ dictis Sacris interueniebant, operationibus.

QVid Teleſmata ſiue στοιχειώματα, Amuleta, quæ & φυλακτήρια, ἀλεξι[illegible], [illegible] dicuntur, ſint, varijs in huius Operis locis abundè ſignificatum fuit. Erant enim præſeruatiua contra omnium malorum occurſus remedia Dæmonis ope inſtituta, & ab Ægyptijs, varijs miriſque modis, ritibus, & cœremonijs conſecrata. Vnde & Θεουργία Magiæ pars originem inuenit. Erant autem duplicis generis; maiora & minora. Maiora & immobili ſitu ſolidata, in publicis locis vrbium, templorum, cœmeteriorum, tùm regionum clauſtris ad hoſtium arcendos inſultus, & [illegible] eludendos ponebantur; quæ apprimè exhibet præſens Schema, à doctiſſimo Nardio mihi communicatum, figura [illegible] velato ceruice & in conum inuerſum habitu. Ammon eſt Numen [illegible], dextrâ lituum, alterâ flagellum geſtat; quo dum aduerſæ poteſtates diſpellantur, rerum temperies & harmonia conſiſtit: ſed vide quæ de Ammone Ægyptio vberrimè diſceptauimus Tom. I. Syntag. III. Capite de Ammone, & in Aſtrologia Ægyptiorum de ſigno Arietis. Minora & portatilia in domibus, in collo, pectore, manibus hominum, animaliumque ad

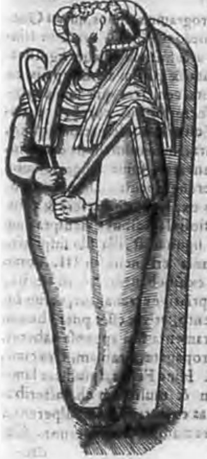

Teleſmata, Amuleta, Phylacteria, Periapta quid.

Amuleta duplicis generis, maiora & minora.

malorum auerruncationem portata ſeruiebant. Quæ vt intelligantur,

Sciendum eſt, hieroglyphica ſymbola non tantùm rerum altiſſimarum, ſublimiumque de diuinitate myſteriorum ſignificatiua, ſed & effectiua fuiſſe mirandarum, quæ per ea fieri putabantur, operationum. Hieroglyphica itaque Obeliſcis inſculpta non tantùm, vti dictum eſt, abditam de Deo Numinibuſque Theologiam, eorumque in mundana hac Monarchia officia & miniſteria exhibebant; ſed & prætereà malorum Geniorum machinationes & ἀντιτεχνίας, in virtute potentium Angelorum, ſupremique Numinis ſummâ poteſtate, quæ ſub ijs exprimebatur, arcere credebantur. Vnde vt effectum ſuum ſortirentur, priùs magno rituum cæremoniarumque apparatu per Sacerdotes conſecrabantur. Quo peracto, nullam malignam poteſtatem, aut Ægyptiæ telluri infeſtam potentiam conſiſtere poſſe, ſibi pollicebantur. Imò ſymbola, vti in tertio Tomo demonſtrabitur, ita appoſitè benignis Geniorum cœtibus applicata erant, vt ſimilitudine naturæ, & amicâ quâdam cognatione, quam ad res per ſymbola expreſſas obtinebant, attracti vel inuiti Ægyptiacæ telluris contra contrarias potentias defendendæ tutelam arriperent. Cui verò Genio quælibet res ſubiecta eſſet, cuiue potentiæ Præſidi, inferioris Mundi Sidereique entia ſympathicâ, id eſt, amicâ cognatione concordarent, ex myſticis rerum mundanarum catenis, quas σειρὰς vocabant, idealique Obeliſcorum doctrina, de quibus in præcedentibus Aſtrologiæ & Medicinæ Claſſibus copioſè differuimus, diſcebant.

Hieroglyphica rerum mirandarum effectiua putabantur.

Dico itaque, omnia ferè ſymbola & hierogrammatiſmos, qui in Obeliſcis, cœteriſque Ægyptiacis monumentis hieroglyphicis, vti & in Iſiaca tabula reperiuntur, præterquàm quòd arcaniſſima quæuis ſignificarent, amuleta quoque fuiſſe ſeparatim vſurpata, & paſſim ab Ægyptijs ex Obeliſcis veluti archetypis codicibus decerpta, ceu ſacra quædam phylacteria in collo, pectore, manibus, alijſque ſecretioribus corporis partibus, tùm contra diuerſorum morborum violentiam faſcinationeſque, tùm ad animi bona acquirenda, fuiſſe portata; imò animalibus eandem ob cauſam veluti ſymbola ſterilitatis auerruncatiua fuiſſe alligata. quod ipſum longâ & diuturnâ experientiâ ſat ſuperque docuit. Dum enim innumeros penè antiquitatum promos condos exploro, omnia ferè & principalia hieroglyphica ſymbola diuerſis pretioſis lapidibus exſculpta cum anſula dorſo annexa reperi; quod apertum ſignum eſt, illa filo ſuſpenſa vſibus hominum priuatis ſeruijſſe; quæ omnia æri inciſa in III. Tomo exhibebuntur. Neque in lapidibus tantùm exhibebantur, ſed in tænijs, licijs, ſchedis, tabellis metallicis Dijs appropriatis exarabantur, vt ſuo loco dicetur; cum tanto ſuperſtitionis augmento, vt vix eſſet puer, homo, brutum, quod non huiuſmodi fanatica deliramenta ſibi appenſa haberet. Quæ paulatim ad vicinas Ægypto gentes propagata, Arabiam, Græciam, Babyloniam, deinde totum infecit Latium. Hinc Feſtus, Ipſullices laminæ neceſſariæ ſacris magicis ſpecie virorum & mulierum characteribus quibuſdam exarabantur; vnde Magi qui eas exararent & inſculperent, à Græcis Stœchiomathici, ab Ægyptijs Hieromanthæ dicti fuerunt. Cedrenus in Claudio, Appollonium Thianæum arcanorum Ægypti apprimè peritum ait, στοιχειῶσαι ἔφη, καὶ ἀποτελέσματα πλεῖστα. Characteribus & ſigillis deuinxiſſe Serpentes & Scorpios ne percuterent. Meminit & horum Euſebius l. 5. præparat. Euangel. *Lineas iubet deleri, vt abeat; has enim ſe retinere, & aliam figuram veſtitus, qui fert ſimulachra Deorum.* Quidam Philoſophus, teſte Tzezze, Ξέσας ἐν πέτρᾳ πρόσωπον τοῦ Χάρωνος, *exſculpto in lapide Charontis vultu*, dum peſtis Antiochiæ graſſaretur, & in vrbe poſito ſimulachro, luem ſedauit. Apollonius Ægyptiorum more Ciconiam exſculpens in marmore, Ciconias fontes & puteos iniectis ſerpentibus vitiantes Byzantio expulit, Heroſtrato teſte. Idem peſtilitatem, Dæmone, qui ſpecie mendici graſſabatur, lapidibus obruto ſedauit. De eodem Cedrenus ait: *Apollonij hodieque in quibuſdam locis* ἐνεργοῦσι τὰ ἀποτελέσματα. τὰ ἱστάμενα *opera perſeuerant, & efficacia ſunt; alia quadrupedibus & volucribus damnoſis auertendis, alia* ὡς ἐπισχὴν ῥευμάτων ποταμῶν ἀτάκτως φερομένων, *ad inordinatos amnium curſus inhibendos.* Ægyptijs nullus non angulus vrbium huiuſmodi ſcatebat. Erant autem amuleta terreſtria, ad fœcunditatem terræ ordinata, vt Serapis ex omnibus Mundi materiebus conflatus; erant & Nilotica, vt Canopus, ad Nili fertilitatem procurandam; erant aerea, vt Accipiter ἱερακόμορφος ad peſtis contagionem arcendam; erant & ignea, vti Aſpis ἀγαθοδαίμων ad ignis calorumque ſiccitatem auertendam; erant vrbium & priuatarum domuum Lares & Penates, infantes faſcijs inuoluti, quibus malignæ poteſtates diſpelli credebantur; erant cuique priuata quædam amuleta, quæ contra nociuam vim Typhoniam collo, pectore, manibus geſtabantur; erant & animalium contra luem à contrarijs poteſtatibus ijs immiſſam, huiuſmodi amuleta paſſim vſurpata. Verùm cùm de hiſce paſſim in hoc Opere diſcurram, hic longior eſſe nolui. Contra quæ rectè paſſim SS. Patres ſummo rigore inuehuntur. Lactantius l. 1. c. 14. *Inſinuant ſe corporibus hominum Dæmones, & occultè in viſceribus operti valetudinem vitiant, morbos cient, ſomnijs animos terrent, furoribus quatiunt, vt homines his malis cogant ad eorum auxilia decurrere.* Tertullianus in Apolog. c. 22. *Dæmones lædunt primò, deinde remedia præcipiunt, ad miraculum noua ſiue contraria, quæ poſt deſinunt lædere, & curaſſe creduntur.* Origenes contra Celſum: *Quid recenſeam, ait Celſus, eos qui luſtrationes docuerunt, & incantationes pellendis morbis, arcendiſque aut effigies formaſque Dæmonum varias, & præter hæc in veſtibus, manicis, lapidibus, plantis, radicibus amuleta diuerſorum generum?* Sed hæc de Amuletis in genere ſufficiant.

Hieroglyphica plerumque erant Amuleta apud Ægyptios.

Hieroglyphica Amuleta vtenſilibus rebus inſculpta.

Ægyptiorum ſuperſtitio ad alias tranſijt Nationes.

Cedrenus.

Appollonius Thyanæus.

Euſebius.

Amuleta terreſtria apud Ægyptios, & aerea, & Nilotica &c.

SS. Patres inuehuntur in Amuleta.

Lactantius.

Tertullianus.

Origenes.

Verùm vt hæc Lector ἐν τῷ [illegible] clariùs cognoſceret, hic amuleta nonnulla apponenda duxi, ex quibus reliquorum rationem faciliùs intelligat. Inter amuleta Ægyptiaca nihil erat communius Harpocrate, Horo, Apide, Oſiride & Iſide, Canopo; quorum primus Cornucopiâ inſtructus ſub forma pueri nudi digito ſilentia ſuadente conſpiciebatur; alter itidem ſub forma pueri, ſed faſcibus, aut reticulato amictu inuolutus; tertius ſub forma bouini capitis; quartus ſub varijs formis, nunc ἱερακόμορφος, nunc κυνόμορφος, modò leoniformis; quinta ſub mulieris habitu, ſcuticâ & reti inſtructa, alijſque inſtrumentis, vti in ſequenti figura apparet. Per

Amuleta varia explicata.

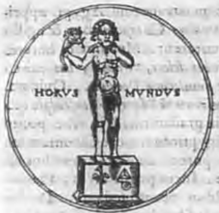

Harpocratis amuletum, arcanorum per varias diuinationum ſpecies ſe conſcios futuros ſperabant, religioſe geſtatum: geſtatum autem fuiſſe, anſulæ ſatis demonſtrant. Per Hori amuletum naturæ mundanæ notitiam ſe habituros putabant; per Apidis amuletum, fœcunditatem; per Oſiridis influxus ſuperni abundantiam; per Iſidis, quæ ad Terram & Nilum pertinent, bonorum omnium temporalium vbertatem ſe conſecuturos ſperabant.

Nihil præterea amuletis quæ Ibidem, Accipitrem, Bouem, Canem, Cynocephalum, Ælurum, ſimiliaque referebant, frequentiùs erat; quibus omnibus priuata bona ſe conſecuturos ſperabant. Vt per Accipitrem, claritatem luminis tùm oculorum, tùm intellectus; per Bouem, domeſticæ ſubſtantiæ amplitudinem; per Canem ſcientiarum & artium notitiam; per Cynocephalum & Ælurum Lunaris Numinis attractum.

Erat ex inſectis quoque Scarabæus, certis & appropriatis lapidibus inciſus, potentiſſimum amuletum, & paſſim vſurpatum, ad Solaris Numinis attractum, contra omnes tùm corporis, tùm animi morbos inſtitutum, quorum ingentem copiam, ex omnibus antiquitatum penuarijs ad me transmiſſam, vnà cum alijs diuerſarum formarum & characterum Schematiſmis, vide in Theatro hieroglyphico ſeu III. Tomo, vbi interpretationem ſingulorum adduximus.

Amuleta à Torquato de Alexandro exhibita explicantur.

Contulit non ita pridem ad me haud ſpernendam huius farinæ amuletorum copiam, Torquatus de Alexandro Capitaneus, quæ cùm inſignibus myſterijs polleant, ea hic opportunè explicanda duxi. Primò quidem ſimulachrum occurrit BC tripertitum; quod BC facie antica, figuram pueri refert ſedentis, ventre pedibuſque tumidis, vtrâque manu ſcuticam geſtantis, ſub vtroque pede Crocodilum calcantis, in cuius humeris hinc inde duo ſedent Accipitres, in capite tutulum gerit Scarabæi imagine inſignitum, è cuius lateribus hinc inde duo idola brachijs pendulis manibuſque contractis, vti in figura A (quæ eſt aſpectus figuræ è latere ſcenographicus) apparet. In poſtica verò parte figura D ſpectatur, velo, cornibus, globoque, quem capite geſtat, ſpectabilis, manibus expanſis, ex toto corpore veluti radios diſpergens. Sed quid hæc omnia ſignificent, videamus. Primò totum ſimulachrum eius, quâ hic ſpectatur, magnitudinis eſt, ex viridi lapide ſculptum; amuletumque portatile fuiſſe, anſula ſeu foramen T, in figura A, per quod filum traijciebatur, ſat oſtendit; & ſignificat Horum Oſiridis filium. Horus enim, quemadmodum Tomo I. Syntag. III. innumeris authoritatibus comprobatum eſt, ſemper ſub puerili forma referebatur, & myſticè, Plutarcho teſte, nihil aliud eſt, quam ſenſibilis Mundi machina, quam Sol ſeu Oſiris per Scarabæum indicatus, continua Solarium Numinum per binos Accipitres, & terreſtrium Geniorum per penates lateribus aſſiſtentes indicatorum miniſterio, ſummâ ſapientiâ gubernat & moderatur. Pueri forma pingitur, quia Mundus generabilium rerum innouatione continuò veluti reiuueneſcit: tumido corpore pingitur, quia genitalium rerum fœtura & [illegible] perpetuò turget: ſub vtroque pede Crocodilum calcat, id eſt, Beboniam ſeu Typhoniam malignitatem Mundo adeo pernicioſam, nè inualeſcat, cohibet; ſcuticaque, id eſt, virtutis ſuæ efficacia in officio continet; quam niſi cohiberet, totum Mundum perire neceſſe fore putabant. quæ omnia pulchrè per pugnas & certamina Hori & Typhonis ſymbolicè indicantur, de quibus lege Syntagma III. Tomi I. In poſtica verò parte per figuram D, Iſis ſeu Luna exprimitur, quod cornua & velum, quibus ſemper exhibetur, oſtendunt: vbere turget, quia mater omnium inuentionum eſt, & Hori à Typhone extincti vindicatrix & reſuſcitatrix; dum Mundum ſiccitate & aduſtiuâ quâdam vi oppreſſum, humido ſuo influxu, per radios aptè indicato, ad temperiem & vitam reuocat. Atque hæc eſt myſtica & hieroglyphica dicti ſimulachri ſignificatio; quod, propter magna ſub eo recondita myſteria, ſummâ vi pollere arbitrantur tùm ad Genios attrahendos, tùm ad malignos propulſandos. Hinc in Iſiacis adytis ſummâ cœremoniarum vi illud conſecrabant; fieri enim non poſſe credebant, quin dicta Numina imagine hac myſterioſâ, & omnes eorum virtutes & proprietates occultè indicante, veluti ad ſignum illis congruum attraherentur, & per illud geſtantibus omnium bonorum copiam, & malorum auerſionem promitterent. Atque hæc eſt amuleti aſſumpti vera & ſincera interpretatio.

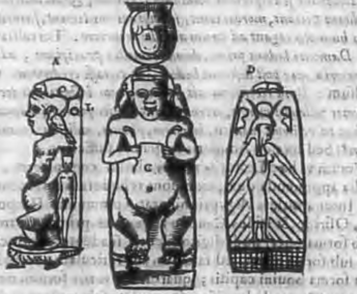

Amuletorum aliorum explicatio.

Similia huic ſunt alia duo amuleta ſequentia, quorum prius ſignatum litera E ſub fœminæ figura, quæ lyram ſiniſtrâ, plectrum dextrâ tenet; ſecundum G, ſiniſtrâ cucurbitam, dextrâ Syringem tenens, ventre tumido diſcooperto; H verò poſticam partem figuræ G, indicat. Porrò cucurbitam, humidum;

per pileum pyramidalem, ignea vis intelligitur, quorum harmonico temperamento Mundus impræguatus rerum omnium copiam producit, ac proinde ob myſteria ſub eo abdita, in vſum amuleti adhibebantur. Tametſi duo poſteriora amuleta non purè hieroglyphica ſint, ſed neſcio quid Græcanicæ eruditionis ſapiant.

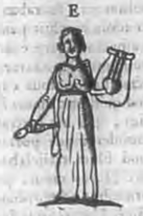

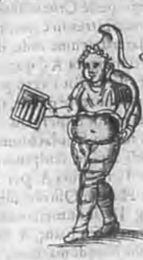

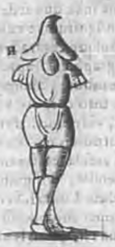

Amuletum valde myſterioſum explicatur.

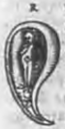

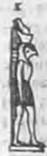

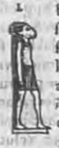

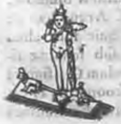

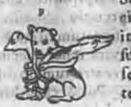

Amuleta alia explicantur.

Amuletum verò ſignatum litera R, à ſuprà citato Capitaneo conceſſum, vti oppidò myſterioſum eſt, ita nonnullam explicationem ſeorſim mereretur. Eſt id ex cupro conſtructum in forma perſeæ linguiformis, intra cuius concauum puerulus latet digito labijs impreſſo ſilentia ſuadens, altera manu cornucopiæ tenens; & indicat Harpocratem Sapientiæ Numen incluſum Perſeæ fructui, cuius folium vti linguæ, ita fructus cordis figuram exprimit teſte Horo; quo indicatur, quod quicunque ad ſapientiam aſpirat, is quod per ſapientis Magiſtri linguam didicit, id altè cordis penetralibus per frequentem contemplationem committere debet; eratque amuletum, quod Sacerdotes ad ſapientiæ ſpiritum per Harpocratis fauorem acquirendum portare ſolebant. Verùm de his paſſim in hoc Opere, & in Obeliſco Pamphilio tractatum reperies. Sequuntur alia amuleta literis K, L, S, ſignata, quorum prius ſtatua eſt ἱερακόμορφος, id eſt, Accipitrinâ facie, & Oſirin ſignificat; ſecunda κριόμορφος, id eſt, Arietinâ facie, & Ammonem notat; & tùm ad Solaris Spiritus, tùm ad Ammoniæ fœcunditatis influxum participandum, geſtabantur. Sequitur hæc amuletum F Cerberi tricipitis λυκο-λεοντο-κυνομίξου, ſerpentibus inuoluti; quod ad Hecates ſiue Iſidis ſubterraneæ fauorem acquirendum ferebant; per Caninum caput diligentem Hecates cuſtodiam, per Leoninum, robur & ſoliditatem, quam rebus confert, per Lupinum, perfectam rerum in ſubterraneis locis digeſtionem denotant, ex quibus deinde vita omnibus communicatur, per ſerpentes indigitata. Amuletum M ex antica parte Scarabæum portat, ex poſtica Anubidis figuram geniculatam, cum ſacra Tabula hieroglyphicis inſignita, cui infraponitur figura Ichneumonis. Per Scarabæum ſicuti Sol in Sidereo Mundo, ſic in Politico Rex aut Princeps ſignificatur. Per caniformem ingeniculatam figuram, Mercuriale Numen; per Ichneumonem infrà vis eiuſdem Typhoniæ virtutis propulſatiua, indicatur; Ichneumon enim animal mirâ induſtriâ ſubiens ventrem Crocodili, qui Typhonem notat, eum interficit. Oualis verò figura, in qua Solis figura cum tetrapyrgo, ſceptro, & Scarabæo, inſerta ſpectatur, eſt ſacra Tabula amuletoria, cuius dicta ſymbola indicant, vrbes & dominia maſcula Anubidis Typhonis propulſatiuâ vi immunia fore, religioſâ ea portantium obſeruantiâ; quæ omnia fusè in Obeliſco Rameſſæo ſeu Lateranenſi, vbi hic hierogrammatiſmus ſæpè ſpectatur, exponentur.

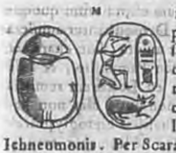

Manus hieroglyphica explicatur.

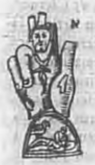

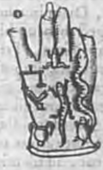

Reſtat explicanda Manus hieroglyphica ſignata N & O, cuius anterior facies continet in medio faciem Iouis, è cuius collo ſacrum periamma Iſiacæ Crucis dependet, eo digitorum ſitu, quo vides; ad carpum verò intra hemicyclam figuram, Iſidis iacentis habitu, & filium ſuum Horum lactantis figura cum aſſiſtente Columba ſpectatur; quo iuramenta Ioui Ægyptio per ſacram Iſidis Crucem fieri debere, antequam Iſidis rerum mundanarum nutricis inuocatio & adiuratio peragatur, indigitatur. In poſteriori verò manus parte, ſignata O litera, omnis generis reptilia, vti ſunt Rana, Serpens, Lacerta, Teſtudo, Lituus cum Bilance, & vaſe Nilotico exprimuntur; per Ranam Elementum humidum, per Teſtudinem terreſtre, per Lacertam aëreum, eò quòd aëre ſicuti Chamæleon viuere videatur; & per Serpentem ignis Elementum denotatur; quæ omnia vitam & alimentum à magna Deorum matre Iſide, per harmonicam Elementorum contemperationem, quam Bilanx & Lituus exprimit, hauriunt. Adiuratio ſic inſtituebatur: Te, O Iuppiter Oſiris, per ſacram Iſidis Crucem, per Ouum archetypum, per cultrum Arueris, per nutrimentum Iſidis quod Horo præſtat, per Columbam, in quam itam Typhonis fugiens, conuerſa fuit, per Bilancem Omphta, per Serpentem Ophionium, per Ranam & Lacertam Momphta, per Vulcani Teſtudinem, per vaſa Nilotica, per manum denique beneficam tuam, omnia continentem te adiuro, vt præſtes quæ iubeo. Hanc deinde manum potentiſſimi amuleti loco geſtabant. Sed & hæc alibi fuſiùs exponentur. Eſt & aliud huic ſimile amuletum in Gazophylacio Cardinalis Bar-

Amuletum Muſæi Barberinorum.

Crux anſata amuletum præcipuum.

Barberini, quod vti ijſdem ferè ſymbolis inſignitum eſt, ita vſum quoque huic præſenti amuleto haud abſimilem habebat. Denique inter amuleta omnium maximum frequentiſſimumque Crux erat anſata, ſiue character Hermeticus, quem cùm integro tractatu in Obeliſco Pamphilio, & fusè etiam in Alchimia Ægyptiorum deſcripſerimus, eò Lectorem remittimus. Atque hæc erant amuleta Ægyptiorum; non quod alia non habuerint; nam vt ſuprà diximus, quicquid in Obeliſcis hieroglyphicorum continebatur, ijs pro amuletis ſeruiebat; ſed nè immenſa rerum farragine opus confunderem, vſu frequentiore trita hic producenda duxi, reliquis in tertium Tomum reſeruatis.

CAPVT V.

De horrendis cæremonijs, quibus in adytis Simulachra ſua conſecrabant Ægyptij.

Adyta Ægyptiorum in pluribus Nomis.

Clemens.

DE adytis Ægyptiorum, locis obſcuris & ſubterraneis, copioſè egimus in I. Tomo. Syntagm. V. quare hoc loco tantùm, quid in ijs operati ſint Magi, & quas cœremonias peregerint, explicandum reſtat. Erant autem complura in Ægypto huius generis latibula, & vt Clemens ait, pro numero Oraculorum, aut Nomorum, Diabolicarum artium ſacraria; in quibus primò in muris depictæ ſpectabantur hieroglyphicæ doctrinæ documenta, ad ſpiritus attrahendos aptiſſima.

Adyta quomodo adornata, & quid in illis actum.

Primarium Numen cum aſſeclis Genijs pro loci ratione diuerſis, aræ impoſitum cernebatur, mirâ transformatione deturpatum; erat & vicina piſcina ſacra, in vſum rituum & expiationum deſtinata; totus locus obſcurus, & non niſi luminibus illuſtrari poterat; intra hunc Sacerdotes ſtatutis diebus conueniebant, eo veſtium & ornamentorum habitu, quo tùm Numen primarium, tùm aſſeclæ adornati conſpiciebantur; in ſilentio ſummo tenebras illas ſupremi atque immenſi Numinis, quæ per loci caliginem indicabatur, atteſtabantur; deinde ſingularum figurarum myſteria parietibus depicta vim, & efficaciam docebant ſacris initiandos, cuiuſmodi fragmentum ad me non ita pridem miſit eruditiſſimus Nardius, vt poſteà videbitur.

Clemens.

Iuſtinus Mar.

Quorum quidem ratio tanti apud Græcorum Philoſophos, tametſi non niſi fama tantùm relata, fiebat, vt Clemente teſte, Ὁ Πυθαγόρας περιτέμνεται, ἵνα δὴ καὶ εἰς τὰ ἄδυτα κατελθὼν τὴν μυστικὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθῃ φιλοσοφίαν. *Pythagoras circumciſus eſt, vt in adyta ingreſſus myſticam ab Ægyptijs diſceret philoſophiam*; & Iuſtinus quæſt. ad Orthodoxos cap. 25. Τίμια δὲ ἦν παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις μαθήματα τὰ ἱερογλυφικὰ καλούμενα τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις ἐν τῷ τότε καιρῷ· ἀλλὰ τοῖς ἐκκρίτοις παιδευόμενα, ἀστρονομία δὲ καὶ ἀστρολογία παρ' αὐτοῖς ὅτε χυδαῖα τὰ καὶ πεζά, ἐν ἀγορᾷ μαθήματα λέγεται. *Id temporis hieroglyphicæ diſciplinæ in pretio erant apud Ægyptios, quæ in adytis dabantur lectiſſimis quibuſuis, non hominibus de triuio; Aſtrologia verò abiecta circumforanea & vulgaris apud eos erat.*

Quibus ritibus Sacerdotes petebant. Apuleius.

Lucianus.

Quòd ſi de publico aliquo Regni aut vrbis negotio Numina conſulenda forent, aut peculiare quidpiam à dæmonibus petendum foret, aut ſimulachra in

Oraculorum vſum conſecranda; tùm dictis præmiſſis paulò antè cœremonijs, Sacerdos, qui, teſte Apuleio in Apolog. ritè callere cœremoniarum leges, fas ſacrorum, ius religionum debebat; & vt Libanius declamatione 43. Εἰδέναι δεῖ θεούς, καὶ τ' ἀπόῤῥητα, καὶ οἷς χαίρουσι, καὶ τίσιν ἁλίσκονται, καὶ τί λαβόντες ἀντιδοῖεν ἄν, *Scire Deos, eorumque arcana, & quibus gaudeant, quibus trahantur, & quid capientes reddant*; horrido murmure, imperioſiſque verbis, teſte Luciano in Necricis, Deos ſuperos maneſque torquet, noxiũ ære circumdatur carmen, tùm horrentibus verbis vrna opertanea præcluditur, ter nouies carmen magico demurmurat ore. Verùm & hoc cum magna differentia, neque enim ſemper minis, aut verborum portentoſorum prolatione vtuntur.

Θεοληψίαν appetebant Aegyptiorũ Sacerdotes.

Cùm enim ſupremo Numini, choroque ſupremarum Potentiarum ſupplicabant, id non niſi hymnis, canticis, ſacrificijs, & præuiâ animi corporiſque ab omni terrenæ contagionis fœditate ſoluti diſpoſitione & expiatione efficiebant; quo quidem nihil aliud niſi θεοληψίαν, id eſt, in Deum transformationem intendebant, quam vbi adepti fuerant, iam Deorum conſortio digni, nullam adeo magnam potentiam eſſe arbitrabantur, cui non imperare, eamque ſui iuris facere poſſent.

Porphyrius.

Sacerdotes Ægyptiorum Dijs minabantur.

Pſellus.

Minis tamen vtebantur in genus quoddam Dæmonum inferioris ordinis, quod imperioſis minacibuſque verbis ad id, quod volebant, cogebant: ita Iamblichus. Verba eius ſunt: *Narrat Porphyrius, Sacerdotes conſueuiſſe violentis quibuſdam minis ad uerſum Superos vti. Minæ hæ ferè erant: Niſi vos ita feceritis, vel contrà, ſi feceritis aliquid, cælos confringam, vel occulta Iſidis patefaciam, vel arcanum in abyſſo reconditum diuulgabo, aut Ciſtam barin, id eſt, nauim quandam apud Ægyptios ſacram, aut membra Oſiridis Typhoni diſpergam, cæteraq; ſimilia.* Quæ omnia Pſellus l. de operat. Dæm. c. 21. confirmat, dum ait [Dæmoniorum omnia genera mirè audacia & timida eſſe. In primis autem ea quæ ὑλαῖα ſeu materiæ affecta ſunt. Siquidem aërea quibus plurima ſolertia ineſt, ſi quis increpuerit, increpantem diſcernere non poſſunt; nec alius ab eorum vexatione liberari poteſt, præterquàm is, qui ſanctitate vitæ Deum colat, tremendumq; Dei verbi nomen diuina potentia fretus accinat. Hæc autem, nimirum materiæ affecta Dæmonia, verita nè in abyſſos meatuſque ſubterraneos relegentur, ſibique ab Angelis eò relegantibus timentia, cùm quis illuc ea relegatum iri comminatur, Angelorumque nomina exprimit, quibus id prouinciæ demandatum eſt, dici vix poteſt, quanto metu, quibus perturbationibus concutiantur: ita enim animo percelluntur, vt nè comminantem quidem, quiſnam ille ſit, diſcernere valeant, ſed ſiue anicula quædam, ſiue vetulus homuncio comminationes huiuſmodi expreſſerit, tunc tantus ea metus inuadit, vt plerumque abſcedant, ac ſi ea qui comminantur, ijdem & internecioni dare poſſint; vſque adeo timida ſunt, nec quenquam diſcernere nôrunt. Proinde facillimè ab impuro illo Incantatorum genere excrementitijs cicurantur, ſaliuis inquam, vnguibus, & capillis, cerâ tenuique reuincta filo execrandis illis exorciſmis & abiurationibus tragicas affectiones & turbas euitant.] Quid autem per huiuſmodi minas indicare voluerint, aut quomodo Dijs imperare potuerint) ex Ægyptiorum mente explicandum duxi.

Ægyptij putabant, Genios aliquos timere homines, θεολήπτους.

Sciendum itaque eſt, in Mundo iuxta hieroglyphicam Sacerdotum doctrinam genus quoddam Poteſtatum, quod homines θεολήπτους, & per continuum ſacrorum exercitium in diuinam quandam eſſentiam transformatos, revereatur, timeat, eorumque verbis imperioſis obſtupefactum obtemperet; non humanâ quidem virtute, ſed diuinâ ſacramentorum ineffabilium poteſtate. Nam vt rectè Iamblichus dicit; cùm Sacerdos huiuſmodi in ſuperiorum Deorum ordine conſtituatur, ideo grandioribus propria natura mandatis vtitur atque minis; neque tamen tanquam facturus, quæ tunc aſſeuerat, ſed declarans quantam nactus fuerit poteſtatem propter ipſam ad Deos vnionem, ex notitia & ineffabilium ſymbolorum ſignaculorumque poſſeſſione. Aliam rationem quoque Iamblichus notat, obedientiæ Dæmonum ad minaces Sacerdotum voces: ſunt enim nonnulli Dæmones, in prouincias Mundique partes diuiſi, ſingulique ad continuam rerum ſuæ fidei commiſſarum cuſtodiam deſtinati, qui quidem tantam rerum ſibi commendatarum curam habent, vt nec verbum quidem illius ordini diſpenſationique contrarium valeant tolerare; non aliam ob cauſam, niſi quòd Deorum ordo conſtanti & inconcuſſa neceſſitatis lege omnis mutationis experte in ijs perſeueret, quam illi pari Mundanorum perſeuerantia obnixè cuſtodiant. Itaque Dæmones huiuſmodi circumterranei, vti in fidei ſuæ commiſſis rebus viuerent, & ex ijs eſſe ſuum traherent, ita eas ipſas res tantopere ſibi cognatas & amicas ſimilibus minarum tormentis vt inuadantur, non permittunt, imò nec eas audire poſſunt, eò quòd ordinem, atque adeo totius Vniuerſi diſpoſitionem potiſſimùm ijs ſub myſterijs contineri intelligant, quæ ſunt ipſa Numina allegoricè per verba indicata. Quando igitur dicunt; Cœlos conſtringam, vel occulta Iſidis patefaciam, vel arcanum in abyſſo reconditum diuulgabo, aut Ciſtam barim; aut Oſiridis membra Typhoni diſpergam; cùm id ordini totius repugnet, conſequenter ordini cuſtodum contrarium, hinc perturbantur, & ne ſimilia ampliùs moueant, voluntati eorum condeſcendunt; nam non alia de cauſa Mundi partes in ordine permanent, niſi quia benefica Oſiridis poteſtas ſincera & intacta, nullo contrario tumultu & errore miſceri, & confundi poteſt; vita inſuper omnium pura ſemper & incorrupta perſiſtit, eò quòd viuificis harmonicisque rationibus, quæ in Iſide reconditæ ſunt, totus Mundus ſempiternâ lege perſiſtat; quis enim curſum Solis & Lunæ cohibeat? quis abyſſos aperiat? quis bario, id eſt, vehiculum Mundanarum rationum retardet? Ne itaque ordo naturæ immutetur, ſortemque contrariam ſubeat, hinc verbis minacibus ea profanari nolunt, quæ ſempiternorum Deorum munere, perpetuæ inſtabilitatis omnis contrarietatis expertem ſortem nacta ſunt. Atque hæc ex mente Ægyptiorum dicta ſufficiant. Subijciam hoc loco fragmentum à doctiſſimo Nardio tranſmiſſum, cuius ſuprà fol. 454. mentionem fecimus.

Iamblichus.

Hinc Dæmonibus intellatur ab Ægyptijs, quid ſignificant.

Expoſitio figurarum.

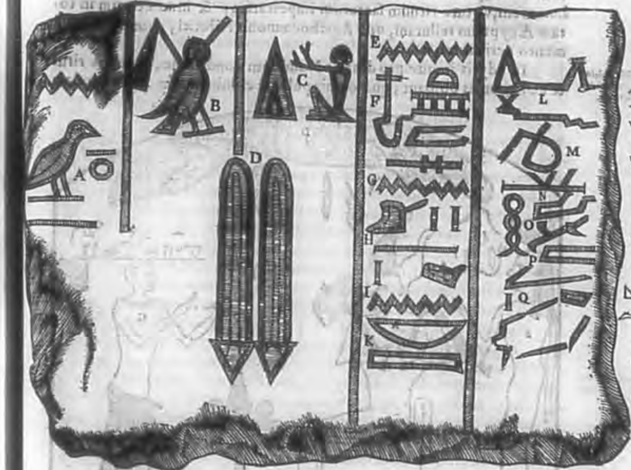

X Hæ figuræ eædem ſunt cum figuris EFGHIK &c. ſed

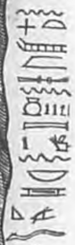

V meliùs expreſſæ hoc loco ad Lectoris inſtructionem.

POnebantur hæ figuræ in parietibus adytorum, & excerptæ ſunt ex ipſis Obeliſcis, vbi frequenter occurrunt, vti ſuo loco & tempore videbitur. Vnde patet, figuras Obeliſcorum veluti prototypas quaſdam, non adytorum duntaxat parietibus, ſed & ipſis ſtatuis, amuletis, cœteriſque monumentis fuiſſe inciſas. Sed explicemus ſingula. A Accipiter eſt motus Solaris ſymbolum, vti in Obeliſco Pamphilio ihierogrammatiſmo de Accipitre docuimus. B eſt Noctua cum flagello, & Dæmonem auerruncum notat, & Oſiris Accipitrini [illegible]. Figura C Sacerdotem notat vnà cum pyramide; & exprimit cœremonias, quibus ad Typhoniam vim propulſandam, & calori vitali inimicas Poteſtates diſſipandas, vtebantur. D, binas vitreas phialas ſignat, intra quas aqua Nilotica per occultos Meandros penetrans in fontes exaltabatur, quæ myſticâ ſuâ ſignificatione minimè carebat; nam hoc ipſo arcanè Momphtæi ſpiritus diffuſam in omnia Mundi membra vbertatem aptè ſanè indicabant. Reliqua verò ſymbola E F G H I K L M &c. cùm imperfectè expreſſa ſint, ea paulò clariùs ponenda duxi, eo modo quo in margine Schematiſmi, qui in ſignatis literis V X. Quorum ſignificatio hæc eſt: Aqua ſuperna per influxum ſuperni Numinis deuehitur in piſcinam ſacram, & hinc in Nili humorem, virtute rituum ſacrorum impetratum; & hinc demum in totam Ægyptiam telluram, ope Agathodæmonis Nilotici, ſummo emolumento deriuatur.

Siſtri hieroglyphici deſcriptio.

In adytis itaque pro diuerſa Numinum conditione, diuerſos ritus & cœremonias obibant; quæ omnia pulchrè exhibentur in Siſtro quodam marmoris albi hieroglyphico, quod non ita pridem mihi tranſmiſit interpretandum eruditiſſimus vir Thomas Henſchaw Anglus. Lapis albus eſt, marmore longè mollior, haud dubiè ex ſubterraneis Ægypti Cryptis, vbi vt plurimum in huiuſmodi lapidibus mollioribus hieroglyphica inſculpi ſolebant, veluti ab omni aëris iniuria rite munitis. Altitudo lapidis eſt pedum trium minus vno pollice; latitudo pedis vnius pollicum $2\frac{1}{2}$. Craſſities circa 4 pollicum cum $\frac{1}{4}$. Figuræ ſuperiores altæ ſunt ped. 1. pol. 5. Inferiores verò poll. 8. ſingulæ continentes ſpacia poll. 2. Spacium quod infrà figuris vacuum eſt, continet pedem vnum, iuxta menſuras Anglicas. Lapis in vertice curuatus eſt, & referre videtur cum reliquo continente adytum; in quo globum alatum in vertice vides ſignatum literâ D, infra quem varij minuti characteres hieroglyphici (qui tamen temporis iniuriâ corroſi, quid referant, cognoſci non poteſt) parietibus inſculpti, infra quos figura hominis nudi A, cidari Ægyptia redimiti, ſedentis habitu conſpicitur, & dextrâ manu flagellum, alterâ baculum continet, à cuius tergo B ſimulachrum fœmineum, veſte lineâ ad talos vſq; inuoluta, cuius è capite velo & tænijs ornato, globus ſerpentifer emergit, à figura A, aliquid veluti ſollicitè quærens; ex altera verò parte figura C ſpectatur, ex parte ſuperiori ab vmbilico vſque ad verticem nuda, virili habitu, brachijs extenſis, eorumque digitis in ſerpentes veluti degenerantibus; inter figuram A & C ara poſita eſt, vaſe turbinato, & binis globulis inſtructa. Quæ quid indicent, expono.

Siſtri interpretatio.

Globus alatus ſupremi Numinis omnia peruadentis prouidentiam ſignat. Figura A Oſirin notat, Numen Solare & [illegible]; quod flagellum, ſceptrum, habitus ſedentis, & cydaris, quæ ſunt dominij & poteſtatis ſupremæ ſymbula, ſatis oſtendunt: nudus fingitur, quia Numen ab omni terrenæ contagionis miſcella immune eſt; cui Iſis B coniungitur, indiuidua Oſiris comes Luna, vti globus capiti inſiſtens cornuta Lunæ facie adornatus, & velum tæniæque docent: inuoluta eſt veſte linea, ad naturam eius inueſtigatu difficilem indicandam: brachio eleuato, mandata Oſiridis depoſcere videtur, prompta ad exequendum, quod iuſſerit. Figura C ſacrificulum ſeu Hieromantem notat, qui Oſiridem adiurat: nudus eſt, ad ſignificandum, neminem Deorum conſortio aptum eſſe, qui non animum ſuum priùs ab omni humanarum rerum contagione abſtraxerit; brachia eleuata habet, ad deprecandum compoſita; digitis in neſcio quid ſerpentibus ſimile abeuntibus, quo ſymbolo ſanè appoſitè notant, operationes Sacerdotum vitâ & ſpiritu plenas eſſe debere, vt Deorum muneribus participes fiant: caluus eſt, quia capilli corporearum fœcum excrementa ſunt; & latibula animalium, à quibus expurgatus eſſe debet ſacrorum myſta, Deorum conſors. Menſa vaſis inſtructa indicat, ſine ritibus & cœremonijs omnem Deorum attractionem & demulſionem irritam & euanidam eſſe; hæc enim ſunt Deorum irritamenta, quibus præuiâ Vatum diſpoſitione accedente, tandem votorum ſuorum compotes fiunt. Hieroglyphica verò Schemata infrà triplici ordine diſtincta ſignificant, eas res, qui-

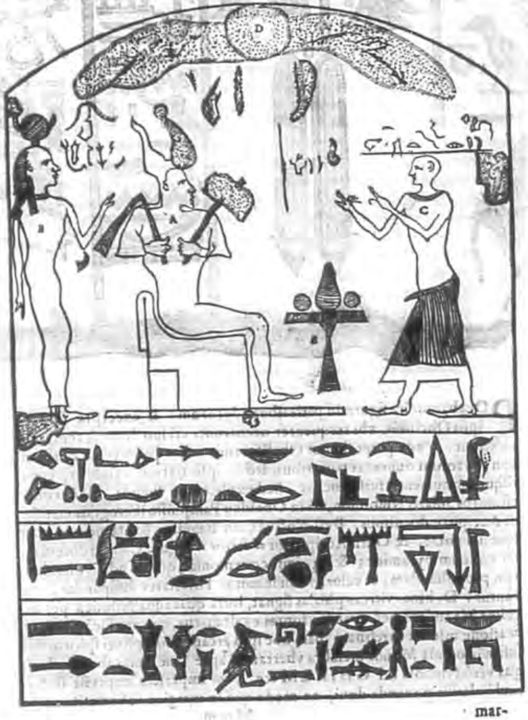

bus adhibitis Numina amicâ quâdam cognatione attrahuntur in rerum fidei ſuæ commiſſarum tutelam, cuiuſmodi ſunt vegetabilium conſeruatio, vrbium protectio, contrariarumque poteſtatum ab Ægypto abactio. Huius fariuæ quoque eſt ſequens Schema, quod Sacerdotem Momphta refert, ſacra Nilo facientem in adytis. Hic comparebat lineâ veſte indutus, veſtitus pelle Leonis, cuius figura ita adaptabatur corpori, vt figura capitis Leonis cum pedibus, Sacerdotē Momphta exprimeret M Mem, dextrâ

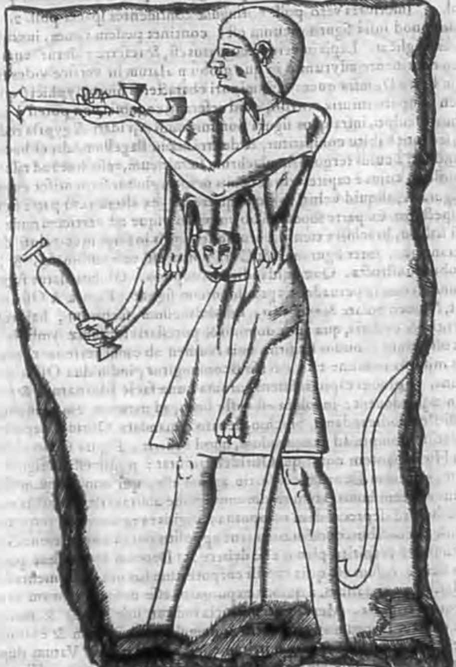

ge-

gerebat phialam, ſuperiùs in formâ Tautici characteris effigiatam, ſiniſtrâ canaliculum, cui vas Niloticum impoſitum erat, tenebat; quo de futura incrementi aut decrementi Nilotici conſtitutione diuinabatur. Quorum quidem expoſitionem conſultò & iuſtis de cauſis hoc loco omittendam exiſtimaui. Quare hæc de operationibus Sacerdotum in adytis indigitaſſe veriùs, quàm explicaſſe ſufficiat.

CAPVT VI.

De Gnoſticorum Magia amuletaria, & literis Epheſijs, quæ ſunt primus ramus Magiæ Aegyptiacæ.

Ramus primus Ægyptiacæ Magiæ, Gnoſticorum Magia amuletaria.

NOtum eſt, pleroſque Principes illorum Scholæ, qui nomine tenus Chriſtiani, olim in Magiſtri Diaboli verba iurarunt, Ægyptios Natione fuiſſe. Atq; hoſce imitatos Gnoſticæ impietatis ſectatores, abominabiles Ægyptiorum antiquorum ſuperſtitiones, ritus, cœremonias, ab inferis Diabolo myſtagogo reuocaſſe, teſtantur abominanda eorum ſacrificia, Magicæ artes, aliaque execranda ſcelera, quæ vide apud Epiphanium, Irenæum, Philaſtrium, Auguſtinum, Tertullianum, Theodoretum. Inter Gnoſticos verò maximè hiſce abominationibus infames memorantur, Marcus ille Ægyptius Magus, Baſilides magiſter luxuriæ, & cœnoſi dogmatis aſſertor Carpocrates, Valentinus quoque & Cherintus, Ægyptiacorum rituum ac ſuperſtitionum cultores atque ſectatores.

Gnoſticorum Magiſtri Aegyptiacarū impietatum ſectatores.

Gnoſtici verò ob excellentiā ſcientiæ quam iactabant, ſe appellari volebant; βορβοροὶ) quoq; dicebantur quaſi cœnoſi, ob nimiam vtiq; illam, quam ſuis in Sacris dicebantur exercere, fœditatem atque turpitudinem horrendam, & abominandam; quos ritus ad viuum Epiphanius l. 1. Tom 2. deſcribit, quem conſule. Nicephorus quoque l. 4. c. 2. Eccleſiaſt. hiſtor. in hæc verba de ijs ſcribit. *Atque equidem de Baſilide Irenæus itidem agens, pudendum errorem eius in apertum deducit; æqualem eius idem fuiſſe refert Carpocratem, eorum, qui Gnoſtici vocantur, authorem & ducem; quem non puduit propalam vitam magicam exercere, quam pater eius Simon clam & ſubdolè profeſſus erat; gloriam is aucupabatur, & ſeſe efferebat artibus curioſis per eos, quos ipſe conſiciebat amores, per ſomniorum viſiones, & per aſſeſſores Dæmones.* Hi itaque Ægyptiacas ſuperſtitiones, quarum ſe hæredes iactabant, ab inferis ſuſcitantes, totum ijs Orientem infecerunt. Erroneis enim eorum dogmatis inſiſtentes, nouam characteriſticam artem condiderunt, quâ varia confecerūt amuleta, quæ in varijs lapidibus pro ratione & proprietate Numinis, quod per ea inuocabant, exſculpta, characteribus Ægyptiacis antiquis circumſcripta, & nominibus potentium Angelorum inſignita, iuxta legum hieroglyphicarum præſcripta, ponebant; quibus mira ſe præſtare poſſe gloriabantur. Ex horum numero inter innumera pauca ſunt, quæ ſequuntur, in quibus paſſim Harpocratem Loto inſidentem, Iſidem, Serapidem, Hecaten, aliaque Ægyptiorum Numina, veriùs monſtra, deprehendes.

Gnoſtici cur ita appellati.

Epiphanius. Nicephorus.

Amuleta Gnoſticorum

In primo Amuleto, quod alibi damus, videbis hominem Sole redimitum, cœtera armatum, ſcuticâ vnâ manu, alterâ Idolo, ni fallor, inſtructum; quæ celebrem illum Ægyptiorum ſeu Perſarum Mithram indicant; quem Solem eſſe Herodotus, Lucianus, Marcianus Capella teſtantur. Imò id ipſum quoq; monſtrat nomen illud portentoſum ΑΒΡΑΞΑΣ, quod dorſo lapidis inſculptum eſt; eſt enim Ἀβραξᾶς per reſolutionem Arithmeticam κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν factam idem quod Mithras, quem Animam Solarem dicebant, virtute ſuâ totius anni decurſum moderantem; quod & numerus, qui ex vtroque nomine & Ἀβραξᾶς & Μίθρας in numeros reſoluto, vti hic à latere patet, ſat ſuperque conſtat. Vtriuſque enim numeri in vnam ſummam conflati efficiunt 365. tot nimirum, quot dies in anno ſunt. Quæ omnia S. Hieronymus in c. 3. Amos comprobat his verbis: *Baſilides, inquit, omnipotentem Deum portentoſo nomine appellat Ἀβραξᾶς, & eundem ſecundum Græcas literas, & annui curſus numerum, dicit in Solis circulo contineri; quem Ethnici ſub eodem numero aliarum literarum vocant Mithram.* Hæc Hieronymus. Ἀβραξᾶς igitur nihil aliud eſt, quàm Genius Solis auerruncatiuus; quod radij capitis, & ſcutica ſatis oſtendunt in dicta ſculptura, quam lapidibus diuerſis incidebant, adiuncto eius nomine, eamque collo ſuſpenſam contra varios malorum euentus portabant. In Rubino enim hoc nomen inſcriptum cum figura Magica conueniente, contra omnes igneos morbos portabatur; in Criſtallo contra aqueos &c. in alijs contra alios morbos. hiſce quoque omnem ſibi fortunam & felicitatem ſpondebant. Certè vix dubito, quin Amuletum hoc ad hemitritæum ſanandum, in quo conſcribi debet ad Magorum præcepta Abracadabra, ab Abraxa primùm fluxerit; nominis enim veſtigia id luculenter oſtendunt: & hoc me plusquam ſuadent tot [illegible], & gemmæ Elementis eiuſdem nonnunquam repetitis inſcripta, quorum copiam habes in Gallicis Scaligeri Epiſtolis ad Vazetum. Nec nuperum eſt inter Magos remedium, memorat enim Q. Serenus Sammonicus hoc carmine:

Herodotus, Lucianus, Marcianus Capella.

Ἀβραξᾶς quid ſignificet.

S. Hieronymus.

Abraxis Genius Solaris Auerruncus.

Abracadabra nomen.

Scaliger.

Α	1	Μ	40
Β	2	Ε	5
Ρ	100	Ι	10
Α	1	Θ	9
Ξ	60	Ρ	100
Α	1	Α	1
Σ	200	Σ	200
	365		365

ABRACADABRA
ABRACADABR
ABRACADAB
ABRACADA
ABRACAD
ABRACA
ABRAC
ABRA
ABR
AB
A

Inſcribes chartæ, quod dicitur Abracadabra,
Sæpius & ſubter repetes, ſed detrahe ſummæ,
Vt magis atque magis deſint elementa figuris
Singula, quæ ſemper rapies, & cætera figes,
Donec in anguſtum redigatur littera conum,
His lino nexis collum redimire memento.

De hoc nomine multas nugas reperies apud Serenum Sammonicum, multos quoque hæc verba in formam triangularem, nè quicquam ſuperſtitioni deſit, adaptaſſe reperio; vt adeo certum ſit, aſtutos illos præſtigiatores iſthæc Magica & barbara, potiùs portenta, quàm nomina finxiſſe, & magno ſupercilio inculcaſſe, ad concitandos ſimplicium animos, vt cum magno ſtupore auguſtiora putarent, quæ non intelligerent. Dæmoneſque iſtis pactis adſiſtentes, quæ poſtulabant Magi, præſtarent, vt de præſtigijs Marci refert Irenæus.

Irenæus.

Alterum Amuletum ſeu Sigillum continet quatuor imagines Magicas Deorum; Iſidis, quam Vrnâ ſeu Situlâ, Siſtrum, ſpicatum caput; Serapidis, quem Serpens, & modius in capite; Martis, & Veneris, quos ſigna ijs appoſita indicant. Amuletumque eſt contra venena & philtra, & faſcinationes, vti oſtendit Leonardus Piſaurus lib. de ſculpturis lapidum, eſtque non ſecùs ac alterum è Gnoſticorum Schola profectum. Hunc Abraxan non tantùm Mithram, ſed & nunc ΙΑω, nunc CΕΒΑω, nunc alijs nominibus, vti in dictis Amuletis videre eſt, appellabant. Quæ quidem nomina quid ſignificent, indicandum duxi. Gnoſtici natione Ægyptij, religione primùm Hebræi, dum virtutem Nominis Dei tetragrammati ex Veterum relatione cognoſcerent, ad impietatis ſuæ complementum, ſuperſtitioſa ſua nomina paſſim nomine ΙΑω & CΕΒΑω, quod idem eſt ac יהוה Iehoua & צבאות Sabaoth, ſumma tamen nominum corruptela indigitarunt. Quæ omnia confirmant ſequentia Amuleta, in quorum primi 5 numero ſignati primâ facie homo ſpectatur Galli criſtati facie, ſcuto & ſcuticâ probè inſtructus, qui tandem in pedes ſerpentinos abit, capite verò Martis ſtatuam geſtat; ſub pedibus verò hoc nomen ΙΑω ponitur, quod tamen in pleriſque huiuſmodi Amuletis vitio ſculptoris inuerſum ſpectatur, vel quia Sigillum erat, cuius literæ neceſſariò inuerſæ ſunt; vt impreſſæ rectæ ſpectentur. Quo quidem potentiam per Iehoua, per Galli faciem criſtamque Solaris Numinis poteſtatem, per ſcutum & ſcuticam omnium contrariorum abactionem, per ſtatuam Martis operum Martiorum effectum denotabant. In poſteriori facie habentur hæc nomina inſculpta, ΙΑω ΑΒΡΑΞΑΣ, id eſt, Deus Abraxas. In figura verò numero 3 ſignata iterum occurrit in prima facie eadem Abraxis figura; in poſteriori verò facie nomina potentium Angelorum, Michaël, Gabriel, Vriel, Raphaël, Ananaël, Proſoræël, Chabſaël continentur, ad ſuperſtitioſos vſus traducta. In quarto verò, eadem figura cum ſcuto cui nomen ΙΑω inuerſum

Amuletum aliud Gnoſticorum.

Leonardus Piſaurus.

Ἰάω Σαβάω quid.

Amuleta diuerſa Gnoſticorum explicata.

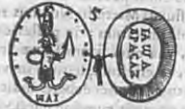
5

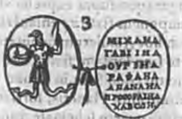
3

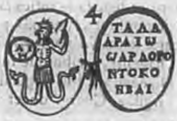
4

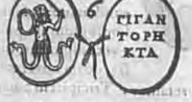
6

ſum inſcriptum eſt; in poſteriori verò parte hæc verba habentur Ægyptiaca, ΤΑΛΑ ΑΡΑΙω ωΑΡΔΟΡΟΝΤΟΚΟΝΒΑΙ, id eſt, *ſummo Marti omnia vincenti*. In ſexto, eadem figura, cum inſcriptione partis poſterioris ΤΙΤΑΝΤΟΡΙΚΤΑ, id eſt, *fortitudinis Martiæ & Giganteæ*. In ſeptimo, eadem figu-

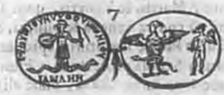

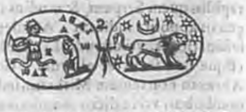

ra habetur, cum hac inſcriptione: ΙΟΤΙΟΤ ωΙΟΤΝΤ ΤΟΟΝω ωΝΙΟΤ, id eſt, *Domini fortitudo æterna*; & ſub pedibus nomen Angeli ΙΑωΛΗΛ Iaoliel, id eſt, *Angelus Domini*. In poſteriori facie Ibis pingitur habitu volantis ſerpente diuaricatis pedibus implicata, cui aſtat Anubis cum ſiſtro; quæ nihil aliud denotant, niſi vim Mercurialem nociuorum omnium abactiuam. Verùm hoc ſymbolum alibi expoſitum conſule. In figura 2, eadem figura quæ ſuprà expreſſa videtur, ſub cuius pedibus nomen ΙΑω, manum imponens ſtatuæ geniculatæ, quo influxus Martialis Numinis in geſtantem hoc Amuletum denotatur, religioſè portatum; in poſteriori verò parte Leo ſeptem ſtellis circumdatus, vnà cum figura Lunæ ſextilis conſpicitur, quo Sole in Leone exiſtente, vt effectum, ſeptem in vnum conſpirantibus Planetis, ſortiatur amuletum, confici debere indicatur. In decimo quarto ſchemate, eadem figura occurrit, cum hac inſcriptione, ωΦΕωΝ; quo Abraxam hunc vnum ex Ophioneis Numinibus, de quibus in Obeliſco Pamphilio ex Euſebio amplè tractauimus, eſſe deſignant. Sed de Abraxis ſeu Mythræ amuletis iam hæc dicta ſufficiant.

Nota literas inuerſas eſſe in ωΦΕωΝ.

Amuleta Harpocratica

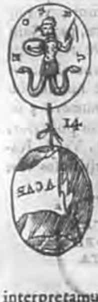

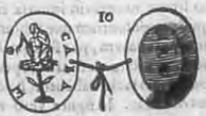

Procedamus ad Harpocratica amuleta, quorum non minor varietas occurrit. Et primò quidem paſſim inuenitur loto inſidens, digito ſilentia ſuadens, alterâ manu flagello inſtructus, cum nominibus ΣΑΒΑω, id eſt, Sabaoth, vt in figura numero 10 ſignata patet, in cuius poſtica facie nomen ΙΑω inſcriptum videtur; quæ omnia Solare Numen [illegible], & magnæ efficaciæ deſignant. Figura verò numero 14 ſignata in antica facie eundem nobis Harpocratem demonſtrat, ſymbolis priori ſimillimum; in poſtica verò parte ſtatua τρικέφαλος καὶ τριπρόσωπον conſpicitur, binis gladijs, flagellis, facibuſque inſtructa, quam nos Hecatem, ſiue Dianam, aut Iſin tergeminam interpretamur. Tricipitem autem fuiſſe, Virgil. 4. Georg. docet: Figura ſequitur.

Iſis tergemina, eadem quæ Hecate, vel Diana.

Sa-

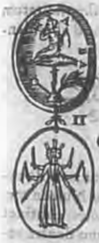

- - - - - - - *Sacerdos*
Tercentum tonat ore Deos, Erebumque, Chaoſque,
Tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Dianæ.

Virgilius.

Et Ouid. l. 7. Metamorph.

Ora vides Hecates in tres vergentia formas,
Seruet vt in ternas compita facta vias.

Ouidius.

Orpheus eam vocat ἐνοδίαν, τριοδῖτιν, οὐρανίαν, χθονίαν τε, καὶ εἰναλίαν, τυμβιδίαν, vialem, triuiam, cœleſtem, terreſtrem, æquoream, ſepulchralem, bacchantem cum manibus; eique tria capita attribuit, dextrum Equi, ſiniſtrum Canis, medium Apri; Euſebius l. 3. præparat. c. 5. Hecate Luna eſt, propter varias corporis eius formas, & formarum virtutes; ideò virtus eius eſt triformis, Nouilunia ferens, albam veſtem auro diſtinctam, & & lampades ardentes; calathum autem ſupernè fert, quia cùm eſt diuidua creſcente lumine, fruges maturat; plenilunij ſignum eſt ferrugineum ſandalium.

Orpheus. Hecatis nomina varia.

Euſebius.

Sequitur Amuletum numero 12 ſignatum, in cuius prima facie Harpocrates Loto inſidens flagellum ſiniſtrâ tenet, dextrâ ſilentium indicit, ad radicem Loti Leo conſpicitur currens cum hac inſcriptione: ΑΒΡΑΞΑΣ

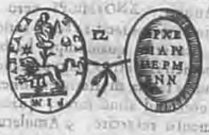

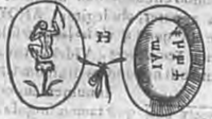

CICIPIM, id eſt, *Abraxas omnia ciens*. Per Leonem Momphta Nilotici incrementi Præſidem intelligunt, quod aptè per ſtellam Siothis ſeu caniculæ capiti Leonis impoſitam notant; ad ortum enim caniculæ Sole in Leonem intrante fit inundatio Nili, Solari Numine Harpocratico flagello omnem Beboniam vim aduſtiuam repellente. Nota hic CICIRIM retrogrado ordine lectum MIRICIC, idem eſſe ac Matrem Iſidem ſiue Lunam, quæ in hoc Amuleto tacitè indigitatur, & Genius Nili, & cooperatrix Harpocratis Solaris Numinis. In poſtica verò parte Amuletum hæc nomina inſcripta tenet: ΑΡΧΕΘΙΑω ΜΕRΜΕΝΝΗ, *principium ΙΑω omnis fecunditatis*. Porrò in Amuleto numero 13 ſignato, alia eſt figura Harpocratis ſine vllis literis; in poſtica tamen parte habetur hæc inſcriptio Ægyptiaca, vbi inuerſa hæc verba: [illegible] ΙΑω, quod idem eſt, ac *magnus* ΙΑω. Talia ſunt quæ ſequuntur ex culina Diaboli prolata Phylacteria ſignata numeris 1. 8. 9. 15. 16. Q & P. Figura 1 duas facies continet, in prima facie videtur figura nuda alata, modio in capite conſpicua, quatuor baculis fulcita cum infraſcripto nomine ΙΑω è literis inuerſis ΜΝΗCΤΗΑ, quod

Gnoſtici ab Ægyptijs hæc ferunt ſua deliramenta.

Nnn diem

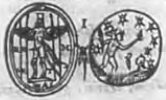

8

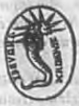

Ἰεγκαμάσερος,
Ἀγαθοδαίμων,
Ὀφίτης.

idem ac recordare ſignificat, vt figura IAω notat: nuda eſt, ad ſimplicitatem eius; alas habet, ad velocitatem; modium in capite gerit, ad abundantiam, quam confert, indicandam. Quatuor baculis fulcitur, ad dominium in quatuor Mundi Elementa innuendum. Hoc igitur Numen memor eſſe poſtulant eorum, qui id inuocauerint. Altera facies continet figuram humanam duobus capitibus caninis, palmam in manu dextra tenentem, ſtellis circundatam, infra quam veluti homo è tumulo ſurgens, conſpicitur; quo quidem nihil aliud indigitatur, niſi Anubis ſeu Mercurius; teſte Plutarcho, vtriuſque Horizontis inferi & ſuperi cuſtos, ac proinde duobus capitibus caninis pingitur; hic idem animarum ex inferis reductor, à Diodoro deſcribitur, vti alibi expoſuimus; hinc palmam victoriæ ſymbolum geſtat, & flammam, quâ indicatur, animas à pœnis perſolutis apud inferos, ſingulas ſphœris & ſtellis mox inuehendas. Figura 8 numero ſignata, Serpens ſeu Aſpis eſt κυνόμορφος, cuius caput radioſo nimbo circundatum, monſtrat Numen Mercuriale, vti ex inuerſis literis apparet, vbi legitur; ANOYBEI Anubis. XNOYMICPI verò nomen eſt, quod κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſolutum in numeros facit 1480, & totidem nomen Χριστὸς facit. Vides igitur quàm peruerſè, quàm impiè barbaris huiuſmodi nominibus diuinum Chriſti nomen Hæretico-magi profanent.

X	600	X	600
P	100	N	50
I	10	O	70
Σ	200	T	400
T	300	M	40
O	70	I	10
Σ	200	Σ	200
		P	100
		I	10
	1480		1480

9

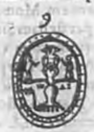

15

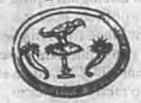

16

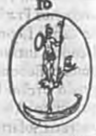

Q

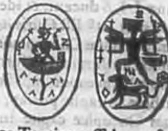

P

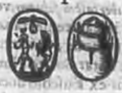

Innumera ſuperſunt huius farinæ myſteria exponenda quæ tamen ſingula adducere, nihil aliud foret, quàm librum hunc impijs nugamentis reſarcire. 9 Amuletum eſt ſimile numero 1 ſignato: in hoc Mercurius κυνόμορφος, biceps cum duobus Genijs ſupra canales binos vaſis Nilotici ſtantibus; cuius hiſtoriam vide in III. Tomo, Syntagm. de Canopis. 15 Amuletum eſt, in quo Accipiter ſupra florem Loti ſedet, binis cornibus copiæ ſtipatus, & beneficium fertilitatis & abundantiæ, quæ à Sole promanat, indicat. 16 Mars ſupra florem ſtans haſtâ ſcutoque munitus, flore radices ſuas in cymbæ medio firmante; quo indicatur igneam vim miſtam humido, omnium generationē promouere. In prima facie figuræ Q eſt Harpocrates Martio habitu indutus ſupra Lotum ſedet, ad inſtar cymbæ efformatum, flagello & Cruce Tautica caſſideque formidabilis. In ſecunda facie κυνόμορφος Dæmon, quaternis alis inſtructus, in cuius vtraque manu baculus, ſub pedibus Canem habet poſitum, ad cuius caudam ſtella, & indicat Mercuriale Numen quod Ægyptij Θὼθ appellant. Figura P alibi exponetur.

17

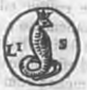

18

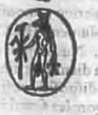

19

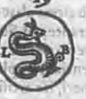

20

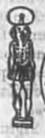

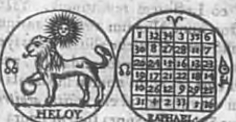

s

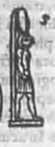

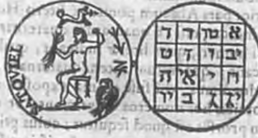

21

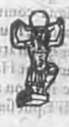

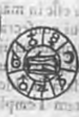

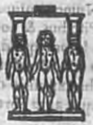

7

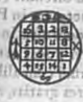

22

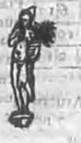

Figura numero 17 ſignata eſt Aſpis ἱερογλυφικὸς, qualis in Tabula Bembina ſæpe occurrit, eſtque figmentum Romanum ad ſimilitudinem Ægyptiorum efformatum, vt literæ Latinæ L L S docent, & idem ſignificant ac *Libertatem ſaluam*, vel *Liberorum ſalutem*. 18 Eſt Oſiris ἱερογλυφικὸς, calathum in capite portans, manu dextrâ baculum Cucuphomorphû cum lituo & gnomone, ſiniſtrâ Crucem anſatam in formam bifurcatam geſtans; & notat Solare Numen, per Accipitrinum caput ſignificatum, vt iam ſæpiùs ex Euſebio docuimus; calathum in capite portat, abundantiæ quam confert, ſymbolum; ſceptrum Cucuphæ capite inſignitum notat varietatem, quam producit, rerum; Lituus harmoniam; gnomon ſymmetriam, quam in Mundo conficit, rerum; Crux anſata, quam ſiniſtrâ gerit, ſpiritus Solaris per omnia diffuſionem. 19 Serpens contortus, duobus cornibus inſignis, idem quod 17 notat. 20 & 5 Amuleta ſunt Oſiridis ἱερογλυφικῶν; quibus intermediat Numus Leone inſignitus ab vna parte, ab altera abaco numerico; monſtratque cuſum eſſe Sole in Leonem intrante, ad Solare Numen HELOY attrahendum, vt ipſe Solis Leoniſque character docet. Numericus abacus Soli dedicatus eſt, cuius Intelligentiam Raphaëlem dicunt, & nihil aliud eſt, quàm quadratum Senarij numeri, ita artificioſè diſpoſiti, vt ſingulæ numerorum ſeries perpendiculares, tranſuerſæ, diagonales ſimul iunctæ eundem producant numerum. Verùm cùm hæc figura ampliſſimè expoſita ſit in Arithmetica noſtra hieroglyphica, eò Lectorem remittimus. ♈♌♐ notat trigonum igneum. Nota Lector, hunc Numum non eſſe antiquum, ſed à poſterioribus Aſtrologis confictum. Sequitur alius Numus ſynchronus, in cuius priori facie Iuppiter ſedens fulmine formidabilis, prope quem Aquila Iouialis, & character eius ♃, cuius nomen in Cabala eſt Zadkiel צדקיאל, Hebræi enim Iouem vocant צדק, id eſt, *iuſtitiæ arbitrum*; hic pro Zadkiel corruptè ponitur Satquiel. Supra Iouem figura Sagittarij ponitur, quod indicat hunc Iouis fulminantis Numum Sole in Sagittario conſtituto, cuſum eſſe; poſterior pars Abacum ponit ex literis Hebraicis conſtitutum, & nihil aliud indicat, niſi 16 quadratum quaternarij eo artificio diſpoſitum, vt ſinguli numeri, quos literæ indicant, qualibet ſerie iuncti ſimul, idem producant; quadratum autem quaternarij ſacrum fuiſſe Ioui, in Arithmetica docuimus, vbi fuſè omnia expoſita reperies. Literæ Hebraicæ hos numeros exprimunt, vt è latere apparet.

4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13

Idem prorſus eſt quod ſequitur; cuius prima facies ſeptem Planetarum figuras continet, & piſcium figuras in medio; quod oſtendit Numen cuſum eſſe in magna coniunctione Planetarum in Piſcibus, & Ioui conſecratum, Ioue & Luna conſtitutis in Leone, quod quaternarij quadratum luculenter docet. 21 & 22 Amuleta Ægyptiaca ſunt Harpocratis & Arueris, quorum cùm alibi expoſitio data ſit, hic ijs non immorabimur. 7 notant tres gratias, quæ ante portam Templi Epheſini poſitæ feruntur.

Alia

Alia nonnulla Amuletorum Schemata, ex varijs Muſæis collecta, & hoc loco expoſita.

23 Numero ſignata Iſis eſt cum Aſpide ἱερογλυφικῷ, Lituo & Baculo; quæ omnia alibi fuſè expoſita ſunt. 24 Numen [illegible] Typhonis exhibet, hinc Crocodilo inſiſtit, & Piſcem in capite portat; quorum vtrumque Typhonias indicat operationes. 25 Iſis turrita, ſeu Cybeles

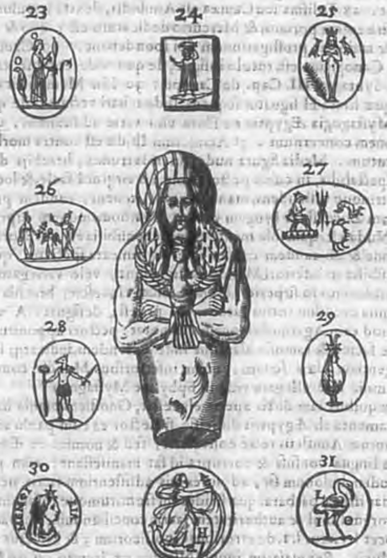

Ægyptia, duobus ſtipata Accipitribus, Solarium Numinum ſymbolis, & ad pedes Seriphio, id eſt, planta Abſynthij marini, quam Iſi ſacram fuiſſe Plato docet, brachijs in decuſſim compoſitis, quo indicatur, nihil in natura rerum reconditum eſſe, quod ipſa non complectatur. 26 Numus tres figuras continet: prima eſt Iſis cum ſitula in manu dextra, & ſiſtro in manu ſiniſtra, & modio in capite; quæ omnia fuſè expoſita ſunt in primo Tomo Syntagm. III. Cap. de Iſide; altera eſt Numen Niloticum ſiue Serapis, cum modio in capite, & radio menſorio in ſiniſtra, altera imperioſo geſtu, neſcio quid imperans. In medio puer alatus conſpicitur, & notat, vtrumque & Iſin & Nilum Genios totius Ægypti eſſe. 27 Numus continet figuram ſedentis Anubidis, cum figura fulminis tricuſpidis; & hominem nudum ante eum proſtratum; cum Cancro; & eſt Taliſma Aſtrologicum Sole in Cancro conſtituto inciſum hora Iouis; quo ſubtilitatem intellectus & honores, geſtantes illud ſe impetrare à Mercurio & Ioue putabant. 28 Taliſma ſeu Camæa eſt Anubidis, dextrâ baculum κηρύκειον, ſiniſtrâ enſem portans, & Mercurio dedicatum eſt; quo & fœcunditatem, & malorum profligationem ſibi ſpondebant. 29 Camæa ſiue Taliſma Canopicum eſt, tutulo inſigne, de quo vide copioſè tractatum Tom. I. Syntagm. III. Cap. de Canopis. 30 Iſin Memphiticam continet, & quæ litera H ſignatur ſequens, Iſidem bari vectam; de qua vide quæ in Myſtagogia Ægyptia ex Plutarcho variè adduximus, quæ hanc eruditionem concernunt. 31 Amuletum Ibidis eſt contra morbos capitis inſtitutum. Media figura nuda, inferiùs trunca, brachijs decuſſatis, & velo ſpectabilis, in cuius pectore volucris virgineâ facie, & loco alarum ramos vtrinque diſtendens, manu dextrâ A tenens; eandem prorſus refert, quam Zoroaſtræi Iyngem vocant, Agathodæmonem ſuperioris ordinis. Nuda eſt, quia ſolâ mente comprehenſibilis eſt, vti Zoroaſter docet; vnde & ob eandem cauſam inferiùs truncata ſpectatur, quia nulla eius ſenſibilia in inferiori Mundo veſtigia ſunt; velo variegato gaudet, quia varietas eius in ſuperiori Mundo ſolùm eluceſcit; brachia decuſſata habet, quia decuſſim totius naturæ, cui præeſt, deſignat; A vnâ manu gerit, quod eam Agathodæmonem eſſe notat: pectori apponitur volucris humanæ faciei, & ramoſas alas hinc inde extendens, indicatq; ſupremam Intelligentiam idæis fœtam, quam inferioribus Mundis communicat. Quæ omnia fusè allegata vide in Sphynge Myſtagoga.

Ex quibus iam dictis apertè eluceſcit, Gnoſticos omnia hæc fanatica deliramenta ab Ægyptijs didiciſſe, ſi Lector ea cum paulò antè poſitis Ægyptiorum Amuletis rectè contulerit; ſed & nomina ex Ægyptiaca & Hebræa lingua confuſa & corrupta id ſat manifeſtant: cùm proprium huiuſmodi nebulonum ſit, ad aures ſuis adſiſtentium ſacris nefandis obtuntendas iſthæc barbara, quæ ſtridorem fremitumque reſonant, nomina ad horrorem ſimul & authoritatem ſacris conciliandum, vſurpare, vti pulchrè docet Irenæus l. 1. de erroribus Gnoſticorum; & Nicetus ex Irenæo fuſè deducit. *Quò maiorem*, inquit Nicetus ex Irenæo, *ei qui baptizatur, ſtuporem injiciant, hæc Hebraica nomina ſuperaddunt*, [*Beſama, camoſi, bne, anoora, myſtadia, rbuda, cuſtaba, phogor, calathi,*] *quorum interpretatio hæc eſt, O qui es ſupra omnem virtutem patris, te inuocamus, qui lumen & ſpiritus bonus, & vita nominaris, quoniam in corpore regnaſti.* Hæc Nicetus. Difficillimum eſt, vt quod res eſt, fatear, verborum iſtorum fontes indicare; neque enim vllum ſub ijs, niſi admodum corrupti, vt in *beſama* [illegible], *camoſi* [illegible], *phogor* [illegible], veſtigium Hebræi ſermonis pateſit, neque Chaldaica, multò minùs Arabica eſſe comperio.

Irenæus. Nicetus. Verba Hebraica à Gnoſticis corrupta, eorumque interpretatio.

Exiſtimo igitur ex pacto Dæmonis ad ſtuporem audientibus incutiendum conficta eſſe. Magos enim monſtroſa, ipſoque ſtridore pronunciationis etiam horrenda vocabula & carmina ope Cacodæmonum inueniſſe & ſuſurraſſe, quibus ad præſtigias ſuas mirabilem energiam ineſſe aſſerebant, ex ſacris profaniſque Scriptoribus cunctis eſt in confeſſo. Huius farinæ fuit quoque quæ l. 2. c. 13. Irenæus de Gnoſticorum impietatibus refert, vbi nomen abſconditum Redemptoris ſic profantur. *Meſſian fromagno in ſcencbaldiu moſomeda æachaſaronepſeba Ieſu Nazarene*; quorum interpretationem hanc eſſe dicunt: *Chriſti non diuido ſpiritum, cor & ſupracæleſtem virtutem miſericordem fruar nomine tuo Saluator veritatis*: confirmatus autem & redemptus reſpondet: *Ego redimo animam meam ab hoc æone, & omnium quæ ab eo ſunt, in nomine IAO, qui redemit animam meam*: quæ tametſi neſcio quid Hebraicum oleant, ita tamen corrupta ſunt, vt pro barbaris & portentoſis nominibus nihil ſignificantibus, & ad circumſtantes decipiendos confictis, vſos eſſe certiſſimum ſit. Huius quoque impietatis cenſenda ſunt pleraque lapidibus, gemmis, laminiſque metallicis inſculpta ſinenumero nomina: ex quibus numerum eliciebant, alicui ex Æonibus, aut Priapis, aut Pompis, aut Paredris correſpondentem; omnia enim numeris attribuebant Gnoſtici, & omnia fidei myſteria ſolâ numerorum analogiâ ſe demonſtrare poſſe ſuperſtitioſiùs credebant. Vnde Monadis illius & dyadis, triadis & tetradis, pentadis & octoadis prodigioſa & fanatica in Deaſtris fingendis, fœtura; quæ omnia ampliſſimè deducta videas apud Irenæum citato loco; quæ quidem congrua ſunt ijs, quæ de Epheſijs literis narrantur ab Authoribus.

Irenæus. Verba alia Hebraica corrupta à Gnoſticis.

Gnoſtici omnia attribuunt numeris.

Epheſiæ Literæ.

ERant autem Epheſiæ literæ μαγεύματα ſeu incantamenta, quibus nonnullis prolatis barbaris & portentoſis nominibus vel expiabant loca infeſta, vel morbos abigebant, vel Dæmones adiurabant. Dicunturque Epheſiæ, eò quòd Epheſi primùm ab Ideis dactylis ſint inuentæ, & Dianæ Epheſiæ ſimulachro inſculptæ. ita Clemens lib. 1. Strom. & Plutarchus in Sympoſ: earum his verbis meminit: τῶν δαιμονιζομένων μάγοι κελεύουσι τὰ Ἐφέσια γράμματα πρὸς αὐτοὺς καταλέγειν καὶ ὀνομάζειν. *Super obſeſſos à Dæmonibus Magi Epheſia grammata recitare & nominare iubebant.* Etymon verò eorum aſſignat Euſtathius his verbis: Ἐφέσια γράμματα ἐπῳδαί, δι᾽ ὧν τινὲς ἐκ μεγάλων κινδύνων ἐσώζοντο, καὶ ἀγῶνας ἐνίκων. φωναὶ τινὲς δὲ ἦσαν ἐπὶ τῆς στεφάνης, καὶ ζώνης, καὶ τῶν ποδῶν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος αἰνιγματωδῶς γεγραμμέναι, ὅθεν τὰς ἀσαφῶς λαλουμένας λέξεις, Ἐφέσια γράμματα. *Epheſiæ literæ incantationes ſunt, per quas aliqui ex magnis periculis ſeruati ſunt, & victorias reportarunt. Erant autem quædam voces in corona, zona, & pedibus Deæ Epheſiæ Dianæ ænigmaticæ, vnde & ijs, qui parum disertè loquuntur, dicuntur Epheſiæ literæ.* Suidas ait, Epheſias literas incantationes quaſdam eſſe difficiles, quas Crœſum in pyra dixiſſe ferunt: & ludis Olympicis cùm Epheſius & Mileſius luctarentur, & Mileſius luctari non

Epheſiæ literæ quæ, & quales.

Clemens. Plutarchus.

Euſtathius.

Suidas.

non poſſet, eò quòd Epheſius literas Epheſias talo alligatas haberet, cùm res innotuiſſet, victorem à quo triginta victi fuerant, detractis literis ſuccubuiſſe. Cui aſtipulatur Diogenianus: Ἐφέσια γράμματα, inquit, ἐπῳδαί τινες, ἅσπερ οἱ φωνοῦντες ἐνίκων ἐν παντί. *Epheſiæ literæ ſunt incantationes quædam, quas recitantes victores in omnibus erant.* Qualia autem nomina ex Epheſijs literis compoſita fuerint, Heſychius quidem tradit fuiſſe ſequentia: Ἄσκι, κατάσκι. λίξ, τετράξ, δαμναμενεὺς, αἴσιον. σημαίνει δὲ τὸ μὲν ἄσκι σκότος, τὸ δὲ κατάσκι φῶς, τὸ δὲ λὶξ αὐτὸς, δαμναμενεὺς ἥλιος, αἴσιον δὲ ἀληθές. *Aſki Cataſki hex, tetrax damnameneus, æſion. & Aſki quidem ſignificat idem quod tenebras, Cataſki idem quod lucem, hex idem quod ipſum, damnameneus quod Sol, æſion quod verum.* Hiſce, vt refert Zonaras in Conſtantino Magno, Zambres Hebræus in aurem tauri inſuſurratis, ſtatim reddidit mortuum; quem deinde Sylueſter Papa in nomine Chriſti reſuſcitauit. Clemens Alexandrinus prædicta verba paulò aliter refert; ſic enim l. 5. Strom: loquitur: *Androcides certè Pythagoricus literas quæ vocantur Epheſiæ, locum dicit tenere ſymbolorum; ſignificare autem ἄσκιον quidem tenebras, eò quòd non habeant vmbram; κατάσκιον autem lucem, quoniam illuſtrat vmbram; λὶξ autem priſcâ appellatione eſt terra; & τετρὰς, id eſt, quaternio, annus, propter horas; δαμναμενεὺς autem eſt Sol, quia omnia domat; & τὰ αἴσια vox vera. Significat autem ſymbolum, rerum diuinarum eum eſſe ornatum, qui eſt tenebrarum ſi conferatur cum luce, & Sol cum anno, & terra cum omnis generis naturæ generatione.* Ex hoc quoque penu proceſſerunt nomina barbara, quibus Branchus Vates Mileſios à fame expiaſſe dicitur; ille enim multitudinem ramis lauri aſpergens hymnum dicendo præiuit hoc modo.

Heſychius.

Zonaras.

Clemens.

Verba barbara quibus Branchus vates Mileſios expiauit.

Cantetis pueri hens, becaergon, atque becaergam.

Ita autem exclamauit populus, *Bedy, Zaps, Chton, Plectrum, Sphynx, Cnaebzbi, Chrypotes, Phlegmo, Drops. Et Bedy quidem,* teſte Clemente, *aquam, Zaps mare, Chton terram, Plectrum Solem, Sphynx ætherem Mundi compagem, Cnaebzbi lacteum nutrimentum, Drops denique verbum efficax ſignificat.* Ad Epheſias literas omnia illa portentoſa nomina à Magis prolata reuocari poſſunt; quæ vti in tenebris nata, & in tenebris à tenebrionibus prolata ſunt, ita tanquam luce indigna in tenebris æternùm ſepulta relinquimus.

CAPVT VII.

II. Ramus Magiæ Aegyptiacæ.

Ramus ſecundus Ægyptiacæ Magiæ.

§. I.

De Magia Hebræorum, Arabum, aliorumque populorum, & continet varias diuinandi ſpecies, Geomantiam, Alectryomantiam, & Arithmomantiam, Cabalam Pythagoricam, in quibus ſummi Sathanæ in intricandis mortalium animis aſtus & doli aperiuntur.

CVm Hebræis vi legis minimè licitum eſſet à ſculptilibus Oraculis reſponſa petere, id alio modo ſummo ſtudio procurare contenderunt; mutatis videlicet ſimulachris ſenſibilibus in Elementa literarum, & nè fraus detegeretur, vt plurimùm ex Sacris libris deſcripta; quibus quidem incredibile eſt, quot animas ſub prætextu religionis perdiderint. Hinc enim meritò tota Magia characteriſtica, Grammatomantia, vti & Cabala Pythagorica originem inuenerunt, vti poſtea dicetur. Et vti Diabolus in omnibus Dei Simiam agit, ita vel ex ipſa ſacra Scriptura argumentum ſumpſit peruertendarum per nouas ſuperſtitiones animarum. Nam vti in Cabala Hebræorum expoſuimus, ex Sacris literis Angelorum peregrinorum nomina, virtutes, & effectus ſcrutabantur, quos Dei nomine inſignitos, magnas vires ad homines à quibuſcunque malis eruendos, poſſidere exiſtimabant. Verùm de hiſce vide citatam Cabalæ Claſſem. Porrò cùm literis Hebraicis ita comparatum viderent, vt quomodocunque coniunctæ, aut quâcunque combinatione tranſpoſitæ fuerint, ſemper nonnullum ſenſum exhiberent; hinc rotam diuinatoriam ordinabant, cuius circumuolutione innumeras ſuperſtitiones exercent. Hoc autem pacto, teſte Pardes, perficiebatur. Quatuor ex pergameno mundiſſimo orbes exſcindebant diuerſæ magnitudinis, omnes in centro ſupra axis polum facili negotio verſatiles; horum ſinguli in viginti duas partes diuidebantur, atque ex centro ad circumferentiam ductis lineis, in ſingulis ſpacijs quatuor circumferentiarum, totidem in limbo eorum Alphabeta deſcribebantur Hebraica. Erat autem in extremo limbo immobili manus extenſa, in cuius digito indice nomen Dei tetragrammaton inſcriptum videbatur; atque adeo inſtrumentum paratum habebatur. De dubijs itaque conſulturi primò præuijs actionibus, quas hic conſultò omitto, Intelligentiam ibidem abſconditam, ad operi diuinatorio impenſiùs fauendum, deprecari videbantur. Quibus peractis, omnes circulum per manubria vtraque manu apprehenſum, oculis in cœlum ſublatis, quò data ſors tuliſſet, circumagebant; finitoque motu, literas quaternas, quas in ſpacio à centro ad circumferentiam vltimam ducto, manus oſtendebant, obſeruabant; hæ enim quatuor literæ combinatæ inter ſe, reſpon-

Magiæ characteriſticæ origo.

Rota diuinatoria Hebræorum ex literis Hebraicis.

Pardes.

ſum de re quæſita, ex virtute diuina, & Intelligentia directrice, dare credebantur. Quod fanaticum inſtrumentum ita multorum animos dementauit, vt huius ſortilegij ope nihil non ſcire ſe poſſe crediderint. Imò non defuerunt ex Rabbinis & Cabaliſtis, qui aſſeruerint, celebrem illam diuinandi rationem, quam Sacræ literæ אורים ותמים *Vrim vethumim* dicunt, non aliter quàm dicto modo per huiuſmodi rotas fuiſſe peractam. Similis huic veterum Ægyptiorum diuinatoria rota erat, quâ in templis vtebantur de rebus dubijs euentibuſque conſulturi. Sic autem procedebant

Rota diuinatoria Ægyptiorum.

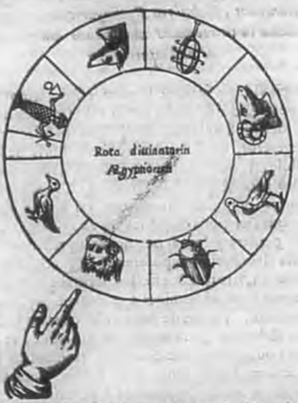

In circumferentia rotæ in circulo quodam varia hieroglyphica animalia effigiabant cum indice immobili; quam rotam adiuratione & inuocatione Numinum peracta vertebant, & ſymbolum quod ſub hoc indice quieſcebat, illud Numen eſſe credebant, quod ad obtinendum quod deſiderabant, inuocare deberent. Et ſiquidem ſub Ibide, Mercurium; ſi ſub Scarabæo, Oſiridem; ſi ſub Cynocephalo, Lunare Dæmonium; ſi ſub Arietino capite, Ammonem; ſi ſub Siſtro, Iſidem; ſi ſub Canino capite, Anubidem; ſi ſub capite pueri, Horum; & ſic de cœteris. Atque hinc ſolennis illa Græcorum Alectryomantia emanaſſe videtur. Scribebant illi circulum in puluere, & poſtquam eidem 24 literas ordine in totidem ſpacijs impreſſiſſent, in more poſitum erat ſortilegis iſtius temporis, circulum in puluere deſcriptum in 24 ſpacia diuidere, quorum ſingulis vnam ex Alphabeti literis apponebant; quo facto, ſingulis Alphabeti literis granum frumenti apponebant; deinde Gallo gallinaceo intra circulum poſito, obſeruabant quænam grana acciperet, & ſingulas literas granis acceptis adſcriptas in vnum coniunctas conſiderabant, quodnam verbum exhiberent, & ex hoc deinde de re quæſita diuinabant. Hoc ſortilegio vſum legimus Libanium Sophiſtam, & Iamblichum, dum quis poſt Valentem Imperatorem coronæ Imperialis ſucceſſor futurus eſſet, diuinabant; Gallus enim intra circulum dictum poſitus quatuor granis acceptis, reliquit ſpacia literarum ϑ, ι, ε, δ, granis vacua, vnde collegerunt, Theodorum Imperio Valentis ſucceſſurum; ſed à Dæmone decepti fuêre, aliud enim paulò poſt euentus docuit, non Theodoro, ſed Theodoſio ſedem Imperialem occupante. Meminit huius ſortilegij Zonaras in Valente his verbis: Ἐν κόνει τέσσαρα εἴκοσι γράμματα γράφεται, καὶ τούτων ἑκάστῳ σίτου κόκκος ἐπιτίθεται, εἶτα ἀλέκτωρ ἀφίεται, ἐπῳδομένων ἐπὶ τούτοις τινῶν ἐπῳδῶν, καὶ καταστοχάζονται ἐκ τίνων στοιχείων λαμβάνει κόκκους, καὶ ταῦτα συντιθέμενα δήλωσιν ποιεῖν τοῦ ζητουμένου δοξάζεται. *In puluere 24 literæ ſcribuntur, & ſingulis apponitur granum tritici, deinde Gallus in medio ſtatuitur, cùm carmina quædam præcantata fuerint, & obſeruant, ex quibus elementis grana Gallus capiat, quæ coniuncta putantur, id quod quæritur indicare*; & poſtea: Εἶδον λαβόντα τὸν ἀλέκτορα τὸν ἐν τῷ Θ κόκκον, τὸν ἐν τῷ Ε, τὸν ἐν τῷ Ο, καὶ τὸν ἐν τῷ Δ. *Viderunt Gallum ſumentem granum ex litera Th, & ex literis E, O, D.* Meminit & huius Alectryomantiæ Cedrenus Author inſignis his verbis: Γράψαντες, inquit, τὰ κδʹ γράμματα ἐπὶ κόνεως, καὶ ἐπιθέντες καθ᾽ ἕκαστον γράμμα κόκκον σίτου ἀπέλυσαν ἀλέκτορα ἐπὶ τὰ γράμματα. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀλέκτωρ τὸν ἐν τῷ Θ κόκκον, ἔπειτα τὸν ἐν τῷ Ε, καὶ Ο, καὶ τὸν ἐν τῷ Δ, καὶ ἐγένετο ἡ τούτων μαντεία ἀμφίβολος. *In puluere ſcribentes 24 literas, vnicuique literæ granum tritici apponebant, deinde ſoluebant Gallum, literis admonentes, & accepit Gallus granum ex Th; deinde granum ex E, & O, & denique granum ex D. & fuit tota diuinatio anceps & ambigua.* Confirmat hæc Sozomenus lib. 6. Eccleſ. hiſt. *Tripodem*, ait, *è lauro adornarunt, & inuocationibus & verbis quibus ſolebant vti, effecerunt, vt collectis literis quæ ſecundum ſingula elementa, artificio tripodis & diuinationis rotatæ extiterunt, apparuerit nomen Imperatoris futuri; cùm autem omnes in Theodorum inhiarent, elementorum compoſitio, quæ in eius nomine vſque ad literam D peruenerat, decepit Philoſophos.* Socrates lib. 4. c. 19. *Dæmon*, inquit, *perſuaſit quibuſdam curioſis Magis, inquirere per magicas artes, qui poſt Valentem rerum potiturus eſſet: quibus magicâ arte vſis reſpondit Dæmon, non aperta, ſed ex more ambigua, oſtendens quatuor literas ϑ, ι, ε, δ, dicens nomen eius, qui Imperator futurus erat, ab his literis incipere.*

Alectryomantia Græcorũ.

Zonaras.

Cedrenus.

Sozomenus.

Socrates.

Ægyptios verò Canes, Feles, & ſimilia animalia ad diuinationes rerum futurarum adhibuiſſe reperio. Nam præuiâ inuocatione, Dæmonem animal ad id oſtendendum, quod quærebatur, incitare, & quodammodo determinare opinabantur; cùm tamen Dæmon naturâ ſuâ fallax & mendax ſemper ſub ſolitis ſuis amphibologicis ſymbolis, conjectoribus miſerè illuderet, imponeretque.

§. II.

De Amuletis Cabaliſticis paſſim hoc tempore vſurpatis.

Amuleta Cabaliſtica.

HEbræi recentiores Mundo iam dudum vendiderunt nouum quoddam Amuletorum genus, quo ſub prætextu ſacrorum verborum nihil non idiotis & plebeis hominibus bonorum promittunt, tantò ſanè periculoſiùs, quantò ſanctiùs primâ fronte apparet. Et quoniam difficile eſt non eâ arte exercitatis, in ijs falſum à vero dignoſcere, viſum fuit ad honorem diuini Numinis, & Sanctæ Matris Eccleſiæ emolumentum, ſubtiliſſimos Impoſtorum fucos hoc loco oſtendere, vt ſi quando in manus ſimpliciorum inciderint, vt non infrequenter incidunt, vtrum ijs ſecurâ conſcientiâ vti poſſint, dignoſcere poſſint; quod tantò quidem libentiùs facio, quantò inſtantiùs iam dudum à Sacræ Inquiſitionis tribunali ad id faciendum incitatus ſui.

Libellus perniciosus qui Intitulatur vſus practicus Pſalmorum.

Cabaliſticæ Magiæ exempla.

Sciendum itaque, paſſim manibus curioſorum teri libellum quendam è Sathanica Hebræorum Schola profectum, qui intitulatur שמוש תהלים *Schimmuſch hathehilim*, id eſt, *vſus practicus Pſalmorum*; ex quo veluti ex lethæo quodam fonte omnium ſuperſtitioſarum artium riui dimanant. Huic veluti baſi cuidam tota amuletorum Cabaliſticorum fabrica & ſtructura innititur. In hoc enim ex ſingulis Pſalmis literas quaſdam diuinorum nominum eruunt, quas varijs rebus, lapidibus, metallis, radicibus, pergamenis ſortilegâ arte præparatis, tænijs Iſiacis inſcribunt. Et hæc Amuleta partim in diuerſis corporis membris portant, partim etiam animalibus deuoranda præbent, partim contra ignis, aquarum, aëris contagioſi, terræ ſterilis ſæuitiem, ijſdem Elementis proijciunt; quibus quidem vti nihil ſuperſtitionis deeſt, ita meritò à Sancta Matre Eccleſia prohibita, tanquam animabus pernicioſa & Satanica machinamenta, queîs Satan in Angelum lucis ſe transformans decipit, varijſque modis illudit mortalibus. Verùm qui huiuſmodi deliramenta luculentiùs ſcire deſiderat, is adeat citatum paulò antè libellum Schimmuſch hathehilim, vbi innumeras huiuſmodi maleſeriatorum Rabbinorum impoſturas deprehendet.

Cruces Hebraicis characteribus inſignitæ.

Huius farinæ ſunt nonnullæ Cruces, quæ ex Hiſpania adferuntur, varijs Hebraicis characteribus nominibuſque inſignitæ. Et ſanè ſatis mirari non poſſum, friuolam illam etiam opinione hominum ſapientiſſimorum perſuaſionem, quâ ſub huiuſmodi characteribus neſcio quid magnum latere putant: quid enim Cruci cum characteribus? ſi enim Crux Dominici corporis attactu ſanctificata, magnam efficaciam habet contra Satanicas tentationes, & ad propulſandas malorum omnium aduerſitates; certè ſuperuacanea prorſùs literarum characterumque ſuperadditio videtur, cùm hi ex ſua natura, vti paſſim in hoc Opere oſtenſum fuit, nullam prorſùs efficaciam habeant.

Nomiſma pentagona figura inſignitum.

Huius quoque generis eſt Numiſma illud cupreum pentagonâ figurâ, & ſacris Dei nominibus inſignitum, quo nihil ferè hoc tempore frequentiùs eſt; & ſi exteriorem corticem inſpicias, nil niſi ſanctum & diuinum referre videtur; ſi medullam diſcutias, tunc apertè ſub lucido corpore caudam nigram deprehendes, quâ Scorpionum more animos plùs æquo credulorum hominum transfigunt. Verùm vt bonum à malo faciliùs diſcernatur, & multi à ſcrupulo, quo id portantes agitantur, liberentur; hoc loco ſanè opportuno explicationem eius adoriri viſum fuit.

§. III.

Numi Cabaliſtici Interpretatio.

Cabaliſtici Numi interpretatio.

Diaboli artes in decipiendis incautis.

QVàm humanæ perditionis ſitientiſſimus Dæmon ſollicitè ad homines pedicis ſuis illaqueandos allaboret, neminem eſſe arbitror, qui è varijs artibus medijſque, quibus in machinationibus ſuis paſſim vtitur, id non facilè colligat; dum hos proprio veluti deprauatæ naturæ pondere preſſos; illos concupiſcentiarum paſſionumque indomitâ violentiâ ceu turbine quodam circumactos; quoſdam verò, quos vel virtutis, aut honeſtatis amor ad vitam & ſanctam & illibatam inuitat, medijs quoque eorum inſtituto aptis; alios denique ſimpliciores, quibus ad illuſiones diſcernendas deeſt prudens rerum æſtimatio, cognitione, in Angelum lucis ſeſe transfigurando, ſub mentita diuinitatis veſte impia pro ſanctis, præſtigias pro miraculis, pro diuinis denique inuocationibus magicas incantationes obtrudendo, miſerè irretire ſatagit. Quæ quidem vltima tentandi ratio tantò cœteris periculoſior cenſeri debet, quantò occultior, & ſimplicioribus animis incompertior.

Obtinent autem inter hæc Diaboli irritamenta præcipuum penè locum Philacteria illa Cabaliſtica, ſeu ſchædæ magicæ, quas Hebræi Scuta Dauidis, vel etiam Sigilla Salomonis vocant, Hebraicis nominibus tùm Dei, tùm Angelorum inſignitæ; quæ omnes ex Plutonis officina prodeuntes magnam paſſim imperitæ plebi oggerunt errorum & ſuperſtitionum materiam; potiſſimùm verò præſens hic Numus Magicus, in quo ſi corticem conſideraueris, nihil non ſanctum & diuinum prima fronte reperies; ſi medullam diſcuſſeris, omnia putrida, execranda omnia. Numus ſatis frequens eſt, præſertim in Germania, Gallia, Italia, figuræ, quantitatiſque, quæ ſequitur.

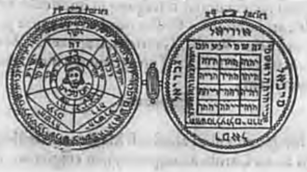

Ha-

Numi Cabaliſtici interpretatio.

Habet Numus hic Cabaliſticus duas facies figuratas: prima pentagoni circulo inſcripti figuram continet; circulo ambienti inſcripta ſunt hæc verba:

Prima Numi facies.

ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום וזה
שמי אשר יקראו יהוה צדקנו יחי שמו לעולם לפני שמש
ימן שמו :

Hoc eſt. *Et vocabitur nomen eius Admirabilis, Conſiliarius, Deus fortis, Pater futuri ſeculi, Princeps pacis, & hoc nomen meum vocabit ipſum Deus iuſtus noſter, ſit nomen eius in æternum, ante faciem Solis huius deleatur nomen illius.* In ipſis verò quinque triangulis pentagono contentis, quinque ſynonima nomina Chriſto attributa tribus quadripartitis circulis incluſa continentur; atque in primo circulo hæc nomina occurrunt:

5 4 3 2 1
ישו ישוע ישוה יהושוע יהושועה :

quæ ſont ſynonima nomina (IESVS) Hebræis vſitata. quibus immediatè ſubijciuntur hæc verba:

5 4 3 2 1
זה שמו לעולם וזה זכרי :

1 2 3 4 5
Ze, Schemo, Lengholam, Vaze, Zichri;

Hoc nomen eius in æternum, & hoc memoriale meum. In altero circulo circumſecus hæc ſynonima inſcripta videntur.

5 4 3 2 1
בן בר ילד ביר שול :

1 2 3 4 5
Ben, Bar, Ieled, Bin, Schul.

quæ omnia Filium ſignificant. In tertio verò nomina ſynonima inſcripta omnia Ouem aut Agnum ſignificant, ſuntque:

5 4 3 2 1
כבש כשב שה זון רחל :

1 2 3 4 5
Kebeſch, Keſcheb, Se, Zon, Rachel.

In centro denique vultus Saluatoris ponitur hac cum hypographe: : לחם פנים *lechem panim*, hoc eſt, *panis facierum* ſiue *propoſitionis*.

Secunda Numi facies.

Altera Numi facies conſtat tetragono in duodecim cellulas ſubdiuiſo, circulo ambienti inſcripto. Coſtas quadrati cingunt potentium Angelorum nomina, veluti Vrielis, Gabrielis, Raphaëlis, Michaëlis; duodecim anagrammata nominis Dei Tetragrammati יהוה, quas duodecim reuolutiones nominant.

Explicatio.

Eſt itaque hic Numus nihil aliud niſi Magicum Amuletum, ab improbis Iudæis ad eo Chriſtianis imponendum effigiatus; in quo ſub forma

ma ſacrorum Nominum Chriſto appropriatorum execrandæ latent blaſphemiæ, hæreſes, corruptelæ ſacri textus; eſt enim hoc proprium Magorum, ex pacto cum Dæmone inito, ſub velo ſacrorum Nominum & figurarum in contumeliam Chriſti & Sanctorum, execranda quæuis occultare. Nôrant enim Dæmonem vulpino callidum aſtu ad aliquem effectum producendum non niſi ſub hac conditione concurrere. Atque ob eam cauſam Iudæi Incantatores nullum Amuletum fabricantur ſine hiſce blaſphemijs in Chriſtum latenter inſertis; ſicut olim apud Ethnicos nullum propè ſacrificium ſine humano ſanguine, aut propudioſis luxuriæ actibus peragebatur: gaudet enim Diabolus contemptu Dei huiuſmodi actibus implicato; his factis quælibet ſe daturum ſpondet. Sed de his in Cabala, quam vide: quare ijs dimiſſis noſtram explicationem proſequamur.

Pentagrâma figura Numi Cabaliſtici, dicti Salomonis Sigillũ.

Ac primò quidem, vt maiora apparerent huius Numi myſteria, & vt Phylacterium in improbum vſum faciliùs à ſuperſtitioſis aſſumeretur; commune illud in Magorum Schola vſitatum ſignum ſelegêre, πεντάγραμμον inquam illud ſalutis ſymbolum, quam alij pentalpham quoque vocant; quo Antiochum vexillo impoſito iuſſu Alexandri in ſomno ſibi apparentis, mox admirabilem à Galatis victoriam reportaſſe memorat Agrippa l. 1. de occulta Philoſophia. Quemadmodum igitur Græci olim illi ſymbolo ſalutis nomen ὑγιεια, additis ſingulis per angulorum interualla literis Υ, Γ, Ε, Ι, Α, inſcriptum Amuleti loco geſtarunt; ita Hebræi in eodem pentagono varia nomina Saluatori appropriata inſcripſerunt, vt ad pentalpham illud Græcorum ſymbolum, eiuſque myſteria, ſub ſplendido veſtimento nigram caudam celantes, reſpexiſſe viderentur.

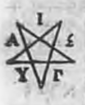

Blaſphemiæ Numi Cabaliſtici, dicti Salomonis Sigillum.

Ac primo quidem circuli loco nomen ישו poſuêre, quaſi ſynonimum cœteris ישוע, יהושוע &c. cùm tamen tantum abſit vt ſynonimum ſit nomini IESV, vt potiùs nihil ei magis contrarium eſſe poſſit: neque enim ישו à ישע, quod ſalutem ſignificat, deriuatur, nec nomen propriè Hebraicum eſt, ſed ab Hebræis in contumeliam Chriſti ex certæ alicuius ſententiæ literis capitalibus, quas ראשי תבות appellant, confictum. Sententia, ſeu verba quibus peſſimis quibuſuis hominibus malè imprecari ſolent, & è cuius capitalibus literis nomen ישו reſultat, hæc ſunt:

ימח שמו וזכרו : hoc eſt: *Deleatur nomen eius, & memoria eius.* Atque ſic Chriſto imprecari ſolent, cùm nomen ישו Yſchù pronunciant; quæ quàm execranda blaſphemia ſit, quis non videt? Pari ratione cœtera ſacroſancta fidei noſtræ myſteria, dum eorum meminiſſe volunt, certis quibuſdam nominibus dictâ ratione confictis, aut æquiuocè prolatis, in contemptum eorum vtuntur. ita Euangelium ſanctum Hebraicè vocant per contemptum, און גליון *Auengilion*, hoc eſt, *Volumen iniquitatis*. Similiter præterquàm quòd Chriſtum תלוי *Thalui*, *ſuſpenſum* vocant, B. Virginem Mariam תלויה *Thaluia* quoque nominant, hoc eſt, *ſuſpenſam*: vbi verò metu Chriſtianorum expreſſè ſic appellare verentur, circumſcribunt

Rabbinorum blaſphemiæ in Chriſtum Ieſum & Mariam.

bunt id metaphoricè, ac vocabulis è textrina petitis, Crucem eius vocant שתי וערב, *Sethi vereb*, hoc eſt, *tegmen & ſubtegmen*, à figura decuſſata, quam in pannis habent fila; & hoc ipſum vt occultiùs faciant, præſertim in libris, vbi noſtrum aliquis, aut linguæ peritus id facilè olfacere poſſet, per initiales literas ש״ו notant. Pari ratione ſub nomine שוי Chriſtum vocant.

שמו של רשע ירקב :

R. Liponan. Hoc eſt, *Nomen illius improbi putreſcat*; quemadmodum abominandus ille R. Liponan infelicis memoriæ, in execrabili libro נן חרן facit; quo nunquam lectum eſſe à quoquam arbitror peiorem. Verùm tempus me deficeret, ſi omnes blaſphemias in Chriſtum, eiuſque ſacroſanctam legem, in ipſorum libris paſſim ſub confictis malignè vocabulis occurrentes, hìc recenſere vellem. Quare ad inſtitutum noſtrum reuertamur. Scribitur igitur blaſphemum illud nomen ימש primo loco ſupra caput Saluatoris; vt quem petant, tacitè indigitent; reliqua verò nomina tantùm poſita ſunt ad blaſphemi nominis energiam faciliùs tegendam. Porrò iuxta Saluatoris vultum hæc verba ponuntur: לחם פנים *lechem panim*, hoc eſt, *panis facierum*, quo nomine panes propoſitionis appellare ſolent: ponunt autem hæc verba non niſi per ironiam tantùm, & in contemptum videlicet Sacroſanctæ Euchariſtiæ, quaſi dicerent, non magis Chriſtum in Euchariſtia, quàm in panibus propoſitionis eſſe. Prætereà non deſunt in hoc Numo falſæ ſacri textus interpretationes; veluti in illo quem vltimo circulo ambiente pentagonum inſcriptum videmus, vbi verba quæ nos interpretamur de Chriſti diuinitate, iſti ſic explicant:

Rabbinorum blaſphemia in Euchariſtiam.

Eſai. 9. 6. ויקרא שמו פלא: &c. יועץ אל גבור אבי עד שר שלום :

Ille qui nomen dabit Meſſiæ, erit Deus admirabilis, Conſiliarius &c. queis verbis diuinitatem Chriſti tollunt. Et paulò poſt:

וזה שמו אשר יקראו יהוה צדקנו :

Ierem. 23. 6. Hoc eſt: *Et hoc nomen quod vocabunt eum, Dominus iuſtus noſter*; illi ſic interpretantur: *& illud nomen eius quo vocabunt Iehoua iuſtum noſtrum, & nomen eius in æternum; nomen verò illius à facie Solis deleatur*, vt vltima verba citatæ ſententiæ:

לפני שמש ימח שמו :

Sed tranſeo ad alteram partem, nè execranda ſacramenta Chriſtianas aures offendant: in qua occurrit quadratum illud Cabaliſticum Hebræis ſuperſtitioſis vſitatiſſimum, quo geſtato omnem ſibi felicitatem in hoc & altero Mundo promittunt. Nomina verò quæ ſingulis cellulis inſeruntur, nihil aliud ſunt quàm duodecim reuolutiones ſeu combinationes ex nomine Dei יהוה reſultantes, quas הויות appellant; à quibus omnia quæ in Mundo ſunt, influxum accipere fabulantur; ac proinde hæc in rationali ſeu Sacerdotali Ephod, & in Vrim & Thummim inciſa Sacerdotem ſummum in conſultationibus capeſſendis illuminaſſe aiunt & perfeciſſe; hoc morbos omnes, omnes euentus malignos euitari, incendia extingui, ſimiliaque nimis ſuperſtitioſè credunt. Verùm de his & ſimilibus, & quomodo illa in duodecim ſigna Zodiaci influant, & his mediantibus in inferiorem Mundum, qui plura deſiderat, conſulat R. Ioſeph Ben Carnitol in Cabala ſua. Sententijs autem quatuor coſtis inſcriptis, quas ex diuerſis ſacræ Scripturæ locis deptompſerunt, oſtendunt omnia nomina Dei ab effectu illi eſſe impoſita, præter myſterioſum hoc nomen Dei יהוה, quod eſſentiale Dei nomen eſt, ac proinde id ſi quis perfectè cognôrit, eum omnipotentem in hoc Mundo futurum aſſerunt; nec quicquam eſſe, quod eius virtute facilè impetrari non poſſit. Aſſerunt autem poſſe in huiuſmodi myſteriorum cognitionem peruenire homines ope Angelorum, quos à quatuor tetragoni cornibus poſuerunt; videlicet, Vrielis, Gabrielis, Michaëlis, Raphaëlis, quos Præſides Mundi aiunt eſſe, & Patriarcharum Præceptores, quibus mediantibus omnia bona à nomine יהוה promanent in Mundum; quorum nomina quoque magnam virtutem obtinere aiunt contra omnes occurſus malignos, præcipuumque ſemper eam ob cauſam in Amuletis locum obtinent.

R. Ioſeph Ben Carnitol.

Nominis Dei יהוה efficacia ſecundum Hebræos.

Atque hæc ſunt quæ de hoc Numo Magico explicanda occurrebant; quæ omnia Sacræ Inquiſitioni indicare volui, nè huiuſmodi Sacræ Scripturæ abuſum ferret; nec permitteret ſuperſtitioſum huiuſmodi Cabaliſticorum Amuletorum vſum, quo nihil fermè hoc tempore communius, vlteriùs ſerpere; memor iſtius D. Thomæ, omnes benedictiones per ſacrorum etiam verborum prolationes factas, ſchedaſque ſanctis verbis inſignitas, ſi non ab Eccleſia approbatæ fuerint, meritò veluti ſuſpectas remis veliſque fugiendas eſſe.

S. Thomas.

§ IV.

Amuleti alterius Cabaliſtici heptagoni Interpretatio.

Amuleti Cabaliſtici heptagoni interpretatio.

HOc amuletum heptagonum circulo incluſum Veneri dicatum eſt, vti in Arithmetica hieroglyphica oſtendimus. In circuitu ſignatæ ſunt 72 literæ ex Cabala extractæ, quarum vnaquæque Angelum ex 72 indicat; de quibus vide Cabalam Hebræorum fol. 275. Quis hic prima fronte non rideat maleferiatorum hominum ſtoliditatem, dum ineptijs huiuſmodi Cabaliſticis peſſimè in Latinas literas transformatis, tantam tamen fidem habent, vt earum ope montes etiam ſe transferre poſſe, ſibi perſuadeant? Sed quoniam Diabolus humani generis hoſtis nihil agit, niſi quòd in contumeliam Chriſti hominumque perniciem cedat; hinc ad Satanicam nequitiam tegendam, data opera, attributa Chriſti in cornibus heptagoni ponunt, id eſt, Angelus tenebrarum ſub forma lucis ſeſe exhibet; ſunt autem ſequentia attributa. Intrà cornu A B, intra quadratum ſingulis Crucis angulis quatuor literæ inſertæ ſpectantur *a. g. l. a.* quod Hebraicum nomen eſt, & in Cabala celeberrimum אגלא, quod expanſè idem ſignificat ac, אתה גבור לעולם אדני *Tu fortis in æternũ Domine*. Si enim capitales ſingularum vocum literas in vnum iunxeris, prodibit nomen אגלא *Agla*, vti quadratum oſtendit. Intra cornu B C ponitur אלי *Eli*, id eſt, *Deus meus*. Intra cornu C D ponitur אלוי *Eloi*, quod tametſi idem prorſùs cum præcedente ſignificet, tanquam diuerſum tamen quidpiam poſuerunt; vt vel hinc horum nebulonum ſupinam ignorantiam & inſcitiam colligas. Intra D E *Chriſtus*, deinde *Sother*, quod Græcè *Saluatorem* ſignificat, nè verminoſum machinamentum Græcà voce careret. Sequuntur poſtea *Adonay* & *Sadai*; illud *Dominum*, hoc *Omnipotentem* notat. Atque hæc ſunt ſeptem attributa Chriſti, quibus ſubiungunt ſeptem Veneris Intelligentias, quæ ſunt Caſziel, Satquiel, Samaël, Raphaël, Mahel, Michaël, Gabriel; quæ vocabula Hebraica paſſim tranſlata ſunt; vt vel ex hoc ipſo appareat, à Deo boniſque Angelis emanare minimè poſſe, quod tam turpiter, non niſi ab omnis turpitudinis Cacodæmone transformatum eſt: talia ſunt in heptagoni lateribus inſcripta, veriùs ex culina Diaboli, quàm ex Cabala tranſlata vocabula. Inſcribunt tandem huic heptagono pentagonum, in cuius centro litera T ſymbolum ſalutis; circa quod cùm has literas υγιεια ſcribere debuiſſent, beſtijs tamen inſcitiores has ſuppoſuerunt ε εε εγ. Intra triangula verò ex Arabum amuletaria officina ponuntur *yl, al, le, al, um*, corruptiſſimè vti omnia alia; volebant enim illud Arabicum exprimere لا اله الا الله *la alla ella alla*, *non eſt Deus niſi Deus*, quod dum pronunciare nequirent, illorum loco dicta inconcinniſſima verba poſuerunt, *yl, al, le, al, um*: ſed quid ſibi velint duo verba, *um*, explico. In dicto Arabum pronunciato لا اله الا الله ſemper hæ voces ſequuntur, ومحمد رسول الله *Mahumet raſſul alla*; atque harum capitales literas referunt *um*. vt vel ex hoc colligas, quantis modis illudat Dæmon incautis hominibus, vt dum Chriſtiani eſſe volunt, occultè Mahumetaniſmum profiteantur; in hoc enim vnico Amuleto quatuor ſectarum, Iudaicæ, Chriſtianæ, Mahumetanæ, Paganæ, ab ijs, qui illud portant, fit profeſſio, idque occulto pacto Dæmonis, ad Chriſtianæ religionis contumeliam ea de cauſa inſtituto. Sed quid pentagonum ſibi velit, expono. Pentagonum Veteres, vti in Arithmetica docuimus, Marti, vti & heptagonum Veneri dedicarunt; quo quidem indicabant, neminem Venerem poſſidere, qui priùs Martem non attraxiſſet; de quibus in Aſtrologia Ægyptiaca fuſiùs; hoc enim pentagono victoriam in omnibus ſibi ſpondebant. Porrò finis huius Amuleti erat, amorem & beneuolentiam omnium, & conſequenter carnalium deſideriorum plenam fruitionem, victoriamque contra omnia aduerſa eius geſtatione obtinere; quod ex adiuratione quam pronunciare ſolent, quâ & Deum, & Angelos, veriùs Cacodæmones cum inuocatione Veneris aut Martis ſacrilego & impio ritu ſollicitare ſolent, patet, quam &, nè Chriſtianæ aures vulnerentur, conſultò omitto. Quicunque itaque huiuſmodi poſſederit farinæ Amuletum, illud non naturale, non Diuinum aut Angelicum, ſed immediatum Diabolicæ machinationis opus ſe poſſidere ſibi perſuadeat, non niſi cum æterna animæ ruina vſurpandum.

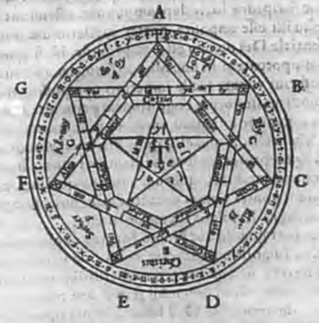

§ V.

Alterius Magici Apoteleſmatis explicatio.

Apoteleſmatis Magici à P. Thomas de Leon tranſmiſſi interpretatio.

Thomas de Leon.

Apoteleſmatis ſtructura.

PAter Thomas de Leon ex Soc. noſtra Hiſpali Philoſophiæ & Theologiæ Profeſſor, linguarum Orientalium, & abſtruſioris doctrinæ Veterum explorator eximius, hoc præſens Apoteleſma Magicum pro ſua erga mea ſtudia affectu, mihi primus communicauit. Verùm vti illud in literis ſuis ad me datis diligenter & periiè deſcribit, ita operæ pretium eſſe duxi, verba amici hoc loco apponere: *Imprimis mitto hic ad Reuerentiam Veſtram exemplar Sigilli Magici, quod dudum Neapoli excudi fecerat Ferdinandus Dux de Alcalà Prorex Neapolitanus, nobile eruditionis decus; cum deſcriptione quam ſubijcere curaui in Scheda pellucentis papyri. Triennium iam eſt, cùm Hiſpali Philoſophiam in noſtro Collegio docebam, & quando primùm capſulam hanc aream (formata enim eſt ad inſtar thecarum quibus hoſtiæ pro ſacrificijs apud nos cuſtodiuntur) cum admiratione vidi, deinde illam repetitò conſideraui aliquoties: intus tota vacua eſt, ut experimento comprobauit ipſe Dux illâ reſeratâ, pendetq; à funiculo inſerto per cæleſte ſignum, in quo viſitur homo Arietem ſeſſitans: quatuor magni ſerpentes, qui imaginariam & ſuperiorem faciem diſtribuunt, fuſiles ſunt, reliqua omnia celte ſculpta. Ad quemcunque pulſum, qui in ſuperiori parte contingat, reſonat intùs ſonitus acutulus, quaſi campanulæ; cuius ictus diſtingui & numerari poſſunt, imò & tinnitus poſt ictum percipi. Ego ſæpe manum ita moderatus ſum, vt æquali vi pulſauerim; ſed nunquam reſpondit ambiguus ille ſonus æquali pulſationum, ſeu ictuum Campanulæ numero. Sæpe etiam in eodem loco & eâdem vi verberaui, ſed tinnitus nunquam con-*

ſtans

ſtans fuit. Id vnum obſeruaui, tricesſimum numerum pulſationem nunquam excedere. Vnde hoc monumentum antiquitatis habuerit Dux, obſcurum eſt; alij ab auo ſuo Marchione de Tariſa, qui peregrinationem in Palæſtinam ſuſcepit, relictum autumant; alij ſuperfuiſſe de ſuppellectile Henrici Marchionis de Villena, qui ante ducentos annos maximâ Magicæ doctrinæ opinione vixiſſe dicitur in Hiſpania, de quo Mariana l. 19. c. 8. Hoc ego libentiùs audio, quia ſcio Villenam Magiam Hebraicam & Cabalicam tractaſſe, & habuiſſe Raziel, aliosque Magicos ex ea gente libros, qui Matriti combuſti ſunt iuſſu Regis Ioannis Secundi Caſtellæ, è quibus hauſta eſt, ni fallor, totius huius Sigilli ſtructura. Contuli exemplar Neapolitanum cum Archetypo, & aliqua magis eleganter, quàm fideliter expreſſa deprehendi. Curaui vt ſecundis curis à Pictore delinearetur; quod ſi non artificiosè, certè quâ potuit per [illegible] exſecutus eſt. Aggreſſus ipſe fueram (nè quid diſſimulem) explicationem characterum; ſed ſtatim atque perlegi Prodromum Reuerentiæ Veſtræ, integram rem totam malui reſeruare ei, quem ingenio & eruditione, quâ in reliquis excellit, credendum eſt hac in parte ſibi non defuturum. Ego mihi perſuadebam eſſe ſpiritus Arietis vinculum (ſcis ita loqui malè feriatæ doctrinæ Magiſtros, [illegible] nobis dicant, Lucanus obſtringi dicit) explicabam præcepta quibus illi vtuntur ad iſtas obſtrictiones, per typos, characteres, corollas, fabricas imaginum cœleſtium, quas hic omnes ferè expreſſas docebam. Cabalicas literas quibus circumdatæ imagines, in meum ſenſum trahebam, ſed in his mihi parum ſatisfaciebam, licet non adeo iſtarum rerum gnaris placebam; quia parum admodum in Hebræorum Cabalicis verſatus, nec præter ea, quæ occurrunt in Reuchlino, Agrippa, & alijs, [illegible], quidpiam delibaui; vnde opus erat, vt ieiunè & exſuctè ratiocinaremur. Hæc refero, vt videat & rideat Reuerentia Veſtra, quomodo aberrauerim, quomodo onere ingenti leuatus ſim.

Atque hæc eſt ſtructura Magica, ab amico ſanè affabrè depicta. & tametſi P. Thomas de Leon rem acu, vt dici ſolet, attigerit eruditis ſuis commentationibus; viſum tamen fuit, hac tam opportunâ occaſione & meam interponere ſententiam, vt quid de hoc Magico Sigillo iudicem, poſteritati conſtet.

Explicatio Apotelesmatis.

Structura haud dubiè, vti primâ fronte apparet, Magica eſt, neque Ægyptiacum quicquam olet, ſed poſteriorum temporum à Magis, ſeu potiùs Satana adinuentum artificium eſt. Figuram data opera non appono, tùm quia tam inuiſam & monſtruoſam Magorum delineationem luce indignam iudicabam, tùm nè ſumptus inutiles in tam damnoſo opere, æternis tenebris, quibus cuſum eſt, quàm luce publicâ digniori, expenderem. Innumeræ hic ſpectantur figurarum exoticâ quadam metamorphoſi transformatarum effigies Magicæ, &, nè quicquam ſuperſtitionum deſit, ſignis Zodiaci interſtinctæ, cui paſſim interſeruntur literæ Hebraicæ miro modo transformatæ, ſub quibus potentium Dæmonum nomina continentur, ad eos è cauernis inferorum imperioſis verbis eliciendos aptiſſima. Circa Dæmonicarum figurarum Chorum, inſcriptio Hebraicis quidem characteribus, ſed mirè corruptis fuſa gyratione ſpectatur; ſub qua tamen neque Hebraici, neque Chaldaici, nec Arabici ſermonis vllum latet veſtigium, vt mihi combinatoriæ artis ope, ſummo ſtudio tandem exploranti innotuit; ſed omnia & ſingula portentoſis, barbaris, [illegible] murmuribus potiùs, quàm vocibus quicquam ſignificantibus referta reperi. quæ, vti dixi, cùm indigna ſint luce, in tenebris lubens volens relinquo. Dracones quaterni deformati, & mirâ ratione transformati, nihil aliud notant, quàm latibula & nidulationes Dæmonum in quatuor Mundi partes diſtributorum, hoc eſt, Dæmones Boreales, Auſtrales, Orientales, Occidentales, cum aſſeclis ſuis circumſtantibus ſub formis varijs deturpatis.

Characteres atque inſcriptio Apotelesmatis.

Perigraphe verò circumſcripta, Hebraicis, vt dixi, characteribus mutilatis, toti Dæmonum exercitui exhibet adiurationes, incantationes, & ſimiles impietatis operationes, quibus Dæmones inuocati ad vota illorum complenda, comparerent, & vel per figuram ſenſibilem, vel per ſigna ſenſibilia conſulentibus reſponſa darent; ſignum erat numerus, numerum referebat tinnitus Sigilli, ex tinnitu verò id, de quo conſulebant, colligebant; hunc enim tinnitum Magicum eſſe, non Phyſicum, ipſa ſtructura Sigilli monſtrat, quod intùs concauum erat, ad recipiendum πάρεδρον Dæmonem vi Magicæ adiurationis ibidem incluſum; qui ſuos ſibi deuotos per tinnitus admonebat de rebus quæſitis. Quod ſi Orientales, verbi gratia, Dæmones conſulturi eſſent, certâ horâ Aſtrologicâ competente, & tali ſigno aſcendente, Satanicum inſtrumentum verſus Orientem dirigebant liberè ſuſpenſum, atq; adiuratione peractâ, per dicta ſigna expectabant reſponſa. Si Boreales Dæmones, verſus Boream illud liberè ſuſpendebant, & deinde operabantur vt priùs; & ſic de cœteris; quæ omnia patent ex ijs, quæ ſuprà de varijs diuinationum ſpeciebus diximus; Oracula ſiquidem vt plurimùm per tinnitum quendam occultum reſponſa conſulentibus dediſſe, ſuprà de Oraculis patuit.

Author Apotelesmatis.

Quiſnam verò huius Author fuerit, rectè ſentit P. Thomas de Leon à Villena famoſiſſimo Hiſpaniæ Mago cuſum fuiſſe, cùm nihil antiquarum ſuperſtitionum hæ imagines & characteres oleant, æſque recentius appareat, quàm vt ante ducentos annos fuſum dici poſſit. Conſulam itaque omnibus, qui figuram huius Magici Oraculi domi tenent, Vulcano tradant; dici enim vix poteſt, quantum inde ſæpe ſæpius calamitatis obueniat vel integris familijs, ob detentam rem Dæmonibus conſecratam, & in quam ſemper tanquam in rem propriam ferantur, miris illuſionibus, & horrendis impoſturis homines infeſtando. Atque hæc inter cœteras cauſas vnica quoque fuit, cùr nè quidem typis dandum putauerim: ſunt enim Diaboli mille artes, mille ad nocendum machinationes, quibus iuſto Dei iudicio & permiſſione mortalium pectora exagitat. Et certè ſi vnquam Magicum Sigillum pernitioſum vidi, illud iure teſtari poſſum, omnium eſſe pernitioſiſſimum; quare hæc ad cautelam Lectoris ſufficiant.

Idola duo Ægyptiaca.

Idem P. Thomas Leo non ita pridem ad me Granatâ Romam miſit Idola duo Ægyptiaca, ſimilibus characteribus inſignita, quibus adiunxit inſcriptiones Carauacenſes, in quarum interpretatione fucum feciſſe Hiſpanis ſuis Michaëlem de Luna peritiſſimum rerum & literarum Arabicarum,

rum, vehementer ſuſpicatur. Verùm vt hæc maiori fide tractentur, ijſdem Authoris verbis adducere placuit.

Primum Idolum. *Idolum primum ex lapide nigro, & maculis liuentibus, pileum geſtans turbinatum, ex cuius vertice fila ad collum vſque deſcendunt verſicoloria. Characteres Ægyptiaci in pectore depicti ſunt minio, quorum poſtremus anguſtiori formâ hic expreſſus eſt; laxius enim in Archetypo viſuntur formati, neque penultimus vltimum tangit: reliqua omnia ſatis verè expreſſa ſunt. Seruatur in domo Ioannis Antonij de Herrera Hiſpali, qui à ſecretis fuit Duci de Alcalá dum Proregem ageret Neapolitanum; & hunc Principem ad ſua κειμήλια antiquitatis alicunde contraxiſſe credimus; erat enim iſtarum rerum auidiſſimus. Deſcripſi 4. die Aprilis anno* 1641. Idolum vide in ſequenti pagina.

Secundi Idoli poſterior pars. *Idolum ſecundum ex lapide ſubalbido, pileo turbinato, & verſicoloribus à vertice dependentibus filis; in cuius tergo linea characterum deſcripta eſt, vt vides; per* [illegible] *à ſummo deorſum vſque, quomodo Sinas ſcribere ferunt; characteres aliquot apertè ſunt Coptici, vel Græci; ſed alij valde à figura deuiant. Faciem in appoſita figura cum characteribus, quos in pectore geſtat, propono fideliter expreſſam.* Atque hi ſunt ijdem characteres, quos in præcedenti Idolo exponemus, vti vnum cum altero comparanti patebit.

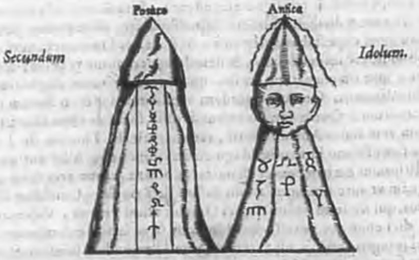

Secundi Idoli facies. *Secundum Idolum primo maius eſt, ſed pileum ſimiliter atque illud geſtat, vultum fert in latum obtortum, characteres quos hic vides, depictos atramento, habet in pectore: ſubalbenti lapide, valde conſpicui ſunt. Atramentum in hoc Idolo, & minium quo depicti primi Idoli characteres, materiâ ita tenaci confectum, aut ſaltem miſtum μάλθᾳ ſeu bitumine talis naturæ, vt etiamſi defodiatur, videtur in multa ſecula poſſe ſcripturam illæſam conſeruare. Habet hoc qui & primum Ioann. Anton. Herrera Hiſpali; ego deſcribere curaui eâdem die & anno.* Hactenus Thomas de Leon. Nunc idolorum interpretationem adferemus.

Pri-

Prima Statua verè Ægyptiaca eſt, & refert tutelarem ſacræ Ciſternæ Genium, vti hieroglyphica docent, quæ cùm peſſimam manum ſortitæ ſint, & vix primâ fronte pro hieroglyphicis dignoſci poſſint, ideo ea in meliorem formam adaptauimus, vt ſequitur, & hunc ſenſum efficiunt.

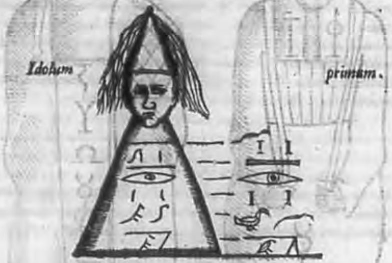

Vitæ dominatoris, prouidentiæ omnium Oſiridis miniſter Hermanubis, ſacræ Ciſternæ cuſtos. Ex quo patet, hæc hieroglyphica currentibus characteribus ſimulachro inſculpta fuiſſe, vti paſſim facere conſueuerant; de quibus peculiari Capite ſuo loco tractabimus. Secundum Idolum duodecim Zodiaci characteres dorſo inſcriptos habet; quibus duodecim Zodiaci Numina indicantur. Quos verò pectori inſcriptos habet ſeptem characteres, ijs ſeptem Planetarum Numina indicantur. Hoc autem ita eſſe, indicant alterius Statuæ, quam non ita pridem doctiſſimus Nihuſius ad me tranſmiſit, ex Muſæo Illuſtris viri Gerardi Reinſtij Senatoris & Scabini Ambſterodamenſis depromptam; characteres, quam in ſequenti pagina apponendam duxi; in qua poſtica pars Statuæ duodecim characteres prorſus ſimiles habet ijs, quos dorſo Idolum ex Hiſpania allatum tenet, ordine tamen interrupto; non enim in hoc eodem ordine procedunt, quo in Idolo Ambſterodamenſi, tametſi characteres prorſus ijdem ſint; quod idem dicendum eſt de ſeptem characteribus pectori impreſſis. Quod autem quælibet litera Numen indicet, nomina ſingulis literis appoſita docent; quæ cùm in Aſtrologia fusè expoſita ſint, eò Lectorem remitto. Idem in ſeptem Planetarum Numinibus exprimendis nomina appoſita docebunt. Statua itaque eſt tutelaris, quâ poſitâ omnes reliquos totius anni tutelares, & Zodiaci dominatores, vti & ſeptem Planetas, attractum iri confidunt. Rete loro affixum humeris appenſum habet cum cauda Leonis. Reti alludunt ad illud rete, quo Oſiris à Typhone in Nilum proiectus, eductus fuit; & eſt auerruncationis inſtrumentum horrendum contra aduerſas poteſtates. Idem de cauda Leonis ſentiendum, vt alibi docuimus. Figura ſequitur.

In-

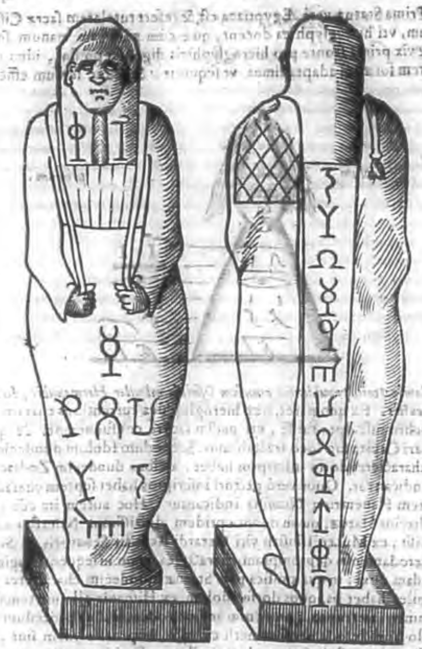

Inſcriptiones Carauaccenſes.

Carauaccenſes inſcriptiones.

CVm interpretationibus quas adhibuit Michaël de Luna Medicus Granatenſis, linguæ Arabicæ peritiſſimus, perſuadere volens eſſe Arabicas, & Arabum occultioribus cyfris conſcriptas. Sub pictura antiqua Regis cuiuſdam Mahumetani (vt ex cultu colligitur & ornamentis) qui magno ſtipatus comitatu ad baptiſmum procedere videtur (nam Sacerdos & reliqua omnia ad id ſacrum miniſterium parata viſuntur) leguntur ſequentes characteres vnica linea continenter exarati, in interiori Sacello S. Crucis Carauaccenſis.

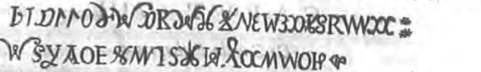

Sic ante hos quinquaginta annos interpretatus eſt dictus Luna ex breuiaturis, & contracto ſcribendi Arabum modo, vt dicebat. *Anno 594, Arabum Mahomat Abuzeit Rex potentiſſimus, & triginta homines in hoc habitaculo conuerſi fuerunt ad veram legem Saluatoris, & hoc Dei gratia, Cruce duplicata fauente, quam Angeli Dei attulerunt, & alij multi eos iuuantes ad celebrationem, ad quorum memoriam hæ literæ fuerunt celatæ.* Sub ipſo Rege ceruleâ chlamyde ornato, quam vulgò Alquiſel dicunt, conſpiciuntur ſequentes literæ.

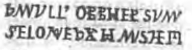

Luna ita interpretatus eſt: *In memoriam meæ conuerſionis, & ad gloriam Dei, Regiam hanc veſtem ei obtuli, vt illa vtar in die S. Crucis ſolemnitatis eius cauſa.* In Ephippio aut ſella equi Regij leguntur ſequentes characteres:

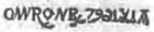

Luna ita illos interpretatur: *In hoc equo exaltaui legem Dei, cuius hoſtes ſæpius in pugna deuici.* Iuxta baptiſterium conſpicitur Regina flexis genibus, & opulentiſſimo amictu veſtita, in fimbria veſtis ſequentes characteres notatos habet:

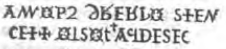

Quos ita interpretatur Luna. *Ego Regina Hayla, nunc Helena, vxor Regis Abuzeit, & duo filij mei, conuerſi fuimus per gratiam Dei ad fidem ſanctam, cuius memoriæ cauſa hîc ſum depicta.*

Optimè P. Thomas de Leon de impoſtura à Luna facta ſuſpicatur; ſiquidem hi characteres minimè Arabici ſunt, nec quidem à longè vllum veſtigium Arabicæ ſcripturæ cuiuſcunque obtinent; ſed ſunt characteres Punici antiqui à Gothis corrupti, inter quos multi quoque characteres Latini reperiuntur. Quinam autem horum ſenſus ſit, cùm huius loci non ſit, forſan alibi eorundem interpretationem exhibebimus, quod me in Turre Babel, ſi Deus vitam largitus fuerit, præſtiturum polliceor.

Innumera hoc loco apponere poſſem ſuperſtitioſorum hominum Phylacteria; verùm cùm ea partim in Aſtrologia, partim in Cabala adducta ſint, ijs repetendis nec tempus, nec chartam terere volui: quare ad alia.

CAPVT VIII.

De Cabala Pythagorica.

Cabala Pythagorica.

ITa comparatum eſt, vltra limites naturæ, curioſorum hominum ingenijs, vt omnia quæ ſenſibus obijciuntur, diuinis myſterijs & ſacramentis referta eſſe imperitè ſibi perſuadeant, ſuamque credulitatem verbis è Sacra ſcriptura depromptis ſolident, dum Deum aiunt omnia in numero, pondere, & menſura creaſſe. Numerum itaque præ omnibus alijs rebus ſacerrimum eſſe aſſerunt; numerum autem in ſingulis Alphabeti literis inſitum eſſe, myſterijs pariter plenum; ex literis deinde nomina formari, quorum numeri κατὰ τὴν ἱεροψηφίαν reſoluti omnes bonæ malæuè fortunæ euentus contineant, ſuperſtitioſiùs opinantur. Hinc ars illa emerſit notoria, quâ nomine & cognomine alicuius in numeros reſoluto, de totius vitæ ratione ſe iudicare poſſe exiſtimant; & hanc artem Cabalam Pythagoricam nominant, cuius Authorem Pythagoram faciunt, more huiuſmodi nebulonum ſolito, ad nonnullam impoſturæ ſuæ authoritatem magni & famoſi Viri nomine conciliandam. Fateor tamen, inter omnia huius farinæ molimina nihil vnquam aut inſulſius, aut magis ridiculum, putridiorique fundamento nixum me comperiſſe. Vt proinde ſatis mirari non poſſim, quânam ratione fieri poſſit, vt multi, etiam qui oculis hominum prudentes & ſenſati videri volunt, huic tamen maleferiatæ arti, & prorſus aſininæ Philoſophiæ aut fidem habeant, aut in mentem inducere poſſint, vt aliquid eius ope in futurorum euentuum coniecturis certum conſequi ſe poſſe putent. Verùm nè fanaticas has affanias fruſtra cauillati videri poſſimus, exemplo vno atque altero verminoſas huius Satanici dogmatis ſubſtructiones ob oculos ponamus curioſi Lectoris.

Ars notoria.

Supponunt imprimis Pythagorici iſti myſtæ, ſeu potiùs nebulones, Alphabetum literis Latinis exaratum pro Latinis, pro Italis Italicum, pro Græcis Græcum, pro Arabibus Arabicum. Sunt itaque Alphabeta varia, quibus abutuntur. Cattanus Magus in ſua ridicula Geomantia hoc ponit;

Alphabeta varia Cabaliſtarum Pythagoricorum Cattanus.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X	Y	Z
1.	3.	22.	24.	22.	3.	7.	6.	20.	1.	10.	23.	12.	8.	13.	27.	13.	9.	8.	2.	6.	3.	4

In hoc Alphabeto ſingularum literarum valorem habes numericum, quem ſine ratione vel homines, vel Dæmonem inueniſſe, certum eſt; quorſum enim literæ K ſupponitur vnitas, & eadem literæ A? cur literæ O 8, literæ N 12, & ſic de cœteris? Hanc inſaniam cùm aduerteret Cornelius Agrippa, aliquid veriſimilius conſtituendum duxit, dum Alphabetum ſuum onomatomanticum, veriùs onomanticum, aliter diſpoſuit, eſtque quod ſequitur:

Cornelius Agrippa.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X	Y	Z
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	20.	30.	40.	50.	60.	70.	80.	90.	100.	200.	300.	400.	500

Atque hoc diuinum illud Pythagoricum inuentum aſſerit, laudatque Alexandrum Philoſophum, quòd docuerit rationem, qua ex literarum numeris Horoſcopi ſtellæque diuinatrices inueniri poſſint; quiſque inter maritum & vxorem prior moriturus ſit, aut ſuperuicturus: quæ omnia, vt nullum prorſus rationis fundamentum habent, dignaque ſunt, quæ vel ab ipſis pueris rideantur; ita meritò tanquam inſulſa, inepta, ſacrilega, Satanica opera ab omni verè Chriſtiano homine vitanda ſunt. Verùm operationem ſtultitiâ & inſaniâ plenam apponamus.

Alphabetorũ Cabaliſticorũ vſus ineptus.

Si ſcire deſideras, inquiunt, nati alicuius dominatricem ſtellam, computa nomen eius, & vtriuſque parentis per ſingulas literas iuxta numerum præſcriptum, collectamque totius ſummam diuide per nouenarium, ſubtrahendo illum quoties potueris; & ſi remanſerit vnitas, aut quaternarius, vterque Solem indicat: ſi verò binarius, aut ſeptenarius, vterque Lunam deſignat; ſicuti ternarius Iouem; quinarius Mercurium; ſenarius Venerem: octonarius Saturnum; nouenarius Martem. Quibus ſubiungunt perſrictæ frontis homines, nati alicuius Horoſcopum ita reperiri poſſe. Computetur nomen tam matris quàm patris, natique, atque ſumma collecta per 12 diuidatur: nam reliqua vnitas ♌; 2, ♒; 3, ♑; 4, ♐; 5, ♋; 6, ♉; 7, ♈; 8, ♎; 9, ♍; 10, ♏; 11, ♓; 12, ♊; notant. Atque hæc ſunt occulta & non pandenda omnis nequitiæ architectorum arcana. Quis autem, rogo, has ineptias credat? Quis nænijs huiuſmodi fidem habeat ſanè pudentiſſimis? Hinc enim ſequeretur, omnes Petros, Iacobos, Paulos &c. vti reſoluti in numeros, eundem numerum exhibent, ita omnes vni & eidem conſtellationi ſubiectos eſſe, & conſequenter eandem fortunam experturos. Reſpondent hi non rationibus, ſed phantaſticis & dæmoniacis ludibrijs mente emoti, 1. Soli competere, quòd Sol vnus & ſolus eſt; 2. Lunæ, quam vtroque ſexu præditam, & animam Mundi aiunt, cui & 4, ob quatuor Mundi cardines, & quatuor anni tempora, quæ diſcernit, tribuunt; 5. cùm ex primo pari & impari componatur, Mercurio competere, ſicuti ex fœmina & maſculo; 6. Veneri, quia ex 2 & 3 cõſtituitur, volunt. Quis non hîc tam inſulſa commenta rideat? O beatos parentes, quorum ex arbitrio penderet, vt filius ſolius nominis impoſitione per planetæ nomini dominantis fauorem omni mox fortunæ felicitate compleretur.

Confutatio.

Huic Alphabeto aliud ſupponimus paſſim vſitatum, quo tenebriones huiuſmodi ſibi perſuadent, de vita & virtute natorum, de omnibus bonæ aut malæ fortunæ ſortibus, perfectum ſe iudicium dare poſſe, ineptè gloriantur. Alphabetum ſequitur.

Alphabetum aliud Cabaliſticorum Pythagoricorum

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X	Y	Z
3.	3.	22.	24.	22.	3.	8.	6.	29.	10.	12.	23.	12.	8.	13.	23.	13.	9.	8.	2.	6.	3.	4.

Hic primùm quæram, cur ternarium adſcribant A, aut eundem ternarium B, & F, & Y? Cur 22 C & E? cur quoque P & R, 13? M denique & Q 23 aſſignent? mirè ſe hoc loco torquent mendaciſſimi coniectores; neque aliud nobis aſſignare poſſunt rationis fundamentum, quam vel Dæmonis, quo cum pacto inito id concluſerunt, concurſum; vel ſtolidiſſimi cerebri à Dæmone dementati phantaſma. Quod vt apertiùs oſtendam, exemplis id aperiam. Imprimis ex ſumma numerica toties in nominibus aſſumptis 9 auferunt, quoties fieri poteſt, atque reſiduum apud ſe retinent; deinde contemplantur illa reſidua; quibus ſimul collatis, reſpon-

Confutatio.

dent, hunc vel illum ſuperfuturum, hunc vel illum priùs moriturum, aut diutiùs victurum, & ſi quæ ſunt ſimilia. At non illud ita aſſequuntur, vt ſi reſiduum aliquod altero maius fuerit, ſtatim victoriam ſuggerat; ſed ſæpe ex minori, ſicuti aliàs ex maiori, palmam & diuturniorem vitam pollicentur. Exempli gratia 1 & 2 ſignificant illum hominem victorem futurum, qui in ſuo nomine reſiduum habuerit binarium; alium verò qui 1 habuerit, occiſum iri. pariter in 1 & 3, 1 ſignificat eum ſuperaturum, qui reſiduum habuerit 1, quando aduerſarius ternarium habuerit reſiduum; & ſic de cœteris. Quæ tamen ita ſtolidè congeſta ſunt, vt cuicunque Alphabeto applices, toto cœlo diſcrepent. Exempli gratia, cùm ſupereſt quaternarius & ternarius in duobus hominibus, quaternarius vincere debet; quod falſum eſt in nominibus Cain & Abel, quorum ille pro reſiduo ternarium habet, hic quaternarium; & tamen ſi veræ ſunt regulæ Onomatomantarũ, Abel Cain ſuperare debebat, cuius tamen contrarium Sacra ſcriptura aſſerit. Idem apparet in Abſolon & Ioab, quorum hic ſeptenarium reſiduum habet, ille quinarium, ac proinde ille Ioabum vincere debuiſſet; cuius tamen contrarium nobis referunt Sacræ literæ. Sequeretur pariter ex fanaticis huiuſmodi onomatomantiæ regulis, quòd is qui Latinè ſuperatur, Gallicè vinceret; quod quàm abſurdum ſit, quis non videt? Nam ſi conſulas, vti acutè demonſtrat Merſennus in Opere ſuo in Geneſin, Onomatomantem Latinæ linguæ gnarum, ſtatim affirmabit Mariam ſuperaturam eſſe Stephanum, eoq; diutiùs victuram, eò quòd Mariæ poſt ſubductos nominis numeros per 9, reſtat 8, Stephano verò ternarius; volunt enim hi nugatores, ternarium ab octonario ſuperari. Sed exemplum ponamus. Scribantur dicta nomina, vti è latere patet, quorum ſingulis literis numerum ex Alphabeto correſpondentem apponas; numeris verò in vnam ſummam collectis, videbis in Stephano ſummam 84; in Maria 71. ex quibus ſubduc quoties potueris 9, in Mariæ nomine 8, in Stephani nomine ternarius remanebit; hinc deducunt, Mariam eſſe victricem, atque diutiùs viuere debere quàm Stephanum. Verùm hoc falſiſſimum eſſe ex Gallicis nominibus apparebit, ex quibus totum contrarium reſultat, vt videre eſt in Gallicis nominibus *Marie* & *Eſtienne*; quæ ſi in numeros reſolueris, ſummam huius habebis 136; alterius 90. à quibus nouenarius quoties fieri poterit, reiectus, in priori relinquit 1, in poſteriori 9, atque adeo contra regulas arithmomanticas, *Marie* quæ ſub Latino nomine victrix ſteterat, ſub Gallico nomine ſuperabitur. Sed in more poſitum eſt huiuſmodi impoſtoribus, vt vbi vident, rem non benè ceſſiſſe, miras excuſationes prætendant, aut non legitimè proceſſum eſſe, aut omiſſum aliquid, neceſſariò requiſitum; quod tamen illi, quid ſit, demonſtrare non poſſunt. Nonnulli quoque cùm eos erroris commiſſi pudeat, nomina miris modis vitiant. Ita in nomine *Eſtienne*, teſte Merſenno, nè Maria à Stephano ſuperata dici poſſit, ex dicto nomine S & N eximunt, atque ſic ex mutilato nomine *Etiene* Mariæ deſideratam promittunt victoriam. Sed apage cum hiſce maleferiatorum hominum ſtolidis machinationibus, quæ vti indigna ſunt, quæ commemorentur, ita eadem æternis tenebris ſepulta, nè chartam tam abſonis rebus maculare videar, omitto. Qui plura deſiderat, is legat Merſennum in Geneſin fol. 1398.

Merſennus.

S	9		
T	8		
E	22		
P	13		
H	6	M	23
A	3	A	3
N	12	R	13
V	2	I	29
S	9	A	3
	84		71
3	reſid:	8	reſid:

E	22		
S	9		
T	8		
I	29	M	23
E	22	A	3
N	12	R	22
N	12	I	29
E	22	E	22
	136		90
1	reſid:	9	reſid.

CAPVT IX.

De Rota Vitæ & Mortis.

Rota vitæ & mortis.

EX Satanico hoc Magiſterio nata videtur celebris illa rota, quam quidam rotam vitæ & mortis, nonnulli Sphœram Biantis appellant. Verùm vt mortalium in tam ridiculis rebus fingendis ſtultitia luculentiùs pateſiat, rotam, eiuſque ſtructuram hoc loco apponere, & examinare viſum fuit.

Sphæra Biantis

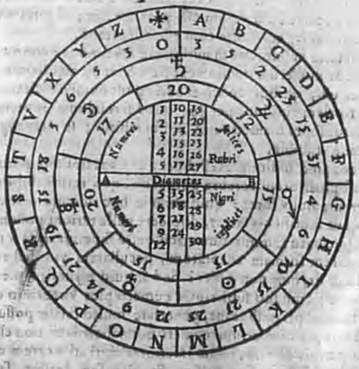

Rotæ ſtructura.

Intra duos extremos circulos Alphabetum onomatomanticum cum numeris, ſingulis literis correſpondentibus ſpectatur; infra quos duo alia circularia ſpacia delineata vides, intra quæ characteres ſeptem Planetarum, & ſub ſingulis numeri appropriati ponuntur; ſequuntur deinde intra concauitatem centralem tres columnæ diametro A B interſtinctæ, numeris refertæ, quorum ij, qui ſupra diametrum A B continentur, felices & numeri vitæ vocantur; qui infra diametrum A B continentur, infelices & numeri mortis nuncupantur; hinc illi rubro, hi nigro colore vt plurimùm pinguntur. Atque hæc eſt rotæ illius infeliciſſimæ ſyſtaſis, quam equidem miror, etiam inter opera Venerabilis Bedæ neſciò quo fuco, irrepſiſſe. Sed vſum exponamus.

Rota vitæ.

Primò itaque Archimyſtæ Satanici de re vera vel falſa conſulturi, accipiunt numerum literarum vtriuſque inter quos negotium verſatur; numerum quoque horæ & diei quo colloquium inſtituitur; Menſis quoque & ſigni Zodiaci numerum; omnes in vnam ſummam colligunt, ſummamque diuidunt per 30, & reliquum quærunt in rota: & ſi quidem reſiduum reperiatur ſupra diametrum A B inter rubros numeros, veritas rei ipſis promittitur; ſi verò infra diametrum A B reperiatur dictum reſiduum, res falſitatis conuincitur. Aliud exemplum apponamus. Conſulturi, vtrum quis in remota regione viuus ſit, an mortuus, ita procedunt: Accipiunt numerum nominis abſentis, quem ex Alphabeto numerico in extremis duobus circulis eruunt; deinde numerum Menſis, vna cum numero dierum Menſis, quo diſceſſit; & ſimul in vnam ſummam colligunt; quibus addunt numerum currentis anni; quam totam numerorum ſummam diuidunt per 30, & reſiduum, ſi quidem ſupra diametrum A B inueniatur, certè eum viuum eſſe pronunciant; ſi infra diametrum A B idem reperiatur, mortuum eum eſſe aſſeuerant.

Quòd ſi ſcire velint, vtrum quiſpiam è carceribus exiturus ſit, vtrum non; accipiunt numerum nominis captiui, & anni, menſis, diei, quo captiuus factus eſt; quibus collectis adiungunt nomen ciuitatis, patriæ; & ſummam totalem diuidunt per 30; quod ſi reſiduum reperiatur inter rubros numeros ſupra diametrum A B, liberabitur; ſi inter nigros, mortem, vt putant, ſubibit.

Confutatio Rotæ vitæ & mortis.

Hoc loco ſanè multum Hellebori ad inſana ſtolidiſſimorum huiuſmodi Philoſophaſtrorum cerebra purganda, quo rationabiliùs Philoſophari diſcerent, opus foret: quid enim in hoc ridiculo machinamento aut virtutis, aut ſubtilitatis lateat, diſpicere nulla ratione poſſum, niſi fortè dicant, Alphabetũ Onomatomanticũ, quod ſuperiùs rectà ſcriptũ erat, iam in circularem formam adaptatum, peculiarem vim habere; quod quàm inſulſum ſit, quis non videt? Sed & quid myſterij ſeptem Characteres planetarij cum ſuis ſubſcriptis numeris plùs virtutis in circulum, quàm in rectum ſcripti poſſideant, penetrare multò minùs poſſum; quid denique rubri ſupra diametrum numeri normaliter iam, non circulariter ſcripti, plùs virtutis ad vitæ, quàm inferiores nigri ad mortem obtineant, non capio. Ego fuſtem, ſiue ſurſum, ſiue deorſum verſum, ſanè idem ſemper robur ad eleuandum poſſidere noui; quo optandum eſſet tam inſana malè auguratorum capita, verberibus quàm verbis tractabiliora probè tunderentur, vt ad mentem tandem excolerentur. Sed quid confuſa illa horæ, diei, menſis, nominum, ſigni, planetæ, numerorum collectorum ſarrago ad rem faciat, diſcutiat cui plus otij eſt & temporis; ego ſanè in tam malè ſana doctrina aut perſcrutanda vlteriùs, aut refutanda acriùs, bonas horas non impendam; nugæ ſunt, affaniæ, & næniæ aniles, & digni qui talia tractant, tenebris carcerum, & Vulcano.

CAPVT X.

De Geomantia Arabum.

Geomantia Arabum.

Altera deceptio ex ſuperſtitioſa Arabum doctrina prodit, & eſt Geomantia, quam illi حساب الرمل *Haſab elrammel* vocant; quâ incantatione præuiâ, precatoria quædam puncta in chartam temerè proijciunt, Intelligentiâ occultâ, vti putant (veriùs Cacodæmone,) manum proijcientis, vt ipſi ſtolidè ſibi perſuadent, dirigente; & ex punctis hoc pacto omnem fortunæ ſtatum conſulentes colligere ſe poſſe arbitrantur ſtolidi machinatores. Nonnulli puncta in terra imprimunt, ex quibus certæ figuræ ducuntur pari numero, vel impari, quæ ad cœli ſigna reuocantur, eorumque vim & naturam aſſumunt. Puncta verò fieri oportet in terra digito indice, quia manum pingentis per terreſtres ſpiritus moueri putant. Author Geomantiæ Arabicæ primùm literis certos punctorum ordines tribuit, quibus in ſortilegijs ſuis vtuntur; vt ſequitur.

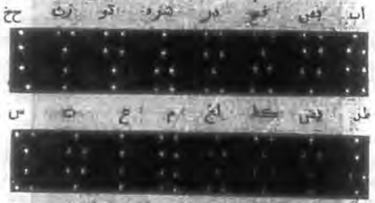

واما مراكز تشكين البروج على ما ذكروا اصحاب النجوم وهذه صورته

Habes hic 16 ſeries Schematiſmorum Geomanticorum, quibus in Onomatomantia vt plurimùm vtuntur; ex quibus deinde conficiunt alias Geomanticas punctorum ſyſtaſes, quas duodecim ſignis Zodiaci applicant: harum nomina ſunt ſequentia:

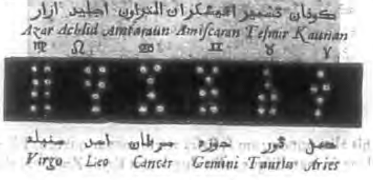

Au-

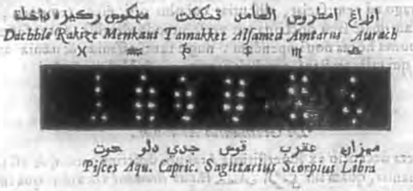
اوراع امطروس الصامد تنككت منكوس ركيزة دابلة
Dachble Rakize Menkaus Tanakket Alſamed Amtarus Aurach
♓ ♒ ♑ ♐ ♏ ♎
ميزان عقرب قوس جدي دلو حوت
Piſces Aqu. Capric. Sagittarius Scorpius Libra

Arbor Cabaliſtica.

Ex hiſce deinde arborem formant, in qua 24 rami, ſunt totidem damnatæ artis ſyſtaſes, omnium ad fortunæ ſortem ſpectantium rerum manifeſtatrices; atque hac in parte imitantur arborem illam Cabaliſtarum celebrem, quam Sephiroth vocant. Figura ſequitur.

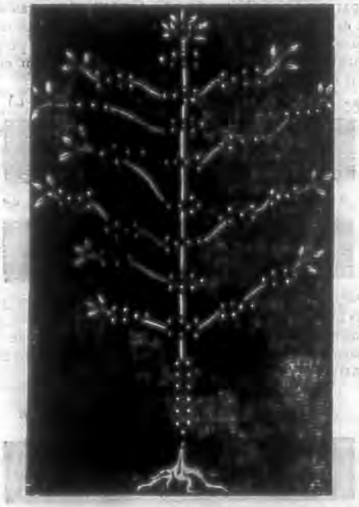

Ex his aliæ punctorum ſyſtaſes attribuuntur quatuor Elementis, aliæ ſeptem Planetis, metallisque, aliæ duodecim ſignis Zodiaci, aliæ 28 manſionibus Lunæ, aliæ denique (ne quicquam ſuperſtitionis Aſtrologicæ deſit) in duodecim Cœli domicilia diſtribuuntur. Domus autem eâ prorſus ratione cum ſuis ſignificatis, quâ Aſtrologi, ordinant ac diſponunt. Verùm tempus perdam, ſi huiuſmodi quiſquilijs recenſendis diutiùs immorer. Qui Aſtrologiam Ægyptiorum Claſſe ſexta traditam rectè intellexerit, facilè, quid de Geomantia exiſtimandum ſit, colliget; & apertè videbit, eam nihil aliud eſſe, quàm Aſtrologiam quandam terreſtrem, in qua puncta ſtellas; ſyſtaſes punctorum, aſteriſmos; variæ Claſſes, tùm ſeptem Planetarum, tùm dodecamoriorum, manſionumque lunarium ſpacia notant. Verùm cùm hæc Geomantia Arabum commentum ſit, & Ægyptijs myſterijs non admodum affine, ideo paucis quoque eam explicandam duxi.

Geomantia Arabum Aſtrologia terreſtris.

Ex Geomantia nata alia filia, ex malo videlicet ouo malus coruus, quam tamen Turcæ magni æſtimant, atque de ea librum ſatis celebrem habent, quem paſſim vocant قرعة جعفر الصادق *Sors Giafari Sadeki nempe veracis*. Exemplar huiuſmodi penes me ſic incipit:

Liber Turcicus diuinatorius.

قرعة جعفر الصادق يوخذ عود مربع ويكتب فيه الاربعة احرف ا ب د ج
وارميه ثلثة مرات واطلب الاحرف التي تخرج في مواضعها تجد تحتها ما تطلب ✲

Id eſt; *Sors Giafari Elſadek, accipiatur lignum quadratum, & ſcribantur iſtæ quatuor literæ* ا ب د ج *& proijce illud tribus vicibus, & quære literas quæ exeunt, in locis ſuis, & inuenies ſub ipſis quod quæris.* Per hanc igitur Diabolicam artem diuinatio per quatuor Characteres ا ب د ج inſtituitur, hoc pacto. Teſſeræ cubicæ inſcribunt quatuor hoſce Arabicos Characteres, ſingulis lateribus vnum: hanc teſſeram præuiâ oratione ter proijciunt, & ternas literas ſingulis proiectionibus collectas reſeruant. Sit v. g. prima proiectione litera ب ſecunda ج & tertia ج, quærunt itaque in dicto libro has tres literas inuentas بجج textuque Arabico lecto in notitiam ſortis fortunæ deueniunt: nam hoc tibi euenturum ſimpliciter credunt, quod ibi traditur. Verùm has formulas & artes, nihil prorſus eruditionis in ſe continentes, tanquã ſcopo noſtro minimè congruas relinquamus. Veruntamen hoc loco de reliquis artibus, vti Chiromantia, Metapoſcopia, Necromantia, cœteriſque ſuperſtitionum monſtris dicenda forent; ſed quoniam hoc loco ea tantùm nobis proponere libuit, quæ originem ſuam immediatè ab Ægyptijs duxerunt, & à nullo alio, quod ſciam, tacta ſunt; conſùltò alia omittenda rati ſumus.

Concluſio.

EX his apertè & luculenter patet, quomodo ſemper gliſcat

Dæmon atrox odijs, animiſque furentibus iram
Geſtet, quæ damnis nunquam exſaturata quieſcit.

Inueteratus malorum Orbem ijſdem ſemper premit machinationibus:

nullæ ſunt induciæ, nulla pax, vti nec odij, nec inuidiæ modus vllus: hoſtis Dei ſuperbia aſcendit ſemper, creſcit malitia, crudelitas inualeſcit, antiquus ſcelerum architectus eadem ſemper molitur, nihil inaceeſſum ſinit, nil intentatum relinquit, præcipuum omni ætate de eadem pharetra facit illicium quam curioſarum, tam ſuperſtitioſarum artium, quàm multa, tam ſtolida Dæmonum commenta mortalium mentes dementantia; quæ omnia ſub Magiæ nomine comprehenduntur. Nihil præteritis temporibus ab Ægyptijs, eorumque hæredibus diuino vnquam honore cultum nouimus, quod moderno quoque tempore non coli videatur, vti fusè in vltimo Primi Tomi Syntagmate oſtenſum fuit; nihil circa characteriſticam Magiam Ægyptus vnquam machinata eſt, quod hoc potiſſimùm tempore, improborum hominum auſu, non completum ſpectamus. Vnde quicunque Chriſtiani nominis dignitate gloriatur, hic eumprimis ſpectare debet, vt philoſophando vltra ſacroſanctorum nobis præſcriptorum Canonum terminos non ſapiat; ſed in rebus dubijs, & periculo Satanicæ illuſionis expoſitis, cautè & circumſpectè, quid amplectendum, quid fugiendum, decernat; ne dum temporaneæ & caducæ proſperitati, per illicitorum mediorum ductus inconſultius inhiat, æternæ felicitatis iacturam patiatur.

CLASSIS XII. THEOSOPHIA METAPHYSICA, SEV THEOLOGIA HIEROGLYPHICA,

EMINENTISSIMO PRINCIPI

AC DOMINO, DOMINO

FABIO S. R. E. CARDINALI

Chiſio, Epiſcopo Imolenſi.

EMINENTISSIMAS animi Tui *virtutes, quibus non niſi ad ſublimia diuinâ prouidentiâ deſtinaris, à multis iam annis probè mihi cognitas, altiùs ponderanti, tria potiſſimùm, quæ de laudum* Tuarum *Principatu inter ſe contendere poſſent, occurrebant. Hinc enim bonarum artium doctrina primum ſibi locum aſſerebat: inde ea morum ſuauitas, quam & ſumma benignitas, & ſingularis humanitas temperabat, doctrinam ſequi imperabat; vrgebat etiam ſpectata pietas, vitæ moderatione conſpicua, diuinarum rerum ſtudio efferueſcens, quæ vt ab omni ambitionis vmbra quàm alieniſſima, ita ſuâ ſe virtute inuoluens, admirabilior accidebat. Qui quidem virtutum conſenſus tantò nunc viſus illuſtrior, quantò vel ipſe Summus Pont.* Innocentius X. *earum ſplendore delectatus, eminentiorem* Tibi *in Sacroſancti Senatus Collegium, nihil tale cogitanti, adſcito locum contulit, non vt virtutem* Tuam *ornaret ſolùm, ſed vt* Tu *quoque non exiguo eſſes Purpuratorum Patrum Senatui ornamento. Cùm itaque* Tuum, *id eſt, Principis Eccleſiaſtici ſit, ſacra dogmata expendere, atq; heterodoxum ab orthodoxo ſecernere, ſacrarumque Inſtitutionum ſtudijs mortalium mentes ad omnem ſanctimoniam conformare; certè cui meliori iure, quàm* Tibi *ſapientiſſimo rerum diuinarum Iudici, hoc meum de Theologia Ægyptiorum argumentum dicarem, inueni neminem: hoc vel maximè perſuaſus, multùm me acquiſiturum,* Tibique *plurimùm debiturum, ſi diatriben hanc meam qualem qualem ſuſcipere dignatus fueris. Non enim is es, qui* Te *ſolis Philoſophiæ, Theologiæque limitibus contineris, ſed longè etiam exſpatiatus vlteriùs per Poëtas, Hiſtoricos, Polyhiſtoreſque, id demùm conſecutus es, vt de quolibet in medium prolato & rectè ſentias, & eruditè loquaris. Quare nihil, aut parum legendis meis profeceris, niſi quantum clientis virtutibus* Tuis *dedititiſſimi nugas amans, ea apud* Te *aliquid eſſe patiaris, atque adeò idem de ſcriptis meis ſentias, quod ille de ſimilibus:*

In facie næuus cauſſa decoris erat.

Vale Eccleſiaſticæ dignitatis honor, & decus verè ἀθάνατε.

CLASSIS XII.

Theoſophia Metaphyſica, ſeu Theologia Hieroglyphica.

PRAEFATIO.

Theologia Ægyptiaca.

AGGREDIMVR tandem arcanam illam Ægyptiacæ Theologiæ Arcem, totius hieroglyphicæ doctrinæ finem & ſcopum; quam qui ritè penetrârit, miram illam in primis iſtis myſtagogis ingenij ſublimitatem & excellentiam non tantùm ſuſpiciet, ſed ſummè quoque mirabitur, quâ ratione tandem fieri potuerit, vt ad tantam diuinorum myſteriorum altitudinem ſolius luminis naturæ fulti ſubſidio pertingere potuerint; adeoque fateri cogetur, Deum Opt: Max. in profundis illis Ethniciſmi tenebris, nè tota de Deo notitia à primæuis Patribus tradita prorſus periret, præcelſos quorundam hominum ſapientiæ ſtudio deditorum conatus ſubinde extraordinariâ quadam & ſupernaturali illuſtratione imbuiſſe, qua Sybillarum more, quæ ipſi neſcirent, eloquerentur. Inter cæteros tamen priſcæ ſapientiæ Hieromantas potiſſimum locum obtinet Mercurius ille Triſmegiſtus, qui ab Ægyptijs Theut, à Græcis Triſmegiſtus eſt appellatus, ſiue ob tres potentias in diuina natura primùm ab ipſo obſeruatas, vt Suidas vult; ſiue ob triplicem vitæ conditionem: erat enim, omnium Scriptorum traditione, Philoſophus maximus, Sacerdos maximus, & Rex maximus, vt fusè in Obeliſco Pamphilio l. 1. demonſtrauimus. Vti enim is ingenij acumine, & doctrina excellentia omnes retrò Philoſophos ſuperabat, ſic dignitate & amplitudine, diuinorumq; cultu vniuerſis Sacerdotibus præſtitit; qui regiam adeptus dignitatem, adminiſtratione legum, iuſtitiæ, & æquitatis conſtanti tenore, rerumque geſtarum gloria omnem ſuperiorum Ægypti Regum gloriam obſcurauit. Qui quidem inter Philoſophos à Phyſicis & Mathematicis ad diuinorum contemplationem primus ſe contulit, primus de Dei maieſtate, Dæmonum ordine, animarum mutationibus ſapientiſſimè diſputauit, primus meritò Theologiæ Author. Eum ſecutus Orpheus ſecundas antiquæ Theologiæ partes obtinuit; Orphei ſacris initiatus eſt Aglaophemus, Aglaophemo ſucceſſit in Theologia Pythagoras, quem Philolaus Platonis præceptor ſectatus eſt. Itaque vera priſca Theologiæ vndique ſibi conſona ſecta, ex Theologis ſex miro quodam ordine conflata, exordium duxit à Mercurio, à Platone penitus abſoluta fuit. Scripſit autem, Iamblicho teſte, primò Mercurius libros quamplurimos ad diuinarum rerum contemplationem pertinentes, quos & literis hieroglyphicis exhibuit; arcanis myſterijs & oraculis ita refertos, vt non Philoſophi tantùm, ſed & Prophetæ nomen inde obtinuerit. Hic priſcæ religionis ruinam, hic ortum nouæ fidei, hic aduentum Chriſti, hic futurum iudicium, reſurrectionem ſæculi, beatorum gloriam, ſupplicia peccatorum apertis verbis oſtendiſſe viſus eſt; ita vt S. Auguſtinus dubitauerit, peritiane ſiderum, an reuelatione Dæmonum multa præſtiterit; Lactantius verò illum inter Sybillas & Prophetas

Triſmegiſtus Princeps Ægyptiorum Theologus.

Suidas.

Triſmegiſtus cur ita dicatur.

Orpheus, & alij antiquorum Theologi

Iamblichus. Triſmegiſti libri Theologici.

S. Auguſtinus.

non

non dubitat numerare. Hanc itaque hieroglyphicam Mercurij Theologiam hoc loco, quantum ingenij mei debilitas permiſerit, tractandam ſuſcepi. Quod dum facio, nihil hic dictum, factum, expoſitum velim, niſi ex Authorum veterum mente & ſententia; omnes proinde fidelis Oedipi partes expleturus. Nam quæcunque de SS. Triade, de anima & ſpiritu Mundi, de Deorum, Dæmonum, & animarum origine, de Idearum diuinarum in inferiorem Mundum influxibus, de tranſmigratione animarum, de ſacrificijs, eorundemque ratione, ac ſimilibus tandem adducturi ſumus; ea omnia cautè legenda nouerit Lector: ſunt enim pleraque Orthodoxæ fidei prorſus contraria, primiſque Hæreſiarchis opportunam turpiſſimorum dogmatum fundandorum materiam & occaſionem præbuerunt, vti fusè probat Liu. Galantes in concordia Platonica & Orthodoxæ doctrinæ. Quare ſi aliqua veritatis lux in ijs eluceat, illam non tam veram expoſitionem, quàm Orthodoxæ doctrinæ adumbrationem quandam, luminis naturalis, quo pollebant, ſublimitate & ingenij præſtantiâ prolatam, putabimus; vel ſi præclarè de Dei natura ſubinde ratiocinantur, illud præternaturali concurſu Numinis potiùs eructaſſe, quàm comprehendiſſe, vti de Sybillis diximus, cenſebimus. Quare omnia in tantum dicta, expoſitaque velim, in quantum hieroglyphicæ doctrinæ ſeruiunt, dum non tam quod docuerint, quàm quod docere debuerint, oſtendimus.

Authoris proteſtatio in exponenda Theologia Ægyptiorum.

Liuius.

CAPVT I.

De Theologiæ Ethnicæ origine, & propagatione.

RECTE & ſapienter Statius: *Primus in Orbe Deos fecit timor*; ſiquidem primæui illi mortales, legis naturæ arbitrio victitantes, dum à primæuis Mundi Patriarchis multa de ſumma Dei maieſtate, de ſummo rigore iuſtitiæ in Adamo & poſteris demonſtrato, de peccatorum ſupplicijs, cœteriſque caſtigationibus & vindictis eiuſdem inaudiſſent; timore quodam panico perculſi, dum omnia ad latentem Numinis præſentiam ſuſpecta haberent, paulatim ad Numen placandum ſacrificia, varioſque ritus inſtituerunt. Verùm cùm indiſcretâ quadam notitiâ, Deum omnibus rebus ineſſe percepiſſent; diuinâ vnione paulatim pro ſubiectorum naturalium ratione & numero diſciſſa & diuiſa, tot in Orbe Numina finxerunt, quot entium gradus eſſe cognoſcebant. Vnde factum eſt, vt primò Solem, deinde Lunam, cœteraſque tùm fixas tùm erraticas ſtellas tanquam diuini Numinis habitacula ſingulari cultu proſecuti ſint: poſtmodum ad elementarem ſphœram conuerſi, nonnulli quidem ignem, alij aërem, quidam aquam, plerique terram inter Numina repoſuerunt. Superſtitione itaque ſuperſtitionem trudente breui factum eſt, vt tot, quot creaturæ ſpectarentur, Numina ſtatuerent, ac tandem totum Orbem futili hâc Idolomaniâ replerent. Quæ cùm fusè in hoc Opere paſſim declarata ſint, ijs immorari diutiùs nolo. Hinc Diabolo ſe operationibus eorum occultè inſinuante, animalium paulatim motus, auium volatus directos, obliquos, ſuperos, inferos obſeruantes, demonſtratione boni aut mali euentus exciti, vti ex illis extorum

Statius. Theologiæ Ethnicæ origo timor.

Idololatriæ origo.

Auguriorum origo.

torum inſpiciendorum, ita ex his auguriorum artem inuenerunt. Cùm præterea ortus & occaſus ſiderum veluti Numinum motus curioſiùs ſecutarentur, inde Aſtrologia totius Idololatriæ, ſuperſtitionis, & diuinatoriarum artium baſis & fundamentum emanauit; adeoque nihil non ſenſibus obuium in diuinationum ſuarum inſtrumenta, vti in præcedente Claſſe traditum fuit, aſſumpſerunt. Hâc igitur conclamatâ ferè cœcitate & ignorantiâ Mundus imbutus cùm eſſet; Mercurius Triſmegiſtus, diuiniora primorum Patriarcharum dogmata edoctus, nè Mundus tot maniarum Deorum figmentis in vltimum caliginis barathrum præcipitaretur, nouam de Deo vno, vero, bono, Angelorumque ac Dæmonum diſpoſitione & ordine Theologiam exorſus, ſtudio ad id excogitatis argutis quibuſdam ſymbolis obuelatam, ſolis Sacerdotibus ſapientiâ & diuturno rerum vſu conſpicuis cognitam, idiotis verò & plebi ſuperſtitioſæ prorſus imperuiam, ſaxis contra omnes temporum iniurias inſculpſit. Atque hi ſunt famoſi illi Theologici libri ab Hermete, teſte Iamblicho, in Obeliſcis conſcripti; ex quibus Pythagoras & Plato prima ſuæ doctrinæ fundamenta hauſerunt; quoſque in hodiernum vſque diem Roma ſuperſtites veluti antiquæ ſapientiæ documentum admiratur, quarum arcana ſenſa hac in Claſſe non niſi ſummatim recenſebo, minutiorem interpretationem Tomo III. reſeruaturus.

Aſtrologiæ origo.

Triſmegiſtus nouam Ægyptijs Theologiam tradit.

C A P V T II.

De natura Dei vti abſtractè & ad intra conſiderari poteſt, & de definitione Dei, & eiuſdem varijs attributis hieroglyphicè exhibitis, ex mente Ægyptiorum.

Platonicum de Dei cognitione effatum

PLatonicum, idque celeberrimum Epiphonema eſt, Deum inuentu & cognitu difficilem; ita enim in Timæo aſſerit; *Opificem quidem & Mundi Patrem inuenire difficile, & cùm iam inueneris, prædicare, eloqui vulgò impoſſibile eſt.* Quod cùm veriſſimum ſit, ideo Ægyptij Deum ſolo ſilentio & cultu intrinſeco venerandum pulchrè per Sigalionem Harpocratem ſignabant, quem nunc nudum, nunc reticulatâ veſte indutum, digito labris impreſſo ſilentia ſuadentem exprimebant, vti varijs locis huius Operis oſtenſum fuit. Puer nudus pingitur, quia Deus ab omni materiæ contagione longè remotiſſimus in perpetuo iuuentutis flore permanet inalterabilis, ſilentio potiùs colendus, quàm multis verborum ampullis deſcribendus eſt. Cornucopiæ ſiniſtrâ tenet, quia bonorum omnium in-

Harpocratē cur Ægyptij pinxerint & ſculpſerint.

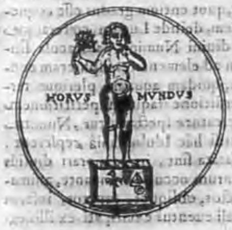

ſe

ſe vbertatem continet. Dum baculo, Vpupæ capite inſignito, cum lituo & gnomone pingitur, oſtenditur eum totius varietatis, harmoniæ, & ordinis Mundani Authorem eſſe. Verùm hæc, vt diximus, varijs locis copioſè pertractata conſulas velim. Per Crocodilum quoque elingue animal, quod ſub aquarum gurgitibus latitans acutè videt, à nemine viſum, oſtenditur, nullius linguæ facundia eum, prout natura eius fert, ſatis deſcribi aut exprimi poſſe; qui inuiſibilis cùm ſit, & in diuinæ eſſentiæ ſuæ caligine latitans, omnia tamen videt, omnia intuetur, & moderatur. Vnde eandem ob cauſam Ægyptij Deum inducunt ſymbolo ſanè maximè appropriato, ſedentem ſupra lotum aquaticam, ſcilicet arborem, teſte Iamblicho, lib. de myſterijs; quo ſignificant, Deum principatu ſuo Mundanum excedere lutum, nec attingere gubernando, ſed principatum gerere intellectualem penitus & empyreum: omnia enim in Loto rotunda ſunt, tùm poma, tùm folia; ex quo ſignificatur diuinæ mentis ſemper eodem pacto ſe habentis, circularis actio; Deus igitur ipſe ſupra hanc actionem in ſeipſo conſiſtit, ſuperans eiuſmodi principatum, ſanctus, & venerandus, & in ſeipſo penitùs conquieſcens; quod quidem ex actu ſedendi ſignificatur. Verùm vt hæc omnia fuſiùs explicentur,

Harpocrates Loto inſidens.

Iamblichus.

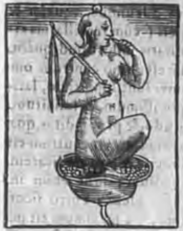

Notandum eſt, Deum duplici ratione conſiderari poſſe, vel ab intra, & in quantum ab omni creatarum rerum conſortio longè remotus, ſolo inacceſſibili eſſentiæ ſuæ infinitæ latibulo tegitur; vel in quantum reſpectum ad creaturas dicit, ſiue quod idem eſt, in quantum è caliginis ſuæ penetralibus euolutus, in creatis rebus ſe conſiderandum præbet; de vtroque conſiderandi modo quid Ægyptij ſenſerint, modò explicandum eſt.

Deus conſiderari poteſt ſecundùm ea quæ conueniunt ipſi ab intra, & ab extra.

§. I.

Definitio DEI.

QVæritur itaque primò, quid ſecundùm Ægyptios Deus ſit? Reſpondet Triſmegiſtus appoſitè his eum verbis deſcribens: *Deus circulus eſt, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam.* Circulus itaque Deus eſt, omni principio & fine carens. Deus circulus eſt, omnem Mathematicam circuli peripheriam infinitâ intercapedine excedens. Deus circulus eſt, cuius centrum peripheriæ, id eſt, interna eius eſſentia immenſitati æquatur, cuius diameter cum centro & circumferentia in vnum recidit. Deus circulus eſt, cuius centrum nullos immenſita-

Deus quid ſit ſecundùm Ægyptios.

Deus Circulus eſt ſecundùm Triſmegiſtum.

tis

Ariſtoteles.

tis ſuæ terminos habet; circumferentia verò vel infinitorum Mundorum limites excedit. In hoc circulo quidquid contentum, continenti prorſus æquale eſt; & vt Ægyptiaca Ariſtotelis Theologia habet, quidquid angulorum, coſtarum, linearum, & ſuperficierum, aliorumque imaginabilium in alijs circulis ac figuris eſt, huic ineſt; ipſe verò indiuiſibilis ac indimenſus eſt, à quo omnes lineæ, id eſt, eſſentiæ & formæ rerum vti oriuntur, ita in eundem veluti totius naturæ centrum reuertuntur. Verùm hæc paulò dilucidiùs explicemus.

Sphæræ & Circuli proprietas.

Deus ſphæræ & circulo comparatur.

Deus quid ſit ſecundùm Parmenidem.

Sphæra diuinæ eſſentiæ omnium menſura.

Sciendum in ſphæra infinita tres maximas lineas, longitudinis, latitudinis, & profunditatis in centro concurrere, ſed centrum ſphæræ omnium maximæ, vti in Geometria hieroglyphica docuimus, æquatur & diametro, & circumferentiæ. Tribus itaque lineis (cùm tres illæ maximæ lineæ, longitudinis, latitudinis, & profunditatis nihil aliud quàm diametri in ſphæra ſint,) centrum æquari neceſſe eſt; imò centrum omnes hæ tres, noſtro concipiendi modo, dimenſiones ſunt, longitudo, latitudo, & profunditas. Maximum itaque, ſimpliciſſimum, & infinitum vt coexiſtant neceſſe eſt: eſt enim longitudo, latitudo, & profunditas, quæ in Deo ſunt, & vnum ſunt, ſimpliciſſimum, & maximum, vti centrum eſt indiuiſibile, omnemque longitudinem, latitudinem, & profunditatem præcedit: eſt finis omnium illorum, atque medium; ſunt enim in ſphæra infinita ſoliditas, & circumferentia prorſus idem. Porrò ſicuti ſphæra infinita penitùs eſt in actu, & ſimpliciſſima; ita maximum eſt penitùs in actu ſimpliciſſimè: & ſicuti ſphæra, vti in Geometria dictum, eſt actus lineæ, trianguli, & circuli; ita maximum eſt omnium actus; quare omnis actualis exiſtentia ab ipſo habet quicquid actualitatis exiſtit, & omnis actualis exiſtentia in tantum exiſtit actu, in quantum in ipſo infinito actu eſt, & hinc maximum eſt, & forma formarum, & forma eſſendi, ſiue maximè actualis entitas. Vnde Parmenides hæc conſiderans, rectè & ſubtiliter inferebat, *Deum eſſe, cui eſſe quodlibet quod eſt, eſt eſſe omne id quod eſt*. Sicuti igitur ſphæra eſt vltima perfectio figurarum, quâ maior non eſt; ita maximum eſt perfectio omnium perfectiſſima; adeoque omne imperfectum in ipſo eſt perfectiſſimum, vti linea infinita ſphæra eſt, & in ea curuitas eſt rectitudo, & cõpoſitio ſimplicitas, & diuerſitas eſt identitas, & alteritas vnitas eſt: quomodo enim in Deo quidpiam imperfectionis eſſe poſſit, capi non poteſt, cùm in eo imperfectio nihil aliud quàm infinita perfectio, & poſſibilitas infinitus actus exiſtat. Patet itaque quomodo hæc diuinæ eſſentiæ ſphæra totius Vniuerſi, & omnium in Vniuerſo exiſtentium vnica ſit ſimpliciſſima & adæquatiſſima menſura; quoniam in eo totum non eſt maius ſuâ parte, ſicut ſphæra infinita, non eſt linea infinita maior. Deus itaque eſt vna ſimpliciſſima totius Vniuerſi ratio. Et quemadmodum poſt infinitas circulationes ſphærica tandem ſoliditas emergit, ita Deus omnium circulationum vti ſphæra maxima & ſimpliciſſima menſura; omnis enim viuificatio, motus, & intelligentia ex ipſo, in ipſo, & per ipſum, apud quem vna octaua ſphæra non eſt minor, quàm infinitæ, quia finis eſt omnium motuum, in quo omnis motus vt in fine quieſcit: eſt enim quies maxima, in qua omnis motus quies eſt; ita maxima quies, omnium motuum menſura eſt, ſicuti maxima rectitudo omnium circumferentiarum; & maxima præſentia ſiue æternitas omnium temporum: in ipſo enim omnes motus naturales vt in fine quieſcunt; & omnis potentia in ipſo perficitur, vt in actu infinito; & quia ipſe eſt entitas omnis eſſe, & omnis motus eſt ad eſſe. Ergo quies motus eſt, qui eſt finis totius motus, ſcilicet forma & actus eſſendi. Entia igitur omnia ad ipſum tendunt. Et quoniam finita ſunt, & non poſſunt æqualiter participare finem in comparatione ad ſe inuicem, hinc aliqua participant hunc finem per medium aliorum, ſicuti linea per medium trianguli & circuli in ſphæram ducitur, & triangulus per medium circuli, & circulus in ſphæram per ſeipſum. Ex his, ni fallor, apertè patet, quàm aptè Hermetica illa definitio Deo quadret, & quàm aptè diuinam eſſentiam & naturam, quoad ingenio humano comprehendi poteſt, expreſſerit. Hinc non ſine ratione, circularem figuram tanto in honore habuerunt, vt vix ſit hieroglyphicum aliquid diuinum repræſentans, quod hâc circulari figurâ non ſit præfiguratum. Hinc paſſim Deorum & Numinum capitibus inſertam videas; vtebantur enim libenter ad diuinam naturam exprimendam figuris huiuſmodi Mathematicis, mirâ quâdam proprietate præditis, & ſimpliciſſimis Schematis ab omni mortalium rerum miſtura ſemotis, ad omnium ſimpliciſſimam & abſtractiſſimam rem, cuiuſmodi Deus eſt, repræſentandam aptis. Verùm his ita ritè propoſitis, nunc attributa, quibus Deum deſcribebant, videamus & examinemus.

Dei proprietates & attributa.

Circulus in honore apud Ægyptios.

§ II.

Attributa DEI.

Deus dicitur à Triſmegiſto Mens.

DEVS primò Mens dicitur à Triſmegiſto: *Mens* (inquam, vt verbis eius vtar) *ac ratio ſeſe complectens, libera ab omni corporis mole, ab errore aliena, impaſſibilis, intangibilis, ipſa ſibi aſſiſtens, purgans, atque ſeruans omnia, cuius radij ſunt bonum, veritas, principale lumen, primaque animarum forma*. Hinc Æſculapio, quid Deus eſſet interroganti, reſpondet: *Quod nullum ex ijs eſt, horum tamen omnium ſit cauſa, præſens quidem cunctis, præſens etiam vnicuique, nec quicquam permittit non eſſe; omnia ex his quæ ſunt, producta ſunt; de nihilo autem nihil prouenit; nam quæ minimè ſunt, nullam naturam habent, quâ fieri valeant; contrà ea quæ ſunt, naturam non habent, per quam aliquando non exiſtant*. Sed quibus hieroglyphicis diuinam naturam, eiuſdemque attributa exhibuerit Triſmegiſtus, videamus. Simulachra Ægyptia, vti Obeliſci & Iſiaca menſa demonſtrant, paſſim pinguntur tutulis magnâ rerum varietate refertis; à quibus tamen nunquam circularis abſit figura. Videas illa varijs animantium formis transformata varijs ſceptris, ijſque πολυμόρφοις inſtructa; quæ quidem omnia nihil aliud niſi diuerſa Dei Opt. Max. attributa ſignificant, vt fuſiſſimè in ipſa actuali

Hieroglyphica quibus Deum Triſmegiſtus adumbrat.

hieroglyphicorum interpretatione exponemus, quod in III. Tomo fiet. Nam quæcunque Triſmegiſtus in Pimandro & Aſclepio de Deo refert, nihil aliud ſunt, quàm quod in principio Obeliſcorum, & in memorata tabula Bembina ſeu menſa Iſiaca habetur, mirandâ ſimulachrorum metamorphoſi effigiatum. Nam in Triſmegiſto quinque modis Deum deſcriptum inuenimus; primò per attributa quædam abſolutè conuenientia; ſecundò per negationem; tertiò per analogiam & metaphoras; quartò per contradictoria; quintò per relationem. Hunc quoque modum ex Pythagoreis & Platonicis ſecuti ſunt, idem ſanctè confirmarunt. Primò enim in Pimandro dicit, Deum ante omnia, Deum omnium cauſam, & non entium; Deum in ſe habere omnia, Deum omnia poſſe facere, omnia in ſe habere, omnia conſeruare, omnia ad ſe conuertere. Deus eſt itaque primum omnium; ſic enim in libello [quod nihil pereat,] dicit: *Deus primus eſt omnium reuera, eſt ingenitus, & opifex vniuerſorum.* Rationem affert dicti, quod primum abſolutè id dicitur, ante quod aliud non eſt; ante Deum nihil aliud eſt, eſt ergo primum omnium. Hinc per Phœnicem, eſſe Deum, non malè expreſſerunt, vtpote cuius originem nemo nouerit, ſolus ſibi & vitæ author, & ſui generator. Quod autem ante Deum nihil aliud, ſic probat. Si ante Deum aliud eſt, vel potentius ipſo Deo eſt, vel par, vel debilius: ſed nihil horum; ergo. Minor probatur. Non potentius; ſi enim potentius quidpiam ante Deum, iam Dei naturam ceſſare neceſſarium eſt, cùm aliquid ipſi deſit, quo non ſit potentiſſimum. Non par, quia ſi pares ſunt, ambo erunt prima entia; at hoc eſt impoſſibile, cùm in vnoquoque genere vnum ſolummodò maximum ſit. Non debilius, cùm non dici poſſit primum; qui enim primum dicit, ponit & ante ſecundum, & tertium. Quæ omnia pulchrè in Theologia Ariſtotelis iuxta mentem Ægyptiorum demonſtrantur, & ex Platonis mente ſunt. Pari ratione probat, Deum eſſe primam cauſam, imò cauſam cauſarum, & primum motorem; quod Mercurium ſecuti Plato, Ariſtoteles, & reliqui Theologi Platonici aſſeruerunt. Verùm audiamus ipſa Mercurij verba, qui in Pimandro per negationem Deum deſcribit: *Vniuerſum Mundum verbo, non manibus, fabricatus eſt Opifex; ipſe verò ſic cogita illum præſentem ſemper, omnia agentem, Deum vnicum voluntate ſuâ omnia conſtituentem; id enim eius corpus eſt, non tangibile, non viſibile, nec alteri cuipiam ſimile; nam neque ignis, neque aqua, neque aër, neque etiam ſpiritus, verùm ab eo pendent omnia; bonum verò ita eſt, vt ſibi ipſi id competat.* Et paulò poſt, inuiſibilem eius omnibus rebus præſentiam ita depingit: *Nè præcipuum tibi Dei nomen deſit, neque ignores id, quod plurimis occultum videtur, eſſe perſpicuum; nam ſi nuſquam pateat, nihil vtique erit. Quodcunque ſe offert aſpectui, genitum; quod verò latet, ſempiternum; neque opus eſt vt appareat, cùm nunquam eſſe deſinat; ante oculos quidem id reliqua ponit, ipſum verò ſecretum manet, vtpote quod vis perfruatur ſempiterna; in lucem planè educit omnia, in adytis delitеſcit, vnicum enim id ingenitum, incomprehenſibile phantaſia, cùm verò cuncta per eum clareſcant, per omnia atque in omnibus fulget, ijſque præſertim apparet, quibus nomen ſuum communicare voluit.* Et paulò poſt: *Nihil enim eſt in omni natura, quod ipſe*

Triſmegiſtus.

Deum quinque modis deſcribit Triſmegiſtus.

Deus Phœnici cōparatur.

Triſmegiſtus de Deo altiſſimè ſenſit.

non ſit; eſt ille quidem omnia, quæ ſunt; eſt etiam, quæ minimè ſunt; quæ quidem ſunt, deduxit in lucem; quæ verò non ſunt, occuluit in ſeipſo. Quemadmodum verò ſine factore fieri quicquam nequit; ita Deum exiſtima, niſi ſemper agat omnia, impoſſibile exiſtere quicquam poſſe, in cœlo, aëre, terris, mari, in toto Mundo, in qualibet Mundi particula tota, tùm in eo quod eſt, tùm in eo quod non exſtat. Hic Deus nomine melior, hic rurſus omnium potentiſſimus, hic menti conſpicuus, hic præſens oculis, hic incorporeus, hic, vt ita dixerim, multicorporeus; nam nihil in corporibus eſt, quod ipſe non ſit: omnia enim ipſe ſolus exiſtit; nomina inſuper habet omnia, quoniam vnus eſt Pater; nomen quoque nullum habens, quoniam Pater eſt omnium; quid ergo te laudabit? ſupra te, an infra te poſitum? Quo vertam oculos vt te laudem? ſupernè an infra? intus an extra? non motus, non locus circa te, non aliud quicquam ex omnibus; in te autem omnia, à te omnia, præbes omnia, nil denique ſuſcipis. omnia autem habes; quod autem non habes, idipſum nihil; quando autem te Pater laudabo? Tempus & momentum tuum capere non valemus; qua potiſſimùm in re laudes tuas cantabo? Num in his, quæ creaueris? an in ijs quæ non creaueris potiùs? num in his fortè quæ in lucem eruiſti è tenebris? an in his, quæ adhuc latent arcano ſitu recondita? per quid tandem hymnos tuo cantabo Numini? nunquid in laudatione tali ego ipſe mei iuris exiſtam, an potiùs alter efficiar? Ipſe profectò es, quicquid ego ſum; ipſe es, quicquid agam; ipſe es, quicquid denique dicam; ipſe enim es omnia, neque aliud præter te quicquam. Quod ſanè non eſt, es ipſe; ipſe omne quodcunque genitum, ipſe omne quod nunquam genitum: Mens quidem intelligens, Pater fabricans, Deus efficiens bonum, bona faciens omnia. Hæc Mercur.

Quis, rogo, Chriſtianum nobis inueniat, qui de Deo altiora & rectiora proferre poſſit? quis Theologum, qui profundiùs de diuinitate ſentire poſſit? Certè expreſſa reperiuntur hæc omnia quàm appoſitiſſimè in hieroglyphicis per ſimulachrũ Ibidis facie conſpicuum, in throno variè adornato, tutulo varijs ſymbolis exornato, & ſceptro Iſimorpho. Per Ibidis enim viuaciſſimi, perſpicaciſſimi, & velociſſimi animalis figuram, quid aliud notant, niſi viuacitatem, imò ipſam rerum omnium vitam, velocitatemque Dei omnis motus expertem, quia omnia vt præſentia peruidet, omnia ſerutatur & penetrat, cuius oculos nil latet rerum in Vniuerſo abſconditarum? quid per ſedem, niſi poteſtatem in omnia, & quietem æternam? quid per baculum Iſimorphum, niſi potentiam dominiumque in omnia abſolutiſſimum? vti enim Oſiris actiuum, ita Iſis paſſiuũ rerum omnium principium eſt. quid per tutulum φλογο-κυκλο-ὀφεο-πτερόμορφον, igne, circulo, ſerpentibus, pennis inſtructum, niſi æternitatem per circulum; per ignem lucem lucium; per ſerpentes vitam vitarum; per pennas velocitatem operationum, qui ſolâ voluntate omnia cauſauit? Verùm hæc omnia ampliùs tùm in Obe-

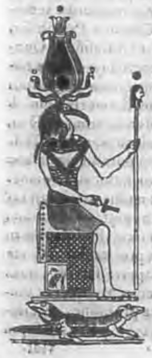

Hieroglyphicum Dei naturam & proprietatem explicans.

Sacerdotes Aegyptij Deo ſupplices inuocabant tenebras.

liſco Pamphilio, tùm in III. Tomo, ſuo loco explicata reperies. Hinc Sacerdotes in myſticis ſacrorum adytis, Deo ſupplicaturi ter tenebras inuocantes, id eſt, impenetrabilem diuinitatis caliginem, in medium ijſdem ornamentis & ſchematis hieroglyphicis, quibus Dei ſimulachrum expreſſerant, prodire ſolebant, hoc ipſo ſuboſcurè indigitantes, occultis eum ſe ſymbolis, myſticiſque rerum inuolucris, quem nullo ſermonis eloquio pronunciare poſſent, exhibere; plùs enim huiuſmodi ſymbola, ſoli Deo nota, & ſuæ diuinæ naturæ & eſſentiæ veluti ſpecula quædam, valere putabant, quàm multas verborum ambages: intimiùs quoque Deo ſe adhæſuros credebant per abditam huiuſmodi ſymbolorum exhibitionem, quàm vocum verborumque mox interiturorum prolatione. Quæ omnia verbotenus Platonicos ab Hermete accepiſſe, is nouerit, qui ſingula cum ſingulis aptè combinauerit. Verùm de his paſſim toto hoc Opere. His præmiſſis, iam quomodo relationem, trinamque Dei eſſentiam exhibuerint Ægyptij, videamus.

CAPVT III.

De Attributis DEI relatiuis.

Dei attributa relatiua.

Aegyptij ſubobſcuram Trinitatis cognitionem habuerunt.

ÆGyptios ſubobſcuram aliquam SS. Triadis notitiam habuiſſe, ex ijs, quæ paulò poſt adducemus, patefiet. Quam quidem aliunde non profluxiſſe arbitror, niſi ex primorum Patriarcharum ſucceſſiuæ traditionis propagine; quâ dum multorum annorum ſpacio fruitur curioſiſſimus rerum diuinarum ſcrutator Hermes, mirum non eſt, multa ex ijs eum expiſcatum fuiſſe diuinæ ſcientiæ documenta, poſteriſque veluti ſumma & inacceſſa ſacramenta, hieroglyphicis contra profanorum temeritatem munita, ſaxis veluti æternùm duratura, vt in Obeliſco Pamphilio, & in hoc Tomo Claſſe II. copioſè probatum fuit, exſculpſiſſe. Quoniam verò intellectus humanus tantum ac tam impenetrabile diuinæ naturæ lumen ferre minimè poteſt, niſi veræ fidei lumine fulciatur; mirum quoque non eſt, Hermetem hoc deſtitutum lumine myſterium in nonnullis locis non rectè explicaſſe; dum ſubinde tres exiſtendi formas in Deo, nunc τρεῖς δυνάμεις, id eſt, tres potentias, teſte Suida (ob quam rem & Triſmegiſtus dictus fuit) Deo affingit. Negari tamen non poteſt, eum de hoc vti primo, ita omnium altiſſimo myſterio aſſumpto ratiocinio, omnes meritò poſteros Philoſophos & Theologos Gentiles multis paraſangis ſuperaſſe. Nam adeo clarè & diſtinctè tres in diuinis hypoſtaſes deſcribit, vt multi dubitent, num à Chriſtiano quopiam primi ſeculi Philoſopho, an à Gentili eiuſdem ſeculi à Chriſtianis inſtructo talia prolata ſint. Certè S. Auguſtinus ſcripta huius Authoris obſtupeſcens, apertè fatetur, non humano ingenio tantùm, ſed diuini Spiritus afflatu correptum tot ac tanta vel ipſis Hebræis ignota, ſoliſque Patriarchis nota protuliſſe. Eſt itaque primo Pater per ipſum; quem alibi Mentem vocat; alibi, vti ſuprà vidimus, & Dominum & Patrem, Deum, Fontem, Vitam, Potentiam, Lucem, Mentem, & Spiritum; in quibus verbis non modò fit mentio ipſius Patris, ſed & Filij, & ipſius Spiritus ſancti. Πάντων γὰρ, inquit, κύριος, καὶ Θεὸς, καὶ πηγὴ, καὶ ζωὴ, καὶ δύναμις, καὶ φῶς, καὶ νοῦς, καὶ πνεῦμα. Sed quid admirabiliùs hâc deſcriptione? *Monas Monadem genuit, & in ſeipſum reflexit amorem.* Vbi per Monadem generantem haud dubiè Patrem, per generatam Monadem Filium, per Amorem ab vtroque procedentem, Spiritum ſanctum exhiberi voluit. Quam doctrinam confirmat in Pimandro his verbis: *Vna ſola lux fuit intellectualis, ſcilicet Pater ante lucem intellectualem; nihil aliud fuit huius vnio, quam Spiritus omnia continens.* Quis ſub his non videt, per lucem intellectualem primam intelligi Patrem, per ſecundam Filium, per vnionem Spiritum ſanctum? Verba Græca ſunt: Ἓν μόνον ἦν φῶς νοερὸν πρὸ φωτὸς νοεροῦ, καὶ ἔστιν ἀεὶ νοῦς νοὸς φωτεινός, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἦν ἢ ἡ τούτου ἑνότης, καὶ πνεῦμα πάντα περιέχον. Secundam perſonam quoque Filium Dei, & Verbum lucidum vocat. Ὁ δὲ νοῦς, φωτεινὸς λόγος, υἱὸς Θεοῦ. *Mens enim lucidum Verbum, Filius Dei.* Μὴ γὰρ διΐστανται ἀπ' ἀλλήλων, ἕνωσις γὰρ τούτων ἡ ζωή. *Non enim diſtant hæc ab inuicem, ſed vnio omnium vita.* Atque ex his patet, Mercurium hoc loco non hypoſtaſes tantùm diuinas adumbraſſe, ſed & quomodo hæ tres hypoſtaſes omnia opera ad extra ex nihilo in lucem produxerint, ſequentibus verbis oſtendiſſe: Ἐπήδησεν εὐθὺς ἐκ τῶν κατωφερῶν στοιχείων, ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, εἰς τὸ καθαρὸν τῆς φύσεως δημιούργημα, καὶ ἡνώθη τῷ δημιουργῷ, ὁμοούσιος γὰρ ἦν. *Exilijt ſtatim ex deorſum latis elementis Dei Verbum, in purum Dei opificium, & vnit ſe Opifici Menti, conſubſtantialis enim erat.* Hic exhibet apertis verbis Patrem per Opificem Mentem, Filium per Dei Verbum, Spiritum per vnionem, quâ Opifici Menti Dei Verbum vnitur; & nè quis credat, accidentali quâdam vnione fieri, addit verba ὁμοούσιος γὰρ ἦν; eſt enim conſubſtantiale Opifici Menti Verbum Dei, eiuſdem naturæ, eſſentiæ & ſubſtantiæ: cùm verò Verbum à Mente Opifice non diſtet, vt ſuprà aſſerit, ſed ipſi vnitum ſit, certè & vnio vnionis hæc, quæ eſt Spiritus ſanctus, cum Patre & Filio idem quoad naturam & ſubſtantiam eſſe neceſſe eſt. Porrò Mentem hanc primam generatricem eſſe & conditricem, non manu, ſed verbo, apertè docet his verbis: Φύσις τοῦ νοεροῦ λόγου, φύσις ἐστὶ γεννητικὴ καὶ δημιουργική· Τὸν πάντα κόσμον ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς ὁ Πατὴρ, οὐ χερσὶν, ἀλλὰ λόγῳ. *Natura intellectualis Verbi, natura eſt genitrix & conditrix, totumque Mundum fecit Opifex Pater, non manibus, ſed Verbo.* Atque hæc ſunt pronunciata Mercurij de SS. Triade, à quo omnes poſteri, Orpheus, Pythagoras, Plato, Zoroaſter ſua pleraque deſumpſerunt, vti in Sphynge myſtagoga demonſtrauimus. Nam & Zoroaſter Deum πατρικὴν μονάδα, *paternam Monadem* vocat, & Monadem duo generantem; Ταναὴ ἐστὶ μονὰς, ἣ δύο γεννᾷ· *protenſa eſt Monas, quæ duo generat;* Δυὰς γὰρ παρὰ τῷδε κάθηται; *Dyas enim apud hunc ſedet.* Prima itaque generatio protenſæ Monadis, eſt Dyadis, quæ Dyas cum Monade facit Triadem, vti his verbis indicat: Παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει τριάς, ἧς μονὰς ἄρχει: *Toto enim in Mundo fulget trias, cuius Princeps Monas eſt.* Καὶ ἀρχαῖς [illegible] δουλεύειν ἅπαντα· *Nam tribus hiſce principijs ſeruiunt omnia.* Nam πάντα ἐξετέλεσσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ: *Omnia perfecit Pater, & Menti tradidit ſecundæ,* quæ eſt Filius. Tertium verò principium vocat terminum paterni profundi, vt ſe-

Triſmegiſtus non bene explicat myſterium Trinitatis.

Triſmegiſtus tres hypoſtaſes agnoſcit in diuinis.

S. Auguſtinus

Triſmegiſtus mentionem facit Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Triſmegiſti doctrina de Trinitate.

Chaldæorum Theologi à Triſmegiſto didicerunt Theologiam.

Zoroaſtri de Trinitate ſententia.

quitur: Ἐστὶ γὰρ πέρας πατρικοῦ βυθοῦ, καὶ πηγὴ τῶν νοερῶν. *Eſt enim terminus paterni profundi, & fons intellectualium*, hoc eſt, totius SS. Triadis. Sed vide ſuprà in Claſſe III. de Zoroaſtræis effatis hæc omnia vberiùs expoſita.

Symbola quibus Triſmegiſtus expreſſit diuinitatis Sacramenta.

Sed vt doctrina tradita hieroglyphicis conſentiat, quibus memorata diuinitatis Sacramenta ſymbolis expreſſerit Hermes, videamus. Primò enim cùm tres in Deo formæ, vt Ægyptij loquuntur, quas Orthodoxi hypoſtaſes vocant, ſub vnitate naturæ noteſcant; circulum alatum & ſerpente fœtum poſuit, huius tam arcani myſterij ſymbolum, vt patet ex Obeliſco Pamphilio, & ex tabula ſeu menſa Iſiaca, vbi nulli non ſimulachro ſuprapoſitus ſpectatur, vti ſuo loco videbitur. Per circulum, puram diuinitatis formam, Numen æternum, immenſum, ab omni materiæ illuuie abſtractum ſignauit; per ſerpentem, ſecundam diuinitatis formam (eſt enim ſerpens animal viuaciſſimum, & nullo membro, teſte Horo, præter os conſtans) ſeu Verbum Dei, & ſecundam Mentem Opificem, appoſitè notauit; per alas globo affixas, tertiam diuinitatis formam, Spiritum omnia peruadentem, aptè expreſſit; atque hoc pacto per totum ex tribus coalitum per modum vnius cuiuſpiam conſideratum, diuinam naturam, tribus diſtinctis poteſtatibus conſtantem, indicauit. Verùm vberiorem horum omnium expoſitionem, innumeris authoritatibus ſtabilitam, in Obeliſco Pamphilio lib. 3. fol. 400. Lector curioſus expendat velim.

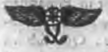

Circulus alatus diuinitatis ſymbolum.

Triangulum æquilaterum Deitatis ſymbolum.

Iterum per triangulum æquilaterum hæc omnia pari ratione expreſſit Hermes, hâc tamē differentiâ quòd in circulo diuinam naturam trinam, abſque omni ad creaturas reſpectu, in triangulo verò diuinitatis naturam trinam prout relationem quandam ad creaturas dicit, mirâ ingenij vi, indicauit; tametſi & circulus, & triangulum in diuinæ naturæ conſideratione idem prorſus & vnum ſint; quod iam paulò fuſiùs explicandum duxi, vt admirabilis ille in Hermete ingenij & intellectus vigor luculentiùs innoteſcat.

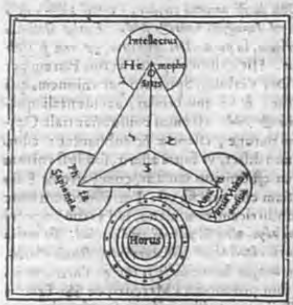

Circuli & trianguli Deitatis ſymbolorum explicatio.

Circulus eſt figura vnionis & ſimplicitatis perfectæ, vti ſuprà oſtenſum fuit, & triangulū in Deo eſt circulus, vt in Geometria hieroglyphica diximus; & ita Trinitas eſt Vnitas. Sicuti autem circulus infinitus eſt, ita & vnitas pariter infinita vt ſit, neceſſe eſt: vnde & omni expreſſibili vnitate magis vna & identica eſt, ita vt omnes etiam relatiuas oppoſitiones antecedat, quoniam ibi aliud & diuerſum identitati non opponuntur, atque adeo omnia quæ ſunt, eique conueniunt, abſque diuerſitate & alietate ſunt ipſum, vt non ſit alia bonitas eius, alia ſapientia eius, ſed idem; tota ſiquidem eſt eius duratio, vt præteritum non ſit aliud in eo à futuro, & futurum non aliud à præſenti, ſed ſunt vna duratio, & æternitas, omnis principij & finis expers; nam tantum eſt in ipſo principium, vt finis in eo ſit idem principium. Quæ omnia clarè patent ex circulo infinito, qui cùm maximus ſit, eius diameter maxima quoque ſit neceſſe eſt, & conſequenter circumferentia diametro æquabitur; infinita verò diameter infinitum medium habet, medium hoc centrum eſt, centrum ergo, diameter, & circumferentia idem ſunt; vt proinde ex hoc pateat ſenſus definitionis Hermeticæ ſuprà adductæ, *Deus circulus eſt, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam*. Eſt itaque omnium maximum iſtud, cui minimum non opponitur, ſed centrum eſt in eo circumferentia. Ex hiſce patet, quomodo omnium maximum perfectiſſimè eſt intra omne ſimplex & indiuiſibile, quia centrum infinitum; & extra omnia quæ Mundi ambitu continentur, quia circumferentia eſt infinita; & quia omnia penetrat, dicitur diameter infinita; quia verò principium omnium, centrum dicitur. Vides itaque, quomodo maximum cum nullo idem eſt, neque diuerſum, & quomodo omnia in ipſo, ex ipſo, & per ipſum; nam non eſſe in ipſo eſt maximum eſſe, ſicut minimum eſt maximum, & de menſura omnis circulationis, quæ eſt de potentia in actum, & redeundo de actu in potentiam menſura eſt compoſitionis à principijs ad indiuidua, & reſolutionis indiuiduorum ad principia, & formarum perfectarum circularium operationum, motuum quoq; ſuper ſe & ad principium redeuntium, ſimiliumque, quorum vnitas in quadam circulari perpetuitate conſiſtit. Imò tota trias in ipſo perfectiſſima vnitas eſt, quemadmodum in centro infinito, centrum, diameter, & circumferentia vnio eſt conſumatiſſima; ita vt per centrum quidem principium circuli, prima hypoſtaſis Pater; per diametrum, ſecunda hypoſtaſis, Filius; per circumferentiam omnia vnientem, tertia hypoſtaſis, Spiritus ſanctus appoſitè exprimatur. Ex dictis quoque patet, quomodo tota Theologia per circuli proprietates aptè exprimatur, ita vt omnia diuinæ eſſentiæ attributa ad inuicem circulari quodam intellectus motu verificentur, ita vt ſumma iuſtitia ſit ſumma veritas, & ſumma veritas ſit ſumma iuſtitia, & ſic de cœteris attributis. Sed ad inſtitutum reuertamur.

Circulus infinitus Dei ſymbolum potiſſimum.

Circuli proprietates totam Theologiam exprimunt.

Trianguli proprietates Dei proprietates exprimunt.

Triangulum itaque æquilaterum Ægyptij aſſumebant ad triformem Dei naturam, vt ipſi loquuntur, indicandam, quæ cùm in Deo infinita ſit, tres angulos pariter infinitos vt habeat neceſſe eſt; vnde perſonarum diuinarum æqualitas ex infinito rectè colligitur. Cùm verò plura infinita eſſe non poſſint, ſequitur neceſſariò, in magno illo diuinitatis trigono tres hoſce infinitos angulos, vti & cætera, prorſus vnum eſſe; imò & hoc triangulum circulum eſſe, & circulum triangulum, & angulum latus, & latus angulum eſſe, quemadmodum circumferentia diameter, & diameter circumferentia, & duo hæc vnum & idem centrum ſunt in diuinis. Quoniam tamen in triangulo neſcio quæ alteritas, noſtro concipiendi modo, ob angulorum reſultantiam, quæ minimè in circulo eſt, conſideratur; hinc appoſitè ſanè circulum veluti diuinæ naturæ triformis, vt loquuntur, ab omni rerum creatarum conſortio remotæ prototypon aſſumpſerunt; triangulum verò diuinæ naturæ triformis, in quantum ad extra procedit. quæ omnia ſanè pulcherrimo hieroglyphico innuerunt, vt ſequitur; vbi Horus Mundus ſenſibilis, affixum dorſo gerit triangulum, cui globus annexus eſt, quo indicare voluerunt, ex trigono archetypo Mundum hunc ſenſibilem ad diuinæ eſſentiæ ſimilitudinem ſphæricum profluxiſſe, ſiue quod idem eſt, ex ſphæra archetypa Mundum hunc ſenſibilem ad eſſentiæ diuinæ exemplar trigonum profluxiſſe; omnia ſiquidem triadis ſignaculo fuiſſe inſignita, mirabili quadam ingenij perſpicacitate notabant. quod quidem myſterium pulcherrimè per ſequens ſymbolum paſſim in Obeliſcis obuium, exprimendum cenſuerunt. Sphæra eſt, ex qua tres triangulorum catenæ deducuntur: & per ſphæram quidem diuinæ eſſentiæ prototypon; per trigonum triformis Dei natura indicatur; per tres catenas triangulorum, tres Mundi, Intellectualis, Sidereus, & Elementaris; qui omnes trigoni characteris ſignaculo ad diuinæ mentis ſimilitudinem notati ſunt, exhibentque omnium rerum in Deo exiſtentes ideas, vt alibi fusè oſtendimus, & in III. Tomo ex profeſſo declarabitur; quare ea hoc loco tantùm indicaſſe ſufficiat.

Hori hieroglyphicum Dei ſymbolum.

Nota Lector, triangulo figuræ dorſo annexo dorſo globum.

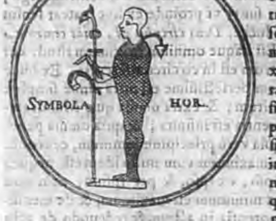

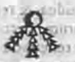

CAPVT IV.

De Mundi intelligibilis, & intellectualis ordine & diſpoſitione.

TRiplicem Mundum ex vnitate archetypa prodijſſe, Plato Author eſt, vtique ab Ægyptijs id edoctus. Vel vt Zoroaſtres, Mundus ex paterno fundo tribus triadibus compoſitus proceſſit. Quomodo autem id factum ſit, Hermes in ſuo Pimandro oſtendit. *Cernebam enim immenſum quoddam ſpectaculum, omnia videlicet in lumen conuerſa, ſuaue nimium atque iucundum, quod intuentem me mirificè oblectabat. Paulò poſt vmbra quædam horrenda, obliquâ reuolutione ſubter labebatur, in humidamque naturam migrabat, ineffabili tumultu exagitatam. Inde fumus quidam magnus in ſonitum erumpebat; ex ſonitu vox egrediebatur, quam ego luminis vocem exiſtimabam; ex hac luminis voce, Verbum factum prodijt. Verbum hoc naturæ humidæ adſtans, eam fouebat; ex humidæ autem naturæ viſceribus, ſincerus & leuis ignis protinus euolans, alta petijt. Aër quoque leuis ſpiritui parens, mediam regionem inter ignem & aquam ſortiebatur. Terra verò & aqua ſibi inuicem commixtæ iacebant, vt terræ facies aquis obruta nuſquam pateret. Hæc duo deinde commota ſunt à ſpiritali verbo, quod eis ſuperferebatur, aures eorum circumſonans. Tunc Pimander ait: Aduertis quid hæc ſibi viſio velit? Cognoſcam inquam. Ait ergo Pimander: Lumen illud ego ſum; Mens, Deus tuus, antiquior quàm natura humida, quæ ex vmbra effluxit. Mentis verò germen, Verbum lucens, Dei Filius. Quid ergo inquam? Sic, inquit, cogita, quod in te videt & audit, eſt Verbum Domini, Mens autem Pater Deus; neque enim diſtant ad inuicem; horum Vnio vita eſt.* Quæ omnia tam aptè dicuntur, vt ea ex Geneſi excerpſiſſe videatur. Pergit deinde. *Elementa naturæ vnde manarunt? Pimander. Ex voluntate Dei, quæ Verbum complexa, pulchrumque intuita Mundum, ad eius exemplar reliqua ſuipſius elementis vitalibuſque ſeminibus exornauit. Mens autem Deus, vtriuſque ſexus fœcunditate pleniſſimus, vita & lux, cum Verbo ſuo Mentem alteram Opificem peperit; qui quidem Deus ignis atque Spiritus Numen, ſeptem deinceps fabricauit gubernatores, qui circulis Mundum ſenſibilem complectuntur; eorumque diſpoſitio Fatum vocatur. Connexuit inde Dei Verbum, ex elementis deorſum tendentibus, purum naturæ artificium, vnitumque eſt Opifici Menti. Conſubſtantiale enim erat. Relictaque ſunt Elementa naturæ deorſum cadentia ſine ratione, vt ſint tanquam ſola materies. Mens quidem Opifex vnà cum Verbo circulos continens, ac celeri rapacitate conuertens, ſuam ad ſe machinam flexit, eamque volui à principio ſine principio ad finem abſque fine præcepit. Incipit enim illic ſemper vbi deſinit. Horum profectò circulorum circuitus, quemadmodum ipſa Mens voluit, ex elementis inferioribus animalia conſtauit rationis expertia; neque enim præbuit rationem. Aër volatilia protulit, aqua verò natantia. Diſtincta quoque inter ſe ſunt aqua & terra eum in modum, qui Menti placuerat. Terra poſtmodum animantia, quæ intùs habuerat, peperit, quadrupedia videlicet, ſerpentia, feras, agreſtia pariter atque domeſtica. At Pater omnium intellectus, vita & fulgor exiſtens, hominem ſibi ſimilem procreauit, atque ei tanquam filio ſuo congratulatus eſt: pulcher enim erat, Patriſque ſui ferebat imaginem. Deus enim re vera propria forma nimium delectatus, opera eius omnia vſui conceſſit humano. Homo autem cùm conſideraſſet in Patre ſuo rerum omnium procreationem, ipſe quoque fabricare voluit. Vnde à contemplatione Patris ad ſphæram generationis delapſus eſt.* Verbo itaque Dei iuxta Hermetem Mundus conſtitutus eſt, quod & Orthodoxæ fidei congruit, iuxta illud: *Verbo Dei cæli firmati ſunt, & Spiritu oris eius omnis virtus eorum.* Huc alludit illud Zoroaſtræum, vti ſuprà in effatis Claſſe III. patuit: *Pater omnia compleuit, & Menti tradidit ſecundo.* Verùm vt hæc luculentius pateſiant, paulò altiùs ordiri viſum eſt.

Plato.

Triplex Mundus ex vnitate archetypa prodijt.

Triſmegiſtus.

Mundus itaque ex Paterno fundo tribus triadibus compoſito emanauit, iuxta Chaldæorum, Ægyptiorumque mentem. Quomodo à Fundum Paternum, vt ſuprà in Claſſe III. in Effatis Zoroaſtræis docuimus, nihil aliud eſt, quàm Verbum Paternum; Pater enim omnia confecit, & Men-

Triſmegiſti de Mundi productione ſententia.

Verbo Dei factus Mundus ſecundū Hermetem.

Zoroaſter.

Fundum Paternum quid.

Chaldæi triplicem rerum multitudinē aſſerunt.

Triplex Mundus quomodo ex nihilo creatus.

Zoroaſter.

Menti tradidit ſecundæ, qui eſt Filius: quicquid itaque in Patre, hoc ipſum transfudit in Filium, id eſt, in profundum ſuum. His poſitis, triplicem Chaldæi aſſerunt rerum multitudinem; primam in Patre, quæ ingenita & improducta eſt, & eſt virtualis quædam multitudo ſummè vna, neque ab eo prodijt vnquam. Alia eſt in profundo Paterno, id eſt, Filio, quæ vti à Patre emanauit, ita prorſus eſt ab eodem indiſtincta, indiuiſa, & increata; non enim ex nihilo, ſed ex omnium maximo eſt producta: nam ſi in Patre priùs erat, & ex eo in totum profundum ſuum fuit diffuſa, Pater autem eſt omnia, omnia non ſunt nihilum; ergo non ſunt ex nihilo; non ſunt ergo creata; ergo omnia ea, quæ extra profundum ſunt, propriè creata eſſe dicuntur, Mundus videlicet Angelicus, Sidereus, & Elementaris; ſuntque entia vel corporea, vel incorporea, vel corporea ſimul & incorporea: nam quæ in profundo exiſtere dicuntur, tametſi incorporea ſint, ineffabili tamen modo, vtpote increata, dictis ſupereminent. Quomodo autem hæc vniuerſa Mundi machina tribus partialibus Mundis comprehenſa, à profundo profluxerit, adeo inueſtigatu difficile eſt, vt omnes in eo inquirendo humanæ mentis conatus hebeſcant: ſi enim illinc prodierunt, quomodo dicentur creata? in ipſo enim vniuerſa condita ſunt, in cœlis & in terra, viſibilia & inuiſibilia, omniaque per ipſum, & in ipſo creata ſunt, iterumque ex ipſo, & per ipſum, & in ipſo ſunt omnia. Si itaque in ipſo fuerunt, quomodo ex nihilo prodierunt? Sed nodum hunc adeo difficilem, quantum ingenij mei nullitas permittit, explicemus. Ex nihilo creare eſt, ex nulla præcedente materia rem conficere, hæc enim omni factioni, fabricationi, generationi, opificio, artificioque neceſſariò vel ſubijcitur, vel prærequiritur: ſed in creatione Mundi nulla opus habuit Deus materia, ex qua, aut ex quibus ea faceret, aut in quibus ea efformaret; ex nihilo igitur rectè Deus omnia feciſſe dicitur. *Omnia itaque Pater perfecit, & Menti tradidit ſecundæ*; non enim emanatio diuina per ſaltum à Patre in profundum ſuum facta fuit; ſed à Patre in vltimum profundi ſui terminum facta fuit actione ſempiternâ, immutabili, indiuiſâ, indiſtinctâ. Quæcunque itaque extra profundum creata ſunt, ab Vnitrino principio creata ſunt. Pater voluit, Verbum dixit, & facta ſunt; ſimul ac ergo Verbum ea protulit, facta ſunt, ſed non ampliùs talia, qualia quæ in eo remanſerunt; ſiquidem ab Vnitate eſſentiali ſecreta non ampliùs ſimpliciter vnum ſunt, ſed multitudo, eaque varia in multos gradus, latitudines, ſeries, & catenas diffuſa; cuius multitudinis per omnigenam ſuam ſimplicitatem ipſe Vnitrinus Deus principium fuit, & cauſa, & effector, & conditor, & factor; & dum ea de ſe, & extra ſe profert, illa ſubitò ab vno quaſi decedentia in multitudinem diffunduntur, non quidem imperfecta, οὐ γὰρ ἀπὸ πατρικῆς ἀρχῆς ἀτελές τι τροχάζει. *Non enim à Paterno principio imperfectum quid rotatur*, vt Zoroaſtres ait; neque confuſa prodeunt, confuſio enim maxima quædam imperfectio eſt, ſed ordine quæque ſuo. Itaque primò Mundum Angelicum, vtpote immediatum Dei opus, eique proximum; deinde Sidereum, & Elementarem Mundum, cum omnibus, quæ in ijs continentur, produxit. Porrò cauſa productionis alia non fuit, niſi infinita Dei bonitas; quia enim bonus eſt, Pater eſt; quia verò Pater eſt, principium eſt; quia principium, ideo cauſa eſt; & quia rerum cauſa eſt, Deus eſt; & quia omnium rerum cauſa eſt, omnipotens eſt; hæc enim, teſte Hermete, duo nomina, *Bonum*, & *Deus*, ſoli ipſi competunt. Vidimus productionem rerum, iam ſingula opera diſtinctè examinemus ſecundùm mentem Veterum.

§. I.

De Mundo Angelico ſeu Intellectuali.

Mundus Angelicus ſeu Intellectualis

VIdebant veteres omnium eorum, quæ producta ſunt, alia eſſe αὐθυπόστατα, id eſt, quæ propria ſua hyparxi & eſſentia, proprijſque viribus innixa, vt ſint, nullo egerent alterius vllius adminiculo, niſi Deo productore & Creatore, quia ea, vti produxit, ita conſeruat ſemper, & continet nè in nihilum abeant, & ad ſe conuertit, & pro illorum viribus & dignitate ad ſe reuocat. Atque hæc ſunt incorporea, quæ in Mundo archetypo exiſtere putabant, ideæ, vnitates, eſſentiæ, vitæ, intellectus, & animæ. Alia verò ἑτερόστατα ſunt, id eſt, in alio & per aliud ſubſiſtentia & exiſtentia, cuiuſmodi ſunt corpora, & corporea vniuerſa: corporea ſunt, quantitates, qualitates, harumque operationes & paſſiones, quæ corpore egent tanquam fulcimento, ſine quo nec exiſterent, neque ſubſiſterent, iuxta accidentium definitionem; corpora verò ipſa & loco egent in quo ſint, & materiâ in quam formæ introducantur. Cùm itaque αὐθυπόστατα & ἑτερόστατα veluti duo quædam extrema cognoſcerent, neceſſaria eſſe inferebant media quædam, quæ inter extrema ponerentur. Atque talia media dicebant eſſe primùm Intelligentias, mundani opificij conſeruatrices; deinde ipſam naturam rerum; tertiùm totam animæ latitudinem. Cùmque ſingula recenſitorum neceſſariò habeant eſſentiam, potentiam, & operationem propriam; primò ἑτερόστατα corpora vti in ipſa natura ſubſiſtunt, ita quoque potentiam & operationem ſuam habebunt in alio, ita vt quicquid vel poſſe, vel operari videntur, per naturam in illa infuſam & poſſint, & operentur; vnde conſequenter neque in ſe, neque in aliud poſſunt agere & agunt: quod ſi neque in ſe, neque in aliud agere poſſunt, neque etiam ſe conſeruare poterunt: & ſi ſeſe conſeruare non poſſunt, neque etiam ſeipſa viribus ſuis continent; ergo ab alio continentur & conſeruantur: verùm hoc conſeruans minimè corpus eſſe poterit; neceſſariò ergo ab incorporeo, eoque quidem toto ſibi coextenſo, quam naturam dicebant. Ad hoc pulchrè ſanè alludit Virgilius:

Virgilius.

> *Spiritus intus alens, totamque infuſam per artus*
> *Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcens.*

Zoroaſter.

Et Zoroaſtres apertè indicat ſequentibus verbis oppidò myſterioſis:

Νώτοις δ' ἀμφὶ θεᾶς φύσις ἄπλετος ᾐώρηται,
Ἄρχει δ' αὖ φύσις ἀκαμάτη κόσμων τε, καὶ ἔργων.
Supra dorſum Deæ natura indefeſſa attollitur,
Imperatque natura indefeſſa Mundiſq; operibuſque.

Anima Mundi.

Per Deam hoc loco nihil aliud niſi animam Mundi intelligunt; per Naturam verò indigitantur Mundi hylæi, ætherei, & empyrei, quorum dorſo Dea inſidet indefeſſa, ad operationes ſingulis conſentaneas ſollicitans, & vt Zoroaſter ait, ἄρδην ἐμψυχώσασα φάος, πῦρ, αἴθερα, κόσμους, *affatim animans lumen, ignem, æthera, Mundos*. Quæ omnia fuſiùs pertractata vide ſuprà in Claſſe VI. *Anima* enim *eſt*, vt Zoroaſter ait, *quæ ornauit magnum cælum,* ψυχὴ γὰρ, ἡ κοσμήσασα τὸν μέγαν οὐρανὸν, καὶ κοσμοῦσα μετὰ τοῦ πατρός; *& ornat ſimul cum Patre*. ψυχὴ γὰρ δυνάμει πατρὸς οὖσα φαεινὴ, ἀθάνατός τε μένει, καὶ ζωῆς δεσπότις ἐστὶ, καὶ ἴσχει κόσμου πολλὰ πληρώματα κόλπων. *Anima ſiquidem*, inquit Zoroaſter, *ignis potentia Patris eſt relucens, immortaliſque manens, & vitæ domina eſt, & habet Mundi multas plenitudines ſinuum*. Quæ quidem cùm intellectualis ſit, mente quidem continet intelligibilia, ſenſumque inducit Mundis, Νῷ μὲν κατέχει τὰ νοητὰ, αἴσθησιν δ' ἐπάγει κόσμοις. Mente enim imitamen eſt, partem verò habet quid corporis, miſtiſque canalibus, ignis incorrupti opera efficit; id eſt anima mente ſuâ participata continet intelligibilia; ſed Mundis ſenſum indit, eoſque ſenſibiles facit; quoniam, vt Zoroaſter putat, intellectu Patrem imitatur, producendo corpora quidem per radium ſuum, quæ eſt natura corporibus infuſa, varijs quidem vijs, quas canales appellat, ſicuti Cabalici, vti ſuo loco viſum eſt, Sephiroticas Mundi ſemitas, canales vocant; inſtrumento caloris æterni omnia operans & perficiens. Porrò ſupra animam ſunt Intellectus, qui Mundorum curam habent, κόσμος γὰρ ἔχει νοεροὺς ἀνοχέας ἀκαμπεῖς, ἀλλὰ καὶ φρουροὶ τῶν ἔργων εἰσὶ τοῦ πατρός. *Mundus enim habet intellectuales ſuſtentatores inflexiles, quem ſuſtinendo cuſtodiunt; ſed & cuſtodes operum ſunt Patris*. Catena itaque hæc, ſeu Σειρὰ, vt Ægyptij loquuntur, verè aurea, Patris, mentis, mentium, animæ, naturæ, ea corpora, quæ ſeipſis ſuſtentari, conſeruari, aut cuſtodiri non poſſunt, à Patre primò eorundem factore, tùm ab intellectibus, animabus, naturiſque continuò & ſuſtentari, & conſeruari neceſſarium erat, eo modo quo Ariſtoteles cœlos à mentibus moueri, eo in motu conſeruari, ab ijs omnem inferioris Mundi œconomiam regi, & ab ijs denique, quæ ſupra cœlos ſunt, omnibus & eſſe & viuere, promanare tradidit. Sed iam paulò fuſiùs Angelici Mundi arcanum rimemur.

Ethnicorum Theologorũ de Dei fœcunditate opinio.

Mens itaque Opifex, iuxta Ægyptiorum, Chaldæorum, Platonicorumque dogmata, Verbi & boni ſupernis influxibus grauida facta, ſterilis minimè eſſe poteſt, ſed parere aiunt continuò, partaque continere, cuſtodire, ſeruare, tùm prima quæ à ſe prodierunt, tùm quæ à ſe longiùs profluxerunt. Profluxiſſe autem à ſe aiunt entia prima, à primis ſecunda, à ſecundis tertia, à tertijs quarta, à quartis quinta, à quintis ſexta, à ſextis ſeptima, à ſeptimis octaua, ab octauis nona, à nonis decima. Quem quidem profluxum ſi virtutem quandam creatiuam intelligunt, falſò & contra orthodoxæ doctrinæ leges perperam ſumunt; à prima ſiquidem, & mentium omnium ſupremarum Mente omnia facta ſunt, & ſine ea factum eſt nihil: ſi verò vim influxiuam & conſeruatiuam intelligunt; rectè opinantur; *Pater* ſiquidem *omnia perfecit, & Menti tradidit ſecundæ*, id eſt, omnia Pater proximus rerum omnium Opifex, de ſe prima Mente, vt Platonici loquuntur, deprompſit, & ea ſecundæ Menti, quæ, & ipſa, vti Hermes teſtatur, & Verbo & Patri erat ὁμούσιος, id eſt, *conſubſtantialis*, tradidit; ſi itaque ὁμούσιος, ergo & ὁμοδύναμος, καὶ ἰσοδύναμος, ὁμοεργὸς καὶ ἰσοεργός, id eſt, *compotens & æquipotens, cooperator & æquioperator*, verbo, omnipotens vt eſſet, neceſſarium erat, eiuſdem videlicet eſſentiæ, potentiæ, & operationis; quarum trium huiuſmodi nulla ab alia ſeparari poteſt.

Pater Mens prima.

Pater omnia perfecit, & tradidit Menti ſecundæ.

Zoroaſter.

Quæ quidem pulchrè triplici productorum Mundorum ordini correſpondent, & totius Ægyptiacæ & Chaldaicæ Theologiæ ſumma eſt, quam paucis quidem verbis, ſed abditis ſacramentis plenis, Zoroaſter indicat: Μίαν ἀρχὴν τῶν πάντων δοξάζουσι, καὶ ταύτην ἓν καὶ ἀγαθὸν ἀνυμνοῦσι. εἶτα πατρικόν τινα βυθὸν σέβονται ἐκ τριῶν τριάδων συγκείμενον, ἑκάστη δὲ τριὰς ἔχει πατέρα, δύναμιν, καὶ νοῦν. Id eſt, *Vnum principium rerum omnium conſtituunt, & id Vnum & bonum concelebrant; deinde Paternum quoddam profundum venerantur ex tribus triadibus compoſitum; vnaquæque verò trias Patrem habet, Potentiam, & Mentem*. Sed explico. Prima trias ab Opifice Mundi producta, eſt Mundus Intellectualis; ſecunda trias eſt Mundus Sidereus; tertia Elementaris; in quibus omnibus Deus Opifex operatur omnia in omnibus; immediatè quidem, per ſe omnia conſeruando, & Verbo virtutis ſuæ ſuſtentando, ſecundariò per Intelligentias veluti præſides & cuſtodes ſingulorum Mundorum, ἐπιστατῶν, vti dictum eſt; adeoque aptè per tres haſce triades indigitantur nouem Angelici Chori, iuxta orthodoxorum ſententiam Theologorum. Et quemadmodum in Ideali ſeu Archetypo Mundo trias eſt, Pater, Potentia, & Mens, id eſt, Pater, Verbum ſeu Filius, & Spiritus; ita in ſingulis reliquis Mundorum triadibus fit Paternus quidam ordo, Potentialis, & Mentalis ordo, vt Ideatum ideæ ſuæ exemplarique vndequaque reſpondeat, & penitùs aſſimiletur, neceſſe eſt; adeoque primus in ſingulis triadibus ordo in ſecundum, hic in tertium, mirâ quâdam virtute influat, non contra. Et intelligibilium quidem primus ordo is dicitur, qui tantùm intelligitur, & hic eſt ſupremus; ſecundus, qui & medius, intelligibilium ſimul & intellectualium eſt, hoc eſt, eorum, qui intelliguntur & intelligunt, vti Zoroaſtres dicit, & nos ſuprà in Claſſe III. amplè expoſuimus; tertius verò ordo intellectualium eſt, qui tantùm intelligit. Vnde facilè colligitur, ſupremum ordinem triadum ſupra intellectum eſſe, & à medio ordine tantùm intelligi; tertium verò à medijs illuminari, intelligereque & ſe & ſuperiora inferioraque, vti Pſellus ait. Ad hos tres ordines facilè accommodari poſſunt Hierarcharum ordines à S. Dionyſio recenſiti. Nam S. Dionyſium huius Angelicæ diſpoſitionis notitiam aliquam habuiſſe patet, quod ijſdem ferè nominibus vtatur, quibus vſus eſt Zoroaſter: meminit enim Teletarcharum & Amilictorum, de quibus poſtea. Sed cùm hoc myſteriorum profundum nemo hucuſque rectè inter-

Fundum Paternum ex tribus Triadibus compoſitum.

Tres Triades quæ.

Intelligibiliũ tres ordines ex Zoroaſtro.

Pſellus. S. Dionyſius. Zoroaſter.

pretatus ſit, mearum partium eſſe ratus ſum, totius huius Ægyptiaco-Chaldaicæ Theologiæ tenorem, quantum ingenij vires permittent, hoc loco exponere. Quod antequam fiat, primò textum ipſum ex Plethone adducere viſum eſt; ſic autem dicit in Oraculorum Chaldaicorum expoſitione: *Chaldæi ſeptem Mundos ſtatuunt corporeos, igneum vnum eumque primum, poſt hunc tres æthereos, deinde tres materiales, è quibus vltimus terreſtris dicitur, & lucis oſor, qui locus eſt ſubter Lunam, in ſe etiam materiam complectens, quem fundum nominant. Vnicum arbitrantur eſſe rerum omnium principium, idque profitentur vnum eſſe, & bonum; deinde colunt* πατρικὸν βυθὸν, *id eſt, Paternum quoddam fundum ex tribus trinitatibus compoſitum; quælibet autem trinitas habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Poſtea ſequitur Iynx mente comprehenſibilis. Huic proximi ſunt* συνοχεῖς, *id eſt, Mundorum Rectores,* ὁ ἐμπύριος, ὁ αἰθέριος, καὶ ὁ ὑλαῖος, *id eſt, igneus, æthereus, & materialis; poſt Rectores,* τελετάρχαι, *id eſt, cæremoniarum Principes. His ſuccedunt perennium fontium Patres, qui & Mundi Ductores nominantur,* πηγαῖοι πατέρες, οἱ καὶ κοσμαγοὶ, ὧν ὁ πρῶτος ὁ ἅπαξ ἐπέκεινα λεγόμενος· μεθ' ὃν ἡ Ἑκάτη· εἶτα ὁ δὶς ἐπέκεινα· μεθ' ὃν τρεῖς ἀμείλικτοι, καὶ τελευταῖος ὁ ὑπεζωκώς. *id eſt, quorum primus ſemel ſuprà dictus eſt, poſt quem Hecate, deinde is, quem bis ſuprà nominauimus, ab hoc ſunt tres implacabiles, & omnium vltimus* ὑπεζωκώς, *id eſt, Succinctor. Venerantur quoque fontanam triadem fidei, veritatis, & amoris dicunt; etiam archicum Solem à Solari fonte, & Archangelicum, & fontem ſenſus, & fontanum iudicium, & fulmineum fontem, & fontem dioptrarum, & characterum fontem inſidentem incognitis ſynthematis, fontanaſque ſummitates Apollinis, Oſiridis, Mercurij. Martiales verò fontes dicuntur centrorum, & elementorum, & ſomniorum zonam & fontanam animam. Poſt fontes dicunt eſſe principia, ſunt enim fontes principijs principaliores. Zoogonorum principiorum ſummitas Hecate vocatur; Medietas anima archica; Finis virtus archica. Azonæ præterea apud ipſos ſunt, Hecatæ, uti Triecdotis, Comes & Ecliſtica. Azonici verò apud ipſos Dij ſunt, Serapis, Dionyſius, & Oſiridis Apolliniſque catenæ. Azonici vocantur, quia in libertate viuunt, poteſtatem exercentes in zonam, ſuperſedentes manifeſtis Dijs. Zonæi verò vocantur, quia cæleſtes zonas ſeparatim circumuoluentes, ea quæ hic ſunt, adminiſtrant; diuinum enim genus apud ipſos eſt zonæum; cui diſtributæ ſunt Mundi ſenſibilis regiones, quas circa materialem locum ſorte diſtributas cingit. Poſt zonas verò eſt inerrans circulus continens ſeptem ſphæras, in quibus ſunt aſtra.* Atque hæc eſt Theologiæ Ægyptiaco-Chaldaicæ anacephalæoſis: in qua explicanda cùm nemo, quod ſciam, induſtriam ſuam hucuſque contulerit, quid tot Deorum triades, tot nominum concatenatæ ſeries ſibi velint, & quomodo verè & propriè intelligendæ ſint, Deo dante interpretandum duximus.

Theologiæ Ægyptiaco-Chaldaicæ anacephalæoſis.

Antiquorum Theologi aliquam in Deo Trinitatem agnouerunt.

Sciendum itaque primò non Ægyptios tantùm & Chaldæos, ſed & omnes Orphei, Pythagoræ, & Platonis ſectatores, aliquam in diuina natura triadem agnouiſſe; quod vti in præcedentibus amplè demonſtratum, ita ſuperuacaneum quoque eſſe ratus ſum, hic denuò repetere. Atque adeo iuxta ineffabile illud & incomprehenſum vnitrinum archetypon exemplar omnia reliqua Mundorum, tam ſenſibilium, quàm inſenſibilium

ſyſte-

Explicatio Theologiæ Antiquorum de Trinitate in Diuinis.

ſyſtemata, veluti ſignaculo quodã inſignita, quodam modo vnitrina emerſerunt; id quod Chaldæi hoc loco innuere voluerunt. Hinc paternum profundum tribus triadibus compoſitum aſſerunt, quarum vnaquæque trias habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Compoſitum dicunt profundum, non formaliter, quemadmodum anima & corpus in vnum hominem coaleſcunt, ſeu quod idem eſt, non intrinſecè, ſed extrinſecè per vim creatiuam. Atque hi nihil aliud ſunt quàm nouem Angelorum ordines, in tres triades, iuxta diuinæ Triadis ideam diſtincti. Hinc dupliciter profundum Paternum ſumi poteſt: primò intrinſecè, in quantum tota paterna cognitio & perfecta ſuiipſius comprehenſio, in profundo, id eſt, Verbo ſeu Filio ſuo ſolo terminatur; eſt enim, vt Zoroaſter ait, finis paterni fundi, & fons mentalium, neque progreſſus eſt, ſed manſit in paterno profundo, & in adyto per Deonutriens ſilentium. Secundò extrinſecè, in quantum opera ad extra reſpicit; & ſic profundum hoc Angelicum ex tribus triadibus compoſitum rectè dici poteſt. Profundum autem paternum tribus conſtat, quæ ſunt Pater, Potentia, & Mens; & reſpondent Patri, Verbo ſeu Filio, & Spiritui ſancto, apud Catholicos; apud Ægyptios Hemphtæ, Ammoni, Ichtoni; apud Cabaliſtas כתר, חכמה, בינה, Coronæ, Sapientiæ, Intelligentiæ; apud Orpheum & Græcos Cœlo, Saturno, & Ioui. Atque hæc eſt Sacroſancta illa Trias, vnus Deus, ſub myſticis verborum inuolucris indigitatus, vel potiùs adumbratus, Pater, Filius, & Spiritus ſanctus, trias ſub vnitate naturæ perfecta, quæ omnia permeans, ab omnibus ſegregata, in ſuæ dignitatis & ſupereminentiæ abyſſo ſeſe à noſtris ſenſibus, & à noſtris cogitationibus in altum rapuit.

Profundum paternum dupliciter ſumi poteſt.

Profundum Paternum tribus conſtat.

Iuxta hanc itaque triadem omnes creaturarum ordines & gradus ſignatos eſſe, Veteres crediderunt. Prima quidem Trias Intelligibilium tantùm ordinem continet; ſecunda intelligibilium ſimul & intellectualium; tertia denique intellectualium tantùm, vti diximus, ordinem continet. Primus ordo dicitur Iyngæus, quæ ſunt primigeniæ Dei creaturæ, ſublimes, arduæ, ab omnibus non dicam ſenſibus, ſed & cogitationibus abſtractæ Mentes; quæ non incongruè Seraphim, Cherubim, & Thronis æquiparantur: nam vt rectè Zoroaſter docet. Νοούμεναι ἴυγγες πατρόθεν νοοῦσι καὶ αὐταί, *intellectæ Iynges à Patre, intelligunt & ipſæ;* καὶ βουλαῖς ἀφθέγκτοις κινούμεναι ὥστε νοῆσαι; *Conſilijs ineffabilibus mouentur vt intelligant.* hæ lucidos Mundos ſcandunt, Patriſque opera intelligentes ſenſibilibus operibus & corporibus ea reuelarunt. Hinc non malè ab Ægyptijs depinguntur humanâ facie, reliquo corpore pennarum alarumque multiplici amictu veſtitæ, vt in ſequentibus 3 figuris apparet. Sequitur hanc Iyngæam triadem, Trias Synochorum, id eſt, Mundi Rectorum, quorum primus ordo Patrum eſt empyreus, ſecundus æthereus, tertius hylæus; primus in empyreas Mentes influit, ſecundus in æthereas, tertius in hylæas, quibuſcum numerantur Telutarchæ, id eſt, Principes cæremoniarum. Tertia Trias continet Fontanos Patres, qui & Mundi ductores dicuntur; huius triadis primus ordo continet eos, qui ſemel dicuntur, id eſt, ob ſummam eorum excellentiam & naturæ ſublimitatem intelligibiles tantùm

Ordines tres Creaturarum

Iyngæorum trias & ordines tres.

Zoroaſter.

Synochorum trias, & ordines tres.

Mundi ductorum trias, & ordines tres.

ſunt,

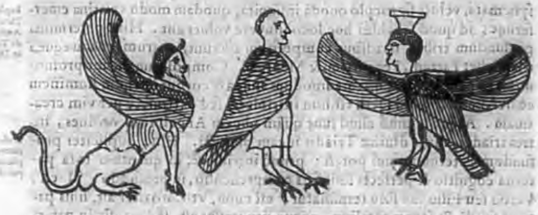

ſunt, & vix mente humana attingi poſſunt; ſecundus ordo continet Hecates, id eſt, innumerabili idearum fœtura prægnantes; tertius ordo Amilictorum eſt, quæ ſunt potentiæ inflexiles, rigore ſummo diuinum vindicantes honorem, quorum pediſſequi ſunt Hypozoci, id eſt, Succinctores, ad Præſidum ſibi ſuperiorum mandata in executionem deducenda, parati; de quibus ita Zoroaſter; *Ex ipſo enim omnes exiliunt, Amilictique fulmina & præſtero capaces ſinus, omnilucidæ vigoris patrogenij Hecates, & Hypozocus ignis flos & fortis; immiſcens vigoris proprium robur in Synochis, & quo Mundus habet mentales ſuſtentatores, inflexiles.*

Intelligibilis Mundi nouẽ ordines.

Atque hi ſunt nouem Intelligibilis Mundi ordines, quibus veluti tribus triadibus Paternum fundum compoſitum eſſe Zoroaſter docet. Quæ omnia ampliùs explicata ſunt in Sphynge myſtagoga, in expoſitione effatorum Zoroaſtris. Vidimus Intelligibilis Mundi triades, nunc triades Siderei Mundi parumper contemplemur.

Trias fontana intelligentiarum Mundi Præſidum.

Venerabantur Chaldæi, vt textus docet, inter alia quoque triadem fontanam fidei (id eſt, curæ fidelis rerum ſibi commiſſarum,) veritatis, & amoris; quæ trias erat Intelligentiarum Mundi Siderei præſidum; vocabaturque trias fidei, id eſt, curæ fidelis; veritatis, id eſt, conſtantis in operationibus eorum virtutis; amoris, id eſt, inclinationis ſummæ, & ſympathiæ cuiuſdam in procuranda ſalute & conſeruatione rerum ſibi commiſſarum. Fontes autem fingebant ſeptem, qui appoſitè ſanè miro quodam-modo in Mundo Intelligibili & Intellectuali reſpondebant ſeptem corporeis ſiue materialibus fontibus Planetarum. Primus fons vocatur Archicus, id eſt, Imperatorius, & à fonte materiali Archangelicus, quem & Mundum Solarem aliàs vocant, quia hic tanquam Princeps & Dux Chorum reliquorum agebat. Secundus fons erat fons ſenſus, ſiue ſenſitiuæ naturæ, ex quo veluti ex Oceano quodam omnia ſenſitiuæ naturæ conſentanea profluebant, & correſpondebat Saturno præſidi ſenſus. Tertius fons erat fontanum iudicium, & competebat Ioui, veluti totius iudicij, rerumque ad œconomiam Sideream, Mundumque politicum rectè adminiſtrandum neceſſariarum copiam ſuppetebat. Quartus fons dicebatur fulmineus, & Marti rectè competebat, cui proprium eſt, fulminibus, bellorum terriculamentis, cædibus, peſte, ſimilibuſque malorum immiſſionibus, Mundum ſceleribus immerſum infeſtare. Quintus fons ſpeculorum dicitur, & Lunæ apprimè competit, quæ eſt veluti Solaris Mundi ſpeculum. Sextus fons amoris dicitur, & conuenit Veneri, ex quo omnes gratiæ & chariſmata in Vniuerſi ornamentũ procedunt. Septimus fons eſt characterũ, & continet ſummitates fontanas Apollinis, Oſiridis, & Mercurij. Characterum fons dicitur incognitis ſignis & ſymbolis incumbere, quia ex hoc fonte omnis ſapientiæ & diuinationis occultæ circa rerũ euentus, quæ non niſi per abditos naturæ characteriſmos cognoſcebantur, fœturam procedere credebant. Atq; horum nonnullos Azonos, id eſt, ſine zonis; alios Zonæos aſſeruerunt: illi ob ſummum quod obtinebant in Mundum præſidium, nulli certæ zonæ alligebantur; hi contrà liberè circa cœli zonas voluuntur, & immediatũ gubernãdi munus obeunt. Sequuntur hos fontiũ materialium triades, & eſt Mundus Elementaris, triplici ſymbolorum triade inſignitus. Prima trias principiorum animalia procreantium, ſummitas Hecate vocatur; media ſummitas, anima archica ſiue principalis; extrema ſummitas, virtus archica appellatur: prior animalium procreationi, ſecunda animarum introductioni, tertia virtutum vnicuique rei ad operandum neceſſariarum diſtributioni præſidebat. Secunda trias æonia Chaldæorum, Ægyptiorumque trias Hecatica, continebat τελεσιουργὸν, κωμαῖον, & ἐκκλυστικήν. Τελεσιουργὸς triplici Mundo omnia confert; κωμαία in omnibus triplicis Mundi vicis & compitis habitat; Ecclyſtice ſpiritu ſuo omnia concludit: quæ omnia fuſiùs explicata ſunt in Obeliſco Pamphilio fol. 518. Poſt has Zonas circulus tandem Zodiacus occurrit, ſeptem orbes Planetarum complectens, quorum dicti Intelligentiarum ordines præſidere credebantur. Tertia trias Deorum erat Azoniorum, id eſt, Serapidis, Dionyſij ſeu Bacchi, & Oſiridis & Apollinis Geniorum Siræ in catenæ morem connexæ, quibus omnia & ſingula trium Mundorum membra mirâ quâdam ratione ad totius conſpirationem connectuntur.

Fontes ſeptẽ Planetarum.

Zonæi & Azoni.

Fontes materiales, & eorũ trias.

Theologia Chaldæorum Ægyptiorum eadem.

Atque hæc fuit Philoſophia, ſeu potiùs Theologia veterum Chaldæorum Zoroaſtris: quæ quidem ſi cum Ægyptijs ritè conferatur, prorſus eandem eſſe reperies, terminis tantùm immutatis. Nam in Pimandro & Aſclepio Hermes varios Deorum ordines, vti ſunt Vſiarchæ, Horoſcopi, Decani, Pantomorphi; Dæmonum præterea, Heroum, atque animarum varios choros aſſignat; ſeptem quoque Zonarum meminit; quæ omnia cùm in Syſtematica Mundorum, in Aſtrologia Ægyptiorum, & Sphynge myſtagoga expoſita ſint, illuc Lectorem remitto. Hos autem diuinorum ordines, amplè, ſubtiliter, & diſertè ex mente Ægyptiorum deſcribit Iamblichus libro de myſterijs, vbi & nomina ſingulorum ordinum, eorumque officia, proprietates, operationeſque ad longum exhibet, vt paulò poſt videbimus, in tres triades diuiſas; Quorum primus ordo eſt principium, Deus Deorum, vnitas ex vno ſuper eſſentiam, eſſentiæ omnis principium, imò totius eſſentiæ Pater; ipſe enim eſt Ens ſupereminens, intelligibilium principium. Secundus verò ordo eſt Hemphta, cœleſtium Deorum Dux, eſtque intellectus ſeipſum intelligens, intelligentiaſque in ſe conuertens. Tertio ordini præ-

Deorum varij ordines ex Hermete.

Iamblichus.

Deorum ordines, & triades ordinum ex Iamblico.

Prima trias Deorum principium Hemphta, Ichton ſicitur Ichton, in quo eſt primum intelligens & primum intelligibile, quod ſolo ſilentio colitur, manetque in Paterno fundo, & in adyto per Deo nutriens ſilentium, vt Zoroaſter loquitur, colitur. Horum aſſeclæ ſunt Amun occultam latentium rationum potentiam in lucem educens; & Phta, qui ſine mendacio omnia & artificioſè ſimul cum veritate peragit; & Oſiris, bonorum omnium effector. Alteram triadem conſtituunt Archangeli, Angeli, Dæmones; tertiam triadem Heroes, Principatus, Principes, & animæ. Verum vt omnium reſponſum Lector euidentius oculentius peruideat, hic verba Iamblichi ad longum adducenda putaui, ex quibus patebit, Zoroaſtræam & Hermeticam Theoſophiam prorſus eandem fuiſſe; ſic autem loquitur: *Deorum pulchritudo occurrit inæſtimabilis, incomparabilis, admiranda, ſupra modum delectans; Archangelorum, Angelorumque conſimilis, ſed gradatim inæqualis. Dæmonum & Heroum ſpiritus per ſe apparentes pulchritudinem in ſpeciebus determinatis habent: ſed illi ſecundum rationes eſſentiæ, hi ſecundum fortitudinis actum. Principatuum pulchritudo principalis eſt & natiua, Principum ficta, adornata, elaborata. Animarum pulchritudo in menſuribus conſiſtit determinatis quidem, ſed diuiſis magis quàm in Heroum forma, ſub vna tamen ſpecie comprehenſis. Deorum actiones effectuſque velociores ſunt quàm intelligentia deprehendere poſſit, ſed interea penitùs ſtabiles. Archangelorum celeritas mixta eſt quodammodò efficacibus actionibus. Angelorum cum motu tranquillo pariter habent, vt non eiuſdem decorè perficiant. Dæmonum actiones celeriores apparent, quàm ſint effectu & veritate. Heroës magnificè quidem incedunt ad actionem, tardius tamen quàm Dæmones peragunt. Principatus cum authoritate & imperio veniunt ad agendum. Principum conatus plurimam quidem habet emphaſim, ſed deficit ab effectu. Animarum actiones mobiliores ſunt, quàm Heroum ſed debiliores. Deorum apparentium magnitudo totum Cœlum occupare videtur: quum incedentem, nec terra patiatur ſuſtinere poſſe. Archangelis apparentibus, partes Mundi quædam commouentur, & lumen præcedit in ſe diuiſum; ipſi verò pro magnitudine dominationis ſuæ, magnitudinem lucis & figuræ præ ſe ferunt. Angelica forma & lux & minor eſt, & diuiſa magis. Dæmonum magnitudo formaque diuiſa magis & minor. Heroica rurſus anguſtior, aſſectaſque magnanimus. Principatus prægrandes & vaſti. Principes inflati ſuperbique inſolentes apparent. Animarum effigies inæquales, Heroibuſque minores. Denique quilibet pro magnitudine potentiæ ſuæ & Imperij latitudine, magnitudinem formæ luciſque præfert. Deorum ſpectacula prælucida nobis occurrunt, fulgentiaque ad ſummum, & ſplendore dearticulata mirificè, & lucidiora quàm ſint et vera. Archangelorum vera, perfectaque, Angelorum effigies ſpeciem eandem ſeruant, præterquam quòd à notitiæ plenitudine, agnitioneque diſcretiona deficiunt. Dæmonum ſecilia, & quaſi caduca. Heroum [illegible]. Principatuum perſpicua, Principum obſcura, ſed vtraque imperioſa. Animarum vmbroſa. Deorum imagines quàm plurimo ſplendore coruſcant. Archangelorum quoque præfulgidæ, fulgidæ inſuper Angelorum. Dæmones vt turbidus ignis apparent. Heroës mixtum lumen ex pluribus habent. Principatus quidem purius: Principes autem ex diſſimilibus contrariiſque confuſum oſtendunt. Animæ ignem reddunt plenum ex multis generationis admiſtionibus, atque diuiſum. Deorum imagines occurrunt tanquam ignis indiuiduus ineffabiliſque, implens vniuerſum Mundi profundum. Archangelorum ignis etiam indiuiſus, habens circa ſe, vel ante, vel retrò, quàm plurimam multitudinem. Angelorum diuiſus ignis, ſed in ideis abſolutiſſimis. Dæmonum magis quoque diuiſus, ſed anguſtiùs circumſcriptus facilè exprimendus, & apud illos qui ſuperiora viderunt, facilè contemnendus. Heroicus ignis habet quod horum conſimilia, ſed non æqualia. Principatuum ignis apprimè lucidus: Principum aliquid habet opaci: animarum valde diuiſus & multiformis, atque ex multis Mundi naturis admiſtus. Deorum ignis omninò ſtabilis eſt aſpectu: Archangelorum ſtabilitatis particeps: Angelorum ſtabiliter mouetur: Dæmonum inſtabilis: Heroum properantior; Principatuum quietus aduenit: Principum verò tumultuoſus: Animarum ignis multis motibus tranſmutatur. Dij animas perfectiſſimè purgant: Archangeli ſurſum reuocant; Angeli tantùm ſoluunt à materiæ vinculis: Dæmones ad naturam trahunt, Heroës ad curam ſenſibilium operum deducunt: Principatus quidem præſidentiam Mundanorum: Principes verò materialium ſtudium exhibent, Animæ cùm apparent, contendunt, trahuntque in generationem. Quicquid purum firmumque eſt, in imagine nobis occurrente, ſuperioribus attribuito generibus. Iam verò præfulgidum eius, quodue in ſeipſo firmiter permaneat, Dijs attribue: quod verò fulget atque permanet quidem, ſed quaſi in alio, Archangelis; quod in alio permanens, Angelis. Item quod mobile eſt & vagabundum, & alienis plenum naturis, vbique inferioribus ordinibus attribuito. Dæmones mixtos in ſe habent Mundi vapores, feruntur que inſtabiliter præter vel iuxta Mundi motum. Heroibus generatiuæ ſpirituum compoſitiones admiſcentur, circa quas & ipſi commouentur. Principatus eodem modo permanent, Mundanum quod habent, oſtendentes. Principes materialibus liquoribus pleni ſunt. Animæ ſuperfluis maculis & alienis ſpiritibus ſunt repletæ: quibuſcum quoties apparent, vnumquodque horum generum ſe oſtendit. Dij materiam repente conſumunt; Archangeli paulatim; Angeli ſoluunt ab ea, & ad ſublima reuocant: Dæmones diligenter exornant eam; Heroes coaptant ad eam, competentibus vbique menſuris eam ſtrenuè commodèque curantes. Principatus adſtant ei ſupereminentes, & hoc pacto ſeipſos oſtendunt. Principes impletos ſe penitùs materia monſtrant. Animæ puræ quidem ſeorſum à materia veniunt; impuræ verò materia inuolutas ſe nobis oſtendunt. Exhibent inſuper alij nobis alia. Dij præſentes dant corpori ſanitatem, virtutem animæ, menti ſinceritatem: omnia noſtra in propria principia reuocant. Quod in nobis eſt frigidum lethiferumque, delent; calorem fouent, efficacioremque reddunt ad vitam. Faciunt quoque vt omnia animæ mentique congruant, & menſurentur eiſdem, harmoniaque intelligibili lumen effundunt. Quodque non eſt corpus, oſtendunt tanquam corpus ipſis animæ oculis per corporis oculos. Archangeli eadem agunt, ſed non adeo ſufficientia, vel permanentia, vel extra proportionem noſtram. Angeli bona etiam magis particularia diuiſè diſtribuunt, effectumque agunt valde ab intimo eorum vigore deficientem. Dæmones præſentia ſua corpus grauant, morbis affligunt, aliter puniunt, animas quoque ad naturam trahunt, & à corporibus cognatoque eorum ſenſu non diſcedunt: atque eos qui ad ignem cœleſtem diuinumue contendunt, circa locum inferiorem detinent, nec à fati vinculis ſoluunt. Heroës alia Dæmonibus ſimilia faciunt: proprium verò id habent, quòd ad*

Altera trias. Tertia trias.

Iamblichus Zoroaſtri & Hermetis Theologiam ſuæ deſcribit.

opera quædam generoſa magnaque nos ſuſcitant. Principatus apparentes bona largiuntur mundana, reſque vitæ huius omnes ſuppeditant: Principes materialia terrenaque bona. Animæ cùm apparent, ſi animæ ſunt puræ in ordine Angelico conſtitutæ, ſurſum reuocant, ſalutem animo præbent, ſpemque ſacram, ſacraque dona quæ ſperantur. Animæ impuræ ad generationem detorquent, ſpem fruſtrantur, eius fructus auferentes, paſſionibuſque inſuentes implent, animam corpori copulantibus. Ordinem quoque, quem vnuſquiſque obtinet in apparendo, deſignat. Dij oſtendunt Deos, vel Angelos circa ſe adſtantes: Archangeli Angelos præferunt vel præcurrentes, vel circumſtantes, vel ſequentes, ſiue aliam quandam turbam Angelorum quaſi ſtipatorum circumuallantium: Angeli opera ordini ſuo congrua præferunt. Boni Dæmones opificia ſua & bona quæ tribuunt, in conſpectum adducunt: Dæmones vltores oſtendunt ſuppliciorum ſpecies: Dæmones alij quomodocunque praui occurrunt circundati feris lethiferis voracibuſque: Principatus Prouincias Mundi quaſdam ſecum demonſtrant: Principes conditionem materiæ ordine carentem, errantemque ſecum afferunt in conſpectum. Anima quidem tota in nulla particularium ſpecie detenta, ignem oſtendit ſine certa ſpecie circa Mundum totum: quo animæ Mundanæ natura ſignificatur indiuiſa, & vna, & nulli addicta ſpeciei. Anima purificata igneam oſtendit figuram, ignem purum, & lumen micans, ſimulque ſtabile, & ipſa vnà cum duce ſublimi ſequitur bonâ voluntate gaudens, atque ita in operibus ſuis ordinem, quem obtinet patefaciens. Anima verò quæ deorſum labitur, occurrit trahens ſecum ſigna vinculorum atque pœnarum, materialiumque ſpirituum compoſitione ſe grauatam oſtendit, turbationibuſque materiæ diſſimilibus occupatam; ſeque ſubdentem imperio Dæmonum generationi fauentium. Singuli cùm apparent, oſtendunt prouincias ſorteſque, quas ſortiti inhabitant: aërei quidem ignem aëreum, terreni verò terrenum atque nigrum; cæleſtes autem ignem ſplendidiorem: atque in his tribus terminis, omnes diſtributi ſunt eorum ordines. Dij demonſtrant omnium ordinum principia in ſe cùm apparent: Angeli declarant ſe ab Archangelis dependere; Dæmones Heroëſque patefaciunt ſe ſuperioribus miniſtrare; quamuis aliter hi quàm illi. Principatus Principeſque præfecturam oſtendunt: illi circa Mundum, hi circa materiam: Animæ declarant ſe ſuperiorum poſtrema tenere, vnde vnà cum ſeipſis primi quidem prima loca deſignant, ſecundi ſecunda, tertij tertia, cæterique deinceps eodem ordine. Hæc Iamblichus.

Proclus.

Catenæ Deorum.

Canales Cabaliſtarum Plotinus.

Ex quibus apertè patet, quæcunque ſuprà ex Zoroaſtre de ordinibus Mundi Intelligibilis dicta ſunt, Ægyptiorum dogmatis prorſùs congrua eſſe; quæ omnia iiſdem penè verbis recitat Proclus ex mente Platonis libro de anima & Dæmone, quemadmodum vnum cum altero comparanti patebit. Catenæ quoque Deorum Dearumque, quas Orpheus ſub Poëticis figmentis & inuolucris pertexit, non aliò niſi ad has mundanorum Numinum ſeries alludere videntur. Huc reuocari quoque poſſunt omnia illa, quæ in Cabala Hebræorum de Sephirothicis influxibus & canalibus fusè ex mente Cabaliſtarum recitauimus. Huc Plotinus lib. de tribus mundanorum Ductorum triadibus reſpicit; Damaſcius autem Platonicus Philoſophus ea ad mentem Ægyptiorũ pulchrè explicat. Verùm cùm hæc omnia in Bembinæ tabulæ interpretationem diſtulerimus, hic conſultò breuiores eſſe voluimus.

CAPVT V.

De Ideis, & quid per eas Veteres Theologi, Zoroaſter, Hermes, Orpheus, Pythagoras, & Platonica denique ſchola intellexerint.

Idearum doctrinæ origo ab Ægyptijs & Chaldæis.

Idearum doctrina falsò ab Ariſt. adſcribitur Socrati.

Hieroglyphicorum doctrina Idearum contextus.

Triſmegiſti monumenta de Ideis loquuntur.

CEleberrima illa de Ideis doctrina primò ab Ægyptijs & Chaldæis originem inuenit; à quibus Orpheus, Aglaophemus, & ab his Pythagoras hauſtam eã Græciæ intulerunt; quam ſummo ſtudio cultam Plato denique ad poſteros tranſuexit; vt proinde falſiſſimè primò hanc doctrinam Socrati adſcribat Ariſtoteles: dicit enim Socratem, dum definitiones venaretur, in vniuerſalis ſpeciei notitiam veniſſe, atque ita ſpeciem formamque quandam in ſua mente collegiſſe, & conſtituiſſe, quam poſtea altiùs Plato euexerit, & in abſtractum ſuſtulerit, ideamque vocârit, eamque primus coluerit, & in Philoſophiam introduxerit; figmentum Ariſtotelicum falſò Socrati & Platoni affictum, cùm omnia penè Veterum Ægyptiorum Chaldæorumque monumenta plena ſint de Idearum doctrina; imò tota hieroglyphicorum doctrina nihil aliud quàm idealium myſteriorum continuus quidam contextus ſit, vt ſuo loco videbitur. Certè Mercurius Triſmegiſtus in omnibus ferè ſuis poſteritati relictis monumentis, creberrimam de Ideis mentionem facit, vti in Pimandro, Aſclepio, Minerua Mundi, alijſque patet; ſiquidem hic initio Pimandri fatetur, per conuerſam Dei Patris Ideam, ſe in mente ſenſiſſe lucem viribus innumeris præditam. Et eodem dialogo ad finem ſermonis primi, cùm vniuerſam naturam Dei imaginem nominat, agnoſcit, (quod poſtea ex Platone oſtendere conabimur) in eodem rerum Opifice, vel in eius Filio, omnium quæ naturâ conſtant, exemplar ineſſe & Ideam; & ſermone ſecundo, Deum vnicum appellat ipſum bonum, bonique Ideam; & ſermone octauo, *Plenus*, inquit, *Deus Pater ideis omnibus qualitates inſerens in ſphæram veluti in gyrum omni qualitate circumſcriptis*. Et ſermone duodecimo, non ſolùm in Deo rerum omnium Ideam agnoſcit, ſed apertè vult, præter hunc Mundum Senſibilem, alterum exemplarem eſſe atque Intelligibilem, in quo huius Idea conſiſtit. Zoroaſter verò tùm in Oraculis ſuis; tùm vt eſt apud Proclum in 3. Commentario in Parmenidem, paſſim earum meminit; quomodo videlicet ex hoc idealium fonte multitudo emanârit, & quomodo iuxta illas Mundus factus ſit; quòdque ex omnium Mundanorum Syſtematum motrices ſint, & quòd omnes per eſſentiam intellectuales ſint, conceptus Patris, typus & exemplar Mundi. Sed audiamus mentem Zoroaſtris apud Proclum, ſic de Ideis ratiocinantem.

Proclus Zoroaſtrum de Ideis loquentẽ introducit.

Paterna Mens ſummo conſilio intelligens produxit omniformes Ideas, quæ fonte ab vno euolantes exilierunt; à Patre enim erat conſilium finiſque; ſed ſunt diuiſæ, intellectuali igni partitæ in alias intellectuales. Rex ſiquidem Mundo multiformi propoſuit typum intellectualem, typum incorruptum; cuius ad ornatum veſtigium induxit formis, per quas Mundus omnigenis Ideis gratioſus apparuit;

quarum vnus fons, ex quo prodeunt, diuiſæ aliæ ſine latitudine per Mundi corpora fluentes; quæ circa formas ingentes examinibus ſimiles feruntur mutatæ, circaque aliunde alia; conceptus intellectuales à fonte Paterno multùm decerpentes ignis florem in ſomnis temporis, ſummitas primigeniæ Idea prima à Patre ſcaturijt, huius per ſe florens fons. Vbi apertè patet, Ideas diuinæ Mentis exemplaria quædam eſſe, quæ ab vnitate ſupereſſentiali, per actum creatiuum foras [illegible] emergant exiliantque; quæ quidem in diuino intellectu vnitæ, extra eum verò diuiduam naturam adipiſcuntur, & cætera, quæ ex citati loci contextu perſpicua ſunt. Quonam igitur ratiocinio Veteres in tam ſublimium rerum contemplationem peruenerint, dicendum eſt.

Veteres quomodo in Idearum cognitionem venerint.

Primò enim Mundum hunc nequaquam à ſe eſſe poſſe, multò minùs reliqua Mundanæ machinæ membra & partes, ſed ab alio neceſſariò omnia hæc eſſe cognoſcebant; non quidem à natura particulari, neque ab vniuerſali, non ab vniuerſali vita corporea, non ab anima irrationali, neque ab intellectu participato; ergò neceſſariò ab intellectu imparticipato & independente, intellectu abſoluto & eſſentiali, qui Vita vitarum, Ens entium, Vnitas omnium vnitatum eſt. Atque ex hac vnitate, quam vnitatem appoſitè [illegible] Zoroaſtres vocat, omnes reliquæ vnitates veluti ex perenni quodam fonte promanabant. Deus itaque Mundum conditurus ſeipſum cognoſcens, & veluti cauſam rerum omnium planè comprehendens, illa omnia pariter, quorum cauſa futurus erat, vitas videlicet rerum, eſſentias, & vnitates, tanquam in æterno diuinæ eſſentiæ ſinu contentas, neceſſariò cognoſcebat; quæ cùm cauſæ ſint in immobili illa cauſa cauſarum, omnium ad extra productorum cauſas quoque eſſe neceſſe eſt; vt qui in ſuo eſſe omnibus ordinem ſtatuat, & ſuum eſſe eſt ipſum intelligere. Seipſum itaque intelligendo omnium factor erit & conditor. Ergo quæ extra ſe producit, ſimilia eſſe neceſſe eſt ijs, quæ intra ſe continet; omnis enim in eſſentia actio talis eſt, vt ea quæ ex eſſentia prodit, ab ea dependeat; atque hinc eſt, quòd omnis cauſa ſimilem ſibi producit effectum. Interiores itaque illæ cauſæ Ideæ ſunt rerum, quæ ſimiles ad extra ab eſſentia proferuntur: cùm enim omnia entia varietate inter ſe diſtincta, intellectus conditor intra ſe habeat, & per eam actionem quæ eſſentiæ eſt, proferat actionem ſecundam, quæ eſt ex eſſentia; vtique omnia per hanc fiunt, & ab eis dependent; varietas autem rerum in Mundo ab vnitatum, quæ intra intellectum conditorem ſunt, varietate prouenit. Deus itaque aut ſimpliciſſima Mens eſt habens ſuam in perpetuo intelligendi actu eſſentiam, aut ſubſtantia quædam, cui hic intelligendi actus ineſſe dicatur: quodcunque Deo attribuerimus, non poteſt eſſe ſine perpetuo intelligendi munere; nullum verò intelligendi munus ſine intelligibili, quoniam hoc illius obiectum eſt; ergo apud Deum ſemper & ab æterno intelligentem ſempiterna quædam intelligibilia eſſe oportet, eademque iuxta diuinæ naturæ conditionem æterna & immobilia. Atque hæ ſunt iuxta Veteres Ideæ ſeu Iynges in mente diuina exiſtentes, conceptus, & rerum faciendarum exemplaria quædam, iuxta quæ & Mundus, & omnia quæ in Mundo ſunt, creata ſunt. Quam doctri-

Platonici Idearum doctrinam amplectuntur

SS. Patres Idearum mentionem faciunt. S. Auguſtinus.

nam non Veteres tantùm Ægyptij ſummo ſtudio coluerunt, ſed & Platonici omnes ambobus brachijs, vt dici ſolet, amplexati ſunt. Quin & SS. Patres eam magni fecerunt, vt patet ex S. Auguſtino l. 5. c. 15. de Geneſi ad literam, vbi explicans illud D. Ioannis: *Quod factum eſt, in ipſo vita erat;* de Ideis Platonicis ſic philoſophatur. *Id quod per ipſum factum eſt, vita eſſe in illo intelligatur; in qua vita vidit omnia, quando fecit; & ſicut vidit ea, ſic fecit, non propter ſeipſum videns, ſed in ſeipſo ita enumerauit omnia, quæ fecit; nec alia viſio ipſius & Patris; ſed vna, ſicuti vna ſubſtantia; nam & in libro Iob, ipſa Sapientia, per quam facta ſunt omnia, ſic prædicatur; Sapientia vnde inuenta eſt, vel quis locus Scientiæ? ignorat mortalis viam eius, nec inuenietur in hominibus;* & paulo poſt: *Audiuimus eius gloriam, Dominus commendauit viam eius; ipſe enim omne quod eſt ſub cœlo, perfecit, & nouit quæ ſunt in terra, omniaque fecit; ventorum libramenta atque menſuras quando fecit; ſicuti vidit, enumerauit.* Quibus omnibus, inquit Auguſtinus, probatur, *quòd hæc omnia priuſquam fierent, erant in notitia facientis; & vtique ibi meliora, vbi veriora, vbi æterna & incommutabilia; quanquam ſufficere debeat, vt quiſque nouerit & inconcuſſe credat, quòd Deus hæc omnia fecerit; non opinor quenquam eſſe tam excordem, vt Deum quæ non nouerat, feciſſe arbitretur. Porrò ſi nouerat ea priuſquam faceret; apud eum erant eo modo nota, quo ſempiternè atque immutabiliter viuunt & vita ſunt; facta autem eo modo, quo vnaquæque creatura in genere ſuo eſt.* Idem Auguſtinus, cùm alijs locis multis hanc Platonicorum ſententiam approbat, tùm c. 28. l. 7. de Ciuit. Dei, ſcribit Varronem voluiſſe Ideam Mineruæ nomine à Poëtis Philoſophiam ſuo more inuoluentibus ſignificatam, quòd hæc Iouis Sapientia ſit, ex eius cerebro nata. Atque in quæſt. 83. quæſt. 46. poſtquam diſtinxit Ideas in Deo, & in humana mente valde repurgata, hæc ſubijcit: *Quis Religioſus, aut vera præditus religione tales Ideas negabit? certè nullus, niſi dicere velit, quæ ſunt à Deo non habere vt ſint, aut ab illo non regi, neque gubernari; aut ſi hoc dederit, affirmare velit, id ſine cognitione & ratione fieri; quod eſſet velle Deum agere, quæ agit, temerè; quæ cùm omnia ſunt abſurdiſſima, neceſſe eſt, vt Ideas ponamus.* Quæ quidem omnia eò pertinent, vt intelligamus, ad rerum procreationem, nè temeraria & fortuita videretur, Ideas veluti prima quædam Opificis exemplaria ponendas eſſe; quæ quidem vt [illegible] ſint, & rerum inferiorum mutationes haudquaquam indeterminatæ ſint, in naturæ & Opificis huius rationibus ordinem quendam præexiſtere neceſſe eſt; de quo fusè tractantem vide Platonem, vbi Socratem cum Hippia diſputantem introducit: cùm enim effectus Dei in ſeipſis ſubſtantiæ ſint, nullo modo in eo tanquam accidentia quædam & multæ ſubſtantiæ concipi poſſunt aut debent; ſunt itaque ibi vna quædam, id eſt, ipſamet Dei ſubſtantia; oportet itaque in Deo cuncta modo quàm perfectiſſimo inueniri, atque vniri illi, ſibique inuicem perfectiſſimè; nequeunt autem ſublimiori modo in Deo eſſe, quàm ſi ſublimiſſimè tùm Deo, tùm ſibiipſis, ac ſi in Deo ſint ipſe Deus, vniantur; neque tamen abſolutè Idea diuina eſt ſubſtantia, ſed quatenus huius vel illius ſpeciei quoddam veluti exemplar eſt & παράδειγμα.

Ideæ in creatione Mundi rerum exemplaria.

Plat.

Quocirca vt rationes ex vna eſſentia plures intelliguntur, ſic plures dicuntur Ideæ; reſpectuſque eiuſmodi, quibus Ideæ multiplicantur, non à rebus ipſis efficiuntur, ſed ab intellectu diuino ſuam cum rebus eſſentiam, ſi ita loqui liceat, comparante; ſuntque hæc prima omnium Theologia, quàm Ægyptij ſiue à Zoroaſtre, ſiue Hermete hauſtam, & tanquam arcanorum omnium arcaniſſimum hieroglyphicis ſymbolis tectam, poſteritati tradiderunt, animamque ritè perpurgatam, earum continuâ conſideratione, ad Ideam ſuam, ex qua profluxit, redire poſſe autumabant. Verùm hæc omnia hieroglyphica in tabulæ Bembinæ interpretatione curioſi Lectoris oculis exhibita, contemplare. Nam vti omnia, quæ in Mundo ſunt entia, à Paterna Mente primùm emanaſſe opinabantur, ita omnia, veluti diuinæ eſſentiæ quaſdam particulas ſanctè venerabantur; in hoc vnico deluſi, quòd diuinitatem in dictas particulas quaſi ſectam dum opinarentur, πολυθεότητος ſeu Idololatriæ prima fundamenta iecerint, vt ſuo loco & dictum eſt, & fuſè dicetur citato loco, & ſuprà Claſſe VI. Cap. II.

CAPVT VI.

De Anima ſeu forma Vniuerſi, iuxta mentem Ægyptiorum, & Platonicorum.

Anima Mundi iuxta Veteres.

VEteres Hieromyſtæ in hoc vnicum concordare videntur, quòd eſſentia poſſibilis ad actualem exiſtentiam deduci minimè poſſit, niſi per eſſentiam quandam actu exiſtentem; cùm nihil ſeipſum producere poſſit, neque cauſa ſuipſius eſſe poſſit, eſſet ſiquidem antequam eſſet. Conſequens itaque eſt, vt quod aliud ad actualem exiſtentiam producit, ſummo conſilio & intentione, vt Zoroaſter loquitur, agat; vt ſic diſpoſitione rationabili ad actualem exiſtentiam non fortuitò aut caſu perueniret. Atque hanc ſublimem naturam, alij Mentem, alij Intelligentiam, Mundi Animam alij, alij fatum in ſubſtantia, alij, vt Platonici, complexionis neceſsitatem nominarunt; nam ſic exiſtimabant poſsibilitatem (verba ſunt Cuſani Cardinalis) neceſſitate per ipſam determinari; vt ſit nunc actu, quod prius eſſe potuit; ſiquidem in illa mente rerum formas actu intelligibiles eſſe aiebant, ſicuti in materia aptitudine quadam potentiali; ita vt ipſa complexionis neceſsitas in ſe veritatem formarum continens, vnà cum ijs, quæ ipſas concomitantur, cœlum moueret; vt mediante motu tanquam inſtrumento potentialem aptitudinem ad actum, & quantò conformiùs poſſet, conceptui veritatis intelligibili æqualem, formâ conceſſâ vt in materia eſt, deduceret. Formas itaque veras in anima Mundi, natura priùs eſſe, quàm in rebus. Placuit autem Platonicis talia diſtincta ideata plura quidem eſſe, ſed illa cum naturali quodam ordine ab infinita vnitate, in qua omnia vnum ſint, procedere, eo pacto, vt Deum aſſerentes, animam ſimul Mundi ſtatuerent, atque eam diuinæ mentis quandam veluti explicationem innuerent, ita vt omnia, quæ in Deo concipiuntur eſſe per modum vnius exemplaris, ſint in Mundi ani-

Cuſanus.

Platonicorum de Anima Mundi ſententia.

ma

ma veluti per modum plurium & diſtinctorum; Deumque naturaliter hanc neceſſitatis complexionem, animam verò Mundi naturaliter motum, motum verò temporalem rerum explicationem præcedere: atque hæc temporalis explicatio ordinem naturalem, qui eſt in anima Mundi, ſequitur, diciturque à Platonicis fatum in ſubſtantia, ab ea enim fatum deſcendere arbitrabantur. Porrò ab anima Mundi omnem motum deſcendere aiebant, quamque totam in tota & in qualibet Mundi parte exiſtere dicebant, tametſi non eaſdem virtutes in omnibus partibus exerceat; ſicuti anima rationalis in homine licet tota in toto, & tota in qualibet parte, tamen in capillis & corde non eandem exercet operationem; vnde in ipſa anima Mundi omnes animas ſiue in corporibus, ſiue extra ea ſint, complicari voluerunt, vtpote quam totam in Vniuerſum, non per partes, quia illam ſimplicem & indiuiſibilem ponebant, ſed totam in terra, vbi terram connectit; totam in lapide, vbi partium tenacitatem operatur, totam in aqua, totam in aëre, igne, arboribus diffuſam credebant. Hinc Ægyptios hanc per circulum ex diuinæ Mentis centro euolutam exhibuiſſe, numerumque ſeipſum mouentem ex eodem & diuerſo conſtantem dixiſſe, alibi dictum fuit, ſolo numero ab anima rationali diſtinctam, vt ſicuti homo in anima ad hominem ſe habet, ſic ipſam ad Vniuerſum, omneſque animas ab ipſa, & in ipſam finaliter reſolui, ſi demerita non obſtarent, credebant. Atque hæc eſt ſententia Platonicorum de anima Mundi; quam Orthodoxi negant; nam tametſi animam Mundi tanquam formam quandam vniuerſalem omnem in ſe formarum multitudinem complicantem concipiant, non tamen eam tanquam formam quandam ſeparatam, ſed actu in rebus contractè exiſtentem dicunt; eſt enim in qualibet re contracta rei forma; neq; vllum inter contractum & abſolutum medium intercedit, vti illi ſibi imaginati ſunt, qui animam Mundi Mentem dixerunt. Solus enim Deus anima & mens Mundi eſt eo modo, quo anima quaſi quid abſolutum, in qua omnes rerum formæ actu exiſtunt, conſideratur, diciturque Verbum Patris; quod dum Veteres non intelligerent, eius loco animam Mundi ſubſtituerunt: cuius hieroglyphicam exhibitionem vide in tabulæ Bembinæ explicatione.

Anima Mundi cauſa omnis motus ſecundū Platonicos.

Anima Mundi omnia implet.

Platonicorū doctrina de Anima Mundi contraria orthodoxæ doctrinæ.

Spiritus Vniuerſi ſecundū Veteres.

Porrò Veteres motum, per quem formæ & materiæ connexio fit, Spiritum quendam eſſe inter formam & materiam medium opinati ſunt, huncque potiſſimùm in Aplane, Planetis, & terrenis rebus reſidere ſenſerunt, quem & Græci poſtmodum Platonici ſub verborum velamento non ineptè Atropon, Clothon, & Lacheſin indigitarunt. Latent enim in rebus quædam euentuum cauſæ, vt ſeges in ſemine, quæ in anima Mundi ceu in glomo quodam complicatæ, per motuum vim & efficaciam explicentur & extendantur. Atque hunc Spiritum dixerunt Vniuerſi; varioque, vt in Tomo III. videbitur, hieroglyphicorum ornatu exhibuerunt, per vniuerſas Mundi ſemitas, & ſingulas eius partes diffuſum contractumque, quam naturam dixerunt; vnde naturam omnium eorum, quæ per motum fiunt, quandam veluti explicationem definiuerunt. Verùm hunc Spiritum nonnulli increatum, alij meliùs, & orthodoxæ doctri-

næ

pæ conuenientiùs, creatum eſſe, ſine quo nihil vnum ſit, neque ſubſiſtere poſſit, tenuerunt: quinimò totus hic Mundus, & omnia quæ in naturæ maieſtate refulgent, per hunc Spiritum naturaliter per neceſſariam quandam connexionem id ſunt, quod ſunt, vt videlicet, potentia per eius medium ſit in actu, & actus eius medio ſit in potentia. Atque hæc eſt amoroſæ connexionis ad vnitatem motus, vt ſit omnium vnum Vniuerſum: nam dum mouentur ſingulariter, vt ſint hoc, quod ſunt meliori modo, & nullum ſicuti aliud æqualiter, motum tamen cuiuſlibet quodlibet ſuo modo contrahit, & mediatè vel immediatè vt ſunt vniuerſum, participat, & per hunc motum res ſunt meliori modo, quo poſſunt, & ad hoc mouentur, vt in ſe, aut in ſpecie per naturalem diuerſorum ſexuum connexionem, (qui naturâ complicante motum vti vniti ſunt, ita per diuiſionem contracti ſunt in indiuiduis) conſeruentur. Nemo tamen hic putet, naturam ſiue motum explicari per motum ſimpliciter maximum & abſolutè, ſiquidem hic vti cum quiete incidit, ita alius eſſe non poteſt, quàm ipſe Deus Conditor & Motor rerum omnium immobilis. Quemadmodum enim omnis potentia eſt in potentia abſoluta, qui eſt æternus, & omnium Conditor Deus; & omnis forma & actus in abſoluta forma, quod eſt Verbum Patris, & Filius in diuinis; ita omnis connexionis motus, proportionumque harmonica ratio eſt in abſoluta connexione diuini Spiritus, vt ſit vnum omnium principium Deus; in quo omnia, & per quem omnia ſunt in quadam triadis vnitate, vmbratili quâdam ſimilitudine ſecundùm magis & minùs contracta ſecundùm gradus ſuos, vt alius gradus potentiæ & actus, connexioniſque motuum in Intelligentijs, vbi intelligere propriè eſt mouere; & alius materiæ & formæ nexuſque in corporeis, vbi eſſe eſt mouere. Quæ omnia admirando ingenij auſu Ægyptij ſub hieromanticis ſymbolis obuelata poſteritati conſignarunt, vt ſuo loco amplè oſtendetur.

Spiritus Vniuerſali quid.

Conſectarium.

Quodlibet eſt in quolibet quomodo intelligendum.

Atque ex dictis patet, quomodo illud Veterum, *quodlibet eſt in quolibet*, intelligendum ſit. Cùm enim Deus ita ſit in omnibus, vt omnia ſint in ipſo, certè omnia in omnibus, & quodlibet in quolibet eſſe, vel hoc ipſo liquet. Vt enim quodlibet in quolibet eſſe poſſet, vniuerſum naturæ ordinem vti perfectiſſimum præceſſit omnia, atque adeo in qualibet creatura vniuerſim ipſa creatura & exiſtit, & recipit omnia, vt in ipſo ſint ipſum contractè; non eſt autem vniuerſum niſi contractè in rebus; & omnis res actu exiſtens contrahit vniuerſa, vt ſit actu id quod eſt; omne autem actu exiſtens in Deo, eſt actu omnia; actus autem eſt perfectio & finis potentiæ; vnde cùm vniuerſum in quolibet actu exiſtat, ſicut immediatè in Deo vniuerſum, ſequitur non eſſe aliud dicere, quodlibet eſſe in quolibet, quàm Deum per omnia eſſe in omnibus, & omnia per omnia eſſe in Deo; qui quidem abſque diuerſitate in omnibus eſt, quia quodlibet in quolibet; & omnia in Deo, quia omnia in omnibus; ſed

cùm vniuerſum ita ſit in quolibet, vt quodlibet in ipſo, & in quolibet contractè id quod ipſum eſt contractè; conſequitur, quodlibet in vniuerſo eſſe ipſum vniuerſum, quamuis vniuerſum in quolibet ſit diuerſæ rationis, ſicuti & quodlibet in vniuerſo. Hoc pacto omnia in linea ſunt linea, in lapide lapis, in vegetabili anima, in vita vita, in ſenſu ſenſus, in viſu viſus, in auditu auditus, in imaginatione imaginatio, in ratione ratio, in intellectu intellectus, in Deo Deus. Vides igitur quomodo rerum vnitas ſiue vniuerſum eſt in pluralitate, & è conuerſo in vnitate pluralitas; & quomodo quælibet res actu exiſtens ex eo quieſcit, quia omnia in ipſo ſunt omnia, & ipſa in Deo Deus. Miranda ſanè eſt rerum vnitas, ineffabilis æqualitas, obſtupeſcenda, vt omnia ſint in omnibus, connexio. Quieſcunt itaque omnia in quolibet, cùm vnus gradus ſine alio eſſe nequeat, non ſecùs ac in membris corporis, quodlibet confert cuilibet, & quodlibet membrum per quodlibet immediatè eſt in homine, & homo per quodlibet membrum eſt in quolibet; ſicuti totum in partibus per quamlibet in qualibet; iterum ſicuti abſoluta humanitas impermiſcibilis & incontrahibilis nil aliud, niſi ipſe Deus eſt; ita contracta humanitas in homine totus homo, & contractè in ſingulis eius partibus, vti in oculo eſt oculus, in corde cor, in cerebro cerebrum, & ſic de reliquis. Ex quibus quidem, ni fallor, facilè colliges, quomodo Veterum hoc epiphonema, *quodlibet eſſe in quolibet*, intelligendum ſit. Sed de his ſuo loco, vti promiſimus plura.

CAPVT VII.

De deſcenſu aſcenſuque animarum, & metempſychoſi, ex mente Ægyptiorum.

Metempſychoſis Ægyptiorum.

Scitum Platonicum eſt, Timæo teſte, Mundi Opificem in ſtellas ſeu ſphæras cœleſtes, animas ſeminare; quod ita explicandum eſt, vt non ſingulæ animæ, ſed animarum legiones ſinglis ſtellis accomodatas intelligi velint. Addit autem, Deum animas ſuis impoſuiſſe vehiculis, ac vniuerſam naturam legeſque fatales edocuiſſe; adeoque iuxta Platonicos omnes ſphæræ animarum copijs refertæ ſunt; quod & Ægyptios exiſtimaſſe Proclus & Iamblichus apertè docent. Deſcendunt verò animæ appetitu quodam in generationis ſphæram tractæ. Nam vt Hermes in Pimandro ait, *Homo cùm conſideraſſet in Patre ſuo rerum omnium procreationem, ipſe quoque fabricari voluit, vnde à contemplatione Patris ad ſphæram generationis lapſus eſt*. Deſcenſus itaque animarum in corruptionis ſphæram nihil aliud eſt, quàm intellectus à diuina Patris contemplatione ad ſenſibilem & elementarem Mundum conuerſio, ex qua mox animæ cum terreno corpore copulationem ſequi putabant; & vt Ægyptij loquuntur, animam in ipſo deſcenſu alas perdere; tantò autem deteriorem ſortem experiri, quantò vehementiori appetitu in inferiora agitatæ fuerint; adeò vt non hominem tantùm, ſed & quorumcunque animalium corpora ſubeant. Vnde celeberrima illa metempſychoſis ab Hermete & Zoroa-

Platonicorũ dogmata de ſphærarũ cœleſtium Animabus.

Animarum deſcenſus & aſcenſus ſecũdùm Platonicos.

Metempſychoſis origo.

ſtre primum, vti in Pimandro eſt, Aegyptijs tradita; maximum huius perverſi dogmatis fautorem aſſertoremque Pythagoram inuenit. Sic autem Hermes: *Nam in his quæ generatim diximus, audiſti quemadmodum ab vna totius Mundi anima vniuerſæ profluunt animæ per omnem Mundum tanquam diſtributæ circumcurrentes? Harum autem animarum mutationes permultæ, partim ſanè in melius feliciuſque, partim autem in contrarium. Nam animæ quidem reptilium in aquatilia tranſmutantur; aquatilium in terreſtria migrant; terrenorum volatilia ſubeunt; aereorum vertuntur in homines; hominum denique immortales animæ in Dæmones tranſeunt; demum in Deorum choros feliciter reuolant; anima verò in humanum corpus lapſa, ſiquidem mala perſeuerauerit, non geſtat immortalitatis quicquam, neque bono etiam fruitur; reuoluto autem itinere in reptilia præcipitatur; hæc vtique adiudicatio pœnaque eſt animæ malæ; prauitas animæ ignorantia; anima naturæ rerum boníque inſcia, orbata oculis, corporis ſeſe paſſionibus implicat.* Hæc Mercurius. Quamuis paulò poſt animam humanam aliud præter humanum corpus non ingredi aſſerat his verbis: *Humana ſanè anima non omnis quidem, ſed pia, beata eſt atque diuina; poſtquam verò huiuſcemodi anima per mortem à corporis carcere eſt exempta, cùm omne ſubierit virtutis pietatiſque certamen, aut Mens, aut Deus efficitur; certamen autem religioſæ pietatis hoc eſt, recognoſcere Deum, iniuriam nemini inferre: Anima tamen impia in natura propria remanet, à ſe ipſa nimium cruciatur, corpus quærit quod ingrediatur terrenum & humanum, aliud quippe corpus quàm humanum animam non capit humanam, neque fas eſt in corpus animæ ratione carentis, animam rationalem corruere; lex enim diuina tam nefariam degenerationem prohibet.* Plato verò in Phœdro totam deſcendentium animarum ſortem, & de animæ alis, quibus per multos circuitus & reuolutiones illa tandem in cœlum, vnde venerat, euolet, hiſce verbis deſcribit. *Regula Adraſtiæ Deæ, id eſt, ineuitabilis Numinis, hæc eſt, vt quæcunque anima Deum comitata, aliquod verorum inſpexerit, ea vſque ad alium circuitum ſit indemnis, & ſi ſemper hoc facere queat, ſit ſemper illæſa; ſi verò impotens aſſequendi non inſpexerit, & caſu aliquo vſa, opinione ad hæc prauitateq; repleta grauetur, grauata autem pennas confregerit, in terramque reciderit; tunc prohibet lex hanc in prima generatione in aliquam belluinam naturam ire, ſed iubet eam quæ plurima viderit, in Philoſophi viri, aut pulchritudinis cupidi, atque amatorij ire genituram; eam verò quæ ſecundo loco, in Regem legitimum, aut bellicoſum virum, aut imperatoriam deſcendere: tertio in gubernatorem Reipublicæ, aut rei familiaris diſpenſatorem, vel quæſtuarium; quarto in laborioſum, gymnaſticum, aut circa medelam curamque corporis verſaturum; quinto in eos qui Vates ſunt futuri, & circa myſteria quædam; ſexto in Poëtam, vel alium quendam, qui aptè in imitatione verſantur; ſeptimo in artificem, vel agricolam; octauo in Sophiſtam & popularem; nono in tyrannicum. In ijs omnibus quicunque iuſtè vitam egerit, ſortem poſtea nanciſcetur meliorem; qui verò iniuſtè, deteriorem; in idem enim vnde profecta eſt cuiuſque anima, annorum decem millibus non reuertitur; alas enim ante hoc ſpatium non recuperat, præter illius animam qui philoſophatus eſt ſine dolo, & vnà cum ſapientiæ ſtudio pulchritudinem adamauit.* Ex quibus patet, animæ alam nihil aliud eſſe, quàm inſitum quendam ani-

mo

Triſmegiſtus.

Triſmegiſti de Animæ humanæ Metempſychoſi opinio.

Plato de Animarũ deſcenſu & aſcenſu.

mo igniculum, per quem tùm veri contemplatione, tùm ipſius boni amore ad cœleſtia rapiatur. Quæ omnia Proclus de anima & Dæmone his verbis confirmat: *Animæ noſtræ hic peruagantur circa imagines eorum, quæ in patria viderant, & ad eas imagines magis afficiuntur, quorum exemplaria illic attentiùs contemplatæ fuerant; aliæ namque animæ alijs ſunt accommodatæ ſpectaculis, ideo aliæ alijs imaginibus incumbunt; eorum enim quæ illinc inſpexerant, ſimilitudines amant. Quæcunque verò magni Iouis inſuper pediſſequæ fuerunt, vnàque cum illo circuierunt, ordinem habentes ducalem inter duodecim Principes totius Vniuerſitatis perfectæ iuxta ſpeciem ſui Dei, etiam hîc profectæ, imperioſam vitæ ſpeciem appetunt, & ſi quod reuera imperiale eſt, ignorent, apparentem verè Principatum inter imagines proſequuntur, atque ſi Sapientes nactæ ſint præceptores, affectus eiuſmodi eis peruenit ad ſalutem per quendam ad cœleſtia reditum. Sin autem inter imagines moram traxerint, deſinunt in tyrannidem. Hinc ait in Rep. Socrates, animas ſuperiore Cælo profectas imperioſas vt plurimum eligere vitas: Cùm enim paulò antè vnà cum cæleſtibus Dijs circumierint, inſpexerintq; vires eorum omnibus dominantes, affectant ipſæ quoque circa ſimilem cæteris imperantiam, & plurimo quidem affectu huiuſmodi abutuntur, rectè verò vtuntur admodum paucæ.* Porrò ſingulis ſtellis quæ ſunt in extremo orbe, Plato reſpondere putauit in Mundo inferiori ſingulorum hominum animas, illarumque virtutibus has quodammodo regi; dicit enim Plato in Timæo, cùm Vniuerſum Deus conſtituiſſet, aſtris parem numerum diſtribuiſſe animarum, ſingulis ſingulas adhibentem, eiſque tanquam vehiculis impoſitis monſtraſſe vniuerſam naturam, ac leges fatales edixiſſe. Has animas deinde ſuis temporibus corporibus humanis alligatas, varijs deſiderijs, affectibuſque voluptatis, doloris, mixtique amoris, metus ad hæc atque iræ contrarijs pathematis agitatas implicari; quæ quidem pathemata qui ſuperauerint, eos iuſtè victuros, iniuſtè qui ab ijs fuerint ſuperati ſubiugatique: qui verò rectè à natura ſibi datum curriculum confecerit, ad illud aſtrum, cui accommodatus fuerit, reuerſurum, beatamque vitam acturum. Contra verò agentem in ortu ſecundo mutato ſexu fieri mulierem cogi; & qui nè quidem peccandi finem fecerit, cum immobili conſuetudine deprauatum naturam belluinam ſuis motibus ſimilem, intraturum; neque à mutationibus ceſſaturum, vſque dum affectibus belluinis extinctis, priſtinæ ſuæ naturæ fuerit reſtitutus. Et in Phedone ſic ait. *Itaque animæ malorum circa ſimulachra tam diu oberrare coguntur, quoad cupiditate naturæ corporeæ comitante rurſus induant corpus; induunt autem, vt decet, eiuſmodi mores, quales in vita exercuerunt; eos quidem qui ventri dediti per inertiam atque laſciuiam vitam egerunt, neque quicquam penſi pudoriſque habuerunt, decet aſinos ſimiliaque ſubire; qui verò iniurias, tyrannides, rapinas præ cæteris ſecuti ſunt, in Luporum, Accipitrum, Miluorum genera par eſt tranſire; ſingulis in eas animalium ſpecies, quibus in vita ſimiles fuerunt, tranſmigrantibus.* Hanc Platonis ſententiam cùm multi rationi repugnare viderent, eam nihil aliud eſſe dixerunt, quàm allegoriam quandam, quâ Plato diuerſos vitioſoſque motus, quibus imbuti homines animalibus ſimiles fierent, innueret. Plotinus tamen ſine vlla allegoria ea intelligenda, ridi-

culo

Alæ Animæ quid. Proclus.

Plato putat ſingulis ſtellis attributas eſſe animas.

Animæ malorum ſecundùm Platonẽ.

Plotinus.

colo ſanè diſcurſu aſſeuerat libro de proprio cuiuſque Dæmone; quem vide. *Anima tandem è corpore egrediens, inquit, in id euadit quo abundauit, euadit. Itaque ad ſuperiora confugiendum, ne in ſenſualem ſpeciem delabamur, ſimulachris videlicet ſenſibus obſequuti; Neuè in vegetalem animam præcipitemur, mancipati libidini generandi, & irretiti ſuauitate ſaporum; Sed ad intellectuale, ad intellectum, ad Deum totis viribus aſſurgendum. Quicunque igitur proprietatem ſeruauerunt humanam, homines iterum renaſcuntur: Quicunque verò ſolo vſi ſunt ſenſu, bruta animalia redeunt. Ita tamen, vt qui ſenſu præcipuè vnà cum ira, animalia fera exoriantur, atque in iis differentiam quoque talium afferant; Qui verò ſenſu per concupiſcentiam voluptatemque vſi ſunt, ſalacia & ingluuioſa animalia reuertantur. Verùm ſi non tam ſenſu vnà cum iis, quàm ſenſus degeneratione vixerint, vnà cum ipſis plantis repullulant. Solum namque, vel maximè in iis viguit vegetale: omniſque illis cura fuit vt in plantas commutarentur. Proinde qui Muſicis modulis nimiùm deliniti vixerunt, in cæteris non deprauati, animalia muſica renaſcuntur. Et qui ſine ratione regnarunt, fiunt Aquilæ, niſi prauitate alia ſint infecti. Qui abſque ſapientia confidentius ſublimia tractant, in cælum ſæpe ſuſpicientes: mutantur in aues, altiora ſemper volatu petentes. Qui ciuilem virtutem conſecutus eſt, reuertitur homo. Sed qui ciuilem virtutem haud ſatis eſt aſſecutus; in ciuile animal, vt in apem, vel ſimilia ſe transformat.* Idem c. 13. lib. 1. de diu. prouid. hac in parte adhærens doctrinæ Platonicæ, admirandam eſſe vult rerum omnium iuſtiſſimam viciſſitudinem. *Spernendum præterea non eſt, inquit, quod dici ſolet, non decere ſemper ſpectare præſentia, ſed præteritos quoque circuitus, & futuros. Inde namque pro dignitate iuſtè rependitur, dum commutatio fit ex dominis in priori vita, in ſeruos in vita ſequenti, ſi modò improbi fuere Domini. Et profectò ita mutari his hominibus expedit. Præterea ſi diuitiis abuſi ſunt, in pauperes transferuntur: Vbi bonis quidem eſſe pauperes, non eſt inutile. Item qui iniuſtè quempiam occiderunt, iniuſtè ſimiliter occiduntur. Iniuſtè quidem quo ad eum ſpectat qui interficit; iuſtè verò quo ad eum pertinet qui necatur. Sanè qui patietur, ita in idem conducet vnà cum illo qui ad hæc perpetranda ſit promptus, quæ illum pati decebat. Nemo putet quempiam temerariâ ſorte fieri ſeruum: neque caſu quodam fieri captiuum, neque abſque ratione violari corpus. Sed quondam ille perpetrauit, quæ in præſentia patitur. Et qui olim extinxit matrem, in poſterum extinguetur à filio, aliquando natus fœmina. Et qui vitiauerit mulierem, ortus deinde mulier, vitiabitur.* Sed audiamus de hiſce deliramentis non doctè minùs, quàm eleganter diſceptantem Gregorium Nyſſenum libro de Anima & reſurrectione; ſic enim ait. *Audiui,* inquit, *ex iis qui talia tradunt, quòd nationes quaſdam animarum eſſe ponunt, in peculiari quadam ciuitate, antequam ad corpoream vitam deueniant, viuentes: quæ in tenui atque agili ſua natura vnà cum reuolutione atque conſeruatione vniuerſitatis vagentur & oberrent. Propenſione verò quadam ad vitium atque nequitiam, quaſi defluentibus pennis animas intra corpora redigi, primùm quidem humana, deinde eodem modo propter conſuetudinem ratione carentium affectuum ac perturbationum, poſtquam è vita exceſſerint, in pecora degenerare, atq; deinde vſque ad hanc plantarum ſenſuque carentem vitam delabi: adeo vt natura tenuis atque agilis ſicut anima eſt, pri-*

Gregorius Nyſſenus.

mum

mùm quidem ponderoſum ac deorſum vergens efficiatur, in corpora humana propter vitium atq; nequitiam immigrans: deinde ratione prædita vi extincta, in ratione carentibus vitam degere: ſenſuum quoque dono adempto, hanc plantarum vitam, quæ ſenſus expers eſt, inuicem ſuſcipere, ac poſtea rurſus per eoſdem gradus aſcendere & reſtitui in locum cæleſtem. Atque eiuſmodi doctrina ab iis qui vel mediocriter exercitato iudicio fuerint, ex ſe ipſa facilè deprehenditur nullum in ſeſe ſtabile firmamentum habere. Nam ſi à cæleſti vita propter vitium & nequitiam ad ligneam vitam anima detrahitur, ab ea verò rurſum propter virtutem ad cæleſtem recurrit, reperitur eorum ratio dubitare, quid præſtabilius magiſque præferendum putet, ligneam nè, an cæleſtem vitam. Circuitus enim & quaſi orbis quidam eſt, qui per ſimilia peragitur atque conficitur, anima ſemper, vbicumque fuerit, nullum firmum certumque conſiſtendi locum habente. Nam ſi ex incorporea vita ad corpoream delabitur, & ex hac ad ea quæ ſenſu carent, itemque illinc rurſum ad incorpoream incurrit, nihil aliud niſi indiſtincta atque indiſcreta tùm malorum, tùm bonorum confuſio ab iis qui hæc tradunt, fingitur & exiſtimatur. Neque enim cæleſtis vita in beatitudine permanebit: ſiquidem vitioſitas illic viuentis inuadit: neque ligna & ſtipites virtutis expertes erunt: ſi quidem hinc ad bonum recurrere, illinc verò vitioſæ vitæ initium ſumere animam putant. Nam ſi anima quæ vnà cum cælo verſatur, cum vitio atque nequitia conflictatur, ac propter vitioſitatem ad materialem ac ſylueſtrem vitam detruſa, rurſus hinc ſubuehitur, vt vitam ducat in ſublimi; res nimirùm inuerſa ab illis aſſeritur atque affirmatur: nempe quòd materialis quidem vita vitioſitatis expiatricem vim contineat, ſtellarum verò inerrantium cæloq; inhærentium conuerſio atque reuolutio, malorum cauſa atque principium animabus exiſtat: ſi quidem hinc per virtutem alis adeptæ, ſublimes abeunt atq; cæleſtia contemplantur; illinc verò per vitium atque nequitiam quaſi alis amiſſis, humiles & abiectæ fiunt, & terram depreſſæ cum craſſitudine materialis naturæ commiſcentur. Marſilius Ficinus omnibus modis laborat, tùm Veteres, tùm potiſſimùm Platonem ab huius notæ infamia liberare, nihilque aliud eos voluiſſe aſſerit, quàm vitiorum turpitudinem, quorum contagione homines obtenebrata ratione veluti in belluinam quandam naturam degenerent, talem quidem, qualem vitium expreſſerit. Verba eius ſunt: *Soli Plotino viſum eſt,* inquit, *animam hominis fieri aliquando animam belluæ: cæteris Platonicis hoc diſplicuit. Conſentiunt tamen eam viciſſim in homines alios transmigrare. Quod quidem etſi Plato non habet certum, habet tamen valde probabile. Quòd verò migret in beſtias, ſæpe quidem recenſet, ſed dedita operæ adeo præter ſolitam grauitatem ridiculè narrat, vt planè demonſtret negandam quidem eſſe rem ipſam: allegoriam verò eſſe quærendam. Scilicet vt tranſire in brutum duobus modis accipias: primò quidem in affectum, imaginationem, habitumque bruto conuenientem; deinde in habitationem conſuetudinemque inter feras ad tempus, ſupplicij gratia. Nono verò de Republ. belluarum, in quas tranſitus fieri dicitur, varietatem refert ad ipſius concupiſcentiæ varietatem in nobis. Idemque ſequitur in Phædone. Commentario autem in Plotinum cap. 2. lib. de dæmone proprio. Quanquam hominis anima, inquit, quodammodo in ſeipſa mutetur, nunquam tamen vltra certos humanæ ſpeciei terminos tranſmutatur. Quod etiam videtur placuiſſe Iambli-*

Marſilius Ficinus.

cho,

Iamblichus.

cho, cùm dixit animam in qualibet tranſmutatione ſuam ſpeciem ſeruare. Quoniam eius motus exordium habet ab ipſa, & agitur intra ſeipſam. Quæ vbi dicitur eſſe omnia, intelligenda eſt eſſe omnia, non quolibet modo, ſed ſuo, id eſt, ſpeciei propriæ proprio. Nos itaque dicere animam ſi eſt omnia per potentiam naturalem, ergo quandoque fit omnia. Nunquam enim anima ipſa fit forma corporea, ſiue corpus: quia videlicet anima non eſt quomodolibet eiuſmodi forma vel corpus, ſed propriè ſecundùm ipſius vitæ modum. Ita neque fit beſtia: quoniam anima non eſt ſimpliciter animal, ſed modo duntaxat humano. Et eodem loco, Proclus vnà cum omni Platonicorum ſchola, inquit, intellectualem animam negat ferino corpori admodum alieno ſic accommodari poſſe, vt ei quandoque in vita communicet. Communicare verò cum brutis aliquando illi putant in quadam ſimilitudine vitæ, idque ſenſiſſe Platonem.

Io. Reuchlin.

In quam ſententiam Io. Reuchlin lib. 2. artis Cabaliſticæ, ſcripſit Metempſychoſin Pythagoricam nihil aliud verè doctis viris ſignificare, quam ſimilitudinem morum & ſtudiorum (quæ in aliquo iam mortuo anteà extiterunt) in alio nunc viuo renaſci. Sicque olim dictum, in Pythagora renatum Euphorbum: quòd quæ virtus bellica in Euphorbo Troiano claruerat, ea in Pythagora quodammodo appareret, propter amorem quo athletas proſequebatur. Quare admirantibus ipſis athletis, quod in Philoſopho literarum ſtudioſo tantus eſſet amor pugnæ, hic reſpondiſſe dicitur, hoc minimè mirum videri debere, quòd in ſe vigeret anima Euphorbi, hoc eſt, ingenium, ſtudium, motum, & voluntatem Euphorbi apud ſe reſidere: qui tametſi eſſet pacis præceptor, & quietæ contemplationis Author, tamen in ſeipſo ſentiret quaſi belli Troiani quoddam deſiderium. Quo audito, vel ignorantiâ myſteriorum Pythagoricorum, vel peruerſitate inuidorum, qui ſemper optima quæque peruertunt, & aliena dicta recitando immutant, fama percrebuit animum Euphorbi in bello Troiano perempti, tranſmigrauiſſe in Pythagoram. Quæ opinio Poëtarum fabulis, & aliorum Scriptorum additionibus poſtea aucta eſt. Cùm tamen nihil eiuſmodi reperiatur in operibus Pythagoræ: in quibus commemorantur παιδευτικὸν, πολιτικὸν, φυσικὸν, & eiuſdem aurea carmina. Et tamen Tertullianus libro de anima, ſcribit Samium Sophiſtam (ſic enim Pythagoram nominat) huius opinionis authorem Platoni extitiſſe. Illum verò vt hoc perſuaderet, mortem ſimulaſſe: ſub terra ſeptennio latitaſſe: ſe illic patientia damnaſſe: deinde quaſi ab inferis excitatum, hæc de mortuis & inferis alijs narraſſe: dixiſſe olim ſe Euphorbum fuiſſe: hocque eo probare voluiſſe, quòd recognoſceret clypeum quem Delphis Euphorbus aliquando conſecrauerat.

Tertullianus de Metempſychoſi.

Hebræi metempſychoſin crediderunt.

Certè Hebræos hanc opinionem præ cæteris coluiſſe, ſuprà in IV. Claſſe de Cabala dictum eſt, vocantque hanc metamorphoſin גלגלים, id eſt, *reuolutiones animarum*; & Cabaliſticâ reſolutione ſtolidè ſe demonſtrare poſſe credunt ex voce אדם, Adami animam per א ſignificatam, tranſiſſe in corpus Dauidis, quod ד ſignificare putant; animam autem Dauidis migraturam in corpus Meſſiæ per מ indicati.

Sed ad Aegyptios reuertamur, ex quorum mortiferæ doctrinæ penuario totum hoc metempſychoſeos figmentum emanauit.

Cicero.

Ægyptiorum error de animarum tranſmigratione fluxit ex malè intellecta doctrina Hermetis.

Cùm enim omnes animas ex diuina mente excerptas, & ex ſempiternis ſtellarum ignibus in terram demiſſas, teſte Cicerone l. 1. de natura Deorum, crederent; præterea animas haſce omnia huius Mundi corpora per varias deſcenſuum reuolutiones ſubire; in eam opinionem venerunt, omnia plena Dijs, omnia Intelligentijs animata eſſe; vt proinde mirum non ſit, Aegyptios tam intenſo cultu non animalia tantùm omnis generis, ſed & vel ipſas plantas, cæpas, allia, vti in ſecundo Syſtemate Tomi primi fusè probatum eſt, proſecutos eſſe. Quæ ſanè inſania aliunde non profluxiſſe videtur, niſi à malè intellecto Hermeticæ doctrinæ ſenſu, vt tùm alibi paſſim, tùm in hieroglyphicorum expoſitione fusè oſtendimus.

Animarum deſcenſus vbi initium ſumat in Cœlo iuxta Veteres.

Porrò quâ parte cœli animarum fieret deſcenſus, Plato ab Aegyptijs edoctus aſſerit; ex præcelſo ſuperioris Mundi, & aſtriferæ ſphœræ habitaculo animarum deſcendentium initium fieri in domo Cancri, quem Aegyptij domum Sothis ſiue Caniculæ dicebant; at ex Capricorno aſcendentium denuò animarum initium ſtatui; hinc illam hominum, hanc Deorum portam appellant. Nemo tamen putet, hunc animarum deſcenſum aſcenſumque ſecundùm ſitum accipiendum eſſe; ſed hoc ita intelligendum, quòd cùm Luna Cancri domina (eſt enim Cancer in huc vſque diem, manſio & domicilium Lunæ) ſit ſphœræ geneticæ omnium cœleſtiũ corporum proxima; Saturnus verò Capricorni οἰκοδεσπότης ſeu domus huius dodecamorij dominus, ab eadem generationis ſphœra remotiſſimus; ideo animæ per Cancrum, id eſt, Lunarem vegetabilemque inſtinctum, rerumque caducarum, quibus turbantur, affectibus & deſiderijs preſſæ deſcendant; per Capricornum verò, Saturninum ſcilicet intellectualemque inſtinctum, id eſt, nouâ igniculorum idealium reſuſcitatione, continuâ contemplationis aſſiduitate, virtutumque ſtudio factâ, ad eundem, vnde exciderant, gradum aſcendant.

Saturnus quid ſit in Veterum Theologia, Cæteri Planetæ quid ſignificent.

Eſt autem Saturnus nil aliud in myſtica Veterum Theologia, vti in tertia Claſſe demonſtrauimus, niſi Mens, cuius ſolius ope ſuperiora petuntur; nam cùm Saturnus & Capricornus ſiccæ naturæ ſint, maxime homines ad intellectualium rerum exercitium, ſpiritu ad intima contrahente atque colligente, aptos faciunt, & ad contemplandum incitant, prouocantque. Luna verò & Cancer vti humidæ naturæ ſunt, ita maximè diſperſiuâ ac dilatatiuâ virtute pollet, atque adeo in ſenſibilium ſpectaculorum, ac geneticæ ſphœræ gurgitem ſuaptè vi animas incitat ac propellit; in ipſo verò deſcenſu anima & à Saturni Numine, vt loquuntur Platonici, per ſe, & à Saturni lumine per corpus æthereum, amictum quendam, quem Zoroaſtres vehiculum animæ, Hebræi, vt in Cabala docuimus, indumentum cœleſte vocant, veluti incitamentum quoddam, ad contemplationem aptiùs exequendam ſuſcipit; à Iouis verò Numine & lumine ad politicæ vitæ gubernationem; à Marte ad iniurias propulſandas magnanimitatem; à Sole ad phantaſiæ, ſenſuumq; claritatem; à Venere ad amorem; à Mercurio ad ſcientiam, rerumque interpretationem, atque facundiam Rhetoricam; à Luna denique ad generandum ſua accipit ſubſidia; & tametſi omnia dentur bona, poſſunt tamen in terrenæ miſtionis contagione ad malum degenerare. Plerique putant hujuſmodi deſcenſum non ſecùs ac radiorum Solarium momentaneam quandam diffuſionem. Alij ex Platonicis putant animas in qualibet ſphæra ad certum tempus vitam agere, iuxta rationem ipſius conuenientem, à ſingulis propria vehicula ſortitas; ac tandem poſt multa ſæcula ad elementarem ſphæram deſcendere; atque in ignea quidem & aëre dæmoniacam; in terra humanam brutalemque vitam agere; ſimilibuſque tandem reuolutionum gradibus ad ſupernas Deorum choreas reuerti. Hactenus Platonici. Quæ omnia optimè quadrant ijs, quæ de animarum per decem Sephiroth reuolutione in quarta Claſſe tractata de Aſtrologia Cabaliſtica propoſuimus. Quæ tamen omnia orthodoxæ doctrinæ repugnant, vt citato loco oſtendimus; neque ea dicta voluimus, niſi in quantum ad Aegyptiacæ Philoſophiæ expoſitionem conferunt, vtpote ſine quibus, omnis interpretatio & Oedipi conatus ſuperuacaneus irritusque foret.

Platonicorū aliquorum explicatio de deſcenſu animarum.

Animarum deſcenſus repugnat orthodoxæ doctrinæ.

C A P V T VIII.

De ſacrificijs, ritibus, & cœremonijs, quas Veteres tùm ad animam expiandam, tùm ad Numina attrahenda vſurpare ſolebant; qui finis erat Theologiæ myſticæ.

Theurgia Ægyptiorum.

ÆGyptijs præ omnibus Mundi nationibus hanc Theurgiæ partem, quæ in ſacrificijs, ritibus, & cœremonijs, Deorumque inuocationibus ritè peragendis conſiſtebat, vſitatam fuiſſe legimus, quam & artem Sacerdotalem vocabant; hanc enim ſi legitimè perficerent, omnibus ſe bonis repleri, Deorumque conſortio beari credebant; vnde magna hieroglyphicorum pars huic Theurgiæ innititur, vti in tertio Tomo oſtendetur; imò quicquid in toto de myſterijs Ægyptiorum mirifico opere tradit Iamblichus, verus & maximè genuinus Ægyptiorum Interpres, huc alludere videtur. Et tametſi pleraque orthodoxæ doctrinæ contraria ſint, mirum tamen videri debet, Ægyptios in ſummis infidelitatis tenebris conſtitutos, tantam animarum ritè expiandarum cultûs rationem habuiſſe, tantoque deſiderio ad Deorum conſortium, vitæque cœleſtis beatitudinem aſpiraſſe. Et quamuis Diabolus humani generis hoſtis ſub laruato fuco diuinitatis Simiam agens, in omnibus eorum operationibus ſeſe vt plurimùm immiſcuerit; habuit tamen eorum, præſertim qui Philoſophiæ & Theurgiæ operam dabant, vita, neſcio quid ſuperhumanum admixtum, vti ex Hermeticis operibus abundè patet; quod & SS. Patres Iuſtinus Martyr, Clemens Alexandr. & Auguſtinus mirati ſunt, & ex ſequentibus luculenter patebit.

Hieroglyphicorum magna pars Theurgiæ Ægyptiorum innititur.

Animarum expiandarum cura apud Ægyptios.

Quæritur itaque primò, quid ſint ſacramenta, quæque ſit vis eorum, quâ tanta miracula Ægyptios ſe patrare opinabantur. Iamblichus putat quòd Deificam vnionem, quam θεοληψίαν, aut θεοφόρησιν vocant, ſolum

Sacramenta quibus θεοληψία perficiebatur apud Ægyptios, quæ.

præſtet tùm præceptorum operumque diuinorum quæ omnem intellectum excedunt, debens obſeruantia, tùm ſymbolorum ſacramentorumque mira ſolis deuota Numinibus poteſtas. Putabant enim Sacerdotes, hoc ipſo quòd ſacramenta peragerentur, ijs etiam non intelligentibus, aut aliud agentibus, nihilominus effectum ſuum ſortiri; Deorum poteſtate, quò hæc referantur, ineffabiles ex ſeipſa proprias agnoſcente imagines, non à noſtro intellectu excitatam. Vniuerſales enim, vt aiunt, cauſæ à particularibus effectibus non mouentur, vnde nec ab intellectu noſtro diuiniores eſſentiæ principaliter ad operandum mouentur; ſed intellectum, & bonæ voluntatis affectum, puritatemque tanquam diſpoſitiones & concauſas quaſdam, vt Iamblichus ait, præcedere neceſſarium eſt. Quæ verò maximè diuinam prouocant voluntatem, ipſa ſacramenta eſſe putant; atque ita diuina à ſeipſis incitantur, neque ab vllo ſubdito principium actionis accipiunt. Sicuti enim, aiunt Ægyptij, & Chaldæi, in agricultura, medicina, arte imaginum, humano coitu, homo materiam opportunè adaptat diſponitque, cauſa verò ſuperior atque vniuerſalis adhibet formam; ſic in ſacrificio quando ſunt ſymbola atque ſynthemata, id eſt, ſignacula & ſacramenta, Sacerdos adhibet materialia quidem, Deus autem ſacramentis ſuam imprimit efficaciam. An non hic aliquo modo, ſub obſcuro tamen verborum inuolucro, idem indicatur, quod orthodoxi Theologi docent, dum ſacramenta ex opere operato gratiam conferre aſſerunt, non opere operantis?

Iamblichus.

Magnam itaque efficaciam in ſacrificijs ſuis ritus, cœremonias, & ſacramenta ritè & religioſè peracta obtinere putabant Ægyptij. Dixi, ritè & religioſè peracta, quia ſi vel vnicam circumſtantiam omitterent, totum opus irritum fore exiſtimabant. Summo itaque ſtudio, intenſa cura in id vnicum incumbebant, vt quàm integerrimè & ſinceriſſimè omnia & ſingula adminiſtrarent. Primo enim locus, quod adytum vocabant, ab omni hominum conſortio remotus requirebatur. Hinc antequam intrarent, multorum dierum abſtinentia, vigilijs, corporis maceratione, rerumque terrenarum concupiſcentijs domandis ad Deorum influxus aptiùs recipiendos ſe diſponere ſummo ſtudio contendebant: adytum ingreſſi habitu vtebantur ſacro, Deorumque operationibus prorſùs analogo; ſiquidem maximè Dijs myſticos & ſymbolicos corporum ornatus placere, ijſque veluti eſcâ quâdam allectos, tanquam ad res naturæ eorum maximè congeneas congruaſque allectos ſeſe ſiſtere opinabantur: hiſce geſtis, variaſque corporis in nomen Numinis, quod inuocabant, transformationes adiungebant, ijſq; Numina mirificè trahi putabant; quibus accedebat hymnorum ſingulis Dijs appropriatorum recitatio, diuinorumque nominum ſub incognitis vocibus inuocatio; denique ſuffumigiorum exacta ſingulis congruorum ſelectio. Quibus omnibus myſticè peractis, fieri non poſſe credebant, quin Numina vltrò ſeſe ſiſterent, & poſtulata à Sacerdotibus exequerentur. Primò enim hiſce ritè peractis animam expiatam ad ſupremas illuſtrationes conſequendas perfectè diſponi; Vaticinij & Prophetiæ donum Deorum immortalium munere concedi;

Cura Ægyptiorum ritè peragendi ſuos ritus & cœremonias.

Adyta qua præparatione intrabant Ægyptij Sacerdotes.

In Adytis quid fecerint Ægyptij Sacerdotes.

quo obtento, iam à fato liberos, ab omni neceſſitatis vinculo exolutos, Deorum conſortio beatos ſe, [illegible] credebant, qui vnicus erat totius Theurgiæ finis & ſcopus. Quomodo autem in huiuſmodi ritibus & cæremonijs procedendũ eſſet, tùm paſſim in hoc & alijs operibus dictum eſt, tùm ex profeſſo Iamblichus in ſuo de myſterijs Ægyptiorum libro explicat, ad quem Lectorem remitto. Orpheus ſanè maximam ſuffumigijs & odoribus in ſacrificijs vim attribuit, vnde hoc loco opportunè ea deſcribenda eſſe duxi.

§ Vnicus.

De ſuffumigijs in ſacrificijs vſurpatis ex Orphei Hymnis.

Suffumigia in ſacrificijs vſurpata apud Antiquos.

Diximus paſſim in hoc Opere, Ægyptios magnam in ſacrificijs, Deorumq; inuocationibus thymiamatum ſiue ſuffimigiorum rationem habuiſſe; nihil enim Dijs gratius exhiberi poſſe putabant, quàm appropriatas ſingulis aromatum ſpecies vel ſimplices, vel compoſitas exhibere. Hinc Orpheus Ægyptiorum diſcipulus, hoc vnicum in myſticis Deorum hymnis intendit, vt vnicuique ſuum illi conueniens, congruumque promat in ſacrificijs ſuffumentum. Sed quoniam hæc omnia paſſim hieroglyphicis ſymbolis exhibita ſpectantur, hoc loco ſanè opportunè ſingulorum Deorum ſuffumenta, quæ ad Deos quà placandos, quà attrahendos adhibebantur, apponenda duxi.

Deorum ſingulorum ſuffimigia.

Primò quidem parturientium Deæ, Lithyæ, quam Prothyræam vocant, ſtyriacis thymiama, in ſacrificijs adhibendum præſcribit, quo Empuſas, Lamias, & Lilithas, à malis parturientibus inferendis propulſari credebant. Hoc pacto Deæ nocti, quam & Cyprim vocat, lampades, id eſt, ignium ſplendores, ad tetras caligines diſſipandas, exhibet: Cœlo verò, quem Mundi patrem, & præſtantem Dæmonem vocat, thus exhibet; Ætheri crocum; Saturno, quem & primogenitum Phanetam & Priapum vocat, ſmyrnam offert, putans hoc cum tractum iri. Hunc hymnum hoc verſu concludit,

[illegible] βαῖνε γεγηθὼς
Καὶ τελετὴν ἁγίαν πολυποίκιλον ὀργιοφάνταις.

Lætus deſcende ad ſacrificium ſanctum, varium orgia diſcentibus.

Naturæ, Aſtris, & Lunæ aromata; Soli Libanomannam, ad beatam vitam obtinendam offert; ſic enim hymnum condidit.

Κλῦθι λόγων ἡδὺν δὲ βίον μύσταις προφάναι.
Audi ſermonem, iucundamque vitam ſacra diſcentibus aperi.

Pani varia ſuffimenta exhibet, ad bonum vitæ finem obtinendum, vti ex fine hymni patet. Herculi thus ad mala damna propulſanda præbet. Rheæ aromata ad pacem adducendam cum opulentis poſſeſſionibus, & ad Parcas ad fines terræ amandandas, apponit. Ioui ſtyracem ad ſanitatem inculpatam, pacem, & diuitiarum gloriam conſequendam. Iunoni aromata; Neptuno & Nereo ſmyrnam, ad proſperum per mare iter obtinendum, & ad pacem & diuitias impetrandas. Protheo ſtyracem, vt ſacra diſcentibus piâ prouidentiâ mittat beatitudinem vitæ, operibuſque finem proſperum concedat. Terræ omne ſemen, præter fabas & aromata, concedit, tùm ad fructus augendos, tùm ad beata tempora impetranda inſtitutum. Matri Deorum Cybeli vxori Saturni, ex varijs compoſita ſuffimenta inſtituit ad varia terræ munera ſuſcipienda. Mercurio Deorum Nuncio thus tribuit, vt bonum vitæ finem præbeat, ſermonis in operationibus gratiam, & ad perficiendam memoriam. Dionyſio ſeu Baccho ſtyrax offertur, vt ea quibus ipſe dominatur, læto prouentu obtinere contingat. Mineruæ ſeu Palladi Perſæa folia, ad ſapientiam obtinendam conſecrat & adolet. Appollini manna ad quieta & tranquilla tempora impetranda offert. Veneri odorifera quæuis magnæ efficaciæ, ad amores ſibi mortalium conciliandos. Adonidi & Amori aromata ad ἀντιβουλίας ſiue pernicioſa & abſurda conſilia profliganda exhibet. Nemeſi e varijs compoſita ſuffimenta ad bonas cogitationes obtinendas, & ad ſedandas opiniones iniuſtas, inſtituit. Æſculapio manna ad ſanitatem proſperam, & ad felices medicinalium effectus obtinendos præbet. Ex quibus apertè conſtat, nihil Ægyptios ſine ſuffumigijs in ſacrificijs egiſſe; ſed pro conditione Numinis ſuffumigia ſua exhibuiſſe. Hinc celebre illud Kyphi Ægyptiorum, de quo, Suida teſte, Iulianus Philoſophus integrum librum ſcripſit, ex ſexdecim ſpeciebus compoſitum: quod & Plutarchus libro de Oſiride & Iſide his verbis deſcribit: *Id quoque ad rationem cauſæ reddendæ nonnullum affert teſtimonium, quòd Myrrham Ægyptij Bal nominant, quæ vox, ſi interpreteris, delirationis ſignificat amolitionem. Kyphi porrò mixtum eſt ſexdecim rerum in vnum compoſitarum, mellis, vini, vuæ paſſæ, cyperi, reſinæ, myrrhæ, aſphalti, ſeſelis, iunci odorati, bituminis, folij ficulnei, rumicis, iuniperi vtriuſque* (duas enim nominant, maiorem & minorem) *cardamomi, & calami. Has autem ſpecies non temerè componunt, ſed ſeplaſiarijs dum iſthæc miſcent, ſacræ recitantur literæ. Ipſe numerus aliquid videtur habere, quòd nimirum quadratus eſt à quadrato procreatus, ſolus talium pariter par, & areæ quantitatem cum ambitus numero eandem, ſed ad hoc conducunt plurima eorum, quæ miſcentur aromaticis prædita facultatibus. Itaque Kyphi ſuauem emittit vtilemque exhalationem, qua aër mutatus ſpiritu ſuo etiam corpus afficit, temperiemque blandam adipiſcitur, & moleſtiam ac vehementiam diuinarum curarum quaſi vincula quædam animi citra ebrietatem relaxat: facultatemq; animi imaginatricem & ſomniorum capacem læuigat inſtar ſpeculi, purioremque reddit; non minùs id quidem efficaciter quàm lyræ ſtrepitus, quibus ante ſomnum Pythagorai vtebantur, brutam motibuſque ſubitis obnoxiam animæ partem ex ratione excantantes atque ſedantes:*

Ægyptiorum Sacra non fiebant ſine ſuffumigijs.

Plutarchus.

tes; odores enim ſenſum deficientem reuocant, ſæpè etiam contrà hebetant ac ſopiunt, diffuſis ob leuitatem per corpus exhalationibus, ſicut medicorum nonnulli ſomnum obiri aiunt, quando alimenti vapor veluti ſerpens leniter circum inteſtina, & ea contrectans titillationem quandam inducit. Kyphi porrò Ægyptij etiam ad bibendum temperatur, potum enim videtur ob vim molliendi ſuam interiora purgare. Præter hæc reſina Soſis eſt opus, & myrrha lachryma eſt ad Lunam à ſtirpibus edita. Eorum porrò quæ in Kyphi componuntur, ſunt quæ nocte magis gaudent, vt quæ ſpiritibus frigidis, vmbris, rore, & humoribus aluntur; nam diei lux vna eſt & ſimplex, & Solem Pindarus cerni ait per vacuum ætherem; nocturnus autem aër mixtus temperatuſque eſt è varijs luminibus atque facultatibus, quæ veluti ſemen in vnum ab omnibus ſtellis confluunt. Ergo non abs re illa vt ſimplicia & à Sole procreata interdiu; hæc vt mixta, & omnigenis qualitatibus prædita, ineunte nocte adolent. Cùm autem Veteres tantum tribuerint virtutis ad aduocanda per ſuffimenta Numina, iſtius rationem Iamblichus docet his verbis: *Superi namque ſunt paſſionis expertes, quandoquidem placet eis per ignem diſcuti materiam atque conſumi, noſque reddunt à paſſionibus alienos, & quæcunque ſunt in nobis, Dijs ſimilia faciunt: quemadmodum ignis dura omnia & opaca corporibus ſubtilibus lucidiſque ſimilia reddit, noſque ſurſum eleuat per ſacrificia, eorumque ad ignem conſumptionem ad Deorum ignem, ſicuti & ignis ad ignem eleuat reducitque grauia ſimul & dura ad diuina ſurſum atque cæleſtia. Vehiculum corporale dæmonibus ſubminiſtrans, neque à materia, neque ab elementis, neque ab aliquo corpore noto nobis exiſtit. Non poteſt igitur ab elementali eſſentia tanquam alieniſſima fieri Dæmonibus nutrimentum, ſed quemadmodum Dij igne fulmineo materiam diuidunt, & ſeparant à materia, quæcunque ſunt immaterialia quidem per eſſentiam, ſed alligata materiæ, atque ex paſſibilibus impaſſibilia reddunt: ſic & noſter ignis, actionem diuini ignis imitans, quicquid materiale reperit, in ſacrificio deſtruit, & ad nota purificat, & à vinculis materiæ ſoluit, ac propter naturæ puritatem ad Deorum communionem idonea facit, atque nos eodem pacto à vinculis generationis abſoluit, Dijſque aſſimilat, & facit ad Deorum amicitiam aptos, noſtramque naturam materialem ad immaterialem attollit naturam.* Quia tamen Iamblichus duplicem ordinem ſtatuit Deorum, partim materialium, partim immaterialium; hinc diuerſo quoque cultu, diuerſæque rationis ſacrificijs honorandos eſſe conſtituit. Verùm cùm ibi mentem Sacerdotum Ægyptiorum, & dogmata Hermetica hieroglyphica aptiſſimè innuat, diſcurſum eis forſan obſcuriorem [illegible] τὴν [illegible], dilucidandum duxi.

Suffimigijs quomodo Deos attraxerint Veteres. Iamblichus.

Iamblichi doctrina de Deorum apud Veteres duplici ordine, modoque, eos colendi.

Principium verò ad hæc omnia optimum eſt, quod contextum ſacrificiorum declarat, Deorum ordini conſequenter annexum. Deos alios quidem materiales, alios immateriales ponimus. Materiales, qui materiam in ſe comprehendunt atque exornant; Immateriales autem, qui à materia penitùs ſegregati ſunt. Secundùm igitur Sacerdotiam artem incipere ſacrificia decet à Dijs materialibus; non enim aliter ad imateriales Deos patet aſcenſus. Hi igitur communionem quandam ad materiam habent, quatenus ei præſident atque incubant; iidem in ijs quæ fiunt circa materiam, dominantur, vt diuiſioni, percuſſioni, repercuſſioni, mutationi, generationi, corruptioni corporibus materialibus omnibus. Si quis igitur hos ritè vult colere, nimirum pro natura eorum atq; Principatu cultū adhibere debet, materialibus inquam materialem: ſic enim ad eos totos per tota nos toti in familiaritatem propriam perducemur, cognationemque ipſis in cultu congruam adhibebimus. Corpora itaque vita priuata, & animalium cædes, deſtructio corporum, mutatioque multiformis atque coruptio, & omninò proiectio materiæ præcedentis, materialibus Dijs congruit: non quidem ipſis propter ſeipſos, ſed propter materiam, cui præſunt. Etſi enim ab hac maximè ſeparati ſint, ſimul tamen huic adſunt; ac ſi materiam in poteſtate immateriali continent, attamen vnà cum hac exiſtunt. Iam verò gubernata gubernatoribus non ſunt aliena, ſimiliter exornatoribus exornata. Quin etiam vtentibus quæ ſubminiſtrant tanquam inſtrumenta facilè proportionibus coaptantur. Quapropter immaterialibus quidem Dijs, materiam in ſacrificijs adhibere eſt alienū; materialibus autem omnibus eſt admodum conſentaneum.

Operæ pretium eſt ad hæc inſuper geminum vitæ noſtræ habitum cogitare. Aliquando quidem animis toti nos efficimur poſiti extra corpus & eleuati mente, vnà cum totis immaterialibus Dijs, per ſublimia nos attollimus; aliquando verò terreno corpore colligamur, ſumuſque corporei, materia videlicet comprehenſi. Similiter duplex erit cultus diuini ratio: vna quidem erit ſimplex, incorporea, ab omni generatione ſincera, ſinceris competens animalibus: altera verò plena corporibus & actione prorſus materiali, conueniens animalibus nondum puris, necdum ab omni generatione purgatis. Sacrificiorum ergo ſpecies duæ ſunt: puriſſima quidem ſacrificia hominum ſunt ſummopere purgatorum. Quod quidem rarò conuenit vni, vel admodum pauciſſimis, vt inquit Heraclitus. Sacrificia verò materialia, & quæ in mutatione verſantur, animalibus adhuc occupatis corpore competunt: Ciuitatibus ergo nondum purgatis genitali ſorte contubernioque corporeo, niſi eiuſmodi ſacrificia dederis, ab vtriſque pariter aberrabis ab immaterialibus ſimul atque materialibus bonis. Illa quidem non poſſunt accipere, ijs autem proprium conſentaneumque non offerunt. Accedit ad hæc, quòd vnuſquiſque quâ ratione eſt, non qua non eſt, agere debet eſſentiæ curam. Non oportet igitur hanc præuaricari propriam colentis menſuram atque naturam: complexionem quoque propriè coaptatam inter curantes homines potentiaſque curatas, electuram iudico conuenientem ſibi culturæ modum; nam complexio eiuſmodi immaterialiter temperata immaterialem eligit, quatenus ipſa videlicet potentijs purè incorporeis ad ipſa purè incorporea copulantur. Complexio illiuſmodi corporaliter coaptata corporibus, eligit culturam ſimilem ad eſſentias corporibus præſidentes. Sæpè pro neceſſario corporis vſu vouemus operamurq; aliquid erga Deos gubernatores corporis, Dæmoneſq; bonos, dum videlicet ſtudemus purgare corpus à maculis quibuſdam ſordibuſq; Veteribus, vel morbis abſoluere, ſanitatemq; adhibere, vel grauedinem torporemq; remouere, & leuitatem

Duplex cultus diuinus ex doctrina Iamblichi.

Expiationis modus iuxta Iamblichum.

efficaciamq; adhibere, vel aliud quoddam bonũ corpori comparare. Tunc igitur non intellectuali quadam & incorporeâ ratione corpus ritè tractabimus; non enim ita natum, eſt vt his modis curari queat, ſed cùm cognata ſibi nanciſcitur, tunc corporibus curatur corpus, atque purgatur. Erit igitur & ſacrificandi ritus ad vſum eiuſmodi neceſſariò corporalis; atque ita ſuperflua corporis expurgabit, ſupplebitque pro neceſſitate quæ deſunt, & quæcunque diſtributa ſunt, ad proportionem ordinemque reducet. Sacrificamus ſæpè poſcentes à ſuperis aliqua ad vitam humanam accommodata, ſcilicet quæ vel victui neceſſaria ſunt, vel ad illa pertinent, quæ gratia corporis affectamus. Quidnam tunc continget nobis à Dijs ipſis, qui ab omni humana generatione ſunt penitùs ſegregati, quod ad penuriam ſterilitatemue fugandam, vel copiam adducendam nobis conferat, vel ad alia neceſſaria vitæ conducat? nihil ſanè; qui enim ſunt ab omnibus abſoluti, eiuſmodi dona non tractant; ſi quis verò dicat, Deos illos immateriales omninò materiales in ſe comprehendere Deos, horumque dona ſecundùm vnam cauſam primam in ſe complecti; dicet vtique copiam quandam ita diuini muneris illinc inferiùs deſcendentem. Verùm quod illi hæc tractantes proximè humanam vitam actioneſque peragant, nulli dicere concedendum eſt; eiuſmodi enim rerum, quæ hic ſunt, diſpenſatio diuiſa eſt atque particularis, & cum quadam ad hæc conuerſione peragitur, neque omninò eſt à corporibus ſegregata, neque puram ſinceramque gubernationem præfecturamque admittere poteſt. Modus igitur ſacrificandi pro rebus eiuſmodi congruus eſt, qui cum corporibus habet & generatione commercium, non qui eſt à materia & corpore penitùs ſeparatus. Qui enim purus eſt omninò, talia ſupergreditur, neque ad hæc proportionem habet; qui verò corporibus horumque viribus vtitur, eſt rebus eiuſmodi omnium cognatiſſimus, potens proſpera quædam vitæ ſuppeditare, & aduerſa nobis imminentia deuitare, ac temperiem comparare humano generi moderatam. Plurima hominum turba naturæ ſubijcitur vniuerſali, eaque viribus naturalibus gubernatur, atque inferiùs ad naturæ opera vergit, completque diſpenſationem fati, & fatalium operum ſuſpicit ordinem, rationemque practicam circa naturalia ſolum exercet. Pauciſſimi ſupernaturali mentis potentia freti à natura diſcedunt, atque ad ſeparatum immiſtumque ſe conferunt intellectum; vndè naturalibus potentijs ſuperiores euadunt. Nonnulli verò medium tenent inter purum intellectum atque naturam, & horum alij quidem viciſſim ſequuntur vtrumque, alij miſtam ex illis vtriſque vitam agunt, alij ſoluuntur quidem à deterioribus, & ad potiora ſe transferunt. Qui ergò natura gubernantur vniuerſali, & ipſi vitam degunt naturæ propriæ mancipatam, potentijſque naturæ fruuntur, cultum exercebunt naturæ conuenientem, corporibuſque natura motis congruum: eligentes ad hoc loca, qualitates, aëris materiam, materiæ vires, corpora, corporum qualitates, & habitus, motus conuenientes, mutationeſque eorum quæ in generatione verſantur atq; ſimilia, tùm in cœteris cultus diuini partibus, tùm in ritu ſacrificandi.

Qui verò ſolâ mente viuunt, vinculis naturæ ſoluti, intellectualem corporumque expertem culturæ normam in omni religionis parte meditabuntur. Qui mediam vitam degunt inter intellectum atque naturam, mediam quoque ſequentur religionem, atque pro vitæ mediæ differentijs differentes ſectabuntur colendi per media modos; aut enim tractabunt vtrumque viciſſim, aut ab altero ad alterum declinabunt, aut deteriora tangent, vt per ea conſequantur & potiora, exiſtimantes non aliter ſublimiora ſe conſequi poſſe. In genere eſſentiarum poteſtatumque diuinarum aliæ quidem ſubiectam ſibi animam habent atque naturam, ſubminiſtrantem videlicet eorum opificijs, quatenus ipſæ volunt; aliæ verò ab anima & natura ſunt penitùs ſeparatæ, non inquam ab anima tantùm mundana prorſus atque genitali, verùm etiam ab anima diuina eiuſque natura.

Pro ratione naturæ Deorum ſacrificia inſtituenda ex mente Iamblichi.

Aliæ denique medium tenent, communionemque inter extrema conciliant, vel ſecundùm vnum indiſſolubile vinculum, vel ſecundùm exuberantem maiorum traditionem, vel ſecundùm minorum ſuſceptionem non impeditam, vel ſecundùm colligatam amborum conſenſionem. Quando Deos colimus animæ naturæque dominantes, non alienum eſt & naturales his vires offerre, & corpora quæ natura reguntur, Dijs eiuſmodi conſecrare. Omnia enim naturæ opera & obtemperant eis, & ad eorum diſpenſationem aliquid conferunt. Sed quando Deos longè ſecretos, & in ſua vnitate collectos cupimus venerari, honoribus à materia penitùs abſolutis eos venerari debemus. Intellectualia enim his dona debentur, incorporea vita, virtus perfecta, ſapientia conſummata, eorumque officia. Medijs autem Dijs, mediorumque bonorum Ducibus, ſicut diximus, media competunt. Ab alio igitur principio exordientes, ſcilicet à Mundo, Dijs mundanis, diſtributione quatuor in Mundo Elementorum à communi ſortitione ſecundùm menſuras Elementorum facta, à circumferentia circa centra in ordine reuoluta, ad veritatem ſacrificiorum facilem habemus acceſſum. Si enim nos in Mundo ſumus, & vt partes continemur in eo, primumque generamur ab eo, atque à totis potentijs eius perficimur, & ex quatuor eius componimur Elementis, ac portionem quandam vitæ naturæque ab eo nacti tenemus; profectò non debemus in cultu diuino Mundum mundanoſque ordines prætermittere. Ponamus igitur circa quamlibet Mundi partem eſſe quidem corpus aliquod vt videmus, ineſſe prætereà vires corporibus incorporeas ordine diſtributas: ſacrorum itaque lex ſimilia ſimilibus ritè diſtribuit, & à ſummis ad ima per media tota progreditur: corpora quidem corporeis adhibens, incorporeis incorporea, propria videlicet vnicuique reddens. Veruntamen ſi quis religioſus ſupermundanum Numen aſſequitur (rariſſimè verò id accidit) hic vtique ſolus ſeorſum à corporibus & materia poſitus, nimirum & talem proſequitur cultum, ſupermundanâ potentiâ Dijs ſupramundanis vnitus. Quod autem vni vix tandem in Sacerdotij fine contingit, non expedit pro communi lege omnibus & in principio, & in medio religionis ſtatuere. Hi namque corporeum quocunque modo cultum agunt. Quilibet igitur peritus in Sacerdotio confitebitur, oportere cultum ſuperis nec ex parte, nec imperfectum, ſed conuenientem & integrum adhibere. Quoniam igitur antequam adſint Dij deſcendantque ad terram, omnes præſubiacentes illis potentiæ mouentur, & vt præcurſores pompæque præcedunt; nimirum qui non diſtribuit omnibus quod cuique congruit, nec vnumquemque proprio quodam honore proſequitur, ipſam Deorum præſentiam non aſſequitur. Qui verò omnia Numina ſibi propitia reddit, grata offerens vnicuique, donaque ſimilia, hunc ſanè non fruſtratur euentus, ſed diuinum Chorum integrâ plenâque præſentiâ ſuſcipit. Cùm igitur hæc ita ſe habeant, non oportet ritum religionis eſſe ſimplicem ex paucisque compoſitum, ſed multiformem, & ex omni harmonia conſtantem ex cunctis vbiq; mundanis (vt ita dixerimus) conſtitutum. Si enim ſimplex aliquid & vnius duntaxat ordinis eſſet id ipſum quod in Sacerdotio aduocatur, & ad nos mouetur, ſimplex vtique modus ſacrificandi ſufficeret. At verò nullis notum eſt, quanta virium multitudo ſuſcitari ſolet, quando deſcendunt Dij atque mouentur, niſi Sacerdotibus illis, qui opere ipſo id experti iam fuerint. Soli igitur hi cognoſcunt, quæ potiſſimùm ſit perfecta plenitudo colendi, & quàm paucis prætermiſſis, quantum nos fruſtretur euentus. Quemadmodum in harmonia, ſi vna chorda frangatur, tota ſubitò diſſonat: ſic vno prætermiſſo Numine ſine ritu, communis ipſa religio finem non habet optatum, dum hoc vno deficiente ſacrum opus ſtructuram ſuam integritatemque non habet. Quando diuinæ poteſtates palàm ad ſenſum deſcenſuræ ſunt, manifeſtum nobis prouenit damnum, ſi quem ex ſuperis prætermittimus non honoratum. Similiter quando clàm veniunt in opere ſacro, periculoſum eſt, ſi hunc quidem honores, alium verò pro ſua dignitate & ordine non honores. Qui enim aliquem proprio fraudant honore, totum confundit religionis opus, dum vnam totamque diſpoſitionem diſſipat: neque vt aliquis putaret, tunc opus ſuſcipiendi tantum eſt imperfectum, ſed totius ſtructuræ perit. Quid verò? Nonnè ipſa ſanctimoniæ ſummitas, ad ſummum ipſum totius Numinum multitudinis principium vnumque recurrit, atque in eo diuinas omnes ſimul eſſentias dominationesque colit? Procul dubio, verum eiuſmodi ſummitas ſerò admodum aduenit, & quàm pauciſſimis: atque optimè nobiſcum agi putandum eſt, ſi talibus in vitæ calce contigerit. Diſputatio verò præſens non eiuſmodi Deo leges ponit: hic enim eſt lege ſuperior: ſed lege aliqua indigentibus, has ſacrorum leges in præſentia ſancit. Numinum multitudo eſt quaſi Mundus aliquis, habens multos ordines, in vnum ordinem conſpirantes. Similiter ſacrificia debent habere Numinum ordinem, pariter in vnum ordinem conſpirantem, ita vt ſinguli ſingulis Numinibus ritè reſpondeant: ſimiliter quæ circa nos ſunt & in nobis, multiplicia ſunt, neque debent ex aliqua parte tantùm, ſed ex cunctis congruè diuinis noſtrarum rerum cauſis reſpondere, atque ita ad ſupremos aſcendere duces. Religioſa igitur obſeruantia circa nos & in nobis, agit varia. Aut enim quaſi propagando perficit, aut amputat, aut emundat, aut expertia ordinis ordinat, aut ſegregat longiùs ab errore mortali: cuncta denique totis ſupernis fa-

Effectus comparentium Deorum ex mente Iamblichi.

milia-

miliaritate conciliat. Atqui quando vtrinque congrediuntur in vnum, illinc quidem diuinæ cauſæ, hinc autem ex æquo præparationes humanæ, tunc abſoluta religio peragit omnia, & ingentia ex ſacrificijs bona reportat. Profectò exuberantia poteſtatis in cauſis vniuerſi ſummis, id habet, vt quemadmodum in cœteris inferiora ſuperat, ita & in hoc admodum ſuperet, videlicet in ipſa præſentiæ amplitudine, vt maximæ omnium cauſæ, maximè omnium omnibus ſint præſentes, adeò vt eadem ipſa cauſæ vniuſcuiuſque poteſtas, ſeorſum ab impedimento vbique tota ſemperque ſit præſens. Hâc igitur ratione ipſa omnium prima, vltimis quoque ſubrutilant; immaterialiaque principia immaterialiter materialibus adſunt. Nemo miretur ſi quam materiam eſſe dicimus puram atque diuinam; nam ipſa quoque materia cùm ab Opifice Patreque omnium facta ſit, meritò perfectionem ſui quandam acquiſiſſe poteſt aptam ad Deos ſuſcipiendos. Hæc Iamblichus.

In quibus quidem primariò oſtendere nititur, ſummam Deorum prouidentiam, quam non meliùs quàm per ſacros religionis ritus ſe ſibi conciliari poſſe exiſtimabat; eſt enim prouidentia certè omnia, quæ Mundi ambitu continentur. Verùm de hiſce audiamus Proclum de anima & dæmone, vbi appoſitè ſanè, quæ hucuſque recenſuimus, ſummatim indigitat ſequentibus verbis: *Qui diligentiores ſunt in rerum rationibus aſſignandis, duo hæc elementa potiſſima diuinæ Dæmoniacaq; prouidentiæ tradunt. Primum, per omnia deſuper prouidentiam ad vltimum vſque procedere, ac nè minimum quidem ſui expers alicubi prætermittere. Secundum nihil omninò eam ex gubernatis accipere, nec eorum natura repleri, nec eis alicubi commiſceri. Non enim ex eo quòd omnia ſeruet atq; diſponat, admiſcetur propterea gubernatis: nam diuinam atque Dæmonum naturam habet, paſſionibus animarum particularium non ſubiectam. Neque tamen dum ſeparatim ſequentia ſupereminet, propterea ex deterioribus aliquid inordinatum incultumque relinquit. Imò verò ob hanc ipſam cauſam omnia decenter exornat, atq; à diſpenſatis abſoluitur. Eſt enim benefica pariter atq; ſincera, exornatrix omnium, atq; ab excultis interim expedita. Per omnia currens, præſertim quia cohibita nuſquam. Viri quin etiam diuini, inferioribus diligentiſſimè prouident ſimul atq; tranquillè. Quid ergo de Dijs ipſis boniſq; Dæmonibus eſt dicendum? Nonnè præſentes omnibus liberi ſunt ab omnibus? Implentes ſeipſis omnia, nullis alicubi permiſcent. Diſcurrentes per vniuerſum, nuſquam vitam propriam addixerunt. Nonnè confitebimur Deos ſuas proles amare? quemadmodum Poëtæ fingunt, Iouem amare puellam, ipſamq; Venerem. Nempe quoniam amor eiuſmodi prouiſor eſt, & ſeruator perfectorque, & contentor rerum diuinitùs amatarum. Interea & beneficus & ſincerus immixtuſq;, habitudine nulla ad res affectus externas. Dic amabo, vndenam diuinis interdum hominum animabus, amatorium eiuſmodi priuilegium obtigiſſet, niſi priùs Dijs ipſis ineſſet? Quicquid enim bonum & ſalutare competit animabus, cauſam à Dijs definitam habet. Quamobrem & virtutum omnium, corporaliumque bonorum, velut ſanitatis, roboris, iuſtitiæ, temperantiæ exemplaria Plato probat præcedere penes Deum. Quantò itaque magis amatorij muneris cauſam principalem apud Deos eſſe fatebimur? quippe cùm amatorius hic affectus, vt Socrates in Phædro ait, diuino*

Dij amant ſuas res.

quo-

Amor omnibus ineſt.

Sacerdotia ſacrificia.

quodam munere ſit tributus. Dij igitur Deos amant, antiquiores quidem minores: ſed prouidentiæ munere; minores viciſſim maiores diligunt, quodam videlicet conuerſionis officio. Perficere quidem deteriora, & inferioribus prouidere, animabus quoque qua ratione ſunt animæ, competit. Nam & ob hoc ipſum deſcendunt, propter rerum generabilium prouidentiam curamque mortalium. Ita verò prouidere, vt prouidens gubernatis nec miſceatur, nec velut addictus afficiatur, nec inde recipiat quicquam, Deorum proprium eſt, Dæmonumq; bonorum: & quoties contingit animabus humanis, diuina vel Dæmoniaca largitate contingit. Solent Sacerdotes in ſanctiſſimis ſacrificijs, vel per verba, vel per ea quæ ſenſibus oſtenduntur, in admirationem ſtuporemque præſentes adducere. Stupor enim Deo animam exponere conſueuit. Socrates nunquam amatoriam vitam vſq; adeò rectam peregiſſet, niſi afflatu quodam Dæmonii elegiſſet eam, & tenuiſſet electam.

Atque hæc ſunt, quæ de Theologia Veterum, quantum ad hieroglyphicum negotium attinet, adducenda ratus ſum. Innumera ſanè alia de Hermeticis, Pythagoricis, atque Platonicis dogmatis dici poterant. Verùm cùm eorum in toto hoc Opere paſſim fiat mentio, eademque in tertio Tomo opportunè hieroglyphicorum expoſitioni reſeruauerim, ne ea toties repeterentur, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum.

Concluſio Operis.

ECce Lector beneuole, per incognitas hucuſque Oceani Ægyptiaci ſemitas longè latèque diuagati Cymbam noſtram portui tandem, vnde digreſſi ſumus, ſtatuimus. Merces expoſuimus, in quibus ſi quicquam laude dignum attulimus, ſoli bonorum omnium largitori Deo Opt. Max. acceptum feras; ſin, laudem in conatu reponas velim.

FINIS SECVNDÆ PARTIS.

CATALOGVS AVTHORVM,

Quorum authoritatibus vtimur.

A

ABenephius
Aben Morgum
Aben Pharagi
Abenragel
Aben Rahhman
Aben Rais
Aben Sina
Abenuaſchia
Abnhali
Abn Rhodam
Abraham Ecchellenſis
Abulfeda Geographus Arabs
Achilles Statius
Achmed
Ælianus
Agathias
Agazaël Arabs
Agricola
Alaſſius Ord. Præd.
Albertus Magnus
Alcinous
Alſamenudi
Ammianus Marcellinus
Appion Hiſtoricus
Apollonius Thyan.
Apuleius
Arazaël
Ariſtoteles
Artephius
Athenæus
Auctor Ialkuth
Auctor Scalæ
Auenaris
S. Auguſtinus

B

BAal Aruch
Balſam
Baroldonus
Beneka Indus
Ben Salamas
Boiſſardus
Briſſonus
Bulengerus

C

CAllimachus
Calliſthenes
Caſſianus
Caſſiodorus
Cedrenus
Cenſorinus
Chronicon Alexandrinum,
Cicero
Clemens Alexandrinus
Coclenius
Columella
Cornelius Agrippa
Cornelius Nepos
Cuſanus

D

DAuid Riualdus
Del Rio
Democritus Abderita
Diodorus Siculus
Dionyſius Areopagita
Dionyſius Interpres Hom.
Dioſcorides
Dominicus Fontana

E

ELluchaſan
Epiphanius
Eſaias Propheta
Euripides
Euſebius
Euſtathius
Exodus Liber

F

FAber
Fannius
Fuluius Vrſinus

G

GAffarellus
Galenus
Geber
Geldinus Arabs
Geminus
Gregorius Nyſſenus
Grunderus

H

HAled Arabs
Haly
Hamuel Sadid
Heliodorus
Hero Alexandrinus
Hero Mechanicus
Herodotus
Heſiodus
Heſychius
D. Hieronymus
Hieronymus Aleander
Hierotheus
Homerus
Horatius
Horus

I

IAmblichus
Ieremias Propheta
70 Interpretes
Ioannes Reuchlin
Ioſeph Ben Altiphah
Ioſephus Flauius
Irenæus
Iulius Pollux
Iulius Firmicus
Iuſtinus Martyr

L

LActantius Firmianus
Laërtius
Langius
Laurentius Pignorius
Leonardus Piſaurus
Liuius Galantes
Lucianus

M

MAcrobius
Mahumed Ben Ioſeph
Maierus
Manethon Sybennita
Manilius
Marcus Grimanus
Marcus Marci
Mariana Soc. IESV
Marſilius Ficinus
Martianus Capella
S. Matthæus
Merſennus
Morgam Ebnaſa
Morgum
Mor Iſaac

N

NIcephorus Calliſtus
Nicetas
Nomenclator Coptus

O

ORacula Apollinis
Origenes
Orpheus
Ouidius

P

PAppus
Paracelſus
Lib. Paralipomenon
Pardes
Paruta
Pauſanias
Pererius Soc. IESV
Petauius Soc. IESV
Petrus Bellonius
Petrus Comeſtor
Petrus de Valle
Philaſtrius
Philo Byzantinus
Philoſtratus
Picus Mirandulanus
Pierius Valerianus
Plato
Platonici
Plautus
Plinius
Plotinus
Plutarchus
Pollux
Porphyrius
Poſtellus
Proclus
Proſper Alpinus
Pſellus
Ptolomæus
Pythagoras

Q

QVercetanus

R

RAbbi Abenezra
Rabbi Iona
Rabbi Ioſeph Ben Carnitol
R. Lippoman
R. Moyſes Ben Maymon
Radack, ſiue R. Dauid Kimchi
Radziuilius
Ralbag, ſiue R. Leui Ben Gerſon
Raſſi, ſiue R. Salomon Iarrhi
R. Sola
Raymundus Lullus
Reuelatio Adæ
Riuiera
Rhodiginus
Robertus de fluct.

S

SAbellius
Scaliger
Schiangia Arabs
Serapion Arabs
Seruius
Sextus Empiricus
Sidonius
Simplicius
Socrates Hiſtoricus
Solinus
Sozomenus
Statius
Strabo
Suetonius
Suidas
Syneſius

T

TErtullianus
Theon Alexandrinus
Theophraſtus
S. Thomas Aquinas
Thomas Gaſtaldus. *vide* Alaſſius

Thomas de Leon Soc. IESV
Thomas Torquemade
Tibullus
Triſmegiſtus
Trithemius

V

Vaab Chroniſta
Villalpandus Soc. IESV

Virgilius
Vitruuius

Z

Zonaras
Zoroaſter

INDEX
Claſsium, Capitum, & Paragraphorum Partis Secundæ Tomi Secundi.

CLASSIS VII. MATHEMATICA HIEROGLYPHICA. 1
PROOEMIVM. 3
Sectio I. De Mathematica Hieroglyphica. 5
Caput I. *De Vnitate, eiuſq; multiplici fœtu.* 6
§. I. *Quomodo maximum abſolutum cum minimo abſoluto coincidit.* 7
§. II. *Quomodo maximum & minimum Vnitas abſoluta ſint.* 8
§. III. *Vnitas abſoluta actu exiſtit, & perneceſſaria eſt.* 9
§. IV. *Quomodo Pythagoras Vnitatem hanc trinam dixerit.* Ibid.
Caput II. *De Monadis in quatuor mundos, ſiue ad extra effuſione.* 11
Quatuor dictarum Monadum ſchematica explicatio. 14
Caput III. *De hieroglyphica expreſſione numerorum Ægyptijs potiſſimùm vſitata.* 21
§. I. *De Kyriologica ratione, repræſentandi numeros Ægyptijs vſitata.* Ibid.
§. II. *De hierogrammatica numerandi ratione ac primò de Vnitate, Dyade ac Triade.* 22
§. III. *De Quaternario hieroglyphico.* 26
§. IV. *De Pentade hieroglyphica.* 30
§. V. *Senarius hieroglyphicus.* 33
§. VI. *Septenarius hieroglyphicus.* 35
§. VII. *De Octonario, Nouenario, & Denario hieroglyphico.* 37
§. VIII. *Anacephalæoſis dictorum in Obeliſci figura exhibitorum.* 40
§. IX. *Numeri hieroglyphici Kiriologici, partim ex tabula Bembina, partim ex Obeliſcis extracti.* 41
Caput IV. *De miris numerorum effectibus.* 43
Caput V. *De Mathematico fabricæ & conſtructionis dictorum ſigillorum ratiocinio.* 50

§. I. *Quadrati conſtructio, quòd ex ternario in ſeipſum ducto conſtituitur, eſtque Sigillum Saturni.* 51
§. II. *Secundi quadrati, quod ex quatuor in ſe ductis emergit; conſtructio Mathematica, atque Sigillum Iouis nuncupatur.* 55
§. III. *Quadrati tertij conſtructio Mathematica, quod & Sigillum Martis dicitur.* 58
§. IV. *De conſtructione Mathematica quadrati quarti Sigilli Solis.* 60
§. V. *Conſtructio quadrati ſeu Sigilli Veneris Mathematica.* 62
§. VI. *Conſtructio Sigilli Mercurij.* 64
§. VII. *Conſtructio Sigilli Lunæ.* 66
§. III. *De quadratis cubicis.* 67
Caput VI. *De vſu, effectibus, myſterijſque, quæ ſub dictis Sigillis latere Veteres opinabantur, vna cum eorum confutatione.* 70

Sectio II. De Geometria Hieroglyphica. 83
PRÆFATIO. 84
Caput I. *De Circulo, ſeu ſphæra hieroglyphica, vt eſt imago Dei ex Monade rerum omnium ambitus euoluentis.* 85
§. I. *Circulus apud Ægyptios in magna fuit admiratione & honore.* Ib.
§. II. *Quomodo Ægyptij per Circuli conſiderationem in diuinitatis maxima arcana deuenerint.* 88
§. III. *Quomodo Deum omnia in omnibus, & omnia in ipſo eſſe, ex dictis colligi poſſit.* 92
§. IV. *Circulus demonſtrat, quomodo in Deo omnia identificantur; & ſphæra actualem eius in omnibus exiſtentiam ſignat.* 95
Caput II. *De Circulo, Decuſſi, cæteriſque angularibus figuris; & quomodo ea ad ſenſibilis Mundi arcana indicanda adhibuerint Ægyptij.* 97
§. I. *Quomodo Mundus ex trigono archetypo profluxiſſe intelligatur ab Ægyptijs.* 101
§. II. *De Triangulo, Quadrato, cæteriſque angularibus figuris hieroglyphicè exhibitis.* 102
Caput III. *De Pyramidis myſterijs hieroglyphicis.* 109
Caput IV. *De ſphæra hieroglyphica amoris omnia connectentis.* 115

Sectio III. Muſica Hieroglyphica. 119
Caput I. *De inuentione & etymologia Muſicæ.* 120
II. *Quod hieroglyphica Muſica nihil aliud fuerit, quam ſcientia ordinis rerum Vniuerſi.* 123
III. *Quomodo quibuſque hieroglyphicis Muſicam mundanam expreſſerint Ægyptij.* 128
IV. *Quòd omnes hymni Veterum ad Muſicam mundanam alluſerint.* 135

Se-

Sectio IV. Aſtrologia Ægyptiorum & Chaldæorum hieroglyphica. 139
PROOEMIVM. 140
Aſtrologiæ Ægyptiorum Pars Prima. 141
Caput I. *De Aſtrologiæ origine, & progreſſu apud Ægyptios.* Ibid.
II. *De diuiſione ſignorum, characterumque cæleſtium ſignorum inuentione.* 151
III. *De characteribus ſignorum, eorundemque origine.* 164
IV. *De ſeptem Planetarum origine, nominibus, officijs, characteribus.* 168
V. *De ſignorum Zodiaci Genijs, viribus, qualitatibus; & quomodo ijs omnium rerum complexum exhibuerint Ægyptij.* 174
VI. *De 48. Aſteriſmis, ſiue Manſionibus Deorum* [illegible]. 195
VII. *Quomodo, & cur Ægyptij Cælum in 48. Aſteriſmos diuiſerint.* 200
Digreſſio. *Num Cælum Liber quidam ſit; & num variæ ſtellarum combinationes ſcripturam quandam conficiant.* 215
VIII. *De Horologijs, ſeu Sciathericis Veterum; vbi de Horologio Achaz, & Ægyptiorum horologijs, per quinque Paragraphos.* 224
IX. *De horis Planetarijs, Geniorumque ſingulorum Præſidibus.* 232
X. *De viginti octo Manſionibus Lunæ.* 241

Aſtrologiæ Ægyptiorum Pars Secunda. 248
Caput I. *De origine diuiſionis temporum in annos, dies, horas.* Ibid.
II. *De Luſtro Sothiaco, ſeu Caniculari.* 249
Rota Chronica ex mente Ægyptiorum. 265
III. *De Computu Copticarum.* 267

CLASSIS VIII, MECHANICA ÆGYPTIORVM. 279

Præluſio I. *De Menſuris Ægyptiacis.* 286
Præluſio II. *De Menſuris aridorum, & liquidorum, Ægypto vſitatis.* 285
Præluſio III. *De Ponderibus Ægyptiorum.* 290
Caput I. *De Architectonica Ægyptiorum; vbi de Pyramidibus, Fanis, ac Delubris, Labyrinthis, & Sepulchris Regum.* 291
Caput II. *De Mechanica Ægyptiorum.* 311
§. I. *De ratione trahendi pondera.* 312
§. II. *De Machinis, quibus terrâ ingentes moles vehebantur.* 313
§. III. *De Machinis, quibus dictæ moles terrâ marique deuehebantur.* 314
§. IV. *De Vecte, Axe in Peritrochio, Cuneo, Polyſpaſto.* 316
Caput III. *De Machinis Thaumaturgis Ægyptiorum; vbi de ſtatua & auibus Memnonis, de Sphynge Memphitica, de Echo tonante, de Serapidis ſtatua, alijſque multis Machinis.* 323
§. I. *Statuæ Memnonis modus & ratio.* 324

CLAS-

CLASSIS IX. MEDICINA HIEROGLYPHICA. 345
Caput I. De origine, inuentione, & conditione Medicinæ Veterum Ægyptiorum. 346
Caput II. De characteriſmis rerum Medicinalium 348
Caput III. De ratione qua Ægyptij in notitiam virium rerum peruenerint per characteres rebus impreſſos. 351
§. I. De cognoſcendis herbarum viribus per qualitates elementares. Ib.
§. II. De qualitatum ſpecificarum in herbis, cæteriſque rebus latentium inueſtigandarum methodo per characteres. 332
§. III. De Philoſophia aſtræa, qua in morborum cura vtebantur Ægyptij. 356
§. IV. Characteriſmi plantarum ad duodecim ſignorum Zodiaci characteriſmos, & humani corporis membra comparati. 359
§. V. Characteriſmi plantarum ad ſeptem Planetas comparati. 366
Caput IV. De Medicina Aegyptiorum applicata. 369
Caput V. De Medicina ſympathica; vti de Panacea. 370
Caput VI. De Medicina hyperphyſica & Aſtræa, ſeu Characteriſtica & Amuletaria. 374

CLASSIS X. ALCHIMIA HIEROGLYPHICA. 387

PRAEFATIO. 388
Caput I. De origine Alchimiæ Aegyptiorum. 389
II. De hieroglyphicis, quibus aurifera ars à Triſmegiſto fuit exhibita. 393
III. De ſymbolis hieroglyphicis, quibus Chimica arcana exprimuntur. 394
IV. De Cruce Hermetica, eiuſque arcana ſignificatione in opere Hermetico. 399
V. Quomodo, quæ in characteriſmo Hermetico theoricè continentur, in praxin deduci poſſint. 406
VI. Nonnullorum hieroglyphicorum expoſitiones, Hermeticæ artis praxin concernentes. 417
VII. Quamnam artem auriferam Aegyptij propriè profeſſi ſint, & vtrum Smaragdina tabula fuerit Triſmegiſti. 423

CLASSIS XI. MAGIA HIEROGLYPHICA. 435
PRAEFATIO. 436
Caput I. Quænam fuerit Magia hieroglyphica Aegyptiorum. 437
II. De herbis, & lapidibus, quibus vtebantur Aegyptij in operationibus Magicis. 439
III. De Diuinationibus, & Oraculis Aegyptiorum. 441
IV. De Statuis, Teleſmatis, Amuletis, & Prophylacticis Aegyptiorum. 441

Caput V. De horrendis cæremonijs, quibus in adytis ſimulachra ſua conſecrabant Aegyptij. 452
VI. De Gnoſticorum Magia Amuletaria; & de Literis Epheſijs. 459
VII. De Magia Hebræorum, Arabum, aliorumque populorum, continetque varias diuinandi ſpecies. 471
VIII. De Cabala Pythagorica. 488
IX. De Rota vitæ & mortis. 491
X. De Geomantia Arabum. 493

CLASSIS XII. THEOLOGIA HIEROGLYPHICA. 497

PRAEFATIO. 498
Caput I. De Theologiæ Ethnicæ origine, & propagatione. 499
II. De natura Dei ad intra conſiderati; & de definitione eius. 500
III. De Attributis Dei relatiuis 506
IV. De Mundi intelligibilis & intellectualis ordine ac diſpoſitione. 510
V. De Ideis, & quid per eas Veteres intellexerint. 523
VI. De Anima ſeu forma Vniuerſi, iuxta mentem Aegyptiorum, & Platonicorum. 526
VII. De deſcenſu aſcenſuque animarum, & metempſychoſi, ex mente Aegyptiorum. 529
VIII. De ſacrificijs, ritibus, & cæremonijs quas Veteres vſurpabant ad expiandas animas, & Numina attrahenda. 536

INDEX

Rerum & verborum Partis II. Tomi II.

ORDINE ALPHABETICO.

A

ABelis liber ab Hermete poſt diluuium inuentus. 144
Adam futura ſcire deſiderans præuaricatus eſt. 437
Adyta Ægyptiorum in pluribus Nomis. 452
  quomodo adornata. Ibid.
Adyta quâ præparatione intrârint Ægyptij. 537
  in illis quid fecerint. Ibid.
Ægyptij duobus modis myſteria ſymbolica ſignificabant. 170
Ægyptijs omnia myſterioſa. 109
Ægyptij Sapientes perfectiſſimi Mathematici. 3
Ægyptij & Chaldai poſt diluuium Matheſeos inuentores. Ibid.
Ægyptiorum Sapientia in Alchimia hieroglyphicè tradenda. 418
Ægyptij putabant Genios inhabitare aſtra. 200
Ægyptiorum & Chaldæorum diuinatio ex Iconiſmis 48 conſtellationum. 213
Ægyptij fingunt Mundo præeſſe ſeptem Intelligentias. 234
Aegyptij ſingulis diei horis ſingulos planetas dominantes attribuebant. 237
Aenigmata. 398
Aenigmata Chimica. 418. & ſeqq.
Aera Samaritanorum. 269
  Hebræorum. Ibid.
Alabaſtrum menſura. 288
Alæ animæ quæ? 531
Alchimia Aegyptiorum. 388
  cur de illa tractet Author. Ibid.
  quam ardenter à multis colatur. Ib.
  ab alijs damnatur, ab alijs commendatur. Ibid.
  apud Aegyptios in pretio. 389
  nomina, definitio, origo. Ibid.
  quibus ſymbolis hieroglyphicis exprimantur eius arcana. 394. 397
  maſculus & fœmina in ea quid? 395
  Vulcanus? Ibid.
  allegoriæ. Ibid.
  in ea parallelismus Deorum Aegyptiorum & Græcorum. 396
  fabulæ. 397
  ænigmata. 398
Alchimiæ ſecretum ex Haled. 408
  axioma. Ibid.
  praxis Aegyptiorum. 409. 432
Alectriomantia Græcorum. 472
Alphabetum cœleſte vanum. 220. 221
Alteritas & inæqualitas ſimul ſunt naturâ. 10
Amatoriæ artis principium. 175
Amatorius ordo cauſa rerum. 116
Amor omnibus ineſt. 546
Amor quid ſit ſecundùm S. Dionyſium. 116
  eius definitio. 117
  vis in Vniuerſo. 118
Amuleta quid? 445
  duplicis generis. Ibid.
  vtenſilibus inſculpta. 446
  varia apud Aegyptios. 447
  in ea inuehuntur SS. Patres. Ibid.

  varia explicantur. Ibid. & 448. 449. 450. 451. 452
Amuleta Harpocratica. 462
  Cabaliſtica. 474. 479. 480
Angelica natura. 133
Angeli Solares. 127
Angelorum ſeptem planetis præſidentium nomina ficta. 234
  Coptica. 237
Anima alata. 113
Animæ compoſitio ex Platone. Ibid.
Anima mundi per Solem virtutes ſuas exerit. 371
Anima mundi. 514. 526
  cauſa omnis motus. 527
  omnia implet. Ibid.
  Platonicorum doctrina de illa. Ibid.
Animarum deſcenſus vbi initium ſumat in cœlo iuxta Veteres. 535
  repugnat orthodoxæ doctrinæ. 536
Animarum expiandarum cura apud Aegyptios. Ibid.
Annum in tot dies diuiſerunt Aegyptij, quot annis vixit Henoch. 248
Annus ciuilis Aegyptiorum duplex, fixus & vagus. 249
  vniformis ſemper. Ibid.
Annus Dei apud Aegyptios. 250. 253 & 256
Annus aliquorum Aegyptiorum Lunàris, bimeſtris, trimeſtris. 252
  aliorum Solaris, aliorum Lunaris. Ibid.
Annus communis per quartam arui partem cur ſignificatus apud Aegyptios. 253
Annus fixus & vagus Sacerdotum Aegyptiorum. 254
Annus hieroglyphicus. 258
Annuli & laminæ medicæ Aegyptiorum. 384
Annui reditus Simendis Regis. 392
Annum quomodo expreſſerint Aegyptij. 104
Annus magnus Hermeticus. 113
Annum in tres partes diuidebant Aegyptij. 132
Antiqui ab vno ad vnum omnia referebant. 23
Antiqui putabant, omnia eſſe producta iuxta numeros in Dei mente latentes. 70
Anubis hieroglyphicum Capricornus. 153
Apoteleſma Magicum. 481. 482. 483
  eius Author. Ibid.
Aquæ Mercurialis, ſeu Aceti Philoſophorum finis. 413
Aqua viua ſimul ac ſoluitur, congelatur. 414
  ex auro & argento ſoluto oleum facit incombuſtibile. Ibid.
Ara Aſpide ſibilante adornata. 333
Ara Deorum imagines tripudiantes exhibens. 337
Arabes Ægyptiorum ſuperſtitiones ad poſteros tranſmiſerunt. 71
  eorundem deliramenta circa ſigillum Saturni. Ibid.
  circa ſigillum Iouis. 72
  circa ſigillum Martis. 73
  circa ſigillum Solis. 74
  circa ſigillum Veneris. 75
  circa ſigillum Mercurij. 76
  circa ſigillum Lunæ. 77
Arbor Cabaliſtica. 494
Arbor rationalis quæ? 100
Arces Deorum ſigna Zodiaci. 152
Architectonica Ægyptiorum præſtans. 291. 311
Arietis cornua Hermeticæ Cruci affixa ſignificant ignem elementarem & mineralem. 415
Arithmetica hieroglyphica in quo conſiſtat. 6
Arithmeticæ myſticæ ſpecimen in numeris, 1, 2, 3, 4. 14
Arithmeticæ myſticæ peritus omnia arcana penetrare poteſt. 14
Arithmeticæ progreſſionis mira proprietas. 19. & 20

Artaba. 288. 289
Artephij longæuitas fabuloſa. 417
Aſteriſmorum cæleſtium diſpoſitio ex mente Auenaris. 200
ex mente Ægyptiorum. 208. & ſeqq.
Aſteriſmus Apidis ſiue Tauri, Geminorum &c. 202
Aſtrologia hieroglyphica Ægyptiorum. 136
in eius interpretatione Authoris proteſtatio. 140
Aſtrologia vana & pernicioſa. 140. & 176
eius origo, & propagatio apud Ægyptios. 141. 500
Aſtrologiam à multis illicitis expurgauit Triſmegiſtus. 145
eam hauſit ab Henoch. Ibid.
eam legibus adſtrinxit. Ibid.
Aſtrologia & Polymantia Dæmon decipit homines. 422
eas introduxit Cham. Ibid.
Aſtrologi quanti faciant ſeptem ſigilla planetarum. 80
Aſtronomicæ obſeruationes antiquiſſimæ apud Ægyptios & Chaldæos. 146
Auguriorum variæ ſpecies. 444
Auri confectio phantaſtica. 144
Aurifera Ægyptiorum ars, qualis fuerit. 425. 430
explicatur. Ibid.
Aurifera ars ſolis Regibus familiaris apud Ægyptios. 393
Auriferæ artis notitiam habuit Salomon. 391
Auri copia in Ægypto reperta à Perſis. 392
Auri ſumptus in tabernaculi fœderis ſtructura. 390
Auri copia ingens tempore Salomonis. 391
Auri tinctura. 407
Aureus circulus in Simendis monumento. 392
Aurum ex omnibus materijs extrahebant Ægyptij. Ibid. & 430
Aurum Sol terreſtris. 394
Aurum ex qua materia extraxerint Ægyptij. 430. 431
modus id extrahendi ex ſaxifodinis. Ibid.
conficiendi ratio. 432
auri acquiſitio laborioſa. 433
Author dierum intercalarium quis. 248
Axis in peritrochio. 317

B

Bathus Ægyptius. 286
Beſtijs ſuperiora inſunt. 124
exempla aliquot huius rei. 125
Bona corporis, & bona animi. 441
Bonum ſummum ſemper appetit mens humana. Ibid.

C

Cabala Pythagorica. 488
eius varia Alphabeta. Ibid. & 489
eorum vſus ineptus. Ibid.
confutatio. Ibid.
Cabaliſtica arbor. 494
Cabaliſtica Magia. 474
Cabaliſtici Numi interpretatio. 475. 476. 477
Cabaliſtici amuleti heptagoni explicatio. 479
Cabaliſtæ ad decem omnia reuocant. 30
Cæpas cur non comederint Ægyptij. 125
Calcinatio principium operis Chimici. 409
ſingulorum planetarum metallicorum. Ibid. & 410
Calculus totius Architecturæ pyramidum 301. 302
Caloris temperies in Chimia maximè neceſſaria. 416

Calores quatuor in opere Hermetico. 416
Canales Cabaliſtarum. 352
Cancri figuram loco Ibidis poſuerunt Græci. 155
Canis Sothis quando oriatur. Ibid.
Canones computus Coptitarum. 272 & ſeqq.
Capricornus cur primum Zodiaci ſignum ab Ægyptijs poſitum. 164
Carauacenſes inſcriptiones. 486
Catenæ ſympathicæ apud Ægyptios. 394 & 350
Catenæ myſticæ vnde ortæ. 439
Catenæ Deorum. 522
Catena Heracleotica. 18
Catenæ rerum. 175 177
Catenas rerum mundialium ſcrutabantur Ægyptij. 349
earum origo. 394
Cenſus. 291
Chaldæi triplicem rerum multitudinem aſſerunt. 512
Cham impius res piè traditas ad vſum profanum conuertit. 142
erigit columnas. 143
in quibus doctrinam ſuam exhibet. 143
doctrinam ſacram propagat. 149
Character Tauticus, eiuſque explicatio. 29
Characteres ſignorum Zodiaci iuxta Arabes. 79
item ſeptem planetarum. 80
Characterum ſignorum Zodiaci explicatio. 164
Characterum planetarum fabrica & ſignificatio. 171
compoſitio Aſtronomica. 172
Characteriſmi rerum medicinalium. 348. 352. & ſeqq.
Characteriſmi Planetarum ad ſigna Zodiaci & membra humani corporis comparati. 359. & ſeqq.
item ad ſeptem Planetas. 366. & ſeq.
Chelon quid? 320
Chemmin Architectus Ægyptius. 312
Chimiſtrorum aliquorum imperitia. 417
eorundem mendacia. Ibid.
Chomer Aegyptiacus. 287
Circuli mirabilia ex Ariſtotele. 85
eius definitio, proprietaſque mirabilis. Ibid.
apud Aegyptios in honore. 86. 87 & 503
Deorum capitibus cur additus. Ibid.
quid ſignificet apud varias gentes. Ibid.
Circulum affectant omnia. 89
Circulus abſtractè conſideratus eſt linea, triangulum, quadratum, & punctum. Ibid.
Circulus demonſtrat quomodo in Deo omnia identificentur. 95
Circulus Hermeticus qualis. Ibid.
Circuli idealis infiniti cum circulo Mathematico analogia. 97
Circuli dominantium mundi ſpirituum planetariorum ſecundum Veteres. 235
Circuli proprietates totam Theologiam exprimunt. 509
Circulus alatus diuinitatis ſymbolum. 508
Circulus infinitus Dei ſymbolum potiſſimum. 509
Clepſydræ Aegyptiorum. 338. & ſeqq.
Cæli diuiſio prima in duodecim partes. 147
Cælo ſphærica figura competit. 86
Cælum eſſe librum, in quo futura legantur, aſſerunt Hebræi & Arabes. 215
huius ſententiæ authores. 216
Columbæ cum aëre affinitas. 130
Computus Coptitarum. 267
Computus temporum Aegyptiorum. 248
duplicem computus rationem habuerunt. 250
Cardiacis morbis medendi ratio per

characteriſticam: 378
item capitis morbis. Ibid.
Corus. 285
Chœnix. 286
Catus. Ibid.
Creaturarum tres ordines. 517
Crux Hermetica, Iſiaca, anſata. 399
eius ſtructura. 400
myſteria. 401
ex ea originem habent planetarum characteres. 402
in ea latet denarius numerus. Ibid.
eius character inuerſus. 403
Cteſiphon quomodo columnas in locum ſuum deportauerit. 314
Cubitus apud Aegyptios varius. 282
Cubus terræ ſymbolum, quomodo conſtituatur ex triangulis. 106
totius Vniuerſi harmoniam continet. Ibid.
Cultus Deorum duplex ex Iamblicho. 541. 542
Cuneus quid? 318
eius vſus in lapidibus findendis. Ibid. & 319
Currus ad deuehendas ſaxorum moles ingentes. 313
Cynocephalus ſymbolum æquinoctij. 151
Cynocephalus vrinando metiebatur tempora horaria apud Aegyptios. 230
Cynocephalus hydrologicus. 339

D

DÆdali ſtatuæ. 323
Decani ſignorum. 152. 156 & 201
Decuſſis ſeu Chiaſma quid. 98
Denario omnis numerus comprehenditur. 16
Deorum varij ordines. 519
variæ triades. Ibid. & 520
Deorum arces, & aſcenſus. 152
Deus cur dicatur ens & non ens à Sancto Dionyſio. 9
Deus Circulus eſt. 86. 88
Centro circuli comparatur. Ibid.
corporis circumactu colendus ſecundùm Pythagoram. Ibid.
Deus quo ſenſu dici poſſit circulus, linea, triangulum, quadratum, &c. 89
Deus quo ſenſu admittat contradictoria. 90
Deus eſt omnia in omnibus. 93
& omnia in ipſo. Ibid.
Deus quid ſit ſecundùm Aegyptios. 501
Circulus eſt ſecundùm Triſmegiſtum. Ibid. & 502
quid ſit ſecundùm Parmenidem. Ib.
Dei attributa. 503
dicitur à Triſmegiſto Mens. Ibid.
hieroglyphicè adumbratur. Ibid.
eum quinque modis deſcribit Triſmegiſtus. 504
Phœnici comparatur. Ibid.
de eo altiſſimè ſenſit Triſmegiſtus. 505
Dei attributa relatiua. 506
eius ſymbolum triangulum æquilaterum. 508
& circulus alatus. Ibid.
& circulus infinitus. 509
Dei hieroglyphicum. 510
Diadema ex ſagittis. 88
Dies quinque intercalares. 163
Dij cæleſtes ſtationes mutant in circulo magno ſecundùm Aegyptios. 150
Dij in varia materia inciſi ab Aegyptijs. 385
Dij amant ſuas res. 545
Dionyſia auris Syracuſis. 329
Diſtillatione tria eliciuntur. 372
Diuina natura. 133
Dodecaëdron quomodo fiat. 107
notat Vniuerſum. Ibid.
Dogma Aegyptiorum de Anima mundi. 371
Domus cæleſtes duodecim. 186. 187

Domus Deorum cæleſtium. 152. & ſeqq.
Domus planetarum. 189
Drachma. 290

E

ECho tonitru exhibens. 329
Eclypſin primus prædixit Romæ Sulpitius Gallus; in Græcia Thales. 151
Effectus comparentium Deorum ex Iamblicho. 544
Elementa per quatuor Obeliſci latera ſignificantur. 110
Elementaris ignis qualis debeat eſſe in Chimia. 416
Elixir Philoſophorum ex Haled & Artephio. 413
Elixir extrahebant Aegyptij ex præſtantiſſimis herbis. 430
Elixir eſt lapis Philoſophorum Aegyptiorum. Ibid.
Ephi menſura. 286
Epheſiæ literæ. 469. 470
Ethnicorum Theologi à Triſmegiſto didicerunt Theologiam. 507
eorum opinio de Dei fœcunditate. 514
aliquam in Deo trinitatem agnouerunt. 516. 517
Eudoxus accepit ab Aegyptijs rationem intercalandi. 255
Exaltatio Solis & Lunæ in domibus Martis & Veneris. 407
Expiationis modus ex Iamblicho. 541

F

FAna Ægyptiorum. 305
Fatum quid? 96
Ferri temperandi notitia apud Ægyptios 312
Feſta Ægyptiorum per omnes anni dies vagabantur.
Figuræ cæleſtes ab antiquis poſitæ. 358
Figuræ cæli lapidibus & amuletis inciſæ ab Ægyptijs & Arabibus. 377
Fiſtularum prima rudimenta ex arundinibus. 120
Fontana trias. 518
Fontes ſeptem Planetarum. 518
Fontes materiales, & eorum ordines. 519
Fundum paternum quid? 511
ex tribus triadibus compoſitum. 515
dupliciter ſumi poteſt. 517
Futurorum ſcientiam appetit homo. 442

G

GEnius polymorphus. 156
Leontomorphus, & reliqui. 162
Geniorum quinque explicatio. 163
Genij aduerſi. Ibid.
Genij horis ſingulis diei ac noctis dominantes ſecundùm aliquos. 238. 239
Genios proprios in ſingulis præfecturis colebant Ægyptij. 358. 442
eorum locus. Ibid.
afficiebantur hominibus. Ibid.
Genium bonum & malum ſingulis rebus attribuebant Ægyptij. 438
Geomantia Arabum. 493. 495
Geometriæ ſcientia ducit ad cognitionem inuiſibilium. 84
Gnomonica ab antiquis temporibus fuit. 224
Gnoſtici ab Ægyptijs hauſerunt ſua deliramenta. 463
verba Hebraica corruperant. 468 469
omnia attribuunt numeris. Ibid.
Gnoſticorum Magia Amuletaria. 459
eorum Amuleta. Ibid. & 460. 461 462. & ſeqq.

H

- Harmonia Chororum Angelicorum cum mundo. 18
- Harmonicis proportionibus Deus vſus eſt in creatione mundi. 120
- Harpocratis imago. 500. 501
- Harpocratica amuleta. 462
- Hecatis varia nomina. Ibid.
- Henoch primus Sapientiæ Ægyptiacæ conditor. 149
  - tot annos vixit, quot dies in anno. 150
- Hemiſphæria cæli ex mente Ægyptiorum. 206
- Herbæ Soliſequæ. 125
- Herbæ medentur illis membris, quorum ſimilitudinem habent. 351
  - ſucci illarum medentur illis humoribus, quorum colorem referunt. 355
- Herbarum & animalium in medendo vis. 355. & 357
- Herbis in Ægypto natis vtebantur tantùm Ægyptij in medendo. 351
  - earum virtutes diſcebant miniſterio quinque ſenſuum. Ibid.
  - & alijs etiam modis. 352. & ſeqq.
  - per ſomnia. 375
- Herbis vtebantur Ægyptij in ſacris. 439
- Herbis non ineſt vis phyſica ad fugandos ſpiritus. Ibid.
  - varijs vtebantur Ægyptij ad varios effectus. 440
- Herbæ Magicæ Ægyptiorum. Ibid.
- Hermes ſecundus Idris. 145
  - eius ingenium immenſum. 146
  - quomodo hieroglyphicè exhibeatur.
- Hermes primus obſeruator planetarum. 168
- Hermes ſub ſpecie Canis pingitur. 254
- Hermeticus character Chimicæ artis clauis. 405
  - eiuſq; praxin docet. 406. 408. 409
- Hermetis ſententia de eſſentia in omni re exiſtente. 406
  - de aqua vitæ. 411
- Heron ab Ægyptijs ſua ſpiritalia hauſit. 323
- Hieroglyphicum diuinæ eſſentiæ. 96
  - generationis & corruptionis rerum. 100
- Hieroglyphicum Geminorum. 155
- Hieroglyphicum Vas ex gazophylacio Cæſareo. 379. & ſeqq.
  - aliud à Ferdinando IV. Rege Romanorum tranſmiſſum. 382
  - aliud ex Muſeo Stephanonij. 383
- Hieroglyphicum Hermeticum Chimicum, eiuſque explicatio. 419
- Hieroglyphicum idem diuerſos ſenſus habet. Ibid.
- Hieroglyphicum Dei naturam explicans. 505. 510
- Hieroglyphica rerum mirandarum effectiua putabantur. 446
  - pleraque erant Amuleta. Ibid.
  - vtenſilibus inſculpta. Ibid.
- Hierophantica computandi ratio apud Aegyptios. 250
- Hierophantarum annus vagus. 251
  - annus Dei. 255
- Homo compendium mundi. 124
- Homo deſiderat ſcire futura. 437
- Horarum vſus antiquiſſimus. 225
  - earum nomine quid intellexerint Veteres. Ibid.
- Horæ planetariæ. 232
  - earum obſeruatio ſuperſtitioſa. 237. 240
- Hori ſymbolorum interpretatio. 100
- Horologia Veterum. 224
- Horologia Ægyptiorum. 229. & 338
  - triplicis generis erant. 339. & ſeqq.
- Hydraulicum pro horis æqualibus. 340
  - & 341
  - pro inæqualibus. 342
- Horologium Sciathericum Achaz. 226. 227
- Horologiorum Sciathericorum quatuor genera. 227
- Horologium ſympathicum. 231
- Horoſcopij Dij & Vſiarchi. 157
- Horoſcopum quomodo Chaldæi obſeruauerint. 189
- Hydria. 287
- Hydria Canæ Galileæ. 288
- Hymni Veterum ad Muſicam mundanam alluſerunt. 135
  - in hymnis diuinationem ſtatuebant Aegyptij. Ibid.
- Hymni myſtici Orphei. Ibid.
- Hyperphyſica Medicina. 374
  - quomodo ad eam ſe diſpoſuerint Aegyptij. 375
  - à quibus Dijs eam poſtulârint. Ibid.

I

- Iamblichi doctrina de duplici ordine Deorum. 540
  - de duplici cultu diuino. 541
  - de modo expiationis. Ibid.
- Iamblichus deſcribit Theologiam Hermetis & Zoroaſtri. 520
- Ibiacum triangulum. 284
- Ibidis paſſus menſura Aegyptiorum. 283
- Icoſaëdron aquæ ſymbolum quomodo fiat. 106
- Ideæ in creatione mundi exemplaria. 525
- Idearum doctrina ab Aegyptijs & Chaldæis orta. 523
  - earum contextus eſt hieroglyphica doctrina. Ibid.
  - de ijs loquitur Triſmegiſtus. Ibid.
  - Proclus. Ibid.
  - in earum cognitionem quomodo venerint Veteres. 524
  - earum doctrinam amplectuntur Platonici. 525
  - earum mentionem faciunt SS. Patres. Ibid.
- Idola ſingula morbis præſidentia habebant Aegyptij. 348
- Idola duo Aegyptiaca. 483. 484. 485
- Idololatriæ origo. 436
  - introducta à Chamo in Aegyptum. Ibid.
- Idolum exhibens octo Numina. 38
- Idris primus, Aſtronomus. 148
- Idris ſecundus, Hermes. Ibid.
- Ignis elementaris qualis debeat eſſe in Chimia. 416
  - item mineralis. Ibid.
- Infinita linea eſt omnium adæquatiſſima. 93
- In infinitis linea recta triangulus, & triangulus circulus eſt. 91
- In infinita vnitate attributa Dei non ſunt diuerſa. 95
- Intelligibilium tres ordines. 515
- Intercalandi ratio Ægyptiorum declaratur. 256
- Intercalatio adhibita in anno Ægyptiorum. 254
  - & Græcorum. Ibid.
- Inuentiones rerum caſuales. 120
- Inuentores eiuſdem rei poſſunt eſſe diuerſi. 150
- Iouanithon primus obſeruator ſtellarum in deſerto. 149
- Iſis tergemina, eadem quæ Hecate. 462
- Iſmendis ſimulachrum. 308
  - in eo tria maximè miranda. 310
- Itinerum directio noctu per ſtellas. 149
- Iyngum trias, & ordines tres. 517

K

- Koſt. 286

L

- Labyrinthus Ægypti. 306. & ſeqq.
- Lapides Magici. 441
- Lapis Philoſophorum. 415
  - commentitius. 425
  - eum non intenderunt Ægyptij. 426

Libri ante diluuium ſcripti quomodo ad poſteros poſt diluuium traducti. 142
Libri dicti turba Philoſophorum, barbaries. 418
Liquores medicos ex humani corporis membris eliciebant Ægyptij. 374
Literæ Titi Liuij Burattini ad Authorem. 303
Logogriphus de Elixir vitæ, eiuſque explicatio. 425
Log menſura. 286
Lecythus. 287
Lotus Ægyptiaca. 126. 331
Lunæ ſtationes ſeu manſiones. 24. 242
  earum ordo. Ibid.
Lunæ terreſtris pondus, fixatio, & gradatio à reliquis planetis ſupplentur. 408
Luſtrum Sothiacum ſeu Caniculare. 249
  maius & minus. Ibid. & 256
Luſtri Canicularis neomenia. 257
Luſtri Sothiaci quatuor anni, totidem Deorum nominibus appellabantur. 258. 266
Luſtri quatuor annos, quatuor Euangeliſtarum nominibus appellabant Aethiopes. 260
Lyra multiformis inuentum Triſmegiſti. 123

M

Machinæ neceſſariæ ad Aegyptiorum opera conſtruenda. 311
Machina lignea bifurcata. 322
Machinas grandiores loco mouendi triplex ratio. 313
Machinæ Thaumaturgæ Aegyptiorum. 323
  earum author. Ibid.
Machinæ ad ſacrificium ſpectantes. 332
Magiæ naturalis origo. 126
Magia hieroglyphica. 436
  quænam fuerit. 437. 438
Magia & idololatria ex Aſtrologia & Oraculis orta. 438
Magiæ Aegyptiacæ ramus primus. 459
  ramus ſecundus. 471
Magiæ characteriſticæ origo. 471
  Cabaliſticæ. 474
Magna Deorum mater lac ſpargebat fraude Sacerdotum. 332
Manſiones cæli duodecim. 190. & ſeqq.
Manſiones Deorum, ſeu 48 Aſteriſmi. 195. 196
Manſiones Lunæ. 241
  earum porta eſt via lactea. Ibid.
Materia dicta Prothea. 23
Materia prima per Obeliſci figuram ſignificata. 110
Maximum abſolutum quid? 7
Maximum & Minimum abſolatum coincidunt abſque contradictione. ibid.
Maximum ſimpliciter eſt actu omnia quæ in potentia ſunt. 92
  in eo reſultant contradictoria. Ibid.
Maximum eſt omnia. 95
  in eo ſunt omnia. 96
Mechanica Aegyptiorum. 280. 311
Mechanicæ rationes à natura inſitæ. 312
Medendi modus apud Aegyptios ex Triſmegiſto & Proclo. 347. 372
Medicina Aegyptiorum. 345
  eius origo & conditio. Ibid.
  eam docuit Cham. 346
Medicina Aegyptiorum applicata. 369
Medicina ſympathica. 370
Medicamentum Catholicum, ſeu Panacea 373. 374
Medicina hyperphyſica, & aſtræa, ſeu characteriſtica, aut amuletaria. 374 & ſeqq.
  hanc Arabes propagarunt. 377
  modus per eam medendi. 378
  vſus ſuperſtitioſus. Ibid.
Memnoniæ aues. 327
  eas arte exhibendi ratio. ibid.
Memnonis ſtatua, eiuſque habitus & ſitus. 324
  magicâ arte ſonum edebat. 325
  quomodo naturaliter poſſit edere ſonum. 326
  quomodo ſonum & motum. 327
Memphis ſitus. 294
Menſium Aegyptiorum nomina. 261 & ſeqq.
Menſuræ Aegyptiorum. 280
  quadruplicis generis. 281. & ſeqq.
  Inſtrumentorum. ibid.
Menſuræ aridorum & liquidorum apud Aegyptios. 285
Mercurius Philoſophorum. 715
Metallica ars antiquiſſima. 389
  ante & poſt diluuium ſemper culta. Ibid.
Metempſychoſis Aegyptiorum. 529
  eius origo. Ibid.
  de ea Triſmegiſti opinio. 350
  Platonis. Ibid.
  Hebræorum. 534
  originem habuit ex malè intellecta doctrina Hermetis. 535
Milliare. 285
Mina. 290
Minimum abſolutum quid? 7
Mira animalium ac plantarum. 125
  gemmarum. Ibid.
Minas Dijs intentabant Aegyptij Sacerdotes. 453
  quid ſignificent illæ minæ. 454
Modius. 587
Momphtæ domus & officium. 155
Monadis ſupremæ proceſſus. 37
Morbi peculiares habebant peculiares modos medendi. Ibid. & 373
Morbos diſtinguebant Aegyptij iuxta numerum humani corporis. 369
Morbi capitis. Ibid.
  aliorum membrorum. 370
Moſis etymon. 121
Mundi ſeptem explicantur. 37
Mundorum trium ad ſe inuicem comparatio. 132
  repræſentantur per Oſiridem, Iſidem, & Horum 133
Mundus viſibilis vmbra futuri. 132
Mundi ſuperioris cum inferiori analogia. 400
Mundus elementaris factus ſecundùm Archetypum. 402
  in illo regnum vegetabile & minerale quid? Ibid.
Mundus triplex ex vnitate archetypa prodijt. 519
Mundus factus verbo Dei ſecundùm Hermetem. 511
Mundus triplex quomodo ex nihilo creatus. 512
Mundus Angelicus ſeu Intellectualis.
Mundi Ductorum trias, & ordines tres. 517
Mundi intelligibilis nouem ordines. 518
Muſicæ origo. 120
  eius auctor Iubal. 121
  in Ægypto inuenta. Ibid.
  eius vis in animis mortalium. 136
Muſicæ cultor Mercurius Triſmegiſtus. 122
Muſicæ mundanæ hieroglyphica. 128
Muſicorum inſtrumentorum origo. 120 & 122

N

Natales Deorum dies. 163
Naturalium rerum vires tribus modis ſcrutabantur Ægyptij. 351
Naturalia metallica. 373
Naues quibus Obeliſci deuehebantur. 315. 319
Nini armorum copia, & armatorum numerus. 390
Nomina diuerſa Boni & Mali. 22
Nomina Typhonis. Ibid.
Nominis Dei Iehoua efficacia ſecundùm Hebræos. 479
Numerorum myſticorum explicatio. 16

- Numerorum repræſentatio Kyriologica. 21
- Numeris explicabant Ægyptij multitudinem rerum. Ibid.
  - & omnia alia. 28
- Numeros lineolis exprimebant Veteres. Ibid.
- Numerum quinarium & denarium quomodo exprimebant Ægyptij. Ib.
- Numerandi ratio hierogrammatica. 22
- Numerus quaternarius vel conficit pyramidem trilateram, vel cubum. 26
- Numeri quinarij myſteria. 30. 31
  - eſt numerus circularis. 32
  - ſeipſum reſpicit. Ibid.
  - eius prærogatiuæ. Ibid.
  - ſenſibilium vniuerſitatem ſignificat. 33
- Numerus ſenarius perfectorum numerorum Coriphæus. 33
  - repræſentat reuolutionem quatuor vnitatum in vnitatem abſolutam. Ibid.
  - Solium Dei decorabat apud Ægyptios. 34
- Numerus ſeptenarius. 35
  - eius arcana. Ibid.
  - apud Ægyptios in honore. Ibid.
  - Vniuerſum eo ſignatum. Ibid.
  - quot modis expreſſus ab Ægyptijs. 36
- Numerus octonarius. 37
  - octo Numina illo deſignabant Ægyptij. Ibid.
  - iumentum per eum præſtabatur. 38
- Numerus nouenarius. 39
- Numerus denarius. Ibid.
  - complementum omnium rerum. Ib.
  - per Crucem repræſentabatur ab Aegyptijs. Ibid.
- Numeri quomodo in Obeliſcorum figura repræſententur. 40
- Numeri Kyriologici & hieroglyphici. 41
- Numeri hierogrammatici. 42
- Numerorum miri effectus. 43
- Numeri ſeptem apud Aegyptios in honore qui? Ibid.
- Numeris omnia demonſtrabant Pythagorici. 44
- Numerorum quadratorum myſteria. 44
  - qui quibus Dijs dedicati. 45
  - eorum productio. Ibid.
  - eos diſponendi ratio. 46
- Numerorum ſibi correſpondentium vis iuxta Aegyptios. 70
- Numina 12 ab Aegyptijs diſpoſita iuxta exemplar naturæ. 156

O

- OBeliſci figura myſterioſa. 109
- Obeliſci duodecim Heliopoli. 111
- Obeliſci triangula & quadrangula quid ſignificent. 113
- Obeliſcorum vmbræ apud Aegyptios monſtrabant horas, meridiem &c. 229
- Obeliſcos exciſos in locum ſuum deportandi modus. 314. 315
- Obſeruatio polorum & æquinoctialis prima. 147
  - ſtellarum. 149
- Obſeruatio planetarum. 147
  - motuum Solis & Lunæ. Ibid.
  - Zodiaci. Ibid.
  - Menſium duodecim. 148
- Obſeruatores ſtellarum primi Babylonij & Chaldæi. 149
- Obſeruationis ratio à Mercurio Triſmegiſto inſtituta. 151
- Octaëdron aëris ſymbolum quomodo fiat. 106
- Omnia in omnibus. 16. 124. 134
- Opulentia Aegyptiorum. 391. 392
- Oracula cur deſierint? 443
  - origo diuinationum fuerunt. Ibid.
  - in omnibus fere Aegyptiorum Nomis erant. 444
- Oracula Græcorum celebriora. Ibid.

  - per ea Diabolus docebat ſuperſtitiones. Ibid.
- Ordines Angelorum. 17
- Ordo Vniuerſi Muſica eſt. 123
- Ordo dierum ſeptimanæ, qui à planetis denominantur, non ſequitur ordinem planetarum. 233
- Origo characterum ſignorum Zodiaci. 165
- Origo Theologiæ Ethnicæ timor. 499
- Origo idololatriæ & auguriorum. Ib.
  - Aſtrologiæ. 500
- Orphei fabuloſi cantus origo. 135
- Oſſa Hori Magnes, Typhonis ferrum. 23

P

- PAllas è Iouis cerebro nata. 101
- Panacea ſeu medicamentum catholicum. 373. 374
- Pantamorphus Deus. 111
- Pater in diuinis Mens prima. 514
  - omnia perfecit & tradidit Menti ſecundæ. 515
- Paternum fundum ex tribus triadibus compoſitum. Ibid.
- Patriarchæ primæui omnium rerum ſcientias habuerunt. 389
- Perſæ ab Aegyptijs acceperunt rationem diſponendi annum. 256
- Pherecides vocat Deum circulum, lineam, triangulum, quadrangulum, & omnia. 89
- Philoſophia aſtrea Aegyptiorum. 357
- Philoſophorum veterum in Mathematicis addiſcendis ardor. 48
- Planeta omnis habet planetam ſibi correſpondentem. 130
- Planetarum origo, nomina, officia, characteres. 168
  - eorum obſeruator primus Hermes. Ibid.
  - ordo. 169
- Planetarum domus. 189
  - termini. 190
  - aſpectus. Ibid.
- Planetariæ horæ. 232
- Planetarum dominij fabula. Ibid.
- Planetarum regimen. 234
- Planetæ ſuperiores & inferiores. 404
- Planetæ quid ſint ex Veterum doctrina. 535
- Plantarum virtutes in proprio ſolo natarum tantùm ſcrutabantur Aegyptij. 349
- Plantæ ad ſigna Zodiaci & humani corporis membra comparatæ. 359 & ſeqq.
  - item ad ſeptem planetas. 366 & ſeqq.
- Platonicus circulus 36500. annorum. 150
- Platonicum de Dei cognitione effatum. 500
- Platonicorum doctrina de ſphærarum cæleſtium animabus. 529
  - de animarum deſcenſu. 536
- Platonis de animæ aſcenſu & deſcenſu.
- Plato putabat ſingulis ſtellis attributas eſſe animas. 531
  - eius opinio de animabus malorum. Ibid.
- Pocula varia ſuperſtitioſis characteribus inſignita. 384
- Poëtæ, quo ſenſu traxerint feras & ſaxa. 137
- Polymorphi Numinis hieroglyphicum. 31
- Polyſpaſtus Aegyptiacus. 320
  - eius vſus. Ibid.
  - incommoda. 321
- Pondera Aegyptiorum. 290
- Portæ quinquaginta lucis. 133
- Potentiæ quinque motrices. 316
- Pyramis lucida & tenebroſa. 112
- Pyramides quid ſignificarint apud Aegyptios. 114
- Pyramidalis influxus ſignorum Zodiaci. 174
- Pyramides Memphiticæ. 292. 293. 294. 295.

- *earum architectura.* 296
- *magnitudo.* Ibid. & ſeqq.
- *Pyramidis myſteria hieroglyphica.* 109
- *Pythagoricum problema ab Aegyptijs videtur deſumptum.* 26

Q

- *QVadrangulum quid denotet.* 103
- *Quadrantis in horis indagandis vſus apud Ægyptios.* 229
- *Quadrata cubica, eorumque diſpoſitio.* 67. & ſeqq.
- *Quadratorum numerorum myſteria.* 44
  - *qui quibus Dijs dedicati.* 45
  - *eorum productio.* Ibid.
  - *eorudem diſpoſitio.* 46
- *Quadratum Saturni.* 46
  - *Iouis.* 47
  - *Martis.* Ibid.
  - *Solis.* 48
  - *Veneris.* 49
  - *Mercurij.* Ibid.
  - *Lunæ.* 50
- *Quadratum ex binario imperfectum eſt.* 51
- *Quadratum ternarij quomodo diſponatur.* Ibid.
  - *item quaternarij.* 56
  - *quinarij.* 58
  - *ſenarij.* 60. 61
  - *ſeptenarij.* 62
  - *octonarij.* 64
  - *nouenarij.* 67
- *Quadriuium Mathematicum.* 4
- *Quinta eſſentia rerum.* 372
- *Quodlibet in quolibet quomodo.* 528

R

- *RAbbinorum blaſphemia in Chriſtum.* 477
  - *in Euchariſtiam.* 478
- *Res Saturninæ.* 366
  - *Iouiales.* Ibid.
  - *Martiales.* 367
  - *Solares.* Ibid.
  - *Venereæ.* Ibid.
  - *Mercuriales.* 368
  - *Lunares.* Ibid.
- *Rota chronica ex mente Ægyptiorum.* 265
- *Rota diuinatoria Hebræorum ex literis Hebraicis.* 471
  - *Ægyptiorum.* 472
- *Rotæ verſatiles aquam luſtrationi neceſſariam fundentes.* 336
- *Rota verſatilis Deorum tripudia exhibens.* 337
- *Rota vitæ & mortis.* 491
  - *eius ſtructura.* Ibid.
  - *vſus.* 492
  - *confutatio.* Ibid.

S

- *SAa.* 287
  - *Sacerdotes Ægyptiorum, quibus ritibus orauerint.* 452
  - *appetebant* θυλυψίας. Ibid.
  - *Dijs minabantur.* Ibid.
  - *putabant Genios timere homines* θυλάκτως.
- *Sacerdotes Ægyptiorum Deo ſupplices inuocabant tenebras.* 506
- *Salomonis ſigillum Cabaliſticum.* 477
- *Sal ſingulorum Planetarum metallicorum.* 411
- *Saxa trahendi ratio apud Ægyptios.* 313
- *Scaphium Sciathericum Ægyptiorum.* 229
- *Scarabæi hieroglyphicum Chimicam artem denotat.* 405
- *Schema ordinis rerum ac Mundorum, eiuſque explicatio.* 15. & ſeqq.
- *Scytalarum vſus.* 314
- *Semiramis tres ingentes ſtatuas erexit.* 390

Se-

- *Septenarius numerus.* 131
- *Sepulchrum Regum Ægypti.* 308
- *Serapidis ſtatua Solis orientis oſculo ſalutata.* 329. & ſeqq.
- *Serpens caudam mordens annum ſignificat.* 266
- *Seth libri ſeptem attributi.* 142
  - *eius filij columnis commiſerunt ſideralem ſcientiam.* Ibid.
  - *eius ſcriptura de ſtella apparitura in ortu Meſſiæ.* Ibid.
- *Siclus.* 290. 291
- *Sigillum Saturni.* 46
  - *Iouis.* 47
  - *Martis.* Ibid.
  - *Solis.* 48
  - *Veneris.* 49
  - *Mercurij.* Ibid.
  - *Lunæ.* 50
- *Sigillorum horum confectio inuoluit pactum cum Dæmone.* 80
  - *ridicula eſt.* 144
- *Signa ſeu aſteriſmi Boreales.* 196
  - *Zodiaci.* 198
  - *Auſtrales.* 199
- *Similitudinis vis.* 126
- *Siſtri hieroglyphici deſcriptio.* 456
  - *interpretatio.* 457
- *Solaria animalia Leo & Gallus.* 127
- *Solares Angeli.* Ibid.
- *Sphæra repræſentat animam Mundi quintuplici circumuolutione peracta in ſeipſam reuertente.* 32
- *Sphæra amoris.* 112. 115
- *Sphæra diuinæ eſſentiæ omnium menſura.* 502
- *Sphynx Memphitica.* 328
  - *quomodo reſponſa dabat.* Ibid.
- *Spiritum mundi exprimebant Ægyptij Accipitre.* 129
- *Spiritus Vniuerſi ſecundùm Veteres.* 527. 528
- *Stadium varium apud Aegyptios.* 284
- *Stater.* 290. 291
- *Statua delubri Apici impoſita ad Solem ſe conuertens.* 331
- *Stellæ aliæ beneficæ, aliæ maleficæ, aliæ communes.* 189
- *Stellarum in aſteriſmos diuiſio.* 195
  - *facta ab Aegyptijs.* 196
  - *cur facta.* 200
- *Stellarum hieroglyphicas imagines Græci verterunt in Deos.* 196
- *Stillans ſeu Infundens idem quod Propheta.*
- *Suffumigia in ſacrificijs vſurpata.* 538
  - *Deorum ſingulorum proprîa.* Ibid.
  - *ſine iis non fiebant ſacra Aegyptiorum* 539
  - *illis quomodo Deos attraherent Veteres.* 540
- *Sumptus facti in pyramides & labyrinthos.* 391
- *Superiora in inferioribus continentur.* 125
- *Superſtitio Aegyptiorum ad alias Nationes tranſijt.* 446
- *Symbola in manibus Deorum geſtata quid ſignificent.* 163
- *Synochorum trias, & ordines tres.* 517
- *Syſtema ſeptem planetarum commune Alchimiam docet.* 405

T

- *TAbula Barberina, eiuſque explicatio.* 161. 162
- *Tabula computus Paſchalis Coptitarum.* 271
- *Tabula menſium Ægyptiorum, reſpondentium menſibus Iulianis.* 275
- *Tabula menſium populorum Orientalium.* 277
  - *diuerſarum nationum.* 278
- *Tabula Smaragdina, eiuſque author.* 427
  - *eius verba.* 428
  - *fictitia eſt.* Ibid.
  - *eius axplicatio.* Ibid.
  - *ſenſus.* 429. & ſeqq.

Ta-

Talentum. 290
Tauticus character, eiuſque explicatio. 29
Chimicæ artis clauis. 405
Teleſmata ſuperſtitioſa. 144
ridicula. Ibid.
Temporis diuiſio apud antiquos in vſu. 224
Ternarij numeri geneſis. 24
eiuſdem laus. 25
eſt numerus perfectiſſimus. Ibid.
ritus illo peracti. Ibid.
Tetractys reperitur in omnibus rebus. 29
Tetraëdron ignis ſymbolum quomodo conſtituatur ex triangulis. 106
myſticam Theologiam continet. Ib.
Theologia Aegyptiaca. 498
eius princeps Triſmegiſtus. Ibid.
Theologiæ Aegyptiacæ & Chaldaicæ anacephalæoſis. 516
vtraque eadem. 519
Theopſia quibus ritibus procurabatur. 536
Theurgia Aegyptiorum. Ibid.
illi magna pars hieroglyphicorum innititur. Ibid.
Traba. 313
Triadis excellentia. 23
Triades tres quæ. 515
Triangulum æquilaterum eſt hieroglyphicum Triadis. 24
Triangulus maximus omnes figuras polygonas implicat. 94
Trianguli ſignificationes. 104
Triangulum geneticum. 105
Triangulorum ex comparatione Plato venit in notitiam proportionis elementorum. 106
Triangulum æquilaterum notat Deum vt creantem. 108
Scalenum quid notet. Ibid.
Trianguli proprietates Dei proprietates exprimunt. 509
Trigonum geneticum. 26
Trigonus igneus, aëreus, aqueus, terreus. 176
Trina dimenſio ſignificat ſupremæ Monadis in mundum euolutionem. 84
Trinitas quomodo concipienda. 94
Trinitatis ſubobſcuram cognitionem habuerunt Aegyptij. 406
eius myſterium non benè explicat Triſmegiſtus. Ibid. & 507
Triplicitatis ſignorum Zodiaci origo. 176
Triplex mundus quomodo ex nihilo creatus. 512
Triſmegiſti effatum de Monade. 10
Triſmegiſtus multa diſcit à Chamo. 150
Triſmegiſtus hieroglyphicorum author. 393
quadruplicem mundum diſtinxit. 394
cur ita dictus. 408. 498
Triſmegiſti libri Theologici. 498
Triſmegiſti de mundi productione ſententia. 511
Trithemius in aſſignando mundi dominio ſeptem Angelis, diſſidet ab Hebræis. 236
Tropici Deorum limites. 151
Tropicorum ſymbola duo Canes. 152
Turcicus liber diuinatorius. 495
Typhonis nomina. 23

V

VAluæ ſacelli ſponte aperta & clauſæ. 335
Vaſa medicinalia varia. 379. & ſeqq.
ea exornabant hieroglyphicis Aegyptij 384
Vectis. 317
eius vſus primus Mechanices fundamenta præbuit. Ibid.
Vegetabilia quæ quibus Dijs attribuerint Aegyptij. 375
Veritatis inquiſitio tota eſt in Mathematicis diſciplinis. 4

Via lactea quomodo à diuerſis appelletur. 241
fabula Aegyptiorum de ea. 242
Virgo puerum lactans in Zodiaco ex Aegyptiorum & Hebræorum mente. 203
Vmbrâ baculi dimensâ diſcebant Aegyptij horas. 229
Vnitas principium omnium numerorum. 6
Vnitas eſt eſſentia Dei. Ibid.
Vnitas maximi æquiparatur Vnitati minimi. 8
Vnitas naturâ prior eſt alteritate. 9
Vnitas, æqualitas, & connexio ſicuti habent vnum eſſe, ita habent æternum eſſe. 10
Vnitas quadruplex explicatur. 11. & ſeqq.
Vnitatis mirus fœtus. 19
Vnitas eſt inuariabilis. 44
indicat diuinam naturam. Ibid.
omnia complicat. 45
Vnitas formalis Dei per apicem Obeliſci indicata. 114
Vox humana ad imitandum prouocat. 137
Vſiarchi qui. 111
Vter. 288
Vulcani tripodes. 323

Z

ZOdiaci, Deorumque præſidentium eius partibus diſtributio. 111
eius ſigna, & Dij. Ibid.
diuiſio in partes duodecim. 152
eius domus ſeu arx prima &c. 153 & ſeqq.
Domorum Dij. Ibid.
Zodiaci ſymbola. 162
characteres. 164. & ſeqq.
ſignificatio. 167
Zodiaci veteris hieroglyphica exhibitio, & explicatio. 160. & ſeqq.
Zodiaci ſignorum Genij, vires, qualitates &c. 174
Zodiaci reuolutionem quomodo Antiqui fuerint dimenſi. 189
Zonæi & Azoni. 5
Zoroaſtri de Trinitate ſententia. 407

F I N I S.

Errata ſic corrige. primus numerus paginam, ſecundus lineam denotat.

Pag. 48.	lin. 21.	656.	666.
50.	28.	inte res	inter res
54.	27.	in i	n i
55.	25.	euinarios	quinarios
ibid.	35.	cumerorum	numerorum
ibid.	39.	ſeipſo	ſeipſum
56.	vlt.	134	136
92.	4.	habete	habere
98.	16.	lib. 5.	lib. 1.
108.	1.	biſectione	diſſectione
113.	9.	fometto	fomento
114.	18.	ſinum	ſitum
116.	25.	reciproca	reciprocam
121.	28.	con	non
ibid.	32.	τȣ̃ ἀυτὸν	τȣ̃ ὕδατος ἀυτὸν
ibid.	ibid.	αἰλέως	ἀνέλεως
126.	3.	pariat	pareat
127.	antepen.	tepentè	repente
128.	1.	φύσει	φύση
130.	19.	ſpirettuali	ſpirituali
ibid.	33.	vquam	aquam
ibid.	35.	culcum	cultum
132.	14.	Latini	Latinus
133.	41.	eum	cum
136.	5.	Vir	vix
ibid.	22.	πάλαιοι	παλαιοὶ
137.	25.	πολυσχίδαπτος	πολυσχίδακτος
138.	2.	commenſuratur	commenſuratus
139.	16.	quandam	quondam
ibid.	pen.	profectum	profectum
140.	8.	multam	multùm
141.	31.	ὄργανον	ὀργανὸν
143.	31.	charactere	characterum
168.	25.	vicinara	vicinam
ibid.	36.	ſtella	ſtellas
178.	21.	11. ſignum	12. ſignum
187.	1.	quò	quòd
247.	2.	29.	26.
252.	10.	fuerunt	ferunt
258.	7.	manſionum	menſium
259.	40.	ſuſtentetur, Solem	ſuſtentetur, Solem
262.	34.	Die menſis	Die 7. menſis
263.	17.	beneficum	beneficium
306.	3.	admiranda	admirando
309.	22.	uota	nota
312.	4.	eæ	ea
ibid.	30.	quam	qua
ibid.	vlt.	adinuenit	adinueniſſe
315.	27.	ergatorum	ergatarum
318.	2.	vrat	erat
354.	29.	ciſtam	ſiſtam
369.	23.	ſubdiuidebunt	ſubdiuidebant
370.	13.	incumbebat	incumbebant
380.	21.	quæ	quo
389.	pen.	ſuiſſet	ſuiſſe
392.	17.	innumerabili	innumerabilique
397.	19.	permeantem	permanentem
420.	25.	pronæ	ſupinæ
430.	3.	comparetur	compararetur
455.	7.	iherogram.	hierogram.
456.	1.	in ſignatis	inſignitur
481.	23.	ſua	ſuo
536.	pen.	Ægyptios	Ægyptij
538.	18.	ſuſtinementum	ſuſtimentum

REGISTRVM.

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sſſ Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd.

Omnes ſunt duerniones præter Zzz & Dddd.

R O M Æ,

Ex Typographia Vitalis Maſcardi, M DC LIV.

Superiorum permiſſu.